

PENYATA RASMI

MESYUARAT KE-3 PENGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.
29 NOVEMBER, 2, 3, 4, 5 & 6 DISEMBER 2024

**DEWAN NEGERI
PAHANG DARUL MAKMUR**

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI PERTAMA
29 NOVEMBER 2024 (JUMAAT)**

KANDUNGAN

HARI PERTAMA: 29 NOVEMBER 2024 (JUMAAT)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	MENGESAHKAN PERINGATAN MESYUARAT MESYUARAT KE-2 PENGGAL KE-3 DEWAN NEGERI PAHANG KE-15	1
4	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	2
5	RANG UNDANG-UNDANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024 BELANJAWAN NEGERI PAHANG 2025	20
6	USUL USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2025	37

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 29 NOVEMBER 2024 (JUMAAT)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli, Tenaga
dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal Ehwal
Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan-badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharim bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badaruddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

TIDAK HADIR DENGAN MAAF

YB Tuan Chan Chun Kuang

-

Semambu

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ketiga Penggal Ketiga Dewan Negeri Pahang Ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan. Hari Jumaat, 29 November 2024 bersamaan 27 Jamadil Awal 1446 Hijrah. Bacaan doa.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Al-Fatihah. Bismillahirrahmanirrahim. [Ayat al-Quran]. Segala puji bagi Allah. Dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah Yang Maha Mengasihi, kepada-Nya terpulang segala puji-pujian, Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah, limpah keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan, mudah-mudahan sentosa aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hamba-Mu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah, berkat-Mu ke atas kami berhimpun, dipohon anugerahkan taufik-Mu, dipohonkan menyuluh, memandukan kepada... pada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah. Dipohon doa kami diperkenan, Amin Ya Rabbal Alamin.

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kedua. Mengesahkan Peringatan Mesyuarat.

Mengesahkan Peringatan Mesyuarat Ke-2 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada 5 September 2024 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Assalamualaikum Warahmatullah Wabarakatuh. Selamat Pagi, Salam Sejahtera. Yang Berhormat Speaker. Alhamdulillah, Speaker senyum saja daripada mula-mula masuk tadi. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon izin membawa cadangan bahawa peringatan Mesyuarat Ke-2 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada 5 September 2024 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan disahkan.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Soalannya ialah satu cadangan bagi mengesahkan peringatan Mesyuarat Ke-2 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada 5 September 2024 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan telah pun mendapat sokongan. Sekiranya tiada apa-apa pindaan, Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan setuju. Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak setuju, sila nyatakan tidak. Tiada. Peringatan mesyuarat tersebut disahkan dengan tiada pindaan.

SETIAUSAHA DEWAN

Peringatan mesyuarat disahkan dengan tiada pindaan dan dibawa untuk pengesahan Yang Berhormat Speaker.

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga. Pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat Dato Sri Diraja Menteri Besar. Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan dan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, marilah kita sama-sama memanjatkan syukur kepada Allah SWT dengan izin-Nya, kita semua dapat menghadiri Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang yang Ke-15 pada pagi yang berbahagia ini. Saya ingin mengalu-alukan kehadiran Ahli-ahli Yang Berhormat ke persidangan ini. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian kelihatan ceria, baju pun ada yang sama, pakai biru dan ceria dan bersedia untuk membahaskan Belanjawan 2025 yang akan dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar. Saya dan Dewan yang mulia ini ingin mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Pusat kerana sudah pun membentangkan Belanjawan 2025 di Dewan Rakyat pada 18 Oktober 2024 yang lalu. Belanjawan 2025 bertemakan Ekonomi Madani Negara Makmur, Rakyat Sejahtera telah... adalah belanjawan ketiga yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sejak menjadi Perdana Menteri pada 24 November 2022. Belanjawan 2025 adalah tertinggi yang pernah diumumkan iaitu RM421 bilion meliputi RM335 bilion belanja mengurus, RM86 bilion pembangunan dan tidak termasuk RM2 bilion simpanan luar jangka.

Belanjawan ini sedang dibahaskan di Dewan Rakyat dan tentunya Belanjawan 2025 ini menjadi platform penting bagi melaksanakan reformasi fizikal yang inklusif dan adil serta memberikan penekanan kepada kebajikan sosial dan keadilan ekonomi.

Pada kesempatan ini, saya ingin mengucapkan tahniah kepada kerajaan negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Datuk Seri Diraja, Menteri Besar Pahang kerana telah berjaya mencipta hatrik jumlah kutipan melebihi RM1 juta...RM1 bilion... RM1 bilion selama 3 tahun berturut turut. Kalau Piala Dunia ni dia boleh simpan terus Piala Dunia tu sejak tahun 2022. Kerajaan ini sekaligus membuktikan... kejayaan ini sekaligus membuktikan prestasi kepimpinan kerajaan negeri ini pada ketika ini sangat cemerlang serta ber...setanding dengan negeri-negeri maju yang lain seperti Selangor dan Johor.

Pada tahun ini, kerajaan Pahang sudah pun berjaya mencatat kutipan sebanyak RM1.144 bilion melebihi sasaran ditetapkan RM1.137 bilion pada tahun ini. Berdasarkan kutipan terkini, kerajaan Pahang kini menjadi negeri di kedudukan ketiga mencatatkan kutipan hasil tertinggi selepas Selangor RM2.2 bilion dan Johor RM1.8 bilion. Pahang First. Maju Terus Pahang. Moto oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar ini dihayati, diterapkan dan terpahat di dalam hati untuk sama-sama kita majukan negeri ini.

Lihatlah hasilnya kerana angka tidak pernah berbohong. Ini saya pinjam kata-kata Yang Amat Berhormat. Rekod tadbir urus yang cemerlang ini adalah satu kejayaan yang pastinya menjadi kebanggaan seluruh rakyat Pahang. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita tahu bahawa kita sekarang ini telah pun memasuki musim tengkujuh. Penduduk di negeri ini diminta bersiap siaga menghadapi Monsun Timur Laut atau

lebih dikenali sebagai musim tengkujuh di Malaysia yang sudah pun bermula bulan ini dijangka berlarutan hingga ke Mac pada tahun hadapan. Sepanjang tempoh musim tengkujuh ini, Pahang seperti kebiasaannya akan berdepan dengan bencana banjir.

Oleh itu, saya menasihati orang ramai khususnya mereka yang tinggal di kawasan berisiko agar sentiasa berwaspada dan mengutamakan keselamatan diri dan keluarga serta mematuhi arahan pihak berkuasa sekiranya perlu berpindah ke pusat perpindahan sementara atau PPS. Kerajaan Negeri bersama-sama agensi keselamatan lain pastinya sudah bersiap sedia menghadapi sebarang kemungkinan berlaku banjir. Marilah kita sama-sama berdoa agar cuaca tidak seteruk seperti dahulu dan bencana besar tidak berlaku di negeri Pahang.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya ingin memaklumkan bahawa saya akan menghadkan kepada lima (5) pertanyaan pada hari ini untuk dikemukakan bagi memberikan ruang kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar membentangkan Bajet Negeri Pahang 2025 sebentar lagi. Begitu juga pertanyaan lisan, saya akan hadkan kepada dua (2) atau tiga (3) sahaja soalan tambahan dan ianya mestilah ringkas, padat supaya kita tidak bersidang dalam masa yang...kita boleh bersidang dalam masa yang telah ditetapkan.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, kita sedang bersiaran secara langsung melalui *Facebook* Dewan Negeri Pahang. Oleh itu, kita perlu peka kerana kita sentiasa disaksikan dan diperhatikan dan dinilai oleh pengguna-pengguna media sosial.

Ahli-ahli Yang Berhormat, saya juga ingin memaklumkan bahawa kertas-kertas Mesyuarat Dewan Negeri telah pun diedarkan di dalam fail persidangan adalah bersifat embargo hingga 6 Disember 2024, hari Jumaat. Oleh yang demikian, kertas-kertas mesyuarat tersebut tidak dibenarkan untuk diulas dan dibahaskan sebelum tarikh tersebut.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari kawasan Semambu untuk mengemukakan pertanyaan.

**ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)**

Yang Berhormat Dato' Sri...

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Sekejap saya nak mohon perhatian Dewan, Yang Berhormat Dato' Sri. Sebab pagi ni ada *banner-banner* provokatif dinaikkan di kawasan DUN saya berkenaan dengan peruntukan. Jadi saya nak maklum er... pada Dewan saya tak ada kena mengena dengan *banner* ni yang mengatakan pengkhianatan kepada rakyat BN, DAP nafikan peruntukan wakil rakyat pembangkang dan yang kedua rakyat pilih wakil rakyat bukan pilih penyelar. Cuma saya nak *straight to the point* tak ada kena mengena dengan saya dan bukan kerja sayalah nak buat provokasi murahan macam ni.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey. Okey. Terima kasih Yang Berhormat.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Dato' Sri pun tahu kan, kalau saya nak buat saya buat *press conference*.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey... okey. Okey, terima kasih.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Kalau dia rasa tak puas hati nak saman...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat kita, soalan yang pertama.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

...kita jumpa di mahkamah. *Alright*. Terima kasih.

**ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Bagi pihak Yang Berhormat Semambu, saya kemukakan soalan pertama.

[Adakah Sistem Pentadbiran Tanah berasaskan Web Negeri Pahang yang diperkenalkan oleh Kerajaan Negeri Pahang akan termasuk juga bagi urusan permohonan tanah dan semakan status permohonan tanah?]

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Saya mengucapkan terima kasih kepada ADUN kawasan Semambu yang soalnya dibacakan oleh ADUN daripada Tanah Rata yang bertanyakan soalan berhubung dengan Sistem Pentadbiran Tanah berasaskan Web Negeri Pahang yang akan diperkenalkan oleh negeri Pahang dan termasuklah juga urusan permohonan tanah dan semakan status permohonan tanah.

Untuk makluman, Yang Berhormat daripada kawasan Semambu dan rakan-rakan Ahli-ahli Sidang Dewan, saya ingin maklumkan bahawa Kerajaan Negeri sekarang ini sedang ke arah pembangunan sistem e-Tanah bagi mengukuhkan urusan pentadbiran tanah yang akan juga melibatkan untuk permohonan tanah serta semakan status permohonan tanah dan lain-lain urusan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Secara tidak langsung dengan adanya sistem pembangunan e-Tanah ini, pelaksanaan e-Tanah di negeri Pahang ini akan memudahkan rakyat untuk

mendapatkan maklumat dan perkhidmatan secara atas talian berbanding dengan yang ada sekarang ini dan semua urusan berkaitan bayaran cukai tanah juga boleh dibuat di mana-mana Pejabat Daerah dan Tanah Negeri Pahang dan ini menjadikan sesuatu urusan itu lebih cepat dan cekap. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua. Boleh saya mencadangkan ataupun mengemukakan soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh. Sila.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Dato' Sri Diraja. Apakah status terkini berhubung dengan pembangunan sistem e-Tanah dan bilakah agaknya dijangka perkara ini atau sistem ini boleh diguna pakai oleh rakyat di negeri Pahang ni? Terima kasih Yang di-Pertua.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, terima kasih kepada ADUN Tioman yang mengemukakan soalan tambahan. Buat pada masa ini, sistem e-Tanah ini masih belum dilaksanakan dan sehingga kini pihak kementerian dan kerajaan negeri dalam proses menyediakan kontrak perjanjian yang dijangka akan ditandatangani pada bulan Mac tahun hadapan. Setelah diteliti oleh pihak kerajaan persekutuan dan juga oleh pihak kerajaan negeri, Yang Berhormat Penasihat Undang Negeri akan meneliti kontrak perjanjian tersebut dan selepas kontrak perjanjian tersebut dimulakan, insya-Allah pembangunan sistem ini akan bermula selepas 6 bulan kontrak ditandatangani dan dijangka pada bulan September 2025. Tempoh pembangunan sistem ini mengambil masa 24 bulan mengikut tempoh maksimum dan sistem ini akan *go live* untuk diguna pakai oleh semua rakyat Pahang menjelang tahun 2027.

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, er... memandangkan er... tanah ini satu perkara yang baru dan mungkin rakyat juga ingin tahu lebih lanjut pada masa akan datang dan sekiranya jadi kenyataan, soalan saya berapa agak-agak anggaran pembangunan e-Tanah ini yang akan dilaksanakan dan dari segi kemanfaatan atau juga kelebihan yang diterima oleh rakyat pengguna sistem e-Tanah ini dan soalan kedua saya. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Yang di-Pertua Yang Berhormat Speaker. Sudah tentulah apa yang dibuat oleh kerajaan negeri mendatangkan faedah kepada rakyat dan begitu juga dengan sistem e-Tanah ini mendatangkan faedah kepada rakyat. Apa yang menariknya ialah sistem e-Tanah ini tidak melibatkan kos kerajaan negeri. Kos adalah ditanggung oleh kerajaan persekutuan sebanyak RM128 juta dan kontrak ini memakan masa lebih kurang 14 tahun dan faedahnya banyak.

Antaranya ialah *Ease of Doing Business*, dengan izin kita boleh menarik minat pelabur dan yang kedua semua pemilik-pemilik tanah dia boleh akses di mana-mana tidak perlu pergi ke pejabat daerah atau pun pejabat tanah. Dan kita boleh meningkatkan kutipan hasil tanah seterusnya boleh mempercepatkan urusan tanah. Kita juga boleh mengelakkan daripada berlakunya penipuan melalui sistem e-Tanah ini dengan adanya sistem ini datanya lebih komprehensif dan bersepadu dan er... sudah tentulah ianya meningkatkan lagi kecekapan. Sebab itulah Kerajaan Negeri er... bersetuju dengan sistem e-Tanah ini yang mana ianya telah diluluskan oleh Kabinet. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih. Pertama sekali saya ucap tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan kerajaan negeri. Sistem e-Tanah ini sebenarnya telah pun diguna pakai di beberapa buah negeri dan saya tengok sangat efisien dan sangat berkesan. Insya-Allah, dengan harapan tadi kita akan lebih mempercekapkan urusan kita. Cuma saya ingin dapat penjelasan. RM128 juta ditanggung oleh kerajaan persekutuan sepenuhnya, bukan pinjaman? Yang keduanya, apakah mekanisme boleh diwujudkan untuk *synchronize* dengan pihak PBT? Contohnya, pembayaran cukai pintu dan sebagainya yang juga boleh dibayar melalui sistem e-Tanah bukan hanya di antara pejabat daerah sahaja. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya ucapkan terima kasih juga kepada ADUN Cheka kerana ketika Kabinet membincangkan e-Tanah ini, Yang Berhormat ADUN Cheka adalah salah seorang daripada Jemaah Menteri yang menyokong e-Tanah. Terima kasih. Dan RM128 juta duit kerajaan persekutuan bukan pinjaman selama 14 tahun dan er... sama ada kita nak *synchronize* dengan PBT dan sebagainya kita lihat kepada perjanjian yang akan diteliti oleh kedua-dua pihak kerajaan negeri dan kerajaan persekutuan dan sekiranya ada keperluan kebaikan untuk negeri pada masa itu, kita akan masuk. Terima kasih Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya soalan nombor 2.

ADUN KEMAYAN – N.39
(YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya kemukakan pertanyaan nombor 2.

[Masalah ketidakhadiran pelajar ke sekolah antara masalah yang dihadapi oleh pihak sekolah terutama bagi pelajar Orang Asli. Apakah langkah yang diambil oleh kerajaan bagi mengatasi masalah ketidakhadiran pelajar tersebut?]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Terima kasih kepada ADUN err... Kemayan yang mengemukakan soalan kedua berkaitan dengan isu keciciran di kalangan pelajar Orang Asli.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua Speaker,

Kementerian Pendidikan Malaysia dan Jabatan Pendidikan Negeri Pahang sentiasa memberikan perhatian yang serius kepada isu ketidakhadiran dan keciciran pendidikan termasuk dalam kalangan anak-anak masyarakat Orang Asli. Kementerian Pendidikan Malaysia merujuk kepada definisi keciciran iaitu murid warganegara Malaysia yang berada dalam sistem pendidikan iaitu bersekolah tetapi keluar daripada sistem sebelum tamat tempoh pendidikan. Pada tahun 2024, kadar keciciran di peringkat sekolah menengah dalam kalangan murid Orang Asli adalah sebanyak 9.98% dengan mengambil kira kadar transisi murid Tahun 6 23 err... 2023 ke Tingkatan 1 2024. Statistik ini merangkumi murid-murid Orang Asli di sekolah KPM sahaja. Dari segi kehadiran pula, kesemua 29 buah Sekolah Murid Orang Asli (SMOA) di negeri Pahang menunjukkan prestasi err... peratus kehadiran melebihi 70% sehingga bulan September tahun 2024.

KPM atau Kementerian Pendidikan Malaysia melalui JPN Pahang telah melaksanakan beberapa program bagi meningkatkan peratus kehadiran murid Orang Asli ke sekolah. Antara program-program yang telah dilaksanakan sepanjang tahun 2024 ialah Program Melonjakkan Kehadiran Murid dipanggil Prolokid dan Chup Badui Sikulah (CBS) khusus untuk memberi akses pendidikan asas kepada kanak-kanak Orang Asli yang tinggal di kawasan pedalaman. KPM juga bersama-sama dengan PIBKS iaitu Persatuan Ibu Bapa Kerjasama Swasta juga mengadakan sesi libat urus dan Program Ziarah Cakna bersama-sama komuniti Orang Asli di perkampungan masyarakat Orang Asli bagi menangani isu kehadiran dan keciciran murid Orang Asli.

KPM turut bekerjasama dengan pihak Jabatan Kemajuan Orang Asli atau JAKOA dan Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) dalam mengesan kanak-kanak Orang Asli yang sepatutnya berada dalam sistem pendidikan tetapi tidak bersekolah. Program Turun Padang Sistem err... Program Turun Padang ini melibatkan pegawai di Jabatan Pendidikan Negeri Pahang (JPN), Pejabat Pendidikan Daerah (PPD), sekolah, JAKOA, PIBKS dan NGO. Matlamat utama adalah untuk menjelaskan kepentingan pendidikan dan meyakinkan komuniti Orang Asli bahawa anak-anak mereka berpotensi untuk cemerlang dalam bidang akademik mahupun dalam bidang sukan er... kurikulum termasuk sukan sekiranya mengikuti pendidikan formal di sekolah. Pihak JAKOA pula membantu menyediakan kemudahan asas persekolahan, bantuan wang saku dan kemudahan pengangkutan murid ke sekolah terdekat.

Di samping program yang dilaksanakan, peluasan Program Sekolah Model Khas Komprehensif dipanggil Khas 9 (K9) juga merupakan salah satu strategi KPM dalam usaha menangani isu kehadiran dan keciciran murid Orang Asli yang tinggal jauh di pedalaman dan kawasan terpencil. Peluasan Sekolah K9 pasti mampu mengurangkan kadar keciciran transisi murid dari Tahun 6 ke Tingkatan 1 kerana murid tidak perlu bertukar ke sekolah lain bagi mengikuti pendidikan di peringkat menengah rendah. Sehingga kini, sebanyak 4 buah sekolah K9 yang telah dibuka di Negeri Pahang iaitu Sekolah Kebangsaan Satak di Raub, Sekolah Kebangsaan Penderas di Temerloh, Sekolah Kebangsaan Kedaik di Rompin dan Sekolah Kebangsaan Bandar 2, Paloh Hinai Pekan. Makna K9 ini Tahun 1 hingga Tahun 6 itu di situ dan Tingkatan 1 sampai Tingkatan 3 jadi enam campur tiga, sembilan tahun dia tak payah pergi ke sekolah err... luar la menengah rendah.

Dan err... model ini sebenarnya telah juga diperkenalkan di err... di SK Batau di kawasan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja er... Menteri Besar. Setelah melihat kejayaan pelaksanaan er... K9 ini, melalui cadangan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar kepada kementerian, kepada menteri pada ketika itu yang datang melawat ke SK Batau. KPM telah meluaskan konsep Sekolah Model Khas Komprehensif Sembilan ini kepada Sekolah Model Khas Komprehensif Sebelas atau dinamakan sebagai K11 iaitu pendidikan bermula dari Tahun 1 hingga Tingkatan 5 maknanya 9 tahun err... 11 tahun makna Tingkatan 1, Darjah 1 sampai Darjah 6... enam tahun, Tingkatan 1 sampai Tingkatan 5... lima tahun. Jadi enam campur lima, sebelas err... sebelas dipanggil K11. Tahniah Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar atas inisiatif yang telah mencadangkan dan projek perintis yang dilaksanakan ialah di SK RPS Batau, Kuala Lipis, di kawasan er... DN Jelai, Pahang bermula pada sesi er... ini sesi ini bermula pada tahun 2023/2024.

Kerajaan Malaysia telah memperkenalkan Program Kampung Angkat MADANI untuk merencanakan lagi ekonomi di peringkat komuniti penduduk desa. Ia juga bertujuan merapatkan jurang bandar dan luar bandar terutama berkaitan dengan kemudahan asas seperti air, elektrik, jalan, capaian internet dan lain- lain. Rancangan Penempatan err... Semula (RPS) Batau, err... di RPS Batau Kuala Lipis telah dipilih sebagai Kampung Angkat MADANI, Kementerian Pendidikan Malaysia Tahun 2024 selaras dengan saranan Kerajaan Malaysia, Alhamdulillah, terima kasih, tahniah. Terima kasih kepada KPM dan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar atas inisiatif, memberi cakna dan prihatin terhadap kemajuan err... dan peningkatan err... pendidikan bagi anak-anak masyarakat Orang Asli.

Sebanyak RM2.5 juta diperuntukkan untuk melaksanakan Program Kampung Angkat MADANI di RPS Batau. SMK Batau turut mendapat manfaat dari program ini dengan kewujudan kelas pintar, kelas digital serta menambahbaik lagi kemudahan capaian jalur lebar untuk kegunaan murid, guru dan komuniti setempat. Bagi menunjukkan sokongan terhadap usaha ini, Kerajaan Negeri Pahang juga telah bersetuju untuk menyumbang dua unit perkakasan *Satellite Starlink High Performance 1TB* kepada SMK Batau yang berjumlah RM91,400.00 semuanya. Ini dapat meningkatkan lagi minat murid untuk ke sekolah dan mengurangkan ketidakhadiran dan keciciran di kalangan murid Orang Asli. KPM sentiasa komited dalam usaha menangani isu ketidakhadiran ke sekolah yang membawa kepada isu keciciran pendidikan dalam kalangan anak-anak masyarakat Orang Asli dan memastikan hak setiap kanak-kanak di negara ini untuk mendapatkan akses pendidikan yang berkualiti diberikan keutamaan. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

ADUN KEMAYAN – N.39
(YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN)

Soalan tambahan Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Adakah ada perancangan daripada Jabatan Pendidikan Negeri untuk er... menaiktaraf SK Tembangau 6 yang berhampiran dengan Pos Iskandar bagi menaiktaraf menjadikan sekolah tersebut sekolah K9 atau K10 yang mana kemudahan fizikalnya telah lengkap tetapi tidak diberikan kemudahan untuk ke sekolah tersebut berbanding sekarang pelajar-pelajar daripada Pos Iskandar terpaksa berulang ke SMK Tembangau yang jaraknya lebih jauh. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih err... rakan saya daripada Kemayan. Sepertimana saya telah maklumkan bahawasanya err... model khas ini yang K9 ini dia tiada K10, dia ada K9, maknanya ataupun err... K11. Ini telah diperkenalkan dan dilihat bahawasanya ianya memberi kesan yang baik. Sebenarnya perkara ini telah disuarakan sendiri oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja kepada Yang Berhormat Menteri semasa Yang Berhormat Menteri membuat lawatan ke SK RPS Batau di Lipis. Yang Amat Berhormat Dato' Sri melalui pengalaman telah maklum kepada Yang Berhormat Menteri bahawasanya anak-anak pelajar ini tadi bila dia habis Tahun 6, dia nak menyambung ke Tahun err... Tingkatan 1 itu dia berbelah bagi. Ini masalah dia bila dia balik habis sekolah itu dia masuk ke... balik ke perkampungan jadi kecenderungan untuk balik semula itu dia... err... dia menurun.

Jadi apa yang terjadi setelah disarankan oleh Yang Berhormat Dato' Sri Diraja maka program yang K9 ini diwujudkan iaitu dia tak payah pergi ke sekolah lain, dia...di situ. Malahan Yang Amat Berhormat Dato' Sri kata kalau bolehnya biar pelajar tu duduk situ daripada darjah satu sampai tingkatan lima. Supaya dia biasa, maklum dia bila tukar sekolah lain, dia akan dia rasa *environment* lain tu dia lain pulak. Jadi kita nak suruh biasakan. Yang pentingnya kita yakin iaitu ilmu ni, kalau kita nak berjaya di dunia, ilmu. Berjaya di akhirat ilmu, nak belajar dunia nak berjaya di dunia dan akhirat, ilmu pendidikan ini kita tekankan.

Dan ekoran daripada tu Yang Berhormat Dato' Sri telah mencadangkan dan ianya telah diambil oleh KPM. Dia buat di SK Batau tu yang jadi modal tu. Dan sekarang ni Yang Berhormat Dato' Sri maklumkan kalau boleh di situ buat asrama. Bila kita buat asrama, jadi murid tu bila dia duduk di asrama, dia tak payah berulang alik, berulang alik. Tapi kalau berulang alik itu pasal insentif yang kita bagi tu kita bagi makluman kepada JAKOA bagi insentif supaya dapat angkut anak-anak pelajar ni tadi pergi ke sekolah.

Jadi soalan tadi sama ada err... SK Iskandar ya yang di Bera ni tadi dapat di wujudkan model yang K9. Dan selepas dia mesti pergi ke K9 dulu baru dia pergi ke K11. Tapi Insya-Allah perkara ni akan dilihat di tangani kerana tujuannya untuk mengelakkan keciciran. Tetapi pada masa yg sama, inisiatif oleh pihak kerajaan ialah kita mengwujudkan atau memberi pengkhususan kepada masyarakat Orang Asli sendiri untuk menjadi pendidik. Sebab tu kalau kita lihat IPG Tengku Ampuan Afzan di Lipis ni, dia ada kursus yg khas untuk yang masyarakat Orang Asli. Di mana pelajar pelajarnya terdiri daripada pelajar-pelajar di kalangan masyarakat Orang Asli. Dan setelah mereka tamat kursus *graduate*, graduan-graduan ini akan ditempatkan di sekolah-sekolah Orang Asli ni tadi. Biar dia bercakap kepada menjelaskan bukti bahawasanya melalui pendidikan mereka boleh jadi pendidik berjaya. Jadi,

sebahagian besar lebih kepada 90% di kalangan graduan-graduan di IPG termasuk di Tengku Afzan di Lipis ni tadi. Dia akan ditempatkan di sekolah-sekolah Orang Asli yang dalam Pahang ni. Antaranya ialah 29 buah. Dan mereka jugalah yang akan beri rangsangan bercakap mengenai pendidikan.

Dan kita lihat misal contoh kejayaan di kalangan anak-anak Orang Asli sendiri. Misal contohnya, Yang Berhormat Dato' Dr Ramli bin Mohd Nor, Timbalan Speaker Dewan Rakyat. Bukti daripada Pegawai Kanan Polis sekarang menjadi Ahli Parlimen Cameron Highlands dan juga menjadi Timbalan Speaker, Ketua Pengarah JAKOA sendiri adinda ataupun adik kepada Yang Berhormat Dr Ramli bin Mohd Nor menjadi Ketua Pengarah JAKOA dan Yang Berhormat Senator sedia ada adalah bekas Senator kita, Dato' Engineer Ajis Sitin, Engineer Ajis Sitin. Dulu engineer Jurutera JKR, dia lantik sebagai Senator Ahli Dewan Negara.

Antara yang kita nak sebut satu persatu dan inilah sebenarnya inisiatif yang kita buat dan kalau secara misal contohnya, semua ini dapat menimbulkan kesedaran. Mungkin sistem ataupun K9 sendiri tidak diperlukan. Tapi kalau kecil misal, contohnya keciciran... kadar keciciran tu masih tinggi, maka bukan saja K9 yang kita wujudkan K11, malahan saranan Yang Berhormat Dato' Sri Diraja untuk mewujudkan asrama bagi masyarakat pelajar-pelajar Orang Asli ini hendaklah dilaksanakan oleh pihak Kementerian Pendidikan Malaysia. Terima kasih. Terima kasih.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN RAMLY)**

Speaker soalan. Saya mohon untuk satu soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

ADUN lantikan pertama kali. Boleh.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN RAMLY)**

Terima kasih YB Dato' Sri dan Ahli-ahli Yang Berhormat semua. Baik, kalau kita dapat lihat bahawa usaha-usaha yang dibuat oleh kerajaan negeri dan kerajaan pusat berhubung dengan sekolah untuk Orang Asli ni, saya kira satu perkara yang sangat baik dengan ada K9 dan K11 ni. Cuma kita dapat lihat bahawa bila prasarana-prasarana yang disediakan oleh kerajaan ini telah ada, telah wujud cuma isu yang saya rasa membelenggu masyarakat Orang Asli pada hari ini adalah berhubung dengan sikap sambil lewa ibu bapa untuk memberikan pendidikan seawal mungkin kepada anak-anak Orang Asli ni. Jadi soalan saya, apakah usaha kerajaan negeri untuk menimbulkan kesedaran kepada keluarga Orang Asli ni supaya menumpukan memberikan persekolahan seawal mungkin kepada anak-anak Orang Asli. Terima Kasih Dato' Sri.

**ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada ADUN dilantik. Yang membangkitkan isu sikap ibu bapa ni. Saya nak berikan satu penegasan dan jaminan bahawa kesedaran di kalangan ibu bapa masyarakat Orang Asli ni dah semakin baik, dah semakin baik. Dan kita lihat misal contohnya. Saya nak paparkan nak maklum nak kongsi bahawa bahawasanya. Cuba kita lihat dalam tahun 2023. Dalam peperiksaan SPM,

senarai calon anak-anak murid Orang Asli yang mendapat sekurang-kurangnya 5A, 5A ada 41 orang... 41. Dan dalam tahun itu juga ada seorang anak Orang Asli daripada Sekolah Menengah Agama Al-Ulum Addiniah Dong, ni Dong ni. Nama Dia Nur Dalilah binti Abdul Malik, dapat 9A dalam SPM. Ini... ni sebagai gambaran. Dulu kita tak pernah fikir pelajar-pelajar ni sebab mereka di kalangan masyarakat Orang Asli yang biasa.

Tetapi oleh kerana kita kena faham sebahagian besar daripada masyarakat Asli duduk dalam pedalaman yang kita nak bagi kesedaran supaya memberi perhatian kepada aspek pendidikan bagi mentransformasikan masa depan mereka. Sebab tu apa yang kita buat Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kita turunkan ikon-ikon Orang Asli yang berjaya ni tadi. Macam saya maklumkan tadi guru sekarang ni. Guru-guru di kalangan Orang Asli ni kita terima masuk dalam IPG kita bagi latihan. Kemudian mereka ni keluar kepada masyarakat Orang Asli menjelaskan, kalau dulu kita yang menjelaskan sekarang ni mereka menjelaskan dalam bahasa mereka Kaum Semai, Kaum Negrito, Kaum Jakun. Dia bercakap tu tengok ni cikgu dia ni.

Kita biasa macam kita dulu kan macam kita ni macam saya ni. Contohnya kita dulu Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, kita di belah hulu ni belah sana. Sebenarnya cikgu dah sampai sekarang ni cikgu yang mempengaruhi kita. Cikgu yang ke bawah ikutlah dia berjaya ni dengar cikgu. Jadi kalau cikgu ni datang kalangan masyarakat Orang Asli, dia akan tengok kena pergi sekolah. Berjaya dari segi tu, Alhamdulillah. Dan kita turunkan ikon-ikon macam Timbalan Speaker. Macam Ketua Pengarah JAKOA, Pengarah JAKOA, Cikgu Jo, misalnya contoh bekas mantan Pengarah dulu dia turun penjelasan.

Insya-Allah kita bagi jaminan bukan saja Kerajaan Pusat Kerajaan Negeri bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri yang mempunyai masyarakat Orang Asli yang ramai juga di Jelai ni. Yang saya tahu tu Dato' Sri tengok-tengok apa nama berbagai kemudahan yang dia bagi termasuk jalan-jalan yang pergi ke kawasan-kawasan yang terpencil. Dulu tak pernah terfikir kalau pergi sana duduk malam tu saya tidur sana sekarang boleh pergi melancong naik bas. Alhamdulillah, inilah usaha kita. Tapi kita kena sabarlah. Maknanya Insya-Allah, terima kasih pada Yang Berhormat yang membangkitkan keprihatinan tentang kita perlu juga mengorak langkah bawa bimbing masyarakat Orang Asli termasuk anak-anak Orang Asli supaya mereka dapat diberikan peluang untuk merubah nasib diri dan keluarga. Insya-Allah. Usaha berkesan. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dan soalan seterusnya. Soalan nombor 3. Panjang Yang Berhormat ni memberikan jawapan yang very komprehensif. Soalan Nombor 3. ADUN Tioman.

ADUN TIOMAN – N.42 (YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kalau saya tanya soalan tambahan tadi lagi panjang lagi. Saya ingin kemukakan soalan nombor tiga. Terima kasih.

[Apakah status cadangan pembinaan masjid baru di Kampung Tekek, Pulau Tioman ketika ini. Adakah kelulusan peruntukan melalui Kerajaan Pusat atau Kerajaan Negeri?]

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Yang Berhormat Datuk Sri Speaker,

ADUN Tioman menanyakan tentang pembinaan masjid di Kampung Tekek. Pun Tekek ni sebenarnya dah ada masjid, cuma masjid dia agak lama. Jadi dia perlu kepada Masjid baru. Sebenarnya kerajaan negeri memang prihatin tentang pembinaan masjid. Sebab itulah di negeri Pahang sekarang ini kita memiliki sebanyak 690 buah masjid, Alhamdulillah. Di Kampung Tekek ni nak bina masjid baru memang kerajaan juga...kerajaan negeri juga memberi perhatian. Sebab itu juga pihak JKR bersama Pejabat Pembangunan Negeri telah membuat permohonan peruntukan kepada pihak MOF. Dan kerajaan negeri sendiri telah mengenal pasti lokasi tapak. Ada beberapa tapak cadangan, seandainya peruntukan itu telah tersedia nanti, insya-Allah kita akan binakan masjid.

Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Soalan yang ke-4.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Soalan berkaitan tambahan. Ya, memandangkan masa agak terhad, cuma saya cuba ringkaskan. Saya ucap terima kasih dan tahniah kepada wakil kerajaan yang telah memberi jawapan yang sangat baik dan saya ingin kesempatan di sini untuk mengucapkan tahniah dan syabas juga kepada wakil kerajaan yang memegang portfolio tersebut serta kerajaan persekutuan dan juga kerajaan negeri di mana di daerah Rompin, khususnya di sebelah DUN Tioman juga telah menerima bajet untuk tiga buah masjid baru ya. Di Kampung Perpat, Kampung Selendang, Felda Selendang Dua dan yang... yang ketiga dah siap. Bila-bila masa sahaja akan dibangunkan solat Jumaat.

Cuma soalan saya soalan tambahan saya sekiranya masjid di Pulau Tioman ini menjadi kenyataan dapatlah kiranya dicadangkan masjid di Tekek ini menjadi satu ikon kepada keseluruhan kampung-kampung di Pulau Tioman itu sama ada dinaik taraf seperti masjid mukim ataupun yang setaraf dengannya sebagai lambang keberadaan di gugusan Pulau Tioman yang ada hampir 23 pulau semuanya. Terima kasih Tuan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cadangan.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, jangan tak bangun. Cadangan yang baik dan apa namanya. Memang patut masjid ini bukan di Tekek je. Di mana-mana kita pastikan dia tu jadi ikon. Jadi, sebab itu Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, dia memperkenalkan bantuan kepada setiap masjid, 690 buah masjid ini dengan jumlah RM10 ribu.

Tujuannya apa? Nak memotivasikan jawatankuasa masjid itu supaya memastikan institusi masjid itu menjadi sebuah ikon kepada ahli kariah itu. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, Yang Amat Berhormat.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Saya mohon mencelah boleh. Untuk makluman rakan saya daripada Tioman. Bab masjid ni jangan bimbanglah. Saya dah bagitau kepada Ahli-ahli Dewan semenjak 6 tahun saya jadi Menteri Besar ni sebanyak 38 buah masjid telah pun dibina di negeri Pahang dan akan dibina dengan kos RM117 juta. Jadi ADUN Tioman yang Kampung Tekek tu dalam proses la ya. Cuma saya nak tahu sapa nama Tekek tu ye. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tekek ni tercekik.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya pun teruja dengan soalan cepumas tu. Jadi saya nak jawab pun risau je takut salah. Tapi cerita-cerita orang tua dulu. Yang Berhormat Dato' Sri Diraja, Tekek ni asal ada tokek. Cicak. Cicak Tokek. Cicak yang harga mahal tu. Jadi di Pulau Tioman ni khususnya di Tekek ni cicak tu banyak. Jadi siapa yang nak tengok cicak tu datanglah beramai-ramai ke Pulau Tioman. Itu saja. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Seterusnya kita silakan? Soalan No. 4. Kita ucap tahniahlah kepada Yang Berhormat kita baharu dikurniakan Dato'.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya soalan ke-4.

[Projek Perumahan PR1MA Sungai Karang Darat telah tertangguh hampir 2 tahun;

- a) Bilakah tarikh jangkaan baharu penyerahan rumah tersebut boleh dilakukan?
- b) Apakah punca kelewatan berlaku?]

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Assalamualaikum WBT. Bismillahirrahmanirrahim. Terima kasih kepada rakan saya daripada Beserah kerana telah mengemukakan soalan berkaitan perumahan.

Untuk makluman sidang Dewan. Makluman ADUN Beserah. Pembinaan projek ini telah kita mula laksanakan pada tahun 2021 dan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang (LPHP). Kita terima kasihlah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang kerana dahulu di bahagian perumahan kita telah mewujudkan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang untuk memastikan projek-projek perumahan kita dapat diteruskan dengan lebih baik lagi untuk rakyat negeri Pahang. Dan LPHP ini sentiasa memantau projek-projek pembangunan ini secara berkala dan bagi memastikan projek ini dapat disiapkan mengikut spesifikasi dan juga keperluan yang ditetapkan. Dan untuk makluman sidang Dewan.

Projek ini telah mencapai peratusan sehingga 90% buat masa sekarang di mana bangunan rumahnya telah siap sepenuhnya dan hanya kerja-kerja yang berkaitan seperti kerja-kerja paip retikulasi luaran, kerja-kerja jalan dan juga proses ujian serta pematuhan sistem rawatan berpusat perlu disiapkan. Dan jangkaan siap projek ini adalah pada tahun ini hujung tahun ini dan sijil Penyiapan dan Pematuhan (CCC) adalah dijangka pada Februari tahun 2025.

Soalan yang berkaitan dengan kelewatan adalah, pertamanya dari segi pemantauan kita yang sentiasa berlaku yang dilakukan setiap masa oleh LPHP. Punca kelewatan berlaku sebelum ini adalah pertamanya disebabkan kita terpaksa melalui pandemik... pandemik COVID-19 dan juga di mana adanya Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang telah merencatkan perjalanan pembangunan Projek PR1MA Pahang ini. Dan susulan daripada itu juga akibat pandemik COVID-19 ini juga telah menyebabkan peningkatan harga bahan-bahan binaan dan juga tenaga kos kerja yang telah memberi kesan kepada aliran tunai dan juga keupayaan pemaju-pemaju yang melaksanakan sebarang Projek PR1MA Pahang ini dan kelulusan pinjaman juga, pembeli juga mengambil masa yang agak lama dan aliran tunai pembangunan terpaksa juga ditanggung oleh pihak pemaju.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila Yang Berhormat.

ADUN BESERAH – N.12 (YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Soalan tambahan. Terima kasih Dato' Sri Speaker soalan tambahan berkaitan dengan Projek PR1MA yang saya kemukakan ini. Ada sebahagian daripada pembeli ini telah dipotong bayaran sejak Februari 2023. Maknanya dah setahun lebih bayar rumah tak siap. Sepatutnya siap pada hujung pada awal 2023. Apakah inisiatif ataupun bantuan pihak kerajaan supaya sekiranya berlaku kelewatan seperti ini? Ada...ada intervensi daripada pihak berwajib supaya *stop* dulu pemotongan supaya tidak terbeban kepada pembeli. Pembeli kena sewa rumah dalam masa sama kena bayar rumah dia beli. Jadi kalau ada intervensi atau campur tangan pihak agensi berwajib yang boleh mengekang daripada pihak kewangan memotong gaji mereka. Maka ini akan membantu pembeli. Itu yang pertama.

Soalan yang kedua, sekiranya kelewatan berlaku dan pembeli ingin membatalkan niat untuk membeli projek Perumahan PR1MA ini bolehkah wang pendahuluan mereka dikembalikan, kerana ada beberapa kes perumahan di kawasan saya itu PR1MA juga yang tidak. Tak mula pun sepatutnya dah dah bermula tak mula pun lewat jugak. Pembeli nak mintak duit balik. Pemaju hanya boleh bagi 50% separuh sahaja. Yang ini adalah satu saya rasa ketidakadilan berlaku kepada pembeli sekiranya mereka ingin menukar pandangan ataupun idea mereka untuk memiliki rumah.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Terima kasihlah kepada rakan saya daripada Beserah. Kalau ada berlaku perkara-perkara yang berkaitan tu boleh jugak kita mesej tepi. Tak apa kita boleh bincang baik-baik dan juga untuk makluman sidang Dewan, sebagai contohnya, kerajaan sentiasa kita mengambil tahu tentang permasalahan-permasalahan yang dihadapi oleh pembeli-pembeli. Dan perkara ini sentiasa dibincangkan dari masa ke semasa sama ada dalam mesyuarat Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri ataupun dalam Lembaga LPHP yang sentiasa kita untuk memastikan bahawa tidak ada pembeli-pembeli yang dianiayailah. Sebagai contohnya di PR1MA Cherating.

PR1MA Cherating yang kita membuat 60 ekar, kita ada menghadapi masalah oleh pemaju-pemaju yang berkaitan mengambil kira masalah yang melibatkan pembeli-pembeli dan kerajaan sendiri. Kerajaan negeri bersetuju mengeluarkan peruntukan untuk membayar balik kepada pembeli-pembeli yang telah menandatangani perjanjian jual beli bagi membolehkan pembeli-pembeli tersebut terutamanya penjawat-penjawat awam membeli rumah lain pula. Kita tak nak kalau tak jadi rumah tu tak jadi buat.

Akhirnya pembeli tersebut menghadapi masalah dalam pinjaman. Terutamanya penjawat awam tak boleh pula nak beli rumah lain. Tapi Kerajaan Negeri bersetuju untuk membantu pembeli-pembeli ini dengan kita mengeluarkan peruntukan untuk melunaskan kembali. Sebagai contoh di kawasan YB itu di Cherating, kita bayar balik. Dan kita akan tengoklah apa yang YB bagi tahu tadi. Kita akan tengok dari aspek-aspek perundangan. Maknanya boleh tak kita intervensi untuk dalam proses tersebut tak... tak dapat meneruskan bagaimana... dah lewat ni kita akan tengok macamana untuk kita membantu pembeli-pembeli terbabit tapi bolehlah datang kepada kerajaan negeri yang sentiasa terbuka untuk membantu mengatasi masalah-masalah yang berkaitan seperti mana YB Beserah maklumkan tadi. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan tambahan.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

After that. Tak apa...

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih YB Speaker. Saya ingin dapat maklumat yang lebih *detail* mungkin bertulis tentang berapa jumlah projek perumahan sakit yang dikategorikan sakit di seluruh Pahang dan status *progress* projek tersebut. Mungkin dia akan melibatkan fakta, mungkin saya rasa... saya pulang sama ada boleh jawab atau bertulis.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Kita tidak dapat nafikanlah...tidak dapat nafikan dalam sebarang pelaksanaan projek-projek sama ada projek kerajaan ataupun projek agensi-agensi berkaitan mesti ada akan ada menghadapi masalah. Terutama yang membabitkan pemaju-pemaju. Kadang-kadang keupayaan dari segi pelaksanaan kewangan dan sebagaimana yang daripada Cheka, YB Cheka, kita akan berikan jawapan yang apa secara bertulislah. Sebab fakta ni tak ada pada saya sekarang maknanya dah berapa siap ni secara tepatlah nanti saya salah cakap nanti masalah juga. Dan kita LPHP akan sentiasa memantau perkara ni dan mana yang masalah tu kita akan cuba baikan... penambah baik mengganti projek-projek tersebut dengan pemaju-pemaju lain untuk memastikan setiap projek-projek yang kita buat ni dapat disiapkan walaupun dengan harga yang sangat rendah.

Kita ingin memastikan bahawa tawaran perumahan yang sebegini dapat dimiliki oleh setiap rakyat yang memerlukan rumah dalam negeri Pahang ni. Insya-Allah, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat. Ada, sila.

ADUN KETARI – N.34

(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

YB bagi...

ADUN KETARI – N.34

(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Soalan tambahan, terima kasih Dato' Sri Speaker. Cuma saya nak tanya apakah kemungkinan LPHP negeri kita sendiri untuk mengambil alih ataupun membuat peranan...yang mengambil peranan yang lebih... apa tu terperinci untuk menyelesaikan masalah Perumahan Mesra Rakyat ini? Sebab memang kita semua tahu projek-projek PR1MA ni banyak banyak masalah dan di kawasan Kampung Lebu juga tahun 2020 sampai sekarang... 4 tahun belum diserahkan lagi dan mereka bayar pinjaman tu seperti mana dinyatakan oleh Beserah.

Jadi saya nak tahu bolehkah kerajaan negeri kita pertimbangkan atau bincang dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk kita bantu LPHP mengambil lebih aktif peranan untuk menyelesaikan semua masalah ini.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Terima kasih daripada Ketari. Masa kita menubuhkan LPHP dan kita mendapati bahawa kita *on direct the right track* untuk memastikan dengan izin, Yang di-Pertua. Kita sentiasa memantau dan kita mengambil tindakan-tindakan yang proaktif kerana kita ada Lembaga Perumahan LPHP yang mempunyai ahli-ahli lembaga yang

dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar sendiri yang tahu kita terpaksa bentangkan dalam LPHP ni, setiap permasalahan yang diambil kira... diketengahkan, setiap projek-projek yang kita kategori yang perlu kita bantu sebagaimana yang berlaku di Cherating.

Dan inilah kebbaikannya kita tubuhkan LPHP sebab kita nak mempercepatkan proses. Dulu kita ada Bahagian Perumahan. Jadi mungkin mengikut prosedur-prosedur yang mungkin lewat sikit... lambat sikit. Tapi dengan adanya LPHP kita, tindakan proaktif ini telah menyebabkan banyak projek-projek yang telah kita *revise*kan balik semula untuk kita percepatkan. Contoh baru-baru ni kita adakan *town hall* dengan izin, untuk bersama dengan pemaju-pemaju. Kita nak tahu semua apa masalah yang dihadapi supaya kita setiap dari masalah itu akan dapat kita atasi dengan sebaik mungkin untuk kita mempercepatkan penyiapan rumah ni.

Ini adalah satu inisiatif yang kita kata daripada kerajaan negeri melalui LPHP ni nak mempergiatkan lagi...mempercepatkan lagi projek perumahan untuk membantu rakyat ni. Tapi cadangan Yang Berhormat daripada Ketari itu akan kita lihat dan kita bincangkan. Dan kita cuba bincangkan dalam Lembaga LPHP mengikut kesesuaian.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila soalan terakhir.

ADUN CHINI – N.23 (YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN)

Sikit je. Terima kasih Speaker yang prihatin. Soalan saya, apakah jenis program-program perumahan yang dirancang dan dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri Pahang untuk membolehkan rakyat negeri Pahang memiliki rumah dengan harga yang sesuai dan berpatutan? Dan yang kedua berapakah jumlah rumah yang telah siap dan berapakah nilai dan jumlah keseluruhan rumah-rumah tersebut? Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22 (YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kalau boleh kita nak cepatkanlah. Nanti kita nak sembahyang Jumaat ni... kita ada pembentangan bajet daripada Yang Amat Menteri Besar lagi. Ni terlibat nanti dengan Kuala Sentul ni lagi panjang...

ADUN KUALA SENTUL – N.25 (YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Sikit... sikit je.

ADUN BEBAR – N.22 (YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Duduk, duduk jugak saya nak jawab dulu. Ni rumah ni memang *famous* la.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kalau Sentul boleh...boleh maklumkan dalam perbahasan.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Tak apa, saya bagi ruang. Tenanglah tenang...sabar...sabar tenang. Takpe, hari pertama baru. Ya.

Yang pertamanya, saya nak terima kasih kepada rakan saya daripada Chini kerana telah mengutarakan berkenaan dengan jenis-jenis projek perumahan yang dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri.

Saya di sini dengan hati sebagai rakyat Pahang dan juga sebagai wakil Kerajaan, saya nak mengucapkan setinggi-tinggi terima kasihlah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail, Menteri Besar Pahang kerana telah begitu mengambil berat di atas keperluan asas *human needs* dengan izin Yang di-Pertua, dengan mengilhamkan banyak idea-idea dan juga program-program perumahan untuk rakyat dalam negeri Pahang dan menyediakan kediaman yang mampu milik dan selesa untuk rakyat khususnya dalam negeri Pahang kita dan mereka juga dapat meningkatkan lagi mutu kehidupan yang lebih berkualiti bersama keluarga.

Ini antara inisiatif yang sangat baik daripada Kerajaan Negeri Pahang. Pertamanya, kita mewujudkan PR1MA Pahang, Rumah Makmur, Rumah Penjawat Awam Pahang, Rumah Rakyat Pahang (RRP), Rumah Mesra Pahang, Rumah Pahang bagi FELDA. Dan ini semua telah membawa banyak kebaikanlah kepada rakyat negeri Pahang dan sehingga kini hingga ke Oktober 2024 lebih kurang 16,000 unit rumah yang bernilai hampir RM500 juta telah dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri Pahang kita. Terima kasih Yang Amat Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya. Soalan ke 5 soalan terakhir.

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker saya kemukakan soalan nombor 5.

[Projek laluan Bentong - Pelangai pernah disenaraikan dalam Pakej 6 Lingkaran Tengah Utama (LTU). Adakah projek tersebut masih diteruskan dan apakah status pelaksanaannya?]

ADUN MUADZAM SHAH – N.41

(YB DATO' IR RAZALI BIN KASSIM)

Assalamualaikum warahmatullah wabarakatuh. Selamat pagi Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada Sabai yang mengemukakan pertanyaan berkenaan status laluan Projek Bentong-Pelangai yang pernah disenaraikan dalam Pakej Lingkaran Tengah Utama (LTU).

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, untuk makluman Projek Jalan Lingkaran Tengah Utama ataupun ringkasnya LTU sebelum ini dikenali sebagai *Central Spine Road* ataupun CSR adalah sebuah lebuh raya tanpa tol yang menghubungkan dari Kuala Krai, Kelantan ke Persimpangan Lebuh Raya Pantai Timur di Pahang.

Jadi lebuh raya ini dijalankan secara berperingkat bermula dengan Rancangan Malaysia Ke-9 lagi berdasarkan keutamaan kepada aspek keselamatan penyuraian,

kesesakan lalu lintas dan juga kesinambungan jajaran. Pada asalnya, pembinaan lebuh raya ini dipecah kepada 6 pakej... kepada 6 pakej.

Pakej Pertama tu daripada Kuala Krai ke Jambatan Sungai Lakit iaitu sejauh 47 kilometer. Kuala Krai di Kelantan. Kemudian daripada jambatan, Pakej Keduanya dari Jambatan Sungai Lakit ke Gua Musang sejauh 60.41 kilometer dan Pakej Ketiganya daripada Gua Musang ke Kampung Relong sejauh 85.2 kilometer. Pakej Keempat, Kampung Relong ke Raub sejauh 44.65 kilometer dan Pakej kelimanya daripada Raub ke Bentong, sejauh 54.1 kilometer dan Pakej Keenam er... daripada Bentong ke Simpang Pelangai, Pahang sejauh 47.5 kilometer.

Jadi, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, untuk Pakej Keenam ni, boleh dipecahkan kepada 4 sub pakej iaitu Pakej A adalah sepanjang err... 11.35 kilometer iaitu daripada Sertik ke Karak. Jadi pakej ni telah diluluskan oleh Kementerian Ekonomi dan Kementerian Kerja Raya. Projek ni telah bermula pada 12 Julai 2022 dan dijadualkan siap pada 28 November 2026 dan status kemajuan pembinaan adalah satu pembinaan semasa err... sehingga 15 haribulan 11 tahun 2024 adalah 34% berbanding jadual 32% dan projek ini lebih awal lagilah sebanyak kalau kiraan harinya 13 hari.

Manakala sub pakej 6A, 6B, 6D ni, seperti yang di err... masih lagi belum diluluskan oleh agensi pusat iaitu pakej 6B ni daripada Karak ke Kampung Sungai Perdak err... panjang 10.65 kilometer. Kemudian 6C ni err... Sungai Perdak ke Pulka, sejauh 13.5 kilometer dan pakej 6D daripada Simpang Pulka ke persimpangan Pelangai sejauh 12 kilometer.

Jadi, untuk makluman, err... Dewan, pihak kementerian telah err... meluluskan err... sebanyak RM2.5 juta dalam *Rolling Plan* Ke-4 ni dalam Rancangan Malaysia Ke 12 untuk menjalankan kajian kemungkinan pembinaan jali... jalan dari Persimpangan Pelangai ke Putrajaya, Wilayah Persekutuan dan kajian ini pun telah bermula daripada bermula pada 12 Ogos yang lalu, 12 Ogos 2024 dan akan tamat pada 13 November 2025. Tempoh kajiannya selama 15 bulan.

Di Lebuh Raya, KL - Karak merupakan laluan Semenanjung Malaysia laluan daripada apa ni Pantai Pantai Timur dan Pantai Barat, Semenanjung Malaysia. Dia merupakan laluan utama bagi pengguna jalan Pengguna Pantai Timur, Putrajaya. Kajian ini akan meneliti keperluan laluan alternatif baru iaitu dari persimpangan err... Pelangai ke Putrajaya dan hasil kajian ini akan menentukan hala tuju pelaksanaan pakej 6B, 6C dan 6D. Projek Lingkaran Tengah utama.

Jadi, kerajaan negeri err... menyedari keperluan dan kepentingan pembinaan jalan baru tersebut dalam dan komited bagi menyelesaikan err... isu err... trafik terutama sekali di waktu err... puncak. Puncak ni biasanya musim perayaanlah musim perayaan cuti umum panjang atau musim cuti persekolahan. Err... dan juga sekiranya err... jalan ini err... terlaksana, dia akan dapat menguraikan trafik ataupun beban kepada Lebuh Raya Karak. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey. Terima kasih.

ADUN TRAS – N.07 (YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Soalan tambahan. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya tambahan ya err...

Berkenaan dengan jalan ini, adakah pihak kerajaan err... membuat libat urus dengan pihak *stake holder*, maksud saya *stake holder* sini adalah pekebun-pekebun di persekitaran. Sebabnya masalah yg timbul adalah, err... pekebun- pekebun yang ada di persekitaran tepi lingkaran ini. Mereka tak ada akses untuk keluar. Sebab kawasan sayalah contohnya banyak yang buat aduan bahawa, untuk keluar kepada jalan besar ataupun jalan untuk mengeluarkan hasil mereka terpaksa jalan yang jauh dan yang keduanya pekebun-pekebun yang berhampiran mengenakan tol baharu. Maksud nak masuk kawasan dia kena bayar.

Jadi soalan saya adalah sebelum melaksanakan jalan ataupun err... apa ni err... jalan ini, adakah pihak kerajaan mengadakan libat urus dengan semua *stake holder* sekurang-kurangnya 5 kilometer radius di mana akan mengurangkan masalah err... apa ni keluar atau masuk pekebun-pekebun berhampiran.] Terima kasih.

**ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR RAZALI BIN KASSIM)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada Tras yang mengemukakan soalan tambahan. Seperti yang saya maklumkan tadi, ini lah dalam proses err... kajian kemungkinan err... yang dilaksanakan oleh pihak kementerian melalui Jabatan Kerja Raya dan err... biasanya bila selepas siap err... kajian ini dia akan buat laporan dan bentangkan laporan dan dan kita kerajaan negeri akan mintak pihak err... Jabatan Kerja Raya membentang dan kita akan lihat dan mengambil kira err... apa ni err... penduduk atau kampung- kampung sekitar tu. Sama ada dia memerlukan perlukan akses err... tambahan, yang perlukan akses tambahan, kita akan bina minta dia bina akses tambahan. Contohnya kadang-kadang tu kita kena kerja kena buat terowong di bawah lebuh raya supaya daripada kiri ke kanan tu orang kampung boleh lalu tanpa apa ni... keluar masuk tol dan sebagainya. Sekian, terima kasih. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian,

Kita selesai membincangkan 5 pertanyaan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Saya tidak bercadang untuk menanggapi tetapi semasa pembentangan belanjawan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar, er... bolehlah kita keluar bergilir-gilir untuk er... minum pagi. Sekarang kita beralih kepada peraturan seterusnya.

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keempat: Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024. DN 25/2024.

Belanjawan Negeri Pahang 2025. DN 26/2024

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya mohon mengemukakan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HAJI HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

SETIAUSAHA DEWAN

Suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan tahun 2025 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Speaker, saya mohon Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua pada hari ini juga.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HAJI HUSSAIN)

Yang Berhormat Speaker, saya mohon izin menyokong cadangan itu.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Perbekalan (2025) 2024 dibaca bagi kali yang kedua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat, dengan ini sukacita saya menjemput Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar untuk menyampaikan ucapan Belanjawan Negeri Pahang 2025.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya mohon mencadangkan suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan tahun 2025 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu.

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera.
Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, pertama sekali, marilah kita merafak setinggi-tinggi kesyukuran ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah kurnia-Nya, kita diberi kesempatan untuk berkumpul dalam Perbentangan Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025.

Pada hari penuh kemuliaan dan keberkatan penghulu segala hari di Dewan yang mulia ini. Pada masa yang sama, marilah kita melafazkan selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad SAW. Semoga kita semua menjadi umat kebanggaan baginda, insya-Allah. Seterusnya patik menjunjung setinggi-tinggi kasih kesisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah ibni Almarhum Sultan Haji Ahmad Shah, Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang, Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah binti Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang, Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah atas segala bimbingan, nasihat dan tunjuk ajar sepanjang patik mengurus tadbir Kerajaan Negeri Pahang Darul Makmur.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 yang akan dibentangkan ini menjadi platform untuk kita menentukan hala tuju dan perancangan pembangunan negeri yang bakal memberikan impak besar kepada kesejahteraan dan kemajuan untuk rakyat dan negeri Pahang. Sebagai sebuah kerajaan yang berteraskan kepentingan rakyat, belanjawan kali ini dibentangkan dengan penuh iltizam yang tinggi untuk memastikan setiap aspek kemakmuran negeri dapat dinikmati oleh semua lapisan masyarakat tanpa mengira kaum dan agama. Penyediaan belanjawan ini bukan sekadar pelan perbelanjaan tetapi sebagai manifestasi kepada harapan rakyat yang menginginkan perubahan dan pembangunan yang lebih mampan serta inklusif.

Sesungguhnya Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 adalah ikhtiar kerajaan negeri yang telus dan menyeluruh untuk meletakkan negeri Pahang ke satu tahap yang lebih baik serta menjadikan rakyat sebagai keutamaan dalam agenda pembangunan negeri bersandarkan kepada perspektif ini, maka tema “Prestasi Dipertingkat Kemakmuran Dipertahan” telah dipilih menjadi teras utama kepada intipati keseluruhan Belanjawan Negeri Pahang untuk tahun 2025.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Alhamdulillah, saya ingin memanjatkan rasa syukur apabila kutipan hasil kerajaan negeri pada tahun ini telah melebihi RM1 bilion untuk tempoh 3 tahun berturut-turut sejak tahun 2022. Sehingga berakhir 28 November 2024, kutipan hasil yang berjaya dicapai oleh kerajaan negeri adalah sebanyak RM1.150 bilion berbanding sasaran yang ditetapkan untuk tahun 2024 iaitu RM1.137 bilion atau 101.1%. Kini, kutipan RM1 bilion bukan lagi satu angka yang kita sasarkan tetapi ia merupakan satu penanda aras yang harus kita capai dan atasi setiap tahun. Selain daripada itu, kita seharusnya berbangga apabila prestasi Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) untuk tahun 2023 sekali lagi berjaya mengatasi KDNK di peringkat nasional mengulangi kejayaan yang sama pada tahun 2022.

Berdasarkan laporan yang dikeluarkan Jabatan Perangkaan Malaysia Ekonomi Pahang pada tahun lalu menyaksikan pertumbuhan 5.2% mengatasi pertumbuhan di peringkat nasional 3.6% dengan nilai KDNK mencecah RM64.9 bilion berbanding RM61.7 bilion pada tahun 2022. Pertumbuhan ekonomi Pahang sebahagian besarnya daripada dipengaruhi oleh kenaikan dalam sektor pembinaan 37.1% perlombongan dan pengkuarian 9.6%, perkhidmatan 6%, pertanian 2.5% dan pembuatan 2.1%.

Seterusnya, kerajaan negeri juga telah berjaya menarik pelaburan komited berjumlah RM16.1 bilion pada tahun 2023. Pelaburan tersebut terdiri daripada RM4.4 bilion, pelaburan domestik dan sebanyak RM11.7 bilion pelaburan asing. Statistik ini adalah

petunjuk jelas keyakinan para pelabur terhadap potensi serta kestabilan yang ada di negeri Pahang.

Di samping itu juga, kita turut berbangga apabila kerajaan negeri telah menerima Sijil Ketua Audit Negara dengan pendapat tanpa teguran terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang bagi tahun berakhir 31 Disember 2023 yang telah diumumkan oleh Ketua Audit Negara. Penerimaan sijil ini adalah satu pencapaian yang amat bermakna dan bukti nyata terhadap kecekapan ketelusan dan integriti dalam pengurusan kewangan negeri Pahang. Ciri-ciri kejayaan ini merupakan usaha bersama antara kerajaan negeri, semua penjawat awam, sektor swasta dan seluruh rakyat Pahang. Semoga semangat kerjasama ini terus kekal demi kemajuan negeri tercinta.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Seterusnya saya akan membentangkan anggaran hasil, anggaran perbelanjaan mengurus dan anggaran perbelanjaan pembangunan negeri Pahang untuk tahun 2025. Bagi tahun 2025, kita mensasarkan kutipan hasil Kerajaan Negeri mencecah RM1.194 bilion. Unjuran kutipan hasil ini meningkat sebanyak 5% berbanding belanjawan tahun 2024. Daripada jumlah ini, RM1.18 bilion akan diperuntukkan bagi perbelanjaan mengurus yang merangkumi perbelanjaan emolumen, perkhidmatan dan bekalan. Pemberian dan kenaikan bayaran tetap serta perbelanjaan lain dan aset dengan peningkatan sebanyak RM57 juta atau 5.05% berbanding tahun 2024 dengan lebih atau surplus sebanyak RM12 juta. Manakala bagi tujuan perbelanjaan pembangunan, peruntukan yang akan disediakan adalah sebanyak RM399.64 juta.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025 ini akan menggariskan 5 Tekad Belanjawan. Pertama, pengukuhan daya saing dan pertumbuhan ekonomi yang inklusif serta mampan. Kedua, ketersediaan kemudahan asas dan infrastruktur. Ketiga, pemantapan kecekapan tadbir urus kerajaan serta kelestarian alam. Keempat, penghasilan modal insan yang berkualiti dan cemerlang. Kelima, keutuhan kesejahteraan rakyat serta kemakmuran negeri yang berterusan. Tekad pertama, pengukuhan daya saing dan ekonomi yang inklusif serta mampan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Tahun 2025 merupakan peluang untuk kita mengorak langkah lebih jauh dalam membina sebuah negeri yang kukuh ekonominya, makmur rakyatnya dan sejahtera lingkungannya. Untuk itu, bagi memastikan ekonomi di negeri Pahang terus dipacu dengan baik, beberapa inisiatif telah dirangka oleh kerajaan negeri agar manfaat yang dapat dinikmati oleh rakyat. Kerajaan negeri terus komited untuk mempertingkatkan lagi sumbangan dan pengeluaran sektor pertanian dalam usaha memastikan keterjaminan bekalan makanan dalam negeri Pahang. Maka dalam hal ini, kerajaan negeri akan memperuntukkan sebanyak RM36.78 juta pada tahun 2025 untuk mengembangkan lagi sektor pertanian dan industri asas tani.

Bagi tujuan merancakkan sektor pertanian dan industri asas tani. Kerajaan negeri akan menganjurkan Program Mini MAHA (pertanian, hortikultur dan agropelancongan Malaysia) dengan peruntukan sebanyak RM2 juta.

Dalam pada itu, kerajaan negeri akan meneruskan beberapa inisiatif yang sedia ada seperti Program Perintis Vanilla, Program Anak Pokok Terpilih, Inisiatif Dusun Rakyat

Pahang dan Bantuan Tanaman Makanan Ternakan. Bagi meningkatkan kualiti serta keselamatan produk-produk pertanian, kerajaan negeri akan bekerjasama dengan Jabatan Kesihatan Negeri Pahang melibatkan kawalan, latihan dan input teknikal berkaitan penggunaan racun perosak dengan peruntukan RM110 ribu. Industri penternakan turut menjadi tumpuan kerajaan negeri bagi memastikan isu keterjaminan makanan dapat diatasi dan pada masa yang sama menjadikan negeri Pahang sebagai salah satu negeri pengeluar utama makanan berasaskan ternakan.

Kerajaan negeri akan memperuntukkan sebanyak RM24.41 juta pada tahun 2025 untuk memperkukuhkan dan memajukan lagi sektor penternakan negeri ini. Justeru itu, kerajaan negeri akan meneruskan beberapa inisiatif antaranya Skim Makmur Ternak, Projek Transformasi Ayam Pedaging, Skim Tingkat Ekonomi dan Produktiviti Pahang Industri Asas Ternakan, Skim Memperkasakan Ekonomi Agropreneur Rezab Makanan Ternakan dan Perkhidmatan Penanaman dan Penghasilan Makanan Ternakan.

Seterusnya, bagi memastikan sektor perikanan negeri terus mampan, kerajaan negeri telah bersetuju meneruskan peruntukan sebanyak RM500 ribu ringgit kepada Jabatan Perikanan Negeri bagi pelaksanaan inisiatif antaranya Program Khidmat Sokongan Akuakultur (Khidmat Pengembangan Akuakultur), Pengurusan Sumber Marin Secara Mampan dan Program Pembangunan Kualiti Perikanan Darat.

Kerajaan negeri akan meneruskan beberapa pendekatan untuk meningkatkan bidang keusahawanan. Untuk itu, inisiatif baru telah pun dirancang pelaksanaannya pada tahun 2025 iaitu Program Usahawan Makmur melibatkan peruntukan RM5 juta yang bertujuan untuk memperkasakan kapasiti perniagaan usahawan Pahang. Peruntukan RM500,000.00 juga disediakan bagi penganjuran Malaysia East Coast Trade and Entrepreneur Expo.

Kerajaan negeri akan memberi tumpuan kepada usaha-usaha merancakkan sektor pelancongan dengan kerjasama pihak-pihak berkepentingan bagi membantu pembangunan infrastruktur dan aktiviti promosi pelancongan yang seterusnya akan meningkatkan kehadiran pelancong ke Negeri Pahang terutamanya dalam persediaan sempena program Melawat Malaysia (Visit Malaysia) tahun 2026.

Untuk itu, Kerajaan negeri telah bersetuju untuk menyediakan peruntukan RM7.07 juta kepada Tourism Pahang bagi merancakkan aktiviti pelancongan di negeri ini. Sementara itu, bagi tujuan promosi pelancongan, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM7 juta bagi program promosi pelancongan, penganjuran serta penyertaan program dan acara dalam negara dan antarabangsa serta penganjuran Malaysia International Tourism Pahang (MIT) Pahang. Kerajaan Negeri turut bersetuju untuk meneruskan Program Pelancongan Kereta Api di laluan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus dengan peruntukan RM400,000.00.

Dalam pada itu, RM3 juta diperuntukkan bagi tujuan penyediaan infrastruktur dan fasiliti pelancongan di kawasan pelancongan Negeri Pahang. Selain dari itu, bagi merancakkan aktiviti pelancongan di Pulau Tioman, peruntukan sebanyak RM300,000.00 diperuntukkan untuk program promosi dan penganjuran acara pelancongan di pulau itu.

Kerajaan negeri juga turut memperuntukkan RM2 juta kepada Perbadanan Taman Negeri Pahang bagi mengurus melaksanakan inisiatif program dan juga kajian berkaitan taman negeri antaranya Kajian dan Pembangunan Maran - Chini Geopark dan Galeri Lipis Geopark ke arah pengiktirafan UNESCO Global Geopark serta

menguatkuasakan penguatkuasaan di Taman-Taman Negeri Pahang. Perbadanan Muzium Pahang pula akan diperuntukkan sebanyak RM19.96 juta bagi geran mengurus dan pembangunan.

Di samping itu juga, kerajaan negeri turut memperuntukkan RM190,000.00 untuk meneruskan aktiviti di Kompleks Perkampungan Budaya Orang Asli Betau, Lipis.

Yang Berhormat, Dato' Sri Speaker, kerajaan negeri amat memberi penekanan terhadap pengurusan sumber mineral yang mampan dan berinovasi. Oleh itu, bagi memastikan objektif ini dapat dicapai, kerajaan negeri telah menubuhkan Pahang Mining Corporation Sdn. Bhd. pada bulan Ogos 2020 untuk menyelaras dan menguruskan semua aktiviti berkaitan perlombongan agar ia dilaksanakan dengan lebih bersistematik dan berkesan serta meminimumkan ketirisan kutipan hasil negeri bagi mengukuhkan industri mineral pada tahun hadapan.

Kerajaan negeri melalui peruntukan RM1.6 juta yang disumbangkan oleh Pahang Mining Corporation Sdn. Bhd. akan melaksanakan Projek Pengembangan Industri Perlombongan Pahang merangkumi Projek Kajian Potensi dan Deposit Mineral Negeri Pahang, Projek Kajian Pra Kebolehlaksanaan Kaedah Baharu Pengangkutan Mineral dan Projek Pengurusan Sisa Lombong.

Di samping itu, kerajaan negeri juga memperuntukkan RM1.61 juta bagi tujuan meneruskan pelaksanaan pembangunan Akademi Mineral Malaysia Pahang di Lipis. Peningkatan industri halal di peringkat global yang semakin cepat berkembang memberi peluang kepada kita untuk turut sama membangunkan industri halal di negeri Pahang. Ini disebabkan industri halal global dijangka akan meningkat sehingga RM2.8 trilion dolar Amerika pada tahun 2025 dengan sektor makanan dan minuman halal menjadi pasaran terbesar. Ini merupakan satu kesempatan yang tidak harus dilepaskan memandangkan Pahang mempunyai kelebihan yang strategik untuk membangunkan industri halal ini.

Dalam pada itu, menerusi Majlis Pembangunan Industri Halal Malaysia (HDC) yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat, Timbalan Perdana Menteri, Dato' Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi telah berjaya menarik pelaburan industri halal dari China berjumlah RM5 bilion sewaktu lawatan kerja beliau ke Shanghai pada bulan September yang lalu. Malah, saya yang turut sama dalam lawatan kerja tersebut telah bertemu dengan pelabur-pelabur yang telah menyatakan minat untuk melabur di negeri ini.

Begitu juga penyertaan Pahang dalam Pameran Halal Antarabangsa Malaysia (MIHAS) di Dubai pada pertengahan November lalu telah berjaya membuka pasaran produk halal Pahang di pentas antarabangsa. Bagi memastikan industri halal dapat berkembang dengan pesat di Pahang, kerajaan negeri telah mewujudkan Taman Industri Halal Gambang, Kuantan seluas 199 ekar yang telah sedia untuk menerima kemasukan para pelabur. Di samping itu juga, kerajaan negeri telah memohon kepada persekutuan untuk menyenaraikan cadangan pembangunan Taman Industri Halal, Seksyen 3, Kawasan Perindustrian Gebeng, Kuantan seluas 730 ekar dengan fasa pertama seluas 250 ekar sebagai projek keutamaan dalam Rancangan Malaysia Ke-13 (RMK13).

Dengan segala kelebihan yang ada baik dari segi lokasi dan juga pengangkutan yang strategik, Pahang berada di landasan yang tepat untuk menjadi peneraju industri halal di negara ini. Insya-Allah.

Tekad Kedua: Ketersediaan kemudahan asas dan infrastruktur.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, bagi meneruskan komitmen menangani isu bekalan air, kerajaan negeri menerusi Pengurusan Air Pahang Berhad, PAIP telah memperuntukkan RM91.97 juta bagi tahun 2025 untuk meningkatkan perkhidmatan bekalan air di negeri ini. Projek ini merupakan kesinambungan usaha kerajaan negeri dalam menyelesaikan 90 peratus isu bekalan air menjelang akhir tahun 2026.

Projek-projek tersebut merangkumi yang pertama, membina dan menyiapkan Loji Rawatan Air Bukit Puling di Kuantan dengan peruntukan RM40 juta. Kedua, membina dan menyiapkan tangki imbangan di kawasan Perindustrian Gebeng, Kuantan dengan peruntukan RM45 juta. Ketiga, membina dan menyiapkan Loji Rawatan Air baru di Karak, Bentong dengan peruntukan RM500,000.00. Keempat, memperuntukkan RM570,000.00 bagi pembinaan tangki sedutan dan rumah pam di Loji Rawatan Air Jelai dan pemasangan paip dari Loji Rawatan Air Jelai ke tangki Bukit Bius. Kelima, menyediakan peruntukan RM3.5 juta bagi meneruskan projek bekalan air di Nenasi, Pekan. Keenam, meneruskan projek Bekalan Air Raub dengan peruntukan RM600,000.00. Ketujuh, meneruskan projek pembinaan paip agihan air dari Kemaman ke Gebeng berkapasiti 90 juta liter sehari di Kuantan dengan peruntukan RM1.8 juta. Selain daripada itu juga, kerajaan negeri juga turut memperuntukkan RM235,000.00 kepada Badan Kawal Selia Air bagi penyelenggaraan Sistem Pemantauan Kualiti Air Atas Talian bagi daerah Cameron Highlands, Raub, Lipis dan Jerantut.

Yang Berhormat Dato, Sri Yang di-Pertua,

Saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan penghargaan kepada kerajaan persekutuan yang telah meluluskan Projek Infrastruktur Jalan melalui Rolling Plan Ke-4 Rancangan Malaysia Ke-12 berjumlah RM645.74 juta.

Peruntukan ini diluluskan menerusi dua kementerian iaitu Kementerian Kerja Raya berjumlah RM179.92 juta dan Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah berjumlah RM465.82 juta.

Selain dari itu, kerajaan negeri menerusi Jabatan Kerja Raya Negeri turut memperuntukkan RM94.6 juta bagi melaksanakan projek-projek merangkumi naik taraf jalan serta baik pulih dan menaik taraf kompleks pejabat kerajaan di negeri ini.

Di samping itu juga, Kerajaan Negeri turut memperuntukkan RM300,000.00 bagi kempen Ops Selamat Bersepadu Negeri Pahang dan Program Keselamatan Jalan Raya bagi tahun 2025. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan RM500,000.00 kepada Lembaga Pembangunan Tioman untuk pelaksanaan Kad Pengangkutan Feri Tioman yang dikhususkan kepada penduduk Pulau Tioman.

Kerajaan negeri juga memperuntukkan sebanyak RM19.89 juta bagi tujuan pelaksanaan inisiatif serta projek yang berkaitan, antaranya rancangan tebatan banjir, projek kawalan hakisan pantai dan membaik pulih muara sungai serta saliran bandar seluruh negeri. Kerajaan Negeri juga menyedari pentingnya rakyat di luar bandar menikmati capaian internet bagi tujuan pembelajaran dan kemahiran digital, maka Kerajaan Negeri memperuntukkan RM3 juta bagi menyambung langganan jalur lebar satelit di kawasan yang mempunyai masalah capaian internet menerusi program PRISMA 4.0.

Tekad Ketiga: Pemantapan kecekapan tadbir urus kerajaan serta kelestarian alam.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,
Kerajaan negeri komited dalam memberi tumpuan kepada pembangunan bandar yang terancang dan dilaksanakan secara teratur ke arah meningkatkan kualiti hidup rakyat serta menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi khususnya dengan berpandukan kepada Rancangan Struktur Negeri, Rancangan Tempatan Daerah dan Rancangan Kawasan Khas. Selaras dengan keperluan pembangunan masa kini, kerajaan negeri memperuntukkan RM245,000.00 bagi tujuan penyediaan tiga Rancangan Tempatan Daerah melibatkan daerah Rompin, Lipis dan Jerantut. Selain dari itu, kerajaan negeri bersetuju memperuntukkan RM1.1 juta bagi mewujudkan *blueprint* Bandar Pintar Negeri Pahang, Kajian Pengangkutan Awam Daerah Kuantan dan Rancangan Kawasan Khas Tanjung Batu, Nenasi Pekan.

Kerajaan negeri juga memperuntukkan RM2.5 juta kepada Jabatan Perhutanan Negeri Pahang bagi melaksanakan empat inisiatif untuk melestarikan alam sekitar di negeri ini. Antaranya ialah Kempen Penanaman 100 Juta Pokok dan Program Communication, Education and Public Awareness, Pewartaan Hutan Simpan Kekal Baru, Geran Penyelidikan dan Program Buyback Guarantee Tapak Semaian Orang Asli Negeri Pahang.

Bagi tujuan kelestarian biodiversiti di negeri Pahang, kerajaan negeri memperuntukkan RM2 juta bagi pelaksanaan beberapa projek antaranya Projek Penilaian Biodiversiti Rizab Harimau Al-Sultan Abdullah, Kajian Kepelbagaian Bio... Biologi Tasik Bera, Program Saintifik Kepelbagaian Biologi dan Genetik serta Projek Pembangunan Pusat Pangkalan Data Sumber Biodiversiti. Di samping itu, kerajaan negeri turut menyediakan peruntukan RM500,000.00 bagi penyediaan Dosir Pencalonan Rizab Biosfera Mossy Forest... Mossy Forest Cameron Highlands. Malah RM450,000.00 diperuntukkan bagi penyertaan ke United Nations Climate Change Conference dan International GreenTech and Eco Product Exhibition and Conference Malaysia 2025.

Kerajaan negeri akan meneruskan agenda pemantapan infrastruktur ICT dan pangkalan data dengan peruntukan sebanyak RM5.8 juta dengan meningkatkan kecekapan tadbir urus dan sistem penyampaian perkhidmatan kerajaan. Dalam pada itu, kerajaan negeri juga turut memperuntukkan RM200,000.00 bagi menganjurkan Festival Digital Pahang ataupun Pahang Teknologi Revolusi Expo.

Mengambil kesempatan ini, kerajaan negeri ingin merakamkan penghargaan kepada kerajaan persekutuan yang telah memperuntukkan sebanyak RM128 juta untuk pelaksanaan Sistem e-Tanah bagi tujuan transformasi Sistem Pentadbiran Tanah Secara Digital bermula tahun 2025 [Ahli Dewan menepuk meja]. Kerajaan Negeri akan meneruskan Program Karya Anak Pahang dengan peruntukan RM200,000.00 sebagai galakan lebih ramai anak-anak Pahang berkongsi karya berkaitan negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri menerusi Sekretariat Perantau Anak Pahang terus berperanan menyantuni anak-anak Pahang di perantauan agar mereka tidak merasa tersisih dan sentiasa dekat dengan negeri Pahang. Untuk itu, kerajaan negeri memperuntukkan geran sebanyak RM200,000.00 bagi pelaksanaan beberapa program seperti Jamuan Mega Raya Perantau Anak Pahang, Karnival Sukan Perantau Anak Pahang, Larian Tok Gajah dan Baucar Petrol Moh Balik Beraya di Pahang [Ahli Dewan menepuk meja].

Kerajaan negeri juga berhasrat untuk meneruskan pelaksanaan Moh Karnival Makmur di setiap daerah dan diadakan bersekali dengan Karnival Tanah Pahang serta Program Sentuhan Rakyat Makmur dengan peruntukan RM5 juta.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Kerajaan negeri turut bersetuju untuk menerima pakai Sistem Saraan Perkhidmatan Awam ataupun SSPA sebagaimana diumumkan oleh kerajaan pesekutuan. Pelaksanaan Sistem Saraan Perkhidmatan Awam ini akan memberi kenaikan gaji sebanyak 15% yang akan mula dibayar bermula Disember 2024 sebanyak lapan peratus dan baki 70... dan baki 7% bermula Januari 2026 yang melibatkan implikasi kewangan kepada kerajaan negeri sebanyak RM55.014 juta.

Oleh itu, saya ingin merakamkan penghargaan dan terima kasih kepada seluruh penjawat awam yang terus menerus memberikan dokongan dan keyakinan dalam melaksanakan amanah ini [Ahli Dewan menepuk meja]. Sikap profesionalisme dan saling hormat menghormati menjadi adunan penting dalam memastikan negeri Pahang kekal maju dan makmur. Di kesempatan ini, saya mengucapkan tahniah atas kejayaan-kejayaan yang dicapai oleh penjawat awam negeri Pahang antaranya kejayaan Majlis Bandaraya Kuantan dan Majlis Daerah Jerantut memenangi Anugerah Penarafan Bintang pada Konvensyen Pihak Berkuasa Tempatan 2024 [Ahli Dewan menepuk meja].

Sebagai menghar... menghargai sumbangan dan motivasi kepada mereka untuk meneruskan kerja baik dan meningkatkan pencapaian di masa hadapan, saya mengumumkan suatu Bantuan Khas Kewangan kepada anggota perkhidmatan awam Kerajaan Negeri Pahang. Untuk itu, kerajaan negeri telah bersetuju untuk memberikan Bantuan Khas Kewangan sebanyak satu bulan setengah gaji [Ahli Dewan menepuk meja] kepada setiap penjawat awam di bawah pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang. Bayaran ini akan dikreditkan pada tahun 2025 yang melibatkan keseluruhan peruntukan kewangan sebanyak RM33.3 juta.

Tekad Keempat: Penghasilan modal insan yang berkualiti dan cemerlang. ... Sebulan setengah [Ahli Dewan ketawa]. Tak... kawan-kawan EXCO bercadang nak bagi lebih tapi SFNO lah [Ahli Dewan ketawa]. SFNO dengan SS [Ahli Dewan ketawa].

Mintak maaf Yang Berhormat Speaker. Speaker tak ada lah ye.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kalau ada okey [Ahli Dewan ketawa].

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Tekad keempat, penghasilan modal insan yang berkualiti dan cemerlang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Generasi yang berada di bangku persekolahan dan institusi pengajian tinggi adalah merupakan golongan yang amat penting dalam menentukan kepimpinan dan hala tuju negeri dan negara pada masa hadapan, terutamanya dalam memastikan kemakmuran yang dikecapi hari ini akan terus dapat dinikmati. Justeru, Kerajaan Negeri Pahang

melalui peruntukan Yayasan Pahang akan menyediakan insentif dan bantuan yang diharap membantu pembentukan generasi cemerlang sebagaimana berikut.

Pertama, menyediakan peruntukan RM23.9 juta bagi melaksanakan pemberian Biasiswa Pahang Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah untuk membantu pelajar-pelajar yang memerlukan. Kedua, meneruskan Program Tahfiz Mahir dengan peruntukan RM2 juta. Ketiga, meneruskan Program Kecemerlangan SPM Pahang Top 5 dengan peruntukan RM2 juta. Keempat, meneruskan Program Tahfiz *From Cradle to Grave* dengan peruntukan RM10 juta. Kelima, pewujudan Akademi Rel Pahang di bawah Universiti College of Yayasan Pahang milik Yayasan Pahang berkerjasama dengan Malaysia Rail Link Sdn Bhd untuk penyediaan latihan kursus bagi para pekerja operasi rel dengan kos peruntukan sebanyak RM5 juta.

Selain dari itu, tiga program pembangunan Orang Asli dalam bidang pendidikan melibatkan peruntukan sebanyak RM2.4 juta akan diteruskan untuk pelaksanaan Program Baca Cepat Kawanku, Program Pendidikan Murid Asli dan Program Pembangunan Tamadun Masyarakat Orang Asli.

Dalam pada itu, penubuhan Tadika Tahfiz Negeri Pahang merupakan antara produk pendidikan yang menerima sambutan menggalakkan daripada rakyat negeri ini. Sejak ditubuhkan pada tahun 2018, tadika Tahfiz kini telah berkembang sehingga 25 cawangan pada masa kini dengan modul pendidikan diguna pakai oleh 4,000 buah Tadika KEMAS seluruh negara.

Bagi memperlu... memperluaskan lagi peranan Tadika Tahfiz Negeri Pahang sebagai institusi pendidikan awal kanak kanak, kerajaan negeri menerusi Yayasan Pahang merancang untuk membuka tadika ini di kesemua 42 DUN] dalam tempoh 2025 hingga 2026. [Ahli Dewan menepuk meja].

Saya menyeru supaya ibu bapa dapat menghantar anak-anak mereka ke Tadika Tahfiz Negeri Pahang. Oleh itu, untuk menarik lebih ramai anak-anak Pahang mengikuti pembelajaran di Tadika Tahfiz ini, Kerajaan Negeri bersetuju memperuntukkan RM2.52 juta bagi membiayai yuran pendidikan untuk membantu murid daripada golongan B40 di seluruh negeri Pahang.

Seterusnya menerusi Jabatan Pendidikan Negeri Pahang, kerajaan negeri telah menyediakan peruntukan bagi melaksanakan beberapa program.

Pertama, meneruskan Program Pahang Lead bagi tujuan mencungkil bakat-bakat kepimpinan anak-anak muda di peringkat persekolahan dengan peruntukan RM2 juta [Ahli Dewan menepuk meja].

Kedua memperuntukkan RM1 juta bagi tujuan menjayakan Program Cemerlang Sijil Pelajaran Malaysia serta apre... Apresiasi Sijil Pelajaran Malaysia dan Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia Tahun 2024 [Ahli Dewan menepuk meja].

Peranan dan fungsi Universiti Islam Pahang Sultan Ahmad Shah ataupun UniPSAS akan terus diperkasakan dengan pemberian geran tahunan mengurus dan pembangunan sebanyak RM12 juta. Universiti penuh milik pertama kerajaan negeri ini menawarkan pelbagai jurusan pengajian daripada peringkat diploma hingga doktor falsafah. Kerajaan negeri juga menerusi Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang memperuntukkan RM150,000.00 untuk pelaksanaan Pesta Buku Pahang dan Pahang Book Run 2025.

Dalam pada itu, kerajaan negeri memperuntukkan RM160,000.00 bagi melaksanakan Projek Pendigitalan Perpustakaan Awam seluruh Negeri Pahang dan RM1.55 juta bagi Projek Pembaikan Kerosakan Bumbung Bangunan Perpustakaan Awam Sultan Haji Ahmad Shah.

Bagi memastikan isu pengangguran dapat dikurangkan, Kerajaan Negeri menerusi Yayasan Pahang memperuntukkan RM12.5 juta untuk melaksanakan Program Jaminan Kerjaya. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan RM4.5 juta kepada Pusat Pembangunan Kemahiran Pahang atau Pahang Skills bagi menaik taraf kemudahan pusat kecemerlangan bagi latihan dan implementasi pendigitalan serta RM500,000.00 bagi penyelenggaraan bangunan dan kampus.

Tekad kelima: Keutuhan Kesejahteraan Rakyat Serta Kemakmuran Negeri Yang Berterusan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kerajaan negeri akan meneruskan pelaksanaan Rumah Rakyat Pahang pada tahun 2025 bagi membantu rakyat miskin atau miskin tegar untuk memiliki rumah yang selesa secara percuma. Malah, kerajaan negeri bersetuju untuk menambah baik pelaksanaannya dengan menampung kenaikan kos pembinaan setiap rumah daripada RM75,000.00 kepada RM80,000.00. [Ahli Dewan menepuk meja]

Susulan daripada itu, pembinaan sebanyak 350 unit Rumah Rakyat Pahang Fasa 6 akan dilaksanakan yang melibatkan kos pembinaan sebanyak RM28.7 juta melalui peruntukan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang dengan sokongan peruntukan sebanyak RM9.45 juta daripada kerajaan negeri.

Pada masa yang sama, kerajaan negeri turut menyediakan peruntukan yang berjumlah RM9.8 juta bagi tujuan pelaksanaan pembinaan sebanyak 120 unit Rumah Rakyat Pahang Fasa 6 khusus untuk masyarakat Orang Asli di Pahang.

Kerajaan negeri mengambil sikap proaktif dalam memastikan setiap lapisan rakyat negeri ini dapat memiliki hartanah termasuk golongan muda. Menyedari cabaran ekonomi dan kekangan kewangan yang dihadapi golongan ini, kerajaan negeri akan melancarkan satu Projek Pangsapuri Pahang khas kepada golongan muda yang berpendapatan rendah. Keprihatinan Kerajaan Negeri dalam memastikan kebajikan semua generasi negeri terus terpelihara dan pelaksanaan projek bakal dibangunkan ke setiap daerah di negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan negeri sememangnya memberi keutamaan bagi tujuan pengukuhan syiar Islam. Syiar Islam telah menjadi asas kepada pentadbiran dan kehidupan rakyat di Pahang untuk kita terus pelihara dan perkasa agar sentiasa relevan dan seiring dengan perkembangan zaman.

Syiar Islam bukan sekadar simbol tetapi ia adalah manifestasi keimanan kita kepada Allah SWT yang merangkumi amalan, ilmu dan akhlak yang terpancar dalam kehidupan seharian kita. Di Pahang, syiar Islam terus disemarakkan melalui pelbagai usaha seperti peningkatan pendidikan Islam, pelaksanaan undang-undang syariah, memperkasa dakwah dan tarbiah serta kerjasama antara Kerajaan Negeri dan institusi agama serta masyarakat. Islam tidak hanya dimiliki oleh pihak tertentu sahaja, tetapi agama suci ini diturunkan Allah SWT untuk seluruh umat manusia.

Ini adalah amanah dan tanggungjawab yang mesti kita laksanakan secara bersama. Dengan kesatuan dan komitmen yang jitu, kita harus yakin bahawa syiar Islam di Pahang akan terus berkembang memberi sinar kepada seluruh rakyat dan menjadi contoh teladan kepada negeri-negeri lain. Bagi menyuburkan lagi pengembangan dan pengukuhan syiar Islam di bumi Pahang ini, kerajaan negeri bersetuju memperuntukkan sebanyak RM196.06 juta kepada Jabatan Agama Islam Pahang, Jabatan Mufti Negeri Pahang, Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Pahang dan Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Pahang. Peruntukan ini bertambah sebanyak RM33.53 juta berbanding peruntukan pada tahun 2024.

Antara projek dan program yang mendokong usaha memartabatkan syiar Islam di negeri ini adalah seperti berikut:

Yang pertama, meneruskan pelaksanaan Kompleks Pejabat Agama Islam Daerah Kuantan di Indera Mahkota dengan peruntukan RM5 juta.

Kedua, meneruskan pelaksanaan pembinaan masjid baharu di Batu 3, Kuantan dengan peruntukan RM2 juta.

Ketiga, meneruskan pelaksanaan pembinaan masjid baharu iaitu Masjid Indera Sempurna, Kuantan dengan peruntukan RM3 juta.

Keempat, menganjur kursus kepimpinan dan pengurusan Islam kepada pemimpin komuniti Islam minoriti oleh UniPSAS dengan peruntukan RM1 juta.

Kelima, membina dan menyiapkan Kompleks Mahkamah Syariah Temerloh dengan peruntukan RM3.5 juta.

Keenam, melaksanakan kerja-kerja pembinaan balai cerap ataupun Baitul Hilal Kampung Tekek, Kampung Tekek lagi... Pulau Tioman dengan peruntukan RM1.53 juta.

Selain daripada itu, kerajaan negeri akan melaksanakan Program Pemerkasaan Hubbul Watan berteraskan kedaulatan, kerukunan dan kelestarian sebagai naratif pemerkasaan jati diri watan Pahang dengan peruntukan sebanyak RM1 juta.

Kerajaan negeri juga melalui Jabatan Kebajikan Masyarakat negeri akan meneruskan inisiatif dan bantuan kepada warga emas dan orang kurang upaya dengan peruntukan sebanyak RM1.9 juta bagi pelaksanaan Program Khidmat Bantu di Rumah.

Di samping itu, kerajaan negeri memperuntukkan sebanyak RM595,000.00 bagi pemberian secara *one-off* kepada penyelia, petugas dan pelatih di Pusat Pemulihan Dalam Komuniti.

Bagi mengiktiraf sumbangan dan peranan wanita kepada kesejahteraan keluarga dan pembangunan negeri, kerajaan negeri akan meneruskan inisiatif-inisiatif khusus antaranya Penggubalan Dasar Wanita dan Pelan Tindakan Wanita Negeri Pahang. Program Anggun Suri dan Anggun Maju dengan peruntukan sebanyak RM3 juta.

Seterusnya, YB Speaker tahu tak Program Anggun Suri?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak ada Yang Berhormat.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Tak tahu ya... Anggun Suri ni marilah kita kahwin ramai-ramai.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Oo...

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Eh! bukan, bukan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Jadi...

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Program kahwin beramai-ramai.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Jadi, saya tak, saya tak... Yang Amat Berhormat.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Saya ulang lagi sekali ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya tak ambil tahu pasal saya tak tergolong dalam golongan tu. [Ahli Dewan ketawa]
Sangat tidak bernasib baik.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Program Anggun Suri ni ialah program kahwin beramai-ramai. Saya dah hadir sekali. EXCO Kebajikan Wanita jemput saya hari tu. Nampak meriah dan mereka sangat bersyukur. Ada yang bersalam dengan saya tu Yang Berhormat, dia kata kalau kerajaan negeri tak buat program Anggun Suri kahwin beramai-ramai ni saya sampai sekarang tak kahwin, tak ada duit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh kita galakkan supaya kita tambah umat.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Dengan peruntukan RM3 juta. Jadi, Yang Berhormat EXCO Kebajikan Wanita, jangan lupa jemput Speaker untuk program yang akan datang.

Seterusnya, seterusnya, kerajaan negeri juga memperuntukkan RM700,000.00 kepada Majlis Pembangunan Wanita Pahang dan Majlis Tindakan Sosial Pahang bagi menggerak dan melaksanakan aktiviti masing masing.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kerajaan negeri sentiasa menitikberatkan aspek pembangunan sukan dan keperluan kemudahan sukan di negeri Pahang. Untuk tahun 2025, kerajaan negeri akan menaik taraf dan menyelenggara kemudahan sukan Majlis Sukan Pahang melibatkan peruntukan sebanyak RM800,000.00. Kerajaan negeri juga memperuntukkan kepada Majlis Sukan Pahang sebanyak RM3 juta bagi membina Kompleks Sukan Benta [Ahli Dewan menepuk meja]... yakni kawasan EXCO kanan. Melalui penglibatan Jabatan Belia dan Sukan Negeri Pahang, kerajaan negeri memperuntukkan RM1.65 juta bagi meneruskan beberapa inisiatif dan program antaranya sambutan Hari Belia Negara, Hari Sukan Negara dan Program Hari Sukarelawan Anak Pahang sempena menyambut Hari Sukarelawan Antarabangsa.

Seterusnya, kerajaan negeri juga memberi peruntukan RM1 juta kepada Majlis Belia Negeri Pahang bagi mengurus dan melaksanakan aktiviti berkaitan pembangunan belia di negeri ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Penglibatan masyarakat Orang Asli dalam pembangunan negeri Pahang tidak pernah dilupakan dan sentiasa diberi penekanan dalam setiap pembentangan belanjawan. Beberapa inisiatif diteruskan untuk masyarakat Orang Asli. Antaranya ialah pelaksanaan projek baik pulih rumah Orang Asli dan projek pembekalan air ke kampung Orang Asli dengan jumlah peruntukan RM2.03 juta.

Selain daripada itu, RM2.2 juta diperuntukkan untuk pelaksanaan program seperti pemberian komputer riba, insentif perkahwinan kali pertama, sambutan Hari Orang Asli Sedunia Peringkat Negeri Pahang, program e-DOA ataupun Education Demi Orang Asli, Program Pembangunan Belia serta insentif kecemerlangan juga akan diteruskan.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pembangunan komuniti peneroka FELDA tidak mungkin tercapai tanpa penglibatan dan kerjasama erat serta muafakat daripada kerajaan persekutuan, kerajaan negeri, pentadbiran FELDA, peneroka dan seluruh warganya.

Sehubungan dengan itu, pelbagai inisiatif perlu dilaksanakan untuk terus memperkasa dan memberi perhatian terbaik kepada warga FELDA bagi meningkatkan kualiti hidup dan memelihara kebajikan mereka. Untuk itu, pada tahun 2025, kerajaan negeri memperuntukkan RM2 juta bagi penubuhan Sekretariat Muafakat FELDA Pahang yang akan bertindak sebagai *one-stop centre* bagi mengkoordinasi seluruh program dan bantuan selain menjadi platform sebagai jambatan penghubung antara kerajaan negeri dan pentadbiran FELDA serta seluruh warga FELDA di negeri Pahang.

Kerajaan negeri juga akan meneruskan inisiatif Juadah Makmur iaitu satu inisiatif kerajaan negeri yang disediakan untuk rakyat di negeri ini melalui agihan makanan selepas solat Jumaat di sesebuah masjid di setiap Parlimen pada setiap minggu dengan peruntukan sebanyak 8.5 juta ringgit. Ini bertujuan untuk merapatkan hubungan dan berkongsi rezeki antara rakyat dan Kerajaan Negeri demi kesejahteraan dan kemakmuran bersama.

Kerajaan Negeri bersama Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup akan menjalin kerjasama menjayakan program Jualan Makmur Kluster Perayaan bagi membantu orang ramai mendapatkan barangan pada harga berpatutan dengan peruntukan RM2.52 juta.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, mohon izin untuk minum air. Kering tekak.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Silakan Yang Amat Berhormat. Elok duduklah.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kerajaan negeri akan meneruskan pemberian insentif dan bantuan kepada rakyat bagi membantu meringankan beban masing-masing. Untuk itu, bagi menyeragamkan bentuk bantuan dan inisiatif sebelum ini, maka Bantuan Prihatin Pahang dan Program Pahang Makmur dijenamakan semula sebagai Inisiatif Makmur Pahang atau I.M. Pahang. Matlamatnya tetap sama iaitu usaha kerajaan negeri dalam menyampaikan bantuan dan sumbangan kepada semua lapisan masyarakat daripada bayi yang baru lahir sehinggalah ke peringkat warga emas. Bagi meneruskan agenda kebajikan rakyat ini, kerajaan negeri bersetuju memperuntukkan 50.54 juta ringgit pada tahun hadapan.

Penerima Inisiatif Makmur Pahang Kluster Pelajar,

Yang pertama, kerajaan negeri dengan kerjasama MBS Books & Stationery akan meneruskan pemberian kad diskaun sehingga 30 peratus kepada semua pelajar sekolah, penuntut institusi pengajian tinggi, guru dan pensyarah. Malah, semua pelajar sekolah Tahun 1 dan pelajar dalam golongan miskin tegar bermula Tahun 2 hingga Tingkatan 5 akan dibekalkan peralatan persekolahan bernilai RM100.00 dengan peruntukan keseluruhan RM9 juta menerusi program Tunas Makmur.

Kedua, Pelajar tahfiz akan menerima bantuan RM100.00 setiap seorang dengan peruntukan keseluruhan RM800,000.00.

Ketiga, Pelajar yang akan menduduki peperiksaan SPM, STPM dan STAM akan diberikan buku rujukan dan buku latihan dengan peruntukan RM2.52 juta... RM2.5 juta.

Keempat, Pelajar yang akan melanjutkan pengajian ke institusi pengajian tinggi akan menerima sumbangan RM400.00 setiap seorang dengan peruntukan keseluruhan RM8 juta. [Ahli Dewan menepuk meja].

Manakala penerima Inisiatif Makmur Pahang Kluster Agama,

Yang pertama, Jemaah haji akan menerima wang saku RM750,000.00 setiap seorang [Ahli Dewan menepuk meja] dengan peruntukan RM1.66 juta menerusi Program Barakah Haji Pahang.

Kedua, Setiap Masjid dan surau kebenaran solat Jumaat akan menerima RM10,000.00 dengan peruntukan RM7.8 juta.

Ketiga, Maahad Tahfiz akan menerima RM2,000.00 dengan peruntukan RM400,000.00.

Keempat, setiap pasangan pengantin yang berkahwin kali pertama, saya ulang ya, setiap pasangan pengantin yang berkahwin kali pertama akan menerima RM300.00 dengan peruntukan RM2.5 juta.

Kelima... kali kedua tak ada. Kali pertama sahaja [ketawa]. Kelima, setiap mualaf akan menerima RM200.00 dengan peruntukan RM1 juta. Keenam, Peruntukan RM1.3 juta bagi melaksanakan program Berkhatan Anak Pahang. Ini pun yang berkatan kali pertama je tau. [Ahli Dewan ketawa].

Seterusnya, Penerima Inisiatif Makmur Pahang Kluster B40.

Pertama, anak yatim yang berdaftar dengan Jabatan Kebajikan Masyarakat akan menerima bantuan RM250.00 setiap seorang melibatkan kos RM100,000.00.

Kedua, golongan petani akan menerima bantuan RM200.00 setiap seorang dengan peruntukan RM1.075 juta.

Ketiga, golongan nelayan akan menerima bantuan RM200.00 setiap seorang dengan peruntukan RM610,000.00.

Penerima Inisiatif Makmur Pahang Kluster Umum.

Pertama, warga emas akan menerima subsidi pembedahan katarak mata dengan peruntukan RM1 juta.

Kedua, meneruskan pemberian kad kesihatan kepada warga emas dan Orang Kurang Upaya dengan peruntukan RM5 juta menerusi program Kasih Makmur.

Ketiga, meneruskan pemberian insentif kepada atlet Pahang dengan peruntukan RM300,000.00 menerusi program Atlet Makmur.

Keempat, meneruskan pemberian sumbangan bagi meraikan setiap kelahiran anak di negeri Pahang dengan peruntukan RM6.5 juta menerusi program Permata Makmur.

Kelima, Pemberian insentif kepada Pengerusi JPKK, Pengerusi JPCKOA, Tok Batin dan Timbalan Pengerusi JKKR dengan peruntukan RM1 juta.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Sebanyak manapun kebaikan yang dilakukan, setulus mana pun pengorbanan demi agama, bangsa dan rakyat di negeri ini telah dicurahkan, akan tetap ada suara-suara yang menyanggah kebenaran dan kebaikan yang telah kita lakukan hanya kerana kemaruk kuasa dan pegangan ideologi politik yang berbeza.

Kita percaya diakhirnya rakyat akan menilai bersandarkan prestasi bukannya persepsi dengan pancaindera yang waras. *Condong mata kepada yang cantik, condong selera kepada yang sedap. Jangan harap cahaya bulan, pelita menyala dipadamkan.*

Mendepani cabaran ini, kita tidak akan pernah sesekali gentar berhadapan dengan golongan *opportunist* yang hanya tahu mencari kesalahan dan kekurangan selain menyemai benih kebencian di kalangan rakyat. Kerajaan hari ini tidak akan berganjak walau seinci, *setapak jangan lalu, setapak jangan surut.* [Ahli Dewan menepuk meja].

Pencapaian dari segenap aspek yang telah digapai hari ini memberikan kita semua kekuatan untuk memberi khidmat bakti kepada rakyat dan negeri tanpa kekangan kewangan yang merencatkan perancangan. *Ada padi jadi, ada beras deras.* Segala keinginan dapat dicapai dengan mudah dan cepat kerana kekuatan sumber pendapatan yang kita ada yang diuruskan dengan cekap. Marilah kita semua bergandingan bahu mencari kebersamaan demi negeri bertuah Pahang Darul Makmur yang tercinta. Tumpahkanlah kesetiaan tanpa berbelah bagi kerana di sinilah kita *menunduk kepala menghadap Raja, bertentang muka menghadap kawan, bercekak pinggang menghadap musuh.*

Mudah mudahan, tuah mengikut sepanjang jalan, *tiada batang yang melintang, tiada rumput yang menjungkat, tiada onak yang menjelma, tiada tanah yang bertingkah.*

Semoga segala apa yang telah dirancang dalam Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 ini akan dipermudahkan oleh Allah SWT.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Demikianlah perancangan pembangunan dan perbelanjaan kerajaan negeri untuk tahun 2025. Saya mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah bertungkus lumus dalam memberikan yang terbaik kepada negeri Pahang. Penjawat awam kerajaan negeri dan persekutuan, wakil sektor swasta, gerakan belia dan orang muda, para profesional, ahli agama, penggiat seni dan aktivis alam sekitar, pengamal media, pakar ekonomi dan warga pendidik, golongan wanita dan pelajar, mereka yang di bandar, di desa serta seluruh rakyat Pahang.

Kemuncaknya, sudah pastilah persembahan ucapan setinggi-tinggi menjunjung kasih ke sisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah Ibni Al-Marhum Sultan Haji Ahmad Shah, Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah binti Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj dan Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah Ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah, kerana telah memberi kepercayaan kepada patik untuk menggalas tugas mengurus tadbir Negeri Pahang Darul Makmur ini. Ampun Tuanku.

*Bunga melor di tepi perigi,
Harumnya wangi menghiasi laman,
Kejayaan negeri semakin tinggi,
Kesejahteraan rakyat jadi keutamaan.*

[Ahli Dewan menepuk meja].

*Sungai Pahang mengalir tenang,
Membawa rahmat sepanjang zaman,
Prestasi dipertingkat hasilnya cemerlang,
Kemakmuran negeri terus dipertahan.*

[Ahli Dewan menepuk meja]

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya dengan ini mohon mencadangkan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025 dan saya mohon mendapat sokongan semua. Sekian Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. (Ahli Dewan menepuk meja). Terima kasih.

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)**

Yang Berhormat Speaker, saya mohon izin menyokong cadangan yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja sebentar tadi. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Rang Undang-Undang ini telah dicadang dan disokong untuk dibaca bagi kali yang kedua. Ahli-ahli yang Berhormat sekalian, sebelum perkara ini dibuka bagi perbahasan, sukacita saya menarik perhatian Ahli-ahli yang Berhormat sekalian kepada Peraturan 66(2) Peraturan-Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Negeri Pahang bahawa perbahasan mengenai Rang Undang-Undang ini mestilah ditangguhkan sekurang-kurangnya satu jam.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, pada hari esok ialah hari Sabtu, 30 November 2024 dan Ahad dan hari Ahad, 1 Disember 2024 merupakan hari cuti rehat mingguan. Oleh itu, perbahasan rang undang-undang ini akan dimulakan pada hari Isnin, 2 Disember 2024 dan akan dibahaskan bersekali dengan usul anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025 yang akan dibentangkan sebentar lagi. Sekarang mesyuarat beralih kepada aturan urusan mesyuarat selanjutnya.

USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR 2025

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kelima:

Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Yang Berhormat Speaker,

Saya mohon izin untuk membawa satu Usul di Dewan yang mulia ini yang berbunyi:

“Bahawa Dewan ini, mengikut peruntukan Seksyen 9, Akta Kumpulan Wang Pembangunan dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Perbekalan Air, dengan ini bersetuju meluluskan Perbelanjaan bagi tahun 2025 daripada Kumpulan Wang tersebut sebagaimana yang ditetapkan di dalam Rang Perbelanjaan Bahagian I, II dan III tahun 2025 yang dibentangkan dalam Persidangan ini sebagai Kertas Mesyuarat Bilangan DN 26/2024.”

Yang Berhormat Speaker,

Saya berharap agar Usul yang saya bantangkan ini akan mendapat sokongan dan kelulusan Dewan yang mulia ini.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ada ahli-ahli yang menyokong?

ADUN TRAS – N.07 (YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya memohon usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat Sekalian. Saya akan menempohkan perbahasan usul ini untuk dibahaskan bersama-sama Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 pada hari Isnin, 2 Disember 2024. Oleh itu, penempohan yang diberikan ini akan dapat memberikan peluang kepada Ahli-ahli Yang Berhormat meneliti kandungan ucapan pembentangan Bajet 2025.

Untuk makluman, saya telah mengatur jadual susunan perbahasan pada 2, 3 & 4 Disember 2024 melibatkan 35 ahli seperti mana jadual yang diedarkan. Saya berharap ahli-ahli Yang Berhormat mematuhi jadual yang disediakan. Baiklah, saya akan menempuh persidangan pada hari ini dan kita akan bersambung semula pada hari Isnin, 2 Disember 2024.

ADUN CHEKA – N.04 (YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Mintak sikit petua bukan fatwa, petua. Semua dokumen yang dibekalkan kepada kami ialah embargo sehingga 6 Disember. Bermakna semua dokumen dibekalkan tidak boleh dikeluarkan sebelum 6 Disember. 6 Disember ialah hari akhir persidangan.

Jadi saya rasa tak ada makna dokumen dibekalkan kalau kita tak boleh bahas dalam Dewan. Saya mohon petua daripada Speaker sebab kita terpaksa rujuk kepada... kepada semua dokumen tersebut dalam perbahasan termasuklah juga pandangan daripada Ketua Audit Negara dan sebagainya.

Walaupun kita tak ikut satu persatu tapi dokumen itu sangat penting untuk semua ADUN, Ahli-ahli Dewan termasuklah EXCO... EXCO kerajaan negeri. Jadi, saya mohon petua sama ada embargo sehingga hari ini supaya kita boleh gunakan semasa perbahasan terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat. Yang hormat wakil daripada Cheka. Sebenarnya semasa kita nanti membentangkan laporan, kita ada jawatankuasa. Jadi ketika itu kita bolehlah berbahas, berbincang. Jadi, sebab ini adalah laporan sahaja. Laporan daripada laporan tahunan agensi-agensi kerajaan dan juga badan-badan berkanun kerajaan negeri. Jadi yang itu yang kita embargokan dan kita akan berbincang nanti kita akan nanti... pada hari 6 hari bulan kita akan meluluskan dan ketika itu kita akan bahaskan. Insya-Allah.

Ok, dengan ini saya menangguhkan persidangan.

Sekian. Wabillahi Taufik wal Hidayah Wassalamualaikum Warahmatullahiwabarakatuh.

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI KEDUA
02 DISEMBER 2024 (ISNIN)**

KANDUNGAN

HARI KEDUA: 02 DISEMBER 2024 (ISNIN)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	1
4	PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024; DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2025	32

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 02 DISEMBER 2024 (ISNIN)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli,
Tenaga dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal
Ehwal Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan-badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari
YB Tuan Chan Chun Kuang	-	Semambu

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharm bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badaruddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

Hari : Isnin, 2 Disember 2024 bersamaan 30 Jamadilawal 1446 Hijrah.
Masa : 9.30 Pagi

DOA

Perkara Pertama: Bacaan doa.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Marilah kita sama-sama mulakan mesyuarat kita pada pagi ini dengan membaca ummul kitab, al-Fatihah. [bacaan ayat al-Quran]. Segala puji bagi Allah. Dibuka mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani, kepada-Nya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah limpah keadilan yang menanggungkan kewajiban ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan. Mudah mudahan sentosa aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian Hamba-Mu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajiban yang diamanahkan. Yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah berkat-Mu ke atas kami berhimpun. Dipohon anugerahkan Taufik-Mu, dipohonkan menyuluh memandu kepada pada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah dipohon doa kami diperkenan. Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara kedua: Pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Salam Sejahtera. Salam Perpaduan. Selamat pagi. Yang Amat Berhormat, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Yang Berhormat sekalian, alhamdulillah marilah kita sama-sama bersyukur kepada Allah SWT dengan izin-Nya, kita semua dapat menghadiri Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada pagi yang berbahagia ini.

Seperti semuanya, umum tahu bahawa sekarang ini terutama sekali di pantai timur, di negeri jiran kita sedang dilanda banjir yang sangat dahsyat. Jadi InsyaAllah lah kita sama-sama doakan agar musibah ini dapat diselesaikan atau... atau ianya diminimumkan.

Jadi insya-Allah Yang Berhormat sekalian, kita juga dapati bahawa ada beberapa rakan-rakan kita yang tidak dapat hadir pada hari ini adalah kerana komitmen yang terbuat dari awal lagi. Baiklah, untuk meneruskan aturan mesyuarat yang seterusnya,

saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari ADUN Lantikan mengemukakan pertanyaan. Tuan Haris, haa... sila wakil.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH)**

Boleh?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh...boleh.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH)**

Assalamualaikum...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia berlima tu pun dia nak berwakil pulak, orang tu, ke orang tu. [Ahli ketawa]. Tak apa *first time, we understand*.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Soalan nombor satu. Sehingga kini...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Eh! Tak apa, awak tak payah baca.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH)**

Owh... haa... Soalan nombor satu.

[Sehingga kini TVET berkembang dengan begitu pesat. Sejauh mana usaha Kerajaan Negeri menyokong pendidikan TVET terutama bagi kawasan luar bandar contohnya di Jerantut?]

Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)**

Assalamualaimum WBT dan selamat pagi, Salam Sejahtera.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Soalan yang dibangkitkan oleh ADUN Yang Dilantik ialah berkenaan dengan TVET. Iaitu sejauh manakah kerajaan negeri menyokong pendidikan TVET terutama sekali bagi kawasan luar bandar antaranya termasuk di Jerantut.
Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) komited dalam memastikan murid-murid mempunyai pengetahuan dan kompetensi yang relevan dengan keperluan industri semasa dan pekerjaan masa hadapan. Pada masa kini, kurikulum yang dibina bagi program Pendidikan dan Latihan Teknikal Vokasional (TVET) ya, TVET ni ialah Technical Vocasional Education and Training dengan izin. KPM ada... adalah... kurikulumnya, kurikulum berasaskan industri selari dengan perkembangan teknologi revolusi industri perindustrian (IR). KPM sentiasa berusaha ke arah memastikan murid-murid terutamanya di dalam bidang TVET sentiasa relevan dengan pekerjaan masa hadapan. Antara pendekatan yang dilaksanakan adalah memastikan kandungan kurikulum bagi program yang ditawarkan di peringkat sekolah dan kolej vokasional diberi nilai tambah melalui sukatan-sukatan baharu. Hal ini dapat membantu dengan menyediakan peluang dan ruang kepada murid-murid terutamanya sekolah-sekolah luar bandar untuk mengikuti bidang Pendidikan Vokasional dan sekaligus menyediakan mereka di bidang pekerjaan kelak.

Di atas kesedaran tersebut, banyak usaha telah dan sedang dilaksanakan bagi melibatkan murid-murid dalam TVET. Antaranya ialah pertama; iaitu terdapat 8 buah Kolej Vokasional yang meliputi 6 buah daerah iaitu Maran, Kuantan, Temerloh, Rompin, Bentong dan Lipis. Kolej-kolej vokasional ini menawarkan sebanyak 10 bidang pengajian (Seni Reka, Perniagaan, Pertanian, Perkhidmatan Masyarakat, Hospitaliti, Teknologi Maklumat, Teknologi Mekanikal dan Pembuatan, Teknologi Elektrikal dan Elektronik, Teknologi Awam serta Pembuatan dan Pemprosesan mengikut pengkhususan masing-masing.

Persijilan yang ditawarkan di Kolej Vokasional meliputi Sijil Pelajaran Malaysia (SPM), Sijil Vokasional Malaysia, Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 3 dan berpeluang melanjutkan pelajaran sehingga ke peringkat Diploma iaitu Diploma Vokasional Malaysia (DVM).

Kemudahan ini turut memberi peluang kepada murid-murid di daerah sekitar sebagai contohnya murid-murid di Jerantut untuk melanjutkan pelajaran di bidang TVET di Kolej Vokasional di Temerloh dan Lipis yang menyediakan kemudahan asrama.

Pelaksanaan Program Vokasional Menengah Atas (PVMA) Negeri Pahang yang melibatkan 19 buah sekolah di 9 buah daerah iaitu di Bera, Bentong, Cameron Highlands, Kuantan, Lipis, Maran, Pekan, Raub dan Rompin. Program ini melibatkan murid di tingkatan 4 dan 5. Terdapat 8 bidang kemahiran yang ditawarkan iaitu Penyediaan Makanan, Tanaman, Seni Kecantikan, Pendawaian Elektrik, Dekorasi Dalam, Pakaian dan Jahitan, Pembuatan Perabot serta Penyejukan dan Penyamanan Udara.

Pelaksanaan program PVMA ini memberi peluang secara langsung kepada murid yang kurang cenderung ke arah bidang akademik tetapi tidak berpeluang melanjutkan pelajaran ke kolej vokasional dengan menekankan penguasaan bidang kemahiran selama dua tahun pengajian di Tingkatan 4 dan 5. Ini adalah juga selaras dengan matlamat asal pelaksanaan PVMA iaitu menyediakan murid untuk pekerjaan dalam bidang kemahiran atau menjadi usahawan dalam bidang kemahiran yang mereka ceburi atau melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Murid yang menyertai

PVMA akan memperolehi Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 2 dan juga sijil SPM selepas tamat Tingkatan 5.

Pelaksanaan Mata Pelajaran Vokasional (MPV) yang melibatkan 56 buah sekolah di seluruh negeri Pahang dan menawarkan 19 mata pelajaran iaitu Pendawaian Domestik, Katering dan Penyajian, Produksi Reka Tanda, Landskap dan Nurseri, Produksi Multimedia, Hiasan Dalamann, Menservis Motorsikal, Kimpalan Arka dan Gas, Menservis Automobil, Menservis Peralatan Penyejukan dan Penyamanan Udara, Reka Bentuk Grafik Digital, Rekaan Jahitan Pakaian, Produksi Reka Tanda, Menservis Peralatan Elektrik Domestik, Pemprosesan makanan, Pembuatan Perabot, Pembinaan Domestik, Akuakultur dan Haiwan dan rekreasi dan tanaman makanan dan sekolah-sekolah di daerah Jerantut yang turut terlibat dalam pelaksanaan MPV ini adalah seperti berikut ini soalan YB... YB tentang daerah Jerantut iaitu SMK Inderapura, pendawaian domestik, SMK Jerantut, hiasan dalaman, SMK Damak landskap dan *nursery* SMK Kota Gelangi 2, menservis automobil, SMK Pusat Penyelidikan Pertanian Tun Razak, menservis peralatan penyejukan dan penyamanan udara, SMK Lepar Utara, menservis motosikal.

Pada tahun 2024, SMK Jerantut telah membuat permohonan untuk menambah kelas MPV hiasan dalaman yang dirancang untuk beroperasi pada tahun 2025. Langkah ini selaras dengan hasrat Bahagian Pendidikan dan Latihan Teknikal Vokasional KPM untuk meningkatkan *enrolment* murid dalam bidang TVET sebanyak 20% menjelang tahun 2025. Bagi negeri Pahang, KPI bagi *enrolment* murid tingkatan 4 dalam bidang TVET ditetapkan pada 28% dan pada tahun 2024 ini jumlah *enrolment* keseluruhannya telah mencapai 28.03%. Sekolah-sekolah di daerah Jerantut turut mencatatkan peratusan *enrolment* murid yang tinggi bagi aliran TVET dan butirannya seperti berikut: SMK Damak-16.19%, SMK Inderapura-49.54%, SMK Jerantut-27.62 %. SMK Kota Gelangi 2-35.94%, SMK Lepar Utara-45.9%, SMK Pusat Penyelidikan Pertanian Tun Razak-33.64%.

Pelaksanaan Program Mata Pelajaran Vokasional iaitu pemprosesan makanan yang telah memasuki tahun yang kedua di Sekolah K11, SMK RPS Betau bagi murid-murid Asli Tingkatan 4 dan 5. Perluasan Program MPV menservis motosikal telah diluluskan dan perolehan telah dibuat bagi pengoperasian pada tahun 2025. Ini akan memberi lebih banyak peluang kepada murid-murid Asli dalam bidang kemahiran dan sekaligus mampu membanteras berlakunya keciciran dan membuka kepada peluang pekerjaan kelak. Untuk memastikan kelestarian program MPV, Kementerian Pendidikan Malaysia telah menyalurkan waran bagi perolehan dan naik taraf peralatan untuk 8 mata pelajaran MPV di 69 buah sekolah di seluruh negara secara berfasa. Peruntukan ini adalah di bawah Peruntukan Pembangunan P63 Rancangan Malaysia Ke-12 Rolling... Rolling Plan Keempat tahun 2024. Sejumlah RM70,000.00 telah diperuntukkan bagi Fasa 1 RMKe-12 Rolling Plan Keempat Tahun 2024 yang melibatkan dua mata pelajaran MPV iaitu pendawaian domestik dan menservis peralatan penyejukan dan penyamanan udara. Sekolah di daerah Jerantut yang menerima peruntukan ini adalah SMK Inderapura, Pendawaian Domestik sebanyak RM50,000.00 dan SMK Pusat Penyelidikan Pertanian Tun Razak, menservis peralatan penyejukan dan penyamanan udara sebanyak RM20,000.00.

Bagi mata pelajaran MPV lain di daerah Jerantut, landskap dan *nursery*, hiasan dalaman, menservis motorsikal dan menservis automobil. Peruntukan dijangka akan diterima di bawah Fasa 3 RMKe-13 Rolling Plan Pertama bagi Perolehan Tahun 2026. Pejabat Pendidikan Daerah Jerantut turut mengadakan beberapa program kolaboratif bersama dengan Pusat Latihan Teknologi Tinggi ADTEC Jerantut bagi menyemarakkan lagi pendidikan TVET di daerah Jerantut. Antaranya ialah Seminar

TVET dan Majlis Menandatangani Emolisi ADTEC Jerantut pada 16 November 2023 perjanjian ini dimeterai antara ADTEC Jerantut dengan rakan strategik industri Zinisu Polymer Malaysia Berhad dan VS Industri Berhad serta rakan strategik Sekolah Daerah Jerantut SMK Jerantut, SMK Temin, SMK Padang Saujana dan SMK Padang Piol.

Yang kedua, melaksanakan program dengan kerjasama ADTEC Jerantut antaranya program *Outreach* TVET, kedua seminar dan program laluan TVET menjadi pilihan lepasan SPM. Ketiga, National Training Week dan keempat, Kem Jelajah TVET dan Karnival TVET dan Jelajah Pendidikan Luar Bandar MARA. Terima kasih Dato' Sri.

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Soalan tambahan.

ADUN SEMAMBU – N.13

(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)

Soalan tambahan. Dato' Sri Speaker, saya ingin bertanyakan soalan tambahan berkenaan dengan Program Perantisan Industri Menengah Atas atau nama Dia Program PIMA yang diadakan untuk pelajar Tingkatan 4 dan 5. Adakah projek ini masih dilaksanakan di sekolah menengah untuk pelajar Tingkatan 4 dan 5 yang tidak minat dalam akademik tetapi lebih minat dalam bidang TVET?

ADUN BENTA - N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

TVET ni sebenarnya antara program yang dilaksanakan bagi memperkasakan lagi *New Industrial Masterplan* 2030 maknanya dengan izin, Pelan Induk Perindustrian yang baru bagi tahun 2030 dan dilihat di bawah pelan induk ini keperluan untuk tenaga kemahiran ini begitu tinggi dan mengakui aspek inilah maka kerajaan Malaysia di bawah KPM... di bawah kementerian-kementerian termasuk KKDW di bawah Kementerian KESUMA, Kementerian Sumber Manusia dan lain-lain kementerian melaksanakan program yang bersesuaian. Jadi sahabat saya daripada Semambu bangkitkan sama ada kursus atau program seperti mana yang di zahirkan tadi diteruskan ataupun diperkasakan.

Insyallah perkara ini akan sebenarnya sentiasa diberi perhatian malahan pihak kerajaan sendiri telah menubuhkan Majlis TVET Negara yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Menteri 1, Datuk Seri Dr Zahid Hamidi dan Insyallah ini program seumpama itu termasuk di sekolah yang dizahirkan oleh YB Dato' Sri... Dato'... YB ADUN Semambu ni sebenarnya diberikan perhatian yang sewajarnya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya Wakil daripada

ADUN SABAI – N. 35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Soalan tambahan Dato' Sri.

YB SPEAKER

Sila.

ADUN SABAI – N. 35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Soalan asal tadi yang saya nampak ialah apakah usaha kerajaan dalam pendidikan TVET yang disampaikan tadi saya rasa adalah kebanyakan yang melibatkan di bawah Kementerian Pendidikan. Soalan asal dia ialah apakah usaha kerajaan negeri? Saya rasa, apakah tindakan yang diambil oleh kerajaan negeri melalui kolej-kolej yang bernaung di bawah Yayasan Pahang dalam pendidikan TVET? Mohon pencerahan Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Dia bila sebut sokongan tu macam kitalah kalau kerajaan pusat buat satu program bagaimanakah kerajaan negeri nak pastikan supaya program yang dilaksanakan ini dapat dijayakan dengan penuh cemerlang? Jadi kita *facilitate can be that way*, dengan izin. Tapi di Pahang sebenarnya kita ada PSDC, Pahang Skills, kita ada YP Advance Skill College yang juga melahirkan graduan-graduan program yang hebat.

Contohnya kita ada Maahad Tahfiz, misalnya untuk Mahaad Tahfiz pelajar-pelajar daripada Mahaad Tahfiz ni kita latihan kemahiran. Baru-baru ni apabila kita melaksanakan program Wagyu Pahang saya bagi contoh Wagyu Pahang. Kita nak penuhkan dia punya apa nama *complete cycle* iaitu daripada *production* daripada pengeluaran daripada ini kita wujudkan benih, kita wujudkan induk tetapi pada masa yang sama kita perlukan juga untuk ternakan ini disembelih dan kita perlukan *professional butcher*. So di bawah program *professional butcher* YP Advance Skills iaitu anak syarikat daripada Yayasan Pahang telah mewujudkan program intensif kos untuk melahirkan 60 *professional butcher* yang ini telah pun dilaksanakan di YP Advance Skill, PSDC Pahang Skill centre ini adalah merupakan pusat kemahiran yang melahirkan pelbagai ramai graduan yang kini berada di dalam industri. Tak kira. Maknanya sama ada industri automobil dan malahan di bawah saranan Yang Amat Berhormat Dato' Sri DiRaja kerana kita ada projek ECER ya. Err... sorry ECRL... ECRL, keretapi laju. Keretapi laju *East Coast Rail Link* yang sedang dilaksana sekarang ni.

Maka pihak ECRL atau MRL telah juga bekerjasama dengan UMP dan juga UCYP ya UCYP, Universiti Kolej Yayasan Pahang untuk melatih anak-anak pelajar, pelatih-pelatih kita supaya mereka ini mempunyai kemahiran dalam err... ini sektor pengangkutan. So insya-Allah setelah mereka tamat, mereka ini akan diberikan peluang untuk bekerja dengan ECRL bagi menyenggara ini...sistem kereta api termasuk dan sebagainya.

So ini sebenarnya seperti mana yang saya sebutkan tadi. Ini antara contoh kesungguhan Kerajaan Negeri Pahang untuk pastikan agar Pahang ini dapat bergerak serentak, sederap dengan kerajaan pusat khususnya dalam industri...dalam kemajuan industri dan kita ada pelbagai dan contoh cadangan untuk membina

lapangan terbang. Lapangan terbang yang baru ini memerlukan kepakaran dalam bidang *aeronautical* dan kita juga merancang untuk menyediakan graduan-graduan yang mampu untuk menggalas tanggungjawab ini yang terdiri daripada anak-anak Pahang.

Jadi Yang Berhormat sahabat saya daripada Sabai, ini antara contoh yang mungkin Insya-Allah nanti kita buat program untuk kita teliti agar dapat kita lihat bahawa kesungguhan Kerajaan Negeri Pahang di bawah kepimpinan Yang Berhormat Dato' Sri Diraja untuk pastikan anak-anak muda ini dapat mengisi ruang-ruang ataupun peluang pekerjaan hasil daripada perancangan dan juga tindakan kerajaan negeri untuk memajukan lagi Pahang ini dapat diisi dengan sepenuhnya. Terima kasih Dato' Sri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kita pergi ke soalan nombor dua, Ahli yang dilantik.

AHLI YANG DILANTIK (YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya nombor dua.

[Apakah kerajaan negeri akan menambah baik Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri

Pahang supaya dapat menangani pendakwaan kes-kes Syariah di negeri Pahang ?]

ADUN KERDAU – N.28 (YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, soalan yang dikemukakan oleh rakan baru kita, ADUN Lantikan mengenai apakah usaha kerajaan di dalam menambah baik Jabatan Pendakwa Syariah Negeri Pahang. Kita bersyukur ke hadrat Ilahi dengan usaha gigih Kerajaan Negeri untuk memperkasakan institusi agama. Pada asalnya, Jabatan Pendakwa Syariah ini hanya satu bahagian di dalam Jabatan Agama Islam Pahang.

Untuk pengetahuan Dewan, Jabatan Agama Islam ini... dia mempunyai bahagian. Ada Bahagian Pendidikan, ada Bahagian Penyelidikan, ada Bahagian Pengurusan, ada Bahagian Dakwah dan dulu Bahagian Pendakwa Syariah. Tetapi pada tahun 2019, tahun 2000...2019, Bahagian Pendakwa Syariah ini telah dinaiktarafkan iaitu 5 tahun yang lampau. 5 tahun yang lalu telah dinaik taraf menjadi satu jabatan yang tersendiri supaya urusan itu dapat diberikan pemfokusan yang lebih rapi dan lebih teratur serta lebih tersusun rapi.

Ini tujuan kerajaan negeri dan juga dapat fokus. Walaupun dia baru berumur 5 tahun, tetapi jabatan ini telah berjaya mengaturkan strateginya setahun demi ke setahun untuk memberikan perkhidmatan kepada rakyat. Seumpama kata, pada tahun 2022, Jabatan Pendakwa Syariah telah berjaya mengadakan Persidangan Ketua-Ketua Hakim Syariah seluruh Malaysia di Kuantan. Daripada persidangan itu, apa yang menariknya Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Jabatan Pendakwa Syariah telah berjaya memperkenalkan satu sistem yang dinamakan e-Dakwa. E-Dakwa ini yang

menjadikan negeri Pahang adalah negeri yang pertama Jabatan Pendakwa Syarie [Ahli Dewan menepuk meja] memperkenalkan kepada urusan pendakwaan di negeri Pahang. Jadi ini akan lebih menyegerakan dan memudahkan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Online.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

lebih rapi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia *online* je lah.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Online.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Oh, *steady*.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Online. Alhamdulillah, Dato' Sri Speaker. Jadi maknanya kalau orang nak bercerai berai, kalau ada kes-kes pendakwa syarie, tuntutan dan sebagainya. Kita... sebab dia lebih cepat. Kita akan teliti benda tu. Dah...dah sedang mana pergerakannya dan keupayaannya.

Seterusnya, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, pada tahun 2023 kita telah berjaya membentangkan satu pelan strategi untuk memperkasakan lagi Jabatan Pendakwa Syarie. Alhamdulillah, dengan usaha yang segigih mungkin oleh kerajaan negeri dengan apa terwujudnya jabatan secara bersendirinya ini, maka Jabatan Pendakwa Syarie telah mampu memberikan keupayaan servisnya kepada rakyat di negeri Pahang. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15

(YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR)

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15

(YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tanjung Lumpur. Ni... Lupa Tanjung Lumpur akan bangun. [ketawa]

**ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15
(YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR)**

Terima kasih kepada EXCO yang menjawab tadi. Jadi saya ada sedikit pertanyaan. Pertamanya nak apa... tanya mengenai jumlah kes yang tertunggak. Bagaimana kita dengar kadangkala ada kes yang tertunggak. Jumlah keseluruhanlah kes tertunggak di Mahkamah Syariah. Yang keduanya punca sebablah daripada tertunggak tu dan kemudian kes apa yang paling banyak tertunggak, insya-Allah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sebelum tu, kita nak ucap tahniah kepada Wakil daripada Tanjung Lumpur kerana dikurniakan DIMP baru baru ni.

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Bukan...bukan Tanjung Lumpur sahaja, Dato' Sri Speaker, bahkan daripada Beserah pun dapat juga pengurniaan daripada Kebawah Duli Tuanku. Saya dengar cerita hari ni pun Luit juga dapat. Ini adalah satu...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Luit tu belum lagi apa-apa. Lepas-lepas dapat baru kita tahniah.

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Apa? Ya tetapi cerita kita hari ni...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Beserah saya dah ucap tahniah dah.

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Kes yang tertunggak yang dipersoalkan oleh Tanjung Lumpur kepada Dewan kita pada pagi ni. Ini bila sebut angka ni kita tak boleh nak jawab secara spontan. Memang adalah beberapa kes yang tertunggak. Memang kita tak nafikan tetapi tidak menjadikan benda itu sebegitu merungsingkan kerana kita berusaha dari semasa ke semasa untuk memastikan, sebab itu kita wujudkan e-Dakwa itu tadi, Dato' Sri Yang di-Pertua untuk menyegerakan dan mengatasi masalah. Saya akan jawab secara bertulis persoalan yang dikemukakan oleh rakan daripada Tanjung Lumpur. Berapa kes yang tertunggak, apa bentuk-bentuk kes yang tertunggak tu dan bagaimana cara mengatasinya? Insya-Allah. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Hah... sila.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)**

Terima kasih...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

ADUN Lantikan.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)**

Dato' Speaker, terima kasih Yang Berhormat EXCO. Saya ada beberapa persoalan yang nak dibangkitkan secara tambahan pada Dewan yang mulia pada pagi ini.

Dato' Sri Speaker,

Soalan saya pertama. Sekarang ni Ketua Pendakwa Syarie Negeri Pahang ni, insya-Allah dia akan err... saya rasa dia dah bersara dah pada September tahun ni. Saya rasa mungkin dah boleh jawab secara bertulis. Bilakah agaknya Ketua Pendakwa Syarie Pahang ni kita nak lantik kerana untuk menangani kes-kes yang saya kira kes syarie di negeri Pahang ni agak banyak. Walaupun ada pihak yang dok sebut bahawa Pahang ni syariah dia terganggu. Itu yang pertama.

Yang keduanya, yang saya nak...nak...nak...nak sebut sikit pada nak...nak tanya kepada Yang Berhormat EXCO. Jabatan Pendakwa Syarie Negeri Pahang ni dia tidak ada pejabat sendiri. Jadi dia menumpang di Pejabat Agama Islam Daerah Kuantan. Jadi ada tak kerajaan negeri bercadang untuk menyewa ataupun ada bangunan sendiri sekurang-kurangnya menyewalah. Sebab saya percaya bahawa Pejabat Timbalan Pendakwa Raya sivil pun mereka ada satu bangunan yang mereka duduki sendiri, yang kedua.

Yang ketiga, Dato' Sri Speaker saya nak...nak mohon sedikit makluman ataupun jawapan daripada kerajaan negeri. Pada 2017, Kebawah Duli Tuanku Sultan Pahang telah pun mencadangkan kepada Majlis Jemaah Pengampunan Negeri Pahang supaya satu kaedah yang dinamakan sebagai Diyat iaitu kaedah sebagai alternatif dalam kesalahan jenayah bunuh. Iaitu memberikan kuasa kepada keluarga untuk memberi pengampunan ataupun memberikan satu bayaran pampasan kepada keluarga mangsa. Jadi cadangan Tuan... Kebawah Duli Tuanku ni telah pun dikemukakan pada 2017. Soalan saya, adakah... apakah perkembangan saranan Tuanku ini telah dilaksanakan ataupun belum di dalam Majlis pengampunan... Jemaah Pengampunan Negeri Pahang? Itu sahaja Dato' Sri. Terima kasih.

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Terima kasih di atas soalan tambahan daripada ADUN Lantikan. Nampak betul bahawasanya ADUN Lantikan ini pengamal undang-undang Dato' Sri Speaker. Jadi maknanya parah juga EXCO nak menjawabnya. Sebenarnya tentang pelantikan kita tiga bulan lepas betul sebagaimana yang dinyatakan oleh ADUN Lantikan bahawasanya Ketua Pendakwa Syarie itu bersara. Sebenarnya, kerajaan negeri telah memberikan beberapa cadangan individu untuk menggantikan jawatan kekosongan itu. Sebenarnya juga bukan pendakwa syarie juga ada beberapa jabatan yang sekarang ini kekosongan dan kita telah kemukakan proses penggantian itu sedang di

didalam tindakan insya-Allah dalam masa terdekat benda itu akan berganti sebab kita tidak nak benda tu lama kosong. Kalau kosong, dia akan sebagaimana rakan daripada Tanjung Lumpur tadi kemukakan akan menyebabkan beberapa kes yang berat yang perlu didakwa oleh Ketua Pendakwa Syarie sendiri akan tertunggak dan ini akan menyebabkan apa kesukaran dan juga masalah kepada rakyat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tata kelola dia tak kena la.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Ya betul. Tata kelola.

Yang Berhormat Dato Sri' Speaker,

Merujuk kepada pejabat sebenarnya kita kalau nak membuat sesuatu perubahan nak menunggu kita ni kamil mukamil kita sempurna Dato Sri' Speaker semua dah lengkap akhirnya kita tidak ada pergerakan. Kita wujudkan dulu jabatan itu kita guna kemudahan-kemudahan sedia ada supaya jabatan kita, agensi kita tu dapat bergerak juga walaupun bak meminjam kata ADUN Lantikan tadi, kita terpaksa menumpang sebenarnya bukan menumpang semua jabatan kerajaan. Dia akan duduk di... di bangunan kerajaan di mana yang kerajaan atur. Kalau seandai katanya, kerajaan nak duduk pejabat EXCO pindah ke pejabat Jabatan Agama, Pejabat Daerah... pejabat yang duduk di pejabat daerah, duduk di Pejabat EXCO tu atas aturan strategi pengaturan pentadbiran kerajaan di bawah pengurusan SUK. Jadi semua di mana bangunan kerajaan layak diguna oleh jabatan kerajaan untuk duduk di mana-mana sahaja.

Walau bagaimanapun, walau bagaimanapun, kita nak selesaikan keadaan kita dengar sendiri Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang Jumaat kelmarin telah mengumumkan satu peruntukan jumlahnya kita boleh buka balik semula buku untuk membina Pejabat Agama Islam Bandaraya Kuantan di Kuantan ini. Jadi di situ akan memberikan ruang kepada pejabat agama dan juga Jabatan Pendakwa Syarie menggunakan jabatan secara berasingan di antara satu sama lain tidaklah duduk. Kita faham, memang bila duduk berkongsi ni ada kekangan nak mesyuaratlah, nak buat kerjalah agak terhimpit. Jadi sebab itu kita selalu bercakap kita minta Setiausaha Kerajaan menyediakan satu tempat dan itu yang kita dengar pengumuman daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang. Adapun dari segi diyat, kita menjunjung kasih di atas titah Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang yang sangat cakna kepada perkembangan agama dan syariat di negeri Pahang.

Ini membuktikan raja kita sangat-sangat menaungi apa namanya hal-hal yang berkaitan dengan keagamaan. Tapi kita kena ingat juga setiap kali Paduka Baginda bertitah dalam isu-isu yang besar dan berat serta perlu kepada penelitian, Tuanku akan lapikkan titah Tuanku supaya dilaksanakan mengikut perintah undang-undang dan juga *clause- clause* yang sedia ada supaya benda itu dapat dilaksanakan dengan sebaiknya agar tidak berlaku percanggahan. Sebab itulah jawatankuasa syariah negeri menyediakan kertas itu dan meneliti dengan pihak berkuasa persekutuan yang ada kuasanya untuk membenarkan kita menyediakan RUU yang berkaitan dengan diyat ini. Kalau kita imbau sejarah kita yang lalu Dato' Sri Seri Speaker, ada beberapa RUU yang kita tak boleh bentang di dalam Dewan ini pada ketika itu tetapi setelah kita mendapat kebenaran daripada Dewan Parlimen untuk kita bentangkan sesuatu RUU

yang berkaitan dengan agama, maka kita dapat bantangkan. Asalnya tak ada. Jadi benda ini perlu kepada perundingan dan perlu kepada persefahaman di antara kerajaan negeri dan kerajaan persekutuan agar titah Kebawah Duli Tuanku yang menjadi cita-cita kerajaan negeri itu dapat kita laksanakan dengan sebaik mungkin di negeri Pahang Darul Makmur. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila soalan terakhir.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Pertama sekali, saya nak dapat penjelasan sebab isu yang dibangkitkan oleh ADUN Lantikan ialah isu bawah bidang kuasa negeri. Lembaga Pengampunan bawah Mahkamah Syariah terletak bawah bidang kuasa kerajaan negeri. Dia tidak terlibat dengan kerajaan persekutuan dan cadangan Tuanku dalam kerangka kemampuan negeri untuk mengurus. Saya fikir kerajaan negeri harus mengambil langkah yang drastik sebab 2017 saya fikir dah ambil masa yang panjang. Titah Tuanku dilaksanakan dan dia menepati kehendak syarak... menepati kehendak hukum syarak. Bila mana kita nak ampun ada tiga pilihan dan kes ini bukan kes hudud, kes qisas. ni kes qisas bukan kes takzir.

Dalam kes qisas, hukum bunuh ada tiga pilihan pelaksanaan hukum. Dibat, ganti rugi atau keluarga mengampunkan. Sedikit kalau keluarga mengampunkan pesalah, maka itu pilihan terbaik. Maka sebab tu Tuanku cadang supaya pandangan keluarga diambil kira kepada Lembaga Pengampunan bukan kuasa Lembaga Pengampunan penuh tapi pandangan keluarga tu diambil kira sebagai nasihat kepada Lembaga Pengampunan. Saya fikir supaya kita *clear* kes ini untuk kita laksanakan sebab fikir di bawah *judiciary* bidang kuasa di bawah mahkamah kerajaan negeri. Terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBHARIM BIN SYED AHMAD)

Terima kasih kepada rakan daripada Cheka. Nampak gayanya apa yang diberikan soalan daripada ADUN Lantikan dan pandangan daripada Cheka itu tadi tidak bercanggah dengan apa yang dimaksudkan oleh kerajaan negeri. insya-Allah benda ini adalah satu perkara yang perlu kita laksanakan tetapi perlu kepada keupayaan. Kita ada Jawatankuasa Syariah Negeri. Pengerusinya, Dato' LA, ahlinya mufti kerajaan negeri dan juga Majlis Agama Islam Pahang, Yang Amat Mulia Tengku Amir dan juga Majlis Agama Islam Pahang dan diorang mesti bentang di dalam Majlis Agama Islam Pahang.

Dipengerusikan sendiri oleh Kebawah Duli Paduka Mulia Sultan Pahang. Setelah mereka perakui di dalam majlis seagama itu... dalam mesyuarat majlis agama, kita bersedia di dalam Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri untuk kita bentang pula dalam Mesyuarat EXCO. EXCO mudah insya-Allah sebab yang pengerusinya Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, ahlinya Dato' LA sendiri dengan SUK dan rakan-rakan EXCO ada. Sampai kertas tu ke kita orang akan perakui dan kita akan bentang dari dalam Dewan untuk disahkan menjadi enakmen RUU. Insya-Allah, kita minta apa nama jawatankuasa syariah segerakan benda itu, percepatkan. Benda ni memang apa... memang menjadi cita-cita. Kita dah cakap dari dulu tetapi tak boleh buat lagi benda tu tidak mendapat kelulusan. Bukan kita kata benda tu salah. Benda itu sangat

betul, benar dan perlu kita laksanakan cuma kita perlu perakui dalam Dewan yang mulia ini, dapatkan pengesahan. Selagi tidak ada pengesahan kita tidak ada punca kuasa untuk kita buat benda tu. insya-Allah Dato' Sri Speaker .Terima Kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI PAHANG

Terima kasih wakil kerajaan.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Dato' Sri, sikit boleh tak? saya nak tambah sikit. sikit je.Err saya rasa saya boleh bersetuju dengan Yang Berhormat EXCO kerana..

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bagi *chance* lah orang baru.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Sekejap. Err... saya rasa sebab saya bersetuju dengan Yang Behormat EXCO, isu diyat ini memerlukan persetujuan daripada kerajaan persekutuan kerana bunuh ini adalah merupakan satu kesalahan di bawah *penal code* dan *penal code* ini mesti diluluskan mesti adalah undang- undang persekutuan. Jadi saya kira bukan hanya di peringkat jawatankuasa negeri sahaja boleh membuat satu peruntukan berhubung dengan diyat ini. Saya setuju bahawa memerlukan daripada persetujuan juga daripada Kerajaan Persekutuan. Itu sahaja Dato' Sri. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sebab kita *federation*, maka dia mesti mendapat kelulusan daripada kerajaan pusat dulu dan baru kita boleh *implement* di negeri.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Saya minta maaf. Saya bukan nak mengelirukan Dewan. Kita tidak bincang kes. Kita bincang kuasa Lembaga Pengampunan. Bukan kes bunuh. Kes bunuh yang kita tahu bawah... bukan bawah mahkamah Syariah pun. Tapi ialah kita bincang di bawah kuasa Lembaga Pengampunan tu sendiri. Tuanku maksudkan ialah bawah kuasa Lembaga Pengampunan sebagaimana yang dijawab oleh EXCO. Saya fikir jelas apa yang disebut tadi prosesnya yang perlu dilalui di peringkat negeri. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya wakil daripada Beserah.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Assalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dato' baru.

**ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)**

Terima kasih Dato' Sri Speaker, saya kemukakan soalan nombor 3. Terima kasih.

[Pencemaran Sungai Balok menjadi semakin serius kebelakangan ini;

- a) Apakah status pemantauan kualiti air Sungai Balok sepanjang 2023 dan 2024?
- b) Apakah langkah-langkah yang telah diambil bagi memulihkan kualiti air dan keadaan Sungai Balok?
- c) Berapakah bilangan kes yang telah dibawa ke mahkamah berkaitan pencemaran Sungai Balok sepanjang 2024?]

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih kepada rakan saya daripada Beserah. Kali kedualah membuka soalan ni. Soalan cemerlang.

Yang pertamanya, Yang Berhormat Tuan di-Pertua, pencemaran sungai adalah menjadi satu tanggungjawab daripada Kementerian Alam Sekitar dan di negeri Pahang akan diletak di bawah Jabatan Alam Sekitar dan ini termasuklah mengawal dan memantau pencemaran-pencemaran yang contohnya, pencemaran terbuka, pelupusan haram atau buangan berjadual, pencemaran air, pencemaran udara, premis-premis kilang, pencemaran udara daripada kenderaan dan juga tumpahan minyak.

Antara-antara yang mengawal dan dipantau oleh JAS. Jadi sebelum saya... semuanya adalah berkaitan dengan kualiti alam sekitar kita. Sebelum saya meneruskan, saya nak mengambil kesempatan lah. Bila saya duduk tentang... tengok tentang alam sekitar ni, saya teringat Yang Berhormat Tuan di-Pertua satu ketika dulu menjaga alam sekitar. Jadi dengan adanya, Yang Berhormat Tuan di-Pertua pernah bersama-sama kerajaan negeri menubuhkan Perbadanan Taman Negeri Pahang (PTNP) dan juga Majlis Biodiversiti Negeri Pahang. Betul Yang Berhormat Tuan di-Pertua?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Penggal lepas.

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Terima kasih dan jasamu tetap dikenang.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Amin.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)

Yang pertamanya, untuk menjawab soalan daripada Beserah. Kualiti kelas air ini, ada daripada I hingga V. Kelas I hingga kelas V dan di Pahang, sungai-sungai yang dipantau oleh Jabatan Alam Sekitar adalah sebanyak 86 sungai. Di mana sungai-sungai ni dibina stesen-stesen untuk memantau kualiti air yang ada dalam sungai-sungai terbabit 86 sungai dan termasuklah di sungai Balok. Tetapi sungai Balok ni sungai paling *special*, ada sungai yang kita letak stesen pemantau secara automatik.

Maknanya kalau ada efluen daripada kilang yang bukan berkenaan yang mencemarkan air dan secara automatik akan terus dilaporkan kepada Jabatan Alam Sekitar. Ingat daripada Cheka dulu, orang yang bertanggungjawab alam sekitar lah satu ketika dulu. *And then*, daripada kualiti air Sungai Balok sebagaimana yang ditanya sepanjang 2022, 23 dan 24 kualitinya adalah berada pada Tahap III dan alhamdulillah negeri Pahang kita sungai-sungainya berada dalam keadaan baik.

Antara negeri yang mempunyai kualiti air yang sangat baik iaitu daripada kualiti kelas I hingga ke III dan ada setengah setengah negeri yang lain, sampai kelas IV pun ada, kelas V pun ada. Kelas IV ni memang dah tercemarlah kelas III ni boleh lagi mandi-mandi sikit boleh lagi.

Tetapi ini adalah menunjukkan prestasi kerajaan negeri Pahang kita dalam memelihara alam sekitar. Dan untuk makluman YB daripada Beserah juga sungai Balok, sungai Panjang dan sungai Tonggak satu ketika dulu adalah Kelas III dan membawa masuk ke sungai Balok juga, hari ni berada pada kelas II dah naik tingkat kepada kelas II dan tahniahlah saya ucapkan kepada ADUN Beserah kita dan langkah-langkah yang diambil untuk memulihkan kualiti air, Jabatan Alam Sekitar Negeri Pahang sentiasa memantau dan menjalankan penguatkuasaan dari semasa ke semasa terhadap premis-premis tertakluk kepada peraturan-peraturan kualiti alam sekitar iaitu Efluen Perindustrian 20 2009, Peraturan Peralatan, Peraturan-Peraturan Kualiti Alam Sekeliling Kumbahan 2009 dan Peraturan-Peraturan Kualiti Alam Sekeliling.

Kawalan pencemaran daripada stesen pemindahan sisa pepejal dan kambus tanah 2009 yang menyumbang efluen terolah ke dalam sungai Balok dan di samping itu juga, JAS negeri Pahang turut menjalankan program kesedaran bersama dengan pihak-pihak industri dan juga masyarakat setempat bagi menjelas dan memelihara kualiti air di setiap sungai dan negeri Pahang termasuklah sungai Balok.

Dan soalan terakhir. Bilangan kes yang telah diambil tindakan sepanjang tahun 2024 sebanyak 4 kompaun telah dikeluarkan ke atas premis-premis yang telah melepaskan efluen yang melebihi had yang ditetapkan di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan iaitu 3 kompaun di bawah peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling, Efluen Perindustrian 2009 dan satu kompaun di bawah Peraturan-Peraturan Kualiti Alam Sekeliling Kumbahan 2009.

Kegagalan menjelaskan kompaun tersebut akan menyebabkan tindakan mahkamah diambil terhadap premis. Dan saya dimaklumkan juga pada tahun ini, satu tindakan mahkamah telah diambil berdasarkan kompaun-kompaun yang telah diberikan. Terima kasih.

ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Soalan tambahan Speaker. Terima kasih kepada wakil kerajaan di atas penjelasan tentang status sungai Balok ni. Sungai Balok ni dia ada *special* sikit la. Pemantauan dia memang secara dia *rigid* sikit... *online*. Kerana apa kerana di hulunya adalah merupakan kawasan perindustrian yang banyak industri-industri berat.

Dan apa yang berlaku sebenarnya apabila berlaku pencemaran sahaja, ada isu dan kes, persepsi negatif kepada masyarakat adalah kepada kilang dan ini memberikan persepsi yang buruk kepada *industrial player*. Mereka semua ni adalah merupakan *reputable industrial player*. Pemain-pemain industri yang mempunyai reputasi *international* dan mempunyai standard yang tinggi dalam pengawalan alam sekitar.

Maka bagaimanakah tindakan kerajaan terutama sekali Jabatan Alam Sekitar dalam *engagement* nya kepada *public* untuk bagitahu sungai ni tahap III. Maksud tahap III tu, airnya boleh digunakan untuk aktiviti pertanian... untuk perikanan. Tapi tak boleh minum, nak minum kena rawat dulu. Itu kena bagi *public awareness* dan *engagement* kepada *public* supaya mereka tahu bahawa bila berlaku pencemaran, status sungai ini selamat atau tida. Kita tak nak bila berlaku saja orang semua terus kata tak selamat dah.

Jadi ini akan bagi kesan buruk kepada imej *industrial players* itu tadi yang mereka begitu menjaga dalam alam sekitar ini. Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)

Terima kasih daripada rakan saya daripada Beserah, Yang Berhormat Tuan di-Pertua, apa yang laporan yang telah kita terima dan berdasarkan pada kes-kes yang berlaku, kadang-kadang yang melibatkan apabila kita tak boleh terus nak beritahu benda tu bahaya. Kadang-kadang kita perlu melakukan siasatan.

Sebagai contoh, bukan sahaja di Balok yang berlaku baru-baru ni, bahkan di kawasan saya sendiri, di kawasan Bebar pun berlaku kerana disyaki pembuangan sisa-sisa yang telah diproses yang terpaksa dilupuskan oleh pihak-pihak terbabit. Tapi ada pihak-pihak tertentu telah mengambil jalan pintas dengan membuang bahan-bahan buangan tersebut di kawasan-kawasan yang tidak sepatutnya dibuang di tepi sungai, di sebelah IWK.

Dan saya menerima laporan ini dan apabila kita dapati kita telah meminta pihak JAS mengambil tindakan dengan segera dan apabila mengambil tindakan segera pertamanya untuk memastikan keselamatan kepada penduduk-penduduk. Contohnya, apabila berlaku pencemaran udara seperti bau yang sangat kuat dan juga pencemaran air. Pertamanya, kita nak *check* dulu kualiti air. Kalau kualiti air itu boleh selamat, mana boleh masih boleh digunakan dengan kandungan-kandungan yang dilepaskan ke dalam air tersebut dan tindakan-tindakan susulan akan diambil oleh Pihak JAS menjalankan siasatan.

Sehingga kini ada di antara yang terjadi di kawasan saya tersebut dan juga di kawasan YB Berserah, baru-baru ni berlaku bulan Oktober. Tindakan yang diambil adalah melakukan siasatan terperinci. Yang saya dimaklumkan [tak jelas] telah dilepaskan dan tetapi saya tak bolehlah... kita nak ...maknanya nak membuka semua,

memberitahu secara... siapa syarikat terbabit kerana siasatan masih dilakukan oleh pihak Jabatan Alam Sekitar dan kita.

Insya-Allah, dengan bukti-bukti yang kukuh, kita akan membawa ke depan pihak-pihak yang terbabit dan apa yang dilaksanakan oleh pihak JAS menjalankan siasatan dan memastikan keselamatan itu akan jadi keutamaan kepada pihak Jabatan Alam Sekitar. Dan kita pun err...sebagai rakyat negeri Pahang.

Sentiasalah saya menyeru kepada kita semua agar sentiasa memperletakkan diri kita dengan maklumat-maklumat yang berguna untuk kita dapati dan sebagai satu pedoman kepada kita semua. Kadang-kadang apa...apa yang berlaku Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Kadang-kadang apabila saya menjelaskan sesuatu perkara di hadapan ramai, kadang-kadang didapati ada setengah-setengah mereka kurang mendapat penjelasan atau kurang mendapat maklumat kerana kadang-kadang tak melihat daripada...daripada berita-berita yang disiarkan dari masa ke semasa. Contohnya, apa yang berlaku di Balok. Kita pun dapat tahu kerana kita membaca dalam media, apa yang berlaku di kawasan Balok dan juga yang diterbitkan oleh pihak kerajaan. Jadi, saya menyuruhlah kepada semua pihak agar sentiasa mendedahkan diri kita kepada maklumat-maklumat yang sentiasa disiarkan oleh pihak media yang disahkan oleh kerajaan dari masa ke semasa. Untuk mendapat maklumat-maklumat yang lengkap supaya tidak menyiarkan berita-berita yang boleh menyebabkan menjadi keadaan tak menentulah di kalangan masyarakat kita.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Saya nak pergi ke soalan seterusnya.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15 (YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR)

Satu, boleh, tambahan sikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya err...kita pergi Soalan nombor 4, Wakil daripada Inderapura.

ADUN INDERAPURA – N.16 (YB DATO' SRI HAJI SHAUFIK FAUZAN BIN SHARIF)

Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Wakil kita nak cepatkan sikit. Pasal kita nak rehat minum pagi dan kemudian kita nak mula perbincangan.

ADUN INDERAPURA – N.16
(YB DATO' SRI HAJI SHAUFIK FAUZAN BIN SHARIF)

Dato' Sri Speaker, saya mohon mengemukakan soalan nombor 4.

[Apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kerajaan untuk mengurangkan kesesakan di Jabatan Kecemasan, Hospital Tengku Ampuan Afzan (HTAA), Kuantan.]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Dato Sri Yang di-Pertua, terima kasih juga kepada rakan saya daripada Inderapura yang ber... yang menge...menge...mengemukakan pertanyaan berkenaan dengan err...bagaimana untuk kaedah mengurangkan kesesakan Jabatan Kecemasan di Hospital Tengku Ampuan Afzan ataupun (HTAA) Kuantan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Isu kesesakan di Jabatan Kecemasan dan Trauma, Hospital Tengku Ampuan Afzan (HTAA) Kuantan ini adalah merupakan isu pengurusan hospital negeri err...yang menjadi keutamaan kerajaan negeri khususnya oleh Jabatan Kesihatan Negeri Pahang. Jadi cabaran utama yang dihadapi oleh pesakit adalah tempoh masa menunggu pesakit yang panjang di Jabatan Kecemasan.

Jadi untuk itu, satu kajian mengenai perkara ini telah diadakan pada 10 hingga 13 err...Februari 2023 yang melibatkan pesakit yang dirujuk kepada lima jabatan, iaitu Jabatan Perubatan Am, Jabatan err...Pediatrik, Pembedahan Am, Ortopedik, Jabatan Ob... Obstetrik dan juga Ginekologi ya. Jadi daripada hasil kajian mendapati proses kerja yang melibatkan rawatan oleh jabatan, oleh pegawai perubatan dan pakar dalam Jabatan Kecemasan, dalam Jabatan Kecemasan seterusnya dirujuk kepada '*Primary Team*' mengambil masa yang agak panjang kerana melibatkan proses-proses kerja. Pelbagai jabatan lain termasuk Sokongan Klinikal iaitu Jabatan Patologi dan juga Radiologi.

Jadi proses kerja ni ini boleh dipendekkan atau dibuang err...prosesnya err...dan perlu ditambah baik. Seterusnya dapat mengurangkan masa menunggu dan mengurangkan kesesakan di Jabatan Kecemasan. Jadi untuk mena...menangani isu-isu ini, beberapa langkah telah diambil oleh pihak err...kesihatan.

Yang pertamanya, '*Direct Admission*' dengan izin dari klinik kesihatan. Ini merupakan kemasukan terus pesakit daripada klinik kesihatan ke Wad ke '*Ward Primority*' tanpa perlu melalui Jabatan Kecemasan. *Primority* bermaksud pesakit yang memerlukan rawatan lanjut oleh Jabatan Perubatan Am, Pembedahan Am, Pediatrik, Ortopedik atau Jabatan Obstetrik dan Ginekologi ya. Jadi garis panduan '*Direct Admission*' ini telah diedarkan kepada semua hospital dan klinik kesihatan di Negeri Pahang pada 6 November 2000 apa...2023 yang lalu.

Yang keduanya ya, memastikan jumlah pegawai yang mencukupi. Jabatan Kesihatan Pahang sentiasa memastikan pegawai perubatan yang mencukupi di err...Jabatan Kecemasan di setiap syif-syif yang telah ditetapkan.

Yang ketiga...tiganya meningkatkan pegawai kecekapan pegawai perubatan iaitu perkukuhkan '*Credential link*' dan '*Privilege*' bagi semua pegawai perjawatan di jabatan masing-masing untuk meningkatkan kompetensi dan pengetahuan terkini bagi pegawai perubatan yang telah lama bertugas.

Dan yang keempatnya, memastikan keputusan ujian darah dapat diperoleh dengan segera. Bagi langkah ini, penambahbaikan telah dilakukan oleh pihak pengurusan hospital. Antaranya adalah sekiranya ujian dilakukan ujian yang ulangan dalam sela masa yang singkat. Ia boleh dijalankan di wad.

Dengan syarat pesakit adalah kes yang stabil dan sememangnya perlu dirawat di dalam wad. Jadi ujian ini juga termasuklah ujian radiologi seperti x-ray atau *CT scan* akan dibawa ke... ke wad.

Yang kelimanya mewujudkan Bed Management Unit ataupun BMU. Ini kaedah '*Borderless Ward... Ward*' ya, dengan izin telah digunapakai dengan mewujudkan Bed Management Unit yang diketuai oleh pengarah hospital untuk memastikan semua katil-katil, operasi dalam hospital boleh diguna... digunakan tanpa ada sempadan setiap jabatan.

Jika berlaku kejadian katil bagi jabatan yang memerlukan kemasukan wad. Keputusan ini akan dibuat oleh BMU untuk memastikan semua pesakit dimasukkan ke wad dengan segera. Setelah keputusan dibuat di peringkat Jabatan Kecemasan. Jadi semua faktor yang menyumbang kepada peningkatan *bed waiting time* pesakit mestilah diatasi oleh Bed Management Unit bagi memastikan kemasukan pesakit ke wad dengan kadar segera.

Yang keenamnya, memanjangkan waktu perkhidmatan di dua buah klinik kesihatan di sekitar bandar Kuantan iaitu di Klinik Kesihatan Bandar Kuantan dan juga klinik kesihatan di UTC telah dibuka perkhidmatannya sehingga jam 9 malam bagi memudahkan rakyat untuk mendapatkan rawatan di dua klinik tersebut.

Dan yang ketujuhnya, mempromosikan perkhidmatan atas panggilan selepas waktu pejabat di 6 buah klinik kesihatan di Kuantan. Iaitu 6 buah klinik di sekitar Kuantan perkhidmatan atas talian selepas waktu pejabat. Sebagai salah satu langkah terbaru untuk mengatasi kesesakan pesakit di Jabatan Kesihatan err... Kecemasan dan Trauma di Hospital Tengku Ampuan Afzan.

Pesakit ini boleh hadir terus ke Klinik Kesihatan Balok, ke Klinik Kesihatan Bukit Goh, Klinik Kesihatan Sungai Lembing, Klinik Kesihatan Gambang, Klinik Kesihatan Kurnia dan Klinik Kesihatan Paya Besar untuk rawatan kecemasan.

Tuan Yang di-Pertua,

Kesimpulannya, pelbagai usaha telah dilakukan oleh Jabatan Kesihatan Negeri Pahang bagi menangani isu kesesakan Jabatan Kecemasan Dan Trauma di Hospital Tengku Ampuan Afzan, Kuantan dan juga hospital-hospital lain di negeri Pahang. Kesemua langkah-langkah ini telah dikemaskini melalui Pelan Tindakan Isu Kesesakan Jabatan Kesihatan dan Trauma Negeri Pahang yang telah dipersetujui pada Mei 2023 dan Jabatan Kesihatan Negeri Pahang akan sentiasa memantau dan

menambah baik perkhidmatan kecemasan dari semasa ke semasa bagi memastikan perkhidmatan kesihatan yang terbaik dapat diberikan kepada seluruh rakyat di negeri Pahang. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya Soalan nombor 5. Wakil daripada Batu Talam.

ADUN BATU TALAM – N.06

(YB DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Terima Kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Soalan saya nombor 5.

[Apakah sektor utama dalam industri di negeri Pahang ketika ini dan bagaimana ia menyumbang kepada ekonomi negeri?]

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, sahabat saya ADUN Kawasan Batu Talam telah bertanyakan apakah sektor utama dalam industri di negeri Pahang ketika ini dan bagaimana ia menyumbang kepada ekonomi negeri? Berkenaan dengan sektor utama, Pahang merupakan salah satu negeri yang pesat membangun dalam sektor pembuatan dengan beberapa sektor utama. Ada empat disenaraikan di sini.

Pertamanya, Petrokimia dan Kimia. Kawasan Perindustrian Gebeng berhampiran dengan Pelabuhan Kuantan menjadi hab utama untuk industri petro kimia. Ini merupakan industri hiliran minyak dan gas ataupun *downstream* dengan izin Dato' Sri Yang di-Pertua. Syarikat besar seperti BASF-Petronas, Petronas MTBE dan juga Dialog memainkan peranan penting dalam menghasilkan bahan kimia dan produk petrokimia berkualiti tinggi.

Selain itu, industri pembuatan dan juga pembuatan logam dan keluli. Industri pemprosesan logam termasuk aluminium adalah sektor antara sektor utama di Pahang. Sebagai contoh, kilang pemprosesan aluminium Press Metal dan juga kilang keluli yang begitu besar Alliance Steel (M) Sdn. Bhd. yang terletak di Gebeng. Kita juga mempunyai Camel Power (M) yang merupakan pembekal terbesar bateri kepada syarikat automotif Geely daripada China dan di mana Camel Power (M) ini 80% daripada pembuatan... daripada hasil keluaran mereka adalah untuk industri eksport keluar. Begitu juga, dengan kilang tayar yang besar yang akan dibangunkan oleh Maxtrek ini bakal operasi pada pertengahan tahun depan insya-Allah Dato' Sri Yang di-Pertua. Sektor-sektor ini menyumbang kepada eksport dan memenuhi keperluan pasaran global.

Ketiga, produk berasaskan sumber asli. Produk pembuatan daripada kayu, kelapa sawit mahupun getah adalah sangat penting di mana Pahang begitu kaya dengan sumber asli yang menjadi asas kepada pembuatan perabot, minyak sawit dan juga produk getah. Dan selain itu, sektor bahan termaju sektor bahan termaju seperti produk seramik dan bahan binaan berkembang dengan sokongan teknologi dan juga pelaburan asing. Bagaimana ia menyumbang kepada ekonomi negeri. Sektor industri dan pembuatan merupakan penyumbang utama di mana di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Wan Rosdy bin Wan Ismail

menyaksikan ekonomi Pahang bertumbuh sebanyak 5.2% pada tahun 2023. Ia mengatasi pertumbuhan nasional sebanyak 3.6% dengan nilai keluaran kasar... maaf Keluaran Dalam Negeri Kasar RM64.9 bilion. Ia merupakan pertumbuhan ekonomi yang kedua terpentas antara negeri-negeri di Malaysia.

Sektor pembuatan menyumbang peratusan signifikan daripada Keluaran Dalam Negeri Kasar negeri iaitu 21.6% dengan nilai RM14 bilion pada tahun 2023 dan ini merupakan satu peningkatan sebanyak RM13.7 bilion berbanding tahun 2022. Eksport produk pembuatan seperti bahan kimia dan logam membantu tingkatan hasil perdagangan negeri. Nilai eksport pada tahun 2023 adalah sebanyak RM32.7 bilion berdasarkan Laporan Sosioekonomi Negeri Pahang tahun 2023 yang dikeluarkan pada tahun ini. Dari segi peluang pekerjaan, industri pembuatan mencipta ribuan peluang pekerjaan di pelbagai peringkat yang menyokong ekonomi keluarga dan komuniti setempat. Ini dapat dibuktikan dengan peratus...peratusan pengangguran dari tahun 2023 adalah 2.5% dan trend ini menurun kepada 2% pada tahun 2023. Ia seiring dengan pertumbuhan ekonomi 5.2% yang saya maksudkan tadi.

Ketiga, pembangunan infrastruktur, keperluan sektor pembuatan mendorong pembangunan infrastruktur seperti pelabuhan, jalan raya dan bekalan tenaga yang lebih efisien. Projek seperti pembesaran Pelabuhan Kuantan dan juga Laluan Rel Pantai Timur (ECRL) yang dijangka beroperasi pada Januari 2027 akan memberi manfaat langsung kepada industri ini. Dan akhir sekali, Pahang menjadi destinasi pelaburan utama dalam sektor pembuatan melalui insentif dari Zon Ekonomi Pantai Timur ataupun (ECER) dan juga dilihat oleh para pelabur asing sebagai lokasi strategik untuk pengeluaran dan eksport. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Sedikit soalan tambahan Dato' Sri Speaker. Err... saya ada dua soalan tentang...yang pertama tentang kita punya banyak kawasan yang kita gazetkan sebagai zon industri, hampir semua daerah kita ada zon industri. Tapi sayangnya sebahagian besar yang kita gazet itu tidak ada sebarang pelaburan dibuat dalam tempoh yang panjang 20 tahun tidak ada sebarang pembangunan. Saya ingin dapat penjelasan fokus kerajaan terhadap kawasan yang digazet sebagai industri yang tidak mendapat sambutan di Temerloh, di Jengka hampir semua daerah kita gazet tapi kosong. Ya itu soalan pertama. Apa... Apa hala tuju kawasan-kawasan ini?

Yang kedua, tentang cabaran sekarang kepada kepada industri elektrik dan elektronik. Kita dapati beberapa syarikat yang membuka kilang di Pahang terpaksa berdepan dengan penutupan mungkin kerana proses teknologi yang lebih cepat sekarang. Contoh di...di Kuantan di... termasuk di Jengka. Daripada 5,000 pekerja sekarang tinggal hanya beberapa ratus pekerja. Jadi mereka... *company-company* ni terpaksa satukan kerana tekanan faktor-faktor luar. Jadi, saya bimbang tentang penutupan industri ini menyebabkan kesan secara langsung kepada pekerja rakyat Pahang. Terima kasih.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Terima kasih rakan saya daripada Cheka. Untuk kawasan-kawasan industri, Kerajaan Negeri Pahang memang berhasrat untuk memajukan sebanyak mungkin kawasan industri di daerah-daerah lain. Tapi hakikatnya pelabur-pelabur mereka akan

tumpukan kepada kawasan-kawasan yang mempunyai infrastruktur yang... yang lebih maju sebagai contoh di Kuantan. Tapi ia tidak bermakna kita... kita tidak mengambil serius pembangunan di daerah lain. Malah Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah tubuhkan satu agensi Pahang Barat Plus yang bertumpukan kepada industri-industri di Pahang Barat. Sebagai contoh, kerajaan negeri telah berjaya menarik pelaburan kilang peluru di Padang Tengku yang bakal beroperasi sama ada lewat tahun ini ataupun awal tahun depan. Dan ini menunjukkan bahawasanya kerajaan negeri tidak... tidak apa ini... kerajaan negeri memandang serius terhadap keperluan untuk daerah-daerah lain. Kami jangkakan er... pembangunan taman industri di daerah lain seperti Temerloh akan lebih rancak selepas pembangunan Stesen Keretapi ECRL di mana kita akan mempunyai rangkaian-rangkaian logistik yang lebih... lebih efisien dan lebih luas. Selain itu, kita ada pembangunan *Central Spine Road* dengan izin ini juga akan bakal membuka lebih banyak lagi kawasan... er... kawasan jalan raya untuk membuka industri er... insya-Allah.

Tapi berkenaan dengan soalan penutupan itu, ia bergantung kepada er... *business cycle* kepada pertumbuhan ekonomi industri tertentu di mana kerajaan negeri akan cuba sedaya upaya untuk membantu syarikat tersebut tetapi kita tak... kita tidak boleh membelanjakan berbilion-bilion ringgit untuk menyelamatkan satu kilang. Sekiranya kilang itu terus rugi tapi kerajaan negeri akan cuba sedaya upaya sekiranya kilang tersebut boleh diselamatkan dan ia di bawah keupayaan dan kemampuan kewangan kerajaan negeri untuk membantu. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, saya nak pergi ke soalan seterusnya. Soalan seterusnya, Wakil daripada Semambu.

ADUN SEMAMBU – N.13

[YB TUAN CHAN CHUN KUANG]

Terima kasih Tuan Speaker. Soalan saya nombor enam.

[Malaysia dijangka menjadi negara tua menjelang tahun 2043 dengan 14% daripada penduduk terdiri daripada populasi yang berumur 65 ke atas. Apakah rancangan kerajaan negeri dalam menghadapi isu ini?]

ADUN GUAI – N.37

(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Assalamualaikum WBT. Terima kasih kepada Yang Hormat Dato' Sri Speaker. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga kepada sahabat daripada Semambu yang menanyakan persoalannya apakah rancangan kerajaan negeri dalam menghadapi isu penuaan di negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Berdasarkan data unjuran penduduk yang diterbitkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia pada tahun 2024 Malaysia sedang menuju ke arah status negara tua menjelang tahun 2046 apabila 14.3% daripada jumlah penduduk adalah warga emas yang berumur antara 65 tahun dan ke atas. Pada tahun 2024 terdapat seramai 2.6 juta warga emas iaitu 7.7% daripada 34.1 juta orang penduduk di Malaysia ketika ini. Daripada jumlah tersebut lebih 113,000 warga emas iaitu 6.8% daripada 1.7 juta orang

adalah penduduk dari negeri Pahang. Kerajaan negeri dengan kerjasama kerajaan persekutuan sememangnya peka akan perubahan struktur demografi penduduk dan sentiasa komited bagi menyelesaikan isu berkaitan penuaan penduduk ini.

Di peringkat persekutuan, beberapa dasar berkaitan penuaan penduduk telah diperkenalkan seperti berikut. Di antaranya adalah Dasar Warga Tua Negara yang digubal pada tahun 1995 dan Pelan Tindakan Dasar Warga Tua Negara yang diguna pakai pada tahun 1998 telah dikaji semula. Susulan ini Dasar Warga Emas Negara dan Pelan Tindakan Warga Emas Negara telah dirangka dan diluluskan oleh kerajaan pada 5 Januari 2011. Dasar ini berasaskan kepada pendekatan pembangunan modal insan sepanjang hayat dengan memberi tumpuan kepada aspek persediaan, pencegahan dan pengukuhan selain mengambil kira keperluan mendaya upayakan golongan warga emas.

Dan yang keduanya adalah Dasar Kesihatan Warga Emas di mana ia telah dibentuk pada tahun 2008 untuk mencapai tahap kesihatan yang optima bagi warga emas melalui perkhidmatan kesihatan dan perkhidmatan yang berkaitan dengannya yang menyeluruh dan bersepadu. Strategi-strategi yang ditekankan dalam dasar ini ialah promosi kesihatan, menyediakan perkhidmatan penjagaan kesihatan yang komprehensif dan berkesinambungan. Seterusnya, perancangan dan pembangunan sumber manusia dan sistem rangkaian maklumat dan penyelidikan pembangunan bekerjasama antara agensi dan sektor dan perundangan.

Seterusnya Dasar Keluarga Negara yang telah diluluskan pada 2010 mengutamakan perspektif keluarga dalam segala usaha pembangunan sosial ekonomi bagi melahirkan generasi berkualiti. Dan selain itu, sebagai salah satu strategi utama bagi menyokong pemerikasaan komuniti dalam aspek penjagaan warga emas. Beberapa inisiatif lain telah dilaksanakan khususnya di peringkat negeri Pahang kita sendiri.

Di antaranya adalah Pusat Aktiviti Warga Emas (PAWE). Pusat Aktiviti Warga emas ini merupakan khidmat yang mencorak jangkauan dan pencapaian kepada warga emas dengan berganding bahu bersama-sama agensi-agensi lain dan pertubuhan sukarela kebajikan. Dengan adanya program sebegini, warga emas yang masih aktif berpeluang untuk terus berada dalam komuniti dan menyumbang pengalaman dan pengetahuan mereka.

Sejak penubuhan PAWE sehingga Jun 2024 seramai 1,786 warga emas telah berdaftar dengan 12 PAWE di negeri Pahang ini. Dan selain daripada itu, bagi kita menangani isu penuaan ini, Program Khidmat Bantu Di Rumah Negeri Pahang juga telah ditubuhkan di negeri Pahang. Program Khidmat Bantu Di Rumah Negeri Pahang dilaksanakan dengan kerjasama Majlis Tindakan Sosial Pahang dan Gabungan Pertubuhan Sukarelawan Kebajikan. Program ini merupakan satu program yang memberi khidmat sokongan sosial kepada warga emas dan OKU terutama mereka yang tinggal bersendirian semasa ketiadaan ahli keluarga di rumah.

Sehingga September 2024 seramai 302 orang sukarelawan telah melibatkan diri dalam program ini yang telah memberi manfaat kepada 2778 orang warga emas dan juga OKU dan kita ada juga Unit Penyayang Warga Emas. Program Unit Penyayang Warga Emas pula menyediakan perkhidmatan dan kemudahan pengangkutan kepada warga emas untuk mendapatkan pemeriksaan dan rawatan kesihatan di hospital dan klinik dan juga yang disediakan oleh kerajaan dan juga swasta. Skop program juga diperluaskan untuk perkhidmatan-perkhidmatan lain bagi urusan keperluan sosial warga emas. Unit Penyayang Warga Emas digerakkan oleh NGO Majlis Kebajikan SeMalaysia dengan dipantau oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat.

Seterusnya kita juga ada perkhidmatan penjagaan warga emas di mana perkhidmatan ini adalah perkhidmatan alternatif kepada waris ataupun penjaga untuk menempatkan secara sementara warga emas dalam jagaannya di institusi bagi tempoh tertentu disebabkan tuntutan tugas di luar kawasan atau negara atau apa-apa sebab yang memerlukan warga emas ditempatkan di institusi dengan jaminan keselamatan.

Melalui JKM, kita juga ada bantuan untuk orang tua dan di samping itu, Jabatan Kebajikan Masyarakat juga telah memberikan beberapa bantuan bagi memastikan kebajikan warga emas terbela melalui inisiatif Bantuan Orang Tua. Bantuan ini bertujuan membantu menampung keperluan asas warga emas supaya mereka boleh terus tinggal bersama keluarga dalam komuniti. Penempatan warga emas di institusi merupakan alternatif terakhir sekiranya warga emas tidak mempunyai waris atau saudara mara.

Bagi tahun 2024 hingga September 2024, JKM negeri Pahang telah menyalurkan bantuan orang tua kepada 8,925 orang warga emas dengan peruntukan sebanyak RM4,462,500.00 juta. Bantuan ini membantu untuk menampung keperluan asas warga emas supaya mereka boleh terus tinggal bersama keluarga di dalam komuniti. Bantuan penjagaan OKU terlantar pesakit kronik terlantar. Dalam usaha meringankan beban perbelanjaan penjagaan yang dihadapi oleh keluarga dan bagi mengelakkan atau mengurangkan kemasukan warga emas terlantar ke institusi, kerajaan telah menyediakan bantuan penjagaan kronik terlantar berjumlah RM300.00 sebulan kepada penjaga bagi tahun 2024 hingga September. Bantuan ini telah diberi kepada 2,447 orang penjaga dengan kos sebanyak RM1,226,500.00 juta dan Pertubuhan Sukarela Kebajikan (PSK) berdaftar dengan Pusat Jagaan Warga Emas bagi memastikan pengendalian, piawaian dan kualiti perkhidmatan ditetapkan JKM yang telah melakukan pemantauan berterusan di bawah Akta Pusat Jagaan 1993.

Sehingga September 2024 sebanyak 12 jagaan pusat warga emas di negeri Pahang di bawah kendalian PSK yang merangkumi 678 orang kini telah berdaftar dan dipantau di bawah akta ini. Selain daripada itu, Kerajaan Negeri Pahang juga memberikan insentif kelahiran Kerajaan Negeri Pahang. Bagi mengimbangi pola demografi penduduk, Kerajaan Negeri Pahang telah memperkenalkan inisiatif Program Anak Kebanggaan Pahang iaitu Permata Makmur di bawah Belanjawan 2023 bagi menggalakkan kadar kelahiran di negeri Pahang. Setiap bayi yang dilahirkan di negeri Pahang akan menerima sagu hati sebanyak RM300.00 bagi simpanan dan pembelian barangan penjagaan bayi dan ibu berpantang. Sehingga kini, seramai 4,179 penerima telah mendapat manfaat daripada 25,000 penerima yang disasarkan setiap tahun.

Itu sahaja, Dato' Sri Speaker. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Seterusnya kita pergi ke soalan nombor 7. Wakil daripada Tahan.

ADUN TAHAN – N.09

(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

Assalamualaikum WBT Dato' Sri Speaker. Soalan saya nombor 7.

[Apakah perancangan kerajaan bagi meluaskan liputan rangkaian 5G khususnya di daerah Jerantut? Setakat ini apakah senarai Telco yang telah tersedia dengan rangkaian 5G di daerah Jerantut?]

ADUN DONG N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Assalamualaikum WBT. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan terima kasih juga sahabat saya dari Tahan. Sebelum menjawab soalan ini, patik mewakili pacal-pacal hamba rakyat dari seluruh Raub menjunjung tinggi kasih kesisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Kebawah Duli Baginda Tengku Ampuan Pahang dan Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang atas limpah perkenan mencemar duli berangkat menziarahi dan menghulurkan bantuan kepada mangsa-mangsa banjir di daerah Raub semalam. Dan patik juga menzahirkan setinggi-tinggi penghargaan kesisi Duli-Duli Tuanku atas keprihatinan, kecaknaan dan sikap mengambil berat setiap kali rakyat di Raub dan juga di Pahang menghadapi musibah dan bencana.

Menjawab soalan sahabat saya dari tahan, Dato' Sri Speaker, perluas... pelaksanaan peluasan liputan 5G telah bermula pada tahun 2021 dengan tumpuan diberi ke negeri-negeri pantai Barat, khususnya di Lembah Klang dan sehingga 31 Oktober 2024, sebanyak 360 struktur pemancar 5G telah dirancang di negeri Pahang. Dan daripada jumlah tersebut, sebanyak 355 stesen pemancar 5G telah pun siap dan beroperasi sepenuhnya. Pelaksanaan perluasan liputan 5G bagi fasa berikutnya di seluruh negara termasuk di Pahang masih di peringkat perancangan yang melibatkan pihak Digital Nasional Berhad dan juga entiti kedua penyedia 5G iaitu U Mobile. Dijangkakan pelaksanaan fasa berikutnya pada tahun 2025 akan memfokuskan negeri-negeri di Pantai Timur, Sabah dan juga Sarawak. Pengguna di daerah Jerantut sudah boleh menikmati rangkaian 5G daripada beberapa syarikat penyedia perkhidmatan utama seperti Maxis, Celcom, Digi, UniFi Mobile dan juga Yes dan Pelan 5G yang ditawarkan oleh syarikat-syarikat ini meliputi pelan prabayar dan juga pascabayar dengan pelbagai harga dan faedah mengikut kesesuaian pengguna.

Liputan rangkaian 5G bagi kawasan berpenduduk bagi daerah Jerantut ini, setakat ini tertumpu di kawasan bandar sahaja dengan kadar pencapaian liputan 5G bagi daerah Jerantut sehingga Ogos tahun ini telah mencapai 31.8% manakala di peringkat negeri Pahang, 66% dan Kerajaan Negeri Pahang telah berunding dengan Digital National Berhad, untuk pelaksanaan 5G untuk fasa berikutnya pada tahun hadapan kerana kita minta DNB memberi tumpuan kepada daerah-daerah lain termasuk juga di Jerantut, Raub, Cameron Highlands, Lipis, Maran dan Bera agar wujud keseimbangan liputan 5G di seluruh negeri Pahang ini. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila soalan tambahan.

ADUN TAHAN – N.09
(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua. Terima kasih sahabat saya daripada DUN Exco Multimedia. Er... Apa yang saya harapkan untuk tahun depan tu, kalau tak keberatanlah untuk memberi fokus kepada er... DUN Tahan er... pada apa... untuk liputan 5G memandangkan sekarang ini semua maklumat dan perkhidmatan berada di hujung jari. Kerajaan negeri pun memperkenalkan beberapa e-perkhidmatan, e-Dakwa, e-Tanah terutama di kawasan pedalaman Ulu Tembeling dan juga di kawasan mukim er... mukim Tembeling Tengah yang agak jauh dengan bandar. Jadi kalau liputan 5G ini ada, mungkin mereka boleh menggunakan perkhidmatan dalam talian untuk er... segala urusan merekalah.

Yang kedua, saya nak menarik perhatian EXCO untuk memberikan perhatian kepada isu err... terputus bekalan ataupun liputan internet dan juga talian yang kerap berlaku di kawasan kampung Gusai. Boleh katakan dalam sebulan 3 4 kali berlaku isu ini, saya mohon perhatian daripada EXCO. Terima kasih.

ADUN DONG N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Untuk soalan yang pertama, sememangnya kerajaan negeri seperti yang saya maklum tadi telah mengadakan perbincangan khusus dengan TNB untuk menyebar luas liputan dan rangkaian 5G ini ke seluruh negeri Pahang termasuk daerah-daerah yang sedikit pemasangannya iaitu di... termasuk di Jerantut, Raub, Lipis, Cameron Highlands, Bera dan Maran iaitu kita akan pastikan wujud keseimbangan di seluruh negeri Pahang.

Bagi soalan yang kedua, err... memang kita sedar masalah ini. Dia unik sikit di DUN YB ini khususnya di Kampung Bantal, Mat Daling dan Gusai. Gusai ini yang paling hujung ya YB, sebabnya dia isu dia berbeda dengan kawasan-kawasan lain sebab ada gangguan ni ada dua. Pertama, runtuh err... ranting dan juga dahan pokok, dan yang kedua gangguan daripada hidupan liar termasuk juga tupai apa... untuk kabel fiber optik ni. Tapi kita dah *address* isu ini dan sekarang ni daripada tak silap saya Kuala Tahan, Gusai ini kita tengah minta pihak syarikat ganti kabel fiber optik ini sebab dia dah usang dan dah lama dan telah bermula pada Mac tahun ini dan Insya-Allah akan siap penghujung tahun hadapan YB, sebab panjang jaraknya lebih kurang 40km.

Jadi memang kebetulan saya Januari ni saya nak turun ke Tahan untuk melihat projek ini supaya berjalan mengikut jadual yang ditetapkan. Dan jika Ahli-ahli Yang Berhormat ada keperluan dari segi liputan atau rangkaian untuk struktur pemancar 5G ni boleh adu terus kepada saya dan kita boleh lagi berunding dengan pihak TNB sebelum *start* fasa 2 pada tahun hadapan. Terima kasih Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya nak pergi ke soalan seterusnya. Sila soalan seterusnya wakil daripada Padang Tengku.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Soalan saya soalan nombor 8.

[Skim Perlindungan PERKESO.

- a) Nyatakan jumlah terkini warga Negeri Pahang yang telah mencarum ke dalam skim-skim perlindungan PERKESO mengikut jenis pekerjaan terutamanya Skim Keselamatan Sosial Pekerjaan Sendiri (SKSPS) dan Skim Keselamatan Sosial Suri Rumah (SKSSR).
- b) Mohon maklumkan langkah-langkah proaktif pihak kerajaan bagi mempromosi skim perlindungan khususnya kepada golongan berkerja sendiri dan golongan suri rumah agar dapat dimanfaatkan oleh seramai mungkin mereka yang layak.]

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua. Terima kasih juga err... Jab... err... pertanyaan dari sahabat saya dari Padang Tengku. Satu soalan yang cukup baik dan untuk manfaat untuk rakyat Pahang. Untuk menjawab soalan nombor satu, jumlah caruman untuk Skim Keselamatan Sosial pekerja sendiri atau lebih dikenali oleh kita cakap, Orang Berinsurans Sendiri (OBS), adalah jumlah dari Januari hingga ke Ogos 2024 adalah seramai 9,777. Mengikut pecahan sektor adalah seperti berikut.

Untuk ejen pegawai insurans dan jual beli rumah ada 241, Kesenian seperti penari, pelukis adalah 100. Untuk pengulang makanan adalah 1,419, Pembinaan adalah 399, Pembuatan seperti perabot 243, err... Pengangkutan barangan makanan seperti Grab... *Grabfood* 712, Pengangkutan penumpang er... Grab... Grab Car 214, Penjagaan perawatan dan pemulihan kesihatan contohnya fisioterapi adalah 99, Penjaja 1,194, Penternakan 127, Perhutanan 18, Perikanan 82, Perkhidmatan isi rumah 150, Perkhidmatan Profesional 141, Perkhidmatan sokongan contohnya petugas NGO atau persatuan 2,775, Peniagaan *online* seperti penjual Shopee adalah 164, Pertanian 1,643, Premis penginapan seperti *homestay* ada 41 teknologi maklumat err... adalah 14. Skim ini melindungi pekerja dari sebarang kecederaan berkaitan bencana kerja err... so yang faedah-faedah yang didapati adalah seperti di berikut faedah perubatan, faedah hilang upaya sementara, faedah hilang upaya kekal, faedah orang tanggungan, faedah pengurus mayat sehingga RM2,000.00, faedah pemulihan, faedah pinjaman pendidikan dan er... caruman yang perlu dibayar oleh err... pencarum ini adalah err... ada dalam kerajaan ada 4 pelan err... Pelan 1 RM13.10, Pelan 2 RM9.40 sebulan er... Pelan 3 RM36.90 dan Pelan 4 RM49.40 sebulan.

Untuk menjawab err... Skim Keselamatan Sosial Suri Rumah carumannya hanya RM120.00 sebulan er... setahun yang er... dapat faedah-faedah yang dapati adalah seperti berikut faedah perubatan, faedah hilang upaya kekal er... bayaran pukal boleh sehingga RM30,000.00, faedah pemulihan jasmani atau dialisis pembiayaan boleh bayar sehingga RM50,000 dalam satu tempoh er... dibayar kepada pencarum, faedah elaun keuzuran, faedah pengurus mayat boleh sampai RM3,000.00, faedah pencen penakat.

Untuk err... menjawab soalan,

[Skim Perlindungan PERKESO.

- b) Mohon maklumkan langkah-langkah proaktif pihak kerajaan bagi mempromosi skim perlindungan khususnya kepada golongan berkerja sendiri dan golongan suri rumah agar dapat dimanfaatkan oleh seramai mungkin mereka yang layak.]

Langkah yang proaktif telah diambil oleh pihak kerajaan untuk err... untuk ramai lagi warga Pahang mencarum, jadi pencarum pada PERKESO Kerajaan MADANI ini telah err... membuat satu... apa itu *offer* kepada orang ramai orang yang membayar hanya RM23.30 setahun dan 90% akan ditanggungkan oleh kerajaan sebanyak RM209.50 untuk setahun sahaja untuk err... kedua adalah pencarum kena bayar 100% oleh kerajaan yang seperti err... ada 4 err... ada 3 Pelan seperti anggota penjawat awam, anggota nombor 2 sukarelawan badan beruniform seperti RELA, nombor 3 penyelia dan petugas komuniti seperti err... JPKK dan JKKB dan pelan nombor 4 err... untuk nombor 4 adalah untuk Contract Service bagi sektor awam adalah RM592.80

ditanggung penuh oleh kerajaan. Langkah-langkah yang telah dilaksanakan kerajaan bagi mempromosikan Skim Keselamatan Sosial Suri Rumah adalah seperti berikut, err... baru-baru ini Menteri Kewangan telah memperuntukkan RM50 juta bagi melanjutkan tanggungan bayaran Caruman SKSSR untuk melindungi lebih 400,000 suri rumah wanita yang berdaftar di bawah eKasih seluruh Malaysia. Itu sahaja Tuan Speaker, terima kasih.

**ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)**

Soalan tambahan err... Dato' Sri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)**

Pertamanya, saya nak ucapkan tahniah kepada usaha yang telah dilakukan oleh pihak PERKESO tapi saya tengok dari segi bilangan pencarum suri rumah saya ingat bilangan itu terlalu terlalu kecil la 100, 150 err... kalau tak silap saya tadi daripada jawapan. Jadi saya ingat mesti ada usaha yang perlu dipertingkatkan sebab saya kira golongan suri rumah ini merupakan golongan yang teramai dan seharusnya manfaat ini di err... dapat kita sebarkan kepada seberapa ramai yang... yang yang mungkin. Justeru itu saya mencadangkan supaya mungkin ada kerjasama dibuat dengan EXCO Wanita, mungkin juga pemimpin-pemimpin di peringkat akar umbi, JPKK dan sebagainya. Itu perkara yang pertama yang saya nak sebut.

Yang kedua, ialah kita tahu di antaranya keperluan kepada pusat rehabilitasi iaitu sebagai satu pusat rawatan dan pemulihan yang ini saya ingat tak ada pun di negeri Pahang ini jadi saya nak minta kalau boleh diwujudkan satu pusat ini supaya ada di negeri Pahang dan saya nak syorkan supaya boleh diadakan di Bandar 3 er... Lipis 3.0. Itu soalan saya dan cadangan saya. Terima kasih.

**ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)**

Terima kasih soalan tambahan dari Padang Tengku. Untuk Skim Keselamatan Sosial Rumah di Pahang telah err... dari Januari hingga ke September 2024 adalah 8,664 orang. Untuk rumah itu saya err... saya kena err... soalan pulang balik kepada JKM untuk menjawablah sebab itu bukan bawah saya. Saya jaga PERKESO sahaja. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Sebenarnya skim ini adalah sangat baik terutama sekali kepada pekerja-pekerja *gig* ini, *Gig Economy* yang mereka tidak ada *safety net*, tidak ada insurans tetapi kerajaan melalui PERKESO telah pun menyediakan skim ini. Begitu juga dengan untuk suri rumah atau kerja sendiri yang lain-lain lagilah. Sebenarnya bayaran yang sangat minima tetapi *coverage* yang sangat berpatutan kerana malang tidak berbau. Sila, wakil daripada Tanah Rata.

**ADUN TANAH RATA – N.01
(YB TUAN HO CHI YANG)**

Terima kasih Dato' Sri Speaker,

Soalan tambahan saya adakah kerajaan ada perancangan untuk membuka pejabat PERKESO di daerah Cameron Highlands memandangkan tiada lagi pejabat dan PERKESO kena tumpang di pejabat seperti di majlis daerah, pejabat daerah dan sebagainya. Terima kasih.

**ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)**

Terima kasih soalan dari Tanah Rata err... pejabat di Pahang sekarang hanya ada di Kuantan, Temerloh dan Bentong. Memang dah kurang adil bagi rakyat yang tinggal di Cameron Highlands tapi memang kita setiap bulan kita ada hantar pegawai ke Pejabat Tanah Daerah yang di... sudah diketahui oleh Tanah Rata dan setiap kalau tak silap saya lah hari Rabu setiap minggu err... minggu ketiga pegawai akan ke sana. Untuk makluman, kalau siapa YB-YB juga di sini ingat untuk nak manfaat untuk rakyat-rakyat mereka bolehlah kita adalah err... ada apa itu... bas bergerak PERKESO bolehlah kalau nak minta bila masa... masa bila *call*lah saya. Semua *phone* sudah tahu kan? Tak payah bangkitkan [Ahli Dewan ketawa] *Call* saya, okay kita aturkan untuk manfaat untuk semua rakyat. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Kita pergi ke soalan seterusnya soalan nombor 9 wakil daripada Sabai.

**ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Soalan saya nombor 9.

[Kawasan Karak sering menjadi tarikan kepada pengunjung khususnya pada hujung minggu. Antara lokasi popular ialah Gunung Halia, malangnya pusat tarikan tersebut tidak mempunyai sebarang kemudahan asas. Apakah kerajaan mempunyai sebarang idea untuk menyediakan kemudahan di pusat tersebut?]

**ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)]**

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker,

Bagi soalan yang dikemukakan, Yang Berhormat Sabai, Pejabat Daerah dan Bentong telah memasukkan Gunung Halia, Karak dalam senarai tarikan pelancongan ke Bentong dan sedang merancang pembangunan infrastruktur yang bersesuaian dengan aktiviti rekreasi oleh pendaki dan pencinta alam. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan terakhir. Kita minta wakil daripada Damak.

**ADUN DAMAK – N.10
(YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD)**

Dato' Sri Speaker,

Soalan saya nombor 10.

[Adakah kerajaan negeri mempunyai perancangan bagi mewujudkan Pusat Sehenti (One Stop Center) di daerah Jerantut yang berfungsi salah satunya sebagai tempat mempromosikan jualan produk Industri Kecil Dan Sederhana (IKS)?]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

YB ini dia *slow* number [ketawa] *slow* sahaja.

**ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)**

Assalamualaikum WBT. Terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terima kasih kepada rakan er... daripada Damak yang mempunyai persoalan adakah kerajaan negeri mempunyai perancangan bagi mewujudkan Pusat Sehenti (*One Stop Center*) dengan izin di daerah Jerantut yang berfungsi salah satunya sebagai tempat mempromosikan jualan produk Industri Kecil dan juga Sederhana ataupun IKS.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Dan juga Yang Berhormat untuk makluman Dewan, kerajaan negeri sedang meneliti dua cadangan mewujudkan pusat sehenti produk Industri Kecil dan juga Sederhana oleh Unit Pembangunan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus dan juga Majlis Daerah Jerantut. Di bawah Kluster Pertanian Pelan Pembangunan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus, Unit Pembangunan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus sedang bekerjasama dengan pihak SIRIM Berhad untuk membangunkan Pusat Teknologi Jangka Hayat, Lestari Makanan dan Minuman di daerah Jerantut. Pusat yang dicadangkan untuk dibangunkan di Bengkel IKS Tebing Tinggi ini akan berfungsi sebagai Pusat 4P dengan izin iaitu pertamanya, pemprosesan. Keduanya pembungkusan. Ketiga, pelabelan dan juga pemasaran produk IKS iaitu untuk membangunkan produk-produk masing-masing.

Objektif utama cadangan pusat ini adalah untuk memastikan usahawan-usahawan IKS menghasilkan produk dalam skala besar dan juga serta memastikan produk yang dihasilkan memenuhi kriteria persijilan untuk menembusi pasaran yang lebih besar. Buat permulaan, produk utama yang akan diberikan fokus adalah produk sambal hitam. Dalam usaha menaikkan kapasiti pengeluaran produk berkualiti tinggi melibatkan beberapa usahawan IKS yang terpilih. Pihak SIRIM juga akan membantu menjalankan peranan dalam aspek penyediaan latihan, penggunaan mesin dan juga peralatan di Pusat Teknologi Jangka Hayat ini serta menjalankan program bimbingan persijilan Halal. Selaras dengan usaha meningkatkan bilangan usahawan yang mendapatkan pengiktirafan sijil Halal dan juga MeSTI.

Majlis Jerantut juga mempunyai perancangan bagi membangunkan sebuah pusat sehenti bagi mempromosikan Produk Jualan Usahawan IKS iaitu di kawasan Pusat Pertanian Temin, Mukim Pulau Tawar iaitu seluas lebih kurang 2,315 hektar. Cadangan ini telah diangkat sebagai projek dalam RMK-12 daerah Jerantut. Projek ini

juga telah dibentangkan kepada pihak ECERDC semasa lawatan Ketua Pegawai Eksekutif ECERDC ke daerah Jerantut pada tahun 2022 yang lalu.

Pembangunan pusat sehenti ini dikenali sebagai Pusat Rehat dan juga Rawat Temin ataupun dengan izin RNR Temin yang mengandungi pelbagai komponen pembangunan seperti kemudahan kawasan hentian rehat kepada pengunjung seperti medan selera, tandas, stesen minyak dan juga kemudahan-kemudahan lain, juga pusat jualan kraftangan, bengkel IKS dan juga gerai buah-buahan tempatan. Juga pusat operasi dan juga pusat informasi pelancong yang sedia ada. Permohonan peruntukan bagi permohonan Kawasan Rehat dan Rawat Temin ini akan diteruskan dalam senarai cadangan projek RMK yang ke-13. Selain dari itu, kerajaan negeri juga sentiasa memberi keutamaan kepada peniaga-peniaga yang mengusahakan dan juga produk-produk IKS seperti penyediaan premis perniagaan yang bersesuaian dengan pengusaha IKS di bandar Jerantut.

Keduanya, menjemput pengusaha IKS di dalam program-program daerah bagi tujuan promosi. Yang ketiganya, menggunakan produk produk IKS sebagai cenderahati dan juga hadiah program-program rasmi jabatan untuk mempromosikan produk tersebut. Yang keempat, memberikan insentif yang besesuaian kepada para usahawan yang terlibat sama dalam mempromosikan pelancongan di daerah Jerantut. Dengan izin Yang Berhormat Dato' Sri. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah selesai membincangkan 10 pertanyaan-pertanyaan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan saya bercadang untuk menempatkan persidangan pada pagi ini untuk memberikan laluan kita minum pagi dan saya dapati bahawa soalan yang begitu baik dan kemudahan jawapan pun begitu baik daripada kerajaan. Jadi saya ucap tahniah walaupun adakalanya saya terpaksa tidak memberikan laluan kerana kekangan masa dan saya bercadang untuk menyambung semula persidangan kita pada pukul 11.45 pagi. Persidangan ditempoh.

[Persidangan ditempohkan]

PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara ketiga: Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat. Masalah di hadapan majlis sekarang ialah suatu enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan tahun 2025 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu dan satu usul yang berbunyi bahawa Dewan ini mengikut peruntukan Seksyen 9 Akta Kumpulan Wang Pembangunan dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Perbekalan Air dengan ini bersetuju meluluskan perbelanjaan-perbelanjaan bagi tahun 2025 daripada kumpulan wang tersebut sebagaimana yang ditetapkan di dalam Rang Perbelanjaan Bahagian I, II dan III Tahun 2025 yang dibentangkan dalam persidangan ini sebagai kertas mesyuarat, Bilangan DN 26/2024.

Rang Undang-undang dan usul ini telah dibawa oleh yang Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada hari Jumaat, 29 November 2024 dan telah pun mendapat sokongan. Rang Undang-undang dan usul ini akan dibuka untuk dibahas. Sukacita saya ingin maklumkan bahawa ruang perbahasan yang diberikan perlulah digunakan dengan sebaiknya. Ahli-ahli Yang Berhormat hendaklah berbahas secara beretika, berhemah dan menyampaikan hujah dengan bernas. Setiap ahli Yang Berhormat diberi masa 15 minit sahaja bagi perbahasan. Seperti yang dimaklumkan, saya telah mengaturkan jadual perbahasan yang melibatkan seramai 15 orang Ahli Dewan Negeri berbahas pada hari ini. Oleh itu, saya ingin menjemput Ahli Dewan Negeri kawasan Tioman untuk berucap. Sila Yang Berhormat.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Bismillahirrahmanirrahim. [bacaan dalam Bahasa Arab]. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Yang dikasihi, Yang Berhormat Timbalan Speaker. Pada pagi yang penuh barokah ini, marilah sama-sama kita merafakkan setinggi-tinggi kesyukuran ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah dan kurnia-Nya serta izin inayah-Nya dapat kita bersama dalam Dewan yang mulia ini untuk membahaskan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang dibentangkan pada Jumaat yang lalu oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail dengan sepenuh keprihatinan tulus dan telusnya demi kemakmuran dan kesejahteraan rakyat seluruhnya. Selawat serta salam SAW Nabi Muhammad junjungan besar sekalian Nabi. Ahli-ahli Yang Berhormat dan para sidang Dewan yang dimuliakan sekalian. Setinggi junjung kasih kesisi Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah ibni Almarhum Sultan Haji Ahmad Shah. Duli Paduka Baginda Tengku Puan Pahang, Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah binti Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang, Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah. Moga terus karar kekal memerintah bersemayam di atas singgahsana naungan Kerajaan Negeri Pahang Darul Makmur yang indah lagi permai ini.

Yang Berhormat Speaker.

Terima kasih diucapkan kerana saya berpeluang membahaskan usul Belanjawan negeri Pahang 2025 yang menempa sejarah negeri ini. Bahkan juga bukan sahaja ianya merangkumi semua aspek secara keseluruhannya tetapi juga membuktikan komitmen kerajaan negeri dalam memastikan kemakmuran rakyat dan pembangunan negeri yang mampan. Tidak keterlaluan, saya katakan ianya mencakupi secara *total* kualiti pengurusan atau *Total Quality... Quality Management* mahupun secara total kualiti organisasi atau dengan izin-Nya *Total Quality Organisation*. Yang mana dilihat efektif dan efisien sekali. Syabas dan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja. Faktanya tiga tahun berturut-turut sejak tahun 2022 melepasi sasaran satu bilion daripada ucapan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja memperlihatkan setulus hati dan telus menterjemahkan apa yang dikata, dikota sebaiknya dengan pelbagai saranan dan cadangan hasil mahsul yang diperolehi selama ini dipulangkan kembali kepada rakyat negeri ini.

Sungguh bertuah rakyat di negeri Pahang Darul Makmur ini. Laras bahasa pembentangan bajet pada kali ini. Pancar dari lubuk sanubari seorang Menteri Besar yang memahami nadi rakyat. Hala tuju yang jelas sepenuh tanggungjawab digalas kerana Allah sekalipun dalam keadaan pelbagai kesukaran dan kepayahan. Terus bersemangat didokong bersama semua kita di dalam Dewan yang mulia ini dan boleh dikatakan apa yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja secara total spiritual atau *total quality spiritual* dengan izin di mana agenda dilaksanakan sehabis baik bagi memastikan sedaya upaya kepada rakyat dalam keadaan baik, aman dan makmur menikmati kehidupan seharian berpaksikan belanjawan yang bertemakan Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan telah dibentangkan sebaiknya. Dan pencapaian ini bukan sekadar angka semata-mata tetapi simbol kepada keberkesanan kepimpinan dan pengurusan negeri yang cekap, telus dibantu oleh para barisan Ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri, pegawai kanan, para pegawai serta kakitangan penjawat awam dan kita semua yang berada dalam Dewan yang mulia ini mahupun di luar sana.

Yang Berhormat Timbalan... Yang Berhormat Timbalan Speaker. Suka saya bawakan salah satu kajian lepas oleh [tak jelas] tahun 2023 dalam artikel bertajuk *Dengan Izin, Financial and Victory, Please Policy School of Social and Economic Development of the Country* menekankan bahawa dasar kewangan dan belanjawan memainkan peranan yang penting dalam pembangunan sosio ekonomi yang secara semula jadinya melibatkan aspek sosiologi, memahami hubungan dan keutamaan sosial dalam masyarakat adalah kritikal bagi perancangan dan pelaksanaan belanjawan yang berkesan.

Penyelidikan ini juga menyoroti keperluan untuk mekanisme kewangan yang mempertimbangkan pembangunan sosial memastikan bahawa perbelanjaan belanjawan mengurus dan pembangunan bersepadu secara holistik sejajar dengan keperluan masyarakat yang sentiasa berkembang dari semasa ke semasa. Sehubungan dengan itu, Belanjawan Pahang 2025 jelas berpaksikan rakyat dan masyarakat dengan menekankan beberapa aspek penting yang mencerminkan keprihatinan kerajaan negeri terhadap kesejahteraan sosial dan kemakmuran ekonomi.

Fokus terhadap golongan rentan, pembangunan prasarana, sektor pertanian dan pendidikan menunjukkan bahawa kerajaan negeri tidak hanya memfokuskan kepada pertumbuhan ekonomi yang menjadi tunggak utama tetapi juga memastikan setiap lapisan masyarakat dari segenap lapisan mendapat manfaat yang adil dan saksama. Seterusnya melindungi dan prihatin golongan rentan. Merujuk kepada *United Nations*

Electronic Government Development Index survey dengan izin, golongan rentan atau *durable groups* terdiri daripada wanita warga emas, orang kelainan upaya (OKU), orang miskin, belia. Bahkan kerajaan menekan cakna terhadap semua lapisan masyarakat termasuklah pinggir bandar, luar bandar dan pedalaman tetap mendapat sentuhan termasuk mereka anak-anak negeri yang berada di luar negeri Pahang turut menikmati sentuhan daripada pembentangan bajet ini.

Contohnya, golongan rentan juga merupakan nilai teras keenam keadilan sosial dalam Dasar Keselamatan Negara 2021 hingga 2025 diterjemahkan sebaiknya mengikut acuan dan kemampuan kerajaan negeri dan tidak dinafikan sama sekali, apalagi yang difikirkan oleh kerajaan negeri bagi menyantuni rakyat di seluruh pelusuk daerah-daerah dalam negeri Pahang. Seperkara lagi, kerajaan negeri di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja menjenamakan semula Bantuan Prihatin Pahang atau ringkasnya BPP dan Program Pahang Makmur sebagai inisiatif Makmur Pahang atau IM Pahang.

Ini tidak hanya bersifat kosmetik atau retorik, tetapi dinamika langkah strategik untuk menyeragamkan semua bantuan dan inisiatif ini di bawah satu payung yang lebih tersusun dan berkesan serta lebih sistematik agar semua dapat didokumentasi data-data agar dapat elakkan keciciran.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Matlamat utama dan *significant* program ini umpamanya terus diperkasakan dengan nilai tambah yang sinergi hasilnya lebih baik untuk rakyat seluruhnya. Juga setiap lapisan masyarakat dari mula pasangan berkahwin mendapat kelahiran zuriat bayi yang baru sehingga warga emas dapat merasai nikmat kemakmuran yang diperjuangkan kerajaan negeri. Bahkan sehingga kematian juga, waris mendapat inisiatif tertentu ringankan beban.

Betapa ini mencerminkan nilai keprihatinan dan komitmen kerajaan terhadap kebajikan rakyat negeri Pahang juga turut mendapat jolokan antara satu-satunya negeri yang mempunyai kapasiti dan *ability* negeri yang terbaik oleh NADMA bagi pengurusan banjir dengan cekap dan sistematik di Malaysia. Tahniah dan syabas negeri Pahang. IM Pahang adalah satu pendekatan inklusif yang meliputi pelbagai aspek kehidupan antaranya, golongan bayi dan kanak kanak. Program seperti Permata Makmur dengan peruntukan RM65 juta untuk meraikan kelahiran bayi di negeri Pahang ini.

Pelajar, bantuan pendidikan melalui Program Tunas Makmur dan Bantuan Pelajar IPT dengan peruntukan hampir RM17 juta memastikan generasi muda mendapat akses pendidikan yang berkualiti, meringankan sedikit beban pelajar dan para ibu bapa. Warga emas dan OKU kad kesihatan melalui Kad Kesihatan Kasih Makmur dan subsidi pembedahan mata yang memastikan kebajikan golongan berkaitan terus disantuni dan julung-julung kali diperkenalkan. Sudah pasti ramai akan dapat manfaat ini nanti. Ini merujuk kepada pembedahan mata, Yang Berhormat Timbalan Speaker.

Oleh yang demikian, dengan rendah dirinya saya menyeru agar semua pihak memberikan sokongan penuh kepada Inisiatif Makmur Pahang ini yang pastinya akan membawa impak positif kepada setiap lapisan masyarakat di negeri ini. Seterusnya pembangunan prasarana tumpuan terhadap pembangunan asas seperti akses kepada air bersih, baik pulih jalan raya dan pembangunan infrastruktur luar bandar mencerminkan keprihatinan kerajaan terhadap keperluan rakyat di seluruh pelosok negeri.

Oleh itu, kerajaan negeri telah memperuntukkan hampir RM91.7 juta perkhidmatan bekalan air melalui PAIP bagi memastikan rakyat di kawasan pedalaman menerima akses air bersih yang berkualiti. Moga-moga pada tahun 2026, kemuncak kepada kestabilan bekalan air ini melalui PAIP sebagaimana yang diharapkan akan Berjaya khususnya... untuk makluman Yang Berhormat Timbalan Speaker dan sidang Dewan yang dimulihkan, khususnya di zon-zon merah seperti Rompin termasuklah Pulau Tioman, Raub, Temerloh, Jerantut, Cameron Highlands, Lipis, Maran dan yang sewaktu dengannya.

Manakala RM94.6 juta untuk baik pulih jalan raya dan pembangunan infrastruktur atau infrastruktur kompleks pejabat kerajaan. Langkah penting untuk memperbaiki aksesibiliti dan meningkatkan kualiti hidup penduduk di kawasan terpencil. Pelaksanaan sistem pemantauan kualiti air untuk kawasan kritikal atau zon merah seperti yang diperkatakan tadi bagi menambah baik pengurusan sumber air negara secara negeri... secara lestari.

Pembangunan prasarana ini bukan sahaja meningkatkan kesejahteraan rakyat tetapi juga membuka peluang ekonomi baru. Jalan yang lebih baik meningkatkan akses ke pasaran manakala bekalan air yang mencukupi menyokong sektor pertanian dan pelancongan serta pembinaan rumah yang semakin meluas dan mencabar di kawasan baru demi rakyat dan ekonomi negeri Pahang.

Salah satu inisiatif dalam Belanjawan Pahang 2025 adalah melaksanakan Pangsapuri Pahang yang bertujuan memberi akses perumahan kepada golongan muda dan mereka yang berpendapatan rendah. Inisiatif ini adalah langkah penting dalam memastikan kebajikan semua generasi terjamin terutama bagi mereka yang menghadapi cabaran ekonomi. Saranan ini adalah satu langkah berani Kerajaan Negeri Pahang bagi menyediakan hala tuju persediaan masa hadapan bagi kediaman yang selesa dan mencukupi serta satu alternatif pelbagai mengikut kesesuaian bertepatan kemajuan semasa dan tapak yang terhad di dalam bandar mahupun di pinggir bandar.

Kajian yang dijalankan oleh Sanny dan Norie pada tahun 2001 terhadap responden dari kalangan belia Bumiputera menunjukkan bahawa kemampuan pemilikan rumah di kalangan golongan ini adalah sangat terhad. Kebanyakan belia tersebut hanya mampu membeli hartanah kediaman yang berharga di bawah RM150,000.00 seunit. Oleh itu, kerajaan tidak henti-henti memikirkan keperluan dan harga yang mampu milik sebaiknya.

Umum tahu cabaran harga barangan juga tidak murah pada hari ini. Sebab itu rumah RRP, bantuan penuh kerajaan dari RM75,000, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja naikan dan tambah lagi peruntukan RM5,000 menjadikan nilainya sekarang RM80,000.00. Keadaan ini mencerminkan cabaran besar yang dihadapi oleh golongan muda khususnya yang berasal dari latar belakang ekonomi sederhana atau rendah dalam memiliki kediaman sendiri. Faktor-faktor seperti pendapatan rendah dan kos sara hidup yang tinggi menjadi penghalang utama kepada pemilikan rumah di kalangan mereka. Implikasi daripada kajian ini menegaskan perlunya inisiatif kerajaan untuk menyediakan rumah mampu milik yang lebih banyak dan berpatutan.

Program seperti Pangsapuri Pahang yang memberi keutamaan kepada golongan muda dan berpendapatan rendah adalah satu langkah positif ke arah penyelesaian masalah ini. Justeru, bagi memastikan lebih banyak golongan muda dapat menikmati golongan kehidupan yang stabil dan sejahtera, fokus diberikan kepada golongan muda untuk membantu mereka memiliki kediaman sendiri pada harga mampu milik.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Dalam pada itu, peruntukan sebanyak RM36.8 juta kepada sektor pertanian dan asas tani. Kerajaan negeri terus menunjukkan komitmen tinggi untuk memajukan sektor ini sebagai pemacu ekonomi dan kesejahteraan rakyat. Sektor pertanian yang kukuh bukan sahaja memastikan kestabilan bekalan makanan tetapi juga keterjaminan makanan pada masa akan datang. Turut membuka peluang pekerjaan, meningkatkan pendapatan luar bandar dan menyokong pembangunan inklusif. Langkah ini seiring dengan visi Kerajaan Negeri untuk membangunkan negeri secara holistik dan mampan.

Belanjawan Pahang 2025 dengan fokus kepada sektor pertanian membuktikan keprihatinan kerajaan negeri dalam melindungi sumber makanan dan memperkasakan ekonomi desa juga IKS berasaskan pertanian. Dalam sektor pendidikan. Saya suka sebut di sini sebagai contoh Universiti Islam Pahang Sultan Ahmad Shah atau UniPSAS sebagai Institut Pengajian Tinggi Negeri Pahang memainkan peranan penting dalam memperkasa pembangunan sumber manusia dan pendidikan di negeri ini, Kerajaan Negeri Pahang telah memperuntukkan RM12 juta sebagai geran tahunan untuk mengurus dan membangunkan universiti ini. Peruntukan ini bertujuan untuk memperkasakan lagi peranan dan fungsi UniPSAS dalam menyumbang kepada kecemerlangan pendidikan di negeri ini. Kerajaan begitu serius dalam perkara ini ibarat adik bongsu sememangnya diperlukan peruntukan tambahan manakala prestasinya semakin baik. Sebagai universiti penuh pertama milik kerajaan negeri, UniPSAS menawarkan pelbagai jurusan pengajian dari peringkat asasi hingga doktor falsafah. Memberikan peluang pendidikan yang berkualiti kepada rakyat Pahang khususnya generasi muda.

Keputusan kerajaan negeri juga memberi penekanan kepada UniPSAS juga bertepatan dengan keperluan untuk menyediakan pelbagai peluang pendidikan tinggi yang tidak hanya memenuhi permintaan akademik tetapi juga menyumbang kepada pembangunan masyarakat Islam dan ummah secara keseluruhan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat err... minta gulung.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HAJI HUSSAIN)

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Dengan peruntukan ini, diyakini UniPSAS dijangka akan terus berkembang memperkenakan lebih banyak program pengajian baru. Eloklah sesiapa yang berhasrat untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat Pasca Siswazah...Siswazah UniPSAS satu pilihan yang baik. Kerajaan negeri juga, dalam Belanjawan 2025 memperuntukkan sebanyak RM3 juta bagi langganan Jalur Lebar Satelit di kawasan-kawasan yang menghadapi masalah capaian internet. Langkah ini adalah inisiatif penting untuk memastikan lapisan masyarakat terutamanya di kawasan pedalaman dan luar bandar dapat menikmati akses kepada internet yang stabil.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya ingin sebutkan sedikit di kawasan saya, seterusnya dalam Belanjawan Pahang 2025. Kerajaan negeri tidak lupa untuk memberikan perhatian khusus kepada Dewan

Undangan Negeri DUN Tioman dengan peruntukan lebih daripada RM2 juta yang akan digunakan untuk beberapa inisiatif penting bagi memajukan kawasan tersebut. Peruntukan ini menunjukkan komitmen kerajaan negeri dalam memastikan pembangunan ekonomi dan sosial yang seimbang di seluruh Pahang bertepatan antara daerah yang mempunyai gugusan pulau yang banyak dan saya cadangkan agar diwujudkan satu nukleus khas menangani ketirisan hasil sumber dari kelestarian pulau ini agar turut serta dalam menjana hasil kepada kerajaan negeri pada masa akan datang.

Zoning-zoning khas boleh dirujuk dalam RKK Pulau Tioman, *zoning* khas Taman Laut, *zoning* khas Perhilitan, *zoning* khas PBT dan *zoning* khas pemain industri pelancongan di Pulau Tioman dan seterusnya peruntukan-peruntukan yang turut disalurkan iaitu RM1.53 juta untuk pembinaan Balai Cerap ataupun Baitul Hilal di Kampung Tekek, Pulau Tioman. Pembinaan Balai Cerap ini, bertujuan untuk meningkatkan kemudahan penyelidikan dan pendidikan berkaitan astronomi serta menjadi tarikan pelancongan baru di pulau tersebut. Bahkan banyak tapak atau lokasi melihat anak bulan Tekek, Pulau Tioman adalah lokasi strategik dan sangat jelas melihat anak bulan. Ianya perlu disusuli pelan tindakan dan perancangan strategik untuk lain kemanfaatan pada masa akan datang. Dan begitu juga, peruntukan sebanyak RM500,000.00 untuk pelaksanaan Kad Pengangkutan Feri Tioman, yang dikhususkan kepada Pulau Tioman. Program ini akan meringankan kos perjalanan penduduk setempat sekaligus menyokong mobiliti dan kesejahteraan mereka.

Disarankan BPEN melakukan kajian bagi membantu kerajaan negeri, peruntukan jangka masa panjang atau lainnya seperti kos subsidi kepada operator feri agar tidak bergantung peruntukan semata-mata peruntukan tersebut setiap tahun, tetapi satu mekanisme situasi menang-menang dengan operator yang menanggung keperluan harga tiket untuk lokal dan pelancongan domestik, meningkatkan lagi kemasukan pelancong ke Pulau Tioman yang terkenal kecantikannya sebagaimana, pernah ditayangkan dalam filem South Pacific pada tahun 1959 dahulu.

Dan untuk akhirnya, beberapa cadangan yang telah disebut iaitu Festival Pelancongan Tioman, Tioman ECO Advanced Challenge, penganjuran antarabangsa di Pulau Tioman dengan kerjasama Yayasan Pahang, UniPSAS dan UMP di luar dari dan juga dari luar negeri Pahang. Inter... International Conference on Islamic Studies and Development antara program ataupun perancangan yang diatitkan di Pulau Tioman, mudah-mudahan mendapat keprihatinan daripada kerajaan negeri.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Sebagai kesimpulannya, Belanja... pa... Belanjawan Pahang 2025 yang telah dibentangkan dengan tema 'Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan', jelas mencerminkan komitmen kerajaan negeri dalam memastikan kemakmuran rakyat dan pembangunan negeri yang mampan dari peningkatan kesejahteraan semua golongan lapisan masyarakat.

Inisiatif makmur sebagaimana kita katakan tadi juga, saya yakin bahawa dengan sokongan penuh daripada semua pihak, Belanjawan Pahang 2025 akan membawa kita lebih dekat kepada matlamat untuk menjadikan Pahang sebagai negeri yang lebih sejahtera, maju dan inklusif.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Kita dapat berbangga apabila Pahang dapat melangkah ke hadapan dengan negeri maju seperti Selangor dan Johor dari segi prestasi kutipan hasil dan pengurusan negeri. Ini mencerminkan wawasan kepimpinan negeri yang konsisten dengan aspirasi rakyat. Sebagai wakil rakyat, saya di DUN Tioman, saya menyeru agar semua Ahli Dewan menyokong Belanjawan Pahang 2025 ini dan belanjawan ini bukan hanya sekadar dokumen perancangan tetapi asas kepada kesejahteraan dan masa depan negeri yang lebih gemilang.

*Anak beruang terlekat sudu,
Anak harimau tertelan garpu,
Kerajaan negeri berbuat sehabis mampu,
Semoga rakyat senyum selalu.*

Yang Amat Dato'... Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja,

*Bentang bajet Jumaat lalu,
Bonus sebulan setengah tersipu-sipu,
Tahun depan bonus dua bulan manalah tahu,
Doakan yang terbaik agar negeri bertambah maju.*

[Ahli Dewan tepuk meja]

Terima kasih.

Yang ketiga pantun. Khas untuk Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang Kita, Timbalan Speaker dan juga semua Ahli Dewan.

*Burung Merpati, burung Kedidi,
Terbang hinggap di tepi kali,
Budimu Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja dan Kerajaan negeri tidak terperi,
Kami ingat dan semat di hati. Insya-Allah jumpa lagi dan kami undi lagi.*

Dengan itu, saya dengan penuh rasa hormat dan tanggungjawab menyokong penuh kepada Belanjawan Pahang 2025 yang telah dibentangkan dengan jayanya oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang.

Sekian, Assalamualaikum WBT. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Ahli Dewan Negeri Tioman. Seterusnya saya menjemput Ahli Dewan Negeri Cheka. Dipersilakan.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT dan Salam Sejahtera. [bacaan dalam Bahasa Arab]. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Speaker, memberi ruang pada saya untuk mengambil dan berbahas tentang belanjawan yang telahpun dibentang oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Memulakan perbahasan saya memetik firman Allah Taala dalam surah An-Nisa ayat 58 [ayat al-Quran]. Maksudnya: Sesungguhnya Allah Ta'ala menyuruh kamu menyerahkan segala urusan amanah kepada ahlinya dan apabila kamu menjalankan hukum di kalangan manusia, hendaklah kamu menghukum dengan adil, sesungguhnya Allah Ta'ala dengan segala suruhannya memberi pengajaran yang sebaik-baiknya kepada kamu dan sesungguhnya Allah Ta'ala Maha Mendengar lagi sentiasa melihat. Memulakan err... kajian terhadap laporan belanjawan yang telah pun dibentang oleh Yang Amat Menteri Besar Dato' Sri Diraja, yang telahpun mencatatkan hasil tiga tahun berturut-turut lebih pada RM1 billion. Saya mengucapkan tahniah atas kejayaan tersebut.

Walau bagaimanapun, saya melihat tentang sumber, hasil yang dicapai oleh negeri dalam tempoh tiga tahun berturut-turut ini ialah bersumber daripada satu kenaikan cukai tanah yang kerajaan perkenalkan, yang ke-2 pada tahun lepas kerana FELDA dan FELCRA membuat pembayaran ke atas tanah yang telahpun err... digunakan sebanyak RM20.45 juta manakala FELCRA, RM17.18 juta dan tukaran syarat RM9.86 juta dan denda serta hukuman telah meningkat sebanyak RM63.27 juta. Saya melihat faktor-faktor kenaikan hasil ini ya bagus tetapi dia bukan sumber yang mampan. Dia bukan hasil yang berterusan sebagai contoh, FELDA RM20.45 juta hasil daripada Notis 5A dan ini tidak mungkin berulang pada tahun-tahun akan datang. Kita perlukan satu sumber yang lebih konsisten supaya negeri dapat *maintain* pendapatan tersebut dan kita jangka sebenarnya Pahang punyai potensi yang besar sebagaimana dalam ucapan Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Kalau kita lihat tentang akaun yang belum terima kerajaan negeri pada tahun 2023 sebagaimana Laporan Audit Negara sebanyak RM395.21 juta yang kita belum terima. Ini termasuk tunggakan cukai 2023 sebanyak RM374.10 juta dan pinjaman ternakan haiwan yang belum dibayar kepada kerajaan negeri sebanyak RM3.99 juta manakala lain-lain hasil sebanyak RM13.12 juta dan kalau kita tengok tunggakan hasil tanah antara yang paling banyak di daerah Kuantan RM181.03 juta manakala Bentong RM14.12 juta, dengan kata lain bahawa sebenarnya kita punya potensi hasil yang banyak tetapi tentulah hasil-hasil begini memerlukan satu penilaian terhadap usaha berterusan pihak kerajaan untuk menjana pendapatan yang lebih mampan. Sebagai contoh, dalam belanjawan, kita tak disentuh tentang usaha kerajaan untuk perlombongan REE sedangkan kita tahu sekarang dunia sangat perlu. Banyak negara dunia telah pun bergerak ke arah melaksanakan perlombongan.

Perak sebagai contoh telah pun mendapat geran daripada kerajaan persekutuan untuk *pilot* projek perlombongan REE dan Perak sekarang sedang bergerak ke arah membuka kilang. Demikian juga negeri lain Kelantan, Terengganu, Kedah dan sebagainya. Pahang juga punya hasil yang banyak. Saya fikir kita perlu untuk mencari sumber-sumber baru yang lebih mampan supaya hasil berterusan dapat kita gandakan dan saya yakin sebenarnya kita punya insentif-insentif yang besar. Sebagai contohnya, selain daripada apa yang kita ada di peringkat negeri Pahang, kita punya hutan lebih kurang 2.06 juta hektar. Kita menyumbang 57% keluasan hutan kepada negara kita dan kita telahpun berjaya err... gazet 1.6 juta sebagai Hutan Simpan Kekal. Pahang sebenarnya bukan paru-paru Negara ya... kita menyumbang ke arah *offset carbon* yang sangat besar. Namun, hasil daripada hutan yang kita simpan termasuk *reserve* taman negara, *reserve* taman negeri kita tak dapat hasil... sedikit hasil yang dibayar oleh kerajaan persekutuan dalam konteks kita tidak memproses balak.

Namun, saya fikir ruang ke depan ini ialah bagaimana kita untuk meneroka er... *carbon credit*. Sebagai contoh ya... di mana segala hutan kita yang kita telah gazet ini sebenarnya menjadi pendapatan bagi negeri dan... dan saya rasa err... fi termasuk

juga fi kelestarian... fi kelestarian kita sekarang ini tahun 2025, kerajaan unjurkan sebanyak RM10 juta. Namun, kalau kita tengok fi kelestarian yang... yang sepatutnya kita boleh capai hasil daripada penebangan hutan, kita tak ada *taxes carbon taxes*, Malaysia belum melaksanakan *carbon taxes*. Tetapi sampai masa kita perlu mengenakan *carbon taxes*. Banyak negara dunia yang telah pun melaksanakan sistem *carbon taxes* kepada mana-mana industri yang melepaskan karbon di udara. Ya, kita terpaksa tanggung kos ya untuk penyerapan karbon. Pahang tak boleh tebang hutan kerana pusat telah mengarahkan Pahang mesti kekal gazet hutan tersebut.

Namun apa hasil kita, ya. Maka saya lihat dalam konteks ini, kerajaan perlu melihat semula kepada fi kelestarian alam. Termasuk juga pembalakan yang menyebabkan kerosakan jalan raya, kerosakan sungai-sungai kita. Mereka tak bayar fi kelestarian. Ya, mereka kaut hasil keuntungan berjuta-juta, namun rakyat menanggung sungai yang keruh, sungai yang kotor. Bayangkan satu loji di Raub tak boleh proses air kerana NTU sampai 3000, ya... loji kita hanya boleh proses 1000 NTU tapi loji-loji air ni yang kekeruhan yang melampau ini terpaksa loji... terpaksa tutup. Bila hujan lebat, loji terpaksa tutup tapi mereka tak bayar fi kelestarian. Saya fikir sampai masa kerajaan menilai kembali. Termasuk jugalah perlombongan kita. Saya nak sebagai contoh Timbalan Speaker, saya tentang isu-isu pasir ni sebagai contoh, royalti pasir.

Hasil royalti pasir sungai tidak mencapai sasaran yang dianggarkan. Kerajaan negeri letak sasaran hasil-hasil pasir RM90.47 juta. Namun kutipan sebenar hanya RM39.1 juta 42.4%. Demikian juga tunggakan bayar perkongsian hasil kepada kerajaan negeri yang tidak dibayar. Bayaran jelaskan hanya RM1.21 juta yang sepatut dibayar RM11.98 juta, bermakna kerajaan hilang hasil RM10.77 juta menyebabkan kerajaan tak boleh bayar dividen kepada hasil pasir. Lebih malang lagi, Laporan Ketua Audit Negara mendedahkan 26 tapak pengambilan pasir sungai tidak menyediakan kolam endapan yang betul, kolam tidak diselenggara dengan baik ya, termasuk juga pelepasan air cucian pasir terus ke sungai dan ini menyumbang kepada kekotoran sungai kita yang sangat serius. Ya, saya sebut ini soal betapa perlunya kerajaan meneliti kembali tentang fi kelestarian supaya rakyat kita tidak... tidak hisap debu habuk daripada lori yang keluar masuk daripada lombong kita yang keluar masuk.

Namun, syarikat-syarikat ini perlu dikenakan suatu bayaran yang tanggungjawab kepada kelestarian alam sekitar. Ya, demikian juga komentar Ketua Audit Negara terhadap jarak lokasi pengambilan pasir sungai. Ya, ada kawasan yang hanya 5... 20 meter daripada kediaman daripada sekolah ya. Okey, ada empat kes yang berlaku di Pekan. Lebih malang lagi, Ketua Audit Negara buat komen terhadap empat permohonan membaharui permit pasir di Temerloh yang tidak diluluskan dan tidak disokong oleh Jabatan Pengairan dan Saliran, agensi, teknikal yang mengawal tentang pasir. JPS tak lulus kerana bercanggah dengan faktor-faktor keselamatan dan sebagainya. Namun, MMK luluskan. Mesyuarat EXCO lulus kepada empat syarikat. Bermakna agensi kita yang menasihati kerajaan negeri dengan betul dengan dari segi teknikal. Tiba-tiba dia dibatalkan oleh pihak MMK. Saya fikir perlu komentar ini perlu diberi perhatian serius.

Saya, Timbalan Speaker, saya tengok. Minta maaf lah saya bukan nak... nak komen tentang kita punya penyata Jawatankuasa Kira-kira Wang Negeri. Penyata atas meja kita sekarang ni penyata untuk audit laporan Ketua Audit Negara Tahun 2020. Takde makna dah ya. Buat apa PAC bincang yang dah tahun 2020. Sepatutnya kita bincang yang... yang terkini. Ini baru tahun 2020 dan saya minta PAC supaya beri perhatian serius isu ini sebab perlunya komentar daripada Ketua Audit ini ialah untuk baik... pembaikan kita bukan nak... bukan kita nak *blame* mana-mana pihak, bukan nak *blame* kerajaan negeri. Kita semua sayang. Laporan audit saya fikir positif. Maka PAC

perlu ambil perhatian terhadap laporan tersebut dan saya fikir laporan PAC perlu banyak kali melakukan persidangan dan kalau boleh err... Yang Berhormat Timbalan Speaker, Saya suka mencadangkan kalau boleh laporan audit ini dibentang dalam Dewan Negeri supaya kita sama-sama, kita tengok mana boleh kita baiki sebagaimana dibuat di peringkat Parlimen. Parlimen, Laporan Audit Negara dibentang dalam Parlimen dibuka untuk perbahasan. Bukan untuk *blame* ya. Bukan ya tanggungjawab kita pihak pembangkang ialah menjadi pembangkang konstruktif seimbang bukan... bukan mengkritik melulu.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya nak teruskan kepada sumbangan kita dalam konteks negeri Pahang dalam konteks er... pertumbuhan ekonomi dari segi pertanian. Dalam belanjawan Yang Amat Berhormat Menteri Besar menyebut tentang er... Pahang, err... kita memperuntukkan lebih kurang 2.5% daripada sektor belanjawan kita kepada sektor pertanian dan silap Pahang punya potensi besar untuk terus meningkatkan sektor pertanian. Berdasarkan kepada keluasan tanah yang dimiliki oleh kerajaan negeri... oleh kerajaan negeri Pahang paling besar di Semenanjung. Namun kesan perubahan iklim yang berlaku perlu kita beri perhatian serius sebab sektor pertanian ialah sektor yang paling kritikal. Sebagai contoh, peningkatan paras laut ya, kalau bentuk teguran yang dibuat oleh pihak kerajaan ataupun agensi tertentu mengatakan bahawa paras air laut kita akan meningkat 0.35 meter menjelang tahun 2100 dan kalau ini berlaku, saya bimbang kawasan-kawasan pertanian kita akan ditembusi oleh air masin dan ada kesan langsung kepada kawasan industri pertanian. Ramalan daripada METMalaysia bahawa kita akan berdepan dengan kemarau yang panjang pada tahun hadapan dan kalau tengok senario biasa yang kita alami bila hujan banjir besar, berikutnya kemarau yang besar. Itu sistem yang Allah SWT atur. Apa yang penting dalam konteks Pahang ini, sebenar kita mampu menjadi hak pengeluar durian. Pahang ni, err... kita ada empat daerah Raub, Bentong, Jerantut, Lipis. Antara kawasan yang sangat potensi untuk pengeluar durian. Tapi bila sebut durian Musang King yang berlaku pada kita ialah pencerobohan tanah haram yang kerajaan terpaksa bertindak.

Saya mengucapkan tahniahlah pada kerajaan negeri, Yang Amat Berhormat Menteri Besar, baru-baru ini kita berjaya di kawasan Bentong, kenal pasti kawasan yang diteroka secara haram 1,000 hektar hasil balak kerajaan tak dapat, dahlah hasil tak dapat, cukai pun tak dibayar sebab mereka ceroboh secara haram. Saya fikir sampai masa kita cuba perelaskan, cuba rasmikan penanaman Musang King sama ada melalui proses pemberian pajakan tahunan kepada pengusaha durian. Sebagai contoh, kerajaan jual tanah di Gebeng kepada satu syarikat sebanyak 23.9 hektar. Jual yang Menteri Besar kata dengan pajakan 99 tahun okey. Kalau kita boleh bagi industri 99 tahun, saya fikir sampai masa kita boleh melihat tentang peluang untuk penanaman Musang King di beri pajakan. Contoh 50 tahun pajakan dan Pahang mampu menjadi pengeluar hub durian yang sangat baik.

Saya tak setuju dan kita menentang betul tindakan penerokaan tanah kerajaan secara haram. Kerajaan negeri hilang hasil balak, kerajaan negeri hilang hasil... hasil hasil...daripada tanah, kerajaan negeri hilang hasil dalam tanah. Mungkin ada lombong, mungkin ada emas, ada barang berharga. Tapi penerokaan haram ni memang menjejaskan pendapatan negeri. Tetapi sampai masa untuk kita fikir macam mana untuk kita rasmikan sama ada dalam bentuk pajakan supaya Pahang menjadi pengeluar durian utama di Malaysia. Saya fikir empat daerah ni kalau kita fokus kepada pengeluaran Musang King, Pahang antara negeri yang paling baik. Saya ada sedikit kebun durian. Pengalaman sikit walaupun payah, tapi kalau tuan-tuan nak

merasai bagaimana usaha ini, kalau tanpa kegigihan tak mungkin boleh berjaya. Sebab Musang King bukan mudah, tidak semudah sawit untuk menjaganya.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya nak teruskan kepada tentang beberapa kawasan tadahan air yang telah digazetkan kerajaan negeri.

Saya mengucapkan tahniah, kerana usaha tersebut, namun ada beberapa kawasan yang kita fikir perlu lihat kembali satu masa, mungkin oleh kerana kita tak boleh terbang hutan kerana senario yang berlaku semasa. Tapi kawasan-kawasan ni perlu kita gazetkan sama ada sebagai taman *reserve* negeri. Sebagai contoh, saya amat terkesan di kawasan Cheka, bila mana kerajaan luluskan satu kawasan pembalakan di kawasan pengambilan air orang kampung. Orang kampung, sumber air daripada bukit. Tiba-tiba kawasan tersebut diluluskan pembalakan dan bila hujan sekarang berlaku lumpur turun ke kampung mereka dan mereka hilang sumber air yang mereka minum. Ya, dan saya telah bangkitkan perkara ini dalam mesyuarat pembangunan daerah dan saya lihat bahawa aspek-aspek ini perlu diambil perhatian sebab daerah tak ada kuasa, kerajaan negeri dalam meluluskan kawasan, perlu kita lihat secara lebih dekat sama ada kawasan tersebut tadahan air ataupun bukan kawasan tadahan air. Termasuk juga isu-isu baru yang berlaku di kawasan Hutan Simpan Lentang. Sebagai contoh, seekor harimau yang keluar pada hutan dilanggar dan mati.

Mengikut daripada Jabatan Perhilitan Pahang masih dapat Harimau Belang, Harimau Malaya masih lagi ada di kawasan tersebut. Saya suka mencadangkan kalau kawasan-kawasan ini dapat digazetkan sebagai kawasan biodiversiti harimau, Harimau Al-Sultan Abdullah ataupun kita gazetkan sebagai taman *reserve* negeri supaya kawasan ini dapat kita wartakan dan kawasan-kawasan yang akan menyumbang kepada kelestarian negeri Pahang.

Selain daripada itu, saya juga ingin menyentuh tentang sumbangan ataupun kerajaan negeri memperuntukkan sebanyak RM19.96 juta kepada Muzium... Perbadanan Muzium Negeri Pahang dan saya ucap tahniah. Mudah-mudahan usaha dapat kita tingkatkan peranan muzium sebagai daya tarikan pelancong. Kita tak nak, kita peruntukkan hampir 20 juta, tiba-tiba pelancong tak pergi pun ke muzium. Saya fikir di antara kita pun mungkin ramai yang tak pernah pergi ke muzium. Kenapa perlunya muzium menjadi daya tarikan kepada pelancong. Saya fikir soal Perbadanan Muzium Negeri Pahang dengan peruntukan besar ini dapat kita tingkatkan apa yang ada dan di samping kita menambah pembaikan di samping RM110,000.00 untuk perkampungan budaya Orang Asli di Lipis dan selain pada itu, kita ada...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, minta gulung ya.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Okey...okey, selain daripada itu, kita ada geopark di Lipis dan saya harapkan khususnya EXCO... EXCO Pelancongan dapat beri perhatian supaya kita bagaimana mekanisme untuk memajukan kawasan-kawasan pelancong. Kita akui Tioman dah digazet sebagai kawasan *free... free duty*, bebas cukai, tetapi kalau tak ada inisiatif terfikir, saya dulu kajian saya master saya dalam pelancongan di Tioman. Ya, saya tengok Tioman hilang daya tarikan. Dulu kita ada *flight* daripada Kuantan daripada

Kuala Lumpur, daripada Singapore, hari ini dah tak ada, kecuali kita sewa daripada Kuala Lumpur. Ya, Tioman 10 pulau tercantik dunia. Tapi kalau kita tak memanfaatkan betul, orang pergi ke Tioman tak ada. Kalau kita pergi kawasan-kawasan pelancongan lain, kita sekurang-kurangnya ada souvenir daripada tempat tersebut yang kita boleh bawa balik sebagai kenangan. Saya fikir banyak Pahang ni kita ada laut. Kita ada pulau kita ada tanah tinggi, kita ada gua, Pahang punya sumber daya tarikan yang sangat banyak yang kita boleh memanfaatkan.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yes, Yang Berhormat Speaker, terima kasih atas perkara yang dibangkitkan khususnya berkaitan Tioman ni. Saya juga ingin berkongsi dengan ADUN Cheka. Saya pernah dua kali ke MoF untuk menangani masalah *duty free* di Tioman ni. Rupa-rupanya *duty free* di Pulau Tioman ni sama je macam di Langkawi. Cuma *player* tu takde kerana pasaran dan kuasa membeli tu tak kuat. Jadi, sebab itu saya mencadangkan kepada kerajaan negeri. Mungkin sama-sama kita dalam Dewan ini sebab ini Pulau Pahang ya. Kalau dapat *duty free* ni bukan sahaja di Pulau Tioman, kalau boleh di Teluk Gading tu kita ada *state land*. Kita buat *garden and gated duty free* dengan izin, macam di Bukit Kayu Hitam. Jadi kita boleh *divert* pelancong lokal domestik daripada Mersing mengguna pakai laluan di Teluk Gading tu. Jadi saya ingat perkara ni sangat positif. Adalah bantu... bantu bersama kerajaan negeri adalah sangat dialu-alukan, terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih, saya err... boleh masukkan sebahagian daripada ucapan saya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Termasuk juga saya sebut tadi geopark di Lipis, bila kita dah *declare* sebagai geopark, tapi kalau takde sebarang promosi, sebarang program dibuat akhirnya geopark akan tinggal kosong. Jadi, saya fikir kita perlu sebab, maaflah untuk saya sebut laporan audit menegur tentang pelancongan tiga tahun berturut-turut mengalami kerugian perkembangan pelancongan negeri. Saya fikir ini berlaku tahun 2022, 2023 dan 2024. Jadi ini mungkin bukan waktu EXCO yang ada hari ini. Tetapi apa yang penting ialah kelemahan itu, kita cuba cari jalan baiki je bukan buat tu tak *blink*. Nanti EXCO akan cuba jawab nanti. Akhir sekali, ialah saya nak bangkitkan tentang satu permohonan untuk ADUN Cheka tentang keadaan jalan raya. Ada 1 kawasan yang sangat kritikal banyak kali berlaku *accident* iaitu Batu 9 dan padang sasar di Lentang. 2 kawasan ni banyak kali berlaku kemalangan maut yang saya fikir perlu pelebaran sedikit kawasan tersebut. Insya-Allah saya bersedia untuk bersama-sama dengan Yang Berhormat EXCO untuk kita atasi masalah ini. Saya fikir dia tidaklah besar sangat cuma perlukan perhatian sedikit dan peruntukan daripada kerajaan negeri.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Minta laluan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Terima kasih kepada Yang Berhormat Cheka yang prihatin tentang sektor pelancongan. Memang kita mengalu-alukan segala pandangan tentang sektor pelancongan. Cumanya, saya akan jelaskan dalam sesi penggulangan. Cuma saya perlu memperbetulkan satu fakta di mana satu fakta yang diketengahkan oleh Yang Berhormat Cheka tentang kerugian Tourism Pahang err... tiga tahun berturut-turut, sebenarnya ini tidak benar sebab apa yg dinyatakan dalam laporan audit negara itu, Tourism Pahang Sendirian Berhad dan ini tidak... bukan berkaitan dengan badan berkanun agensi kerajaan negeri dan saya akan bagi maklumat lanjut tentang perkara di dalam sesi penggulangan. Terima kasih. Di mana tiada kerugian dalam Tourism Pahang. Tidak pernah, okey.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Laporan audit tak betul lah.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Itu, Tourism Pahang Sendirian Berhad. Tidak sama dengan Tourism Pahang.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Ya, sepatutnya...

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Ini dua entiti yang berlainan.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Jadi isu besar ni.

YB PEAKER DEWAN NEGERI

Saya minta saya minta err...

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Ya, kalau... kalau sebab, sebab dia laporan audit ini. Laporan Audit Negara melaporkan... memang betul saya setuju. Tourism Pahang Sdn. Bhd. yang rugi. Syarikat, sepatut tak masuk dalam laporan audit lah kalau begitu. Jadi saya fikir sebab bila laporan audit, laporan rasmi. Dan kerajaan terpaksa jawab. Jadi saya fikir ini di antara... dan saya rasa ini... ini *confirm* ni nak kata Audit Negara tak betul saya fikir satu kesila... satu kesilapan besar nanti. Jadi kena... kena perbetulkan balik. Akhir sekali, saya fikir, saya, saya menyokong belanjawan telah dibentang dan insya-Allah kita sama-sama membangunkan negeri Pahang. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat Cheka. Seterusnya saya menjemput Ahli Dewan Negeri kawasan Tras. Dipersilakan.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

[Ayat al-Quran]. Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera, salam Kerajaan Perpaduan, salam Malaysia Madani kepada semua Ahli Mesyuarat sekalian.

Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Speaker kerana membenarkan saya turut bersama-sama pada petang ini untuk mengambil bahagian. Perbahasan Belanjawan Negeri Pahang untuk tahun 2025. Pada umumnya, saya ingin mengucapkan tahniah kepada kerajaan perpaduan negeri Pahang kerana dapat mencapai prestasi pendapatan melebihi RM1 bilion setanding dengan negeri Selangor dan Johor.

Yang Berhormat Timbalan Speaker.

Di sini ingin saya memberi cadangan serta pandangan, bagi meningkatkan lagi pendapatan negeri Pahang serta memberi teguran membina, menambah baik lagi perkhidmatan kepada rakyat, selain daripada persediaan inisiatif-inisiatif yang dapat membantu rakyat.

Mencadangkan mempelbagaikan fungsi Pihak Berkuasa Tempatan iaitu PBT untuk menambah pendapatan sebagai contoh di kawasan saya. Ini terpulang kepada kawasan masing-masing yang bersesuaian err... di Majlis Daerah Raub.

Saya ingin mencadangkan menaik taraf kawasan *parking* Taman Bandar, Taman Tasik Raub sebagai kawasan yang mesra, iaitu diwartakan. Khususnya di Taman Tasik Raub disediakan tempat *parking* kenderaan *campervan* ataupun *caravan*. Motor basikal, bagi berkumpul, individu, pengunjung luar datang untuk perberhentian serta aktiviti, mungkin juga sesuai di Bukit Fraser.

Memandangkan kepada MDR Raub untuk membuat penyediaan tapak dengan izin ya, iaitu *charging station* kenderaan *EV*. Ini boleh disediakan di tapak kawasan parking stesen bas lama terletak di tengah bandar Raub. Mengapa saya bawa perkara ini di Dewan kerana setakat ini di bandar Raub tak ada satu pun *petrol station* yang ada *EV*.

Mencadangkan bandar Raub, MDR untuk membuat tempat parking berbumbung dengan izin, *premium car park* dengan kadar bayaran lebih sedikit berbanding kadar harga biasa. Sebagai contoh, cadangan lokasi yang dicadangkan juga di tapak parking

stesen bas lama serta sekitar Public Bank. Dewan terbuka yang terletak di Dataran Raub juga boleh dijadikan permulaan *premium car park* semasa tidak digunakan.

Apa yang saya ingin bawa di sini adalah satu inisiatif baru di mana kerajaan tempatan boleh mendapatkan hasil yang lain. Saya ingin juga ya, menyentuh teras utama dalam Tekad 1, iaitu meran... merencanakan sektor pelancongan.

Ada lima buah banglo di Bukit Fraser yang masih tidak dimanfaatkan. Dalam semakan saya dari keputusan akhir mahkamah 6 Ogos 2014, kes ini telah selesai, anta... di antara Pentadbir Tanah Daerah Raub dengan Highland Resthouse. Persoalan saya, mengapa pihak *tourism* ataupun yang berkaitan, Perbandaran Kemajuan Bukit Fraser, MDR mengambil terlalu lama untuk mengkomersialkan kembali banglo-banglo ini.

Kini sudah hampir 10 tahun masih kosong dan rosak. Ini merugikan untuk hasil negeri. Ramai pelabur yang berminat... berminat untuk menyewa banglo ini. Di samping itu juga, saya mencadangkan untuk kerajaan menyediakan sedikit peruntukan, mewarnai bangunan rumah kedai lama yang bersejarah di bandar Raub, bagi tujuan penarikan pelancongan. Tekad ke-2, ketersediaan kemudahan asas dan infrastruktur.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Err... minta laluan. Terima kasih kepada Yang Berhormat Tras yang membangkitkan isu banglo di Bukit Fraser. Untuk mengelakkan kekeliruan dalam Dewan, mungkin saya akan membuat sedikit penjelasan bahawa sebenarnya perkara ini masih dalam er... tindakan mahkamah. Belum selesai lagi. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, Yang Berhormat Tras.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Terima kasih kepada Menteri Besar Pahang kerana memberi komitmen dan jaminan untuk menyelesaikan infrastruktur pembekalan air seluruh negeri Pahang sebanyak 90% akhir tahun 2026.

Isu masalah air bersih ini masih berlarutan sehingga sekarang. Saya tidak mahu mempertikaikan komitmen yang diberikan, tetapi apa yang saya ingin menyatakan di sini mengenai persediaan awal, dengan izin, *backup*. Persediaan tindakan membekalkan air bersih kepada pengguna setempat semasa krisis berlaku.

Terutamanya krisis air bersih kerap berlaku semasa cuti umum yang panjang, perayaan, hujan yang lebat, paip bocor, kerja-kerja penyelenggaraan yang tidak berjadual dibuat. Penyediaan dengan izin *backup* air bersih ini tidak dapat disediakan serta-merta. Malah, kawasan yang tiada bekalan air melebihi tiga hari. Pihak kerajaan negeri mestilah campur tangan, dalam pengurusan pentadbiran PAIP Pahang.

Kami selaku ADUN, sering menjadi bahan cemuhan rakyat. Kerana masalah air bersih ini masih berlarutan dan berpanjangan.

Yang Berhormat Timbalan Speaker.

Di dalam merancang kelangsungan air bersih ini, pihak PAIP Pahang tidaklah boleh hanya bergantung kepada peruntukan Pengurusan Aset Air Berhad iaitu PAAB untuk penyelenggaraan pembaik pulih loji baru. Gantian saluran air paip-paip baru sahaja atau penyelenggaraan tidak berjadual.

Sebagai contoh, kalau kita melihat negara maju seperti Jepun, yang mana kerap kali gempa bumi. Mereka kreatif, boleh mencipta bangunan tahan gegaran. Sebab itu masalah gangguan bekalan air bersih yang tidak berjadual ini dah masuk lebih pada 7 tahun. Bermula pada tahun 2014 lagi. Saya pun err... dah rasa letihlah kalau nak bercakap pasal air.

Kita harap tiada tindakan. Kita harap ada tindakan yang proaktif. Rakyat boleh terima, jika krisis air bersih yang tidak berjadual ini berlaku tidak melebihi satu hari, dengan notis awal ataupun peringatan awal. Tetapi, jika berlaku tiada bekalan air melebihi tiga hari, ya, macam mana?

Sebabnya reka bentuk tangki yang ada kita gunakan sekarang ini, boleh menahan satu setengah hari sahaja. Tetapi yang paling penting yang saya nak sampaikan di Dewan ini adalah tindakan segera. Apakah alternatifnya jika bekalan air bersih tergendala yang disebabkan oleh pelbagai faktor ini dapat ditangani.

Sebagai contoh, sama ada membekalkan beberapa lori tangki dengan segera, tangki statik, 1,000 liter ataupun sebagainya. Atas alasan yang sama, semua rakyat akan terus menghubungi ADUN, ADUN setempat. Maksudnya di sini, talian ADUN ini, talian aduan ini selalunya sukar ditembusi, dan tidak dijawab. Ini akan menjadi masalah pada rakyat.

Saya juga mencadangkan, sediakan tangki kapasiti liter air yang besar serta berkunci serta diletakkan di ka... ditempatkan di kawasan yang sering berlaku krisis ini. Mohon pihak kerajaan berbincang dengan pihak Pengurusan Aset Air Berhad iaitu PAAB untuk mengambil kira kos-kos pembekalan air segera di luar jangka disebabkan oleh masalah luar jangka ini. Mungkin sebelum ini ada perbincangan dengan PAAB berdasarkan aset-aset yang ada tetapi ini kena ambil kira ya... diambil... kena ambil kira sekiranya berlaku keperluan air bersih segera. Terima kasih kepada kerajaan kerana memperuntukkan sebanyak RM600,000.00 untuk Raub dalam perbelanjaan kali ini. Tetapi saya minta kalau boleh lebih sikit lagi.

Tekad Kedua, penyelenggaraan jalan infrastruktur negeri, jalan raya. Pertanyaan saya di sini, apakah standard yang digunakan oleh JKR? Laluan seperti Spine Road contohnya seperti daripada bulatan Mempaga di Bentong ke persimpangan UiTM, Raub, Batu Tiga kurang lebih 50 hingga 60% jalan yang beralun yang amat teruk dan berbahaya. Untuk keselamatan, saya mencadangkan waktu malam ya, pemantulan cahaya perlu di... diadakan ataupun dipanggil garisan pantulan, cat *reflector* kerana malam gelap.

Saya ingin menyentuh juga berkenaan bencana, bekalan... berkenaan dengan banjir pula di kawasan saya ya. Banjir kilat sering berlaku di sekitar Kampung Tok Machang, Gali Hiler... Gali Hilir, Bandar Raub, Raub Jaya. Semenjak dua tiga tahun kebelakangan ini, taburan hujan yang ekstrem dan luar jangkaan selalu terjadi di kawasan Raub. Fenomena ini mestilah diambil kira di dalam reka bentuk baru dan saluran yang sedia ada untuk larian permukaan air.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Jumlah taburan hujan yang normal sekitar 20 hingga 30 mm. Tetapi sekarang di Raub sering kali menjadi taburan air hujan sekitar lebih 100 mm. Jika ini berlaku lebih daripada tiga hari berturut-turut, bandar Raub akan banjir kilat. Minta satu peruntukan khas untuk Jabatan Parit dan Saliran Raub, di Raub, JPS dalam mendalamkan sungai, parit dan gantian pembetung besar yang bersaiz besar, dengan izin *culvert* untuk aliran air ke sungai sepertimana titah Tuanku semasa mencemar duli di Tok Machang bertarikh 11 November 2024.

Saya ingin jugak masuk kepada perkara Tekad Kelima, keutuhan kesejahteraan rakyat serta kemakmuran negara yang berterusan. Penerimaan Inisiatif Makmur Pahang Kluster B40. Saya ingin juga membawa berkenaan dengan perkampungan ibadah yang saya amat menyaut... menyahut ke perhatian Yang Amat Berhormat Menteri Besar bagi kebajikan rakyat memohon dan pertimbangkan agar semua rumah, rumah orang tua atau... ataupun rumah sejahtera yang berdaftar di bawah Akta Pusat Jagaan 1993 dimasukkan sebagai penerimaan faedah di bawah Skim Pahang Prihatin sepertimana yang diterima oleh pondok-pondok dan pusat tahfiz yang disenaraikan dalam Skim Pahang Prihatin.

Difahamkan pemberian RM10,000.00 kepada pusat jagaan kanak-kanak diberikan pada Badan Amal Kebajikan Sayang Malaysia iaitu BAKASA, sebelum ini dipanjangkan ke semua Rumah Kesejahteraan sebanyak 5 buah iaitu 1 di Bentong dan 4 di Raub. Saya...

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya juga ingin masuk berkenaan perkara Tekad Kelima, keutuhan kesejahteraan rakyat serta kemak... kemakmuran negeri yang berterusan. Yang ini berkenaan dengan projek ter... terbengkalai. Seperti dalam ucapan saya yang lepas dan juga ucapan Exco Perumahan dalam sesi soal jawab Jumaat lepas, perlu diadakan satu badan khas untuk mengambil alih projek-projek terbengkalai ini.

Ingin saya sebut sekali lagi di sini, sebagai contoh di Raub, lebih daripada tiga projek terbengkalai. Dalam semakan dan pencarian saya selama dua tahun ini, saya dapati ada pemaju bumiputera iaitu *developer*, dengan izin yang berwibawa dan komited di Raub. Sebagai contoh, pada tahun 1989, satu taman perumahan yang bernama Taman Bukit Indah telah dibina secara penswastaan antara PKP... PKNP dan Syarikat Cerating Hotel Sdn Bhd. Pada tahun 1999, projek ini masih gagal disiapkan. Akhirnya pada tahun 2000, sebuah syarikat penyelamat am... Amalina Holdings Sdn Bhd telah mengambil alih projek sakit ini. Alhamdulillah, ianya dapat disi... disiapkan dengan segera, bentuk yang selesa yang dan sudah diduduki. Masa berlalu, kerugian negeri Pahang dan pembeli dianggarkan RM16 juta jika projek ini tidak disiapkan. Jika kita ambil contoh dan pengajaran daripada projek ini, sebenarnya Kerajaan Negeri mempunyai kuasa dan boleh membantu menyelesaikan masalah rakyat.

Di sini saya ingin menyatakan satu lagi ya... cadangan pembangunan bercampur di atas tanah kerajaan seluas 19 ekar, ini pun terbengkalai juga. Projek pens... penswastaan ini sebagai contohnya, kalau dapat dibina, dia sudah lebih pada 14 tahun. Kerajaan ataupun Pihak Berkuasa Tempatan akan mendapat... akan mendapat... cukai tidak kurang daripada RM64,000.00 setahun. Boleh kita kali lah 14 tahun.

Yang Ber... Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya ingin juga di kesempatan ini untuk... err... menyatakan untuk Tekad Kelima juga meneruskan pembangunan masyarakat Orang Asli. Saya menyeru kerajaan memperbanyakkan libat urus daripada pihak kerajaan kepada masyarakat komuniti Orang Asli khasnya di Pahang. Penerangan berkenaan Orang Asli Corporation Sdn Bhd iaitu ORACO, anak syarikat kerajaan negeri ataupun peranannya kepada masyarakat Orang Asli untuk menambah baik kehidupan minoriti golongan Orang Asli di Pahang dan kebbaikannya kepada kerajaan negeri.

Ini penting bagi menjaga prerogatif masyarakat Orang Asli di negeri Pahang. ORACO ini hanya diwujudkan khas di negeri Pahang sahaja semata-mata bagi memudahkan masyarakat komuniti minoriti Orang Asli di Pahang untuk terus belajar bersaing dengan masyarakat komuniti yang lain. Jika masyarakat komuniti kaum Melayu dengan FELDA dan FELCRAny, kini komuniti masyarakat orang Asli ada ORACO sebagai koperasi besar badan pengurusan ekonomi khasnya untuk masyarakat Orang Asli di Pahang. Semoga semua hasil tanah pertanian ini dapat disalurkan balik kepada masyarakat komuniti orang Asli tanpa ada ketirisan dari pihak luar.

Masyarakat Orang Asli khususnya di Pahang inginkan ketelusan dalam perkara yang berkaitan dengan ORACO. Mereka mengharapkan setiap pengurusan yang ada perbincangan dan maklumat yang terperinci dari segi penanaman semula dengan izin TSK serta melibatkan tanah adat, tanah rayau dan sebagainya. Ingin mencadangkan jika kerajaan negeri dapat mengkaji semula cara pendekatan yang dimainkan dan mencari jalan penyelesaian... penyelesaian... penye... di... [ketawa] selesai. Penat... saya minta maaf penat ya baru balik daripada Raub semalam dengan Sultan, mintak maaf.

Antara ORACO dan *prophecy* dengan sebahagian masyarakat Orang Asli Pahang yang mengharapkan prerogatif kaum mereka terus diterima. Bagi pelaksanaan proses pemilikan tanah sedia ada, yang ada ditanam secara individu oleh masyarakat Orang Asli ini. Ianya beri satu garisan panduan terperinci dalam erti kata mudah cara yang membolehkan mereka memahami tanpa ada sekatan dan halangan. Saya yakin masyarakat Orang Asli Pahang ini, mereka mengharapkan agar kebajikan mereka dipelihara. Diharap agar pihak kerajaan negeri dapat memberi saluran bantuan secara progresif kepada masyarakat Orang Asli negeri Pahang dan akhirnya...

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Tuan Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Saja suka mencelah, jangan sunyi sangat. Err... Tras pun dah penat. Jadi, dia begini... ORACO ni sebenarnya idea Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang. Kalau tak silap saya di penggal yang lalu dan terbinanya ORACO ni tak lain tak bukan sebenarnya Yang Amat Berhormat Dato' Sri tengok masyarakat Orang Asli ni sangat-sangat tertinggal banyak dari sudut pendidikan, ekonomi, kebajikan. Jadi,

JAKOA pun tak menang tangan, maka *ditop up* dengan izin, ORACO ni supaya membantu Orang Asli.

Alhamdulillah, setakat ini kita dah berjaya membina tahun lepas 100 buah rumah rakyat Pahang kepada masyarakat Orang Asli secara percuma dan tahun ini Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang umum di dalam bajet baru ni sebanyak 120 buah pula akan dibina kepada masyarakat Orang Asli. Kemudian itu pelajar-pelajar Orang Asli yang nak masuk ke IPTA, mereka ini dibantu beri *laptop* sebab dia Orang Asli. Apa namanya susah, sukar dan sulit. Dia istimewa sikit. Kita beri *laptop* secara percuma seandainya mereka ditawarkan masuk ke pusat-pusat pengajian.

Saya percaya ada beberapa rakan-rakan saudara-mara kita Orang Asli ni yang dihantui dengan rasa cemburu kepada usaha-usaha murni kerajaan negeri melalui ORACO ini. Maka dia ditanamkan fahaman-fahaman yang sebagaimana dibimbangi oleh rakan saya daripada Tras ini. Insya-Allah kita dah adakan beberapa siri pertemuan di peringkat negeri dan kita akan pergi juga ke daerah-daerah dengan pelbagai bentuk program untuk kita mendekati Orang Asli, memberi fahaman bahawasanya kita akan menjaga kebajikan dan kepentingan Orang Asli dengan lebih aktif lagi dari masa ke semasa. Terima kasih Yang di-Pertua.

ADUN TRAS – N.07 (YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Terima Kasih YB EXCO. Yang Berhormat Timbalan Speaker, akhir sekali saya memohon pihak kerajaan dapat mempertimbangkan beberapa inisiatif peruntukan kepada... Yang pertama: pemandu-pemandu teksi Pahang yang pada, pada, pada tahun 2022 ada sedikit peruntukan pada mereka. Tengok pada tahun... empat tahun ni tak ada. Kalau boleh, boleh dipertimbangkanlah.

Yang kedua: memperuntukkan kepada NGO badan bukan kerajaan yang ingin memajukan dan menarik pelancong dan buat program aktivis ataupun aktiviti masyarakat, membina muzium perlombongan di Raub bagi menarik ramai pelancong Pahang, memperuntukkan *one-off* kepada semua surau-surau yang aktif tetapi belum mendapat pendaftaran kelayakan daripada pihak Majlis Agama Islam Pahang. Dan akhir sekali memperuntukkan sedikit peruntukan kepada badan NGO tertentu untuk memupuk kepelbagaian kaum dan budaya di dalam program komuniti masyarakat majmuk di negeri Pahang.

Sekian terima kasih, saya menyokong bajet tahun ni.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat Tras. Saya beri lagi seorang untuk perbahasan. Seterusnya saya menjemput wakil dari Lepar untuk mengambil bahagian, sila.

ADUN LEPAR – N.18 (YB TUAN MOHD YAZID BIN MOHD YUNUS)

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. [ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Demi waktu Dhuha dan malam apabila ia sunyi sepi. Bahawa Tuhanmu, wahai Muhammad tidak meninggalkanmu dan Dia tidak benci kepadamu sebagaimana yang dituduh oleh kaum musyrik dan sesungguhnya kesudahan keadaanmu adalah lebih baik bagimu daripada permulaannya dan sesungguhnya Tuhanmu akan memberikanmu kejayaan dan kebahagiaan di dunia dan di akhirat sehingga engkau reda berpuas hati. Bukankah Dia mendapati engkau yatim piatu, lalu

Da memberikan perlindungan dan didapatinya engkau mencari jalan yang benar. Lalu Da memberikan hidayah petunjuk dengan wahyu al-Quran. Dan didapatinya engkau miskin lalu Da memberikan kekayaan. Oleh itu, adapun anak yatim maka janganlah engkau berlaku kasar terhadapnya. Adapun orang yang meminta bantuan atau pimpinan, maka janganlah engkau tengking dan herdik. Adapun nikmat Tuhanmu, maka hendaklah kau sebut-sebutkan dan zahirkan sebagai bersyukur kepadanya.

Seperti kita sedia maklum, surah Ad-Dhuha yang saya bacakan tadi telah diturunkan kepada junjungan Nabi Muhammad SAW selepas enam bulan, beliau tidak menerima sebarang wahyu atau petunjuk. Surah ini juga ditujukan kepada seorang pemimpin. Nabi Muhammad juga seorang pemimpin. Kita semua di sini juga adalah pemimpin dan surah ini akan menjadi beberapa panduan sebagai perbincangan saya pada hari ini, Insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Musim tengkujuh telah pun berlalu, telah pun bermula di negeri-negeri Pantai Timur termasuklah di negeri Pahang Darul Makmur. Harapan kami, semoga kita di negeri Pahang telah pun bersiap sedia jika berlaku hujan yang tidak henti-henti ini sehingga boleh mengakibatkan berlakunya banjir di mana-mana tempat termasuk tempat-tempat yang di luar jangkaan kita. Penglibatan semua agensi kerajaan bersama wakil rakyat kerajaan mahupun pembangkang adalah penting bagi memastikan keselamatan dan kebajikan rakyat diberi perhatian secukupnya.

Yang Berhormat Speaker,

Kami di DUN Lepar sentiasa bersiap-siaga jika hujan lebat masih tidak henti dan kemungkinan berlaku banjir di kawasan kami. Untuk makluman semua, rakyat Lepar amat dekat dengan saya dan sering bekerjasama dengan saya dalam menghadapi segala masalah atau keperluan serta kehendak semasa. Rakyat Lepar amat memahami situasi saya sebagai ADUN pembangkang yang tidak ada peruntukan untuk dikongsikan kepada mereka atau membantu golongan-golongan yang memerlukan. Sifat-sifat memahami dan toleransi ini telah memudahkan tugas-tugas saya sepanjang dua tahun ini sebagai Wakil Rakyat di DUN Lepar, alhamdulillah.

Saya juga mudah bekerjasama dengan semua agensi kerajaan, Tok Penghulu, ketua kampung, jawatankuasa KRT juga jawatankuasa masjid dan surau serta lain-lain pemimpin masyarakat. Di sini ingin saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua penduduk Lepar, semua pihak-pihak yang amat mesra serta sering memberi kerjasama dengan amat baik sepanjang perkhidmatan saya sebagai wakil rakyat, Insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Keperluan dan permintaan dari belia terutamanya anak-anak Bumiputera semakin hari semakin bertambah. Kita lihat keperluan asas untuk mereka masih tidak mencukupi seperti kemudahan kewangan dalam pelajaran, pemilikan rumah mampu milik dan pekerjaan. Kos harga barang keperluan harian juga sering meningkat. Ini merisaukan kita terutama anak-anak belia kita. Gaji serta pendapatan isi rumah mereka yang amat rendah. Yang sedihnya, harga beras pun mahal amat merisaukan kita. Perkara ini berlaku berulang bila.

**ADUN TERUNTUM – N14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)**

Beri laluan, beri laluan. Terima kasih, saya ingat fakta ini salah kalau beras itu mahal. Itu dikawal oleh kementerian, harga tetap. Okey, terima kasih.

**ADUN LEPAR – N.18
(YB TUAN MOHD YAZID BIN MOHD YUNUS)**

Terima kasih kalau dah murah, alhamdulillah. Perkara ini mungkin berlaku. Perkara ini berlaku berkemungkinan rakyat di negeri Pahang makin bertambah sama ada dari segi kelahirannya. Dari segi penghijrahan belia dari negeri lain atau orang asing yang tinggal secara tidak sah di negeri Pahang Darul Makmur. Kita jangan lupa juga apabila pandemik COVID-19 berlaku, ramai rakyat Pahang pulang ke kampung halaman disebabkan diberhentikan kerja atau sebagainya. Perkara-perkara yang perkara-perkara dan sebab-sebab musabab yang saya katakan tadi mungkin menjadi penyebab kepada peningkatan permintaan serta keperluan semasa mereka kerana minyak masak pun mereka perlu berebut dengan warga asing.

Penambahan rakyat, kepulangan anak-anak Pahang serta kehadiran orang luar mencari rezeki di negeri Pahang bukanlah sesuatu perkara yang tidak baik. Malahan penghijrahan ini jika diuruskan dengan baik yakni dapat meningkatkan ekonomi setempat.

Yang Berhormat Speaker,

Di sini ingin saya mengajukan kepada kerajaan negeri untuk mengeluarkan sebuah buku panduan yang di dalamnya terdapat semua maklumat *details* serta syarat-syarat bagaimana orang ramai yang ingin memohon atau memerlukan sesuatu boleh mendapatkan panduannya dari buku panduan tersebut. Contohnya, bagaimana? Agensi mana? Serta contact person (dengan izin) yang boleh mereka hubungi untuk memohon bantuan perumahan, bantuan pelajaran, bantuan pertanian atau penternakan, tawaran- tawaran pinjaman atau atau apa-apa tawaran serta geran sama ada dari kerajaan negeri atau kerajaan pusat. Jika buku panduan tersebut telah ada mohon diagihkan kepada pihak berwajib dan semua wakil rakyat agar bolehlah kami kongsi maklumat ini kepada masyarakat yang memerlukan.

Yang Berhormat Speaker,

Kita lihat banyak institusi-institusi kerajaan atau swasta yang menawarkan kursus-kursus teknikal seperti di IKM, ILP, IKBN, sekolah vokasional, sekolah-sekolah teknik dan institusi-institusi kemahiran yang lain. Program inkubator seperti yang pernah dijalankan oleh Kementerian Usahawan boleh juga diguna pakai di negeri Pahang bagi membantu lambakan pelajar-pelajar yang telah menamatkan pengajian dalam bidang teknikal dan kemahiran. Formula Bagaimana untuk menjalankan program ini bolehlah yang Berhormat EXCO yang berkaitan memanggil saya untuk saya kongsi maklumat serta pengetahuan yang saya ada. Insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Sukan adalah aktiviti yang boleh menyatukan perpaduan rakyat berbilang bangsa. Namun, jelas kelihatan sukan-sukan tertentu masih disertai oleh bangsa-bangsa yang tertentu. Kita tak perlu berbabas dengan detail di sini. Namun, mungkin Yang Berhormat EXCO Perpaduan boleh melihat perkara ini dan cari *solutionnya*

bagaimana untuk kita mengurangkan jurang dari masa ke semasa. Yang Berhormat EXCO Sukan, Yang Berhormat dan bersama Yang Berhormat EXCO Pendidikan juga perlu duduk bersama berbincang untuk mengurangkan pembaziran perbelanjaan membeli peralatan sukan di sekolah. Namun di sekolah-sekolah tersebut, kualiti sukan masih tidak meningkat juga. Saya bagi contoh pada sukan hoki. Semua sekolah rendah dan menengah di daerah Kuantan menyediakan kemudahan peralatan untuk sukan hoki. Jika kita ingin lahirkan pemain berkualiti dan yang meminati sukan tersebut, oleh itu, pemusatan dan pemfokusan perlu diberi kepada sekolah-sekolah yang tertentu sahaja.

Perincian dan formulanya boleh saya kongsikan kepada pihak berkenaan bagi memastikan matlamat ini tercapai. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan Yang Berhormat EXCO Sukan banyak membantu dari segi kewangan kepada persatuan-persatuan sukan di negeri Pahang. Alhamdulillah. Di sini ingin saya ucapkan juga terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar kerana telah memberi peruntukan yang sama kepada sukan hoki.

Tidak terlewat ingin saya ucapkan tahniah kepada kontinjen SUKMA Pahang ke Sarawak. Walaupun tidak mencapai target pingat emas yang diharapkan, Namun semua pihak termasuk atlet-atlet telah pun berusaha bersungguh-sungguh setakat kemampuan yang mereka miliki. Namun dari pandangan logiknya, jika di peringkat kejohanan MSSM kita tidak *perform*, bagaimana pula atlet yang sama akan berjaya di Sukan SUKMA. Kilang untuk mendapatkan atlet-atlet terbaik adalah daripada peringkat persekolahan lagi. Dan kayu ukur keupayaan atlet-atlet tersebut adalah daripada kejohanan MSSM. Ramai atlet-atlet yang berbakat lahir di negeri Pahang, namun ada yang tidak berpeluang untuk memasuki ke Sekolah Sukan Seberang Temerloh, walaupun Sekolah Sukan Malaysia Gambang, oleh kerana terdapat kelemahan sistem pemilihan untuk memasuki ke sekolah-sekolah tersebut.

Kita juga kekurangan jurulatih yang berbakat kerana tidak kerana kita tidak menggalakkan atlet-atlet terbaik kita untuk menjadi guru. Kemungkinan, kemungkinan insentif-insentif tertentu termasuk biasiswa visual perlu diberikan kepada mereka bagi menggalakkan mereka menceburi bidang perguruan ini. Kita juga perlu memantau ke mana atlet-atlet kita pergi selepas tamat SPM dan memasuki universiti. Bagaimana kita akan tahu mereka... mereka ini masih cergas jika mereka, jika mereka memilih universiti-universiti yang tidak menyediakan kemudahan bersesuaian dengan sukan yang mereka ceburi. Selagi kita masih tidak berani menghantar atlet-atlet kita ke luar negara iaitu ke universiti yang melahirkan ahli-ahli sukan yang hebat. Selagi itulah kita akan lahirkan ramai jaguh kampung yang setakat berjaya di Sukan SEA sahaja. Mereka tidak mampu bersaing di Sukan Asia jauh sekali di Sukan Olimpik.

Yang Berhormat Speaker,

Kita semua sedia maklum iaitu Yang Berhormat EXCO Sukan telah menjalankan tugas beliau dengan baik. Namun beliau perlu mengubah tradisi sistem yang lama kepada sistem yang baru bagi melahirkan atlet bertaraf dunia. Maksud saya, sistem yang baru itu adalah Majlis Sukan Pahang perlulah diberi kuasa yang lebih untuk membuat keputusan dalam apa-apa sahaja kaedah yang melibatkan sukan. Pihak persatuan sukan dan pihak Jabatan Pendidikan perlu memberi mandat dan keutamaan kepada Majlis Sukan Pahang untuk membentuk hala tuju sukan di negeri Pahang. Dengan gabungan tiga badan tersebut, saya pasti pembaziran tidak akan berlaku dan kualiti akan meningkat. Namun ini adalah pandangan kerdil daripada saya sebagai seorang ahli sukan yang telah mengalami segala suka duka sepanjang penglibatan saya dalam bidang sukan sebelum ini.

**ADUN YANG DILANTIK
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)**

Yang Berhormat Speaker, mohon mencelah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**ADUN YANG DILANTIK
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)**

Saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat yang nak bagi keupayaan Majlis Sukan Pahang untuk buat keputusan. Keputusan apa?

**ADUN LEPAR – N.18
(YB TUAN MOHD YAZID BIN MOHD YUNUS)**

Ia melibatkan banyak keputusan-keputusan yang kadang-kadang dari segi pemilihan atlet untuk untuk kita mengetengahkan dia ataupun penghantaran mereka ke sekolah sukan. Sepatutnya mereka kena berbincang bersama. Saya ingat nanti saya akan jumpa dengan YB apa ni EXCO dan saya akan bagi *detail*. Seterusnya Sea Youth Athletics Championships yang telah berlangsung di Sabah pada 28 November baru-baru ini. Setahu saya hanya seorang sahaja atlet negeri Pahang yang telah terlibat mewakili negara. Kalau tak salah sayalah. Ianya bukan kerana atlet kita tidak berbakat, namun mungkin tidak mencapai tahap yang sepatutnya. Tapi syabas diucapkan kepada adik Khairul Naim dari Sekolah Sukan Malaysia Gambang kerana memenangi pingat gangsa pada acara Lompat Kijang. Beliau berasal daripada Bukit Goh. Jadi Yang Berhormat Sungai Lembing bolehlah melawat beliau memberi sedikit gula-gula semangat. Beliau juga adalah atlet kelahiran Majlis Sukan Pahang yang pernah dilatih oleh jurulatih Encik Sivalinggam. Oleh itu, Yang Berhormat Dong juga...

**ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)**

Minta mencelah sikit. Terima kasih kepada YB Lepar kerana menyebut YB Sungai Lembing. Jadi untuk pengetahuan Timbalan Speaker sebelum ni memang saya ada memberi sedikit sumbangan untuk kepada tiga atlet ni [Ahli Dewan menepuk meja] untuk menyertai pertandingan tersebut. Jadi untuk sagu hati selepas memenangi tempat ketiga tu, saya belum lagi sempat untuk menyantuni beliau. Jadi Insya-Allah selepas ini saya akan berbuat demikian. Okey, terima kasih.

**ADUN LEPAR – N.18
(YB TUAN MOHD YAZID BIN MOHD YUNUS)**

Terima kasih YB. Beliau juga adalah atlet Majlis Sukan Pahang. Jadi bagi saya, Yang Berhormat Dong juga bolehlah menambahkan lagi gula-gula semangat kepada adik Naim. Insya-Allah. Yang Berhormat Speaker, pepatah saya pendek ya sekejap saya bercakap. Orang lain semua 20 minit. Yang Berhormat Speaker, pepatah orang tua pernah berkata 'jika ingin melentur buluh, biarlah daripada rebungunya'. Buatlah sesuatu perubahan di peringkat MSSM jika kita ingin cemerlang di peringkat Sukma. Pulau Pandan jauh ke tengah, Gunung Daik bercabang tiga. Hancur badan dikandung tanah, budi yang baik dikenang juga.

Saya mendoakan agar Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang sentiasa diberikan kesihatan yang berpanjangan dan dapat menjalankan tugas beliau dengan adil dan saksama demi kemakmuran rakyat di negeri Pahang. Oleh itu, pada hari ini saya memohon sekali lagi semoga peruntukan kepada kami sebagai ADUN pembangkang diberikan sama rata seperti yang diberikan kepada wakil rakyat kerajaan. [Ahli Dewan menepuk meja].

Yang Berhormat Speaker,

Semasa saya kecil, saya amat rapat dengan arwah datuk saya. Beliau pernah berpesan kepada saya, Yazid Jika kamu hendak menggapai awan di langit, kamu tidak mampu. Jadi... jadi capailah kabus di subuh hari. Jika kamu ingin berjaya di dalam Sukan Olimpik, mungkin kamu tidak mampu. Oleh itu, jadilah kebanggaan keluarga kamu dan negeri kamu. Itu sudah memadai. Dengan ini, saya menyokong bajet yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri Besar Pahang. Sekian terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja].

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Ahli daripada kawasan Lepar. Untuk makluman semua, saya ingin memperingatkan kepada rakan-rakan Yang Berhormat bahawa masa yang diperuntukkan kepada semua wakil rakyat sebanyak 15 minit sahaja. Seperti apa yang wakil Lepar sebut, beliau telah pun mematuhi bukan... peraturan masa yang diperuntukkan. Yang lain, Saya untuk... budi bicara kerana ada *backbencher*, ketua *backbencher* ada.... apa tu, wakil rakyat veteran. Jadi saya beri masa lebih panjang sikit. Jadi, saya harap rakan-rakan Yang Berhormat boleh mematuhi kerana sebelah petang kita mempunyai 11 wakil rakyat lagi belum mengambil bahagian. Jadi, saya harap rakan-rakan yang terhormat boleh mematuhi masa yang diperuntuk oleh rakan-rakan Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat di sebelah pagi ini, seramai empat orang Ahli telah pun mengambil bahagian dan persidangan kita akan disambung di sebelah petang. Oleh itu, saya akan menempoh persidangan di sebelah pagi ini dan akan bersambung semula jam 2.45 petang. Persidangan dtempohkan.

[Sambungan Perbahasan Dewan]

PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga. Sambungan Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Assalamualaikum WBT. Persidangan kita disambung semula. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli Yang Berhormat sekalian. Kita masih lagi dalam Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan dan Usul yang telah dikemukakan dan pada petang ini kita akan menyambung Perbahasan Rang Undang-undang dan Usul Perbekalan Air ini. Saya jemput Ahli Yang Berhormat Semambu.

**ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)**

Salam sejahtera, salam Malaysia Madani. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker kerana mengizinkan saya untuk mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan 2025 pada hari kedua sesi Dewan Negeri kali ini. Kerajaan Negeri Pahang mencatat hasil melebihi RM1 bilion Malaysia untuk tiga kali berturut-turut dan mencapai pertumbuhan KDNK negeri sebanyak 5.8% melebihi pertumbuhan negara adalah manifestasi kejayaan pimpinan Kerajaan Negeri Pahang di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Setiausaha Kerajaan Negeri, EXCO Kerajaan Negeri dan semua penjawat awam negeri Pahang. Semoga hasil pendapatan tersebut terus dimanfaatkan untuk kesejahteraan dan kebaikan rakyat negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Belanjawan yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada minggu lepas memegang lima teras untuk menjaga semua lapisan masyarakat dari pengukuhan ekonomi, kemudahan asas, kecekapan tadbir urus, penghasilan modal insan dan kesejahteraan rakyat. Ia mencerminkan keprihatinan dan usaha Kerajaan Negeri Pahang untuk membawa negeri ke peringkat yang lebih tinggi. Kajian Pengangkutan Awam Daerah Kuantan yang disentuh dalam belanjawan kali ini adalah sangat mustahak dan perlu dijadikan keutamaan sebelum bandar Kuantan bertambah sesak dengan kenderaan. Keutuhan hubungan, kecekapan dan keyakinan pengguna terhadap pengangkutan awam perlu adanya tindakan drastik.

Jika semakin ramai orang bergantung kepada pengangkutan awam untuk bergerak, ianya bukan sahaja dapat menyelesaikan isu kesesakan di bandar dan ia pasti akan menambahkan kualiti kehidupan rakyat dengan tidak perlu menghabiskan wang yang lebih untuk membeli ataupun menjaga kenderaan. Dengan Kuantan menuju untuk menjadi bandar pintar, kami amat berharap ia dapat direalisasikan dengan segera. Isu penamatan kontrak RapidKuantan di bandar Kuantan perlu diutamakan oleh kerajaan negeri dengan memastikan perkhidmatan kepada warga Kuantan tidak akan terjejas jika ditukar kepada syarikat swasta.

Selain itu, inisiatif Kerajaan Negeri Pahang dalam belanjawan kali ini untuk memperkenalkan Pangsapuri Pahang sebagai perumahan khas kepada golongan muda yang berpendapatan rendah perlu dipuji. Saya memohon untuk mencadangkan agar pangsapuri tersebut dapat dibina di daerah Kuantan dahulu sebagai perintis dan juga ibu kota negeri.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya ingin memetik Laporan Ketua Audit Negara 2022 berkenaan dengan masalah pengurusan Air Pahang Berhad (PAIP) dengan isu kepuasan pengguna dan isu *result margin* tekanan air yang rendah di Kuantan. Hasil daripada 2,561 *responden* di 11 daerah, 58.6% tidak berpuas hati dengan pengurusan gangguan air berjadual. 57.56% tidak berpuas hati terhadap penyelesaian dan tindakan ke atas aduan yang dikemukakan serta 79.5% *responden* berpuas hati dengan pengurusan bil dan pembayaran yang disediakan oleh PAIP dengan kenaikan tarif air pada Februari tahun ini, PAIP perlu berusaha berlipat ganda bagi meningkatkan kepuasan pengguna secara keseluruhan kerana ia juga merupakan imej kerajaan negeri.

Saya juga ingin mengambil peluang ini mengucapkan ribuan terima kasih kepada CEO PAIP, Datuk Saiful dan Pengurus PAIP Daerah Kuantan, Tuan Izwan yang sentiasa

membantu dan menyelesaikan masalah di kawasan. Mengikut laporan tersebut juga, daerah Kuantan mempunyai *result margin* air terawat yang kritikal iaitu sebanyak -2.6 disusuli dengan Cameron Highlands yang hanya 7.7%. Ia berbeza dengan *result margin* 10 hingga 15% yang dicadangkan oleh Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara.

Saya ingin bertanya kepada kerajaan negeri, apakah status Projek Air Gebeng dan Projek Air Bukit Puling yang boleh meningkatkan kadar *result margin* di daerah Kuantan. Selain itu, bagi merancakkan pembangunan negara, Perdana Menteri Malaysia, Datuk Seri Anwar Ibrahim telah melancarkan Pelan Induk Kerjasama Awam-Swasta 2030 atau lebih dikenali sebagai (PIKAS) 2030. PIKAS 2030 merupakan kesinambungan dasar dan bantuan kerjasama awam-swasta sedia ada dengan penambahan nilai dan hala tuju yang lebih jelas. Dalam 41 projek potensi yang disenaraikan, salah satu merupakan Lebuhraya Pantai Timur Kuantan ke Singapura (LPT 4) atau dengan izin *Kuantan Singapore Expressway*. LPT 4 dilihat dapat menjana pembangunan ekonomi dan pelancongan di seluruh Pahang. Saya berharap kerajaan negeri dapat memberi penekanan dan keutamaan untuk merealisasikan pembinaan LPT 4 dalam masa yang terdekat.

Manakala, bagi sektor pelancongan dengan Kuantan Port memasuki fasa pengembangan kedua Terminal Air Dalam dengan izin *Deep Water Terminal*. Saya juga ingin mencadangkan agar Kerajaan Negeri Pahang mengusahakan Pelabuhan Kuantan menjadi hub pelabur kapal persiaran di Pantai Timur seperti yang dicadangkan oleh Menteri Pengangkutan, Tuan Anthony Low pada Ogos lepas.

Mengikut statistik dari *Cruise Lines International Association* (CLIA), negara jiran Singapura mempunyai 236 kapal persiaran yang berlabuh di Singapura pada tahun 2022 dan bilangan tersebut semakin meningkat. Hasil industri kapal persiaran akan meningkat kepada USD1.3 bilion pada tahun 2029. Statistik yang sama juga menunjukkan bahawa setiap pelancong membelanjakan sekurang-kurangnya \$100 US dollar di setiap pelabuhan yang mereka berhenti. Jika Kuantan mempunyai satu hub kapal persiaran yang bertaraf antarabangsa dan disediakan dengan pakej lawatan tentu saya yakin ia pasti akan membantu menambah hasil pendapatan negeri dan merancak lagi sektor pelancongan di Pahang khususnya Kuantan.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya difahamkan bahawa elaun-elaun bulanan Guru Al-Quran asrama Pahang selepas tolak dengan KWSP dan PERKESO baki hanya tinggal RM769.00 sahaja. Ia adalah tidak mencukupi terutamanya bagi guru yang sudah berkahwin dan mempunyai anak. Pekerjaan tersebut yang mengajar pada waktu petang bermula 2 petang sehingga 5 petang menyukarkan guru untuk mendapatkan satu lagi pekerjaan untuk menambah sumber-sumber pendapatan mereka. Dengan kewangan negeri semakin kukuh, saya mohon mencadangkan untuk menambah elaun sebanyak RM300.00 kepada Guru-guru Al-Quran Asrama seiring dengan pemeraksanaan skop kerja mereka.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Ingin saya membawa isu... beberapa isu-isu setempat untuk perhatian kerajaan negeri. Saya ingin menarik perhatian Dewan yang mulia ini berkenaan dengan isu kesesakan jalan di Jalan Sungai Lembing dan Jalan Bukit Istana pada waktu puncak. Jalan Sungai Lembing yang menjadi laluan menghubungkan Lebuhraya Pantai Timur dengan bandar Kuantan memerlukan penaiktarafan keseluruhan bagi menyelesaikan isu kesesakan pada waktu puncak dan juga isu keselamatan yang melibatkan

penduduk kawasan Kampung Padang. Saya memohon kerajaan negeri untuk mengutamakan penaiktarafan jalan tersebut untuk kesejahteraan penduduk-penduduk dan pengguna jalan raya. Selain itu, kerajaan negeri dan agensi terbabit perlu juga... perlu juga menyediakan laluan alternatif untuk penduduk-penduduk KotaSAS bagi menyelesaikan isu kesesakan di lampu trafik Bukit Istana ketika waktu puncak. Terima kasih kepada Polis Trafik Kuantan yang bertugas pada waktu puncak bagi menyuraikan kesesakan. Namun, perlu ada penyelesaian jangka panjang untuk simpang tersebut dengan kadar penghunian di KotaSAS yang semakin meningkat.

Isu ketiga berkenaan dengan isu anjing liar. Isu anjing liar memberi kesan kepada keselamatan dan kebersihan bandar. Namun, kita memerlukan pendekatan perikemanusiaan dan sistematik dalam mengendalikan isu tersebut. Saya mencadangkan kepada kerajaan negeri untuk memperuntukkan dana khas kepada Pihak Berkuasa Tempatan untuk Program Tangkap, Mandul, Lepas ataupun lebih dikenali sebagai (TNR) seperti yang telah terbukti berkesan di Negeri Sembilan bagi mengawal populasi anjing liar secara efektif. Kerjasama dengan NGO perlu diperkukuh melalui kempen kesedaran untuk menggalakkan pengambilan haiwan liar sebagai haiwan peliharaan. Selain itu, pembinaan pusat perlindungan sementara dapat membantu PBT untuk menguruskan anjing liar dengan lebih efektif dan holistik. Dengan itu, saya mengakhiri perbincangan saya dengan menyokong Belanjawan 2025 Negeri Pahang. Sekian terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat Semambu, seterusnya saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari Tahan. Dipersilakan.

ADUN TAHAN – N.09

(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan Selamat petang. [Bacaan Doa] yang bermaksud: Sesungguhnya Tuhan kamu yang meluaskan rezeki bagi sesiapa yang dikehendakinya dan ia juga yang menyempitkannya. Sesungguhnya ia maha mendalam pengetahuan-Nya lagi maha melihat akan hamba-hamba-Nya.

Yang Berhormat Speaker, Ahli MMK, rakan-rakan ADUN, ketua-ketua jabatan seluruh pemerhati. Pertama, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker kerana memberikan peluang dan ruang kepada saya untuk sama-sama mengambil bahagian dalam sesi perbincangan Rang Undang-undang Perbekalan 2025 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang pada hari jumaat yang lalu. Tahniah saya ucapkan kepada Kerajaan Negeri Pahang yang telah berjaya mengutip hasil negeri dengan jumlah melebihi RM1 billion buat kali ketiga secara berturut-turut semoga ianya akan terus memberi manfaat dan faedah kepada seluruh rakyat negeri Pahang termasuklah kami Ahli Dewan Negeri bukan kerajaan.

Yang Berhormat Speaker,

Di dalam Belanjawan Negeri Pahang yang telah dibentangkan dinyatakan bahawa bagi tujuan projek infrastruktur jalan kerajaan persekutuan telah meluluskan peruntukan sebanyak RM 645.74 juta menerusi dua kementerian iaitu Kementerian Kerja Raya berjumlah RM179.92 juta dan Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah berjumlah RM465.82 juta. Saya mengharapkan dengan peruntukan yang ada ini dapat digunakan juga untuk menaiktaraf jalan-jalan di dalam DUN Tahan seperti jalan

daripada Simpang Sawmill hingga ke Kuala Tahan khususnya di lokasi antara simpang Paya Garok hingga ke simpang Sungai Putat dan daripada Merting ke Kuala Tahan. Ini kerana ianya merupakan laluan utama yang digunakan secara tetap oleh penduduk daripada 18 buah JPKK di samping menjadi laluan kepada para pelancong yang ingin bercuti dan beraktiviti di Taman Negara Kuala Tahan dan juga di pedalaman Ulu Tembeling.

Keadaan jalan yang mendap di bahagian tepi di bahagian tengah tidak sekata, sempit dan juga rosak boleh mendatangkan risiko yang sangat tinggi kepada pengguna sewajarnya ia diberikan keutamaan dan perhatian.

Saya juga ingin mengetahui sejauh manakah perancangan yang telah dilakukan oleh pihak kerajaan bagi mengatasi masalah laluan utama yang sering ditenggelami air setiap kali musim banjir berlaku seperti di simpang Kampung Sepial, di Jambatan Sungai Kerak, di Jambatan Sungai The dan juga di Simpang Paya Garok yang menyebabkan terputusnya hubungan dan untuk makluman Dewan yang mulia pada ketika ini, keempat-empat jalan ataupun lokasi yang saya sebutkan tadi telah ditenggelami air.

Yang Berhormat Speaker,

Saya menyambut baik hasrat kerajaan bagi melaksanakan projek Pangsapuri Pahang khusus kepada golongan muda yang berpendapatan rendah. Saya mengharapkan agar golongan anak muda yang berada di pedalaman dan pinggir bandar turut mendapat manfaat daripada projek ini nanti yang kebanyakan mereka adalah bekerja sendiri. Bagi anak muda ini yang tidak berhijrah dan memilih untuk kekal di kampung masing-masing. Di antara mereka ada yang akan berhadapan dengan masalah untuk memajukan diri. Oleh yang demikian, saya berharap agar pihak kerajaan dapat memudah cara serta menyalurkan keperluan atau insentif kepada golongan muda ini.

Antara yang boleh saya cadangkan iaitu menganjurkan lebih banyak program inisiatif memajukan diri seperti menyediakan kawasan untuk golongan muda menceburi sektor pertanian seperti tanaman fertigasi. Tidak terkecuali juga di sektor penternakan. Saya amat teruja apabila menyebut tentang sektor penternakan. Rekod Pejabat Perkhidmatan Veterinar 2023 menunjukkan negeri Pahang adalah negeri yang tertinggi dalam penghasilan ternakan lembu iaitu sebanyak 151,283,00 ekor. Saya juga mengharapkan agar pihak... agar pihak kerajaan akan terus menyediakan pelbagai inisiatif pertanian dan penternakan terutamanya bagi golongan muda. Ianya sudah pasti dapat memangkin lagi sektor sekuriti makanan berlandaskan pertanian dan penternakan.

Saya juga ingin mencadangkan agar pihak kerajaan dapat menyediakan dan mengekalkan tanah rizab padang ragut demi kemudahan aktiviti penternakan serta pertanian. Ini sekaligus dapat mengatasi kegusaran orang awam berkaitan ternakan yang berkeliaran di tepi jalan yang sering mengakibatkan kemalangan hingga menyebabkan nyawa melayang.

Yang Berhormat Speaker,

Bagi merancakkan sektor pelancongan antaranya telah diperuntukkan sebanyak RM7.07 juta di dalam bajet kali ini ia juga termasuk RM7 juta bagi tujuan promosi pelancongan. Ini menjadikan peruntukan bagi sektor ini meningkat berbanding peruntukan tahun 2024 yang hanya sekitar RM10.1 juta sahaja. Saya mengharapkan promosi pelancongan yang dibuat akan turut mengetengah dan memperkasakan

semula Pekan Kuala Tembeling, Jeti Kuala Tembeling yang terdapat di dalamnya merupakan laluan masuk klasik ke Taman Negara Kuala Tahan bermula sejak akhir tahun 1960an sehingga awal tahun 2000 apabila jalan darat ke Taman Negara Kuala Tahan ditambah baik secara berperingkat.

Saya sendiri sempat menyaksikan dengan mata kepala saya sendiri bagaimana suasana kesibukan keriuhan dan kerancakan ekonomi berlaku di Pekan Kuala Tembeling sebagai pusat pengumpulan dan jual beli hasil pertanian, penternakan dan lain-lain kerana sering mengikut almarhum ayahanda saya yang bekerja sebagai pemandu bot termasuk jugalah via ferrata di Kampung Paya Gunung, Bukit Merah, Padang Piol, Labu Central di Kampung Labu, Pusat Konservasi Penetasan Telur Resing yang pertama di Malaysia berasaskan komuniti di Kampung Gol yang terletak berhampiran dengan Taman Negara Kuala Tahan. Di samping promosi juga perlu dibuat kepada 5 kampung di pendalaman Ulu Tembeling iaitu Kampung Pagi, Kampung Kuala Sat, Kampung Bantal Kampung Bukit Mat Daling dan Kampung Gusai. Setiap kampung ini mempunyai produk pelancongan mereka sendiri yang pasti akan menggamit kehadiran pelancong jika dipromosikan secara betul dan terurus ianya sangat penting bagi memastikan impak ekonomi akan dikecapi oleh penduduk setempat dan kelestarian alam akan terus terpelihara.

Yang Berhormat Speaker, dalam kesempatan ini juga ada beberapa perkara yang ingin saya ketengahkan berkaitan DUN Tahan yang saya wakili. Ianya diharapkan mendapat perhatian daripada pihak kerajaan dan agensi yang terbabit.

Yang pertama, berkaitan jalan masuk ke Kampung Masjid Lama di Jerantut Feri yang berhampiran pusat menimbang sawit dan di hadapan bangunan kedai kayu lama yang telah tidak digunakan lagi ketika ini. Jalannya rosak teruk di samping kerap berlaku paip bocor kerana ianya turut dilalui oleh lori-lori besar. Saya mengharapkan proses menaik taraf jalan ini dapat dilaksanakan dengan segera demi kesejahteraan penduduk Kampung Masjid Lama.

Yang kedua, berkaitan isu banjir kilat yang sering berlaku di Jalan Melor, FELDA Padang Piol apabila hujan lebat dalam tempoh yang agak lama. 3-4 tahun yang lepas apabila berlaku banjir kilat di kawasan ini, ianya akan memberi kesan kepada hampir 20 buah rumah. Namun setelah usaha-usaha secara berterusan yang telah dijalankan oleh pihak JPS, kesan banjir kilat ini hanya melibatkan sekitar 5-6 buah rumah sahaja lagi pada masa ini. Melalui pemerhatian saya dan penduduk, satu cadangan yang mungkin boleh dipertimbangkan oleh pihak JKR bagi menamatkan masalah ini ialah dengan menukar *culvert drain* bersaiz besar di laluan masuk ke Kampung Gajah Mati ini kerana aliran air daripada Jalan Melor ini mengalir ke situ diharapkan. Dengan penukaran *culvert drain* bersaiz besar akan melancarkan perjalanan air dan menamatkan masalah sisa hanyut seperti pelepah sawit yang tersangkut di muka *culvert* sekaligus menjadikan aliran air tersekat dan berpatah balik ke belakang hingga menjadi punca kepada berlakunya banjir kilat.

Yang ketiga, berkaitan dengan isu air melimpah di atas jalan apabila hujan lebat terutamanya di musim monsun timur laut ini hingga menyebabkan laluan terpaksa ditutup kepada kenderaan. Ianya berlaku di jalan masuk ke Kampung Air Hitam disebabkan sisa-sisa seperti pelepah sawit yang hanyut tersangkut di muka *culvert*. Saya juga ingin pertimbangan daripada pihak JKR untuk menukar *culvert drain* bersaiz besar di lokasi tersebut bagi menamatkan masalah yang berlaku.

Yang keempat, saya sangat menghargai usaha-usaha yang telah dan sedang dibuat oleh pihak kerajaan dan PAIP Pahang bagi menangani masalah bekalan air yang sering terputus antaranya berpunca daripada paip-paip lama yang pecah.

Di Kuala Tahan, sebagai contoh, kerap kali masalah paip pecah berlaku yang memberi kesan kepada beberapa kawasan seperti perumahan FELCRA Tembeling Tengah. Secara khususnya bagi penghuni di blok Kelas A dan kelas B yang berada di kawasan yang agak tinggi. Ia juga memberi kesan kepada sebahagian penduduk yang berhampiran dengan Kampung Belebar. Penghampiran...penghantaran tangki statik oleh pihak PAIP Jerantut, sedikit sebanyak memberikan kelegaan kepada penduduk yang terlibat. Namun, saya sangat optimis masalah ini akan segera berakhir apabila projek penukaran semula paip lama daripada SK Kuala Tahan hingga ke simpang Kampung Gol dilaksanakan nanti. Saya mendoakan agar segala isu teknikal seperti rekabentuk lot-lot tanah yang terlibat dengan jajaran paip nanti dapat diselesaikan secepat mungkin bagi memastikan projek ini dapat dilaksanakan sebagaimana yang dirancang.

Saya juga inginkan pencerahan daripada pihak kerajaan berkaitan dengan cadangan menaik taraf LRA Mela yang berada di kawasan di dalam kawasan Lipis tetapi turut menyalurkan bekalan air ke beberapa kawasan kampung dalam DUN Tahan seperti Kampung Sepial sekitar Kuala Tembeling dan Kuala Retang. Bilakah projek ini dijangka bermula dan berapakah kos keseluruhan bagi pelaksanaan projek ini? Yang kelima, Kampung Gusai adalah kampung yang terletak di hujung sekali di dalam Mukim Ulu Tembeling.

Berbeza dengan kampung-kampung lain yang terdapat di Ulu Tembeling seperti Kampung Pagi, Kampung Kuala Sat, sebahagian Kampung Bantal dan Kampung Bukit Mat Daling yang boleh diakses terus dengan menggunakan jalan darat walaupun belum diturap sepenuhnya. Bagi penduduk Kampung Gusai, jalan air masih digunakan sebagai akses utama. Namun kini terdapat jalan alternatif melalui melalui darat yang boleh Kampung Gusai dan memang sedang digunakan oleh penduduk ketika musim panas. Semua kenderaan boleh menggunakannya termasuk kereta viva untuk sampai ke Kampung Gusai dengan jarak perjalanan lebih kurang 10 km, tetapi kalau musim hujan pacuan 4 roda pun akan tertewas untuk melaluinya.

Ini disebabkan ada 3 lokasi yang berbukit tinggi yang dikenali oleh penduduk sebagai Bukit Kubur, Bukit Buluh dan juga Bukit Poh. Mewakili penduduk Kampung Gusai, dengan penuh kerendahan diri, saya ingin memohon...saya ingin memohon pertimbangan...saya ingin memohon pertimbangan daripada kerajaan negeri agar boleh diberikan satu peruntukan khas bagi meletakkan batu kapur terutamanya di tiga lokasi berbukit yang telah saya nyatakan sebentar tadi.

Semoga perhatian dan kecaknaan pihak kerajaan negeri terhadap penduduk Kampung Gusai akan mempermudah lagi urusan harian mereka bagi membawa masuk barangan jualan daripada bandar Jerantut bagi dua pengusaha kedai runcit, empat pengusaha kedai makan dan kira-kira sepuluh orang pengusaha kebun pisang bagi membawa keluar hasil tanaman mereka ke bandar Jerantut. Di samping boleh merencanakan lagi amalan ziarah-menziarahi di kalangan saudara mara. Untuk makluman, Kampung Gusai ini merupakan salah satu destinasi pelancong yang menerima kehadiran pelancong yang agak ramai.

Untuk akhirnya, Yang Berhormat Dato' Speaker. Pada penggal yang lepas beberapa kali saya bangkitkan berkaitan penduduk Kampung Batu Balak di mukim Kuala Tembeling berkaitan infrastruktur asas seperti jalan dan bekalan air bersih kerana

mereka masih bergantung sepenuhnya dengan bekalan air bukit sebagai sumber utama mereka. Walaupun berhadapan dengan kesukaran untuk menyelia urus bekalan air ini kerana kerap kali paip tersumbat atau patah akibat gangguan daripada gajah liar.

Pada Mesyuarat Penggal Pertama.... pada Mesyuarat Pertama Penggal Ke-3 Dewan Negeri Ke-15 iaitu pada bulan Mei yang lalu ketika membahaskan Titah Diraja. Saya sekali lagi membangkitkan perkara ini beserta dengan kebimbangan penduduk kampung berkenaan dengan nasib punca air bagi kegunaan harian mereka. Setelah dimaklumkan oleh Pejabat Hutan Daerah bahawa kawasan berhampiran punca air bukit mereka akan terlibat dengan aktiviti pembalakan. Justeru, pada ketika itu dengan membawa suara dan hasrat daripada penduduk Kampung Batu Balak, saya telah meminta agar kerajaan negeri mempertimbangkan satu peruntukan khas bagi membina telaga tiub untuk manfaat penduduk Kampung Batu Balak.

Alhamdulillah, sejak 7 minggu yang lalu, projek ini telah dilaksanakan yang mengambil masa 24 minggu bersama 3 lagi projek lain iaitu pembinaan surau baru, jalan perhubungan dan jambatan yang merintang Sungai Jenderak dengan kos keseluruhannya lebih kurang RM2.5 juta di bawah projek Kampung Angkat Madani di bawah Unit Kerjasama Awam Swasta ataupun UKAS. Mewakili penduduk Kampung Batu Balak, sekali lagi ucapan terima kasih saya ucapkan dan sampaikan kepada kerajaan negeri dan kerajaan persekutuan.

Yang Berhormat Speaker,

Setakat itu sahaja perbahasan saya terhadap Belanjawan Negeri Pahang 2025. Maka dengan ini, Tahan mohon menyokong belanjawan yang telah dibentangkan. Sekian. Assalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, Wakil dari Tahan. Seterusnya, saya menjemput ADUN yang dilantik, Yang Berhormat Dato' Ahmad Irshadi bin Abdullah Al-Qari untuk memberi... untuk membahas.

AHLI YANG DILANTIK

(YB DATO' AHMAD IRSHADI BIN ABDULLAH AL-QARI)

[Ayat al-Quran]. Allahumma Solli ala Sayyidina Muhammad Wa 'ala Alihi Wasahbihi Ajmain. Assalamualaikum WBT.

Yang Berhormat Timbalan Speaker, Yang Berhormat Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Yang Berhormat Ahli Dewan Undangan Negeri Pahang. Alhamdulillah, marilah kita merafakkan setinggi-tinggi kesyukuran ke hadrat Allah kerana dengan limpah kurnia-Nya, kita diberikan kesempatan untuk berkumpul di Dewan Yang Mulia ini di dalam suasana yang penuh keberkatan.

Pada kesempatan ini, izinkan patik pacal yang hina mempersembahkan ucapan menjunjung setinggi-tinggi kasih kesisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah ibni Al-Marhum Sultan Haji Ahmad Shah, Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang, Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah binti Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang, Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah. Atas limpah perkenan

patik dilantik sebagai ADUN Lantikan. Patik pacal yang hina berjanji akan melaksanakan tanggungjawab dengan sebaiknya. Insyallah.

Saya juga ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Wan Rosdy bin Wan Ismail, Menteri Besar Pahang. Atas kepercayaan yang diberikan kepada saya untuk dilantik sebagai ADUN Lantikan mewakili golongan akademik tanpa terikat dengan mana-mana parti politik.

Sesungguhnya amanah ini adalah tanggungjawab besar yang akan saya laksanakan dengan sebaik-baiknya demi rakyat dan negeri yang tercinta. Allah SWT telah berfirman di dalam al-Quran. Surah Al 'Alaq ayat 1 hingga ayat 5. [Ayat al-Quran]. *"Bacalah Wahai Muhammad dengan nama Tuhanmu yang menciptakan sekalian makhluk, Dia menciptakan manusia dari sebuku darah beku, bacalah dan Tuhanmu Yang Maha Pemurah yang mengajar manusia melalui pena dan tulisan. Dia mengajarkan manusia apa yang tidak diketahuinya".*

Ini selari dengan langkah yang telah diambil oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar dalam Pembentangan Bajet 2025. Pendidikan Islam terus diperkasakan di Pahang Darul Makmur. Di antara perkara yang diberi perhatian adalah pengukuhan Universiti Islam Pahang Sultan Ahmad Shah diperuntukkan sebanyak RM12 juta. Yang kedua melalui Yayasan Pahang, kerajaan negeri menyediakan peruntukan RM23.9 juta bagi melaksanakan pemberian biasiswa Pahang, sekolah rendah dan sekolah menengah untuk membantu pelajar-pelajar yang memerlukan.

Yang ketiga, menerusi Program Tahfiz Mahir dengan peruntukan RM2 juta meneruskan program tahfiz dan begitu juga selain itu, tiga program pembangunan Orang Asli dalam bidang pendidikan melibatkan peruntukan sebanyak RM2.4 juta akan diteruskan untuk pelaksanaan program BCK. Peruntukan kerajaan negeri yang begitu besar untuk tujuan pendidikan telah membuktikan kerajaan di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja menyahut tuntutan salah satu Maqasid Syariah Islamiah iaitu memperkasakan akal manusia khususnya rakyat negeri Pahang menitikberatkan soal pendidikan.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Begitu juga sebanyak RM196.06 juta kepada institusi agama Kerajaan Negeri Pahang diperuntukkan. Peruntukan ini bertambah sebanyak RM33.53 juta berbanding 2024. Peruntukan Bajet 2025 yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang untuk institusi agama Pahang terdapat banyak perkara yang dilibatkan sama ada Jabatan Agama Islam Pahang sendiri, Jabatan Mufti, Jabatan Mahkamah Syariah dan Pendakwa Syarie. Satu lagi langkah menyahut maqasid syariah menjaga agama. Firman Allah Subhanahu wa Ta'ala dalam Surah Al Haj ayat 32. [bacaan dalam bahasa Arab]. Demikianlah perintah Allah dan barang siapa yang mengagungkan syiar-syiar Allah maka sesungguhnya hal itu ditimbulkan oleh ketaqwaan hati.

Saya juga ingin merujuk kepada titah Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Tuanku dalam beberapa perkara penting.

Yang pertama, pendaftaran sekolah agama dengan Majlis Agama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang iaitu MUIP yang bertarikh 18hb September 2024. Dalam titah Tuanku, Baginda telah menekankan kepentingan mendaftarkan sekolah-sekolah agama dengan MUIP, saya menyeru agar semua pihak menjunjung titah ini dengan

sepenuh hati demi memastikan sistem pendidikan agama kita lebih tersusun selaras dengan undang-undang dan mampu melahirkan generasi yang cemerlang dalam ilmu agama dan supaya tidak disalahkan di salah gunakan premis sekolah untuk tujuan yang tertentu.

Akhir kata, saya menyokong Belanjawan yang telah yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan sebelum akhir kata marilah sama-sama kita merenungi firman Allah SWT. [bacaan dalam bahasa Arab] . Sebenarnya orang-orang yang beriman itu adalah bersaudara. Maka damaikanlah di antara dua saudara kamu yang bertelingkah itu dan bertaqwalah kepada Allah supaya kamu beroleh rahmat.

Begitu juga sabda baginda Rasulullah SAW [bacaan dalam bahasa Arab]. Jadikanlah kalian hamba-hamba Allah yang bersaudara. Sebagai penutup, saya ingin mengajak seluruh rakyat Pahang untuk terus memperkukuhkan persaudaraan dan mengamalkan nilai-nilai kasih sayang, persatuan serta tolong menolong. Kita harus menjaga hubungan kita sesama umat Islam dan masyarakat keseluruhannya tanpa membiarkan budaya benci membenci, caci mencaci atau gelar menggelar merosakkan keharmonian. Dengan itu, kita dapat terus memartabatkan kedaulatan Islam dan Kesultanan Pahang serta memastikan pembangunan negeri ini terus bergerak maju dalam suasana penuh kasih sayang dan keharmonian. Sekian ucapan sulung saya. Wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih ADUN Ahli Yang Dilantik. Seterusnya saya menjemput wakil dari Sungai Lembing. Dipersilakan.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17 (YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Terima kasih Timbalan Speaker, Yang Berhormat Timbalan Speaker. [ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT dan Salam sejahtera. Yang Berhormat Timbalan Speaker memulakan sesi perbahasan ini, Sungai Lembing ingin merakamkan ucapan takziah buat semua mangsa banjir yang telah mencapai mencecah hampir 130 ribu orang termasuklah di daerah Raub, Lipis dan Jerantut dan juga di negeri jiran kita iaitu negeri Kelantan dan Terengganu. Kita doakan semoga mereka semua dikurniakan kesabaran dan kekuatan dalam mendepani musibah ini. Kita juga merakamkan setinggi tahniah dan terima kasih kepada semua agensi dan anggota keselamatan yang terlibat sama ada dari kerajaan negeri mahupun persekutuan yang telah bertindak cekap dan pantas dalam misi bantuan dan menyelamatkan semua mangsa yang terlibat. Semoga Allah mengganjari anda semua dengan balasan tertinggi di sisi-Nya.

Sidang Dewan sekalian, dalam perbahasan ini juga Sungai Lembing ingin merakamkan ucapan setinggi tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang pimpinan Yang Amat Berhormat Jelai atas kejayaan kutipan hasil kerajaan negeri melebihi RM1 bilion bagi tempoh tiga tahun berturut-turut. Satu kejayaan yang menggembirakan rakyat di negeri ini kerana mereka mengharapkan kejayaan kutipan hasil ini akan mendatangkan kembali manfaat kepada mereka.

Besar juga harapan kami agar hasil negeri yang kukuh ini terus terus dimanfaatkan untuk kebaikan rakyat khususnya melalui pelaksanaan projek- projek pembangunan baharu dan menambah baik kualiti perkhidmatan dan fasiliti kerajaan negeri. Hal ini kerana saya melihat tidak ada pembangunan baru yang berskala besar yang boleh

membuka peluang pekerjaan kepada anak-anak muda melainkan projek-projek yang telah dirancang sejak tahun 2015 atau 2016 dan siap pada pemerintahan sekarang. Saya juga mendapat aduan daripada kakitangan kerajaan, kerusi meja yang patah serta komputer yang rosak dan tak *upgrade* pun tidak berganti.

Saya juga ingin memperingatkan kepada kerajaan negeri dalam usaha meningkatkan hasil negeri. Kerajaan negeri juga perlu berhati-hati dalam sebarang tindakan dan keputusan terutamanya dalam hal kontrak, lesen dan penguatkuasaan yang dibimbangi akan membawa kesan undang-undang kepada kerajaan negeri sendiri. Hal ini kerana saya ada mendapat maklumat bahawa kerajaan negeri sedang disaman oleh beberapa pihak. Saya mohon penjelasan. Adakah ia benar? Dan sekiranya ia benar, saya mohon agar kerajaan negeri berlawan habis-habisan kerana jika pihak kerajaan negeri kalah, sudah tentu wang rakyat akan dibazirkan untuk membayar saman tersebut. Saya juga berharap dengan kutipan hasil yang baik juga akan menjadikan kerajaan negeri menjalankan reformasi dan transformasi pentadbiran awam menjadi lebih licin dan kurang karenah birokrasi.

Hal ini penting bagi memastikan pembangunan di negeri ini dapat berjalan dengan lebih lancar dan efisien. Dalam hal ini, suka untuk saya bawa kita bersama melihat langkah kerajaan Terengganu dalam memudahkan urusan permohonan tanah baru kepada rakyat yang tidak berkemampuan dan tidak memiliki tapak rumah lagi boleh dicontohi dan dilaksanakan di negeri ini. Begitu juga dengan langkah kerajaan Johor yang memendekkan tempoh kebenaran merancang Johor Super Lane (JSL) daripada 37 bulan kepada hanya 13 bulan sahaja. Wajar dicontohi dan dilaksanakan di negeri ini. Langkah ini yang sudah pasti akan memudahkan urusan pemaju dan pelabur untuk bersama membangunkan negeri ini dengan kos pengurusan dan operasi yang lebih minimum sekali gus memberikan impak kewangan yang positif kepada rakyat.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Menyentuh pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Jelai tempoh hari. Saya inginkan penjelasan peruntukan RM9 juta bagi Program Tunas Makmur. Program ini dengan kerjasama MBS bookstore membolehkan para pelajar dan warga pendidik menikmati 30% untuk pembelian buku dan alat tulis di premis kedai mereka. Ini menimbulkan persoalan tentang adakah Program Tunas Makmur ini hanya layak ditebus dan dimanfaatkan di premis MBS Bookstore semata-mata. Tidakkah langkah ini akan menimbulkan monopoli harga dan kualiti barangan serta menghadkan pilihan kepada para pelajar dan warga pendidik sebagai pengguna. Mengapa tidak dilibatkan sekali kedai buku dan alat tulis yang lain seperti SMO Bookstore, Popular, Galeri Hidayah, Darul Ansar dan lain-lain lagi.

Dalam kesempatan ini juga, saya ingin melahirkan rasa terkilan dan kecewa saya dengan peruntukan RM8.5 juta yang diperuntukkan khusus untuk Program Juadah Makmur. Saya masih lagi tidak jelas apakah objektif utama pelaksanaan program ini? Jika dikatakan ingin berkongsi rezeki, terdapat cara yang lebih banyak lebih baik dan efisien untuk berkongsi rezeki dengan rakyat di bawah. Alangkah baiknya jika peruntukan RM8.5 juta ini diperuntukkan kepada kami, wakil rakyat pembangkang yang tidak menerima peruntukan... peruntukan kewangan yang adil untuk kawasan kami.

ADUN KERDAU – N28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Yang di-Pertua, minta mencelah sikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Ini yang pertama sekali tentang...

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Yang Berhormat Tuan Speaker, minta saya habiskan *point* saya dulu boleh?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Duduk dulu. Duduk dulu.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Yang Berhormat Tuan Speaker saya melihat buku peraturan mesyuarat.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Tak apa, boleh... boleh habiskan tapi yang pertama sekali merujuk...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Minta, minta duduk dulu Yang Berhormat.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Merujuk kepada tadi sekolah mana tadi? Yang kerusi meja tu... kerusi meja tadi sekolah mana? Sekolah KAFA ke sekolah?

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Bukan sekolah KAFA. Itu aduan daripada penjawat awam yang tak mahu didedah.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Sekolah KAFA mana?

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Bukan sekolah KAFA. Penjawat awam yang membuat aduan kepada saya.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Penjawat awam... Dia penjawat awam ni dia ada apa, dia ada pengarah dia ada pegawai dia, dia *under* peruntukan dia untuk mengganti barang-barang apa barang-barang kemudahan dia yang dia ada kalau negeri, dia ada SUK, dan kalau pusat, dia ada kementerian yang bertanggungjawab sebenarnya. Dia tak payah adu dengan EXCO ataupun dengan ADUN. Itu kebijaksanaan ketua jabatan.

Kemudian itu merujuk kepada Juadah Makmur ni. Juadah Makmur ni kita hari Jumaat kita nak berkongsi dengan orang ramai. Peruntukan ini sebenarnya duit kerajaan ini bukan untuk memeriahkan ADUN-ADUN termasuklah ADUN kerajaan tetapi untuk memakmurkan rakyat supaya rakyat merasai peruntukan kerajaan itu dirasai oleh orang ramai. Tak kiralah DUN pembangkang ke ataupun DUN kerajaan ke.

Biar dia orang merasa apa yang kerajaan negeri dapat daripada hasil. Yang membuat tu pun pejabat daerah bersama bekerjasama dengan Jabatan Agama Islam Pahang. Kemudian pengerusi masjid, Tok Empat, ketua kampung kita agihkanlah benda tu sama-sama. Siapa yang ada berkesempatan masa itu. Terima kasih Yang di-Pertua.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Speaker, Peaturan-peraturan Dewan. Saya nak... nak mohon kita semua rujuk kepada perkara 6... 36(2) dan 36(6). Pertama tadi saya ada dengar Yang Berhormat Sungai Lembang duk sebut err... kerajaan negeri ni disaman oleh mahkamah. Jadi saya nak tanyalah kes apa saman tu. Apa pertikaian kerajaan negeri lawan siapa atau pun siapa pihak-pihak yang terlibat dalam... dalam kes tersebut. Kerana sekiranya perkara yang tersebut dalam pertimbangan mahkamah maka perkara tersebut tidak boleh dibangkitkan. Itu yang pertama. Yang kedua disebut tadi err... kerajaan negeri berhadapan dengan pelbagai pihak yang cuba untuk mengambil tindakan kepada kerajaan negeri. Jadi Perkara 36(6) disebut dengan jelas tidak boleh mengeluarkan sangkaan jahat terhadap Ahli-ahli yang lain. Jadi saya kira kalau takde *point*, tarik balik. Itu sahaja Speaker.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Yang Berhormat Timbalan Speaker, *point* saya tadi saya membuat penjelasan daripada err.. apa ni pihak kerajaan negeri. Jadi saya rasa...

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Kena... kena sebut apa kes dia.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Timbalan Speaker, saya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat duduk dulu. Biar Sungai Lembing jelaskan.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Saya mintak apa ni... Yang Berhormat ADUN Lantikan lebih beradablah. Saya rasa dia lebih faham tentang Peraturan Mesyuarat err... seorang *lawyer*. Jadi mintak izin dengan cara yang lebih baik untuk saya beri laluan. Saya boleh bagi.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Yang Berhormat saya bangkit Peraturan Mesyuarat.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Ya saya... saya pun ada Peraturan Mesyuarat juga.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI PAHANG

Sila. Sila.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Saya sepatutnya saya habiskan *point* ini sebelum Yang Berhormat EXCO mencelah err... saya punya perbahasan tadi berkaitan RM8.5 juta Juadah Makmur tadi. Kita tak menafikan, saya setuju kalau kerajaan nak buat Program Juadah Makmur. Saya pun sebagai wakil rakyat saya buat program kongsi rezeki dengan masyarakat. Apa yang saya bangkitkan adalah berkenaan perkara peruntukan. Saya sambung. Peruntukan ini alangkah baiknya peruntukan RM8.5 juta ringgit ini diperuntukkan kepada kami wakil rakyat pembangkang yang tidak menerima peruntukan kewangan yang ada untuk kawasan kami...

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB SIM CHON SIANG)

Mintak celah. Mintak celah.

Saya ingat saya nak betulkan err... *figure* yang err... tadi Sungai Lembing sebut tu. Mana dapat RM8.5 juta itu. Saya pun tak tahu. Juadah Makmur itu. Saya hairan saya tak tahu.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Juadah Makmur ada sebut dalam belanjawan Yang Berhormat. Terima kasih.

Saya... saya mintak sekejap jangan ganggu saya untuk perbahasan. Lepas ni kalau ada masa saya akan bagi ruang seluas-luasnya untuk...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila. Sila.

Okey, saya nak... saya nak beritahu... menekankan ADUN err... lima minit lagi.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Tengok. Saya point masih banyak tapi diganggu. Saya mintak saya dapat habiskanlah *point* saya. Jika dibahagikan sama banyak jumlah peruntukan Projek Juadah Makmur, jumlah besar ini perlu diuruskan dengan lebih efisien bagi memastikan....

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Dato' Sri... err... Speaker saya Peraturan Mesyuarat 36(1) ni tadi.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Saya ada Peraturan Mesyuarat...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat Sungai Lembing biar Yang Berhormat ADUN Lantikan jelaskan apa... apa *standing order*... apa isu.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

36(2) ni sebut tidak boleh disebutkan apa-apa perkara yang sedang dalam pertimbangan mahkamah. Sekiranya pada timbangan Pengerusi harus merosakkan kepentingan-kepentingan pihak yang berbicara itu. Jadi tadi Yang Berhormat duk sebut ada kerajaan negeri disaman, berhadapan dengan kes mahkamah. Jadi saya nak tahu kes mahkamah mana. Dan kalua kes tersebut dalam pertimbangan mahkamah. Tak boleh sebut. Tarik balik.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Saya rasa cukup... kalau dapat saya jawab *last* sekali

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Tak... tak Yang Berhormat err... Speaker, ini Peraturan Mesyuarat

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Ini dah mengganggu ucapan perbahasan saya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat...Yang Berhormat duduk. Apa yang saya difahamkan bahawa err... memang apa isu ataupun kes mahkamah telah pun dibawa ke mahkamah tidak boleh dibangkit. Tetapi err... untuk kes kali ini Sungai Lembing tidak... tidak menyebut apa kes yang berkaitan. Dia hanya sebut kes mahkamah sahaja. Jadi saya rasa ini tidak akan...

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Yang Berhormat Speake, jadi sebab itu saya kata Peraturan Mesyuarat 36(6) ni kita baca dua... dua *cross reference* 36(2) dan 36(6). Sangkaan.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Ini bukan sangkaan. Saya mintak penjelasan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat cukuplah. Saya rasa pun bagi... bagi budi bicara saya bahawa ini hanya ADUN hanya minta penjelasan. Jadi saya rasa ini bukan satu sangkaan jahatlah. Sila mintak Yang Berhormat teruskan.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Speaker. Jumlah besar ini perlu diuruskan dengan lebih efisien bagi memastikan nikmatnya dapat dirasai dan memberikan impak kepada semua lapisan rakyat tanpa ketinggalan. Sepanjang pemerhatian saya, Juadah Makmur yang disediakan selepas solat Jumaat bukan dinikmati oleh golongan yang tidak berkemampuan malahan warga asing yang bukan pengundi adalah golongan yang paling menikmati daripada projek ini. Tidak salah untuk berkongsi rezeki, namun saya cadangkan untuk projek ini eloklah guna peruntukan peribadi Yang Amat Berhormat Jelai sahaja. Peruntukan kerajaan negeri boleh dimanfaatkan untuk pelbagai bantuan dan program yang lebih tepat kepada sasaran dan memberikan impak kepada rakyat.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Speaker... Tuan Speaker, macam-macam Yang Amat Berhormat umumkan. Bukan hanya Juadah Makmur. Kenapa kita terfokus kepada Juadah Makmur semata-mata yang kita agih kepada orang ramai di masjid. Tinggal lagi orang lain dapat menikmati, tumpang sama orang asing. Apa salahnya? Ini rezeki yang Allah SWT beri kepada kita. Yang Amat Berhormat berikan tentang budak yang baru lahir, yang nak kahwin, masjid, budak nak masuk sekolah, budak nak masuk universiti, nak buat Rumah Rakyat Pahang, nak buat Rumah Rakyat Pahang kepada Orang Asli. Semua merasa ni... semua merasa ni. Jadi apa nama jangan loghatlah. Rakyat akan mengecapi pendapatan RM1 bilion lebih itu sebagaimana yang diagih melalui jabatan-jabatan kerajaan kepada orang ramai. Insyallah. Jadi teruskanlah yang isu-isu lain. Berhentilah isu tu. Wakil daripada apa... Sungai Lembing.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Takpe. Yang Berhormat Timbalan Speaker, saya menyokong penuh inisiatif kerajaan dalam melancarkan kempen penanama 100 juta pokok termasuk dalam peruntukan RM2.5 juta kepada Jabatan Perhutanan Negeri bagi memastikan kelestarian biodiversity di negeri ini. Namun dalam kesempatan ini saya ingin melahirkan rasa kecewa dan terkilan saya terhadap kerajaan negeri yang sehingga ke hari ini masih lagi membisu dalam soal penghapusan hutan dan penebangan balak secara besar-besaran sekaligus mengancam kelestarian biodiversity di kawasan Sungai Lembing.

Isu ini sudah lebih dua bulan saya bangkitkan namun saya tidak menerima satu pun penjelasan rasmi daripada kerajaan negeri tentang perkara ini. Isu ini bukan isu picisan yang kerajaan boleh sapu bawah karpet begitu sahaja. Ini isu penting tentang masa depan kelestarian alam di kawasan Sungai Lembing yang merupakan kawasan utama tadahan air hujan dan sumber air bersih utama bagi penduduk daerah Kuantan. Ingin saya tegaskan tidak ada gunalah tanam sebanyak mana pun pokok yang baharu jika pokok yang sedia ada pun tak mampu nak jaga dan har... hargai. Jangan... saya ingin menegaskan bahawa saya telah menghantar beberapa surat rasmi kepada pihak-pihak berkaitan termasuk Pejabat Perhutanan Negeri Pahang, Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan, Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dan agensi berkaitan. Namun tiada jawapan rasmi diberikan sehingga kini selain daripada jawapan Pengarah Perhutanan Negeri yang disiarkan dalam akhbar Utusan Malaysia pada 9 Oktober 2024 yang lalu. Namun persoalannya... persoalan utamanya masih belum terjawab.

Saya juga ingin mengemukakan 9 soalan utama berkaitan isu ini yang sehingga kini masih tidak dijawab antaranya. Pertama apakah status tanah tersebut? Adakah telah diwartakan sebagai tanah pertanian dan bilakah ianya diwartakan? Yang kedua, kepada kontraktor pemaju manakah ianya dianugerahkan apakah telah melalui prosedur kewangan yang sepatutnya? Ketiga, berapakah keluasan kawasan yang terlibat bagi tujuan pertanian tersebut? Yang keempat, tanah tersebut dijual dipajak atau bagaimana? Yang kelima, jika dijual berapakah nilai yang dijual? Adakah di bawah harga pasaran atau atas harga pasaran?

Yang keenam, jika dipajak berapa tahunkah tempoh pajakan? Dan apa hasil yang kerajaan peroleh...perolehi? Yang ketujuh, berapa lama tempoh perolehan hasil jika ada bagi kerajaan negeri? Yang kelapan, apakah telah dibuat penilaian terhadap jenis kayu dan berapa penilaiannya? Mustahil tiada pengeluaran kayu terhadap

dibuat...dibuat terhadap kawasan seluas itu. Yang kesembilan, apakah ada laporan... dibuat laporan penilaian Kesan kepada Alam Sekeliling (EIA) sebelum projek dimulakan atau dianugerahkan? Jika ada, mohon dikeluarkan untuk tatapan awam segera. Yang ke-12, *sorry, point* saya yang ke-12. Isu ini juga melibatkan kepatuhan kepada undang-undang berdasarkan perintah kualiti alam sekeliling. Penilaian Kesan Kepada Alam Sekeliling 2015.

Sebarang pembukaan kawasan hutan untuk pertanian melebihi 20 hektar atau pembangunan di kawasan bercerun lebih 25° memerlukan laporan EIA. Penguatkuasaan Akta Kualiti Alam Sekeliling Pindaan 2024 menetapkan hukuman penjara mandatori sehingga 5 tahun atas kegagalan mematuhi syarat ini. Justeru, adakah kawasan ini telah mematuhi peraturan ini? Sejak dari awal saya menerima surat daripada pihak Pasukan Gerakan Am PGA, saya telah nyatakan saya akan perjuangkan perkara ini sehingga saya tahu cerita sebenar tentang perkara ini. Namun, kebi...kebisuan kerajaan negeri khususnya Yang Amat Berhormat Jelai terhadap isu ini menjadikan saya tertanya-tanya.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Yang Berhormat Timbalan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Saya nak bertanya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Silakan wakil kerajaan.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Sungai Lembing. Jadi nak tahu cerita sebenar. Adakah sebelum ini dah pernah jumpa Pengarah Perhutanan untuk dapat penjelasan?

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Terima kasih Yang Berhormat EXCO, saya dah berjumpa dengan Pengarah Perhutanan err...sekadar maklumat saya terima itu bukan di bawah hutan simpan kekal di bawah seliaan Jabatan Perhutanan Negeri Pahang.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Saya difahamkan Pengarah Perhutanan dah bagi penjelasan sebenarnya. Apa isu lagi? Tak percaya kepada Pengarah Perhutanan atau bagaimana?

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Isunya, persoalan saya tadi yang saya baca dari nombor satu sampai sembilan belum lagi terjawab. Boleh Yang Berhormat EXCO. Okey.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat saya minta gulung ya. Dah sekarang dah 18 minit tadi dah campur masa tadi yang celah.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Okey, Yang Berhormat saya ada dua tiga *point* saja lagi. Minta apa ini pertimbanganlah sebab saya banyak gangguan habis.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, saya dah bagi 3 minit lebih tapi tak apa secepat mungkin.

ADUN SUNGAI LEMBING – N17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Selain itu, dalam kesempatan ini juga saya ingin lahirkan rasa dukacita dan sedih serta mengucapkan salam takziah kepada keluarga mangsa yang maut dan cedera parah akibat terlanggar binatang ternakan di atas jalan raya di laluan Gugusan FELDA Bukit Sagu yang lalu. Kes yang sama juga telah berlaku di laluan Jalan Sungai Lembing sekitar kaw... kawasan Kampung Kolek hingga ke Kampung Kuala Kenau. Saya ingin mohon bertanya apakah jalan penyelesaian terkini yang diambil oleh pihak yang berkaitan bagi mengatasi masalah ini?

Sudah banyak kerosakan harta benda, pengguna jalan raya dan nyawa mereka telah melayang disebabkan kemalangan dengan binatang terkan... ternakan ini. Saya berharap satu jalan penyelesaian terbaik dapat diambil segera bagi memastikan keselamatan pengun... pengguna jalan raya lebih terjamin dan memberi kesedaran kepada pihak penguasa ternakan untuk lebih bertanggungjawab menjaga ternakan mereka. Saya tidak sanggup lagi untuk mendengar dan melihat kes-kes ini berlaku lagi selepas ini.

Di kesempatan ini, juga saya ingin menyentuh juga isu kenderaan berat dan kerosakan infrastruktur jalan raya khusus di FELDA seperti di Bukit Goh, Bukit Kuantan dan Bukit Sagu. Jalan raya FELDA yang sempit dan tidak direka untuk menampung kenderaan berat kini mengalami kerosakan serius termasuk jalan berlubang, merekah dan mendap, jalan yang sempit dan uzur khususnya di jalan utama FELDA Bukit Goh. Pernah saya bangkitkan dalam sidang DUN sebelum ini.

Saya mengharapkan kerajaan benar-benar serius mengambil tindakan bagi menaiktaraf jalan tersebut. Bukan sahaja menurap dengan tar yang baru tetapi juga melebarkan jalan tersebut dengan mengikut spesifikasi tahap tinggi bagi menampung kenderaan berat yang banyak menggunakan jalan tersebut. Selain itu, jalan mendap berhampiran Sungai Riau sehingga sekarang masih belum dibaiki walaupun aduan telah dibuat terhadap jalan tersebut. Pengguna sangat merasa bimbang jika berlaku perkara tidak diingini seperti tanah runtuh sewaktu melalui jalan tersebut.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Ini nak *landing* ya. Okey, saya menyambut baik dengan pertambahan peruntukan bagi pelaksanaan projek baik pulih rumah Orang Asli dan pembekalan air dengan peruntukan RM1.5 juta pada tahun ini kepada RM2.03 juta untuk tahun hadapan. Persoalan saya, bagaimanakah peruntukan ini diagihkan dan berapakah yang telah dibelanjakan untuk kawasan perkampungan Orang Asli Sungai MAS dan Bukit Bakong dalam kawasan DUN Sungai Lembing? Selain itu, di kesempatan ini juga saya ingin membawa aduan tanpa henti daripada penduduk Kampung Batu Sawar, Kubang Puyu dan Bukit Bakong yang masih lagi mengalami masalah bekalan air bersih yang terganggu hampir setiap hari disebabkan masalah saluran bekalan paip air utama pecah.

Saya ingin mencadangkan agar pihak kerajaan negeri khususnya pihak PAIP dapat turun dan berkomunikasi dengan lebih rapat bersama dengan komuniti di 3 kampung. Ini bagi memberikan penjelasan dan penerangan tentang perancangan sedang dijalankan bagi menyelesaikan masalah gangguan bekalan air bersih yang sedang mereka hadapi.

Sungguhpun begitu, saya juga ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih kepada pihak pengurusan air PAIP, Pahang PAIP yang telah memberikan respons yg sangat efektif dan responsif dalam setiap aduan. Bekalan air bersih di kawasan komuniti dalam DUN Sungai Lembing. Terbaru, saya ingin merakamkan rasa bangga dan terima kasih atas tindakan pantas PAIP dalam menyelesaikan aduan kebocoran paip saluran utama oleh penduduk tempatan di Bukit Sagu berjaya diselesaikan dalam masa yang singkat sahaja. Terima kasih PAIP atas tindakan tindak balas yang responsif ini.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Mengakhiri perbahasan ini, saya ingin tegaskan kepada pihak kerajaan supaya lebih berjiwa besar dan matang dalam menerima teguran dan kritikan khususnya daripada pihak pembangkang yang berperanan sebagai semak imbang kepada kerajaan. Kerajaan seharusnya tidak cepat melatah dengan segala teguran tetapi perlulah bersikap positif dan berusaha menambah baik perkhidmatan yang akhirnya akan memberikan manfaat terbaik kepada rakyat. Oleh itu, sekian sahaja perbahasan saya pada petang ini. Insya-Allah, kita sama-sama membangunkan negeri ini. Saya menyokong. Sekian terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil Sungai Lembing. Seterusnya, saya menjemput Wakil Batu Talam. Dipersilakan.

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Bismillahirrahmanirrahim. Salam. Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Salam Sejahtera.

Terima kasih Tuan Speaker yang memberi laluan kepada saya untuk turut sama membahaskan usul Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025. Terlebih dahulu patik menjunjung setinggi-tinggi kasih kesisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang dan Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang yang mencemar duli berangkat ke daerah Raub menyantuni mangsa-mangsa banjir di daerah Raub pada hari semalam.

Moga mereka mangsa banjir ini banyak bersabar dan redha di atas dugaan yang... yang menimpa. Saya ingin mengucapkan tahniah kepada kerajaan negeri Pahang di atas pencapaian cemerlang dalam pelbagai aspek kemajuan negeri Pahang. Berdasarkan data terkini, Pahang menunjukkan prestasi yang memberangsangkan dari segi KDNKnya, pertumbuhan ekonomi, pelaburan serta menguruskan hutang negeri yang yang baik. Kalau diukur dari segi *ranking* pun. Kita tengok kita boleh menjadikan negeri yang ketiga ataupun *top three* di semenanjung Malaysia. Jadi saya cukup yakin kerajaan negeri boleh terus pergi ke hadapan bagi memastikan dapat kita berkhidmat kepada rakyat dengan lebih baik lagi.

Saya turut ingin membincang mengenai BPP, Bantuan Prihatin Pahang yang telah ditukar nama kepada Inisiatif ini... Makmur Pahang jadi kerajaan negeri telah melaksanakan pelbagai program dalam bentuk pelbagai ini kluster dan semua langkah-langkah ini telah memberikan manfaat kepada rakyat dan dapat jugalah mengurangkan sedikit dari segi kos sara hidup ataupun membantu rakyat di negeri Pahang. Dan banyak yang kita lihat dari segi peruntukan pun ditambah cuma dalam pengalaman tugas banyak kumpulan-kumpulan ataupun kluster-kluster yang perlu kita... kita tengok.

Mungkin ada satu kumpulan lagi yang perlu diberi perhatian oleh kerajaan iaitu warga emas. Warga emas yang... yang er... boleh berdikari ni... yang boleh menguruskan diri sendiri ni, kita ada tempat di rumah orang tua. Tetapi bagi warga emas yang tidak boleh menguruskan diri ini mereka ni akan menjadi masalah nak dihantar ke hospital pun, hospital akan kadang-kadang tidak cukup untuk memberi masa yang lama tinggal di hospital. Sebaliknya kita terpaksa juga menguruskan ni... warga emas ni. Jadi saya ingin mencadangkan supaya kerajaan dapat memikirkan mewujudkan satu pusat er... ni yang kita panggil rawatan lah kepada warga emas ni yang tidak mengurus... yang tidak boleh menguruskan apa... diri sendiri ni tadi. Jadi ini er... saya cadangkanlah.

Yang keduanya, begitu jugalah apa dengan warga emas juga tadi tidak boleh menguruskan diri. Tapi ada bukan hanya warga emas tetapi err... masyarakat yang mempunyai masalah apa mental ni. Saya pernah juga bertanya kepada Kementerian ataupun Jabatan Kesihatan dari segi peratus rakyat kita di Malaysia ni err... lebih kurang sebenarnya di Malaysia ni 30% yang mempunyai penyakit mental. Mental ni bahasa lembut sikitlah bahasa kampung kita panggil gila je, kan gila.

ADUN BENTA – N.05
[YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK]

Yang Berhormat... Yang Berhormat Tuan Speaker. Ini termasuk juga wakil-wakil rakyat ya. Tak... Tak... sebab dia mental ni dia merangkumi semua, mungkin ada kita tengok.

Misal contohnya maknanya dipanggil *mental stress*. Sebab tu kita perhatikan tadi ada masanya kita tengok ada sesetengah penghujahan tu dia luar daripada kawalan. Saya harap kita jangan termasuk dalam golongan tu lah insya-Allah, mudah-mudahan kalau tidak nanti termasuk dalam senarai tu Ahli-ahli Wakil Rakyat Yang Berhormat, terima kasih.

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Saya pun sebenarnya ada di antara pelajar-pelajar kita universiti yang buat *intern* ataupun praktikal di pejabat saya. Kadang saya tanya pensyarah ni mengenai err... pelajar di university lah. Saya menanyakan soalan tadi juga saya tanya adakah masalah ni wujud di universiti? Dia menyatakan kepada saya pun lebih kurang 30% juga para pelajar di universiti ini mempunyai penyakit mental kata dia. Ianya bermula daripada murung. Ni murung duduk senyap-senyap, seorang-seorang ataupun bercakap seorang-seorang. Haa tu kira... kira mental tu nak mula... mula lah tu. Kadang-kadang ada yang hak tak makan ubat pagi kan, tak makan ubat petang, yang jenis tak makan ubat dan sebagainya. Haa itulah dalam ini... kategori tu. Jadi apabila kita menghadapi masalah ni, kita nak hantar klien ni puas menanya dalam negeri Pahang ataupun luar dan sebagainya. Sebab itulah ianya agak sukar juga. Jadi sebab itulah saya mencadangkan pada kerajaan negeri kita boleh mulalah mencari-cari untuk nak mewujudkan pusat bagi kumpulan-kumpulan ni. Itu tambahan daripada apa BPP ataupun inisiatif ni Makmur Pahang ni tadi.

Saya juga ingin menyokong usaha kerajaan bagi mewujudkan apa... e-Tanah ni... e-Tanah ni supaya dapat dipercepatkan di kawasan saya ini di Raub lah kan. Saya ada menemui seorang apa janda. Janda ni biasa kita jumpa tetapi janda ni janda kaya sikit dan janda kaya ni dia bukan apa janda Malaysia. Janda Vietnam. Janda Vietnam cukup kaya. Satu ketika memakai baju macam kerengga, petang-petang berjalan di kampung, janda Vietnam yang kaya. Kayanya janda ni adalah kerana satu ketika mungkin pengusaha-pengusaha atau mungkin ada di antara rakyat Malaysia ni yang pergi melanconglah ke Thailand, ke Indonesia, ke Vietnam tadi, Kemboja dan sebagainya. Dan akhirnya, yang ini kes ini berkahwin dengan orang Vietnam. Bawa balik ke Raub, lepas berkahwin dengan Vietnam kebetulan suaminya mati. Dan suami ni adalah pengusaha Musang King. Jadi Musang King tentu banyak hasil kan? Dan pengusaha Musang King ni yang suami pertama tadi mati. Lepas tu dia jadi janda, dia kahwin lagi dan kahwin pula kepada pengusaha Musang King yang kedua. Ha... tadi dah kaya, ini lagi kaya kerana apa Musang King. Saya dimaklumkan tidak kurang daripada 50 ekar Musang King. Ni ada tanah dan tanah tu adalah tanah haram. Jadi janda tu pun siapa nak pergi, pergilah siasat yang lebih tu. Saya setakat itu je dulu ha kan... janda Vietnam tadi... jadi sebab itulah kalau kita masih...

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Tuan Speaker, nak tanya lah.

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Haa... sila.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Janda ni mental ke tak mental?

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Janda apa tadi ha... mental. Itu okey ha... sebab dia... dia pergi ke Vietnam tadi mungkin dia... dia berkahwin lepas tu dia ikut peraturan tu dan dia ada anak dia. Jadi sebab tu lah mungkin anak tadi boleh memiliki harta suami... suami tadi. Suami yang pertama ni tauke Musang King. Suami yang kedua pun tauke Musang King. Dan kebetulan pula yang kedua pun mati juga. Ha... jadi sebab tu dia sekarang janda kaya. Janda Vietnam yang kaya. Kalau nak sesiapa cari lah dekat Raub, mempunyai tanah lebih kurang 50 ekar dan tanah itu adalah tanah haram ha. Jadi dengan adanya e-Tanah ni, saya ingat itu baru satu kes, kita bimbang ada lagi kes-kes yang... yang lain yang menjadi apa masalah err... sosial juga kepada ni masyarakat ni. Jadi sebab itulah saya menyokong supaya hal ini e-Tanah ni dapat disegerakanlah bagi senang kita di peringkat pentadbiran ataupun juga masyarakat.

Dan ketiganya, saya mengucapkan berbanyak terima kasih pada kerajaan negeri dan pusat yang telah pun meluluskan pelbagai projek. Contohnya seperti ECRL, CSR dan juga jalan-jalan baru daripada Pahang ni daripada Raub ke Cameron Highlands. Pada peringkat awal kita terpaksa pergi ke Selangor, Selangor ke Perak, Tanjung Malim, Tanjung Malim baru pergi ke Cameron Highlands.

Hari ini Menteri Kerja Raya telah pun meluluskan, mengisytiharkan bahawa jalan ke Cameron Highlands adalah melalui kalau contoh Kuala Lumpur tu, Kuala Lumpur-Bentong-Raub-Lipis... err... tak Jelai ataupun Sungai Koyan ke... ke Cameron Highlands tu jalan baru dan juga jalan ke Slim River, Raub ke Slim River. Jadi saya dapat membayangkan jika perkara ni, contohnya ECRL pada Januari 2027 akan berjalan apa... ECRL. Jadi saya membayangkan bagaimana ni pembangunan yang akan menjadi pesat dan meriah khususnya di daerah Raub lah saya bercakap ni dia dah tahu. Sebab itulah saya di sini ingin mencadangkan kepada pihak kerajaan negeri supaya mewujudkan satu pusat lagi, ini bukan pusat mental tapi pusat ni *Exhibition and Convention Center*. Ha... ni patut Tras ni boleh sokong. Ha... pusat-pusat konvensyen...

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Boleh izin?

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Terima kasih.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Saya sokong cadangan tu.

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Dan kenapa Raub hari ni nak ngabor ke 45 minit je sudah sampai ke Kuala Lumpur, ke KL saya...

Dah buat dah kan, naik *highway* CSR, lepas itu bertembung dengan *highway* biasa tu sampai ke Kuala Lumpur... KLCC 45 minit. Ini bermakna radius untuk kita mengada tak semestinya kita membuat program-program yang besar di ibu kota ataupun di Kuala Lumpur tapi boleh kita pindahkan program-program macam *Exhibition* dan *Convention*.

ADUN TERUNTUM – N14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Beri laluan sikit, bolehlah. Kalau 45 minit tu sampai, tak kena *speed trap* ke? Kalau saya, kira tu kena *speed trap*, kena saman jugak tu.

ADUN BATU TALAM – N.06
(YB DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM)

Tak, ini biasa saja, 120 je. Tak laju. Saya jalan *slow* saja [ketawa]. Dia limit 120 je. Hah 110, bawah sikit. Memang tak laju, boleh cubalah kan? Maksudnya, mana radius daripada Kuala Lumpur, kita tidak nak membebankan ataupun membanyakkan program-program di Kuala Lumpur tetapi kita cuba membawa program-program yang peringkat antarabangsa ini ke negeri Pahang khususnya ke Raub. Jadi kita di peringkat daerah pun sebenarnya majlis daerah telahpun pergi ke Melaka menengok pusat *Exhibition* di Melaka dan kita cukup yakin Raub pun maknanya KL dengan Raub pun dekat dan boleh juga mewujudkan dan boleh juga sedikit sebanyak membantu daerah ataupun bandar di Raub ni.

Dan ini juga, boleh juga kita nampak mewujudkan dari segi apa sektor ini, pelancongan. Dan seterusnya, saya pada hari ini ingin mengemukakan pandangan-pandangan atau cadangan daripada Raub lah. Di antaranya yang terakhirlah ini ialah mengenai hala tuju Raub itu sendiri kan. Sebabnya kita mempunyai sedikit aset khususnya pertanian berasaskan durian dan sebagainya. Jadi, kita di Raub telah menetapkan hala tujunya sebagai daerah Eco-agrotourism.

Jadi untuk inilah kita fokuskan untuk nak membangunkan daerah Raub supaya ianya menjadi sebuah daerah yang membangun yang mengaktifkan program-program dalam konteks Eco ini... agro tourism ini tadi. Jadi sebab itulah kalau kita lihat hari ini KDNK di Cameron Highlands sudah mencapai apa RM1.0 bilion tapi di Raub pun dia tak sama tetapi KDNK di Raub pun telah mencecah ini RM1.0 bilion. Jadi maknanya Raub dengan Cameron Highlands, dia punya hasil keluaran dia adalah sama. Jadi sebab itulah maknanya kita mencadangkan supaya pihak kerajaan membantu membangunkan hasrat Raub tadi, mewujudkan aktiviti-aktiviti yang berasaskan kepada Eko-agrotourism tadi.

Jadi kita haraplah, maknanya sekarang ni kita ada 11 daerah, majlis perbandaran sebagainya dan Raub pun ingin juga meningkat menjadi sebuah daerah ataupun menjadi daerah ini bandar raya. Jadi inilah yang saya nak masukkan di dalam Dewan ini supaya kerajaan dapat membantu Raub ni menjadi sebuah daerah yang maju dengan program-program yang sebagaimana yang saya sebut ni.

Satu lagi saya nak masukkan di sini ialah mengenai pembangunan Bukit Fraser. Kalau saya tak masukkan mungkin kami berbincang di luar saja. Waima pun, Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku Sultan Pahang telah pun berangkat ke Fraser's Hill, telah bertitah maksudnya kalau Fraser's Hill tu kena ada *cable car* okay juga. Tapi kita bercakap di luar, tak bercakap di Dewan. Jadi di sini saya ingin mencadangkan pihak kerajaan agar memikirkan dapat mencari jalan mengkaji untuk mewujudkan *cable car* ni bagi memajukan lagi kawasan Fraser's Hill sebagai satu tempat percutian atau rekreasi yang termasyhur yang ada *standard* di dalam negeri Pahang.

Jadi itu sajalah perbahasan saya dan katanya Tuan Speaker yang saya nampak Pahang ni dah kalau setahun, dua tahun, tiga tahun tu kita rasanya berada pada landasan yang betul. Tinggal lagi sebagaimana yang disebut oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar tadi pun Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, sampai bila pun kita buat ke benda ni tidak akan cukup. Jadi kerja kita adalah untuk mencari jalan, merancang kemudahan-kemudahan dan sebagainya. Semoga mendapat faedah dan manfaat kepada rakyat. Jadi kita haraplah Pahang ini menjadi sebuah negeri yang maju dan ekonominya seimbang di dalam negeri. Tapi apa-apa pun perancangan ini ianya memerlukan sokongan berterusan daripada semua pihak.

Dan kita haraplah masyarakat, rakyat memahami dan sama-sama dapat menyokong apa kerajaan negeri Pahang ini. Jadi dengan pencapaian yang kita buat, yang kita raih, kita haraplah... kita yakin yang semua benda ini akan dapat memperolehi apa kejayaan bagi negeri ataupun rakyat di negeri Pahang ini tadi. Jadi itu sahaja. Dan dengan ini, saya menyokong Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Wakil dari Batu Talam. Seterusnya saya menjemput wakil dari Pulau Tawar untuk mengambil bahagian, sila.

ADUN PULAU TAWAR – N.11 (YB TUAN YOHANIS BIN AHMAD)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan Selamat Petang. [Bacaan ayat al-Quran]. Bismillahirrahmanirrahim. [Bacaan ayat al-Quran] Al-Maidah: Ayat 2. Bertolong bantulah kamu dalam perkara kebaikan dan taqwa. Janganlah kamu bertolong bantu dalam perkara dosa dan pencerobohan. Bertaqwalah kamu kepada Allah, sesungguhnya Allah... sesungguhnya sangat berat Allah... sangat berat seksaan-Nya. Yang Berhormat Tuan Speaker, terima kasih saya ucapkan di atas kebenaran untuk saya menyampaikan ucapan pada petang ini.

Pertamanya, sekalung tahniah saya ucapkan kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang di atas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang pada hari Jumaat baru ini yang menyentuh tentang prestasi dipertingkat, kemakmuran dipertahan.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya mulakan ucapan dengan menyentuh sektor pelancongan. Jadi pada 26 Oktober baru-baru ini, satu program telah diadakan di bumi bertuah Kampung Pulau Tawar. Kampung Pulau Tawar ini adalah kampung tradisional yang mana di sana ada jasad almarhum Mat Kilau. Maka penduduk kampung yang diketuai oleh saudara Mohd Rodzi bin Rozuki selaku Pengerusi JPKK, Kampung Kedondong, Kampung Masjid, Kampung Bandar.

Mereka berpakat sama-sama orang kampung dengan jawatankuasa dia. Mereka menganjurkan satu program "Moh La Weh Ke Pekan Sehari Lama... Moh La Weh Ke Pekan Sehari Lama". Menariknya, program yang mereka anjurkan ini adalah tema yang digunakan adalah memakai pakaian-pakaian lama. Jadi yang datang hari itu pakai pakaian lama... bertanjaknya. Kalau perempuan tu, kain batik jadi kain tudung. Ada yang yang bawa buah nyior, buah nyior tu dua. Sebab orang dulu-dulu kalau berjalan, buah nyior dengan parang, dia bawa.

Jadi program tu mendapat sambutan lah. Peniaga-peniaga ni, orang kampung peniaga ini, mereka mengambil kesempatan daripada program tu, menghidupkan suasana pekan sehari lama. Maka mereka meniaga barang-barang lama, barang antik, makanan-makanan tradisional yang jarang kita jumpa. Jadi pada pagi tersebut, acara bermula pukul 8.00 pagi. Tapi pukul 7.00 pagi orang dah bergayut kat pintu pagar. Maka tak sangka, penganjur tak sangka kehadiran hari tu mencecah hampir 5,000 orang dan peniaga. Saya pergi pukul 8.30 dah habis dah makanan. Pergi ambik gambar aje lah. Jadi pukul 7.00, 8.30, pukul 9.00 dah habis dah makanan. Sambutannya cukup menggalakkan dan ada kalangan anak muda yang balik daripada Kuala Lumpur, bandar-bandar besar balik kampung pada hari tersebut untuk meraikan program tersebut.

Jadi ini satu inisiatif penduduk kampung nak beri satu err... pada kita bahawasanya ekonomi kampung tradisional ni boleh dirancarkan dengan salah satunya elemen pelancongan dan juga ada kalangan mereka ni menjadi usahawan setempat. Maka err... secara tak langsung program pada hari tersebut dapat menjana ekonomi yang lebih baik kepada masyarakat sekitar dan juga mempromosikan kampung ini kepada masyarakat luar. Pada tahun 2021, 2022 berlaku satu fenomena apabila filem Mat Kilau dipertontonkan dan ramai rakyat Malaysia yang menonton filem tersebut dan hasilnya mereka datang ke kampung ini untuk menziarahi makam almarhum Mat Kilau termasuklah mereka yang datang daripada luar negeri Pahang dan seluruhnya.

Jadi penduduk kampung, jawatankuasa ini mencadangkan kepada kita. Antaranya adalah err... dia mintak kita membina tapak niaga khas di pesisir Sungai Pahang tersebut untuk er... untuk kemudahan mereka berniaga. Tapak khas lah yang sesuai dengan tepi Sungai Pahang yang ada baru ni yang menariknya dibuat daripada buluh. Kalau dulu kita orang kampung majlis kenduri kahwin, kita buat daripada buluh kan, kerusi buluh meja buluh. Tapi yang menariknya baru ni konsep tu diterjemah pakai buluh dan kalau ada rotan mungkin pakai rotan lah, baik. Kemudian, mereka juga meminta kepada kita untuk membina jeti khas di kawasan terbabit untuk memudahkan penduduk urusan Kampung Seberang Sungai, Kampung Gintong untuk datang ke Kampung Seberang sini di Pulau Tawar ini untuk mereka merasai suasana-suasana lama ini.

Jadi, err... di samping merencanakan ekonomi penduduk setempat, kita boleh menghidupkan kampung warisan ini dan kita boleh menarik ramai pelancong untuk datang dan mengetahui sejarah apa yang ada di kampung tersebut dan mengetahui apakah... apakah jasanya almarhum Mat Kilau ini kepada negara kita, baik. Maka er... dalam pembentangan bajet kali ini, Yang Amat Berhormat Menteri Besar ada menyebut kepada kita bahawasanya peruntukan yang diberikan kepada Tourism Pahang adalah sebanyak RM7.07 juta. Jadi saya kira apalah salahnya, jika kita perturunkan sedikit bajet kepada penduduk kampung tersebut yang mana saya kira mereka amat berterima kasih kepada kerajaan negeri jika dapat er... menyediakan tempat-tempat yang saya sebutkan tadi, InsyaAllah. Ya. Jadi saya tengok YB EXCO dah senyum tu, InsyaAllah. Jadi...

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Nak minta laluan.

ADUN PULAU TAWAR – N.11
(YB TUAN YOHANIS BIN AHMAD)

Okey. Baik.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Terima kasih kepada Yang Berhormat Pulau Tawar. Memang tertarik dengan acara tersebut yang di... di... dikongsi oleh Yang Berhormat Pulau Tawar. Jadi untuk makluman, memang setiap tahun kerajaan negeri dan kerajaan persekutuan memperuntukkan peruntukan untuk infrastruktur pelancongan. Jadi setiap tahun permohonan dibuka kepada Pejabat Daerah dan Tanah dan Kerajaan Tempatan. Jadi, kita mengalu-alukan permohonan-permohonan daripada Pejabat Tanah dan Daerah di daerah masing-masing untuk cadangan untuk menaiktaraf ataupun mengadakan infrastruktur yang boleh berasaskan atau membantu pelancongan. Okey. Terima kasih.

ADUN PULAU TAWAR – N.11
(YB TUAN YOHANIS BIN AHMAD)

Terima kasih YB EXCO di atas pencerahan tadi. Baik. Perkara kedua yang saya nak sentuh adalah berkait dengan isu FELDA. Pertama sekali, er... saya nak bangkitkan perkara berkait rapat dengan pemasangan meter elektrik di rumah kedua dalam lot rumah peneroka. Berdasarkan surat yang dikeluarkan oleh pihak FELDA pada 3 Oktober 2023, FELDA tidak lagi membenarkan permohonan pemasangan elektrik ke rumah kedua dalam lot rumah peneroka selepas 31 Disember 2023. Maknanya 2024 dah tak boleh maksudnya.

Namun, kita menerima banyak permintaan kalangan anak-anak peneroka khususnya generasi kedua dan ketiga yang mana mereka mintak FELDA mengkaji balik larangan ini kerana mereka, ada yang membina rumah untuk di diami di belakang rumah ayah dia. Err... Dan ada juga yang membina rumah kedai. Saya tak nak sebut tentang PBT dan sebagainya, sebab itu cerita lainlah. Cuma apabila mereka siap rumah ini, err... halangan mereka adalah kerana tak boleh dapat elektrik. Jadi dia terpaksa beli lampu kedai dua ringgitlah. Cas bateri pasang. Takkan nak pakai *generator*, jadi masalah. Maka err... bila mereka nak berniaga kedai yang mereka bina, bila tidak ada elektrik memang jadi masalah pada mereka dan pendapatan merekalah. Jadi mungkin Yang Berhormat EXCO akan memberi jawapan pada sesi penggulungan nanti, insya-Allah.

Baik, satu lagi berkait dengan err... isu FELDA juga. Pada muka surat 31, Yang Amat Berhormat Menteri Besar ada menyebut tentang Perkara 128 err... membina kejayaan bersama FELDA. Dalam *point* tersebut, Yang Amat Berhormat Menteri Besar menyebut tentang peruntukan sebanyak RM2 juta bagi penubuhan Sekretariat Muafakat FELDA Pahang. Jadi saya kira, alhamdulillah cadangan yang baik. Kita di FELDA, kita dah banyak pengurusan. Ada pengurus FELDA dengan jawatankuasa dia, untuk ladang kita ada ketua peneroka, kita ada Tok Empat, kita ada sistem blog, kita ada MBFM, ada KAF ada GPW dah banyak dah.

Tapi saya faham maksud hasrat ini adalah untuk menyelaraskan *One Stop Center* dengan izin, baik. Cuma saya mencadangkan begini. Penubuhan sekretariat ini untuk manfaat warga FELDA dipanggil Muafakat. Bila muafakat ni semua sekali tak ada yang tertinggal. Maka saya cadangkan sekretariat Muafakat FELDA Pahang ini kita libatkan semua Yang Berhormat ADUN yang dalam DUN dia ada FELDA kan. Tak semua ADUN ada FELDA. Tapi ramai yang ada FELDA, sama ada sebelah sini atau sebelah sana. Maka alangkah manisnya jika wakil YB ini berada dalam sekretariat ini ataupun dilibatkan secara aktif dalam program-program muafakat ini dan saya kira kalau program muafakat ini dilibatkan, kami semua, Allahuakbar betapa manisnya program tersebut, InsyaAllah. YB senyum lagi.

Jadi saya sebut muafakat, muafakat ni kalau kita di FELDA, kita sebut muafakat membawa berkat. Jadi untuk kita bina muafakat ini sama-samalah kita menjayakan program yang dianjurkan oleh sekretariat ini melibatkan semua pihak. Semua pihak terlibat tanpa kita meninggalkan siapa sekali pun, insya-Allah. Jadi untuk muafakat ni, kita... kita dengar pantun yang saya sebut ni untuk muafakat.

Gendang gendut tali kecap.

Indah bersama bila berkongsi.

Ikan tenggalan terkena pukut,

Jala tersirat terkena haruan,

Jadikan amalan Hidup Muafakat,

Pahang Muafakat Harapan Barisan Perikatan.

Speaker, saya menyokong. [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Pulau Tawar. Seterusnya saya menjemput Wakil dari Mentakab, dipersilakan.

ADUN MENTAKAB – N.30

(YB TUAN WOO CHEE WAN)

Yang Berhormat Speaker.

Saya mulakan ucapan saya dengan mengucapkan syukur kerana diberikan peluang sekali lagi bersama-sama di Dewan yang mulia ini dan tentunya memanjangkan ucapan tahniah dan syabas kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar Pahang kerana mendapat pujian dan menerima Sijil Ketua Audit Negara bagi pendapat... bagi pendapat tanpa teguran untuk penyata kewangan negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2023. [Ahli Dewan menepuk meja]

Saya merasakan ini adalah pencapaian terbaik bagi negeri Pahang dan saya mempercayai penyediaan dan pembentangan bajet tahun ini oleh Yang Amat Berhormat MB berasaskan kepada prestasi yang telah ditunjukkan sebelum ini. Semua ini berkat kerajaan perpaduan di antara BN dan PH [Ahli Dewan menepuk meja]. Izinkan saya menyebut senarai negeri yang mendapat kepujian dan sijil Ketua Audit Negara iaitu Johor, Pahang, Perak dan Sabah dan kesemua negeri ini di bawah pemerintahan kerajaan perpaduan. Di atas semangat cakna kepada rakyat negeri Pahang yang kita kasihi ini, saya mencadangkan agar kawasan Mentakab khasnya dan Temerloh amnya perlu diberi... perlukan perhatian yang lebih untuk menjadi hub

industri teknologi tinggi AI dan pada masa yang sama menjaga alam sekitar. Di atas semangat ini saya menyokong penuh taklimat kawasan perindustrian di daerah Temerloh yang dibentangkan oleh Haji Suris bin Mihat, mantan YDP Majlis Perbandaran Temerloh yang menggariskan pelan dan gagasan yang bertujuan menyemarakkan kepesatan pembangunan di Temerloh khususnya di Mentakab.

Saya menyokong penuh *flagship* dengan izin, yang dicadangkan antaranya *Smart Valley* di samping memajukan lagi Taman Perindustrian Temerloh yang berada di bawah DUN Mentakab. Saya percaya apabila dilaksanakan dengan sebaiknya akan mendapat menyediakan peluang pekerjaan kepada anak-anak kita di Temerloh di samping kepesatan ekonomi setempat yang sangat bagus untuk negeri Pahang pun begitu pada masa yang sama, kita perlu belajar daripada pengalaman silam dikatakan penutupan kilang menyebabkan bukan saja ramai yang kehilangan pekerjaan tetapi juga Pihak Berkuasa Tempatan kehilangan pendapatan daripada cukai sejumlah RM 1.2 juta setahun dan cukai tanah lebih kurang RM600,000.00 ribu setahun. Jadi, kita perlu berhati-hati dan juga dengan sistematik untuk memastikan hal seperti ini tidak... tidak lagi berlaku.

Yang Berhormat Speaker,

Saya mencadangkan kepada Dewan yang mulia ini supaya suatu inisiatif diambil oleh kerajaan Pahang untuk mewujudkan sebuah universiti sama ada universiti awam atau pun swasta di kawasan Mentakab khususnya di dalam Pelan Pembangunan *Smart City*. Saya percaya dengan adanya universiti yang sebaiknya berbentuk *Research University* sama ada yang berkaitan dengan AI dan teknologi tinggi mahupun agroteknologi terkini akan mendapat memberi manfaat kepada negeri Pahang dan juga negara. Infrastruktur sedia ada untuk menubuhkan sebuah universiti tidak menjadi masalah malah saya percaya kita masih lagi memiliki *land bank* yang luas yang boleh dimanfaatkan untuk membina sebuah universiti. Tambahan pula dengan jaringan perhubungan yang baik iaitu ECRL dan Lebuh raya Pantai Timur yang saya fikir tidak lagi menjadi masalah kepada mana-mana pelajar dari seluruh negara yang mahu menuntut ilmu di Mentakab. Saya benar-benar memohon dan menggesa Yang Amat Berhormat MB memikirkan secara serius permintaan dan hasrat kami di Temerloh.

Saya juga mencadangkan industri pelancongan di kawasan Temerloh ditambah baik daripada sedia ada. Saya difahamkan daripada sumber MPT, ribuan kenderaan luar yang masuk ke Temerloh saban minggu untuk pelancongan tempatan yang bukan setakat mahu menikmati ikan patin tempoyak tetapi juga membelanjakan wang di pasar-pasar di Temerloh. Saya mengucapkan tahniah kepada MPT akan tetapi nampaknya pelancong hanya menumpukan kepada bandar Temerloh sahaja dan Mentakab agak ketinggalan. Saya berasa sedih jadi, saya memohon MPT, kerajaan negeri dan semua pemegang taruh untuk kita sama-sama berbincang untuk kita mencari jalan limpahan tersebut di bawa ke bandar Mentakab yang bersejarah. Saya percaya dengan cara ini secara tidak langsung akan mendapat memberi pulangan ekonomi yang besar kepada Temerloh dan Mentakab.

Yang Berhormat Speaker,

Saya tertarik dengan manifesto Yang Berhormat Dato' Sri Speaker pernah mengajukan beberapa tahun dahulu. Saya berkongsi harapan dan semangat tersebut dan hari ini saya mencadangkan di dalam Dewan yang mulia ini supaya dapat dibina sebuah persimpangan baru di kawasan Kampung Batu Kapur dari Lebuh raya Pantai Timur. Sekarang ini hanya ada dua jalan masuk daripada LPT iaitu Persimpangan Lanchang dan Temerloh tetapi saya mempercayai persimpangan baru ini juga perlu

bukan sahaja sebagai *flood mitigation* dengan izin di kawasan Kampung Batu Kapur tetapi juga dapat mengurangkan kesesakan lalu lintas. Malah kawasan-kawasan sekitar persimpangan baru ini akan dapat dimajukan di samping nilai tanah yang tentunya akan meningkat secara tidak langsung akan meningkatkan ekonomi setempat dan memakmurkan rakyat. Oleh kerana kawasan tersebut juga adalah berhampiran dengan *Smart City* Temerloh maka adalah sangat perlu oleh itu saya mencadangkan sebuah mini UTC dibina di Mentakab untuk menjadi pusat transformasi.

Yang Berhormat Speaker,

Saya telah bercakap mengenai isu air pada setiap kali persidangan-persidangan DUN. Sejak kali pertama saya menjadi ADUN, hari ini saya akui di kawasan saya masalah air tidaklah terlalu kerap seperti sebelumnya. Namun begitu, saya masih lagi menggesa supaya isu bekalan air ini dapat diselesaikan dengan sepenuhnya bagi manfaat rakyat. Masih ada masalah gangguan air termasuklah beberapa kampung, taman yang tekanan airnya adalah terlalu rendah. Sebagai contoh Taman Rimba, Mentakab. Penduduk sini kerap sangat alami gangguan bekalan air. Kalau terdapat gangguan bekalan air er... kalau terdapat gangguan bekalan air warga Taman Rimba selalunya lambat atau lewat sehari baru dapat bekalan air berbanding dengan kawasan lain di sekitarnya apakah puncanya. Bukan sehari dua, bukan sebulan tetapi bertahun-tahun senario ini berlaku tak akan lah kejadian sebegini tidak dapat diselesaikan dah berlarutan lebih 10 tahun. Ia amat memberi kesan atau impak kepada kelangsungan hidup penduduk setempat. Sehubungan itu, saya mohon jasa baik pihak berwajib untuk mencari suatu solusi bagi menyelesaikan isu ini yang bagitu lama menghantui mereka.

Yang Berhormat Speaker,

Saya juga mencadangkan supaya projek penggantian batang paip err... penggantian batang-batang paip *asbestos* dengan izin, kepada *mild steel pipe* dengan izin, dipercepatkan dan diberi perhatian utama untuk mencapai cita-cita memajukan Temerloh dengan *Smart City* dan Industri. Kita tidak ada pilihan melainkan menyediakan infrastruktur terbaik dan salah satu darinya tentulah bekalan air yang bagus dan tidak terputus. Izinkan saya menegur PAIP yang saya mendapat banyak rungutan kerja-kerja membaiki paip-paip yang bocor dan pecah mengambil masa yang lama dan berhari-hari. Keadaan seperti ini perlu diatasi dan saya menggesa PAIP menilai semula serta menambah baik SOP sedia ada supaya kita dapat memberikan khidmat terbaik kepada rakyat.

Kenaikan kadar tarif air seharusnya seimbang dengan perkhidmatan yang lebih baik dan bukannya di takuk lama. Masalah bekalan air yang tidak mencukupi memberi kesan kepada pembangunan Temerloh. Saya mendapat banyak aduan daripada syarikat pemaju perumahan yang tidak dapat memulakan projek mereka disebabkan bekalan air yang tidak mencukupi. Saya juga telah berkali-kali membangkitkan isu berkenaan banjir di Temerloh, Mentakab dan juga Lanchang. Beberapa minggu lalu, bandar Mentakab sekali lagi dinaiki air sehingga kawasan Pasar Mentakab banjir. Malah air banjir sampai di pinggir jalan utama Temerloh-Mentakab. Saya akui ada usaha projek tebatan banjir yang sedang berjalan tetapi malangnya saya diberitahu *progress* projek tersebut sangat perlahan. Pada permulaannya dijadual siap tahun ini, tapi ditangguh ke tahun depan tetapi diberitahu tangguh lagi ke tahun 2026. Memandangkan keadaan cuaca hari ini yang tidak menentu dan negeri Pahang yang terdedah kepada Monsun Timur Laut saban tahun. Saya menggesa perhatian yang

lebih diberikan kepada projek ini supaya banjir besar dapat dikawal dengan sebaiknya dan tidak menyusahkan rakyat.

Yang Berhormat Speaker,

Persatuan Renang Amatir Temerloh telah menganjurkan Kejohanan Renang daerah Temerloh di Kolam Tasik Kampung Berhala Gantang, baru-baru ini. Persatuan terpaksa menyewa tempat itu yang jauhnya lebih kurang 20km daripada Mentakab. Sebab tiada *facility* lain yg dapat diguna pakai. Persatuan telah dapat mencungkil bakat-bakat yang dapat mewakili negeri Pahang dengan situasi atau *facility* yang amat terhad. Sehubungan itu, saya menyarankan sebuah kolam renang dibina di Mentakab atau Temerloh supaya lebih ramai perenang berpotensi dapat dicungkilkan.

Yang Berhormat Speaker,

Saya sekali lagi menyokong pembentangan Bajet Negeri Pahang dan mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat MB. Mari kita sama-sama berdoa dan berkerja keras dengan kejujuran di samping saya menggesa semua pihak untuk tidak suka-suka mempolitikkan isu serta masa depan rakyat Pahang. Saya percaya Kerajaan Perpaduan Pahang mampu membawa kemakmuran kepada negeri Pahang. Sekian, terima kasih. Mohon menyokong.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Wakil Mentakab. Seterusnya saya menjemput Wakil dari Bukit Ibam. Dipersilakan.

ADUN BUKIT IBAM – N.40 (YB TUAN NAZRI BIN AHMAD)

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. [ayat al-Quran]. Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan selamat petang. Alhamdulillah [ayat al-Quran]. Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Ahli-ahli Yang Berhormat, Ketua-ketua Jabatan dan para pemerhati sekalian.

Yang Berhormat Speaker, sebelum saya meneruskan ucapan saya, saya mohon izin untuk mengalu-alukan pemerhati daripada Pusat Khidmat Masyarakat DUN Bukit Ibam yang turut serta dalam Dewan kita pada hari ini.

Yang Berhormat Speaker, saya mulakan perbahasan saya dengan membacakan firman Allah Taala dalam Surah Ar-Rum ayat 41. [ayat al-Quran] telah zahir kerosakan dan kemusnahan di darat dan di lautan disebabkan oleh tangan-tangan manusia bagi dirasakan akan sebahagian daripada apa yang telah mereka lakukan. Mudah-mudahan mereka akan kembali yakni ke jalan yang benar.

Yang Berhormat Speaker, tahniah diucapkan kepada kerajaan negeri dan seluruh penjawat awam negeri kerana dapat mengekalkan jumlah hasil negeri melebihi RM1 bilion 3 tahun berturut turut. Namun, hasil yang diperolehi ini akan bertambah berkat apabila dibelanjakan dengan cara yang betul dan diuruskan dengan adil dan saksama. Sabda Nabi SAW yang bermaksud, tidak berganjak dua kaki anak Adam, yakni di Padang Mahsyar pada hari Kiamat sehingga ditanya kepadanya beberapa soalan antaranya [ayat al-Quran] tentang hasil rezekinya dari mana sumbernya dan ke mana ia dibelanjakan.

Yang Berhormat Speaker, Allah mencipta manusia memiliki lima unsur. Yang pertama roh, yang kedua jasad, yang ketiga akal, yang keempat nafsu dan yang kelima hati. Semua agama sepakat mengatakan seorang manusia akan menjadi baik apabila dia berpegang teguh dengan ajaran agama. Apatah lagi agama Islam yang sangat menitikberatkan tentang amalan kerohanian yakni hubungan hamba dengan penciptanya. Sabda Rasulullah SAW [ayat al-Quran] sesiapa yang Allah SWT ingin menjadikan dia baik. Caranya ialah [ayat al-Quran] diberikan kepadanya faham agama. Faham di sini bukan sekadar ada ilmu tetapi menghayati dalam kehidupannya. Maka selain keperluan prasarana-prasarana fizikal, kerajaan juga bertanggungjawab terhadap keperluan rohani masyarakat. Tidak dinafikan kerajaan telah membina banyak masjid dan surau.

Namun, tuntutan mengimarahkan rumah-rumah Allah ini seperti kewajipan mendirikan solat Jumaat juga perlu diberi perhatian. Justeru, Bukit Ibam mencadangkan agar penguatkuasaan yang lebih tegas dan lebih kerap dilakukan terhadap orang-orang Islam yang meninggalkan solat Jumaat iaitu lelaki Muslim yang cukup syarat wajib solat Jumaat ke atasnya. Mutakhir ini sangat jarang kita membaca berita, penguat kuasa agama, menangkap dan mendakwa mereka yang tidak menunaikan solat Jumaat. Fenomena meninggalkan solat Jumaat ini dilihat semakin berleluasa terutama di kawasan FELDA dan kampung sehingga mereka ini tanpa segan silu melepak di gerai-gerai makan di saat umat Islam lain mendirikan solat Jumaat. Maka konsep amar maaruf dan nahi mungkar dalam isu ini perlulah dilakukan segera. Begitu juga disarankan agar syarikat-syarikat perniagaan dan perkhidmatan menangguhkan sebentar operasi mereka untuk memberi laluan kepada para pekerjanya untuk menunaikan solat Jumaat.

Yang Berhormat Speaker, peranan pengangkutan awam sangat besar dalam kehidupan masyarakat. Sudah sewajarnya kerajaan mengambil berat berhubung hal ini. Namun, penduduk di gugusan FELDA Keratong, Bandar Tun Abdul Razak dan sekitarnya agak terkejut apabila syarikat bas MARA Liner telah menamatkan operasi bas ekspres ke Kuala Lumpur bermula awal November lalu.

Mungkin kerana ingin mengurangkan kos operasi. Tetapi janganlah daripada beroperasi tujuh hari seminggu dihentikan terus serta-merta. Justeru, cadangannya perkhidmatan bas ekspres Chini, Muadzam Shah, Bandar Tun Abdul Razak, Seremban dan KL ini diwujudkan semula walaupun hanya beroperasi tiga atau empat hari dalam seminggu. Begitu juga, pihak bertanggungjawab boleh mengkaji semula keputusan menghentikan perkhidmatan bas ke bandar Bukit Ibam yang menjadi alat pengangkutan sebahagian penduduk terutama oleh para pelajar Sekolah Menengah Agama Bukit Ibam.

Yang Berhormat Speaker. Antara isu yang sering berbangkit di dalam DUN Bukit Ibam ialah serangan haiwan liar. Penduduk sering mengadu tentang serangan gajah yang merosakkan tanaman di sekitar bandar Bukit Ibam. Baru-baru ini pula, ada penduduk yang mengadu tentang serangan harimau yang membunuh ternakan mereka seperti lembu dan kerbau di sekitar ladang kelapa sawit FELDA Keratong 6, 7 dan Keratong 11. Mungkin haiwan-haiwan liar ini mula masuk ke kawasan kampung dan ladang-ladang kerana hutan yang berhampiran yang menjadi habitat haiwan-haiwan ini sudah ditebang dan diceroboh termasuk Hutan Simpan Lesung.

Untuk makluman Dewan, dalam persidangan yang lalu, saya ada mengemukakan soalan berhubung Hutan Simpan Lesung. Namun sehingga hari ini saya belum mendapat jawapan tuntas daripada pihak kerajaan. Di kawasan kejiranan pula, antara

aduan yang diterima ialah banyaknya anjing-anjing liar yang berkeliaran mengganggu dan membahayakan penduduk.

Yang Berhormat Speaker, di musim tengkujuh ini biasanya banyak jalan-jalan raya yang rosak yang menyukarkan pengguna jalan raya. Ia lebih menyukarkan pemanduan apabila garisan jalan raya yang tidak jelas. Justeru, dicadangkan pihak bertanggungjawab memantau dan membaiki jalan-jalan utama ini bagi mengelakkan kejadian yang tidak diingini berlaku. Begitu juga jambatan bailey di... di jalan masuk ke gugusan FELDA Selancar yang gelap gelita di waktu malam membahayakan pengguna jalan raya. Baru minggu lepas, sebuah lagi lori terbalik di tepi jambatan ini akibat keadaan yang gelap. Justeru, bolehlah pihak bertanggungjawab menyediakan lampu di kiri dan kanan jambatan bailey ini.

Yang Berhormat Speaker, terima kasih dan tahniah diucapkan kepada kerajaan negeri atas komitmen untuk meningkatkan perkhidmatan bekalan air di negeri ini. Dengan peruntukan sebanyak RM91.97 juta ringgit bagi tahun 2025. Dalam masa yang sama disarankan agar pihak Pengurusan Air Pahang Berhad (PAIP) lebih responsif kepada aduan-aduan pengguna berhubung kebocoran paip bagi mengelakkan berlakunya pembaziran yang berterusan.

Yang Berhormat Speaker, akhirnya mudah-mudahan belanjawan yang dibentang dan dibincang ini benar-benar membawa rahmat kepada seluruh rakyat negeri Pahang, insya-Allah. Banyak sama dilapah, sikit sama dicubit. Yang Berhormat Speaker. Saya menutup ucapan saya dengan sebuah pantun.

*Buah strawberi buah delima
Buah mempelam buah kedondong
Belanjawan Negeri Pahang 2025
Bukit Ibam mohon mohon menyokong.*

Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil Bukit Ibam. Seterusnya saya menjemput wakil dari Inderapura. Dipersilakan.

ADUN INDERAPURA – N.16

(YB DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Speaker kerana memberi ruang untuk saya membahaskan ucapan bajet dalam Mesyuarat Ketiga Penggal Ketiga Dewan Undangan Negeri Yang Ke-15 pada petang yang berbahagia ini. Saya tak berhajat bercakap panjang lebar. Cukup untuk saya menyatakan sokongan sepenuh 100% kepada ucapan belanjawan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang bagi tujuan untuk memakmurkan negeri Pahang. Saya ucap tahniah atas pembentangan tersebut dan semestinya kita sebagai Ahli Dewan tidak kira daripada wakil kerajaan tidak kira daripada penyokong kerajaan mahupun pembangkang sewajarnya membina menyokong memberi semangat kepada kerajaan untuk membantu rakyat bagi tujuan memakmurkan negeri Pahang ini.

Dan saya lihat bahawa bajet yang dibentangkan begitu komprehensif meliputi pelbagai kluster dengan iltizam dengan tekad-tekad yang telah dipamerkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang. Selain daripada itu, Dato' Timbalan... Yang Berhormat Timbalan Speaker saya juga ingin mengucapkan takziah juga kepada rakyat

negeri-negeri yang terkena musibah banjir dan musibah banjir ini bukan kehendak kita. Kalau boleh negeri Pahang pun tak nak kena banjir.

Dan saya juga menjunjung kasih atas keperihatinan kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku Sultan Pahang bersama dengan Kebawah Duli Paduka Baginda... Paduka Mulia Tengku Mahkota begitu juga Paduka... Kebawah Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang yang berkenan berangkat tak kira bila dalam menyantuni menziarahi mangsa-mangsa banjir. Inilah yang ditunjukkan rakyat dan raja berpisah tiada. Dan Tuanku tidak kira apa fahaman politik kalau kita dalam Dewan ini, kita ada fahaman-fahaman tertentu, ada yang berlatar belakangkan Islam, ada berlatarkan belakang... berlatar belakangkan parti dan berbagai fahaman-fahaman kita masing-masing. Apa pun kehendaknya, kita tak dapat menidakkan suratan Allah SWT.

Untuk itu, suka saya bawa satu firman Allah Subhana Wata'ala. Yang dalam surah Ad-Dukhan mengenai musibah. Bismillahirrahmanirrahim. Saya baca kan dulu. Kemudian saya tafsir sedikit sebanyak yang saya tahu. Saya bukan tahu semua. [Bacaan dalam Bahasa Arab] tu dulu apa apa musibah? Bencana Fil Ardh. Atas muka bumi. Jadi atas muka bumi ni macam-macam lah bencana antaranya banjir, tanah runtuh, air pasang, bencana air, pasang angin taufan. Saya nak sentuh sikit tentang taufan-taufan angin-angin ni Yang Amat Berhormat Menteri Besar bila saya menceritakan hal rakyat banyak membantu kita.

Alhamdulillah. Jadi, saya percaya ahli-ahli lain pun jumpa MB. Mungkin dia boleh menolong kita. Tapi janganlah bila kita dia menolong dah bagi benda tu dia cakap Islam ini hanya hanya kepada bukan kepada duit wang ringgit. Ini mesti amal makruf nahi mungkar. Takkanlah semua kita nak bin kan Islam. Eh, tak perlu begitu. Jadi, kebaikan yang ditunjukkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Ambil jelah. Tak payahlah nak komen-komen beria ria sangat dalam TikTok sana, TikTok sini. Kalau tak nak, pulang balik, senang je cakap. Saya pun... saya pun manusia, sebab tu saya tak suka TikTok. Saya tak suka TikTok.

Tapi kadang-kadang menjengkelkan. Komen-komen ni ikhlas tak ikhlas. Banyak menjengkelkan. Saya rasa sakit hati. Ya, saya bukan... saya tuju mana-mana pihak tapi itulah keadaannya. Okey, sambung balik ayat saya tadi. [bacaan dalam Bahasa Arab] untuk diri kita pun akan ada bencana. [bacaan dalam Bahasa Arab]. *For that reason*. Cakap omputih sikit, *is very easy for Allah*, Allah tak perlukan kita. Tapi semua dah ada dalam perancangan sebelum terjadinya. Dalam soal ini, kita banjir dekat mana kita nak alirkan air. Kita tak mampu tapi kita berserah mesti ada ikhtiar. Wajib kita ikhtiarkan usaha-usaha seperti mana Yang Amat Berhormat ikhtiarkan menolong orang. Itu ikhtiar.

Tapi macam kita kena faham juga. Kalau kerajaan negeri semua nak buat kita tak kemampuan. Sebab itu kita perlukan. Apa ni kerjasama dengan kerajaan persekutuan. Malahan kita tengok PMX turun ke Kelantan, turun ke Kedah. Presiden UMNO turun ke Kelantan, turun ke Terengganu. Apa nak beza kan? Tapi kadang-kadang kita bila kita bercakap tu, Allahuakbar. Saya sebab saya tak suka ya. Jadi dalam kawasan saya contohlah ya. Alhamdulillah, selepas banjir teruk di kawasan saya, DUN Inderapura dibina tebatan banjir Sungai Belat. Tebatan banjir Sungai Belat dah siap. Alhamdulillah. Satu kes di Kampung Kurnia, contoh. Di Kampung Kurnia ni kes dia kawasan laluan itu jalan utama setiap kali air pasang. Bukan kes banjir setiap kali air pasang tak ada dah air naik atas jalan sebab telah disediakan *spiral pump*.

Mungkin JPS... Pengarah JPS, dia tahu *spiral pump* tu macam mana. Dia betul-betul macam pusing-pusing pusing. Dia balik air keluar dah ada. Jadi cuma ada sedikit

pembayar sedikit kena buat *flood gate* yang tertentu. Di belakang rumah saya tu kena ada *flood gate*. Jadi saya mohon dalam Dewan ini untuk bina *flood gate* kecil supaya kemasukan air-air yang tertentu boleh kita bendung dan untuk itu saya juga ingin mencadangkan daripada pihak kerajaan supaya di daerah Kuantan. Saya duduk di Kuantan. Kita tidak ada *garbage collector*... *mechanized garbage collector*. Kita letak *mechanized garbage collector* ni di *monsoon drain* yang tertentu yang *flow* dia terus ke laut. Setahu saya, saya dah umur 59 tahun ni kita tak bina lagi *garbage collector* yang boleh mengumpulkan sisa-sisa pepejal tertentu dalam *drain-drain* tertentu. Kalau di Selangor ada, di Kuala Lumpur ada, di Desa Pandan pernah jumpa, di sebelah... dekat Kampung Baru pun ada... di sebelah bangunan PERKESO dan tak silap saya di Terengganu ada. Ada satu *garbage collect*... *mechanized garbage collector*, dia ada *conveyer belt*. Jadi sisa-sisa pepejal, botol boleh diangkut dan dia boleh, kita macam *green technology* lah. Saya rasa... kemudian... sikit lagi... sikit lagi.

Jadi untuk hari tu, saya ingin menanyakan apakah usaha kerajaan negeri, apabila mungkin kita dah tak ada tapi perancangan perlu dibuat. *By year 2050*... 2050 akan berlaku kenaikan air sebanyak satu meter. Setiap tahun akan naik lebih kurang satu inci paras air laut dan menyebabkan bandar Kuantan antara bandar yang akan tenggelam pada 2050. Ya... Yang Berhormat Tuan Speaker kita boleh buka rujukan <http://coastal-climate-central-organization.org>. Ini data yang bukan kita, bukan Malaysia buat ni. Tapi *facts* nya ialah akan berlaku peningkatan air pasang. *Because of global warming* dan sebagainya.

Untuk itu, Dato' err... Yang Berhormat Timbalan Speaker saya menyokong. Terima kasih. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima Kasih wakil dari Inderapura. Seterusnya saya menjemput wakil dari Jengka. Sila.

ADUN JENGKA – N.29

(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan selamat petang. Alhamdulillah, [bacaan dalam Bahasa Arab]. Terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker kerana memberikan ruang kepada saya untuk turut sama membahaskan Belanjawan 2025 yang bertemakan, 'Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan'. Saya sebagaimana YB Inderapura tadi tak cakap panjang pasal banyak perkara telah disentuh oleh mereka yang terdahulu. Lagi pun kita dah pukul 5.00 petang. Tahniah saya ucapkan kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar dan pasukannya yang bekerja keras dalam menyediakan bajet yang mampan. Bukan senang untuk menyediakan bajet waktu negara sedang berdepan dengan kenaikan harga barang, kenaikan harga minyak, penarikan subsidi rakyat dan banyak perkara luar jangka berlaku seperti banjir, ribut dan sebagainya. Semoga Allah lindung negeri Pahang daripada banjir besar. Insya-Allah ya. Saya kira bajet ini dirangka dengan mengambil kira pandangan pelbagai pihak demi memastikan semua golongan masyarakat merasai manfaatnya. Khususnya apabila saya meneliti tekad kelima. Bukan Tekek. Tekek. Saya dah pergi dah Masjid Tekek. Saya dah sembahyang di situ. Tekad kelima disebut iaitu keutuhan kesejahteraan rakyat serta kemakmuran negeri yang berterusan.

Namun, sebesar mana pun bajet sebagai peringatan bersama, jangan kita lupa aspek iman dan takwa harus dijadikan dasar dalam pentadbiran negeri agar Pahang terus

maju dan diperluaskan rezeki dan berkat. Insya-Allah ya. YB Speaker, jumlah RM1 bilion telah meletakkan Pahang sebaris dengan negeri-negeri yang membentang bajet tahunan dalam angka melebihi RM1 bilion. Kita dok sebaris dah. Walaupun kita jauh beza dengan Sarawak... Sarawak RM15.8 bilion. Bajet dia... Banyak duit dia. Selangor RM3 bilion. Johor RM1.99 billion. Terengganu RM1.887 bilion. Perak RM1.52 bilion. Kelantan RM1.45 bilion dan Kedah RM1.26 bilion.

Justeru, dalam sebuah negara yang mengamalkan sistem demokrasi, maka peranan kami Ahli-ahli Yang Berhormat dari Perikatan Nasional, orang kata daripada *group* pembangkanglah ya, dari Perikatan Nasional adalah semak dan imbang dalam pentadbiran kerajaan. Bukan menyanggah kebenaran dan kebaikan yang telah dilakukan oleh kerajaan. Semua ini bagi memastikan kerajaan negeri tidak bertindak sewenang-wenangnya dalam merancang dan melaksanakan sebarang program dan perbelanjaan. Mekanisme semak dan imbang ini bukan sekadar untuk formaliti tetapi asas kepada pentadbiran yang berintegriti, telus dan bertanggungjawab.

Kami akan terus berperanan sebagai suara rakyat untuk meneliti setiap perbelanjaan dan dasar yang dibentangkan bagi memastikan ianya benar-benar berpaksikan kepentingan rakyat Pahang. Saya yakin bahawa Dato' Sri Diraja Yang Amat Berhormat Menteri Besar, pemimpin satu pentadbiran yang berani menerima teguran dan kritikan dan bersedia untuk memperbaiki kelemahan bagi memastikan negeri Pahang senantiasa berada di landasan pembangunan yang tepat.

YB Dato' Sri Dato'... YB Speaker. Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang menyebut dalam pembentangan bajet bahawa kerajaan ini adalah kerajaan yang berteraskan kepentingan rakyat. Justeru, saya sekali lagi nak sentuh berkenaan dengan Juadah Makmur tapi dalam bentuk yang berbeza. Kerajaan bertekad untuk meneruskan pemberian Juadah Makmur yang melibatkan kos RM8.5 juta. Dengan tujuan untuk merapatkan hubungan dan berkongsi rezeki antara rakyat dan kerajaan. Ya, amalan memberi makan kepada golongan miskin, sederhana, kaya adalah amalan mulia. Lebih-lebih lagi golongan miskin yang mesti dibantu kerajaan. Namun, jika seseorang itu kaya atau kenyang dan tidak memerlukan, maka hukumnya harus... harus sahaja. sama ada hendak bagi atau tidak.

Maka saya berpandangan. Ini pandangan ya... saya ulang. Saya berpandangan, bahawa RM8.5 juta itu lebih aila ataupun lebih utama diperuntukkan kepada segmen kerja penyelenggaraan infrastruktur awam yang juga untuk kepentingan dan kesejahteraan rakyat Pahang seperti membaik pulih jalan-jalan negeri. Tadi saya tengok ramai Yang Berhormat bangun. Jalan berlopak lah. Saya ingat Sabai pun bangun. Saya ingatlah. Jalan-jalan negeri, longkang pecah, uzur yang perlu diganti, tebang dan *trim* pokok yang bahayakan rakyat seumpama dengannya. Saya sebut ini berdasarkan realiti di lapangan dan pengalaman saya. Saya tak lah lama baru 7 tahun jadi Yang Berhormat. Saya sebut ini supaya apabila rakyat mengadu kepada pihak-pihak berkenaan, tiada lagi jawapan peruntukan tidak ada. Ataupun peruntukan err... atau tunggu peruntukan yang mengambil masa yang sangat lama. Wakil-wakil rakyat ini, rakyat akan berjumpa dengan dia. YB... anjing liar lah, jalan berlopak lah, jalan tu lah. Jadi bila kita rujuk kepada PBT, rujuk kepada JKR dan sebagainya, antara alasannya ialah tidak ada peruntukan. Jadi pandangan saya, RM8.5 juta itu pergi ke situ walaupun tadi dah sebut peruntukan A, kanan, kiri atas depan sudah bagi, tapi realiti di bawah ni macam tu, yang saya err... alami.

YB Speaker, pada 13 haribulan 11 ini sebagai pertanyaan sahaja. 13 haribulan 11 rakyat Pahang dikejutkan dengan berita PASDEC... dalam berita sebut PASDEC jual tanah industri seluas 23.96 hektar 24 hektar lah di Gebeng kepada syarikat luar

daripada China dengan menyasarkan perolehan sebanyak RM73.4 juta. Tanah industri berkenaan dijual kepada syarikat China yang merancang mendirikan sebuah kompleks bersepadu, loji penapisan minyak dan petrokimia. Saya melihat, tanah itu kuasa. Jangan mudah-mudah kita jual kuasa kita kepada orang luar. Sekejap.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN MOHAMAD NAJIB)

Boleh saya mencekah.

ADUN JENGKA – N.29

(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Kecilnya tanah, lemahnya kuasa, besarnya tanah, kuatnya kuasa. Itulah mentaliti yang perlu ada pada pemikiran semua yang mempunyai kuasa. Kejam ya. Kalau kita jual tanah walaupun pajakan 99 tahun. Geran rumah saya geran sementara 99 tahun. Geran peneroka yang dapat geran ayah saya peneroka pun geran dia 99 tahun. Saya ingat geran di rumah saya tu dia akan tamat 2089 saya tak ada dah kot. Tapi anak cucu ada lagi lah ya... samalah dengan tanah industri. Sebab ditulis di *banner*, Majlis Menandatangani Perjanjian Jual dan Beli. Cuma tanah tu berstatus pajakan selama 99 tahun. Jadi, soalan saya, saya ingin penjelasan. Jadi EXCO jawab lepas ni kot. Tak sabar nak bangun. Ya, saya ingin penjelasan daripada kerajaan negeri tentang beberapa perkara.

[Pertama, Adakah tanah yang dijual itu Tanah Rizab Melayu, pertama?
Yang kedua, adakah berlaku Pindah Milik melalui Borang 14 A?
Ketiga, adakah tiada jalan lain selain daripada kita menjual tanah?]

Betul... sewa 5 tahun sahaja boleh kot? Jadi pelabur ni dia tak nak sewa sekejap-sekejap ni dia nak sewa 100... 100 tahun. Cuma, saya tanya adakah tidak ada jalan lain.

[Yang keempat, apa jaminan kerajaan bahawa tanah tersebut tidak menjadi hak milik kekal selepas 99 tahun?]

Sebab pengusaha pelabur ni dia akan usahalah. Itu, perlu ada jaminan-jaminan supaya tidak err... pemilikan kekal itu tidak berlaku. Tapi, walaupun 99 tahun pajakan 99 tahun kita tidak ada kuasa ke atas tanah tersebut. Sebab itu perlu kepada penjelasan-penjelasan.

YB Speaker,

Saya ucap syabas... walaupun begitu, saya ucap syabas dan tahniah kepada kerajaan yang berjaya membentaras pencerobohan tanah di Perdak, 400 hektar luas 1000 ekar ye. Langkah-langkah ini sangat bagus penegasan itu dan saya teringat pada 8 Mei 2023. Pemangku Raja Pahang pernah bertitah dalam Dewan ini, 8 Mei 2023, dia sebut dalam para 29 dan 30. Dia kata kerap kali saya menerima laporan terhadap aktiviti penguatkuasaan seperti pencerobohan tanah, kecurian hasil tanah dan mineral serta penerokaan tanah simpan secara tidak sah. Saya melihat aktiviti penguatkuasaan kita masih pada tahap yang lemah dan perlu banyak ditambah baik. Jadi, kerajaan dapat kesan 400 hektar tu baguslah cuma agak lewat sikit sebab kalau tengok gambar tu pokok durian tu macam dah 10 tahun dah rasanya, maknanya lama baru kita boleh ke sana.

Last sekali. YB Speaker saya nak sentuh isu tempatan. Yang pertama, Yang Berhormat EXCO FELDA ya. Saya harap rumah generasi kedua FELDA di Jengka 11, 180 buah. Yang ini lama dah sejak 2013. 2013 sepatutnya siap 2014 oleh sebuah syarikat IHS Utara Malaysian Sendirian Berhad tapi tak siap terbengkalai begitu lama sehinggalah tahun Julai 2023 kerajaan negeri ambil alih. Kerajaan negeri ambil alih sepatut siap 2024, tapi belum siap lagi saya di dekat rumah saya, saya pun *round-round* dululah sebelum bersidang ni.

ADUN KUALA SENTUL – N25
(YB DATO JASRI BIN JAMALUDIN)

Minta mencelah. Saya nak betulkan tadi bukan 2023, 2021 kerajaan negeri amik alih.

ADUN JENGKA – N.29
(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Okey. Masuk dalam ucapan. Okey dok la lagi lama tu? Julai 2021 kerajaan negeri ambil alih sepatut siap 2024. Saya dok lalu dengan kereta saya tu tengok tak berapa siap lagi. Saya tak pasti berapa peratus sudah siap. Jadi saya mohon penjelasan daripada EXCO dalam penggulangan dia. Berapa peratus sudah siap. Bila dijangka ber... mana... makna peserta boleh masuk untuk duduk.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, Yang Berhormat mintak gulung er...

ADUN JENGKA – N.29
(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Ada 3 sikit lagi... ada 3.

ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN MOHAMAD NAJIB)

Mohon mencelah ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya sila.

ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN MOHAMAD NAJIB)

Saya tak dapat apa ruang tadi. Err... berkenaan dengan apa yang dibangkitkan oleh ADUN Jengka. Sebenarnya Yang Amat Berhormat Menteri Besar dah menjawab. Sebenarnya, ia merupakan satu *non-issue* di mana negeri-negeri lain pun kalau kita tengok, waima Kelantan, Terengganu, Kedah pun di Kulim, mereka akan memajakkan tanah kepada pelabur antarabangsa yang ingin membangunkan kawasan. Pelabur ini dia nak melabur berbilion-bilion. Dia perlu dengan izin, *security of tenure* ya. Kalau kita tak dapat memberikan jangka masa yang panjang, bagaimana kita nak meyakinkan pelabur untuk melabur ke dalam negeri. Ini perkara biasa yang dilakukan semua negeri, semua negara ya. Sebab mereka ingin lakukan pelaburan untuk membuat

kilang penapisan minyak, *refinery*. Sudah tentu makan pelaburan yang berbillion-billion dan jangka masa pulangnya sekurang-kurangnya 10 tahun.

Jadi takkanlah kita nak bagi setahun dua untuk mereka melakukan err... perniagaan Yang Berhormat, dan kita perlu apa mempermudah urusan *investor* ini bukan menakutkan mereka dengan *sentiment* yang bukan-bukan. Kalau begini caranya, mungkin *investor-investor* ini lebih berminat untuk melabur di Vietnam, di Indonesia ataupun di negara-negara lain yang lebih mengalu-alukan mereka. Terima kasih.

ADUN JENGKA – N.29

(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Terima kasih Yang Berhormat EXCO. Saya tak nak panjang lah benda tu nanti mungkin MB akan jawablah ya. Yang kedua, saya sangat bersetuju dan menyokong pembinaan Rumah Rakyat Pahang diteruskan. Walaupun kosnya naik, asal dulu RM65,000.00 kemudian RM75,000.00, kemudian oleh kerana naik bahan-bahan binaan ni sekarang RM80,000.00 terkini. Peruntukan sebanyak lebih kurang RM48 juta untuk membina 350 unit RRP Fasa 6. Apa yang saya ingin sarankan, tujuan... bagi tujuan penambahbaikan iaitu pihak kerajaan hendaklah memastikan kontraktor yang dipilih itu layak dan mahir. Setelah siap mesti dipantau pembinaannya dengan baik khususnya sistem pembetungan yang betul supaya sisa najis dan air dapat mengalir dengan betul. Jika tidak, najis akan melimpah keluar dan mengeluarkan bau yang busuk. Ini antara aduan penghuni yang datang jumpa saya sebab rumah RRP di dalam DUN Jengka ni belakang rumah saya je. Tak apalah, saya tak dijemput. Saya ingat kali ni kalau nak serah kunci panggillah. Saya hadir duduk belakang pun tak apa, insya-Allah ya. Jadi bila siap, tandas dia tu air pembetungan tak betul. Dia... naik najis tu naik ke atas. Jadi perlu kepada kontraktor yang mahir dan pemantauan daripada pihak negeri. Jadi bila dia mari ke saya tu, saya kata kena jumpa Tok Penghulu lah, di bawah Tok Penghulu lah. Tapi saya pergi jugalah. Bolehlah sikit-sikit *follow* sikit-sikit.

Yang ketiga, pembinaan masjid baru Jengka 19. Pembinaan ini di bawah tanggungjawab Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang (PKNP) bermula 28 Februari 2022 patut siap 26 Februari 2023. Namun, hampir tiga tahun belum siap, perlu dipantau, apakah sebabnya. Yang terakhir, FELDA err... FELDA membina stadium di Bandar Pusat Jengka, 2013. Sepatutnya 2013 dengan menjanjikan padang awam, situ padang awam asalnya, saya duduk Bandar Pusat 2000, tahun 2000 situ padang awam. Waktu ambil itu ada perjanjian untuk ganti padang awam kepada penduduk di Bandar Pusat. Tapi sehingga sekarang penduduk Bandar Pusat tidak dapat menikmati padang awam itu. Beberapa tahun yang lalu, err... kerajaan bina padang awam sebelah Balora Mastika patut siap Februari 2023. Sekarang sudah *two thousand twenty four* masih belum siap. Jadi EXCO FELDA boleh pantau dan kita mohonkan penjelasan. Insya-Allah.

Saya akhiri ucapan saya dengan dua rangkap pantun.

*Burung tempua terbang ke hulu,
Singgah di dahan mencari makan,
Peruntukan adil ke semua penjuru,
Barulah rakyat merasa aman.*

*Kesawah menanam padi,
Buah berangan jatuh ke laman,
Walau berlainan parti berdiri,
Belanjawan 2025 tetap disokong teman.*

Sekian.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Wakil dari Jengka.

Seterusnya Ahli yang terakhir sesi petang ini iaitu Ahli yang dilantik, YB Dato' Wong Tat Chee. Dipersilakan.

AHLI YANG DILANTIK (YB DATO' WONG TAT CHEE)

Salam sejahtera, salam perpaduan, salam Pahang 1st. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya orang baru berasal dari Temerloh. Terima kasih kerana memberi peluang kepada saya untuk menyertai perbahasan kali ini. Selamat berjumpa rakan-rakan dari sebelah sini dan rakan-rakan dari sebelah sana. Kalau ada perbezaan pendapat, jangan kita berpatah berkerat. Kita sama-sama junjung amanah rakyat memperjuangkan demokrasi yang subur lagi sihat.

Yang Berhormat Tuan Speaker, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar dalam menyampaikan Belanjawan 2025 menjelaskan peta laluan kewangan negeri yang mantap dan berhemah. Rakyat boleh menilai, salah satu penunjuk yang cukup melengkapkan ialah hasil kutipan negeri sentiasa bertambah melepasi KPI yang ditetapkan. Di samping itu, perangkaan bagi tahun 2022 dan 2023 menunjukkan pencapaian KDNK negeri mengatasi angka purata kebangsaan.

Saya tetap yakin pertumbuhan KDNK tahun 2024 dan 2025 akan terus mengatasi angka purata kebangsaan. Kebolehan angka pertumbuhan KDNK negeri menewaskan angka purata kebangsaan adalah KPI pengurusan ekonomi yang bukan biasa-biasa tetapi cukup luar biasa. Sesungguhnya sejak memegang tam... tampuk kepimpinan negeri, Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah membuktikan kecekapan dan kompetensi yang luar biasa, memimpin urus tadbir kewangan negeri sekalipun ketika berlaku serangan dan ancaman COVID-19.

Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja sentiasa menekankan kebajikan dan kesejahteraan rakyat khususnya golongan B40. Walau bagaimanapun, ini tidak bermakna golongan M40 dan T20 telah dilupakan. Dalam merangka perbelanjaan yang seimbang dan berfokus, Yang Amat Berhormat telah mengambil kira semua aspek kehidupan rakyat, kepentingan dan hak semua rakyat telah diangkat dan dipelihara.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Rel Kereta Api Pantai Timur atau ECRL dijangka siap menjelang akhir tahun 2026 atau awal tahun 2027. Dari segi saiz pelaburan, projek ini merupakan projek infrastruktur yang paling besar pernah dilaksanakan di sebelah Pantai Timur. Ketika pelancarannya dalam tahun 2017, projek ini juga disifatkan sebagai *game changer* yang boleh mengubah nasib ekonomi Pantai Timur khususnya di negeri Pahang. Walaupun sementara kita menanti-nantikan impian menjadi kenyataan jangan kita lupa jasa budi bekas Perdana Menteri, Dato' Sri Mohd Najib Tun Razak. Walaupun dicerca, ditohmah, dihasut, diserang, Dato' Sri Najib tetap dengan visi dan misi untuk mengubah nasib ekonomi rakyat di negeri-negeri Pantai Timur menerusi pembinaan ECRL. Sesungguhnya kalau bukan kerana berlakunya penukaran kerajaan pada

tahun 2018, rakyat pantai Timur khususnya warga bandar Kuantan memang boleh menikmati perjalanan rel kereta api ke Kuala Lumpur sejak tahun akhir yang lepas.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

ECRL membawa misi serampang dua mata. Di samping menjamin perkhidmatan penumpang yang pantas dan selesa. Ia juga menawarkan perkhidmatan kargo yang cepat lagi murah, sekaligus boleh melonjakkan aktiviti perniagaan dan perindustrian di pantai Timur. Rakyat Pantai Timur telah jauh ketinggalan dari segi pertumbuhan komersial dan perindustrian sejak hari merdeka. ECRL boleh mengubah nasib ekonomi rakyat Pantai Timur, tetapi malang seribu malang, kesal seribu kesal. Projek yang boleh mengangkat KDNK Pantai Timur telah ditohmah, diserang dan disekat dan nyaris-nyaris dibatal semata-mata atas desakkan dendam dan fitnah politik. Apa yang menimpa nasib ECRL boleh dijadikan satu pengajaran politik kepada semua pihak. Parti politik boleh bertanding merebut kuasa berhak menjatuhkan mana-mana kerajaan negeri dan persekutuan mengikut amalan demokrasi. Akan tetapi ajaran-ajaran demokrasi tidak pernah menganjurkan perbalahan dan permusuhan selepas PRU. Sekiranya berlaku pertukaran kerajaan, projek dan dasar yang menguntungkan rakyat elok sekali diteruskan tanpa gangguan.

Yang Berhormat Tuan Speaker. Walaupun pembinaan ECRL telah mengalami kelewatan akibat fitnah dan dendam politik. Kita perlu *move foward*, dari segala pengalaman sakit pahit. Saya ingin bertanya apakah persediaan dan perancangan yang sihat.

**ADUN TANAH RATA – N.01
(YB TUAN HO CHI YANG)**

Mohon mencelah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila Yang Berhormat.

**ADUN TANAH RATA – N.01
(YB TUAN HO CHI YANG)**

Terima kasih saya ingin err... pamerkan di sini bahawa projek-projek yang membawa kebaikan kepada negara khususnya negeri Pahang termasuk ECRL err... akan berjalan err... berdasarkan jadual seperti yang err... dijanjikan oleh Menteri Pengangkutan, Yang Berhormat Anthony Loke. Jadi tiada isu lah bahawa projek yang mengalami masalah seperti politik, tak ada isu kerajaan perpaduan komited untuk melaksanakan projek yang menjaga dan menjamin kebaikan dan kesejahteraan rakyat. Terima kasih.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)**

Yang Berhormat Tuan Speaker, saya tak ada isu lah. Saya nak tanya apakah persediaan dan perancangan kerajaan negeri merebut peluang ini untuk menambah nilai dan melengkapkan gelombang perubahan ECRL. Saya berpendapat kerajaan negeri perlu melakukan perancangan yang jelas mengenal pasti tempat dan lokasi serta cadangan *content* yang menarik. Akhir sekali disusuli dengan peruntukan yang

mencukupi untuk membina pusat-pusat pertumbuhan komersial di sepanjang laluan ECRL khususnya di sekitar kawasan stesen atau kompleks perhentian.

Yang Berhormat Tuan Speaker, menjelang tibanya Tahun Melawat Malaysia 2026, sekali lagi saya ingin menekankan sektor pelancongan diberi perhatian yang lebih berfokus. Walaupun memang terdapat inisiatif belanjawan yang menarik... yang menaik taraf dan mengangkat sektor pelancongan, saya berpendapat usaha-usaha tambahan perlu ditambah nilai dan dilonjakkan dari semasa ke semasa. Jika peruntukan dana menjadi masalah, apakah usaha-usaha kita memohon bantuan kewangan dari kerajaan persekutuan di sekitar daerah Temerloh. Saya melihat aktiviti promosi pelancongan tidak rancak kerana tiada inisiatif yang bersungguh-sungguh dari pihak kerajaan. Oleh yang demikian, saya ingin mencadangkan kerajaan negeri membuat langkah *breakthrough* untuk memaju dan melonjakkan pelancongan daerah Temerloh. Dalam hubungan ini, saya ingin mencadangkan kepada kerajaan negeri supaya menarik pelaburan untuk mendirikan sebuah safari park yang paling besar di Asia Tenggara dalam kawasan hutan Temerloh. Saya percaya langkah ini boleh membawa impak besar kepada kegiatan pelancongan tempatan. Ia bukan sahaja boleh menarik perhatian pelancong tempatan malah mampu menjadi destinasi.

YB SPEAKER DEWAN

Sila wakil kerajaan silakan.

ADUN TERUNTUM – N.14 (YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih ADUN Lantikan. Safari park di Gambang ni kosong. Boleh ambil alih kalau ADUN Lantikan nak. Terima kasih.

AHLI YANG DILANTIK (YB DATO' WONG TAT CHEE)

Yang Berhormat EXCO. Safari park di Bukit Gambang Resort itu sebab sebegitu kecil dan tidak ada tarikan untuk pelancong. Kalau kita boleh membina satu safari park yang lebih besar daripada Pattaya di Negara China yang boleh menarik pelancong untuk menghabiskan satu hari punya pelancongan dalam kawasan itu, maka baru ada tarikan. Okey, saya belum habis lagi, ya. Okey saya nak cerita kalau kita ada safari park yang besar, kita bukan sahaja boleh menarik pelancong tempatan. Kita boleh menarik pelancong daripada Genting Highlands. Seperti mana yang kita maklum, Genting Highlands berjaya menarik berjuta-juta pelancong asing setiap tahun. Kalau kita boleh membawa setiap pelancong asing Genting Highlands, ke Temerloh khususnya, duduk satu malam di Temerloh. Maka keperluan hotel-hotel yang bertaraf 4 bintang atau 5 bintang akan didirikan di Temerloh. Dengan lonjakkan ekonomi dan naik taraf infrastruktur yang seiring dengan gelombang kemasukan pelancong. Temerloh boleh menjadi PPT yang kedua yang banyak mencapai taraf majlis bandaraya pada masa terdekat. Yang Berhormat Tuan Speaker. Baru baru ini.

ADUN LANCHANG – N.31 (YB TUAN HASSAN BIN OMAR)

Tuan Speaker, boleh saya mencelah. Saya tertarik dengan pusat pelancongan yang ditayangkan oleh ADUN Lantikan. Di Lanchang tadi sudah ada Pusat Santuari Gajah juga ada Pusat Pemuliharaan Harimau dan Taman Biodiversiti. Kalau ADUN Lantikan

bersetuju, kita boleh wujudkan di tempat tersebutlah di Lanchang. Boleh bersetuju dengan itu?

AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)

Yang Berhormat saya tidak ada kuasa. Serupa juga apa yang katakan Pusat Gajah Kuala Gandah tak cukup menarik pelancong asing duduk satu malam di daerah Temerloh. Kalau pelancong datang dan pergi kita tak untung apa-apa.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Tuan Speaker, saya mohon mencelah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila... Yang Berhormat Ketari.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Yang Berhormat ADUN yang dilantik telah buat beberapa cadangan, tak cukup besarlah dan dia tak ada kuasa. Saya cuma nak tanya Taman Negara kita besar tak, cukup tak. Bolehkah kita promosikan Taman Negara kita?

AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)

Yang Berhormat, Yang Berhormat Tuan Speaker, kita kena meluaskan pandangan kita. Taman Negara ialah satu Forest... National Forest. Tengok pokok, tengok binatang. Safari park bukan tengok binatang sahaja. Safari park adalah satu pembinaan. Sama besar macam Disneyland, Legoland.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat minta gulung, minta gulung.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN RAMLY)

Saya mohon mencelah, Dato' Speaker saya ingin mencelah sedikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN RAMLY)

Agak-agak berapa ekar diperlukan untuk buat safari Park tu.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)**

500 ekarlah. Pelancong nak *spend* satu hari dalam baru boleh dia bermalam di Temerloh. Okey, Yang Berhormat Tuan Speaker, baru-baru ini, PTPTN telah membongkarkan perangkaan yang cukup menyedihkan. Daripada jumlah RM74 bilion yang dipinjam sejak 1997 sebanyak RM32 bilion atau 43% tidak dijelaskan mengikut jadual. Saya kira majoriti kes-kes tunggakan pinjaman akan menjadi hutang lapuk yang tidak dapat dikutip semula buat selama-lamanya. Saya tidak mahu membahaskan isu hutang lapuk PTPTN dalam Dewan yang mulia ini kerana ia bukan urusan kerajaan negeri. Walau bagaimanapun, saya ingin mengaitkan isu PTPTN dengan pinjaman pendidikan Yayasan Pahang. Saya ingin bertanya, apakah Yayasan Pahang juga menghadapi masalah kutipan hutang pinjaman pendidikan? Apakah jumlah pendidikan pinjaman yang diluluskan sejak penubuhannya, berbanding jumlah tunggakan atau hutang lapuk? Apakah tatacara dan garis panduan kutipan hutang yang diguna pakai oleh Yayasan Pahang? Memang lengkap dan sempurna, boleh menjabin... menjamin episod PTPTN tidak berulang di sini.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Masalah ketidakstabilan dan gangguan bekalan air negeri Pahang masih menghantui...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)**

semua pengguna.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, err... panjang lagi?

**AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)**

Satu sahaja.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Satu minit lagi, err... sila.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB DATO' WONG TAT CHEE)**

Bekalan meliputi semua sektor industri dan komersial, bandar dan luar bandar. Walau bagaimanapun, saya melihat pembentangan bajet kali ini membawa harapan baru. Mengikut butiran, terdapat sebanyak RM92 juta peruntukan untuk menyelesaikan 90% masalah bekalan air.

Dalam hubungan ini, saya ingin memohon penjelasan, kena... kenapa KPI tidak boleh dinaikkan ke 100%? Apakah ianya dikekang oleh peruntukan dana? Walau bagaimanapun, sama ada KPI 90% atau 100%, saya ingin mengucapkan tahniah kepada kerajaan negeri atas usaha menamatkan masalah bekalan.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Sukan renang merupakan aktiviti riadah yang cukup sihat untuk semua lapisan rakyat, termasuk belia, dewasa dan warga emas. Walau bagaimanapun, sejak penutupan kolam renang, sebuah hotel tempatan di bandar Mentakab, semua peminat dan penyokong sukan renang sekitar daerah Temerloh merasa cukup sedih dan kecewa.

Saya telah menyemak laporan khabar mengenai keluhan ibu bapa dan reaksi persatuan renang mengenai bakat-bakat renang yang kehilangan tempat latihan. Mereka terpaksa bergerak jauh ke kolam renang di Kuantan atau Bukit Tinggi untuk meneruskan aktiviti latihan mengikut piawaian pertandingan Majlis Sukan Sekolah-Sekolah Malaysia.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Saya melihat ketiadaan kolam renang awam tidak sepatutnya berlaku dalam kawasan pentadbiran PBT yang bertaraf majlis perbandaran. Oleh yang demikian, saya menyokong pendirian Yang Berhormat ADUN Mentakab supaya sebuah kolam renang sekurang-kurangnya patuh piawaian MSSM disegerakan pembinaannya dalam kawasan Majlis Perbandaran Temerloh. Saya ingin mohon, secara ikhlas terbuka dan terbuka kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar, sudi menghulurkan bantuan.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Dengan kata-kata di atas, saya memohon menyokong Usul Belanjawan Negeri bagi Tahun 2025. Sekian terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih ADUN yang dilantik. Ahli Yang Berhormat sekalian, untuk hari ini, saya perhatikan bahawa seramai 15 orang Ahli telah pun mengambil bahagian dalam perbahasan ini, dan saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sebagaimana kelaziman persidangan kita, pihak Dewan Negeri akan mengadakan acara sukan boling individu yang akan diadakan pada malam ini di Playground 6, Semambu pada jam 8 malam. Pihak Dewan Negeri telah mengedarkan t-shirt sukan untuk dipakai semasa acara tersebut berlangsung. Diharapkan Ahli yang telah mengesahkan kehadiran dapat hadir mengikut masa yang ditetapkan.

Baiklah, persidangan kita akan disambung pada hari esok, Selasa, 3 haribulan Disember 2024 bermula jam 9.30 pagi insya-Allah. Persidangan di tempohkan.

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI KETIGA
03 DISEMBER 2024 (SELASA)**

KANDUNGAN

HARI KETIGA: 03 DISEMBER 2024 (SELASA)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	1
4	SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024; DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2025	37

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 03 DISEMBER 2024 (SELASA)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli,
Tenaga dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal
Ehwal Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan-badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari
YB Tuan Chan Chun Kuang	-	Semambu

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharm bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badaruddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

Hari : Selasa, 3 Disember 2024
Bersamaan 1 Jamadilakhir 1446 Hijrah

Masa : 9.30 pagi

DOA

Perkara Pertama: Doa.

Bacaan doa. (Ayat al-Quran). Segala puji bagi Allah, dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani, kepadaNya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah limpah keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan. Mudah-mudahan sentosa, aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hambaMu yang diperkenan menjadi Ahli-ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan, yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah berkatMu ke atas kami berhimpun, dipohon anugerahkan TaufikMu, dipohonkan menyuluh memandukan pada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah, dipohon doa kami diperkenan. Amin Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR

Perkara Kedua: Pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, selamat pagi dan salam sejahtera. Marilah kita er... menghadiri Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada pagi yang berbahagia ini. Baiklah, untuk meneruskan aturan urusan mesyuarat yang seterusnya, saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari Kawasan Tioman mengemukakan pertanyaan. Sila Yang Berhormat.

ADUN TIOMAN – N.42

[YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN]

Yang Berhormat Timbalan Speaker, saya ingin mengemukakan soalan nombor 1. Terima kasih.

[Musim tengkujuh atau Monsun Timur Laut (MTL) sudah bermula pada awal November 2024. Laut bergelora manakala paras air Sungai Pahang telah naik dan mengalir deras. Minta kerajaan:

- i) Nyatakan apakah status bekalan ikan pada masa ini?

- ii) Apakah tindakan kerajaan dalam membantu pengusaha ternakan ikan sangkar Sungai Pahang khususnya bagi yang terkesan banjir?
- iii) Apakah strategi kerajaan dalam subsektor perikanan agar mencapai keterjaminan makanan khususnya bagi negeri Pahang?]

ADUN BENTA – N.05

[YB DATO' SRI. IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK]

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat er... Tuan Speaker. Terima kasih kepada sahabat saya daripada Tioman yang bertanya tentang er... bekalan atau status bekalan ikan pada masa musim er... Monsun Timur Laut. Juga bertanya apakah tindakan kerajaan dalam membantu pengusaha ternakan ikan sangkar Sungai Pahang khususnya bagi yang terkesan banjir dan soalan ketiga, strategi kerajaan dalam subsektor perikanan agar mencapai keterjaminan makanan khususnya bagi negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Kerajaan sedar bahawa musim Monsun Timur Laut iaitu daripada bulan November hingga Mac, pada November 2024 dan Mac 2025 adalah antara cabaran kepada keterjaminan makanan. Pekerjaan nelayan yang mendaratkan ikan sama ada dari laut atau darat sangat penting bagi proses pengeluaran ikan yang mana... yang mana menjadi punca pendatan... pendapatan bagi nelayan dan pada masa yang sama sangat penting sebagai bekalan makanan rakyat.

Pada masa sekarang, bekalan makanan daripada sumber perikanan adalah mencukupi di negeri Pahang. Jika kita merujuk kepada rekod pendaratan ikan tahun 2023 iaitu terdapat 136,853 metrik tan setahun ya, yang nilainya lebih kurang dalam RM1.32 bilion. Ini didaratkan di negeri Pahang Darul Makmur dan er... kalau kita lihat misal contohnya dari segi *demand* ya, keperluan di negeri Pahang, kita kira penduduk lebih kurang 1.7 juta penduduk dan mengambil kira er... seorang penduduk akan keperluannya lebih kurang 44.7 kilogram ya... setahun dia kira... ni kiraannya, maka kita dapati akan berlakunya kelebihan er... sebanyak 60,863 metrik tan setahun dan er... kalau dikira dibahagi pula dengan bulan terdapat lebih sebanyak 5,700... 5,071 metrik tan... yang boleh kita er... pasarkan keluarlah, keluar daripada negeri Pahang. Jadi maknanya bekalan untuk makluman, er... alhamdulillah bekalan ikan di negeri Pahang mencukupi.

Manakala bagi soalan kedua, bantuan kepada pengusaha yang terjejas oleh banjir ataupun bagaimanakah cara untuk membantu pengusaha-pengusaha, penternak-penternak ikan sangkar ni khususnya di sepanjang Sungai Pahang. Kita pertama sekali memaklumkan lebih awal melalui notis dan surat sejak awal Oktober lagi sebelum Monsun Timur Laut ini supaya bersedia menghadapi Monsun Timur Laut dan kemungkinan banjir. Jadi, kita semua minta dia bersedia. Meminta pengusaha atau penternak memeriksa dan mengikat sangkar dengan kukuh. Yang ketiganya, merancang dan menjual ikan yang sesuai saiz pasaran sebelum musim tengkujuh dan melaporkan kepada Pejabat Perikanan Daerah masing-masing jika terkesan dengan bencana dan mengikut prosedur yang telah ditetapkan.

Kalau mengikut rekod, kerajaan melalui Jabatan Perikanan telah membantu pengusaha-pengusaha akuakultur negeri Pahang yang terkesan tersebut melalui Bantuan Tabung Bencana seperti berikut. Tahun 2020 nilai bantuan ialah

RM307,425.00 yang melibatkan 45 penternak. Tahun 2021 nilai bantuan ialah RM463,000.00 yang melibatkan 179 penternak. Tahun 2022 nilai bantuan ialah RM1 juta... RM1.951 juta yang melibatkan 275 penternak. Tahun 2023 nilai bantuannya hanyalah RM192,470.00 melibatkan 42 penternak. Manakala bagi tahun 2024 iaitu banjir awal tahun 2024 dan kemarau El Nino pada pertengahan tahun ini, nilai bantuan ialah sebanyak RM589,301.00 yang melibatkan 67 pen... penternak. Bantuan-bantuan tersebut diberikan dalam bentuk makanan ikan dan mu... bagi musim baharu penternakan ikan mereka dalam bentuk input pertanian, ini... input ni... perikanan.

Bagi soalan ketiga, strategi kerajaan. Sektor perikanan terbahagi kepada 3 subsektor iaitu praktikan... perikanan tangkapan ataupun perikanan laut. Yang keduanya, akuakultur atau dahulunya dikenali sebagai ternak air dan yang ketiganya perikanan darat, perikanan sungai. Untuk rekod, prestasi pen... pendaratan atau pengeluaran ikan pada tahun 2023 ialah seperti berikut. Perikanan tangkapan iaitu perikanan laut sebanyak nilainya RM910 juta er... merangkumi 85% daripada nilai keseluruhannya. Akuakultur sebanyak RM354 juta iaitu lebih kurang 14% dan perikanan darat sebanyak RM53.5 juta iaitu 1%. Jumlah keseluruhan pengeluaran ikan merangkumi ketiga-tiga subsektor ini bagi negeri Pahang ialah 136,853 metrik tan yang bernilai RM1.32 bilion dan ia merupakan peningkatan kira-kira 6% dari sudut kuantiti dan 15% dari sudut nilai berbanding tahun 2022 iaitu dalam tahun 2022 ialah 129,522 metrik tan yang bernilai RM1.15 bilion. Ia adalah tertinggi di Pantai Timur sekali gus mengekalkan status negeri Pahang sebagai peneraju perikanan di Pantai Timur. Makna kalau dibanding dengan negeri yang ada di Pantai Timur, Kelantan, Terengganu, Pahang ni kira penerajulah, juaralah maknanya.

Bagi subsektor perikanan tangkapan, beberapa, beberapa faktor kelebihan di negeri Pahang ialah kerana perairan muka Kuala Kuantan yang lebih dalam berbanding perairan ke jeti utama di negeri lain. Kemudahan ini termasuk kemudahan infrastruktur di jeti perikanan kendalian LKIM dan pasaran harga pasaran ikan yang kompetitif. Jadi, rekod menunjukkan ada juga vessel-vessel daripada negeri Terengganu, Kelantan, Johor yang masuk ke pangkalan semenjak 2022 ni masuk ke Pahang. Jadi, kerajaan melalui Jabatan Perikanan akan terus memudah cara termasuk mempertingkatkan kecukupan melalui proses pengurusan, pemantauan serta penguatkuasaan terhadap vessel-vessel penangkapan ikan.

Manakala bagi akuakultur seiring dengan hala tuju dan fokus utama Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan iaitu memperkasa industri akuakultur khususnya di negeri Pahang, Projek Pembangunan Integrasi Akuakultur (PPIA) Sistem Sangkar Bersepadu bernilai kira-kira RM6.89 juta sedang dilaksanakan bagi tahun 2024. Ia melibatkan 5 daerah, 11 kluster dan 43 orang peserta. Melalui peruntukan yang disalurkan pada tahun 2024, sebanyak 272 petak sangkar tambahan telah siap dibina. Selain bantuan lain seperti bakul sangkar baru, stor makanan, rumah operasi, pelbagai input ternakan, makanan ikan dan benih ikan untuk tempoh satu pusingan ternakan iaitu antara 6 ke 8 bulan. Insya-Allah dijangkakan pengeluaran penternak ikan sangkar di 11 kluster tersebut akan dapat ditingkatkan dari 242 metrik tan setahun iaitu pengeluaran sedia ada yang bernilai RM4.84 juta akan meningkat kepada 378 metrik tan setahun yang bernilai RM7.56 juta apabila beroperasi kelak.

Manakala bagi tahun 2025, Jabatan Perikanan telah mengangkat sebanyak 10 permohonan kluster baru di sepanjang sungai-sungai Pahang yang melibatkan 69 orang peserta dengan implikasi kewangan kerajaan sebanyak RM4.24 juta dan insya-Allah jika pihak kementerian meluluskannya bermakna ia akan terus meningkatkan pengeluaran hasil ternakan khususnya ikan patin dari Sungai Pahang. Bagi menyokong ternakan ikan sangkar, kerajaan melalui Jabatan Perikanan akan terus

memperkasakan kedua-dua pusat pengembangan akuakultur iaitu di Bukit Tinggi, Bentong dan Perlok, Jerantut bagi pengeluaran benih ikan ternakan dan juga pelepasan umum iaitu di sungai-sungai dalam negeri Pahang.

Pada tahun 2024, jumlah pengeluaran benih pelbagai spesies ikan telah mencapai 5 juta ekor berbanding 4.9 juta ekor pada tahun 2023. Bagi meningkatkan pengeluaran akuakultur, galakan akan terus diberikan supaya menggunakan tanah di Zon Industri Akuakultur (ZIA) dan sehingga kini masih terdapat baki kira-kira 4.1% iaitu kira-kira 1,352 ekar yang masih terbuka untuk aktiviti akuakultur yang sesuai. Sehingga sekarang terdapat 14 aktiviti akuakultur komersial yang menghasilkan pengeluaran bernilai RM114.78 juta manakala jumlah... sejumlah RM77.67 juta adalah daripada kawasan gazet air.

Bagi subsektor ketiga iaitu perikanan darat atau perikanan sungai, rekod pendaratan pada tahun 2023 adalah 1,920 metrik tan yang bernilai RM53.5 juta. Walaupun pendaratan perikanan darat di negeri Pahang adalah yang kedua tertinggi di Malaysia, tetapi nilai Ringgit Malaysia pendaratan ikannya adalah tertinggi sekali kerana spesies ikan-ikan di negeri Pahang adalah lebih bernilai tinggi. Jadi, subsektor ini mendapat manfaat besar daripada 2 pusat iaitu Pusat Pengembangan Akuakultur di Bukit Tinggi, Bentong dan Perlok, Jerantut. Di mana sejumlah 2.241 juta ekor benih ikan daripada pelbagai spesies iaitu kelah, patin buah, tamalian, kerai, baung, tenggalan, sebarau, terbol, lampam sungai telah dilepaskan ke sungai-sungai dalam negeri Pahang dalam tahun 2024.

Usaha yang sama akan dilaksanakan pada tahun 2025 dengan pertambahan usaha baru iaitu pembiakan spesies ikan jelawat. Ia akan dilaksanakan dengan kepakaran penyelidik Jabatan Perikanan dari Institut Penyelidikan Perikanan Glami Lemi Negeri Sembilan. Kerajaan yakin spesies ini boleh menjadi sumber kekayaan baru sepertimana ikan kelah yang sudah mampan pengeluaran dan pasarannya. Pada masa sekarang, harga pasaran ikan jelawat adalah antara RM300.00 ke RM500.00 sekilo.

Subsektor perikanan darat juga akan diperkasakan melalui pindaan undang-undang sedia ada iaitu Kaedah-kaedah Perikanan Perairan Sungai Pahang 1991 yang sedang diproses. Ia termasuklah larangan pelepasan ikan berbahaya ke perairan umum. Itu bagi melengkapkan sokongan kepada undang-undang persekutuan yang telah melarang mengimport, menjual, memelihara, menyimpan atau mempamerkan *family* genius atau spesies ikan hidup tertentu berbahaya termasuklah spesies ikan baung ekor merah. Dan pelbagai strategi telah pun diambil oleh Kerajaan Negeri Pahang termasuklah kita mengadakan pertandingan 'Moh Tangkap Ikan' ataupun 'Moh Tangkap Baung Ekor Merah' di pelbagai tempat termasuklah di daerah Jerantut, di Lipis, Jerantut ni kita di Jerantut, di Lipis, di Pekan, di Temerloh.

Dan ini penting kerana baung ekor merah ni dia *predator*, dia boleh makan ikan-ikan yang ada dalam sungai. Malahan kalau untuk makluman Yang Berhormat Tuan Speaker, dia... pernah kita anjurkan pertandingan ni bila dia tangkap ikan yang besar tu lebih... lebih daripada 20 kilo. Bila belah perut tu tengok dalam tu ada ikan... ikan patin yang besar. Jadi, cuba bayangkan kalau ikan ni membiak, malahan dia sedang membiak sekarang ni. Maknanya ikan-ikan asli kita, ikan jelawat, ikan kelah, ikan kerai, tenggalan dan lain-lainlah memang boleh pupus.

Jadi, mohon kerjasama daripada semua supaya jangan lepaskan ikan ni ke sungai ataupun kita cuba lepaskan ikan-ikan yang kita tak tahu kita beli tengok lawa, lepas tu

kita lepaskan ke sungai. Ini yang jadi mangsa sebenarnya. Jadi, Yang Berhormat Tuan Speaker, itulah jawapan saya. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Kerajaan Negeri. Saya jemput..

ADUN TIOMAN – N.42

[YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tioman, ya sila.

ADUN TIOMAN – N.42

[YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN]

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya ingin mengajukan soalan tambahan memandangkan dalam jawapan ketiga tadi menyebut beberapa subsektor perusahaan ataupun kategori yang diperkenalkan oleh Jabatan Perikanan. Soalan saya, adakah Jabatan Perikanan mempunyai cadangan untuk melebarkan subsektor ini seperti contohnya ikan sangkar di Pulau Tioman kerana di Pulau Tioman pun ada air tawar, ada sungai yang berpotensi untuk membiakkan ataupun memelihara ikan sangkar ini?

Yang keduanya, saya ingin bertanya kepada pihak kerajaan negeri. Saya yakin dan percaya Wakil Kerajaan Negeri banyak idea tentang ini iaitu berhubung dengan ikan perhiasan. Saya tidak pasti adakah dia termasuk di bawah Jabatan Perikanan. Namun, di Pulau Tioman dan juga di Rompin di Empangan Pontian, memang ada ikan *green arowana*. Jadi, adakah sekiranya jenis ikan ini termasuk di bawah kategori yang dipelihara ataupun diberi keprihatinan oleh Jabatan Perikanan, adakah langkah-langkah untuk memperkembangkan pembiakan ataupun mengambil tahu hal ikan arowana di Rompin ini? Itu soalan saya. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05

[YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK]

Terima kasih sahabat saya daripada Tioman yang mengajukan soalan tambahan. Pertama, berkenaan dengan aktiviti akuakultur di Pulau Tioman yang juga mempunyai air tawar ya. Sebenarnya ia tidak ada kekangan di mana kawasan tu ya, yang sekarang ni sebab khususnya apabila kita fokuskan kepada Sungai Pahang ni sebab dia sungai tu besar. Jadi kalau kita adakan aktiviti akuakultur misal contoh sangkar, ianya lebih kondusiflah ya tetapi ini tidak menghalang kita mewujudkan ataupun melaksanakan projek akuakultur di tempat-tempat lain, di sungai-sungai yang selain pada Sungai Pahang termasuklah di Tioman ni, insya-Allah. Jadi, kalau sekira boleh berhubung dengan Jabatan Perikanan yang akan memberikan nasihat dan juga panduan serta keperluan untuk merealisasikan hasrat mewujudkan aktiviti akuakultur di Tioman ni sendiri. Ianya tidak terbatas kepada kawasan ya.

Dan berkaitan dengan subsektor ikan perhiasan Arowana misal contohnya. Sebenarnya, Jabatan Perikanan menggalakkan. Malahan kalau kita lihat misal contohnya ada usaha daripada Jabatan Perikanan mengadakan kempen ikan hiasan

untuk anak-anak muda kerana sebenarnya potensi ikan perhiasan ni tinggi juga. Ia boleh dijadikan sebagai produk jualan, *marketing* dan ianya mestilah juga mendapat kelulusan daripada pihak Jabatan Perikanan sebab kita bimbang kerana ikan hiasan ni ada setengah-setengah tu, saya ingat kalau dia mengikut yang ini kajian yang dibuat antara sebab baung ekor merah ni boleh masuk ke sungai-sungai kita kerana dia punya bentuk tu lawa. Dia... ekor dia merah kan. Baung biasa, baung biasa tu begitu tapi baung ekor merah ni dia bentuk dia lawa. Tanpa disedari, oleh kerana kecantikan dia, dia bela kemudian akhirnya semacam mana dia telah ni ikan ni telah termasuk ke dalam sungai dan bila masuk dalam sungai, dia membiak. Ini yang kita bimbang sebab tu yang tu kena dapat juga pandangan daripada Jabatan Perikanan kerana ianya akan menjadi ancaman.

Ini cukup risau sebab asal apa nama baung ekor merah ni bukan daripada kita. Dia bukan ikan asli kita. Sebab tu dia kata ikan daripada Mekong. Ikan daripada luar yang import tu. Akhirnya masuk dan sekarang ni ikan tu telah masuk ke belah-belah hulu. Sebab tu kita lihat misal contoh, bila kita buat kempen menangkap baung ekor merah ni di Tanjung Gahai... di Lipis, Jelai. Kita dah dapat tangkap lebih 100 lebih kilogram ikan tu. Makna ikan ni dia *start* daripada bawah. Difahamkan, kalau ikut cerita dia bermula daripada kuala ni, belah-belah Pekan. Dia naik tu sampai ke belah hulu dah sekarang ni dan ini kalau kita tak bendung habis kita punya ikan asli kita akan pupus.

Dan untuk makluman sahabat saya daripada Tioman. Sebenarnya subsektor ni kita bercakap pasal ikan tadi tapi saya nak maklumkan bahawasanya sekarang ni dah jadi satu trend iaitu penggemar makanan ni. Yang ini yang dipanggil pelancongan makanan. Ingat ini sahabat saya daripada Triang dia tahu bahawasanya *gastronomic tourism* ni mak... dia pergi tu nak makan. Saya lihat bahawasanya, misal contoh kalau di Rompin tu di Leban Chondong tu ini udang tau udang galah yang menjadi satu kegilaan. Orang pergi jauh-jauh pergi sana. Bila tanya daripada mana? Daripada Melaka. Daripada mana? Daripada Johor. Datang jauh daripada Johor. Makan ikan di kedai-kedai Mak Ngah, kedai-kedai ini Azizah semua yang saya ingat lebih kurang. Jumpa semua tanya, mengapa? Dia kata viral. Tengok, makan udang galah. Di Leban Chondong di Rompin. Malahan bila pergi ke di Paloh Hinai, Paloh Hinai ada juga kedai. Walaupun... [ketawa] Leban bukan Lebai tu. Kalau Lebai Chondong lain, dia Leban Chondong ya... Leban Chondong.

Jadi walaupun begitu, dia ramai yang datang. Di Paloh Hinai misalnya, kedai Kak Chik dia panggil. Di situ masya-Allah, orang datang makan ini apa nama udang galah di... di kawasan tersebut. Di Temerloh, di Sanggang misal contohnya udang galah di kedai... kedai Saiful, kedai apa nama ni D'Patin di Temerloh ini udang galah dan harganya kus semangat, premium. Di Bentong dia ada di kedai apa nama ini dipanggil industri... kedai... kedai, ya? Er... jadi Dato' Amizar tahu dan ada juga, ada satu kedai nama dia Lubuk Hantu, ha... udang galah, menjadi kegilaan. Dia maksudnya aktiviti akuakultur ni bukan tertumpu hanya kepada ikan tetapi walaupun harganya premium tetapi penggemar peminat dia akan pergi untuk mengikuti ataupun menikmati makanan. Jadi, insya-Allah Jabatan Perikanan ada bersedia untuk memberikan khidmat nasihat dan kita Kerajaan Negeri Pahang, insya-Allah ini kalau boleh jadi sebagai bentuk... satu bentuk produk pelancongan, masya-Allah. Inilah usaha yang kita buat. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN BESERAH – N.12
[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ha... sila Beserah.

ADUN BESERAH – N.12
[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Terima kasih Tuan Speaker. Saya ucap terima kasih pihak kerajaan di atas jawapan yang diberikan. Daripada jawapan itu, kita melihat antara penyumbang utama subsektor perikanan adalah subsektor tangkapan laut yang menyumbang sebut tadi RM910 juta setahun yang juga menyumbang lebih daripada 60% daripada hasil tangkapan. Cuma saya nak tanya soalan, adakah Jabatan Perikanan dilibatkan di dalam perbincangan dengan jabatan lain kerana kerja-kerja mengorek pasir di muara sungai ni yang berlaku sekarang ni di kawasan saya terutama sekali telah mengganggu aktiviti harian nelayan untuk keluar masuk? Bila dia korek pasir berhampiran dengan muara, muara tu akan... laluan masuk dia jadi cetek. Mereka tak boleh keluar masuk mengikut jadual yang sepatutnya. Terpaksa ikut air pasang dan air surut. Jadi ini mengganggu aktiviti harian dia. Kalau kita tidak bincang dengan Jabatan Perikanan yang me... me... apa ni yang me... menjaga kepentingan nelayan untuk membekalkan perikanan ini diibimbangi kita tak mampu nak mengekalkan pencapaian kita untuk nak menangkap ikan dengan keluaran yang begini. Kalau nelayan... aktiviti nelayan secara harian terjejas dengan aktiviti-aktiviti pengorekan pasir ini. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05
[YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK]

Terima kasih Yang Berhormat Beserah, yang membangkitkan soalan sama ada ada koordinasi antara jabatan-jabatan yang berkaitan dengan aktiviti kerana ia akan melibatkan disiplin yang lain. Jawapannya, sebenarnya memang ada. Kita mengambil pandangan daripada jabatan teknikal bagaimana caranya untuk kita apa nama laksanakan suatu projek yang untuk manfaat masyarakat dengan cara yang sebaik mungkin. Ya misal contohnya, kuala sungai-sungai ni penting sebab apa, kadang-kadang tu saya teringat ini Yang Berhormat Tuan Speaker dan Yang Berhormat ADUN Beserah.

Kita telah mendapat permintaan daripada Persatuan Nelayan untuk membantu supaya pihak kerajaan menyediakan traktor masa tu. Nak tarik perahu-perahu ni ataupun bot-bot nelayan ni masuk ke ini apa nama er... tempat pangkalan mereka. Kenapa? Masalahnya ialah kerana ketohoran ya kerana kecetekan sungai atau muara tu sendiri. Dan ini alhamdulillah, di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar apabila beliau menerajui kepimpinan negeri, kita telah membekalkan sebanyak tiga buah traktor yang khas untuk... untuk kalau tidak diorang terpaksa tarik secara gotong-royong tarik anu tu. Dan memandangkan aktiviti ni sebenarnya kalau kita lihat ianya boleh ditangani dengan cara kita mendalamkan muara-muara sungai ni.

Itulah antara lain mengapa bila ada cadangan baru pihak-pihak yang terbabit untuk mendalamkan muara sungai, maka kita meneliti dan mengambil pandangan daripada semua jabatan teknikal sama ada Jabatan Pengairan dan Saliran, kita mengambil pandangan daripada Jabatan Perikanan, Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia dan juga persatuan. Ambik pandangan bagaimana cara yang terbaik untuk kita laksanakan baru kita luluskan dengan bersyarat dengan syarat bahawasanya ini begini dan sebagainya.

Sebab tu kalau sekiranya ada tidak berlakunya keharmonian dari segi koordinasi tu, saya harap er... bolehlah YB Beserah maklumkan kita akan kordinasikan supaya matlamat kita tadi iaitu dapat kita mendalamkan muara sungai dan membantu dari segi sistem saliranlah. Makna dia akan membantu. Sebab kadang banjir belah hulu tu kita tengok sebab banjir kita tumpu kepada banjir sedangkan pada masa yang sama muara tu juga digunakan oleh para nelayan untuk keluar masuk keluar masuk. Jadi kena ada keharmonian. InsyaAllah jadi perkara terima kasih ni YB Beserah kalau dapat bangkitkan, saya akan mintak supaya jabatan teknikal meneliti untuk mendapatkan hasil yang terbaik. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih er... wakil... er... soalan terakhir bagi Ketari.

ADUN KETARI – N.34

[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Selain daripada penternakan ikan air er... ikan air tawar dalam sangkar adakah kerajaan mempertimbangkan kesesuaian penternakan ikan lautan di pesisiran pantai negeri Pahang sebab kalau dapat menjana apa memberikan peluang untuk menternak ikan lautan ia ada satu peluang pekerjaan dan juga menjana ekonomi untuk negeri seperti ikan lautan, spesies dengan izin, *Giant Grouper*. Ia adalah satu ikan yang banyak... yang bermutu tinggi dan harga dia premium. Jadi adakah kita mempertimbangkan kesesuaian perairan kami untuk menternak ikan air lautan?

ADUN BENTA – N.05

[YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK]

Jawapannya? Ya, ada. Itu jawapannya, kenapa? Kita lihat misal contohnya *environment* yang kondusif ni, dengan izin amat sesuai bagi hidupan marin. Bukan sahaja rumput... rumpai laut, malahan dengan kerjasama dari pihak UPM pernah kita mencadangkan di Pekan untuk menternak ataupun memulakan projek bagi ketam bunga. Ketam bunga ni dia *quite* premium la, dengan izinnya, ketam ya. Jadi kita lihat dan kita bagikan kebenaran. Malahan lain-lain mungkin dah penuh ya maknanya mungkin tiram misal contohnya *oyster* yang nak kita ternakkan macam di negara lain mesti ada Australia di negara-negara lain. Ini tiram-tiram ni dia dia buat ni dalam aktiviti *aquaculture* kita masukkan di situ dan begitu juga dengan ikan... ikan siakap... ikan siakap... dia buat ni.

Bukan semuanya tangkapan cara di laut yang bebas, tapi dia buat dalam satu kawasan yang dikawal. Jadi persoalan yang dibangkit oleh sahabat saya daripada Ketari tadi ialah sama ada kerajaan memberikan pertimbangan dan membenarkan... memberikan kebenaran. Jawapannya, ya tetapi tertakluk kepada pelabur. Kalau sekiranya mereka berminat, kita akan salurkan melalui agensi-agensi berkaitan termasuk daripada Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri untuk kawasan yang

terbabit dan mendapat khidmat nasihat pandangan teknikal daripada Jabatan Perikanan khususnya. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil kerajaan negeri. Seterusnya, saya menjemput Ahli Yang Dilantik (4) mengemukakan soalan.

AHLI YANG DILANTIK [YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Bismillahirrahmanirahim. Assalamualaikum warahmatullahitaala wabarakatuh. Soalan saya nombor dua.

[Adakah kerajaan negeri bercadang untuk menubuhkan satu jawatankuasa mengkaji pelbagai enakmen dan undang-undang pentadbiran Islam Pahang yang dilihat memerlukan pindaan dan penambahbaikan seperti Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam, Enakmen Jenayah Syariah dan Enakmen Tatacara Mal?]

ADUN KERDAU – N.28 [YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker. Rakan saya daripada ADUN Lantikan bertanya tidakkah kerajaan berhasrat untuk menubuhkan satu jawatankuasa yang meneliti serta mewujudkan undang-undang ataupun enakmen yang berkaitan dengan keluarga Islam, jenayah syariah dan juga pengurusan Mal. Sebenarnya Yang Berhormat Tuan Speaker, kerajaan negeri telah mewujudkan jawatankuasa ini. Sebab itulah kita tengok sekarang ini banyak rang undang-undang telah berjaya dibentangkan di dalam Dewan Negeri ini dan telah mendapat kelulusan dan telah pun menjadi enakmen kepada Mahkamah Syariah untuk dilaksanakan. Cuma saya suka nak menceritakan memanglah rang undang-undang ataupun enakmen syariah ini berlaku perubahan dan anjakan dari satu masa ke satu masa. Pada satu ketika dulu, dia hanya terfokus kepada keluarga Islam. Sebelum itu lagi, dia hanya digelar sebagai Kanun Pahang.

Tetapi setelah berlaku perubahan bermula daripada 1904 dan berubah pula kepada 1937, adanya penetapan akhirnya qadhi-qadhi diberi kuasa dan juga penghulu-penghulu juga diberi kuasa. Dan pada tahun 1991, kita mendapat kelulusan daripada Parlimen untuk memperkasakan jawatankuasa membentuk enakmen dan juga rang undang-undang ini sehingga kita dapat mewujudkan Mahkamah Syariah secara berasingan. Dulu, Mahkamah Syariah ini duduk di bawah Jabatan Agama. Kalau semalam, kita sebut tentang Pendakwa Syarie di bawah bahagian Jabatan Agama, Mahkamah Syariah juga dulu di bawah bahagian daripada Jabatan Agama. Sekarang ini dia bersendirian dan dia mempunyai apa bidang kuasa yang diperuntukkan oleh Dewan Negeri yang mulia ini untuk mereka membicarakan beberapa enakmen enakmen yang diperuntukkan kuasa kepada mereka. Dan alhamdulillah kita sekarang nampak perkembangan itu dari satu masa ke satu masa sentiasa kita perkasakan.

Merujuk kepada persoalan yang dikemukakan oleh ADUN Lantikan tadi. Sehubungan itu, jawatankuasa itu telah dibentuk dan diwujudkan oleh kerajaan negeri yang dipengerusikan sendiri oleh mereka yang berkebolehan dan pakar di dalam bidang undang-undang yang dipengerusikan oleh Penasihat Undang-undang Negeri dan dianggotai oleh Sahibus Samahah Mufti Kerajaan Negeri Pahang bersama dengan

Pengarah Jabatan Agama Islam Pahang dan juga Majlis Agama Islam Pahang dan kita lantik juga beberapa orang pakar undang-undang termasuklah Rektor ataupun Naib Canselor Universiti Islam Pahang dan pakar-pakar undang-undang daripada luar sana untuk membantu jawatankuasa ini bagi mewujudkan sesuatu rang undang-undang agar dapat disembah nasihatkan kepada Kebawah Duli Tuanku untuk dibentangkan di dalam Dewan Yang Mulia ini. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima Kasih er... wakil kerajaan, sila.

AHLI YANG DILANTIK

[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Soalan tambahan. Terima kasih Yang Berhormat EXCO di atas jawapan yang saya kira satu jawapan yang membanggakan sayalah sebagai seorang pengamal undang-undang bila mana kerajaan negeri bersedia untuk membuat... menubuhkan jawatankuasa mengkaji beberapa enakmen pentadbiran Islam di negeri Pahang ini yang kalau kita lihat dari sudut pengamalannya di mahkamah, er... beberapa penambahbaikan perlu dilakukan. Saya ambil contoh satu enakmen di antaranya seperti Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Tahun 2005. Saya berpandangan perlu ada satu peruntukan khusus, contoh bagi mereka yang bermastautin yang nak kahwin yang bermastautin di luar negara dan berkahwin di sana dan perlu beza dengan mereka yang duduk di Malaysia pergi luar negara nak berkahwin.

Jadi dalam undang-undang... dalam enakmen keluarga Islam ini, tidak ada peruntukan-peruntukan sebegitu. Jadi, saya mengharapkan di samping senarai tokoh-tokoh yang dikemukakan oleh Yang Berhormat EXCO tadi supaya dapat dilibatkan bersama mungkin pengamal undang-undang. Di Pahang ni kita ada Persatuan Peguam Syarie Negeri Pahang yang mana mereka ni adalah orang yang secara langsung terlibat dalam melaksana dan mengamalkan Undang-undang Syarie di negeri Pahang ini. Sebab hari ni kita dapat tengok banyak sangat undang-undang yang saya kira perlu dipinda untuk membolehkan enakmen syariah itu berjalan dengan lebih baik dalam mahkamah. Terima kasih Dato'... er... Tuan Speaker.

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

ADUN Lantikan ni macam semalam saya sebut, dia minat undang-undang, saya ni maknanya bukan belajar undang-undang. Saya belajar Bahasa Arab dan Sastera Arab. Jadi kurang... kurang reti pasal undang-undang ni. Tetapi untuk merujuk pada soalan tambahan ni. Untuk makluman, ADUN Lantikan bahawasanya di dalam jawatankuasa untuk mewujudkan rang undang-undang itu bukan sahaja Sahibus Samahah dan Penasihat Undang-undang, kita ada juga Ketua Hakim Syarie di dalam jawatankuasa dan kita ada juga dalam jawatankuasa itu, pengamal undang-undang sebagaimana yang disebut oleh ADUN Lantikan ini. Jadi, saya pun sangat menghargai pandangan itu dan juga cadangan itu walaupun kerajaan negeri telah melaksanakan. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil kerajaan negeri. Seterusnya saya menjemput wakil dari Semambu.

ADUN SEMAMBU – N.13
[YB TUAN CHAN CHUN KUANG]

Terima Kasih Yang Berhormat Speaker. Soalan saya soalan 3.

[Majlis Bandaraya Kuantan adalah salah satu PBT yang telah menandatangani perjanjian menerima pakai Akta 672 pada tahun 2011 bagi pengurusan sisa pepejal dan pembersihan awam. Peraturan-peraturan pengurusan sisa pepejal dan pembersihan awam bagi skim sisa pepejal komersial, perindustrian dan keinstitusian (2018) telah dikuatkuasakan sepenuhnya bahawa pihak berkenaan perlu melantik syarikat perkhidmatan yang berlesen dengan Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Negara.

Di negeri Pahang, beberapakah PBT yang melaksanakan Skim Sisa Pepejal Komersial, Perindustrian dan Keinstitusian (2018) yang memerlukan pengusaha untuk melantik syarikat perkhidmatan bagi pengurusan sampah?]

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada rakan saya daripada er... Semambu.

Untuk menjawab soalan daripada Semambu, er... untuk makluman Dewan, Kerajaan Negeri melalui Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT), Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Negara (JPSPN) dan Perbadanan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam (SWCorp) sentiasa memberi perhatian yang serius terhadap aspek-aspek dan usaha-usaha dalam aspek kebersihan alam sekitar dan sentiasa melaksanakan pelbagai usaha-usaha melibatkan kempen-kempen dan program-program kesedaran untuk melahirkan masyarakat yang bertanggungjawab menguruskan sisa pepejal dengan baik dan kerajaan negeri ini sejajar dengan Dasar Kebersihan Negara yang merupakan inisiatif kerajaan dan kerajaan negeri untuk mewujudkan negara yang bersih, mampan dan sejahtera melalui pembudayaan amalan kitar semula di kalangan industri-industri, komuniti-komuniti dan masyarakat dalam usaha untuk melahirkan... melestarikan alam sekitar.

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, untuk menjunjung kasih ke bawah titah Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang kerana telah baru-baru ini menitahkan supaya kerajaan negeri sentiasa dapat mewujudkan satu negeri yang bersih dan kita amat mengalu-alukan kepada semua pihak agar sentiasa menjunjung titah supaya menjadikan negeri Pahang ini negara... negeri yang bersih dan termasuklah dalam pengurusan sisa pepejal, sisa pepejal komersial, industri, perindustrian dan ke Institution... institusi, Keinstitusian (ICI).

Institusi... Keinstitusian merupakan sisa pepejal terkawal yang terkandung di bawah Akta Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam 2007 Akta 672 bagi menjadikan pengurusan sisa pepejal lebih efektif dan mengurangkan masalah longgokan sisa pepejal secara haram daripada aktiviti-aktiviti komersial, industri dan institusi (ICI), dengan izin, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan telahewartakan dua peraturan pada 1 Ogos 2018 dan penguatkuasaan telah bermula pada 1 Mac 2020 di semua negeri yang menerima pakai Akta 672.

Peraturan ini berkaitan dengan sisa pepejal komersial, perindustrian dan keinstitusian iaitu yang pertama; Peraturan-peraturan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam, Skim bagi Sisa Pepejal Komersial, Perindustrian dan Keinstitusian 2018. Kedua; Peraturan-peraturan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam. Pelesenan Pengusaha atau Penyediaan Perkhidmatan Pemungutan Bagi Sisa Pepejal Komersial, Perindustrian dan Keinstitusian 2018. Peraturan-peraturan ini telah mewajibkan setiap penghasil sisa perlu mengasingkan sisa pepejal yang boleh dikitar semula dan tidak boleh dikitar semula dan melantik syarikat-syarikat perkhidmatan pemungutan yang berdaftar dan berlesen untuk memungut sisa pepejal serta memastikan sisa-sisa pepejal tersebut dihantar ke tapak kemudahan yang telah ditetapkan bagi mengelakkan masalah pembuangan sisa pepejal secara haram.

Penguatkuasaan peraturan ini akan dapat mengawal lambakan sisa pepejal dan pembuangan sampah secara haram khususnya sisa-sisa komersial, sisa perindustrian dan keinstitusian dan seterusnya mengurangkan sisa pepejal yang dilupuskan di tapak pelupusan. Kementerian dan kerajaan juga akan mengambil tindakan mendenda kepada penjana sisa yang gagal mematuhi perkara-perkara di bawah peraturan ini. Untuk makluman, sebagaimana ditanya, banyak manakah PBT yang terlibat? Semua PBT yang terlibatlah. 11 PBT terlibat dan semua negeri terlibat menerima pakai Akta 672 termasuklah 11 PBT di dalam negeri Pahang kita. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN SEMAMBU – N.13 [YB TUAN CHAN CHUN KUANG]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila.

ADUN SEMAMBU – N.13 [YB TUAN CHAN CHUN KUANG]

Terima kasih wakil kerajaan negeri er... saudara daripada Bebar menjawab soalan saya. Cuma saya ada beberapa soalan berkenaan dengan Akta Penggunaan Akta 67... 672 ini. Di kawasan saya terutamanya di kawasan perindustrian IM 3 merupakan kawasan kedai dan merupakan kawasan perindustrian di mana kebanyakan pengusaha itu merupakan pengusaha SME. Er... saya... saya difahamkan juga ada beberapa negeri yang mengguna pakai Akta 672 ini, contohnya di Perak, tapi er... harga pengutipan sampah ni telah diserap oleh kerajaan negeri untuk mengurangkan beban kepada pengusaha terutamanya pengusaha SME.

Soalan saya kepada kerajaan negeri, adakah pihak kerajaan negeri akan mempertimbangkan untuk menyerap kos ini untuk meringankan beban terutamanya mereka atau pun pengusaha SME yang er... kerana kos sampah yang agak membebankan untuk mereka. Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Er... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih daripada pandangan er... daripada Semambu, yang begitu prihatin terhadap nasib-nasib kepada pengusaha-pengusaha SME yang ada di kawasan Yang Berhormat Semambu. Dan kerajaan akan meneliti, akan mengambil, dan meneliti dan melihat apa yang telah dilakukan di negeri-negeri lain ya, contohnya kita belajar daripada negeri yang telah berjaya melaksana program ini sebagaimana kata ulamak ada 3 perkara. Kalau kita dalam hidup ini, tiga perkara. Pertamanya; kalau kita nak, sama ada nak jadi orang bodoh ataupun orang cerdik ataupun orang bijaksana. Orang yang bodoh ni apabila dia buat kesilapan, dia akan buat kesilapan lagi. Orang yang cerdik ni, dia buat kesilapan dia akan er...tidak akan mengulangi kesilapan, mengambil tindakan yang baik. Dan orang yang bijaksana adalah orang yang belajar daripada orang yang telah berjaya.

Jadi kita akan tengok, kita akan tengok daripada negeri Perak apa yang telah dilaksanakan, yang boleh membawa kesejahteraan dan kebaikan kepada pengusaha-pengusaha SME termasuklah memberi peruntukan-peruntukan bagi membantu meringankan beban kewangan yang dihadapi oleh pengusaha-pengusaha SME yang termasuklah dalam rakyat dalam negeri Pahang ini, 'Mensejahterakan Rakyat Negeri Pahang'. Terima kasih

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN TRAS – N.07

[YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN TRAS – N.07

[YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI]

Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Speaker. Soalan saya, biasanya yang di Pahang pelupusan sampah sama ada di... di... di... dihapuskan melalui *landfill* dengan izin ataupun secara terbuka dan juga ada yang menggunakan *insinerator*. Adakah Kerajaan Pahang ya er... memikirkan untuk menggunakan teknologi lain, di mana sisa-sisa pepejal ini mungkin ada yang boleh digunakan untuk membuat baja. Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan negeri sentiasa mengambil perhatian terhadap kaedah dalam kaedah kita melupuskan sisa pepejal. Jadi untuk masa yang akan datang, kita selaras dengan

dasar kerajaan ataupun kerajaan... kerajaan kitalah pada masa akan datang ingin mewujudkan satu persekitaran yang bersih iaitu *net zero carbon*. *Net zero* ni, maknanya kita tiada pelepasan khususnya di tapak pelupusan sampah ada *melting gas*. Kita nak mengurangkan kadar pelepasan GHG ni *Green House Gas* kepada udara dan untuk menuju ke arah *net zero carbon*. Sebab itu dalam proses untuk pelupusan sisa pepejal ni, kaedah-kaedah yang terbaru diguna pakai adalah untuk mewujudkan satu sistem yang kita namakan *waste to energy* dan *waste to energy* ni kita... pembakaran secara terus.

Maknanya pusat-pusat... sampah-sampah dikumpulkan dan dihantar ke pusat-pusat er... apa pemindahan dan pusat pemindahan dihantar terus kepada kilang yang akan melupuskan sampah secara pembakaran yang lebih... yang mengurangkan pelepasan gas ke udara. Teknologi yang begini ada telah diguna pakai di negara-negara maju termasuklah negara China tu sendiri yang telah berjaya membuktikan bahawa *waste to energy* adalah cara masa hadapan kita untuk melupuskan sampah. Dan alhamdulillah hari ini, kaedah pelupusan sampah di negeri Pahang adalah negeri yang baik dan antara negeri yang terbaik dalam kita mengawal pelupusan sampah dalam negara kita... negeri kita ini. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Seterusnya saya menjemput wakil dari Beserah.

ADUN BESERAH – N.12

[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Terima kasih Tuan Speaker. Saya mengemukakan soalan nombor 4.

- [(a) Berapakah bilangan kemalangan jalan raya di kawasan DUN Beserah pada tahun 2023 dan 2024? Berapakah bilangan kematian akibat kemalangan pada tahun yang sama?
- (b) Apakah punca utama kemalangan jalan raya di kawasan DUN Beserah dalam tempoh tersebut dan apakah langkah yang telah diambil oleh pihak berwajib bagi mengurangkan kadar kemalangan ini.]

ADUN MUADZAM SHAH – N.41

[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker dan terima kasih jugalah kepada Beserah yang mengemukakan soalan berkenaan dengan nak tahu tentang bilangan kemalangan-kemalangan di DUN Beserah di tahun 2023-2024 dan apakah langkah-langkah pihak berwajib bagi mengurangkan kemalangan tersebut? Jadi Yang Berhormat Tuan Speaker, untuk tahun 2023 jumlah kemalangan er... jumlah kemalangan biasa adalah 2,091 dan kemalangan maut 4 orang manakala pada tahun 2024 sehingga 30... data saya 30 September 2024 ni kemalangan biasa 1,512 dan jumlah kemalangan maut 6 orang. Jadi antara punca... punca-punca kemalangan di kawasan zon Beserah ni.

Yang pertamanya, kebanyakan ialah sikap atau kecuaian pemandu itu sendiri yang tidak mematuhi sepenuhnya peraturan jalan raya terutama sekali penunggang-penunggang motosikal ni banyak. Yang keduanya, haiwan ternakan yang menyumbang juga kepada statistik kemalangan di kawasan ni seperti lembu, kambing yang berkeliaran di jalan dan yang ketiganya, penjaja... penjaja haram yang menjaja

yang bukannya haram pun penjaja-penjaja yang tidak... yang menjaja tanpa ada kebenaran yang menjaja pada kedudukan yang berisiko. Kemudian lori atau jentera yang letak di bahu jalan, ada tepi di bahu jalan yang boleh mengundang bahaya dan menyumbang juga kepada kemalangan jalan raya dan selain itu terdapat juga puncanya adalah kerana sepanjang jalan kiri kanan tu banyak pembangunan baru perumahan dan juga pembangunan komersial di tepi-tepi jalan utama dan terdapat juga kawasan-kawasan yang tiada papan tanda yang amaran yang jelas dan tanda amaran yang jelas dan terdapat juga kawasan-kawasan yang gelap di waktu malam.

Jadi, untuk menangani masalah tersebut atau mengurangkan kadar kemalangan yang tinggi di zon Beserah ni, beberapa agensi yang berkaitan telah mengambil tindakan. Sebagai contohnya PDRM, Polis Diraja Malaysia telah meningkatkan tahap rondaan di kawasan tersebut. Kemudian tindakan penguatkuasaan seperti mengeluarkan saman dan sebagainya dan yang ketiganya program *Community Policing* bersama IPD Kuantan bersama dengan penduduk kawasan yang terbabit.

Begitu juga Jabatan Veterinar telah mengambil langkah-langkah bagi mengurangkan kemalangan akibat ternakan berkeliaran di DUN Beserah. Untuk... Yang Berhormat Speaker, pada tahun 2024 Jabatan Veterinar telah menerima 5 aduan ternakan berkeliaran di kawasan DUN Beserah ini di mana pihak jabatan telah mengadakan 10 perjumpaan dan mengeluarkan surat amaran kepada penternak-penternak yang membiarkan ternakan berkeliaran. Pihak jabatan juga Veterinar telah mengadakan 4 operasi penangkapan ternakan yang berkeliaran di bawah Enakmen Kawalan Kerbau Lembu 2001 di mana 3 ekor lembu, 6 ekor kerbau, 15 ekor kambing telah ditangkap dan operasi Enakmen Kawalan Kerbau Lembu ini yang dijalankan melibatkan Jalan Bypass Damansara ke Gebeng, Jalan Pantai Pelindung-Gebeng dan kawasan perumahan Beserah. Kalau tengok statistik tindakan yang yang diambil oleh pihak Jabatan Veterinar ni, pada tahun 2023 aduan diterima hanya 2 tetapi tahun ni 2024 setakat ini adalah 5. Begitu juga perjumpaan dan perjumpaan yang telah diadakan pada tahun 2023, 7 perjumpaan tetapi tahun 2024 sehingga kini 10 dan bilangan operasi seperti maklum tadi tahun lepas 3, tahun ini sehingga kini 4.

Manakala pihak Majlis Bandaraya Kuantan pula sentiasa memantau dan mengambil tindakan ke atas penjaja-penjaja yang menjalankan perniagaan secara haram ini yang menjaja dan terutama sekali di kawasan-kawasan yang berkedudukan berisiko serta penguatkuasaan ke atas lori atau jentera yang diletakkan di tepi atau di bahu jalan yang boleh mengundang bahaya dan menyumbang kepada kemalangan jalan raya.

Manakala berkaitan dengan lampu jalan, lampu isyarat adalah di bawah seliaan Jabatan Kerja Raya Cawangan Kejuruteraan Elektrik Pahang. Untuk makluman, di kawasan Beserah ini terdapat 8 persimpangan lampu isyarat, 5 persimpangan lampu isyarat pejalan kaki dan 1,290 bilangan lampu jalan di... di bawah seliaan JKR Cawangan Kejuruteraan Elektrik Pahang dan sepanjang tahun 2024 ni JKR Cawangan Elektrik Pahang telah menjalankan kerja-kerja pembaikan seperti pembaikan lampu sodium tu dan pemasangan 2 unit lampu solar di Jalan Beserah, FT002. Kemudahan pembaikan lampu isyarat, lampu jalan... pembaikan sistem lampu-lampu isyarat di persimpangan Jalan Beserah FT002 dan pembaikan lampu isyarat pejalan kaki di SK Cherating FT003 dan pemasangan 6 unit lampu solar di Jalan Kuantan-Chendor FT003. Pemasangan 8 unit lampu solar di Damansara, Kuantan Bypass FT003. Pemasangan 8 unit lampu solar di Sungai Karang, Jalan Kuantan Bypass FT03. Pemasangan 25 unit lampu solar di hadapan SIRIM, Jalan Kuantan Bypass FT003 dan pada tahun lepas 2023 pemasangan 70 unit lampu solar di *interchange* Sungai Ular FT003.

Seterusnya untuk tahun 2025 ni, JKR Cawangan Kejuruteraan Elektrik Pahang telah menghantar permohonan peruntukan untuk pembaikan sistem lampu jalan dan lampu isyarat serta pemasangan lampu solar yang dianggarkan berjumlah RM2.3 juta di kawasan-kawasan berikut. Ianya Jalan Kuantan Bypass FT03 dari Semambu hingga ke Gebeng, kemudian Jalan Kuantan-Kemaman FT03 daripada Gebeng ke Chenor, Jalan Kuantan-Beserah FT02 dari Bandar Kuantan hingga ke Balok dan Jalan Pintasan Kuantan ke Sungai Ular FT14 dan FT101 dari SIRIM hingga ke *interchange* Sungai Ular dan adalah diharapkan permohonan tersebut akan mendapat kelulusan daripada pihak Kementerian Kerja Raya supaya sistem lampu jalan, lampu isyarat ini dapat diselenggara dengan berkesan bagi memastikan pencahayaan yang sempurna di sepanjang laluan di DUN Beserah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila.

ADUN BESERAH – N.12

[YB DATO HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Soalan tambahan ya Tuan Speaker. Terima kasih kepada wakil kerajaan di atas jawapan yang panjang yang diberikan tadi. Alhamdulillah, ada beberapa usaha yang saya lihat yang merunsingkan penduduk Beserah itu sedang dalam tindakan terutama sekali lampu-lampu jalan. Daripada statistik yang diberikan itu kita dapati bahawa kadar kemalangan yang berlaku di DUN Beserah itu, 5 kemalangan setiap hari kalau daripada angka yang diberi tu kita bahagikan dengan 365 hari ini adalah angka yang agak tinggi bagi kawasan kecil Beserah ni, Beserah... dia tak besar dia kecil je cuma dia padat.

Salah satu daripada faktor penyumbang yang saya rasa tidak dinyatakan di sini adalah keadaan jalan. Laluan sepanjang Kuantan ke sempadan Chendor tu laluan kawasan Beserah ni tidak ada *run of drain*, air bertakung atas jalan dia tidak ada longkang tepi jalan, jadi air tak boleh nak pergi ke mana dia akan bertakung. Bila air bertakung musim hujan macam sekarang ni dia akan menjejaskan pemanduan dan juga akan mengganggu keselamatan sama ada kereta ataupun penunggang motosikal khususnya di kawasan saya tu kawasan perindustrian tu banyak pengguna... penunggang motosikal. Jalan berlopak ada bertakung air dan juga berlubang.

Soalan saya, adakah satu tindakan diambil untuk nak memulihkan balik longkang-longkang saluran di sepanjang laluan daripada Kuantan ke sempadan? Semua tak ada longkang tu. Kalau dulu mungkin buat kecil atau dah pecah, sumbat dan sebagainya campur dengan pembangunan. Adakah ada sebarang usaha ataupun tindakan untuk nak melihat... menilai balik keperluan longkang untuk mengalirkan air hujan daripada bertakung di atas jalan?

Yang kedua soalan saya, berapakah tempoh respons daripada pihak terutamanya pihak JKR apabila ada aduan jalan berlubang? Macam sekarang ni, memang banyak dan musim hujan. Kita kena faham akan mudah untuk jalan berlubang dan sedang berlaku sekarang. Tapi dah seminggu ni saya tengok masih lagi tidak ada tindakan diambil untuk nak menampal sekurang-kurangnya sementara bagi mengelakkan kemalangan berlaku. Berapakah *response time* ataupun daripada aduan itu dibuat untuk diperbaiki? Terima kasih.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Terima kasih kepada Beserah yang mengemukakan soalan tambahan. Er... untuk apa ini er... pertama berkenaan air bertakung di jalan dan jalan berlubang ni. Yang ni insya-Allah sebab kawasan-kawasan ini di bawah selenggaraan ataupun konsesi iaitu kalau jalan persekutuan ni di bawah Road Care dan biasanya setiap aduan akan diambil tindakan. Kalau berlubang tu biasanya dia akan buat... *pothole*, biasanya dalam er... sekitar dalam 48 jam atau 24 jam ke 48 jamlah biasa tindakan akan diambil. Jadi kalau ada kawasan-kawasan ni, kawasan Yang Berhormat ni kalau lebih sampai seminggu tu tak... bagitahu hantar gambar ke saya... ambil gambar *send location*. Okey itu aje. Cuma saya nak maklumkan jugak ya untuk kawasan saya tengok kawasan yang... yang kerap berlaku kemalangan, yang statistik dia *maintain* setiap... tiap tahun daripada tahun 2023 ke 2024 ialah Balok. Kawasan Balok, kawasan tinggi. Balok aje tahun... tahun lepas, 615 dan tahun ni kemalangan biasa ya, tahun ini 523 sehingga 30 September. Jadi saya haraplah semua pengguna-pengguna jalan raya supaya berhati-hatilah ya, mematuhi peraturan yang ditetapkan. Terima kasih.

ADUN YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Sila.

ADUN YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Terima kasih Yang Berhormat EXCO. Saya tadi tertarik dengan jawapan yang disebutkan bahawa kerajaan negeri ada membuat apa... apa tindakan untuk mengatasi kemalangan jalan raya yang disebabkan oleh binatang ternakan ni. Baik, soalan saya, saya nak tanya Yang Berhormat EXCO adakah tangkapan kepada binatang ni biasa dibuat oleh PBT kebiasaannya? Dan saya nak tanya Yang Berhormat EXCO, adakah bila berlaku kemalangan tu kita boleh membenarkan orang awam yang ada pada waktu kejadian tu untuk tangkap binatang-binatang yang ada pada ketika itu yang terlibat dengan dalam kemalangan tu? Yang dekat nak mati tu bolehlah kita sembelih, tapi yang masih berkeliaran tu, boleh tak *the rest* tu kita tangkap, tangkap tu ikutlah kita nak jual ke nak buat kenduri ke ikutlah. Itu soalan saya pertama Yang Berhormat Speaker.

Soalan saya yang kedua, adakah kerajaan negeri bercadang untuk memperkenalkan enakmen ataupun membuat apa-apa undang-undang khusus untuk kita nak hukum penternak-penternak ni yang biarkan binatang dia berkeliaran ni. Sebab saya rasa dalam Dewan Undangan Negeri Perak dah ada satu cadangan untuk mengadakan enakmen menghukum mana-mana penternak yang secara sengaja membiarkan apa nama ni ternakan mereka berkeliaran. Cuma akan timbul isulah bila berlaku kemalangan tu, penternak ni tak mengaku kan dia punya binatang tu. Tapi saya rasa mungkin kita ada mekanisme yang terbaik untuk kita memastikan jalan raya tu *is exactly* dengan izin, selamat untuk pengguna-pengguna jalan raya, Tuan Speaker. Terima kasih.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Yang Berhormat Speaker, er... semua undang-undang ni dia ada tertakluk kepada er... diguna pakai oleh agensi dan jabatan-jabatan tertentu. Contohnya tadi kalau lembu, tiba-tiba kita tangkap lembu yang berkeliaran tu, dia bukan setakat tidak mengikut peraturan salah berperang tu. Er... tapi seperti makluman tadi untuk penangkapan... operasi menangkap lembu ni er... dia terletak di bawah enakmen er... enakmen apa ni? Kawalan Kerbau Lembu 2001 dan biasanya operasi bersamalah dengan pihak PBT dan sebagainya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil kerajaan negeri. Seterusnya, saya menjemput wakil dari Ketari.

ADUN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Soalan saya nombor 5.

[Mohon nyatakan jumlah '*Foreign Direct Investment* - FDI yang dicatatkan untuk Negeri Pahang dari tahun 2022 hingga Jun 2024. Sila senaraikan jumlah pelaburan dari Negara China yang telah memasuki Negeri Pahang serta jumlah dana yang telah dilaburkan untuk tempoh tersebut.]

ADUN PERAMU JAYA – N.21
[YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum wbt. Salam Pahang 1st, salam 'Maju Terus Pahang'. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih saya ucapkan kepada rakan ADUN saya daripada kawasan Ketari. Beliau mengemukakan satu soalan dan soalnya adalah seperti berikut. Mohon nyatakan jumlah *Foreign Direct Investment* dengan izin, FDI yang dicatatkan untuk negeri Pahang dari tahun 2022 hingga Jun 2024. Sila senaraikan jumlah pelaburan dari negara China yang telah memasuki negeri Pahang serta jumlah dana yang telah dilaburkan untuk tempoh tersebut.

Jumlah projek pelaburan langsung asing FDI yang diperolehi negeri Pahang dari tahun 2022 sehingga bulan Jun 2024. Berdasarkan memorandum perjanjian yang dimeterai atau dalam erti kata dengan izin, *Memorandum of Agreement* adalah sebanyak 15 projek dengan jumlah pelaburan komited adalah sebanyak RM22.67 bilion. Jumlah pelaburan langsung asing komited telah meningkat dari RM11.01 bilion pada tahun 2022 kepada RM11.67 bilion bagi tahun 2023. Namun bagi pelaburan berpotensi FDI bagi tahun 2024 masih dalam peringkat rundingan dan tindakan oleh SGLC ataupun syarikat berkenaan, kerajaan negeri sedang dijalankan dengan pihak pelabur. Tambahan dari itu, jumlah projek pelaburan langsung asing FDI yang diluluskan Lesen Pengilang dalam erti kata *Manufacturing Licence* di bawah bidang kuasa Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) bagi tahun 2022 hingga bulan Jun 2024 bagi negeri Pahang adalah sebanyak 13... 30 projek berjumlah RM1.32 bilion.

Jumlah pelaburan asing FDI, berdasarkan kelulusan Lesen Pengilang oleh MIDA telah menunjukkan peningkatan drastik pada tahun 2023 iaitu sebanyak 886 juta berbanding 27.2 juta pada tahun 2022. Sebagai rumusan, negara China telah melabur sebanyak 5 projek dengan jumlah nilai FDI komited berjumlah RM14.49 billion dan

sebanyak 3 projek dari negeri China telah diluluskan oleh Lesen Pengilang oleh MIDA berjumlah RM20 juta, tapi ini ada *timing differences* YB, di mana sebagai contoh, saya ambil Alliance Steel di mana kilang tu dah ada, cuma disebabkan oleh *moratorium*. Mungkin lesen pengilang akan diluluskan kemudian. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Saya jemput Ketari.

ADUN KETARI – N.34

[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Terima kasih, Yang Berhormat Speaker. Soalan tambahan saya. Saya ucap tahniah dan syabas ke atas usaha kerajaan negeri untuk menarik... menarik pelaburan asing yang jelas meningkat terutamanya pada tahun 2023. Walaupun kita menerima tohmahan daripada pihak-pihak yang tertentu yang mengatakan kita pajak tanah kepada negara lain dan semua ni, tapi ini adalah satu usaha yang... yang... yang patut kita lakukan untuk menarik *investment* ke negeri Pahang ini.

Dan soalan tambahan saya adalah daripada peningkatan dan usaha untuk menarik *investment* ini. Berapakah peluang pekerjaan yang telah pun dijana terutamanya dari negeri China ini, yang dinyatakan 5 projek telah diluluskan dan 3 telah mendapat kelulusan MIDA yang berjumlah RM20 juta. Berapakah peluang pekerjaan dari segi anggaran yang telah pun dicapai oleh kerajaan negeri dalam negeri Pahang?

ADUN PERAMU JAYA – N.21

[YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB]

Terima kasih sahabat saya ADUN Ketari. Dari segi peluang pekerjaan, biasanya kita meminta kerajaan... er... kerajaan pula, maaf syarikat asing memperuntukkan 70 hingga 80% daripada peluang pekerjaan untuk kerja tempatan tapi jumlah sebenar saya akan kemukakan kemudian kerana saya tak ada *figure* tu dalam tangan setakat ni tapi kita akan... *figure* tu ada tapi kita akan apa maklum kemudian dalam jawapan bertulis, insya-Allah. Terima kasih.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15

[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Soalan tambahan?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya jemput Tanjung Lumpur.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15

[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Berikutan dengan itu, saya ada beberapa soalan. Yang pertama, mungkin pihak kerajaan ada angka berapa jumlah sebenar pekerja-pekerja daripada China yang datang bekerja di sini sebab ramai ada di MCKIP di Gebeng dan beberapa sektor lain. Yang keduanya, apa jumlah mengikut taraf sebab ada yang masuk tu kerana profesional dan sebagainya dan mungkin buruh biasa, mungkin ada klasifikasi tu mungkin ada jumlah-jumlahnya. Jadi kalau kerajaan ada angka tersebut, insya-Allah waktu penggulangan nanti pun boleh, insya-Allah.

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Boleh saya celah? Terima kasih soalan dari Tanjung Lumpur. Sebenarnya yang jawab soalan ni saya. Okey, untuk MCKIP sekarang ada 2,000 lebih orang China yang profesional, okey yang *local* 4,000 lebih. So jumlah lebih 7,000 orang, lebih kurang. Okey, terima kasih. Itu sahaja jawapan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya jemput...

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, EXCO... EXCO berkenaan saya jemput, sila.

ADUN PERAMU JAYA – N.21
[YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB]

Terima kasih rakan EXCO saya yang menjawab sepantas kilat [Ahli Dewan ketawa] sebelum saya sempat bangun untuk menjawab. Menjawab kepada soalan YB Tanjung Lumpur, saya ingin menambah sahajalah daripada jawapan sahabat saya di mana kita menggalakkan sebanyak mungkin peluang pekerjaan diberikan kepada rakyat tempatan tapi kadang kala kita tidak ada kemahiran iaitu *skill sets* di mana *skill* tertentu untuk teknologi, untuk bidang kejuruteraan tertentu kita terpaksa import tapi di mana kita boleh utamakan pekerja tempatan kita akan utamakan. So, kita amalkan praktis Pahang First and Malaysian First, insya-Allah. Terima kasih

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Yang Berhormat Speaker. Satu soalan, boleh?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya... oleh kerana masa dah singkat. Jadi kita ada lima soalan lagi belum selesai. Jadi, saya menjemput wakil dari Jenderak.

ADUN JENDERAK – N.27
[YB DATO' RODZUAN BIN ZAABA]

Yang Berhormat Timbalan Speaker pertanyaan saya nombor 6.

[Apakah program-program yang telah dijalankan oleh Dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang?]

ADUN GUAI – N.37
[YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Speaker dan juga sahabat daripada Jenderak yang bertanya mengenai dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang. Seperti yang kita maklum ya, peruntukan untuk Program Dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang ini telah diluluskan sebanyak RM1 juta. Bermula dari tahun 2022 sehingga 2026 dan sehubungan dengan itu, program yang telah dijalankan oleh dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang pada tahun ini adalah sebanyak 30 program merangkumi 10 kluster yang telah ditetapkan dan program-program tersebut adalah seperti yang pertama Seminar Remaja Unggul Aspirasi Negeri Pahang di bawah kluster undang-undang yang telah dilaksanakan di 6 daerah iaitu Temerloh, Maran, Kuantan, Rompin, Kuala Lipis dan juga Cameron Highlands. Yang keduanya, lawatan ke Studio Hub Teknologi dan Ekosistem Inklusif dan Program Misi Ekosistem Inklusif Lestari di bawah kluster keluarga.

Dan seterusnya Program Bidadari Sihat dan juga EMAS di bawah Kluster Kesihatan yang dilaksanakan di 6 Parlimen iaitu Cameron Highlands, Muadzam Shah, Pekan, Rompin dan juga Indera Mahkota. Program Perkasa Remaja Islam di bawah Kluster Agama. Seterusnya Program Bakat Kepimpinan Wanita Pahang di bawah Kluster Kepimpinan. Digitalisasi Cabaran Peluang dan Insentif Terkini di bawah kluster Pekerjaan.

Seterusnya, Program Pemeraksanaan Sains dan Teknologi Kanak-kanak Asli Cameron Highlands di bawah Kluster Teknologi. Pemupukan Perkembangan Bahasa melalui inovasi pendigitalan pendidikan di bawah Kluster Pendidikan diadakan di daerah Kuantan dan juga Bera. Seterusnya, Bengkel Pengukuhan Budaya dan Ketrampilan Wanita peringkat negeri Pahang 2024 di bawah Kluster Warisan dan Seni Budaya. Seterusnya yang ke 10, Melestari Usahawan Wanita Pemasaran digital di bawah kluster keusahawanan di empat daerah iaitu Raub, Pekan, Maran dan juga Temerloh.

Inilah di antara program-program yang telah diadakan oleh 10 kluster di bawah dasar dan Pelan Tindakan Wanita ini dan ada beberapa lagi program yang belum dilaksanakan dan insya-Allah akan diselesaikan sebelum akhir tahun 2024. Terima kasih, Timbalan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Saya menjemput Tioman.

ADUN TIOMAN – N.42
[YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN]

Timbalan Speaker,

Soalan tambahan kepada wakil kerajaan. Baru-baru ni adakan Program Suri Anggun. Suri Anggun ya? Anggun Suri terbalik, *sorry*. Jadi soalan saya memandangkan tarikan sangat menggalakkan dan sambutan juga sangat baik, adakah pihak kerajaan bercadang untuk meneruskan program tersebut dan melibatkan semua kaum ataupun bangsa iaitu Cina, India dan juga OA? Terima kasih.

ADUN GUAI – N.37
[YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN]

Terima kasih kepada sahabat daripada Tioman dan juga terima kasih kerana turut berminat dengan Program Anggun Suri. Saya tak pasti sama ada kita di sini termasuk Timbalan Speaker tahu apakah itu Program Anggun Suri. Program Anggun Suri ini adalah program kahwin beramai-ramai, bukannya kahwin ramai tapi kahwin beramai-ramai, maksudnya ada banyak pasangan di dalam majlis tersebut dan insya-Allah seperti yang telah diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada Jumaat lepas, di mana program ini akan diteruskan untuk tahun 2025 dan alhamdulillah, walaupun tahun 2025 belum menjelang lagi, belum timbul lagi, dah ada dah yang bertanya untuk menyertai program ini.

Dan yang terakhir maksud saya yang ketiga terakhirlah sebab kita ada 4. Yang pertama di Kuantan telah... telah berlangsung dan baru-baru ini 1 hari bulan 12 kita telah mengadakan program ini di Bera dan insya-Allah minggu hadapan di Kuala Krau dan seterusnya di Cameron Highlands dan dah ada yang bertanya untuk menyertai program ini pada tahun hadapan. Maksudnya mereka berterima kasih kepada kerajaan negeri telah mewujudkan program ini bagi membantu golongan yang kurang berkemampuan untuk mengadakan majlis perkahwinan dan kita juga sebenarnya menjemput semua kaum bagi menyertai program ini. Okey, sekian. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Seterusnya saya menjemput wakil dari Chini.

ADUN CHINI – N.23
[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Yang Berhormat Speaker,

*Main bowling di musim tengkujuh;
Saya kemukakan pertanyaan yang ke-7.*

[Apakah inisiatif / program yang telah dilaksanakan kepada golongan belia dalam usaha kerajaan memperkasakan golongan tersebut?]

ADUN DONG – N.08
[YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL]

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Speaker dan juga terima kasih sahabat saya dari Chini. Beliau kalah semalam main boling sebenarnya, dua kali dah dia kalah.

Yang Berhormat Speaker,

Soalan yang ditanya adalah berkaitan usaha untuk memperkasa belia di negeri Pahang ini dan untuk makluman Sidang Dewan sekalian, sesungguhnya banyak program yang telah diatur oleh Kerajaan Negeri Pahang untuk memperkasa belia di negeri Pahang ini. Saya akan sebutkan program-program utama yang telah kita laksanakan.

Yang pertamanya adalah Program Pemerksaan Persatuan Belia Pahang atau Youth Empowerment Society atau lebih popular dengan nama YES. Program ini julung-julung kali diadakan iaitu pada tahun ini di mana melalui program ini kita mengasah bakat kepimpinan belia dan melatih mereka dari sudut kemahiran berkomunikasi, kemahiran berpersatuan dan kemahiran dalam sudut kepimpinan itu sendiri dan melalui program YES ini, ia diadakan tiga peringkat iaitu dikenali dan dikenal pasti bakat-bakat di peringkat daerah masing masing. Kemudiannya ditapis untuk pergi ke peringkat kedua iaitu di peringkat zon dan yang terbaik dipilih untuk peringkat ketiga iaitu peringkat negeri dan peserta Program YES ini akhirnya saya ingat yang di peringkat negeri lebih kurang 50 orang, jadi aset penting kepada kerajaan negeri ketika ini.

Program kedua adalah Festival Belia Negeri Pahang di mana Festival Belia ini dilaksanakan pada setiap tahun untuk memberi peluang kepada kepimpinan belia, penggerak belia dari seluruh negeri Pahang untuk terlibat aktif dalam bidang keusahawanan dan pada tahun ini, festival belia ini pertama kali dianjurkan di rumah belia itu sendiri iaitu di Wisma Belia dan mendapat sambutan yang cukup hebat di mana lebih 50,000 belia dari seluruh negeri Pahang hadir menyertai Festival Belia ini dan pelbagai program yang menyentuh minat, keperluan dan kehendak anak muda disedia dan dianjurkan sepanjang festival belia ini berlangsung.

Dan selain itu, di negeri Pahang ini kita punya Anugerah Khas Belia Kerajaan Negeri Pahang di mana belia-belia yang hebat dalam bidang kepimpinan, belia-belia yang hebat dalam bidang berpersatuan dan NGO serta dalam bidang keusahawanan disaring oleh mereka yang cukup berkualiti barisan panelnya untuk dipilih menerima Anugerah Khas Belia Negeri Pahang ini yang disempurnakan sendiri oleh Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang.

Selain itu, kita juga ada program khas Sukarelawan Anak Muda Pahang *In Action* di mana melalui program ini kita bekerjasama dengan agensi-agensi dan pihak berkuasa termasuklah bomba dan penyelamat untuk melatih anak-anak muda kita dalam bidang kesukarelaan dan melalui program sukarelawan ini, kita mahu belia-belia kita mahir untuk membantu dan mencurahkan bakti kepada anggota masyarakat termasuk ketika mengalami bencana atau musibah.

Seterusnya adalah persidangan Dewan Belia Negeri Pahang dan ada kelainannya selepas 3 kali penganjuran Persidangan Dewan Belia Negeri Pahang ini di mana turut melibatkan Yang Berhormat Speaker sendiri di mana pada tahun ini selepas 3 kali penganjurannya, buat pertama kali pemilihan ADUN-ADUN Belia ini adalah secara undian di peringkat DUN masing-masing dan akhirnya kita berjaya memilih 42 ADUN Belia yang bersidang juga di Dewan Yang Mulia ini mengutarakan pandangan, pendapat, kehendak dan keperluan belia dari seluruh negeri Pahang itu sendiri.

Untuk program seterusnya Yang Berhormat Speaker, adalah rangkuman kepada usaha-usaha kita ini. Insya-Allah pada bulan ini kita akan menganjurkan buat julung-julung kalinya retreat Pemimpin Muda Pahang melibatkan lebih kurang 100 belia terpilih dari negeri Pahang ini yang berbeda latar belakang, profesional, kemahiran untuk memberi kefahaman kepada mereka tentang perjalanan panjang kerajaan negeri Pahang ini dan pada masa yang sama kita nak dengar daripada anak-anak muda yang terpilih ini, apa masalah, apa cabaran, apa keperluan, apa kehendak dan permintaan anak-anak muda ini terhadap Kerajaan Negeri Pahang kerana kita yakin bahawa zaman kerajaan tahu segala-galanya sudah lama berakhir. Kita nak dengar sendiri daripada anak muda ini keperluan mereka sesuai dengan cabaran masa kini dan insya-Allah kita akan pertimbang, kita akan perhalusi segala permintaan dan

keluhan ini untuk kita angkat mana yang sesuai dan yang program yang utama juga adalah sekarang kita telah merintis kerjasama dengan Kerajaan Negeri Sarawak.

Ini adalah atas titah Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang untuk belia di Pahang ini belajar dengan belia di Sarawak dan saya sendiri telah bertemu dengan Menteri Belia dan Sukan Sarawak, Dato' Sri Abdul Karim mengadakan perbincangan dengan Kerajaan Negeri Sarawak dan ternyata belia di sana yang juga dikenali sebagai Belia Sarawak atau SABERKAS memang lebih terampil, lebih terkehadapan dan banyak yang kita boleh belajar daripada belia Sarawak ini dan sekarang kita sedang mengadakan kerjasama ini. Pihak Jabatan Belia dan Sukan Negeri Pahang telah berjumpa dengan pihak di sana untuk memperkukuhkan kerjasama antara belia Pahang dan juga belia Sarawak. Terima kasih Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN CHINI – N.23
[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila Chini.

ADUN CHINI – N.23
[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Tahniah kepada YB EXCO Belia, juara boling semalam sebab YB EXCO Pelaburan tiada. Apakah langkah perancangan seterusnya untuk memperkukuh kerjasama antara belia Pahang dan juga belia Sarawak?

ADUN DONG – N.08
[YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL]

Terima kasih Yang Berhormat Chini. Seperti yang saya maklum tadi, kita telah mengadakan perbincangan di peringkat saya dan Menteri Belia dan Sukan Sarawak dan ketika ini satu lagi perbincangan sedang diadakan antara Jabatan Belia dan Sukan Pahang dengan Jabatan Belia dan Sukan Sarawak dan insya-Allah bermula pada tahun hadapan ni, selepas kita mendapat kelulusan bajet daripada kerajaan negeri, kita akan merintis hubungan dengan kerjasama ini dan insya-Allah belia-belia terpilih dari Pahang akan ke Sarawak untuk kita adakan seminar dan program khas untuk bersama dengan SABERKAS atau belia Sarawak tadi, insya-Allah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, saya jemput Tanah Rata. Tanah Rata.

ADUN TANAH RATA – N.01
[(YB TUAN HO CHI YANG)]

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker. Soalan tambahan saya kepada wakil kerajaan, adakah kerajaan mempertimbangkan untuk menyediakan satu laporan yang

mungkin ringkas tentang pendapat yang diutarakan oleh belia dalam Persidangan Dewan Belia? Sebab saya rasa Yang Berhormat sebelah sini pun sangat berminat untuk tahu pendapat golongan belia. Terima kasih.

ADUN DONG – N.08

[YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL]

Saya bersedia untuk berkongsi maklumat tersebut. Tapi yang lebih penting macam yang saya kata tadi Yang Berhormat, pada bulan ini kita akan ada satu retreat khas bersama dengan anak-anak belia, anak-anak muda dari seluruh Pahang. Saya ingat dalam 3 atau 4 hari retreat ni saya rasa dalam retreat khas ini yang saya akan terlibat secara menyeluruh akan ada lebih banyak maklum balas dan pandangan daripada belia.

Saya rasa retreat khas ini kita akan *compile* dan kita bersedia nak berkongsi dengan Ahli-ahli Yang Berhormat sebab saya percaya pasti ada pandangan yang menyentuh kepentingan kawasan atau DUN masing-masing yang boleh kita perhalusi bersama, insya-Allah. Terima kasih.

ADUN PULAU TAWAR – N.11

[YB TUAN YOHANIS BIN AHMAD]

Tuan Speaker, Tuan Speaker...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baiklah kita pergi ke soalan seterusnya iaitu saya menjemput Panching.

ADUN PANCHING – N.19

[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Yang Berhormat Tuan Speaker, soalan saya nombor 8.

[Apakah status terkini bekalan beras tempatan untuk negeri Pahang? Berapa jumlah beras yang mampu disediakan oleh kerajaan negeri membantu rakyat, terutamanya golongan B40 untuk meringankan beban mereka dalam menghadapi kenaikan kos sara hidup?]

ADUN TERUNTUM – N.14

[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Salam sejahtera, terima kasih soalan dari YB Panching. Untuk menjawab soalan penghasilan padi pada tahun 2023 di Pahang adalah sebanyak 18,372 metrik tan. Lepas pembuangan sekam padi itu jadi beras, so lebih kurang perolehan dalam 60%. So jumlah yang kita dapat adalah 11,023 metrik tan.

Di bawah... untuk soalan yang nak tolong golongan B40 di bawah portfolio saya Hal Ehwal Pengguna dan Sumber Manusia, kita ada menjalankan Program Jualan Rahmah dan Jualan Makmur. Bermula Oktober 2024, pihak KPDN telah mengadakan Jualan Rahmah di seluruh DUN di negeri Pahang. Sekali lagi, saya ulangi jika YB-YB berminat untuk adakan Jualan Rahmah di kawasan sendiri bolehlah memohon melalui saya sendiri. Yang selaras... saya boleh selaras dengan KPDN. Tetapilah malangnya sampai hari ini banyak kali saya telah sia-sia mengeluarkan *phone number* saya hanya seorang sahaja *contact* saya, Kuala Sentul. Er... kalau tak ada nombor nak sebut lagi

nanti orang marah. Kuala Sentul yang pernah *call* saya tentang Jualan Rahmah er... itu sahaja satu orang yang lain tak pernah ada. Saya nak bantu rakyat, so jaga-jagalah minta semua YB call saya. Saya... saya bagi sekali lagi *phone number* saya 012-9818819.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila Kuala Sentul.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Terima kasihlah YB EXCO sebab sebut Kuala Sentul ya. Kebetulan saya nak bertanya soalan jugalah kepada YB EXCO ini. Apa pendapat YB berkenaan dengan isu beras ini yang dikatakan beras tempatan dikampitkan dalam... sebagai beras import. Terima kasih.

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Biar saya habis dulu ya, belum habis lagi ini. Kita juga ada Jualan Agro Madani yang di bawah EXCO Kanan iaitu ADUN Benta. Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang sendiri telah menyokong inisiatif penanam padi di Pekan yang bertujuan meningkatkan produktiviti pengeluaran beras khususnya di Pahang untuk membantu rakyat. Untuk tahun 2025, Kerajaan Negeri Pahang telah memperuntukkan sebanyak RM2.52... RM2.52 juta untuk program Jualan Makmur Kluster Perayaan. Jadi, beras murah adalah dijual di jualan... Jualan Rahmah, Jualan Makmur dan Jualan Agro Madani di bawah FAMA.

Untuk tadi ya untuk menjaga... mungkin ramai tak tahu kos mana sekarang adalah RM26.00 untuk jualan beras tempatan. Tahu tak ini dari tahun bila? Ada siapa tak boleh bagi tahu saya? Tak tahu kan, saya bagi tahu. Ini berdasar pada tahun 2008 lagi. Masa harga rantai pada masa itu adalah RM9.00... RM990.00 satu metrik tan. Tapi sekarang... pada masa sekarang adalah RM1,300.00 metrik tan... RM1,300.00 per metrik tan. Itu sebab kerajaan tengah mengkaji macam mana kita nak melaraskan, macam mana nak turun harga ini. Boleh Kuala Sentul, saya dah bagi jawapan. Terima kasih.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila Panching.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Yang pertama, kalau dapat kongsi kita Pahang ada juga mengeluarkan beras tempatan. Cuma isunya beras tempatan ini tidak ada di pasaran utama. Yang keduanya kerajaan pada 15 Februari 2024 ada memperkenalkan Beras Putih Madani.

Pada harga 1 kilo RM3.50, 5 kilo RM12.50 dan 10 kilo dengan harga RM30.00. Soalan saya sejauh manakah beras-beras ini dapat berada di pasaran? Sekian.

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Terima kasih Panching sekali lagi. Kerajaan Pahang sedang er... cuba mengeluarkan beras Pahang yang telah diluluskan kepada Syarikat Konsortium Padi dan Beras Rakyat, untuk beras Pahang. Okey, yang untuk... tapi ini masih dalam menyediakan perjanjian dan kerjasama dalam perbincangan. Untuk yang soalan tadi, memanglah beras tempatan ini memang tidak... kita secara jujurlah memang tidak cukup di pasaran. Atas sebab apa? Kenapa? Sebab bila beras ini tak cukup semua restoran yang berniaga ini semua beli beras tempatan, import itu dia tak beli. Itulah menjadi semakin kurang di pasaran, beras tempatan. Kita kena akur lah tapi kita cuba. Sebagai kerajaan kita cuba sebab ini beras makanan utama. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Kerajaan. Seterusnya saya menjemput wakil dari Cheka.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15
[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Yang Berhormat Pengerusi, saya mewakili rakan saya ADUN Cheka mengemukakan soalan nombor 9.

[Apakah kerajaan bercadang untuk menjadikan Lipis sebagai Bandar Warisan Pahang memandangkan Lipis adalah ibu negeri Pahang pada 1898 sebelum berpindah ke Kuantan pada 1955?]

ADUN TRIANG – N.38
[YB PUAN LEONG YU MAN]

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker dan juga Yang Berhormat Tanjung Lumpur yang bertanyakan soalan bagi pihak Yang Berhormat Cheka. Untuk soalan 9 buat masa ini, kerajaan negeri belum ada perancangan untuk menjadikan Lipis sebagai Bandar Warisan Pahang. Walau bagaimanapun, melalui Perbadanan Taman Negeri Pahang (PTNP) dan agensi strategik lain yang berkaitan, kerajaan sedang menumpukan usaha untuk mendapat pengiktirafan *UNESCO Global Geopark* bagi daerah Lipis dengan kerjasama Kementerian Sumber Alis... Sumber Asli dan Kelestarian Alam.

Elemen warisan merupakan elemen penting bawah pengiktirafan ini. PTNP telah mengenal pasti tapak warisan budaya, tapak warisan geologi dan tapak warisan biologi dalam kawasan Lipis Geopark. Selain itu PTNP telah mengh... menghasilkan *blueprint* Bahang... *blueprint* Pahang Destinasi Warisan Dunia 2024 - 2028 sebagai panduan dalam mewujudkan pelancongan berasaskan warisan. Selain itu, Majlis Daerah Lipis dengan kerjasama *PlanMalaysia* sedang menyediakan Kajian Rancangan Tempatan Majlis Daerah Lipis (Penggantian) 2035 dan kini dalam peringkat Laporan Draf Rancangan Tempatan (Awam). Dalam kajian ini telah dicadangkan untuk mempromosikan daerah Lipis sebagai Bandar Warisan Sejarah yang merupakan potensi yang perlu diken... diketengahkan. Melalui penjenamaan semula sebagai Bandar Warisan Lipis, daerah ini mampu untuk menarik lebih ramai pengunjung untuk hadir. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil negeri.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, Padang Tengku.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Ini soalan ini daripada Lipis. Jadi wakil Lipis ada, saya kena tanya. Di Lipis ini memang kita tahulah banyak bangunan-bangunan sejarah tapi semuanya usang, buruk, lapuk. Jadi saya nak tanya, apakah kerja-kerja pembaikan, pemulihan yang telah dilakukan oleh jabatan-jabatan seperti Jabatan Warisan, mungkin Majlis Daerah dan sebagainya sebab kita tidak nampak sangatlah perubahan dari segi itu? Itu yang pertama. Yang keduanya er... kita ada satu yang dikenali sebagai galeri... galeri apa ini Lipis di rumah bekas kediaman, bekas kelahiran er... bekas menteri... apa menteri, Perdana Menteri kita, Dato' Sri Najib. Jadi soalan yang saya nak kemukakan di sini, di situ juga terbiar dan tidak ada orang yang menguruskannya. Adakah kerajaan tidak berhasrat untuk er... Perbadanan Muzium Negeri Pahang mengambil alih dan juga menempatkan sekurang-kurangnya seorang kurator di situ? Terima kasih.

ADUN TRIANG – N.38
[YB PUAN LEONG YU MAN]

Terima Kasih Yang Berhormat... YB Padang Tengku. Untuk soalan pertama mengenai bangunan-bangunan lama. Memang betul kita faham bahawa Kuala Lipis merupakan bekas ibu negeri Pahang dan terdapat banyak bangunan peninggalan sejarah yang menjadi daya tarikan pengunjung. Jadi untuk Majlis Daerah Lipis, mereka memang ada cadangan dan usaha untuk penge... pengekal, pemuliharaan dan pengindahan 14 bangunan warisan dan bang... bangunan kedai lama. Selaras dengan objektif untuk bentuk... pembentukan imej bandar lama Kuala Lipis. Untuk maklumat tambahan kepada Yang Berhormat Padang Tengku, kerajaan juga melalui Jabatan Warisan Negara telah mengangkat danewartakan beberapa tapak di Kuala Lipis sebagai tapak warisan dan sekarang masih dalam usaha untuk mengangkat tapak lain dalam Lipis Geopark untuk menjadikan bangunan-bangunan lama ini diwartakan dan diiktiraf sebagai tapak warisan. Untuk soalan 2, terima kasih atas cadangan. Mungkin kita Perbadanan Muzium mungkin akan mempertimbangkan cadangan ini. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Seterusnya, saya menjemput soalan yang terakhir wakil dari Sabai.

ADUN SABAI – N.35
[YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI]

Yang Berhormat Tuan Speaker soalan saya nombor 10.

[Isu perumahan di kawasan FELDA kerap dibangkitkan oleh peneroka FELDA di kawasan DUN Sabai. Saya difahamkan pengurusan FELDA tidak membenarkan bekalan elektrik untuk rumah kedua di tapak rumah yang sedia ada dan juga pembinaan rumah di kawasan ladang. Ada ahli keluarga peneroka yang telah membina rumah tetapi pengurusan FELDA larang penyambungan bekalan elektrik. Saya mohon kerajaan negeri campur tangan mengatasi isu ini.]

ADUN PELANGAI – N.36

[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

(Bacaan dalam Bahasa Arab) (Ayat al-Quran). Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Tuan di-Pertua dan terima kasih juga sahabat saya daripada Sabai dan juga sebelum saya ingin menjawab soalan ini, Saya ingin menambah sedikit mengenai... saya nak menambah kepada iaitu pertanyaan restoran di Bentong tadi yang sangat popular di Bentong iaitu namanya Restoran Cinta Rasa Airenai iaitu kedai Cikgu Mat dekat kawasan Taman Industri. Kalau sesiapa yang ingin ke Bentong singgahlah itu antara makanan popular di Bentong dan banyak lagilah makanan-makanan popular di Bentong, insya-Allah boleh menghubungi saya. Bersama saya juga ada bersama dengan Dato' DO dan juga Dato' YDP Bentong yang hadir juga boleh bersama insya-Allah. Insya-Allah, terima kasih banyak kepada...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Jangan lupa Lemang To'ki juga.

ADUN PELANGAI – N.36

[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Lemang To'ki ya itu syarat wajib, insya-Allah terima kasih banyak Yang di-Pertua kerana menambah Lemang To'ki antara salah satu *hotspot* pelancongan yang telah dibawa oleh kerajaan negeri, insya-Allah terima kasih banyak.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Err... Yang Berhormat Sabai telah pun menanyakan iaitu isu perumahan di kawasan FELDA yang kerap dibangkitkan oleh peneroka dan juga generasi peneroka iaitu di kawasan beliau iaitu DUN Sabai. Saya difahamkan ramai er... Ahli-ahli Dewan pada hari ini dan sebelum-sebelum ini dan insya-Allah masa akan datang juga akan mempertanyakan soalan-soalan yang sama kerana apa kerana kita adalah Wakil Rakyat kepada rakyat-rakyat yang berada di luar sana. Dan hari ini, setelah itu Yang Berhormat... soalan rakan saya daripada Sabai saya bertanyakan iaitu difahamkan pengurusan FELDA tidak membenarkan bekalan elektrik untuk rumah kedua di tapak rumah yang sedia ada dan juga pembinaan rumah di kawasan ladang. Ada ahli keluarga peneroka yang telah membina rumah tetapi pengurusan FELDA melarang penyambungan bekalan elektrik dan juga pihak beliau memohon perkara ini dapat diatasi. Yang Berhormat Dato'... er... Yang Berhormat Tuan Speaker dan juga Yang Berhormat-Yang Berhormat, pengurusan FELDA telah pun memberikan kebenaran bagi kemasukan elektrik kepada rumah anak-anak generasi yang telah siap dibina dalam lot rumah peneroka asal iaitu dua rumah satu lot ataupun 2R1L seperti berikut.

Keberanian pertama pada 27 Mei tahun 2022 dan juga kebenaran lanjutan pada 3 Oktober 2023. Namun setelah dibuat semakan semula berkaitan perundangan tanah mengikut Akta Tanah iaitu Kawasan Penempatan Berkelompok 1960 iaitu Akta 530

dan juga Kanun Tanah Negara (KTN), terdapat kekangan perundangan berkaitan isu tanah dan juga tapak binaan iaitu dua rumah satu lot yang perlu dipinda serta ditambah baik. Oleh itu, FELDA telah pun menanggunghkan sementara kebenaran ini dan tidak lagi membenarkan sebarang penyambungan meter elektrik ke rumah kedua selepas 31 Disember 2023 yang lalu. Walau bagaimanapun, bagi rumah yang telah siap sepenuhnya sebelum tempoh 31 Disember 2023, FELDA telah pun membuat perbincangan bersama dengan pihak TNB iaitu Tenaga Nasional Berhad bagi kebenaran memasang meter tambahan seperti mana di bawah Seksyen 24 Akta Bekalan Elektrik iaitu untuk kewajipan membeli bekalan elektrik sehingga 31 Disember 2023 sahaja.

Untuk makluman Yang Berhormat, Akta GSA berkaitan perkara ini sedang dalam proses penambahbaikan dan juga pindaan melalui Badan Kawal Selia Felda (BKSF) di Jabatan Perdana Menteri telah mengetuai pindaan ini bersama dengan Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang, Jabatan Ketua Pengarah Tanah Galian, Pejabat Tanah Galian (PTG), Pejabat Daerah Tanah dan juga Jabatan Pengurusan Tanah FELDA dan juga beberapa agensi-agensi lain serta melibatkan Jawatankuasa Peneroka Belia dan juga Pertubuhan Kami Anak FELDA untuk turut sama dan juga sesi libat urus ini bersama dengan pemegang taruh dan juga Pihak Berkuasa Negeri serta Pihak Berkuasa Tempatan telah pun dilaksanakan sebelum ini.

Antaranya pada 3 hingga 5 September 2024, zon satu Wilayah Alor Setar dan juga Wilayah Trolak dan juga pada 23 hingga 25 September yang lalu 2024 zon kedua Wilayah Raja Alias, Wilayah Mempaga, Wilayah Johor Bahru dan juga Wilayah Segamat dan pada 20 dan 22 Oktober 2024 yang lalu zon yang ketiga iaitu Wilayah Terengganu, Wilayah Gua Musang, Wilayah Kuantan yang terlibat juga Wilayah Jengka. Proses ini pada akhir pindaan iaitu akta yang terlibat akan memerlukan kelulusan menteri yang bertanggungjawab kepada FELDA iaitu Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Seterusnya perlu dibentangkan pula di dalam Parlimen sebab itu Yang Berhormat Speaker, pada hari ini juga kita bersidang namun Parlimen pun bersidang mereka juga memperjuangkan perkara yang sama iaitu maksudnya satu Malaysia memperjuangkan hak untuk peneroka. Tahniah jugalah kepada Wakil Rakyat-Wakil Rakyat kita terutama sekali di negeri Pahang ni untuk memperjuangkan perkara yang sama.

Yang di-Pertua,

Malah Yang Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar dan juga kerajaan negeri dan juga FELDA senantiasanya berusaha untuk mencari jalan dan cara untuk membolehkan kelulusan sementara. Malah dibahas juga di Parlimen untuk pembinaan elektrik ini dan di dalam rumah ataupun dua rumah satu lot ini dapat diberikan kebenaran terutama di kawasan tapak rumah asal peneroka diperolehi sebelum perkara ataupun pindaan dapat dimuktamadkan. Saya selaku EXCO FELDA dan juga anak peneroka FELDA, saya yakin dan percaya di dalam dewan ini juga ramai anak-anak FELDA, cucu-cucu FELDA juga memahami bagaimana keluh-kesah kita yang berada di bawah sana yang berada di sini mahu di sini mahupun di sana. Perkara hala tuju kita tetap yang sama sebab itu Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja selaku Menteri Besar mengarahkan saya untuk membuat rayuan sementara kepada FELDA, kepada Parlimen untuk mendapatkan kelulusan sementara, namun akta melanggar.

Kalau kita mahu melaksanakan perkara itu akan mengakibatkan satu Malaysia akan melibatkan perkara yang sama berlaku. Namun dari segi perkara ini, kita cubalah berbincang dan kita akan berbincang bersama di peringkat FELDA dan juga peringkat pejabat yang bersesuaian, pemegang taruh dan punca kuasa. Insya-Allah apa yang

kita perjuangkan, perkara ini dapat diselesaikan. Oleh yang demikian, saya menyeru kepada rakan-rakan semua yang ada hari ini Wakil Rakyat-Wakil Rakyat semua dan juga pengamal kita juga sebagai pengamal undang-undang yang dipilih haruslah bersama dan memberikan fakta ini untuk dikongsikan kepada semua lapisan masyarakat dan juga FELDA dan juga generasi di luar sana agar tiada pihak yang mengambil kesempatan kerana dalam isu ini semuanya melibatkan undang-undang bukan sahaja di peringkat negeri malah di peringkat negara yang perlu diputuskan. Saya menyeru kepada rakan-rakan semua hari ini bukan kerajaan negeri tidak memberikan kebenaran namun perkara ini melibatkan akta yang perlu dipinda hingga ke peringkat Parlimen. Sekian, Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya jemput Kemayan.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Soalan tambahan saya ialah sebelum ini pihak FELDA telah memberikan kebenaran khas apa salahnya, kenapa sebelum ini boleh diberikan kebenaran khas er... sejak daripada tahun lepas hingga 31 Disember dibenarkan tak melanggar peraturan. Tapi bila kita minta lanjutkan kebenaran khas ni sehingga menunggu Akta GSA ni dipinda, kalau tengok gaya nak pinda Akta GSA ni mungkin lagi dua, tiga tahun gayanya, tu tak akan lah dua, tiga tahun warga FELDA ni yang buat rumah kedua sebab perkara ni kita yang mulakan. Kita bagi kebenaran kepada warga FELDA untuk membina rumah kedua tapi pihak FELDA tidak mengambil tindakan untuk meminda akta. Jadi er... saya mohon agar er... kelulusan khas ni dilanjutkan sehinggalah akta ini betul-betul dipinda. Sebab dah ada *precedent case* sebelum ni boleh, kenapa sekarang ni tak boleh nak... nak lanjutkan. Itu saja, terima kasih.

ADUN PELANGAI – N.36

[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Terima kasih kepada sahabat saya Yang Berhormat Kemayan. Tuan Yang di-Pertua, sebab itu seperti yang kita utarakan saya utarakan sebentar tadi. Sebab itu, inilah perjuangan dan YB Kemayan ini sebagai anak peneroka jugak yang dan juga nadi anak peneroka. Sebab itu proses ini mengambil akta yang sangat bukanlah kata sangat... sangat senang dan juga mudah untuk digubal ya dah banyak perkara perkara berlaku dalam FELDA. Selain daripada kita memperjuangkan dua rumah satu lot ni adalah berlaku bukan generasi FELDA yang buat rumah di dalam kalangan tersebut. Sebab itu, akta ini perlu dipinda dengan teliti namun saya juga menyokong juga selaku anak peneroka kita menyokong YB Kemayan utarakan supaya perkara ni dah ada *precedent case* 2023 terakhir iaitu kenapa tidak perlu dilanjutkan. Ya, saya bersetuju namun apa yang melibatkan akta dan juga perundangan-perundangan yang perlu kita perkemaskan dahulu untuk masa hadapan. Jangan kita fikir jangka masa yang singkat, namun di masa akan... akan masa hadapan er... dua, sepuluh tahun, dua puluh tahun akan datang berlaku ketirisan perkara-perkara yang akan berbangkit. Sekian, terima kasih Yang Berhormat Tuan di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Sila, Sabai.

ADUN SABAI – N.35

[YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI]

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya rasa ramai yang er... menghadapi isu yang sama dalam Dewan Yang Mulia ini. Saya rasa akta ini ya nampak macam terlalu kejam dan tidak berperikemanusiaan sebab anak-anak peneroka asal ini telah membelanjakan ribuan ringgit, membina rumah dan tidak diberi peluang bekalan elektrik. Saya rasa perlu mengambil keputusan yang segera sepertimana sahabat saya dari Kemayan untuk kita mengatasi isu yang dibangkitkan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan... soalan. Ada soalan tak?

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Timbalan Speaker, sikit je.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, yang *last*.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Sikit je. Saya nak tambah isu kebenaran khas tadi. Sebenarnya kebenaran khas tu diberi secara kebetulan ada PRK Pelangai pada waktu tu. Itu je.

ADUN PELANGAI – N.36

[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Saya nak betulkan fakta. Kuala Sentul ni suka betul menggeletak [ketawa]. Sebenarnya fakta ini saya tak bolehlah nak dikeluarkan surat ni. Surat daripada FELDA ini. Yang itu... tu berbohong tu. Sila tarik baliklah, ya. Sebab berbohong kena tarik balik. Jangan suka berbohong dalam Dewan.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Okey. Fakta saya takde.

ADUN PELANGAI – N.36

[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Hah, sebab itulah.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Cuma saya cakap kebetulan.

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Tak.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Sebab itu saya cakap kebetulan.

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Tak ada.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Bukan fakta tu.

ADUN CHINI – N.23
[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila.

ADUN CHINI – N.23
[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Dari segi saya melihat isu ini. Apa... kenapa FELDA membenarkan membina rumah? Maksudnya api air tidak boleh dimasukkan. Ibarat kata benarkan kita kahwin tapi tak benarkan kita buat anak. [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, biar beri laluan kepada wakil Muadzam.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Terima kasih Tuan Speaker. Saya tambah sedikitlah sebab saya dulu pun EXCO FELDA. Ada sikit maklumat tentang perkara ini. Okey, dulu memang peringkat awal tu dibenarkan kemudian selepas disemak ada apa ni... dari segi Akta Cap Penyata Tanah, sebab hanya 1 buah rumah boleh dibina. Jadi oleh kerana orang dah buat rumah, dah bina, jadi sebab itulah FELDA bagi lanjutan masa sehingga 31 Disember tahun 2023 dan dalam masa sama juga telah diingatkan kepada semua peneroka atau anak peneroka, janganlah buat rumah selepas itu. Tunggu sehingga akta dipinda, itu sebenarnya tetapi mereka masih melanggar peraturan, buat bina di rumah dan sekarang minta masuk api dan air. Jadi sebenarnya, saya nak menjawab soalan tadi tu, maknanya lanjutan tu dibagi kerana rumah-rumah telah dibina sebelum itu dan

diharapkan sepatutnya selepas 31 Disember tu tak boleh buat rumah lagi sehingga akta itu dipinda. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya jemput er... *sorry* saya jemput Wakil Kerajaan.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Sikit, sedikit je Yang Berhormat. Sikit... sedikit aje.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila duduk, sila duduk.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Yang Berhormat Speaker...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila duduk, sila duduk.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Yang Hormat Speaker, sedikit saja.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya minta sila duduk.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Ni isu... isu saya rasa isu ni penting. Yang Hormat Speaker, saya mohon untuk sedikit sahaja.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya minta Yang Berhormat duduk.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Yang Berhormat Speaker, sedikit sahaja.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya minta Yang Berhormat duduk. Wakil Kerajaan, sila.

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Terima kasih banyak Yang Berhormat Speaker. Juga, terima kasih banyak Yang Berhormat yang telah pun memberikan tambahan... jawapan tambahan. Namun, saya ingin membetulkan sekali lagi selagi fakta saya tak boleh tunjukkan surat, ini surat... surat rasmi kerajaan, kita nak tunjuk tapi ada yang begini, saya nak menutup ajelah. Ada kat saya ni, bertanda lagi ni. Maksudnya dalam Dewan inilah kita berbicara biar betul dan saya ingin tambahkan jawapan saya tadi iaitu perkara yang berlaku di dalam FELDA ini. Insya-Allah kita serahkan kepada pihak yang berwajib terutama sekali di Parlimen. Akta ini perlu digubal di peringkat Parlimen namun kita kerajaan negeri mendesak... kerajaan negeri kita mendesak supaya perkara ini dapat diselesaikan dengan lebih tuntas dan juga pantas untuk menyelesaikan masalah generasi peneroka pada hari ini. Terima kasih banyak Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Oleh kerana soalan ini hangat, Kemayan ada sikit nak tambah? Sila.

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Terima kasih Yang Berhormat Speaker. [Ahli Dewan ketawa]. Merujuk kepada Muadzam Shah tadi berkaitan dengan rumah yang nak buat sebab rumah ini anak-anak peneroka ini buat bukan rumah terus siap. Dia bukan ada duit RM100,000.00, RM50,000.00 terus. Sehingga 31 Disember 2023, masih ada rumah-rumah yang tengah dibina, so dia akan siap 2024. Jadi saya mohon bila rumah ini dah siap, bukannya sebab terus anak peneroka ini buat ini, buat sikit-sikit tau. Baru ni saya pergi ziarah dia tengah buat sendiri sikit-sikit tapi air, elektrik tak boleh masuk. Saya mohonlah untuk perkara ini, kerajaan negeri terus mendesak kepada kerajaan persekutuan supaya membenarkan kemasukan elektrik dan juga air. Masalah utama ini sebenarnya air bukannya elektrik.

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Yang Berhormat... sekali lagilah, saya ingat dah tutup dah rupanya Yang di-Pertua bagi lagi, ya. Terima kasih banyak Yang di-Pertua dan juga terima kasih banyak YB Kemayan. *Hot* betul FELDA ini. Terima kasih banyak atas keprihatinan Wakil-wakil Rakyat dalam FELDA ini. Tahniah dan terima kasih. Namun di dalam FELDA ni ada struktur dia. Sebab itu dalam FELDA, dia ada pengurus dia. Pengurus tahu siapakah peneroka itu, kan? Kematiannya, perkahwinannya, nak tambah bini pun pengurus tahu sebab dia kena *sign*. Dia kena tandatangan tambah isteri, tambah bini pula, tambah isteri. Minta maaf Yang Berhormat dan juga termasuk pembinaan rumah tersebut.

Sebab itu apa yang telah diutarakan oleh Yang Berhormat Kemayan tadi bahawanya kita telah pun memaklumkan, kerajaan telah pun maklumkan bahawanya kesiapsiagaan tarikh tamat 31 Disember 2023. Jika memang saya akui bahawa anak peneroka buat sedikit demi sedikit, ada RM50,000.00 buat dulu, ada RM50,000.00 buat dulu sampai ke siap dan waktu itu kemungkinan, itu kenalah perlu melapor kepada pihak pengurus-pengurus rancangan masing-masing. Insya-Allah, kita akan angkat perkara ini dengan cara berasingan. Terima kasih banyak Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Kerajaan Negeri. Baiklah, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kita selesai membincangkan 10 soalan pertanyaan-pertanyaan, soalan jawab kepada Menteri Besar. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan pagi ini untuk minum pagi dan persidangan disambung semula pada pukul 12.00 tengah hari. Persidangan ditempohkan.

[Persidangan ditempohkan]

[Persidangan disambung semula]

**SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025)
2024 DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR 2025.**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat, kita masih lagi dalam perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2024 (2025) dan usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025. Rang Undang-undang dan usul ini telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada hari Jumaat, 29 November 2024 dan dibahas pada hari semalam, Isnin 2 haribulan Disember 2024. Hari ini kita akan menyambung semula perbahasan Rang Undang-undang dan usul tersebut. Ahli-ahli Yang Berhormat, sebagaimana jadual perbahasan yang diedarkan, seramai 15 orang Ahli Dewan akan berucap kepada majlis. Sukacita saya ingin maklumkan bahawa rang... ruang perbahasan yang diberikan perlulah diguna dengan sebaiknya. Setiap Ahli Yang Berhormat diberi masa 15 minit sahaja bagi perbahasan. Bagi memulakan perbahasan, saya menjemput Ahli Dewan Negeri kawasan Jenderak untuk berucap. Sila.

ADUN JENDERAK – N.27

[YB DATO' RODZUAN BIN ZAABA]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera. Terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker atas peluang untuk perbahasan di dalam sesi kali ini. Pertamanya, saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi tahniah dan terima kasih kepada kerajaan negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Wan Rosdy bin Wan Ismail, kerana terus cemerlang dalam menguruskan negeri ini sehingga berjaya mencapai hatrik RM1 bilion kutipan hasil.

Terima kasih Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang atas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang mengutamakan kepentingan rakyat dengan bertemakan 'Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan' menjadi teras utama belanjawan kali ini. Pencapaian yang hebat Kerajaan Negeri Pahang membolehkan kerajaan negeri memberikan bonus buat penjawat awam dengan jumlah satu bulan setengah gaji. Ini adalah hasil daripada kerja kuat Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dan Kerajaan Negeri Pahang mentadbir urus dengan baik dan rakyat Pahang mendapat limpahan nikmatnya melalui Bantuan Prihatin Pahang dan berbagai sumbangan untuk kepentingan rakyat tanpa mengira agama, kaum mahupun fahaman politik. Ditambah pula dengan projek-projek pembangunan infrastruktur, pendidikan dan mempertabatkan syiar Islam. Lima tekad yang telah digariskan pada saya cukup lengkap dan holistik serta sesuai dengan tema belanjawan kali ini.

Yang Berhormat Speaker,

Saya nak teruskan perbahasan saya dengan mengucapkan terima kasih sekali lagi kepada Kerajaan Negeri Pahang melalui Majlis Agama Islam Pahang, Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh, Yang Hormat Dato' Pegawai Daerah Temerloh dan Pejabat Qadhi atas pembinaan sebuah surau baru untuk Kampung Orang Asli Pasu. Saya

perlu ketengahkan perkara ini kerana ini adalah bukti kerajaan negeri hari ini yang mendengar dan cakna dengan keperluan rakyat. Saya juga nak maklumkan di dalam Dewan yang mulia ini bahawa terdapat 166 Orang Asli yang beragama Islam di kampung ini dan baru-baru ini pun, alhamdulillah, 10 orang lagi telah memeluk agama Islam.

Jadi sudah tentulah surau ini menjadi satu keperluan bukan sahaja sebagai tempat ibadat tetapi juga untuk mereka menimba ilmu pengetahuan tentang Islam dan nilai-nilai murni. Surau ini juga menjadi bukti bahawa syiar Islam terus mekar di negeri Pahang dan ini menolak kata-kata bahawa Kerajaan Negeri Pahang pada hari ini tidak menegakkan syiar Islam.

Yang Berhormat Speaker,

Di kesempatan ini juga saya juga ingin menyentuh berkenaan dengan FELDA yang begitu hangat dibahaskan tadi. Sebelum itu, saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas inisiatif Skim Tanah Rakyat FELDA Pahang (STRFP), sebagai langkah penyelesaian untuk generasi kedua dan seterusnya. Jadi, saya harap tidak ada masalah lagi selepas ini berkenaan dengan bekalan elektrik dan juga bekalan air.

Sedikit berkenaan di FELDA Jenderak Utara. Saya nak bangkitkan tentang isu berkaitan pemotongan duit lebihan baja yang melibatkan 129 peneroka di FELDA Jenderak Utara. Saya difahamkan duit yang terlebih potong ini adalah sebanyak hampir RM5,000.00 dan perkara ini telah lama berlaku serta belum diselesaikan. Saya mohon agar ianya diselesaikan segera dengan bayaran penuh. Hal ini kerana ianya menimbulkan keresahan 129 peneroka ini kepada pengurusan FELDA. Saya berharap agar isu ini dapat dipertimbangkan dengan sebaiknya agar satu penyelesaian yang tuntas dapat diadakan bagi memastikan perkara ini tidak berbangkit lagi.

Yang Berhormat Speaker,

Saya juga ingin mencadangkan kepada pihak kerajaan serta agensi-agensi kerajaan agar setiap projek yang sedang dilaksanakan hendaklah dinaikkan papan tanda yang mengandungi maklumat berkenaan projek-projek yang sedang dilaksanakan oleh pihak-pihak yang terbabit. Hal ini bagi memastikan orang ramai dapat maklumat yang jelas berkenaan projek-projek ini kerana ketika ini saya lihat banyak projek-projek baik yang kecil dan yang besar yang... yang segera tidak dinaikkan papan tanda ya sedangkan setahu saya, kalau dahulu ada bajet untuk dinaikkan untuk *signboard* kerja-kerja. Jadi, saya harap perkara ini dapat dilaksanakan kembali.

Yang Berhormat Speaker,

Di kesempatan ini juga saya ingin mengucapkan berbilang-bersang terima kasih kepada pihak JPS, sudah tentunya Pengarah JPS ada di belakang saya ini atas bajet tebatan banjir di Sungai Krau yang bernilai hampir RM100 juta. Terima kasih. Ini ianya akan dapat mengurangkan apa ini, banjir di perkampungan antara er... pesisiran Sungai Krau sehingga ke penempatan Orang Asli.

Yang Berhormat Speaker,

Sebelum saya akhiri ucapan saya, saya juga ingin menyebut satu peristiwa iaitu Subuh Berdarah di Balai Polis Kuala Krau yang berlaku pada tahun 1948 yang menjadi sejarah serangan pengganas yang menjadi ingatan kepada seluruh warga Kuala Krau

sehingga ke hari ini. Di kesempatan ini juga, saya ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada pihak PDRM, khususnya Ketua Polis Pahang yang telah merasmikan perletakan Batu Peringatan peristiwa tersebut pada 20 November 2024. Ianya dapat dijadikan sebagai salah satu nilai tambah terutamanya di dalam sektor pelancongan khususnya di DUN Jenderak. Terima kasih juga er... kepada kerajaan pusat, kerajaan negeri dan PDRM di atas pembinaan sebuah balai polis baru yang mempunyai kemudahan dan kelengkapan yang sempurna di Kuala Krau khususnya di DUN Jenderak. Sekian, Jenderak mohon menyokong. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil dari Jenderak. Seterusnya, saya menjemput wakil dari Tanjung Lumpur untuk mengambil bahagian. Dipersilakan.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15 [YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

(Ayat al-Quran) Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. (Ayat al-Quran) Terima kasih kepada Yang Berhormat Yang di-Pertua kerana telah memberikan ruang kepada saya untuk sama-sama mengambil bahagian dalam perbahasan Bajet 2025. Yang pertama juga saya mengucapkan terima kasih kepada seluruh warga kerja Pejabat Kewangan Perbendaharaan Negeri yang telah bertungkus-lumus untuk menyiapkan dokumen... dokumen anggaran perbelanjaan 2025. Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada seluruh penjawat awam Kerajaan Negeri Pahang yang telah memberikan komitmen dalam setiap perancangan sehingga membantu kerajaan negeri meraih kutipan hasil melebihi daripada RM1 bilion er... pada tahun lepas. Semoga hasil negeri ini insya-Allah dapat diagihkan dengan seadil-adilnya dan dapat dirasakan oleh seluruh lapisan masyarakat. Insya-Allah, saya ingin menyentuh satu, dua perkara berkaitan dengan bajet itu sendiri.

Yang pertamanya, berkaitan dengan perkhidmatan er... bekalan air. Air merupakan keperluan asas untuk kegunaan rakyat er... kegunaan harian rakyat. Masalah bekalan air sama ada ketiadaan air ataupun tekanan yang rendah ini ia berlaku boleh kata seluruh Malaysialah, boleh dikatakan seluruh Malaysia... seluruh juga negeri Pahang kadangkala dan Tanjung Lumpur tidak terkecualilah er... daripada masalah-masalah yang sedemikian.

Kita semua faham bahawa kesan daripada masalah air ini ia akan melibatkan pula kepada masalah-masalah lain. Selain daripada pihak keluarga itu sendiri terpaksa bersusah-payahlah. Jadi kita fahamlah bila tidak ada air kan, kita semua faham tidak ada air. Ia juga melibatkan masalah er... ia akan menyentuh masalah ekonomi dan sebagainya sebab bila tak ada air, biasalah penduduk dia terpaksa hantar pakaian di dobi, nak hantar dobi dekat tak boleh sebab dobi dekat pun tak ada... [ketawa] tak ada air juga kena pergi dobi hok jauh dah kos minyak lagi, makan kedai lagi dan kemudian di antaranya mereka terpaksa pula pasang tangka... beli tangki, beli motor untuk pam air dan sebagainya maka ia melibatkan er... soal ekonomi. Bermacam-macam lah kita semua er... faham untuk er... kita semua faham bila berlakunya keadaan isu air ini.

Jadi, oleh itu saya sangat menyokonglah usaha kerajaan er... yang mana kerajaan dalam usaha untuk pertingkatkan kualiti perkhidmatan bekalan air er... yang mana kita telah mendengar peruntukan sebanyak RM129.3 juta bagi tahun hadapan. Jadi saya juga suka nak merujuk kepada er... media yang memetik kenyataan Menteri Besar pada pertengahan 2023 lalu, yang mana er... Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah menyebut bahawa kerajaan negeri komited untuk menyelesaikan 90% isu

bekalan air pada tahun 2026. Ini kenyataan pada pertengahan 2023 yang lepas. Jadi sedikit persoalan daripada saya daripada bermulanya pertengahan 2023 itu sehingga kini berapa peratuslah sasaran yang er... yang telah di... disiapkan.

Jadi kita melihat bagaimana 47 projek yang disenaraikan bagi meningkatkan perkhidmatan bekalan air. Salah satunya ialah pembinaan loji air di Bukit Puling, Kuantan... Bukit Puling, Kuantan. Jadi soalan sayanya berapakah anggaran kos bagi projek ini serta garis masa projek ini akan disiapkan sebab saya melihat bahawa ini sangat-sangat pentinglah. Kalau... saya yakinlah kalau dapat disiapkan dan beroperasi, ia dapat menampung banyak keperluan air kepada masyarakat khususnya di... di Kuantan dan pada hujung minggu pada baru-baru ini, bukan hujung minggu ini la kebiasaan bila ada isu air ini er... masyarakat, penduduk tamanlah khususnya dia akan panggil la untuk kita berjumpa dan kita berjumpa dan biasanya saya akan menjelaskan masalah air ini sebagaimana apa yang telah dijelaskan di dalam... di dalam Dewan dan rakyat secara khususnya, mereka memahami masalah isu air ini.

Cuma ada beberapa perkara yang menimbulkan persoalan di antaranya kalau saya pergi pada baru-baru ini di apa er... di Taman Kuantan Jaya, di Taman Aspen dan juga perumahan Taman Plus ini di antara perumahan yang kerap sangat tidak ada air ataupun tekanan yang sangat-sangat rendah. Isunya yang mereka bangkitkan ialah soal jadual. Jadual melepaskan air di tangki di taman mereka jadi tidak konsistenlah makna kadang hari ini dia buka air dan kemudian dua, tiga hari pula dan kemudian esok pula. Ertinya tidak mengikut jadual yang er... yang tetap sehingga timbul ada yang pandai-pandai itu, dia pergi buka sendiri je [ketawa] sebab dah dua hari dah tidak ada air akhirnya dia buka sendiri er... dia buka sendiri. Ini dah tentulah kita rasa ini adalah satu kesalahanlah kerana mengganggu apa... kerja perkhidmatan awam kan, mengganggu kerja jabatan dan sebagainya tetapi er... apabila perkara itu berlaku maka sudah tentulah sebab air ini penting mestilah penduduk dia akan ambil tindakan-tindakan sendiri begitu juga dengan pemasangan... pemasangan tangki.

Pada asasnya kita tak setuju sebab bila dia pasang tangki ini, dia sedut air menyebabkan orang lain pula *slow* kan, yang lebih salah lagi dipasang pula selepas daripada er... sebelum daripada meter pergi ke tangki dia hok ini lagilah... lagi salah kan tetapi kerana air ini jangan katakan apa kerat paip, mati pun manusia sanggup kerana keperluan kepada... kepada air. Jadi apa yang rakyatlah, masyarakat di... penduduk yang saya sebutkan tadi apa yang mereka harapkan ialah supaya air ini dibuka ke tangki-tangki mereka ikut jadual bukan ikut aduan. Kalau ikut aduan baru dia buka tapi ikut jadual supaya mereka ini boleh *setting*lah masa dia, dia tahu hari ini ada, hari ini tak ada dan sebagainya. Jadi, insya-Allah saya sebut ini untuk perhatian walaupun isu air ini rasanya bahasa kita pun lebu dah dok... dok sebut dah banyak kali sangat dah dah puas dah, buka dalam *Facebook* pun isu air juga, buka itu pun isu air juga tetapi untuk perhatian kita... kita bersama.

Dan kemudian saya juga menyokong inisiatif kerajaan memperkasakan dusun-dusun buah-buahan seperti manggis, jambu air, mangga dengan peruntukan yang disebut sebanyak RM2.71 juta sebab kalau kita lihat dan termasuklah di Tanjung Lumpur yang sentiasa meriah dengan perniagaan, niaga buah tepi jalan dan sebagainya, tapi bila kita tanya buah-buahan ini kebanyakannya datang daripada Thailand, dia tak datang daripada negeri er... negeri Pahang sendiri tapi dia banyak datang daripada Thailand. Hok ada Pahang pun ubi kayu, ubi keledak hok itu sahaja banyaknya tetapi hok-hok lain itu tak ada kebanyakan bukan kata tak ada langsung tetapi kita merasakan terlalu sedikit. Jadi kita er... saya sangat menyokonglah apa bajet peruntukan sebanyak RM2.71 juta, cuma apa yang kita harapkan, yang saya harapkan kalau dapat kita mohonlah supaya saya dapat perincian lokasi dusun-dusun tersebut dan sebagainya.

Dan berapa peratus pula kadar guna tanah bagi sektor pertanian yang disebutkan tadi selain daripada tanaman komoditi. Komoditi ini sawit, getah dan sebagainya. Jadi ini adalah tujuan untuk kita melihat peningkatan tanaman buah-buahan itu di negeri Pahang.

Dan seterusnya saya juga nak menyentuh soal berkenaan penyelenggaraan jalan er... jalan... jalan. Saya ucapkan tahniahlah kepada pihak agensi kerajaan JKR, Roadcare yang banyak lakukan... melakukan penyelenggaraan jalan di sekitar DUN Tanjung Lumpur. Tapi untuk menarik perhatian pertama pada Yang Berhormat EXCO Kerja Raya untuk melihat keperluan menurap jalan baru di jalan Tanjung Lumpur terutama sekali daripada lampu isyarat Kempadang sehingga Sungai Soi. Dia daripada dululah mungkin bawah dia lembap ke... wallahualam yang menyebabkan saya nampak saya ikuti. Ada masa baiki tapi tak lama lepas tu dia gitu pulak kan. Mungkin itu perlu kepada itu apa saya mintak pemerhatianlah. Dan begitu juga beberapa lokasi air bertakung di jalan utama yang membahayakan pengguna jalan raya. Antaranya ialah berhampiran dengan Taman Kempadang Makmur iaitu simpang lampu isyarat Kempadang dan begitu juga bersebelahan lampu isyarat simpang Yayasan Pahang menghala ke bandar Kuantan. Dan yang ketiga jalan lama utama, jalan lama Tanjung Lumpur. Jadi masalah air bertakung ni yang ni memang lama sangat dah memang dah lama. Nanti saya bagi *detaill*ah kepada pihak EXCO nama-nama tempat... tempat tersebut.

Dan di kesempatan ini, saya juga nak bangkitkan soal keperluan membina jejantas di laluan jalan Tanjung Lumpur FT183 Kampung Derhaka. Saya rasa ni kali kelima dah saya sebut. Sebut tu sebab desakan daripada rakyat, masyarakat khususnya ibu bapa yang menghantar anak di SMK Tanjung Lumpur tu. Daripada dulu, mereka mintak kita berusaha dan memang kita dah pun berusaha dan baru-baru ni YB Ahli Parlimen Kuantan, YB Wan Razali telah bawa jugak perkara ni dalam Perbahasan Kamar Khas pada tahun 2023. Dan jawapan yang diterima yang terkini daripada JKRnya ialah permohonan tersebut tidak diangkat bagi Bajet 2005... 2025 kerana masalah peruntukan yang tidak mencukupi. Jadi saya mohonlah agar pihak Kerajaan Negeri Pahang terus berusaha untuk supaya Projek Jejantas Kampung Derhaka ini dapat termasuk dalam senarai yang dipanggil *Rolling Plan* kan dalam apa RMK-13. Jadi mudah-mudahan dia tuan-tuan sekalian dapat... dapat dibina. Dah sekian lama dah hasrat rakyat di situ untuk supaya ada jejantas bagi kemudahan, bagi kemudahan terutama sekali untuk menghantar anak-anak sekolah.

Dan kemudian seterusnya, saya juga nak bawa sedikitlah isu di Flat Pak Mahat ataupun PPRS Pinggiran Putra. Isu yang pertama di sini ialah salah satu guru Quran. Ini mungkin boleh menarik perhatian pada EXCO Agama ataupun yang terlibatlah. Jadi guru al-Quran dia di sana anak-anak ni yang sekolah pagi dia kadang mengaji Quran pada sebelah petang dan kadangkala dia mengaji Quran di sebelah malam. Jadi, Yayasan Pahang, saya dimaklumkan Yayasan Pahang ni telah pun menaja seorang ustaz untuk mengajarlah mengajar al-Quran di sana. Cumanya telah terhenti pada bulan April pada baru-baru ni. Terhenti pada bulan April baru-baru ni. Jadi setelah sungutan ataupun aduan daripada penduduk di situ, saya pun cubalah untuk menghubungi mereka yang terlibat dan saya difahamkan bahawa ustaz tersebut di bayarlah ataupun ditaja oleh pihak Yayasan Pahang. Dah terhenti pada bulan 4 yang baru nilah disebabkan kerana setelah habis tempoh... tempoh kontraklah... kontrak tu jadi tidak disambung kembali. Alasan yang diberikan kerana daripada pihak Majlis Perbandaranlah tidak mengeluarkan surat dan sebagainya. Saya tidak pasti surat apa sangat tetapi saya rasa ini boleh di boleh dapat diketahui oleh pihak... pihak kerajaan kerana hasrat saya yang besar dan hasrat penduduk di situ supaya kelas al-Quran dapat di... dijalankan... dijalankan semula, insya-Allah.

Dan kemudian...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat minta gulung. Masa dah singkat.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15

[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Baru panas. Takpe... takpe, insya-Allah pengerusi. Jadi nak sentuh sikit soal kebersihan. Kita faham dah dan cuma saya melihat bahawa sekarang ni mungkin lebih baik sikitlah daripada dulu tahap kebersihan di Flat Pak Mahat dan kita pun semua faham, pihak Majlis Perbandaran pun faham. Ini soal sikap, soal *attitude* masyarakat di situ yang sukar untuk diubah. Namun begitu, kita perlu ingat bahawa Kuantan ni dah jadi bandar raya... dah jadi bandar raya, maka Flat Pak Mahat tu di antara perkara yang akan mencerminkan imej Kuantan tu sendiri sebagai sebuah bandar raya kan. Jadi tengok kotor dan keadaannya yang begitu kotor dan kaedah (Ayat al-Quran).

Tuan-tuan sekalian ya, kegembiraan dalam hati ni kesukaan, ketenangan dia mesti berpunca daripada pandangan dan penglihatan. Jadi kalaulah sekiranya suasana ini hari-hari dilihat, maka dah tentulah tuan-tuan sekalian bagaimana kita nak membentuk jiwa akhlak penduduk-penduduk di situ terutama sekali generasi-generasi baharu, kan. Bila dia tengok, jadi seolah-olah kekotoran ni merupakan satu perkara biasa bagi dia. Satu perkara yang tidak mendatangkan rasa bersalah tidak mendatangkan bahawa perkara tu adalah bukan perkara yang yang yang tidak baik. Kerana sebab setiap hari dia... dia melihat. Dia... penting pandangan ni untuk membentuk jiwa. Dan seterusnya daripada jiwa tulah dia akan terbentuk pula perkara-perkara positif. Ya, perkara positif yang... yang lain, kan?

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Mohon mencelah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Terima kasih kepada Tanjung Lumpur. Saya amat bersetujulah dengan pandangan Tanjung Lumpur bahawa dari keindahan tu akan turun ke hati kita. Dan justeru itu, Kerajaan Negeri Pahang juga bersama dengan KPKT. Kita juga akan... kita juga memohon peruntukan untuk membaik pulih Projek Perumahan Rakyat (PPRM) di seluruh Pahanglah. Ada orang tumbang ke?

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15
[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Tak ada.

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Ingat nak dengar saya jawab ni dia tumbang ke [Ahli Dewan ketawa]. Jadi untuk maklum kitalah ye untuk Kerajaan Negeri Pahang sentiasa kita mengambil tahu tentang keadaan ini dan pihak kerajaan tempatan pun akan mengambil tahulah. Dan pada masa yang sama juga, kita telah memohon peruntukan-peruntukan di mana Projek Perumahan Rakyat ini perlu dibaiki sebagaimana kata Yang Berhormat.

ADUN TANJUNG LUMPUR – N.15
[YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR]

Bila keadaan... mintak Pengerusi sikit ya tambah. Dia tak kacau pun. Dia menjelaskan, tapi perlu kepada tambahan. Sebab bila perkara ni dilihat, dia imejnya adalah Majlis Perbandaran Kuantan itu sendiri. Jadi saya mohonlah sebab ini merupakan satu perkara yang sangat penting. Perkara yang bersih, cantik ni bila kita pandang dia akan memberikan ketenangan. Macam kita tengok orang. Manusia ni ada... ada ketikanya ada sorang tu bila kita pandang ni kita nak pandang sekali je. Lepas tu kita tak nak pandang dah. Ada pula orang bila kita pandang ni kita nak pandang lagi. Ni kalau bahasa orang Tanjung Lumpur dipanggil *good looking person*. Ha... kalau orang Tanjung Lumpurlah kalau bahasa kampung lain saya tak tahu. Maknanya yang kita nak kalau boleh imej Kuantan ni termasuklah di Flat Pak Mahat tu, dia begitu. Sebab macam saya sebut tadi bila orang lihat dan suasana tu orang... orang tak pandang pun penduduk tu. Orang kata apalah Majlis Bandaran macam ni pun tak jaga, orang akan pandang begitu kan? Jadi kita tak nak imej tu begitu. Jadi saya rasa cukup sekadar tu dan saya menyokong pembentangan Bajet Yang Amat Berhormat Menteri Besar 2025. Assalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil dari Tanjung Lumpur. Sebelum saya menjemput wakil er... apa tu Ketari, saya ingin mengalu-alukan kedatangan pemerhati pada sesi pagi ini iaitu dari wakil DUN Tanjung Lumpur, wakil DUN Batu Talam, Pemuda UMNO Indera Mahkota dan Sekolah Menengah Teknik Kuantan. [Ahli Dewan menepuk meja]. Selamat datang ke Dewan Negeri Pahang. Seterusnya saya menjemput wakil dari Ketari.

ADUN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Salam sejahtera dan salam perpaduan. Yang Berhormat Speaker, saya mengucapkan terima kasih atas peluang yang diberikan kepada Ketari dan membenarkan saya membahas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang bertema 'Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan' oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang dalam Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 pada 29 November yang lalu. Saya ingin mengambil kesempatan untuk mengucapkan tahniah dan syabas kepada Kerajaan Perpaduan dan seluruh warga penjawat awam negeri Pahang atas pencapaian cemerlang dalam kutipan hasil sebanyak RM1.15 bilion untuk tahun 2024.

Sepertimana yang dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Jelai, ini merupakan tempoh ke... tahun ke-3... tahun ke-3 berturut-turut kita mencapai kutipan hasil sebanyak RM1 bilion setahun. Untuk tahun 2025, unjuran hasil kerajaan negeri adalah sebanyak RM1.194 bilion anggaran hasil dan daripada itu anggaran perbelanjaan mengurus diperuntukkan sebanyak RM1.182 bilion manakala anggaran pembangunan sebanyak RM399.64 juta telah pun diperuntukkan. Ini adalah satu perkembangan yang patut dipuji dan marilah kita sama-sama bekerjasama dan berusaha untuk mencapai matlamat murni Kerajaan Negeri Pahang ini.

Dalam pada itu, saya juga menyokong penuh keputusan kerajaan negeri untuk menerima pakai Sistem Saraan Perkhidmatan Awam SSPA yang akan memberi kenaikan gaji sebanyak 15% kepada penjawat awam negeri Pahang. Kenaikan gaji ini akan bermula bulan Disember 2024 dan baki pada Januari 2026 yang akan melibatkan kewangan sebanyak RM55.014 juta ringgit. Dengan kenaikan gaji ini, saya yakin ia akan mendorong penjawat awam untuk terus bekerja keras dan memberi sokongan dan komitmen dalam melaksanakan amanah dan memberi mutu perkhidmatan yang lebih cemerlang kepada rakyat dan juga negeri Pahang yang tercinta ini.

Yang Amat Berhormat... Yang Berhormat Speaker,

Dengan kenaikan kutipan hasil oleh kerajaan negeri pada tahun ini, kita dapat lihat daripada pembentangan Belanjawan 2025 oleh Yang Amat Berhormat Jelai, pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang telah dapat menjalankan lebih banyak projek pembangunan... program-program dan juga memberi tumpuan kepada kebajikan dan kemakmuran rakyat yang amat tepat dengan tema 'Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahankan'.

Dalam pembentangan Anggaran Belanjawan 2025 ini, kita sama-sama dapat lihat kenikmatan... dapat nikmat kemakmuran dan kesejahteraan sejagat di antara lainnya menambah baik projek perumahan rakyat yang mana sebanyak 350 unit Rumah Rakyat Pahang (RRP) yang akan dibina dengan kos sebanyak RM80,000.00 seunit. Ini merupakan kenaikan satu peruntukan yang terdahulu. Selain itu, kerajaan juga memberi tumpuan kepada RRP yang khusus untuk Orang Asli di Pahang dengan peruntukan sebanyak RM9.84 juta untuk memastikan tiada golongan yang terpinggir dalam arus pembangunan negeri. Di sini, saya menyeru pihak Lembaga Perumahan Hartanah Pahang (LPHP) mengambil peranan yang lebih proaktif untuk membantu menyelesaikan masalah kemampuan pemilikan perumahan warga belia di dalam negeri Pahang ini.

Selain itu, Insentif Makmur Pahang di mana pelbagai insentif dan bantuan diberikan kepada rakyat daripada bayi sehinggalah ke peringkat warga emas dengan izin, *from cradle to grave* bagi golongan tertentu menikmati kemakmuran di samping membantu meringankan beban kos sara hidup masing-masing. Dan dari segi Orang Asli... pembangunan Orang Asli, peruntukan sebanyak RM2.03 juta untuk melaksanakan baik pulih rumah Orang Asli dan projek pembekalan air kepada Kampung Orang Asli.

Selanjutnya, peruntukan sebanyak RM2.2 juta untuk pelaksanaan program pemberian komputer riba, insentif perkahwinan dan sambutan Hari Orang Asli Sedunia Memastikan masyarakat Orang Asli sentiasa akan dapat perhatian daripada kerajaan negeri yang prihatin. Pembangunan komuniti peneroka FELDA yang saya... pembangunan komuniti peneroka FELDA, saya menyambut baik peruntukan kerajaan negeri sebanyak RM2 juta bagi penubuhan Sekretariat Muafakat FELDA Pahang yang akan bertindak sebagai *one stop center* bagi mengkoordinasikan seluruh program dan bantuan selain daripada menjadi penghubung antara kerajaan negeri dengan warga

FELDA di negeri Pahang. Daripada inisiatif dan peruntukan-peruntukan yang dinyatakan di atas, ia menunjukkan Kerajaan Negeri Pahang senantiasa memberi fokus tumpuan dan pertimbangan kepada warga Pahang dengan secara menyeluruh demi pembangunan negeri yang seimbang.

Yang Berhormat Speaker,

Izinkan saya mengambil peluang ini dalam perbahasan pembentangan Belanjawan 2025 untuk membangkit beberapa isu berkaitan dengan kawasan saya iaitu Ketari. Yang pertama, infrastruktur pembekalan air paip. Dalam perbincangan anggaran Belanjawan 2025, kerajaan negeri telah memperuntukkan jumlah sebanyak RM91.97 juta bagi tahun 2025 untuk meningkatkan perkhidmatan bekalan air di negeri ini. Peruntukan ini adalah dijangka akan menyelesaikan 90% isu bekalan air menjelang akhir tahun 2026 iaitu lebih kurang 2 tahun dari sekarang.

Sepertimana yang telah diumumkan sebelum ini, PAIP telah mencatat keuntungan bersih bagi tahun kewangan yang berakhir tahun Disember 2023. Selanjutnya dengan peningkatan kadar bayaran bekalan air pada tahun ini, saya yakin PAIP akan mencatat kenaikan hasil dan mendapat keuntungan yang lebih ketara berbanding dengan tahun-tahun yang sebelum ini. Dengan kenaikan hasil dan juga peruntukan daripada kerajaan negeri pada tahun 2025, saya amat berharap pengurusan PAIP mempunyai komitmen dalam menjalankan pengurusan urus tadbir dengan baik untuk memberi perkhidmatan bekalan yang baik dan cemerlang untuk demi meningkatkan mutu perkhidmatan kepada pengguna-pengguna PAIP.

Yang Berhormat Speaker,

Sebagai ADUN kawasan Ketari, saya ingin membawa Dewan Yang Mulia ini berkenaan isu kebocoran paip dalam kawasan saya yang sering berlaku di kawasan saya terutama di kawasan seperti Janda Baik, Kampung Perting. Hampir setiap kali kita bersidang, saya terpaksa membangkitkan isu gangguan bekalan air di dalam kawasan saya yang langsung belum nampak ada penambah baik ataupun tiada penyelesaian daripada pihak pengurusan PAIP. Kita dapat lihat isu atau masalah yang dihadapi oleh pengguna-pengguna PAIP ini adalah amat serius dan masalah bekalan air adalah dibawa oleh ramai Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan Yang Mulia ini. Dari Tras, Mentakab hingga ke Tahan dan baru sebelum ini, Tanjung Lumpur juga membangkit isu masalah bekalan air.

Gangguan bekalan air kerap berlaku akibat kebocoran paip adalah merupakan satu masalah yang berlaku hampir di setiap kawasan terutamanya di Janda Baik dan Kampung Perting. Masalah gangguan bekalan air ini adalah amat merunsingkan dan mengganggu pengguna-pengguna kawasan seperti Janda Baik yang merupakan tempat destinasi pelancongan ekotourism yang menjana salah satu sumber pendapatan utama untuk kawasan Janda Baik.

Pada musim perayaan atau musim cuti. Ia pesat dengan pengunjung-pengunjung dari luar bandar untuk menikmati kawasan peranginan dengan tempat berkelah dan *homestay* yang terkenal. Malangnya, sering kali... kerap kali berlaku, tiada bekalan air. Jadi ini adalah satu serius... masalah yang sangat serius.

Yang Amat Berhormat... Yang Berhormat Speaker,

Selain daripada masalah dan gangguan air yang dihadapi oleh pengguna-pengguna PAIP, kebocoran air yang serius telah menyebabkan kerugian. Kerugian dari segi

kewangan kepada kerajaan negeri di mana kehilangan sumber kewangan daripada *Non Revenue Water* iaitu air tidak berhasil yang merupakan salah satu isu yang amat serius dan harus ditangani oleh PAIP dengan segera. Menurut jawapan yang diberikan oleh Timbalan Menteri Peralihan Tenaga dan Transformasi Air di dalam Parlimen pada 22 Oktober 2024, kadar air tidak berhasil untuk negeri Pahang pada tahun 2023 adalah kadar 47.7% iaitu langsung tiada penurunan ataupun pembaikan jika berbanding dengan kadar 47.6% untuk tahun 2022.

Yang Berhormat Speaker,

Pembaziran sumber kewangan air tidak berhasil pada kadar 47.7% adalah satu masalah yang tidak boleh kita terima dan masalah ini perlu ditangani dengan secepat mungkin. Kerajaan pusat telah mensasarkan purata kadar sebanyak hanya 31% *Non Revenue Water* iaitu air tidak berhasil untuk tahun 2025 dan negeri Pahang adalah jauh... terlalu jauh tinggi daripada purata kadar nasional yang disasarkan tersebut. Negeri Pahang secara keseluruhan adalah berada tempat ke-4 tinggi selepas Perlis, Kelantan dan Kedah. Jadi kita perlu ada tekad dan komitmen untuk menyelesaikan ataupun menurunkan kadar *Non Revenue Water* in.

Pada kadar 47.7% *Non Revenue Water* ini, ia bermakna hampir separuh daripada air yang dirawat yang juga bermakna hampir separuh kos untuk rawatan air bersih yang dibekalkan kepada pengguna-pengguna adalah dibazirkan. Dengan demikian, jika kita dapat mengurangkan *Non Revenue Water* ke tahap yang lebih rendah, ia akan menjimatkan kos air dirawat di samping... di samping ia menyelesaikan isu-isu kebocoran paip air yang menghantui begitu ramai pengguna-pengguna PAIP dengan izin... dengan izin, satu *win win situation* untuk semua pihak.

Oleh itu, saya amat berharap pihak pengurusan PAIP memandang serius perkara ini dan mengambil langkah ataupun inisiatif yang sewajarnya untuk mengurangkan kadar *Non Revenue Water* di negeri Pahang dan juga masalah gangguan bekalan air akibat kebocoran paip yang dihadapi oleh pengguna di seluruh negeri Pahang.

Isu yang kedua adalah pembinaan Tol Genting Highlands. Pada tahun 2023, ia telah ditularkan gambar pemasangan struktur plaza tol di jalan Batang Kali, Gohtong Jaya. Isu ini telah menarik perhatian warganet dan penduduk sekitar yang telah membuat spekulasi kemungkinan pengutipan kadar tol di kawasan tersebut. Kemudiannya, kita telah dimaklumkan oleh Pihak Berkuasa Tempatan bahawa pembinaan struktur plaza tersebut tidak memperolehi sebarang kelulusan dan demikian perintah berhenti kerja iaitu *Stop Work Order* telah dikeluarkan oleh Majlis Perbandaran Bentong.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Yang Berhormat ...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya ... sila.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

YB... YB celah sikit, boleh. Mintak maaf Dato'... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Saya tadi tengah fikir sama ada nak memberitahu ataupun menjawab soalan

ataupun memberitahu kepada YB tentang PAIP ni, *Non Revenue Water* ni memang kita *aware*lah, kerajaan negeri *aware*. Bukanlah makna kerajaan negeri duduk saja, ya. Lembaga PAIP pun dipengerusikan oleh Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri dan bersama dengan Dato' LA kita dan juga SFINO termasuk saya sendirilah. Dan kita dapati bahawa banyak paip-paip di dalam negeri Pahang ni yang telah uzurlah.

Banyak kebocoran yang dihadapi dan bermula... saya dimaklumkan tak lama lagi kita akan memulakan projek untuk menggantikan paip-paip lama dengan paip-paip baru. So kita harap dengan penggantian ini dapat kita kurangkan lagi *Non Revenue Water*, so dapat menjimatkan lagi hasil dan menambah keuntungan kepada PAIP Negeri Pahang kita di bawah kerajaan negeri. Terima kasih.

Yang Berhormat Speaker,

Memang saya menerima baik apa yang telah dijelaskan oleh Yang Berhormat EXCO. Sebagai satu contoh di Janda Baik telah pun diumumkan dan diperuntukkan sejumlah peruntukan untuk menggantikan paip uzur ini. Tapi menurut PAAB, Pengurusan Aset Air Berhad, mereka mengatakan situasi tidak kritikal. Jadi ditangguhkan hingga sekarang. Jadi inilah isu yang saya maksud bila kita nak beri komitmen ataupun lebih serius tentang ini untuk menunjuk kepada PAAB, kita perlu selesaikan masalah ini. Memang kita semua terima paip yang uzur iaitu asbestos tidak boleh dipakai lagi. Kita kena ganti dengan *ms steel*, tapi peruntukan dia kita kena berusaha untuk menyelesaikannya. Saya terima baik apa yang telah pun dijelaskan oleh YB EXCO tadi. Yang Berhormat Speaker saya nak teruskan... itu... YB, memang telah kita... akan dilaksanakan proses tersebut bukan di Janda Baik sahaja baik di seluruh negeri Pahanglah, YB.

ADUN KAWASAN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Betul... betul. Saya faham itu sebab saya nak bagi contoh adalah, bila kita ada masalah yang kukuh, bila PPAB kata tak kritikal, kita kena terima. Bukan kita... kena usaha lagi untuk selesaikan... katakan memang kritikal di Janda Baik tu memang kritikal. Tapi jawapan yg diberi oleh PPAB kata tidak kritikal. Bila kita kata jelas kepada penduduk sana, mereka ketawa dengan kami... suruh mereka datang Janda Baik, tinggal di situ baru mereka dapat perasan apa yang mereka hadapi. Bukan kita nak bertengkar ke apa tapi masalah tu kita sama-sama tahu. Kita kena berusaha untuk menyelesaikannya.

Yang Berhormat Speaker, izinkan saya teruskan. Walaupun ia dikatakan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Minta gulung.

ADUN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Ada lagi banyak ooo... [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, mintak... minta minta gulung ya.

ADUN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Dah... dah *prepare* sehingga tengah malam... pagi. [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila. Mempercepatkan, sila.

ADUN KETARI – N.34
[YB TUAN SU KEONG SIONG]

Walaupun ia dikatakan bahawa jalan raya tersebut adalah milikan persendirian, ianya tidak dikecualikan daripada kehendak undang-undang untuk mendapatkan segala kelulusan daripada pihak berkuasa. Saya mengambil kesempatan ini untuk menanya status terkini projek tol plaza yang dimulakan oleh pihak Genting tersebut. Adakah ia akan dijalankan ataupun akan dibatalkan? Oleh kerana ia merupakan penghubung jalan kepada banyak tanah milik persendirian dan lain... yang lain di kawasan tersebut, seperti kediaman persendirian, komersial. Ia adalah penting untuk kerajaan negeri memastikan sebarang pembinaan plaza tol tersebut tidak menjejaskan dan tidak membimbangkan warga-warga di kawasan tersebut.

Saya berharap sebarang perancangan untuk melaksanakan kutipan tol di jalan raya tersebut adalah akan mengambil kira kepentingan keseluruhan pengguna-pengguna dan pemilik hartanah yang perlu menggunakan jalan tersebut. Baru-baru ini, ia juga diwar-warkan bahawa keseluruhan jalan raya tersebut dari Genting Sempah hingga ke Genting Highlands telah pun diberi pajakan ataupun milikan kepada pihak pengurusan Genting. Adakah ini benar? Kita nak tanya. Saya berharap pihak kerajaan jika ia benar akan membenar... akan mempertimbangkan semula keputusan kerajaan negeri tersebut kerana pemberian milikan pajakan tanah ke atas keseluruhan jalan raya tersebut akan menjejaskan dan juga membelakangkan kepentingan ramai orang di situ. Perkara ini harus dipertimbangkan dengan lebih teliti oleh kerajaan negeri. Walaupun hasrat kerajaan negeri adalah murni dan baik kerana ini akan mendatangkan persepsi yang salah di kalangan rakyat dan warga sekitar.

Isu yang terakhir Yang Berhormat Speaker saya dalam pembentangan Belanjawan 2025. Selain daripada peruntukan yang lain untuk sektor pelancongan, kerajaan negeri telah memperuntukkan jumlah sebanyak RM7.7 juta kepada Tourism Pahang untuk menganjurkan program pelancongan... promosi pelancongan di Pahang. Di sini, saya mengucapkan tahniah dan syabas kepada Tourism Pahang atas kejayaan menganjurkan Malaysia International Tourism Kuantan pada bulan Oktober yang lalu iaitu MIT. Ia adalah merupakan satu ekspo yang julung kali dianjurkan dan berkonsepkan perniagaan kepada perniagaan iaitu B2B yang pertama dilaksanakan oleh kerajaan negeri di Malaysia. Saya difahamkan ekspo tersebut adalah inisiatif baru yang menyediakan platform bagi menarik pelaburan industri pelancongan di negeri ini dan ianya akan diadakan sebagai acara tahunan. Syabas dan tahniah di atas... kepada... diucapkan kepada Tourism Pahang atas penganjuran ekspo ini dan dengan ini sempena Program Melawat Malaysia Visit Malaysia tahun 2026, saya menyeru kerajaan negeri untuk mempertimbang... untuk memberi peruntukan yang setimpal untuk promosi industri pelancongan yang merupakan sektor ekonomi yang utama dan penting di negeri Pahang.

Akhir kata, saya berharap isu yang dibangkitkan oleh saya dalam perbahasan ini akan memberi perhatian dan pertimbangan daripada kerajaan negeri dan dengan itu saya

dengan rendah diri memohon menyokong pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025. Sekian, terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat Ketari. Seterusnya saya menjemput Yang Berhormat Luit. Saya ingin mengambil kesempatan ini juga mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Luit telah pun menerima darjah kebesaran DIMP pada hari semalam. Sila. [Ahli Dewan menepuk meja]

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Yang Berhormat Yang di-Pertua, terima kasih atas ruang perbahasan yang diberikan kepada Luit. Dalam perbahasan ini, saya macam ikan tiga rasa juga saya pun ada tiga rasa saya nak bentang dalam perbahasan saya. Yang pertamanya rasa syukur ke hadrat Allah... ke hadrat Ilahi dengan ucapan setinggi-tinggi menjunjung kasih dan menjunjung kurnia Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah ibni Al-Marhum Sultan Haji Ahmad Shah. Juga Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang, Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah Ibni Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj serta Kebawah Duli Paduka Baginda er... Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang, Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah Ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah atas pengurniaan anugerah Darjah Kebesaran yang disebutkan oleh Tuan Speaker tadi. Ampun Tuanku, Junjung Kasih Tuanku.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Merujuk kepada kawasan saya. Ni rasa yang kedua pulak tadi rasa yang pertama. Rasa kedua ni saya nak rakamkan rasa gembira saya dan berterima kasih kepada kakitangan kerajaan yang diketuai oleh YH Dato' Pegawai Daerah kita, YH Dato' Khairun Nissa binti Aris ya, serta para pekerjalah dalam kawasan saya dan kontraktor ke keselamatan, kebersihan sebagainya, yang saya lihat memang bertungkus-lumuslah bekerja dalam kawasan saya dan saya doa semoga khidmat bakti mereka ni menjadi ibadat di sisi Allah SWT.

Penggal lepas er... Penggal Yang Ke-14 tu, kita bercerita tentang permohonan untuk mengatasi masalah banjir dan air. Alhamdulillah dan kawasan saya, kerja-kerja mengatasi masalah banjir, tebatan banjir dan kerja-kerja pemasangan paip air sedang rancak dijalankan dan kita yakin insya-Allah kita percaya sedikit sebanyak akan dapat mengurangkan er... beban musibah banjir pada tahun ini. Dan sama-samalah kita berdoa agar DUN Luit khasnya negara kita amnya selamat daripada musibah banjir... musibah banjir serta ribut petir dan seterusnya saya nak rakam jugalah ucapan terima kasih kepada mereka tadi.

Yang Berhormat er... Speaker,

Tak ada rasalah. Di daerah Maran ni disenaraikan lebih 30 projek dalam RMK-12 dan ada 11 lebih kurang 11 Projek tersenarai dalam DUN Luit. Ada yang dalam perancangan ada yang sedang dilaksanakan dan ada yang telah siap. Namun, ada beberapa perkara yang saya nak sebut juga dalam kawasan saya ini. Mohon perhatian daripada pihak kerajaan agar dapat menyegerakan projek menaik taraf simpang Kampung Sentosa, Jalan Besar daripada Maran ke Temerloh tu agar menjadi lebih

selamat yang lebih selesa kepada para pengguna di kawasan kampung tu, kerana sejarah-sejarah lepas memang ada banyak kemalangan kat kawasan tu yang melibatkan kemalangan maut juga.

Kemudian, saya nak sebut juga Masjid Lubuk Paku. Saya dimaklumkan oleh pihak kerajaan telah pun mengenal pasti beberapa kontraktor dan saya harap pihak kerajaan dapat membuat pelantikan dengan segeralah bagi membina masjid tersebut kerana pembinaan masjid ni telah tertangguh sekian lama ya dan menjadi rungutan penduduk-penduduk. Untuk makluman Yang di-Pertua, saya kalah kat Kampung Lubuk Paku tu sebab masjid tak siap. Jadi, insya-Allah kerajaan akan siapkan dan saya menang lepas ni di Lubuk Paku. [ketawa]

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Sebab itu dia... saya... saya mintak mencelah. Saya bimbang kot lebih teruk lagi kalahnya di peti undi tu.[Ahli Dewan ketawa]

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Terima kasih, Yang Berhormat Kerdau. Er... mana tadi dah [Ahli Dewan ketawa]. Juga dalam RMK-12 kita termasuk juga membina jambatan Jalan Lubuk Paku. Yang ni, tadi kata kalah dengan ada jambatan esok menang pulak di Lubuk Paku. Yang ini pun telah termasuk dalam senarai RMK-12 ya saya ucap kasih kepada pihak kerajaan kerana menyenaraikannya dan saya harap dia dapat disegerakan jugalah kerana kita melihat bahawa jambatan ini berpotensi menjadi rangkaian jalan utama negeri. Kalau betul boleh siap, antara jalan yang paling pendek daripada Cameron Highlands ke Rompin. Makna daripada utara Pahang nak pergi ke selatan tu, kalau ada jambatan Lubuk Paku ni itu antara saya percaya adalah jalan yang paling dekat yang dapat kita buat, insya-Allah. Bukan nak segera tapi makna kalau ada perancangan tu, elok juga di... dijadikan jalan utama dalam negeri kita dan jambatan ni juga saya sebut sekali lagilah penting bukan kerana apa kerana di seberang sungai sebelah sini, Jambatan Lubuk Paku ni, untuk makluman Speaker, jambatan Sungai Pahang. Di seberang sini sebelah Bandar Maran ni, kita kira kerajaan dah melabur banyak. Ada agensi kerajaan, ada lebuh raya ada ECRL jadi sapa nak guna ni. Jadi kita buat jambatan kita harap orang seberang sana boleh datang guna memanfaatkan semua apa-apa pelaburan kerajaan di sebelah sini, sebelah Bandar Maran ni.

Dan juga Tuan Yang di-Pertua, seperkara lagi yang saya nak mohon pihak kerajaan beri perhatian kepada lebih 25 keluarga yang tinggal menetap di satu kawasan di kawasan Bandar Maran tu dikenali sebagai rumah kilang, Kampung Bintang. Mereka ni tinggal atas tanah berstatus tanah kerajaanlah. Sehingga kini belum dapat lagi maklum balas daripada pihak kerajaan mengenai masa depan mereka. Mereka selalu bertanya pada kita minta mohon dapat penjelasanlah sebab mereka pun dah lama duduk situ, dah saya kira dah lebih 20 tahun mereka telah duduk situ.

Kemudian saya nak sentuh juga tentang belanjawan. Tahniahlah pada pihak kerajaan, yang membentangkan belanjawan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Menteri Besar dan berhubung dengan belanjawan tahun 2025 dengan tema 'Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan', dengan tekad yang berkaitan... dengan lima tekad yang berkaitan dengan daya saing, berkaitan dengan kemudahan asas dan infra, berkaitan dengan tadbir urus, kelestarian alam, modal insan dan kesejahteraan rakyat. Di sini saya ingin nyatakan kekhuatiran jugalah, tentang er... perbelanjaan nak

belanja tahun depan. Kepada kerajaan kerana dalam kita nak berbelanja tahun depan ni, saya rasa er... ada rasa yang ketiga. Ada cukuplah tiga rasa ye.

Saya rasa kita akan berdepan lagi dengan kenaikan harga barang ya dengan peningkatan kos sara hidup, dan kesulitan-kesulitan lain yang dihadapi oleh rakyat dan saya sangat berharap agar perbelanjaan tahun depan dapat menjurus sedikit kepada meringankan beban kehidupan masyarakat terutamanya golongan miskin ye. Walaupun pihak kerajaan ada memberi bantuan-bantuan jangka pendek, namun dia tidak mencukupi ya dan tidak mengeluarkan mereka dari kehidupan kemiskinan. Jadi, saya cadang tahun depan carilah program-program jangka panjang yang boleh membantu mengeluarkan mereka orang miskin ini daripada kehidupan kemiskinan mereka.

Juga saya harap belanjawan tahun depan juga, akan memberi tumpuan juga kepada pembangunan insan yang disebut dalam belanjawan tu kerana pembangunan insan ni kalau orang Islam ni dia bukan sahaja ada akidah, dia kena ada fikrah juga fikrah kehidupan tu ya, dan seiring dengan tu y kerajaan saya harap dapat beri tumpuanlah kepada aktiviti-aktiviti anak muda yang... yang lebih banyak lagi supaya mereka dapat di er... diatur programnya kepada jalan yang lebih baik. Saya juga amik kesempatan di sini untuk menyokong penuh titah perintah Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang bagi mengharamkan *vape*. *Vape* ni, kegemaran orang muda ya kerana saya yakin *vape* ni lebih banyak mudarat daripada daripada faedah ya dia bukan saja membazir dari segi kewangan tapi berpotensi menjadi... merosakkan kesihatan anak-anak muda kita.

Er... dalam berbelanja, perbelanjaan berhemah, keadilan juga adalah satu aspek penting ya khususnya dilihat dalam proses agihan dan nikmat hasil negeri, saya pernah minta peruntukan kepada Pengerusi Pelancongan dan Perpaduan Pahang ya, YB Triang ada ye dulu-dulu. Er... iaitu saya minta apa saya minta sikit peruntukan untuk kita buat promosi Tasik Maran. Saya minta belanja sikit untuk menjemput Kelab Kenu, dari Kuala Lumpur buat demonstrasi er... demonstrasi buat penggambaranlah iaitu bermain *Standout Padel Board* nama dia boleh berjalan atas air tu. Jadi nak memperkenalkan Tasik Maran tu, kepada orang ramai pada pelancong. Kosnya cuma RM2,800.00 tapi tak dapat. Jadi EXCO tak bagi saya, jadi jangan bimbang, jangan bimbang YB Triang, saya tak marah sikit pun tak marah. Kita memang kawan juga. Sebab saya tak marah bukan apa, saya ada minta yang lebih besar lagi pun tak dapat juga. Ini sikit je. [Ketawa]

ADUN TRIANG – N.38
[YB PUAN LEONG YU MAN]

Minta laluan. Terima kasih kepada Yang Berhormat Luit, atas permohonan tadi. Sebenarnya kita dah terima dan dalam minit nanti saya semak semula apa yang ada susulan tindakan susulan saya telah minit. Terima kasih.

ADUN LUIT – N.24
[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Terima kasih. Yang Berhormat EXCO. Nasib baik tasik ada air lagi, takut dah kering tak boleh main dah. Er...tapi alhamdulillah walaupun kita tak dapat peruntukan, kita tetap kawan ya, minum teh bersama-sama dan yang... saya pun tak banyak nak cakaplah, cumanya akhir saya nak sentuh saya dapat satu *whatsapp* daripada sahabat saya, dia minta saya sebut juga dalam Dewan ni er... minta pihak kerajaan beri perhatian kepada 70 pelajar-pelajar di Jordan tak dapat bantuan, tu je makluman saya

ada kalau dapat mungkin terserah kepada Yang Berhormat EXCOLah nak maklumkan dan daripada 200 lebih pelajar tak silap saya ada 70 orang tu tak ada. Mohon sangat bantuan.

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Pelajar di Jordan ni dia belajar bahagian apa? Luit, yang bahagian apa?

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Terima kasih Yang Berhormat Wakil Kerajaan, saya tak ada maklumat saya akan jawab secara bertulislah. [Ahli Dewan ketawa].

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Dia begini, dia begini... Luit... Luit... duduk dulu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Duduk dulu.

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Dia pelajar yang kita hantar melalui Yayasan Pahang dan juga melalui Majlis Agama Islam Pahang. Mesti mereka mendapat bantuan daripada kerajaan. Seandainya pelajar itu pergi sendiri tidak ada informasi kepada kita dan kita pun tak tahu dia kursus apa, maka sudah tentu dia tak... tak dapat. Saya rasa tak salah er... anak er... YB Panching ke mana ya... di apa... di Jordan. Panching, Jengka, ya... Jengka ya. Dia ambil sendiri daripada tangan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang sumbangan tu. Waktu itu saya mengiringi Yang Amat Berhormat menyampaikan sumbangan *one-off* dan apa sumbangan daripada Yayasan Pahang ataupun Majlis Agama ini kepada pelajar-pelajar di luar negeri mengikut prestasi diaorang.

Seandainya dia berjaya, dia boleh memohon dengan Yayasan Pahang ataupun dengan Majlis Agama dan Majlis Agama ataupun Yayasan Pahang tu tadi akan beri sumbangan salah satunya. Kalau dia dapat dengan Majlis Agama, dia tak dapatlah dengan Yayasan Pahang. Kalau dia dapat Yayasan Pahang tak dapatlah daripada Majlis Agama dapat dua-dua serupa makan gaji pula. Jadi apa begitu, kalau dia tak berjaya sudah pasti susahlah sikit kita nak pertimbangkan. Mungkin kita cari cara jalan lain pula. Contohnya macam saya sebut tadi Yang Amat Berhormat Menteri Besar kebetulan pergi ke sana adalah bagi *one-off* tahun lepas kepada semua pelajar yang berjumpa dan hadir sama dengan er... pertemuan dengan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang. Saya rasa tak ada... tak ada masalah untuk kerajaan negeri bantu. Terima kasih, Luit.

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Terima kasih Wakil Kerajaan. Saya akan ambil data saya akan faks balik saya *whatsapp* boleh, pada orang yang *whatsapp* kepada saya tu. Terima kasih, dan yang terakhirnya...

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Dia... dia begini... boleh *whatsapp* tu saya terima. Tapi manusia ni biasalah. Dia dah dapat er... Gunung Senyum, dia nak Gunung Tahan. Dia kalau boleh mana Gunung Tahan dengan Gunung Senyum tu habis rata baru dia puas hati. Jadi tak boleh gitu, kita bantu mengikut keperluan. Kalau tak berjaya, memang susah sikitlah. Kita kena beri motivasi anak-anak kita ni. Biar dia belajar bersungguh-sungguh. Satu ketika dulu saya pun pernah di Mesir. Rakan-rakan ni sampai berbelas tahun kerajaan beri... bagi... bagi akhirnya tak balik-balik. Jadi sampai bila dia hidup dalam sumbangan. Sedangkan ada anak-anak generasi baru yang nak juga kepada apa sumbangan itu dan dermasiswa atau biasiswa ataupun pinjaman yang disediakan oleh kerajaan negeri. Tak apa, Luit mesej, kita nak tengok siapa budak tu dan kita semak apa status dia supaya kita er... ambil tindakan. Terima kasih, Luit.

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Terima kasih Yang Berhormat Wakil Kerajaan er... yang terakhir. Untuk saya sebenarnya cerita terbaru ni, er... ada gambar saya dalam media Pahang gambar saya terima pingat, cuma nampak telinga dengan tangan kanan. Pagi ada petang tak ada. Jadi saya cakap, sedih juga ya. Setakat gambar telinga pun tak kan nak buang juga. [Ketawa]

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Tak apa YB Luit, bagi gambar tu saya bubuh dalam *Facebook* saya. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN LUIT – N.24

[YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL]

Okey, terima kasih. Terima kasih, Yang Berhormat Yang di-Pertua, Terima kasih Wakil Kerajaan, tuan-tuan, puan-puan sekalian. Akhirnya saya er... mohon menyokong usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Dato' Seri Diraja. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat Luit. Seterusnya saya menjemput Yang Berhormat dari Kuala Sentul untuk mengambil bahagian. Sila.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Terima kasih er... YB Timbalan Speaker. Assalamualaikum dan salam sejahtera buat semua Ahli-ahli Yang Berhormat. Er... pertama sekali saya nak mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana dapat membentangkan

Belanjawan Pahang 2025. Saya juga nak mengambil kesempatan mengucap tahniah kepada sahabat saya daripada Luit yang baru dianugerahkan Dato'. Di Maran ni tinggal sorang lagi YB takde... tak ada Dato' harap tahun depanlah [batuk]. Saya nak mulakan perbahasan saya dengan isu yang saya bawa pada er... mesyuarat yang lepas iaitu berkenaan dengan isu soalan... soalan-soalan yang tidak dijawab di Dewan dalam sistem SSDP, jadi semalam saya dah *check* sistem SSDP dan alhamdulillah semua, bukan semualah kebanyakan soalan-soalan yang saya adukan semua dah dijawab. Jadi saya nak mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada Ahli Wakil Kerajaanlah, Ahli-ahli Yang Berhormat EXCO. Tak jadilah saya nak bagi markah 'F' untuk soalan-soalan yang tak dijawab itu.

YB Dato' Sri... Timbalan Speaker.

Saya di Kuala Sentul ni *special* sikit sebab soalan-soalan saya di Dewan ni er... ada bekas YB yang menjawab. Jadi setiap kali soalan saya di Dewan, video saya diambil dan dijawab oleh bekas er... ADUN Kuala Sentul. Gigih dia ambik video tu untuk menjawab soalan yang saya ajukan. Sebab tu saya minta kalau boleh YB-YB EXCO ni jawablah cepat sikit. Sebelum orang tu jawab dulu dan saya nak bawa satu soalan yang saya ajukan kepada er... Dewan dan dijawab oleh bekas ADUN tu, tapi salah fakta. Jadi, er... saya nak bawa perhatian di sini, soalan yang saya tanyakan berkenaan dengan pewartaan Taman Negeri ke-4 bagi negeri Pahang yang telah diluluskan oleh MMK pada 6 September 2023.

Jadi, saya minta er... diperluaskan pewartaan tu untuk masukkan kawasan 5 air terjun yang bertingkat di Kuala Sentul ni iaitu Air Terjun Pelangi, er... Jeram Kawah, Jeram... Air Terjun Tangga, Air Terjun Batu Hampar dan Air Terjun Tebing Tinggi. Ini kawasan yang menarik orang ramai untuk datang ke Kuala Sentul. Saya pun dah maklum kepada YB EXCO Pelancongan untuk mempromosikan kawasan ni, sebab tiap-tiap minggu ada orang datang terutama sekali *group hiking* dari satu Malaysia ke Kuala Sentul untuk pergi ke kawasan ni. Jadi, er... jawapan yang diberi oleh bekas ADUN, yang dia rasa dia masih lagi Wakil Kerajaan agaknya telah dimasukkan di dalam er... pewartaan ini.

Tapi jawapan yang saya terima adalah pihak Perbadanan Taman Negeri Pahang tidak mempunyai perancangan untukewartakan kawasan tersebut di bawah Enakmen Perbadanan Taman Negeri Pahang, itu jawapannya. Maknanya kawasan 5 air terjun tu tak termasuk dalam pewartaan. Jadi er... jawapan yang diberi oleh luar Dewan ni melalui *TikTok* ni tak betul, mengelirukan dan er... tidak benarlah, dan er... ini perkara yang tak sepatutnya berlakulah. Jadi saya mohonlah kalau boleh sahabat saya Jenderak ke sebab kawan dia bagitahu sikitlah, kalau tak ada fakta, jangan bercakap, dan saya juga nak ambil kesempatan ini untuk memohon kepada pihak kerajaan untuk masukkan kawasan ni 5 air terjun ni ke dalam er... pewartaan ni supaya kawasan ni dipelihara, khazanah alam sekitar yang ada di Kuala Sentul dan menjadi salah satu tarikan untuk orang datang ke Kuala Sentul dan juga boleh menjana ekonomi kepada penduduk Kuala Sentul apabila orang tiap-tiap minggu datang dan ada *homestay* yang boleh mereka duduk. Itu yang pertama.

Yang kedua, soal perumahan. Sebab saya ni dibagi tanggungjawab sebagai mengetuai portfolio perumahan kepada Ahli Dewan Perikatan Nasional. Jadi, saya pertama sekali nak mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Menteri Besar kerana telah berjaya membina rumah-rumah (RRP) Rumah Pahang. Eh... apa nama rumah... Rumah Rakyat Pahang dan menambah peruntukan daripada RM75,000.00 kepada RM80,000.00, alhamdulillah. Itu cuma rumah RRP tapi kita ada banyak skim-skim perumahan lain yang masih memerlukan perhatian seperti Rumah PR1MA,

Rumah Mampu Milik, Rumah Sederhana Rendah dan beberapa lagi dan yang paling penting sekali sekarang saya telah memfokuskan kerja saya terhadap perumahan ini iaitu Perumahan Generasi Kedua ataupun Rumah Pahang di FELDA-FELDA. Saya telah bercakap mengenai perumahan Generasi Kedua FELDA ini dah hampir dua tahun. Hampir dua tahun. Jadi nampaknya rumah-rumah ini masih tidak selesai, masih bermasalah. Saya rasa YB EXCO Perumahan pun tahu masalah-masalah yang dihadapi.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Nak jelaskan sikit la. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, masalah rumah ini masih dalam pemantauan pihak kerajaan kerana tertakluk kepada perjanjian yang telah ditandatangani yang ada di antaranya perlu disiapkan pada tahun 2026 dan ada antara disiapkan 2027. Lepas tu dalam permasalahan ini kita dapati *progress* tu ada... *progress*. Jadi walau macam mana pun kita mesti merujuk kepada proses-proses perundangan kerana ini melibatkan perjanjian.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Terima kasih Yang Berhormat EXCO, sebab itu saya nak bagi input supaya kita sama-sama dapat merealisasikan Rumah Pahang ini kepada generasi FELDA. Sebab tu saya dah 2 tahun saya memperjuangkan perumahan ini.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Cuma pihak kerajaan... minta maaf ya YB.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[B DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Tidak cukup masa dah ni.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Tak apa kita tambah sikit masa. Tapi cuma Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya tidak mahu supaya masyarakat mempunyai persepsi yang negatif kepada kerajaan negeri kerana kerajaan negeri ini, kita sentiasa berusaha untuk memastikan projek perumahan keutamaan rakyat ini, kita letakkan kepentingan keutamaan kepada kerajaan negeri kerana itu hasrat Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita untuk menyediakan perumahan mampu milik kepada semua rakyat. Dan projek PGBF ini adalah sebuah projek yang terbengkalai suatu ketika dulu dan kerajaan negeri Pahang dengan bermurah hati dan menerima cadangan untuk membaik pulih menyambung menyiapkan projek yang bukan dimulakan oleh kerajaan negeri. Jadi, kita telah menandatangani kontrak perjanjian supaya dapat menyiapkan rumah tersebut. Ada di antaranya, sepertimana yang saya kata tadi, 2026 dan 2027. Dan kita sentiasa memantau projek ini supaya dapat dilaksanakan dengan sebaik mungkin. Itu yang penting kita supaya rakyat tahu bahawa kita berusaha bersungguh-sungguh untuk menyiapkan projek terbengkalai yang satu ketika dulu dilaksanakan di bawah yang dinamakan PGBF dan kita namakan sekarang Rumah Pahang, itu yang saya nak jelaskan kepada Dewanlah. Terima kasih.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat EXCO sebab tu saya daripada tahun lepas lagi saya membantu untuk menyelesaikan masalah ni. Pada tahun lepas, saya berbincang dengan Yang Berhormat EXCO yang lepas iaitu arwah Dato' Sri Johari, Al-Fatihah pada beliau. Dan beliau telah memanggil semua kontraktor ini bersama dengan pemaju iaitu KMDI dan berbincang untuk menyelesaikan permasalahan ini, walaupun saya boleh datang, tapi saya tidak datang pada mesyuarat tu, jadi tapi saya tahu la apa... apa perbincangan yang telah dilakukan melalui minit mesyuarat. Jadi perkara-perkara yang dipersetujui pada masa tu tidak diteruskan. Dan untuk kita mengetahui masalah sebenar pada permasalahan ni, kita mesti mencari apa ni *root cause*, punca... punca masalah.

Sebab itu saya bertemu dengan kontraktor-kontraktor ini yang sampai ke hari ini mengalami masalah tidak mendapat bayaran daripada pemaju er... yang telah dipersetujui semasa mesyuarat pada waktu itu dan saya ada fakta ya tuntutan daripada kontraktor, kontraktor-kontraktor yang menjalankan pembinaan Rumah Pahang ni kepada pemaju sebanyak RM30 juta, RM31,050,000.00 dan RM2.540 juta sebagai *performers bon* ataupun *bon pelaksana* yang mana *bon pelaksana* ni sepatutnya kalau dalam projek, dia mesti gunakan *bank draft* ataupun *bon* tapi dalam projek ni... *bon* ni semuanya digunakan sebagai *cash*. Jadi ada masalah di situ. Er.. dan saya dapati, Yang Berhormat EXCO, er... saya dapati masalahnya kepada KMDI sebab kontraktor-kontraktor ini telah menjalankan kerja-kerjanya sehingga peratusan yang telah dipersetujui tapi masih tidak mendapat. [Ketawa] Saya...

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Dak, boleh sikit? Saya nak tau sikitlah sebelum YB... saya menghargailah apa YB laksanakan itu tetapi Yang Berhormat Tuan di-Pertua, mana-mana projek yang dilaksanakan dalam negeri Pahang sama ada projek kerajaan ataupun perumahan kita melantik kontraktor-kontraktor. Tetapi kadang-kadang ada di antara kontraktor-kontraktor melantik juga subkontraktor-subkontraktor dan ada juga subkontraktor-subkontraktor melantik lagi sub-subkontraktor lagi. Dan kalau macam kitalah. Kalau saya tengok YB ada masalah rumah tangga, saya tak pergi melihat ke *check* sampai ke dalam rumah tangga YB tu. Maknanya dalam urusan ni kita pihak kerajaan kita nak memastikan cuma ingin memastikan bahawa projek rumah KMDI ni mesti disiapkan.

LPHP mesti berusaha bersungguh-sungguh bagi pihak kerajaan negeri untuk memastikan projek KMDI yang telah dimulakan tu mesti boleh disiapkan mengikut yang telah ditandatangani sebagaimana perjanjian yang telah kita tandatangani bersama dan LPHP akan mengambil tindakan yang sesuai mengikut keadaan. Kalau jika didapati mengingkari perjanjian, LPHP boleh menamatkan kontrak tersebut dan melantik kontraktor lain untuk dia. Tetapi jika ada dakwaan-dakwaan tidak membayar dan pihak-pihak terbabit bolehlah mengemukakan tuntutan kepada syarikat KMDI ataupun mengambil tindakan yang sesuai mengikut lunas undang-undang dan barulah kita tengok kita tak.

Kita tak ada *stereotype* bila kita tengok orang kita tak suka kita tak boleh terus macam tu tetapi kita mesti buat mengikut lunas undang-undang tertakluk pada apa yang telah termaktub dalam undang-undang kerajaan negeri kita. Kita *treat fair and square* kepada semua pihaklah. Kita tak boleh terus dengar sikit semua tak betul dah, dengar

orang ni cakap sikit tak betul kita tak betul. Tapi yang penting projek itu mesti berjalan dengan betul dan mengikut proses-proses, prosedur-prosedur yang telah ditetapkan oleh kerajaan negeri. Tindakan pun sama juga untuk menamat ke untuk meneruskan juga tertakluk pada kesesuaian keadaan. Terima kasih.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Panjang sikitlah YB Timbalan Speaker, memang kita tak boleh campur rumah tangga orang YB tapi ni bukan rumah tangga, ini projek yang dijalankan oleh kerajaan untuk rakyat.

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Itu bidalan je. Bukanlah saya nak campur rumah tangga YB. Saya tak buat pulak kerja macam tu.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya nak menyampaikan input-input yang saya dapat daripada kontraktor-kontraktor dan masyarakat sekitar. Semua masyarakat sekitar kawasan-kawasan ini mengatakan rumah ini terbengkalai. Dan saya dah beberapa kali pergi turun melawat kawasan ini. Bukan sekali dua, tiga, empat kali.

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

YB, yang sebenarnya, yang sebenarnya YB, memang projek itu terbengkalai. Dan kita kerajaan negeri ini kita berusaha untuk memasti... memulihkan balik. Untuk kita membantu generasi ke-2 yang ingin memiliki rumah itu supaya dapat memiliki rumah. Bukan kita saja-saja suka ambil projek itu kita nak buat ikut suka. Sebenarnya kita nak ambil tu kita ambil dengan risiko bahawa kita nak memulihkan balik imej kerana satu ketika dulu kalau dalam pilihan raya sekali pun disebabkan oleh kerajaan pusat yang melaksanakan program tersebut, memberhentikan program tersebut.

Dalam pilihan raya pun kita mendapat kecaman, kerajaan negeri, sedangkan projek tersebut dilaksanakan oleh kerajaan pusat. Dia berhentikan projek itu dan kita terpaksa sekarang mengambil alih pula, untuk menyelesaikan masalah kemelut ini, daripada rakyat yang duduk di kawasan FELDA-FELDA, yang rumah yang harga RM120,000.00 sahaja yang sudah tentu boleh dimiliki oleh generasi ke-2 FELDA. Itu YB minta maaf saya bukan nak itu, cuma saya mengalukan cuma jangan... kita masih lagi dalam kontrak dan kita sedang melaksanakannya. Baru dapat permit jualan dan kita melepaskan nama-nama untuk membeli rumah tersebut. Dan ia tertakluk proses-proses yang ditetapkan oleh kerajaan negeri. Terima kasih.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Terima kasih YB. Betullah memang projek ni terbengkalai daripada dulu daripada FELDA, tapi bila kerajaan negeri dah ambil alih, masih terbengkalai. Dah 3 tahun dah.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Tak, dia... dia... dia tak terbengkalai YB, yang sebenar. Sebenarnya saya...

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Boleh saya, saya bagi tahu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dato' duduk.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Tidak, kerajaan nak jawab je la dulu tu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

YB duduk dulu.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Saya... sebenarnya dalam proses 3 tahun perjanjian tersebut dan kita memantau ada pergerakan. Dan kita bila ada pergerakan, kita tak boleh nak ambil tindakan undang-undang nak menamatkan kontrak, kerana ada pergerakan itu tak terbengkalai. Jadi kalau betul-betul dah tak boleh laksana esok kita ambil tindakan bersesuaian. Ini maksud saya... ini kita tak boleh cakap masyarakat projek itu terbengkalai, dan kita mengiakkannya. YB boleh jumpa, di pejabat boleh jumpa dan kita boleh bincang. Tapi saya tak nak benda ni mendapat persepsi yang negatif kepada kerajaan tak ambil apa-apa tindakan.

Saya tak nak macam tu, saya tak nak, kita mesti memberi pandangan sejelas-jelas kepada rakyat. Jangan kita memberikan persepsi negatif bahawa kerajaan duduk sahaja, sedangkan Lembaga Perumahan ada Lembaga Pengarahnya, berbincang diketuai sendiri oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita. Itu je, yang diketuai dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Negeri Pahang. Dan kita mengambil tindakan yang bersesuaian. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya bagi masa sikit lagi.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya, saya nak menyampaikan apa masalah sebenar dan macam mana nak menyelesaikan. Saya nak menolong je ni, bukannya saya nak mencari salah. Saya ni dibayar gaji oleh kerajaan untuk membantu kerajaan, semak dan imbang. Jadi, isu yang ada sekarang ini, di kawasan saya, salah satu perumahan itu, di daerah Maran. Daripada 10 itu, 6 di daerah Maran.

Kalau tak percaya tanya DO. Jadi ini... masalah sebenarnya, kan er... kontraktor-kontraktor dah... dah membuat laporan polis atas elemen-elemen penipuan, dan juga er... surat-surat *lawyer* pun dah dihantar, saman pun dah dihantar. Er... hari... minggu ini pun ada 1 writ saman lagi dihantar kepada KMDI ini, *winding up*. Jadi, saya nampak projek ni kalau kita tak ambil tindakan segera memang tak akan siap. Tahun depan ke, 2027 ke. Saya sendiri di... di... dibuat... dibuat *police report* oleh KMDI. Sebab dia kata saya fitnah. Saya bukan fitnah. Saya cuma menyatakan fakta. Apa yang berlaku di... di kawasan. [Ketawa]

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Yang Berhormat, ya kita bila kita, saya *appreciate* Yang Berhormat kata... kata kita ini apa, kita ambil tindakan segera. Yang sebenarnya LPHP kita, Lembaga Perumahan telah diarahkan supaya mengadakan mesyuarat berkala secara segera tau. Maksudnya tiap-tiap sebulan sekali mesti menghantarkan laporan, tentang *progress* projek tersebut.

Dan dalam masa yang sama kita tahu, ada di media-media, tindakan-tindakan melapor kepada pihak polis, tindakan di mahkamah dan sebagainya dan kita mengambil perhatian. Tetapi, kita pada masa yang sama, kita mesti memastikan bahawa projek itu mesti berjalan dan tindakan diambil mengikut kesesuaian keadaan pada waktu itu. Itu pendirian kerajaan negerilah. Maksudnya kita terima kasih kepada Yang Berhormat daripada Kuala Sentul yang begitu prihatin ya. Rumah KMDI ini di mana 6 tadi? Apa ini Kuala Sentul?

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Semua 10 projek. 6 di daerah Maranlah. Ini saya sambung sikit lagi... sikit lagi ya YB? [Ketawa] Kita tenang-tenang, hari itu YB cakap saya tenang, ya.

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Saya tak ada masalah. Tak ada, *no heart feeling* tu.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Cuma saya nak bagitahu sebab bila perkara ini dah melibatkan mahkamah, melibatkan *police report*, bank pun tak percaya YB pada projek-projek begini. Jadi macam mana pembeli-pembeli nak... nak membeli rumah ini kalau rumah ini tak siap. Dan terbaru, ini... ini yang terbaru YB, er... projek yang dijangka siap seperti yang YB cakap pada 25 ke 26 iaitu Sungai Retang dan Jengka 11, pun dah terhenti sekarang sebab

kontraktor itu sendiri yang memberhentikan dan... jadi cadangan saya, sebagai kalau saya di sebelah YBlah, kita ada akta dan ini jawapan daripada pihak kerajaan sendiri.

Sekiranya terdapat tindakan mahkamah terhadap pemaju, kerajaan negeri berhak mengambil tindakan pembatalan, penamatan perjanjian. Perjanjian yang YB cakap tadilah atau menarik balik kelulusan projek selari dengan perjanjian yang dimeterai melalui klausa 13, kemungkiran oleh pemaju dan klausa 26, penamatan kerana rasuah, aktiviti yang tak sah atau menyalahi undang-undang. LPHP berhak menamatkan perjanjian ini pada bila-bila masa dengan memberi notis bertulis dengan serta-merta kepada pemaju, bagi menamatkan perjanjian ini. Jadi, itu maksud saya. Kalau kita jap sikit je lagi YB nak habis dah.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Terima kasihlah Yang Berhormat. Yang... bukan saja-saja nak celah. Cumanya, tindakan yang... saya ambil perhatian apa Yang Berhormat utarakan itu. Yang sebenarnya dalam Lembaga Hartanah dan Perumahan Pahang ni sebab tu kata dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan juga ada bersama Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri, Yang Berhormat Pegawai Undang-Undang, Pegawai daripada Pejabat Kewangan Negeri dan juga Ahli Lembaga-Lembaga terdiri daripada kalangan profesional.

Jadi setiap daripada permasalahan yang mesyuarat, yang telah kita aturkan Lembaga Perumahan bersama dengan pihak KMDI, kita mendapat segenap segala segi laporan. Dan laporan itu akan dibentangkan kepada Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang, Lembaga... kepada Lembaga untuk kita bincang dan mengambil tindakan yang bersesuaian, sama ada yang YB katakan tadi untuk menamat ataupun tidak.

Jadi, kita mengikut pandangan daripada *Legal Advisor*, Pegawai Undang-Undang Negeri kita supaya tindakan kerajaan ini tepat dan tidak mengambil risiko kemudian disaman dan pelbagai lagi. Supaya kerajaan sentiasa mengikut tatacara, tatakelola dan mengikut lunas-lunas prosedur-prosedur yang telah ditetapkan dan mengambil tindakan yang bersesuaian dan dibentang kepada *board*, bukan saya sendiri. Saya hanya mencadangkan kepada *board* dan tindakan boleh diambil setelah disetujui bersama keputusan. Terima kasih. Minta maaf Dato' mengganggu.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya faham YB, saya faham proses dia. Cuma saya nak bagitahu yang kita terpaksa mengambil tindakan yang segera sebab dah berlarutan 2 tahun.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Dia... dia... tindakan segera ini, bukan hari ini kita cakap dia terus. Tindakan segera ini kita kena melalui beberapa perkara-perkara yang perlu kita lalui untuk mendapatkan maklum balas dan juga bukti-bukti, yang perlu kita kemukakan secara yang betul. Baru tindakan yang kita ambil itu tepat untuk sama ada untuk menamat atau meneruskan projek tersebut. Bukanlah hari ini kita cakap tanpa bukti terus kita terus bentang Lembaga... pada Lembaga dan terus kita tamat. Kita mesti bentangkan dengan bukti-

bukti yang kukuh, supaya tindakan itu bersesuaian dan tepat tak menganiaya mana-mana pihak. Itu pendirian kerajaan negeri. Terima kasih.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Baik. Okey, saya dah menyampaikan apa yang perlu disampaikan. Jadi saya mohonlah pihak kerajaan mengambil tindakan yang... yang sepatutnya, ya, sebab kalau tak ada tindakan, memang perkara ni akan berlarutan sampai bila-bila dan saya...

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Dak... saya ni Yang Berhormat, dak... saya... memang... kerajaan akan mengambil tindakan yang sesuai. Kalau kata... kerajaan tak ambil tindakan, tak kenalah. Kalau projek tu bermasalah lagi, tak kerajaan duduk diam atau duduk sahaja tak kena. Mesti kerajaan akan mengambil tindakan. Saya percaya kerajaan di bawah Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang sebagai pemimpin kerajaan negeri mesti akan mengambil tindakannya. Saya percaya kerana telah terbukti menguruskan kerajaan negeri dengan baik sekali. Terima kasih Yang Berhormat.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Baik, saya harap pihak kerajaan dapat mengambil tindakan. [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, baiklah. Baiklah.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Dengan segera [ketawa].

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, saya rasa... dah sampaikan...

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Okey saya, sebenarnya saya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

... pandangan Yang Berhormat.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

... nak habiskan dah dua tahun saya bercakap pasal rumah generasi kedua ni. Saya nak pergi ke rumah lain pulak rumah PR1MA. Rumah PR1MA ni pun ada...

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Dua tahun ni bila? *Start* dua tahun dah bercakap ni bila? Yang ni kita perjanjian kita tandatangan ni bila? Yang mula kita mulakan projek ni bila? Dua tahun lepas tu bila YB?

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Err... YB, saya ada fakta.

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Ya... ya saya ada fakta juga ni.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

FELDA serah kepada Kerajaan Negeri Pahang...

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Saya pun ada fakta juga. Yang Berhormat pun ada fakta. Saya menghormati. Tetapi bila? Dua tahun lepas tu cakap projek tu tak mula lagi.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

YB bagilah peluang saya bercakap. [Ketawa]

ADUN BEBAR – N.22

[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Takkan projek tu tak mula lagi dah mula. Jadi sekarang bila kita cakap dah mula dua tahun lepas bercakap, kurang-kurang kita dah... masa tu projek dah jalan. Dah setahun dah berjalan baru mula bercakap. Ni baru dua tahun lepas, baru nak mula projek dah bercakap. Maknanya YB beri satu fakta yang jelas ataupun bincang dengan saya kat pejabatlah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baiklah er... Yang Berhormat, saya rasa lebih baik cadangan saya mungkin boleh buat temu janji dengan EXCO Kerajaan bahawa dua-dua pihak menunjukkan fakta-fakta tersebut untuk menyelesaikan masalah ini kerana sekarang dah hampir masa solat. Jadi er... eh *sorry...sorry* [Ahli Dewan ketawa].

ADUN KUALA SENTUL – N.25

[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Speaker, sedikit je sebab saya tak diberi peluang bercakap ni.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Jadi saya...

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya... saya di... di...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak apa, tak apa saya bagi satu minit lagi untuk Yang Berhormat, sila.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Saya di luar sana disaman, nak disaman. Dibuat *police report* sebab saya mengutarakan perkara-perkara ini. Saya tak kisah pasal saman tu. Orang kata 'kalau tak berani dilambung ombak, jangan berumah di tepi pantai'. Saya okey.

ADUN KAWASAN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

Memang...

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

YB...

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF]

YB ni memang anak jantan. Maknanya sanggup kena saman lagi. Saya *salutelah*. Maknanya buktikan bahawa kita ni tak bersalah.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]

Okey. Saya tadi cakap pasal rumah PR1MA. Saya baru nak cakap pasal rumah PR1MA, sikit je. Er... panjang lagi tadi saya nak cakap pasal STRF jugak. Rumah PR1MA ni, saya sikit je lagi sebab saya nak tanya di Maran ada 11 Projek PR1MA. 1 dah siap, 1 masih dalam pembinaan, 9 lagi tak tau apa jadi. Saya harap YB jawab nantilah. Kalau seluruh Pahang ni saya diberitahu 145 Projek PR1MA. Tak apalah er... penggal depan kita boleh bercakap jugalah. Saya jumpa YB kat pejabat pun tak apa.

Satu lagi STRF. STRF er... YB Pelangai janji hari tu nak bagi taklimat kepada kita semua. Jadi saya menuntut janji tulah sebab bila saya turun ke kawasan, kawasan saya 6 FELDA ni. Semua soalan-soalan yang saya tak boleh nak jawab. Baru ni ada di Jengka 1 er... borang diedarkan tapi masyarakat kat situ tak tau borang untuk apa. Kata untuk STRF tapi taklimat dari Pengurus FELDA pun tak ada. Jadi diorang mempersoalkan.

Satu lagi saya nak cadangkan er... selain daripada bagi lot-lot ni, Yang Amat Berhormat dalam belanjawan telah mencadangkan Pangsapuri Pahang. Saya nak mencadangkan kalau boleh buat di kawasan FELDA sebab kawasan FELDA ni tanah dia er... *limited* kan? Jadi er... kita nak membina rumah ni bukan sekadar membina rumah. Bukan sekadar apa ni... *bricks and mortar*. Kita membina keluarga, kita membina masyarakat, kita membina komuniti. Mungkin komuniti ni 10 tahun, 20 tahun, 30 tahun akan datang apa jadi sekarang? Tapi keputusan kita pada waktu ni. Jadi saya... saya mencadangkan tu lah sempena dengan Pangsapuri Pahang yang dicadangkan oleh Yang Amat Berhormat di setiap daerah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baik.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]**

Jadi mungkin kawasan tanah lapang tu boleh buat infra... *infrastructure* lain.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baiklah Yang Berhormat. Saya mintak...

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]**

Tak boleh satu minit lagi?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dah... dah, sekarang dah ambil masa 30 minit termasuk yang er... Yang Berhormat mencelah. Yang Berhormat kerajaan negeri mencelah 5 minit sahaja tetapi ucapan Yang Berhormat 25 minit. Dah... dah langgar 10 minit. Jadi saya harap...

**ADUN TIOMAN – N.42
[YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN]**

Panjang sangat tu, bagi orang lain pulak.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]**

Nanti waktu YB... masa penggulungan tu ambil waktu sikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Nanti... nanti saya cadangkanlah bila Yang Berhormat minum petang baru bincang dengan Yang Berhormat EXCO.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]**

Baik, baik terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasihlah Ahli... Ahli Yang Berhormat...

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
[YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN]**

Saya mohon mencadang... menyokong belanjawan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Ahli daripada Kawasan Kuala Sentul. Ahli-ahli Yang Berhormat, di sebelah pagi ini, seramai lima orang Ahli telah pun mengambil bahagian dan persidangan kita akan disambung di sebelah petang. Oleh itu, saya akan menempohkan persidangan di sebelah pagi dan akan disambung semula jam 2.45 petang.

[Persidangan ditempohkan]

[Persidangan disambung semula]

**SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025)
2024 DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR 2025**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli Yang Berhormat sekalian. Kita masih lagi dalam Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan dan Usul yang telah dikemukakan dan pada petang ini kita akan menyambung Perbahasan Rang Undang-undang dan Usul Perbekalan Air ini. Saya menjemput Ahli Yang Berhormat Lanchang untuk mengambil bahagian, sila.

**ADUN LANCHANG – N.31
[YB TUAN HASAN BIN OMAR]**

Assalamualaikum WBT. (Ayat al-Quran).

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Yang Berhormat-Yang Berhormat, Pegawai-pegawai Kerajaan, seterusnya hadirin hadirat yang dikasihi sekalian. Pertamanya, Lanchang mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker kerana telah memberi peluang kepada Lanchang untuk berucap pada petang ini bagi membahaskan Belanjawan 2025.

Pertamanya saya ingin mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar kerana telah pun membentangkan Belanjawan Negeri Pahang untuk sesi 2025. Semoga rakyat Pahang akan mendapat manfaat yang sepenuhnya pada tahun hadapan. Lanchang ingin memulakan ucapan dengan beberapa isu berkaitan dengan perbelanjaan yang telah pun diunjurkan dalam pembentangan pada hari Jumaat yang lalu.

Yang pertamanya ialah mengenai sektor pertanian. Yang Berhormat Speaker, saya ingin menyentuh tentang bajet sektor pertanian yang mana kerajaan telah pun menyebut tentang betapa komitednya kerajaan untuk mempertingkatkan makanan bagi menjamin makanan untuk rakyat negeri Pahang khususnya dan dengan itu sektor yang tidak kurang pentingnya adalah pertanian bagi menjamin apa nama makanan ataupun sumber makanan daripada negeri Pahang ini. Peruntukan yang telah pun diberikan pada tahun 2025 adalah sebanyak RM36.78 juta dan jika dibandingkan dengan tahun 2024, peruntukan yang diberikan adalah RM58.93 juta.

Ini bermakna ianya semakin berkurangan sebanyak RM22.15 juta iaitu kira-kira 37% berkurangan. Sepatutnya peruntukan ini bertambah atau paling tidak sama dengan pada tahun 2024 kerana kita tahu bahawa keperluan penambahan sektor makanan dan sektor pertanian untuk mengeluarkan makanan ini penting untuk masa depan rakyat kita di negeri Pahang ini.

Dalam masa yang sama, saya melihat dalam bajet sektor pertanian juga kerana saya telah bangkitkan pada sesi yang lalu pada tahun lepas iaitu mengenai makanan ruji untuk rakyat negeri Pahang iaitu beras. Kita telah pun melihat pada pagi, pagi tadi, ramai di kalangan Ahli-ahli kita Yang Berhormat telah pun menyebut tentang betapa perlunya kita mengadakan beras sendiri untuk negeri Pahang kerana ia menjadi penting buat masa ini dan seluruh negara juga menyebut bahawa kekurangan bahan tersebut yang menyebabkan banyak beras diimport dari luar negara.

Kita mempunyai berbagai-bagai agensi seperti Jabatan Pertanian, IADP dan juga kita juga mempunyai PKPP (Perbadanan Kemajuan Pertanian Pahang) yang kita tubuh khusus untuk menumpukan sektor pertanian di dalam negeri Pahang ini dan di bawah mereka ada berbagai anak syarikat dan syarikat-syarikat ini telah diberi tugas untuk menumpu bidang pertanian tetapi kebanyakan mereka lebih kepada tanaman komoditi tetapi terdapat satu anak syarikat iaitu Agro Sdn Bhd yang mana ditugaskan untuk menumpukan kepada tanaman padi, pengeluaran padi, estet padi dan sebagainya.

Jadi, saya suka mencadangkan bahawa diberi... diperkasakan anak syarikat ini supaya lebih menumpukan kepada sektor penanaman padi kerana selain-lain syarikat telah pun diberi peranan kepada tanaman komoditi yang seperti sawit. Jadi, tidaklah ia menjadi apa nama berlapis-lapis tugas dan sebagainya. Mungkin pihak PKPP agro dapat berkolaborasi dengan agensi-agensi lain seperti IADP, Jabatan Pertanian dan sebagainya dan juga dengan pesawah-pesawah yang telah sedia ada memajukan kawasan-kawasan baru atau kawasan sendiri bagi menambahkan lagi sumber beras negeri Pahang ni.

Tuan-tuan dan puan-puan, kita sedia maklum bahawa sekarang kita menghadapi cuaca atau iklim ekstrem seluruh dunia. Ada masa bila berlaku hujan, banjir. Ada masa berlaku kemarau sepanjang tahun dan kalau kita lihat di Malaysia ni dulu kita kalau kita tengok banjir, dia akan berlaku di Pantai Timur, Pantai Barat takkan berlaku. Kalau berlaku di utara, di selatan tak berlaku tapi apa yang kita lihat pada hari ini, dalam tempoh ini juga apabila berlaku banjir, hampir keseluruhan Semenanjung Malaysia terlibat dalam banjir ni.

Dan bila berlaku banjir sudah tentulah melibatkan banyak kawasan-kawasan tanaman dan sebagainya akan musnah dan menyebabkan kekurangan itu berlaku di masa ke semasa dan dalam masa yang sama jugak, kalau dunia jugak menghadapinya masalah tersebut, sudah tentulah mengalami kekurangan sumber tersebut menyebabkan mereka juga menahan supaya hasil beras mereka untuk dieksport keluar dan ini berlaku sepertimana yang telah diumumkan oleh Kementerian Pertanian. India juga pernah memberhentikan eksport sekejap untuk ke luar negara dan untuk mencukupkan keperluan mereka dan seperti... sebab itulah saya menekankan bahawa sektor penanam padi itu perlu diperkasakan semula bermula daripada sekarang untuk menghadapi musim-musim yang akan datang.

Dan saya juga selepas ini, mungkin kita soalan untuk apa nama Teruntum? Teruntum belum ada ya, ha baru masuk. Kalau tadi mungkin Panching tanya berapa yang apa keperluan... keperluan beras untuk negeri Pahang? Tetapi akan datang mungkin soalan bentuk yang berbeza. Panching mungkin dah bertanya Teruntum berapakah nilai eksport beras Pahang keluar? Jadi, sekurang-kurangnya hasil untuk negeri Pahang tu bertambahlah.

Tuan-tuan dan... Yang Berhormat Speaker, saya juga ingin menyebut...

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Minta celah, minta celah. Pahang beras pun tak cukup dah macam mana eksport keluar? Kita kena import. Terima kasih ya.

ADUN LANCHANG – N.31
[YB TUAN HASAN BIN OMAR]

Ya, saya sebut tadi ya ceritanya ialah bermula kita nak memperkasakan tanaman padi, kan? Bahawa kita nak bantu juga ni yang apa EXCO bahagian apa? Bahagian dia tadi? Bahawa selepas pada ini tidak timbul soal tak cukup beras dan sebagainya. Kita ada 1.5 juta lebih rakyat negeri Pahang dan kalau ikut *calculationnya*, apa... puratanya dewasa memerlukan lebih kurang 8 hingga 10 kilo satu bulan, kan? Kalau kanak-kanak mungkin 4 kilo, 5 kilo. Bayangkan dalam satu bulan kita perlu hampir 10... 10... 10,000 tan. Jadi, saya rasa itulah mengapa perlunya kita memberi tumpuan yang... yang lebih sepertimana kita memberi tumpuan kepada sektor-sektor lain, perindustrian dan sebagainya.

Seterusnya Yang Berhormat Speaker, mengenai... masih lagi mengenai pertanian. Iaitu saya... saya sangat gembira bahawa apabila diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar bahawa di peringkat negeri juga kita akan mengadakan MAHA iaitu satu usaha yang baiklah kerana MAHA ini menjadi satu tempat tumpuan usahawan-usahawan kita, pemain-pemain industri pertanian ini akan bertemu dan mereka boleh juga membincangkan perkara-perkara baru yang boleh dimanfaatkan dalam sektor pertanian dan seterusnya kalau boleh kita mengekalkan eksplo ini dari masa ke masa dan saya suka mencadangkan kita boleh buat giliran mengikut zon, Zon Pantai Barat, Timur dan sebagainya kerana ada sebab itulah kita nak kumpulkan usahawan dasar pertanian kita baik tempatan ataupun di luar bagi memenuhi tuntutan makanan yang telah disebutkan apa tadilah dan selain daripada itu ialah tentang TKPM.

Kita tahu bahawa Taman Kekal Pengeluaran Makanan yang diwujudkan oleh kerajaan yang saya rasa di Pahang ni juga banyak. Di Lanchang juga ada satu. Satu projek khusus untuk mengeluarkan makanan untuk negara iaitu buah-buahan dan sayur-sayuran dan sebagainya. Kawasan yang disediakan dengan berbagai infrastruktur seperti jalan, api dan air yang disediakan turut dibantu oleh pihak kerajaan persekutuan dan kerajaan negeri menyediakan kawasan ataupun lot-lot yang untuk diusahakan dan antara pesertanya ialah daripada syarikat-syarikat dan juga usahawan-usahawan yang mengambil bahagian yang terdiri daripada kawasan seluas 120 hingga 100 ekar.

Didapati banyak lot yang mula saya rasa mula terbiar. Saya ada buat lawatan di TKPM, Lanchang, ada kawasan yang telah lama beroperasi tetapi kelihatan sudah mula terbiar dan saya nak tahu apakah yang menyebabkan benda itu berlaku? Adakah pengusaha ataupun usahawan tadi tidak dapat melaksanakan disebabkan pengurusan mereka sendiri ataupun tanah itu tidak sesuai? Sedangkan kita di peringkat kementerian kita mempunyai jabatan-jabatan yang mana khusus untuk mengetahui status ataupun mengetahui tentang siri tanah. Apakah projek pertanian yang sesuai di kawasan tersebut yang mungkin boleh membantu usahawan ini untuk menentukan jenis tanaman yang mereka boleh tanam?

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Yang Berhormat Tuan Speaker, boleh saya mencelah sedikit. Lanchang....

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya sila.

ADUN PELANGAI – N.36
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

Di sini. Terima kasih banyak. Yang Berhormat Lanchang telah mengatakan usulkan tadi iaitu TKPM Lanchang ada yang terbiar dan saya minta *detail* sedikit. Nanti bagi saya butiran *detail because* 120 ekar tu sangat besar sebab ada separuh itu telah berjalan. FELDA pun berjalan. Mungkin bagi sedikit lagi informasi lebih *detail* kepada saya untuk saya terus ambil tindakan. Terima kasih banyak. Terima kasih banyak YB Speaker.

ADUN LANCHANG – N.31
[YB TUAN HASAN BIN OMAR]

Ya sama. Terima kasih kepada pihak kerajaan. Yang keduanya tentang TKPM juga. Ada kawasan yang 20 ekar di apa... di... dikhususkan untuk usahawan. Usahawan-usahawan yang barulah. Saya suka mencadangkan ini ini respons daripada yang... yang pernah yang pernah buat apa memulakan projeklah. 20 ekar bagi satu orang usahawan baru terlalu luas. Jadi kita cadangkan untuk permulaan mungkin 5 ekar pun cukup bagi memulakan projek dan setelah berjaya tambah lagi supaya tidak kawasan tidak... tidak terbiarlah. Orang lain orang lain yang boleh menguasai kawasan tersebut. Yang keduanya juga... er... yang ketiganya tentang TKPM juga saya dapati sudah ada peserta yang menanam sawit.

Jadi saya nak tau adakah syarat telah ditukar sebab sawit bukanlah sebahagian daripada termasuk kategori makanan kan, tanaman komoditi. Jadi kalau boleh pihak yang apa... apa EXCO boleh mengenalpastilah adakah betul benda tu? Tapi benda tu memang saya dah pergi tengok. Memang dah ada sawit di dalam. Adakah ditukar syarat dan sebagainya? Kemudian, selain daripada TKPM, saya ingin terus kepada Kementerian Kerja Raya khususnya di bawah tadi Yang Berhormat iaitu jalan. Saya ucapkan terima kasih kerana jalan daripada Bandar Lanchang kepada Simpang Bolok ataupun Simpang Lakum telah pun dibaiki dan kaedah yang diguna pakai ialah antara campuran simen dan juga tarlah yang membuatkan jalan itu lebih kukuh dan banyak tempat yang saya tengok di Lanchang Timur daripada Temerloh sampai ke Bera juga menggunakan kaedah yang sama.

Cuma saya nak satu sebutnya ialah di antara Lanchang dengan Simpang Bolok tu terdapat satu pembentung yang sebelum ini telah pun dibaiki. Sudah mula... sudah mula cerun yang mula dan hampir... hampir runtuh. Dan saya bimbang dalam keadaan cuaca yang... yang hujan ni nanti akan berlaku lagi apa nama tragedi jalan apa nama burung unta kedua. Dan kerana jalan tu satu-satunya jalan yang menghubungkan kepada pusat perlancongan apa nama Pusat Santuari Gajah dan juga Pemulihan Harimau. Dan apabila berlakunya tragedi tersebut sudah tentulah memakan masa yang... yang lama untuk baiki. Dalam keadaan dia sudah runtuh teruk kerana di bahagian bawahnya memang di kiri kanan memang paya terlalu dalam. Jadi, saya mohon supaya benda ni disegerakanlah.

Yang Berhormat Speaker,

Selain daripada tu ialah mengenai Lanchang ialah mengenai banjir. Kita memang... kita maklum bahawa banjir adalah merupakan satu musibah sukar yang dijangkakan. Cuaca masa kini yang telah pun menyebabkan hujan yang banyak turun. Hujan yang dengan lebat... hujan yang lebat telah menyebabkan banjir di serata tempat. Dan Lanchang merupakan tempat yang antara berpotensi banjir lagi. Saya telah pun mengalami banjir pada pertengahan Oktober yang lalu. Seramai 1,200 lebih mangsa yang terlibat dan PPS yang dibuka adalah lima, lima tempat.

Maka sehubungan... sehubungan dengan itu jugalah patik ingin menjunjung kasih Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku yang telah sudi bercemar duli untuk menyantuni mangsa-mangsa banjir pada tempoh tersebutlah. Terima kasih juga kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja dan seluruh anggota kakitangan kerajaan yang terlibat pada masa tersebut. Beberapa perkara yang ingin saya cadangkan berhubung dengan banjir ini ialah kita mungkin tidak boleh mengelak apa banjir hujan yang turun tetapi kita boleh mengurangkan risiko.

Antaranya ialah saya mohon pada kerajaan negeri supaya mendesak kerajaan pusat menyegerakan membina pusat pemindahan kekal menggantikan PPS. Yang mana benda ni dijanjikan oleh Timbalan Perdana Menteri dulu sendiri yang turun ke Temerloh yang berjanji untuk membina PPK. Apabila berlakunya banjir ni kita menggunakan sekolah. Saya mendapat rungutan oleh guru-guru. Ada satu sekolah tu muatannya cuma dapat 400 je. Banjir ni... banjir yang terbaru ni pergi pada 600.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat. Mintak gulunglah. Masa dah nak sampai ya.

ADUN LANCHANG – N.31 [YB TUAN HASAN BIN OMAR]

Sikit lagi. Saya minta lebih sedikitlah sebab saya cadang tadi... sebab sebelum... sebelum rehat. Yang keduanya ialah menyelenggara tali air dan sungai-sungai yang sudah mulai cetek. Kemudian meluluskan pula tempat siku-siku yang telah memungkinkan banjir berlaku. Kemudian selain daripada tu juga kita mohon supaya kerajaan apabila melaksanakan pembangunan setempat tidak menggunakan paya. Menimbus satu kawasan paya yang besar kerana ia merupakan kawasan takungan ataupun lembangan semula jadi yang terbina. Satu contoh saya nak sebut ialah di Lanchang, bila kita satu-satu projek perumahan iaitu di Kampung Bongsu tak silap saya Rumah PR1MA. Ada 300 lebih unit sedang dibina.

Apabila projek tu telah dilaksanakan, tambakan berlaku tinggi daripada kampung daripada jalan dan baru-baru ini apabila banjir, satu kawasan banjir baru wujud iaitu Kampung Baru, Kampung Bongsu dan jadi itulah saya kata bila kita buat melaksanakan projek, saya ingat benda-benda begini kena ambil apa ambil penelitian kerana kita akan menimbulkan masalah yang lain. Tapi oleh kerana sudah dibina, saya mohon supaya projek itu tidak terhenti setakat itu tetapi projek hiliran maksudnya bagaimana nak mengalirkan air keluar ke Sungai Semantan dan sebagainya supaya kampung-kampung di keliling tu tidak ditenggelami air.

Seterusnya Yang Berhormat Speaker, saya juga ingin menyentuh tentang perlombongan. Tahniah kepada kerajaan yang telah pun menubuhkan Pahang Mining Corporation...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, *last. Last point ya.*

ADUN LANCHANG – N.31

[YB TUAN HASAN BIN OMAR]

Okey. Iaitu kita harapkan supaya setiap satu permohonan perlombongan dilaksanakan seperti kuari dan sebagainya perlulah diteliti dengan sepenuhnya kerana ia melibatkan kepentingan banyak pihak. Satu contoh saya nak sebut yang berlaku baru-baru ini di Lanchang ialah sebuah kuari yang telah di... di... didakwa... didapati oleh pihak kampung mengganggu ketenteraman atau merosakkan harta benda mereka. Iaitu di Kampung Rantau Panjang dan juga Kampung Paya Siput. Lebih 20 rumah telah pun retak. Kalau satu kita mungkin kata rumah tak kukuh tapi lebih pada dua buah rumah yang telah retak ini mengakibatkan mereka merasakan keluarga mereka tak selamat dan sebagainya bagai runtuh dan sebagainya. Yang uniknye di sekeliling projek kuari ni ialah kampong, kan. Maka timbulah cerita ayam siapa dulu? Ayam dulu? Atau telur dulu? Kalau kuari kata dia dulu kampung baru wujud, kampung kata dia dulu baru kuari wujud. Itu persoalannya dalam perkara ini, saya ingat perlu diberi perhatian supaya di kawasan-kawasan penempatan tidak diberi lesen untuk diadakan kuari. Kerana kalau kata kuari dulu, kenapa diluluskan permohonan penempatan di sebelah kuari? Kalau kuari er... kalau kampung dulu kenapa diluluskan kuari? Itu maksud saya. Saya rasa benda ini perlu diberi perhatian kerana ia melibatkan kerosakan harta benda malah nyawa sekali.

Dan akhirnya saya nak ucapkan er... saya juga nak menyebut bahawa dengan terlaksananya sistem e-Tanah ini sekurang-kurangnya dapat melegakan sebahagian besar daripada rakyat kitalah. Saya dapat menerima banyak aduan apabila penduduk-penduduk datang ke pejabat bahawa permohonan tanah tidak lulus. Ada yang lambat lulus dah 10, 20 tahun dan sebagainya. Jadi dengan harapan apabila e-Tanah ini diwujudkan, pihak... kakitangan kita di pejabat tanah dengan segera dapat menyelesaikan benda ini dan kita boleh tahu siapa yang dah ada tanah dan siapa yang tiada tanah. Jadi, insya-Allah lepas ni makin semakin hari semakin baik dan akhirnya saya orang yang terakhir, saya juga ingin menyebut bahawa sepertimana sahabat yang lain, saya dulu pernah dijanjikan bahawa masalah air di Lanchang akan selesai tahun ini dengan terbinanya LRA Jambu Rias, tapi akhirnya LRA Jambu Rias juga tidak menampung keperluan di Lanchang. Kami menerima bekalan air daripada Lubuk Kawah yang terlalu jauh yang sudah di penghujung menyebabkan tekanan rendah dan ditambah pulak dengan paip-paip pecah dan sebagainya.

Dan minggu lepas... 2 minggu lepas di Kampung Kenangan di belakang balai polis, 10 hari tak ada air akibat paip pecah. Semalam, saya terima *whatsapp* juga 3 hari tempat yang sama di mana saya sebut jambatan apa nama *culvert* yang akan runtuh tu. Di situ jugak berlaku pecah. Jadi, kita bimbang dengan pecah jugak mempercepatkan runtuh la. Jadi saya jugak nak mengajukan bahawa kualiti dan servis *spare part* ataupun alat ganti sangat perlu... perlu diperhatikan jugalah kerana apa? Bila lepas dibaiki, pecah semula tempat yang sama dibaiki, 3 kali Yang Berhormat Speaker, 3 kali semalam. Dan saya ingat tak mungkin kita punya *technician* tidak ada kemahiran dan pengalaman.

Jadi, oleh kerana itulah baru beri perhatian dan sebagainya. Dan akhirnya saya mengakhiri ucapan saya ni dengan serangkap pantun.

*Ada padi ada beras;
Beras import beras tempatan;
Memakmurkan rakyat kita punya tugas;
Pembentangan bajet saya beri sokongan.*

Assalamualaikum warahmatullahitaala wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima Kasih. Yang Berhormat Lanchang. Seterusnya saya menjemput Yang Berhormat Wakil Kemayan.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Bismillahirrahmanirrahim alhamdulillah rabbi Alamin. Wassolatu wassalamu ala anbia mursalin wa ala alihi wasahbihi ajmain. Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Yang dihormati Ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri, sahabat-sahabat Yang Berhormat khususnya tuan-tuan dan puan-puan yang saya kasihi sekalian. Pertama, saya ingin mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang kerana telah berjaya membentangkan bajet ataupun Belanjawan Negeri Pahang pada Jumaat yang lepas dengan merangkumi semua aspek dan bagi saya cukup komprehensif meliputi semua pihak yang berkepentingan dalam negeri Pahang ini.

Dan juga saya ingin mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang kerana telah berjaya memperolehi hasil melebihi satu bilion tiga tahun berturut-turut dan jangkaan pada tahun 2025, lebih 5% lebih tinggi daripada tahun 2024 dan saya cukup yakin dengan kewibawaan daripada pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang yang disokong oleh pegawai-pegawai kerajaan yang tahu di mana ingin mendapatkan hasil tersebut. Bagi kita menyediakan bajet ini, mesti kita tahu RM1 bilion tu nak dapat daripada mana. Dan saya yakin dengan perancangan yang dibuat oleh Kerajaan Negeri Pahang pada hari ini. Apa yang nak diperolehi pada tahun hadapan dan apa yang akan diperolehi 10 tahun akan datang.

Dan perancangan ini cukup baik untuk diagihkan kepada rakyat. Kalau kita tengok dalam Belanjawan 2025 yang telah dibentangkan, banyak inisiatif-inisiatif dari Kerajaan Negeri Pahang yang kerajaan lain tak buat. Mungkin ada pihak yang mengatakan kerajaan yang dipimpin oleh parti beliau yang lebih baik, lebih berwibawa dan sebagainya. Tapi hakikatnya... hakikat yang ada pada hari ni yang Kerajaan Negeri Pahang ni cukup baik tanpa merayu wang ehsan dan sebagainya Kita boleh membentangkan bajet yang cukup baik. Kalau yang lepas kalau kita tengoklah yang lepas ni dia rasa dia cukup baik tapi bajetnya adalah defisit di mana hasil perbelanjaan melebihi hasil yang mereka perolehi, terpaksa pinjam dengan kerajaan persekutuan dan sebagainya. Tapi Kerajaan Negeri Pahang hari ni saya tengok sejak 2018, Kerajaan Negeri Pahang sentiasa membentangkan belanjawan yang *surplus*.

Maknanya hasil melebihi daripada perbelanjaan dan ini satu yang cukup baik bagi negeri Pahang dan inisiatif-inisiatif yang telah diberikan kepada rakyat pada hari ni kita tengok daripada mula nak kahwin, dapat anak, dapat pergi sekolah, pergi university, sampailah ke warga emas, semua dapat. Tapi tak bolehlah nak bagi kepada keseluruhan negeri Pahang. Tapi bagi mereka yang berkecukupan, saya rasa cukup berterima kasih. Bagi masyarakat di kawasan saya cukup berterima kasih dengan apa yang telah Kerajaan Negeri Pahang berikan. Sekurang-kurangnya lapan buah rumah

setiap DUN... di DUN Kemayan ni saya cukup berterima kasih. Tambah pula dengan rumah daripada masyarakat Orang Asli. Tahun ni terima kasih saya dapat lagi 4 rumah untuk masyarakat Orang Asli. So, *total* jumlah rumah rakyat RRP di DUN Kemayan ni saya dapat 12 biji. So, terima kasih kepada Kerajaan Negeri Pahang, sekurang-kurangnya banyak membantu masyarakat di dalam kawasan saya.

Terima kasih juga kepada Kerajaan Negeri Pahang kerana telah menitikberatkan infrastruktur di dalam negeri Pahang ni. Seperti yang telah disebutkan, saya pun terpaksa sebut pasal air kan? Walaupun kita telah dijanjikan menjelang 2026, 90% masalah air ni, insya-Allah kita dapat atasi dan saya cukup yakin dengan pembentangan belanjawan dan juga bajet-bajet yang telah dikeluarkan. Kita boleh mencapai hasrat tersebut. Walau bagaimanapun, saya mengharapkan pengurusan PAIP supaya menyegerakan tindakan perolehan dan sebagainya untuk menyiapkan kerja-kerja yang telah diluluskan. Janganlah tunggu 2 tahun nak melantik perunding ini berlaku. Ini berlaku apabila bajet telah diturunkan. Contohnya, ada satu kerja di Bera, menaik taraf Loji Air Triang, YB Triang tak ada hari ini menaik taraf Loji Air Triang bernilai RM40 juta telah diluluskan pada tahun 2022. Saya mendapat maklumat pada tahun er... pada Januari 2025 baru nak tender. Bayangkan hampir 3 tahun baru boleh nak tender. So, bila projek ini akan *take off*?

Jadi, saya mohon supaya pihak pengurusan tertinggi PAIP boleh menilai ataupun menyegerakan tindakan-tindakan perolehan bagi kerja-kerja menyelenggara paip-paip di seluruh negeri Pahang. Selain itu juga, saya tertarik dengan apa yang telah disebut oleh YB EXCO Kerajaan Tempatan tadi yang berkaitan dengan penukaran paip. Saya cuma... di kawasan saya ni cuma satu je saya nak mintak tolong. Penukaran paip di loji di tangki air FELDA Tementi yang melibatkan akaun lebih kurang 2,400 akaun yang sampai *spare part* pun saya dimaklumkan terpaksa buat khas ni sebab dah tak ada dah nak *repair* bila pecah, nak *repair* tak ada *spare part* dah.

Jadi saya rasa pihak pengurusan PAIP perlu memberi tumpuan, membuat kajian yang mana lebih penting nak *upgrade* loji ataupun nak tukar paip. Sebab bila kita *upgrade* loji *pressure* boleh kuat paip pecah tak boleh juga sampai kepada rakyat. Jadi saya mintaklah kepakaran yang ada dalam pengurusan PAIP untuk mengkaji di setiap *locality*, yang mana lebih menjadi keutamaan yang mana lebih beri impak kepada masyarakat. Kalau melibatkan 2,000 atau 3,000 akaun, saya rasa cukup menyusahkan rakyat. Dan saya cukup yakin yang PAIP boleh menguruskan perkara ini dengan baik.

Seterusnya, saya ingin mengucapkan terima kasih juga kerana pihak negeri Pahang, Kerajaan Negeri Pahang menitikberatkan masyarakat FELDA apabila telah dibentangkan RM2 juta ringgit untuk Muafakat FELDA dan ini satu perkara yg cukup baik sebab dalam kemuafakatan inilah kita nak mengetahui masalah-masalah masyarakat FELDA. Kenapa saya perlu bercakap pasal masyarakat FELDA? Bukan sahaja saya ni anak peneroka tapi di kawasan saya dah ada tujuh FELDA dan masalah yang sama daripada dulu sampai sekarang masih belum diselesaikan. Jadi dengan muafa... muafakat, muafakat er... FELDA ini dengan bantuan daripada YB EXCO yang merupakan Pengerusi KAF Malaysia, saya rasa cukup yakin dengan apa yang kita rancang untuk masyarakat FELDA, kita dapat laksanakan dengan baik.

Mungkin perkara yang kita timbulkan tadi masa sesi soalan tadi mungkin tak... bukannya benda baru, tapi benda itu sudah... perkara itu sudah lama dan insya-Allah dan... bila kita lihat dalam pengurusan FELDA hari ini, kalau dulu kita ada wakil daripada Kerajaan Negeri Pahang menjadi Ahli Lembaga Pengarah FELDA. Hari ini, bila kita tengok tak ada... tak ada. Walaupun pengerusi wakil KAF ke tak jadi *board*,

sebagai EXCO yang menjaga FELDA pun tak jadi *board* di dalam Lembaga Pengarah FELDA dan saya menyeru supaya Kerajaan Negeri Pahang boleh memohon ataupun meminta supaya Lembaga Pengarah FELDA ni mesti ada di kalangan daripada wakil Kerajaan Negeri Pahang.

ADUN PELANGAI – N.35
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

YB Kemayan boleh mencelah sikit?

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Boleh.

ADUN PELANGAI – N.35
[YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM]

YB boleh mencelah sikit YB. Saya tertarik tadi mengenai KAF ni, saya nak bagi tahu... maklum kepada pihak Dewan bahawanya KAF ni adalah Pertubuhan Kami Anak FELDA dan Kami Anak FELDA ni satu Malaysia. Kita ada Generasi FELDA, selain daripada Majlis Belia FELDA ni sebutan ni KAF... KAF ni apa benda KAF ni? (KAF) Kami Anak FELDA. Terima kasih banyak Yang Berhormat Kemayan.

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Terima kasih YB. Selain daripada KAF, Presiden Majlis Belia Malaysia, Majlis Belia FELDA Malaysia merupakan er... daripada negeri Pahang. Apa salahnya kalau dulu kita lantik Ahli Lembaga Pengarah adalah merupakan Presiden MBFM Malaysia. Kali ini kenapa tiada di kalangan Lembaga Pengarah FELDA untuk melantik wakil belia iaitu Presiden Majlis Belia FELDA Malaysia yang merupakan Pengerusi MBFM Wilayah Jengka?

Jadi, banyak isu-isu FELDA ni yang ingin saya sentuh cuma satu perkara je mengenai baja. Saya mohon supaya pihak Kerajaan Negeri Pahang boleh er... menggesa pihak pengurusan FELDA untuk membekal baja mengikut jadual yang telah ditetapkan. Kelapa sawit ni tuan-tuan dan puan-puan, Yang Berhormat sekalian, kalau tak dibaja mana kita nak dapat hasil yang cukup baik. Kalau sepatutnya dibaja 4 pusingan, saya dimaklumkan di kawasan saya ada yang baru 2 pusingan sudah bulan 12 ni. Alasan yang diberikan adalah bekalan baja daripada pihak FELDA tidak sampai.

Jadi, saya rasa pihak Kerajaan Negeri Pahang perlu menggesa pengurusan FELDA supaya menyegerakan bekalan baja kepada peneroka-peneroka untuk tanaman mereka. Supaya janganlah kita bagi alasan tahun depan, oh... bulan ni tak banyak hasil sebab melawas. Memanglah melawas kalau dah tak baja dengan sempurna. Saya yakin Kerajaan Negeri Pahang ada ladang-ladang yang cukup besar. Kalau tak dibaja, memang kita akan jadi masalah. Ini yang berlaku di FELDA. Jadi, saya mohon supaya Kerajaan Negeri Pahang boleh membantu menitikberatkan perkara tersebut.

Seterusnya, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Kerajaan Negeri Pahang dan juga kerajaan persekutuan kerana banyak kemudahan infra terutama jalan yang telah dibaiki di dalam DUN saya, jalan Bera Selatan dan terima kasih juga YB EXCO Kerja Raya. Bila saya bagitahu jalan Bera Selatan putus, tak lama lepas tu selesai

masalah tersebut. Saya ucapkan terima kasih dan tahniahlah dengan usaha yang cukup baik dan juga banyak jalan-jalan negeri, terutama jalan negeri yang bagi saya tiada masalah di tempat saya, kerana apabila aduan dapat diselesaikan dengan baik. Cuma saya mohon, ada satu lagilah jalan negeri daripada Kemayan ke Tembangau dapat diperbaiki, yang lain tu saya dah cukup berpuas hati. Selain daripada itu, saya juga ingin memohon, kita penyelenggaraan jalan satu hal tapi kalau jalan negeri, kita ada YP untuk *maintain* tepi jalan, bahu jalan. Kalau jalan persekutuan, kita ada Roadcare untuk *maintain* tapi masalah jalan kampung. Masalah jalan kampung ni, tak ada siapa-siapa yang untuk *maintain*. Ada setengah perkampungan Orang Asli tu, rumput dia tu dah sampai nak menutup jalan, sebab dia datang naik motor aje. Bila naik motor...

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Err... untuk jalan kampung pun kalau jalan tu didaftar di bawah MARRIS, ianya di bawah JKR, untuk makluman ya.

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Terima kasih YB. Mungkin jalan ni tidak didaftarkan di bawah MARRIS. Sebab jalan dia jalan kampung luar bandar di bawah PLB yang buat sebelum ini. Jadi masih belum diselenggara, terpaksa kita cari *backhoe* untuk sodok tepi jalan tu, selesaikan masalah tersebut.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Err... Yang Berhormat Speaker,

Kalau jalan tu belum daftar boleh mintak didaftarkanlah boleh berhubung dengan Jurutera JKR daerah untuk bantu, pendaftaran ya. Terima kasih.

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Terima kasih YB, yang terakhirnya saya ingin mengucapkan tahniah juga pada Kerajaan Negeri Pahang yang sentiasa ingin memperkukuhkan syiar Islam di negeri Pahang ni. Kalau kita tengok bajet dibentangkan sehingga hampir RM200 juta... RM191 juta untuk mengukuhkan syiar Islam di negeri Pahang ini dan tak ada isu sebenarnya negeri Pahang ni, macam mana? Kalau tahfiz tu macam-macam tahfiz dan saya berterima kasih kepada Kerajaan Negeri Pahang kerana tahfiz yang dibuat di TABIKA KEMAS ni cukup baik sehingga anak-anak boleh menghafaz 20 hingga 25 surah sehingga dia tamat pengajian. Ini dah cukup baik dan saya rasa dalam pembentangan belanjawan baru ini pun, setiap DUN akan ada satu prasekolah tahfiz.

Saya ucapkan terima kasih dan jangan kita persoalkanlah sebab kita mengucap dua kalimah syahadah yang sama dan kita berkiblatkan yang sama. Jadi kita pun nak syiar Islam di negeri Pahang ni kukuh dan dapat kita perluaskan kepada masyarakat-masyarakat yang lain. Jadi tak perlulah nak kata kalau dia, dia lebih baik, ini lebih baik dan sebagainya dan apa yang kerajaan buat hari ini, bagi saya dah cukup baik sebab saya dapat pendidikan awal pun di Sekolah Agama pun daripada er... sekolah FELDA.

Seterusnya Sekolah Menengah pun Sekolah Agama juga dan saya tengok banyak sebab ada ulasan-ulasan mengatakan yang sekolah SMA ni yang tak berapa, tak dijaga dengan baik. Kalau kita tengok daripada dulu, sebab keluarga kita pun ramai yang sekolah SMA ni, daripada dulu sehingga hari ni banyak perubahan-perubahan yang telah dibuat oleh Kerajaan Negeri Pahang untuk mempertingkatkan kualiti di Sekolah-sekolah Menengah Agama di dalam negeri Pahang ni.

So, saya pun tak inginlah, er... berucap panjang dan kita mengharapkan apa yang baik, yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang tu kita hebahkan kepada rakyat. Ini, kalau kita tengok, bukan sahaja benda yang baik tu dia tak hebahkan, tapi benda yang tak baik tu, benda yang masih belum selesai mungkin... mungkin persepsi dan sebagainya itu yang dihebahkan. Saya tak nampak lagi yang mengatakan ini, untuk Rumah Rakyat Pahang, untuk orang tua dan sebagainya, ini bagus, untuk rakyat kita tak ada. Kalau kita tengok dekat *TikTok* ke, *FB* ke dan sebagainya, benda yang... yang kurang dan masih belum dilaksanakan lagi itu yg dikeluarkan. Tapi kalau benda yang baik yang Kerajaan Negeri Pahang beri pada hari ni, tak ada nak dikeluarkan.

Saya mohonlah untuk kita menjadi politik matang yang kita gembarkan pada hari ini. Jadi, kita mohon supaya semua Ahli-ahli Yang Berhormat dan juga Pegawai-pegawai Kerajaan untuk boleh menyampaikan, menjadi penyampai kepada rakyat, yang bila ada masalah ini, hah... hari ini kita ada RRP, kita ada bantuan kad kesihatan dan sebagainya. Tak... tak ada duit nak kahwin, ha... ini ada Anggun Suri dan sebagainya. Jadi saya rasa pelbagai yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri Pahang pada hari ini, yang bagi saya cukup baik dan ada setengah negeri yang tak mampu nak laksanakan seperti yang Kerajaan Negeri Pahang laksanakan hari ini.

Jadi tak perlulah nak teraju benda yang dah baik ni, jangan nak... jangan nak apa berangan nak teraju benda yang kita dah buat dah baik, sebab cukuplah 2018 bila dimomokkan dengan perkara-perkara begitu. Benda yang baik hari ni kita kenang, benda yang kita buat dulu yang kerajaan dulu buat, hari ni baru kita nak kenang, yang baik. Jadi saya mohon supaya rakan-rakan yang lain ni untuk kita sama-sama membangunkan negeri Pahang ni, memberi perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat di negeri Pahang. Saya rasa itu saja daripada saya. Saya mohon maaf atas segala salah silap atau pun terlanjur kata er... Kemayan menyokong. Sekian, assalamualaikum WBT dan terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, wakil dari Kemayan. Seterusnya saya menjemput wakil dari Damak.

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih YB Speaker kerana memberi peluang kepada saya petang ini untuk sama-sama terlibat dalam perbahasan Belanjawan Negeri Pahang 2025. Seterusnya yang saya hormati Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Dato' Sri Diraja Wan Rosdy dan juga Ahli-ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri Pahang, seterusnya sahabat-sahabat Yang Berhormat sekalian.

Pada mukadimah ucapan saya atau perbahasan saya pada hari ini, izinkan saya memetik firman Allah SWT dalam Surah Hud ayat 85 (Ayat Al-Quran) yang bermaksud, "dan wahai kaumku sempurnakanlah sukatan dan timbangan dengan adil dan janganlah kamu kurangkan manusia akan benda-benda yang menjadi haknya dan

janganlah kamu membuat kejahatan di muka bumi dengan membuat kerosakan". Juga suka saya ingin memetik sabda Nabi Muhammad SAW dalam satu hadis riwayat Imam At-Tirmizi (Ayat Al-Quran), "barang siapa pun bangun di awal pagi dalam keadaan merasakan aman pada dirinya, sihat tubuh badannya dan ia memiliki makanan yakni keperluan asas untuk hari itu maka seolah-olah seluruh dunia ini dikuasainya".

Saya ingin mengambil kesempatan pada petang yang berbahagia ini untuk mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang kerana telah berjaya meningkatkan hasil negeri yang melebihi RM1 bilion dalam tiga tahun berturut-turut. Mudah-mudahan usaha yang dilakukan ini yang mendapat keberkatan daripada Allah SWT. Saya juga ingin mengajak seluruh warga Dewan khususnya Yang Berhormat-Yang Berhormat, sahabat-sahabat saya sekalian agar kita sama-sama menyokong mana-mana usaha kebaikan yang telah dilakukan oleh kerajaan dan di samping itu kita terus menegur dengan kaedah teguran membina agar sama-sama kita dapat membangunkan negeri Pahang Darul Makmur Ini sesuai dengan firman Allah SWT (Ayat Al-Quran), "dan berilah peringatan kerana sudah pasti peringatan itu akan memberi manfaat kepada orang-orang yang beriman".

Yang Berhormat Speaker,

Merujuk kepada Belanjawan 2025 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja berkaitan dengan penyelenggaraan jalan dan infrastruktur negeri maka saya berterima kasih. Pertamanya kepada kerajaan persekutuan yang telah meluluskan sejumlah RM645.74 juta bagi tujuan tersebut juga tahniah juga kepada kerajaan negeri yang telah memperuntukkan RM94.6 juta bagi melaksanakan projek-projek infrastruktur termasuk naik taraf jalan. Jadi, pada peringkat awal ini saya ingin bangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan jalan-jalan raya di dalam kawasan Damak secara khusus kerana kebanyakan isu-isu lain telah disentuh oleh sahabat-sahabat saya.

Yang pertama sekali ialah jalan Jerantut, bandar Jerantut ke kampung Lata Kasah yang mana lebih kurang sepanjang 7 km dan jalan ini telah dinaik taraf pada 27 Disember 2017 dan alhamdulillah siap pada 25 Mei 2023. Namun apa yang ingin saya bangkitkan ialah walaupun baru setahun disiapkan, keadaan jalan ini telah mengalami banyak kerosakan berlubang, mendap, beralun-alun dan kerosakan ini sampai ke dalam Bandar Jerantut. Jadi menurut pemerhatian saya jalan ini menjadi laluan utama lori-lori berkapasiti tinggi khususnya daripada lombong bijih yang ada di situ, kuari dan juga lori-lori sawit. Oleh itu, saya berharap Pihak Berkuasa Tempatan memantau SOP perjalanan lori-lori. Saya bimbang pertama mungkin jumlah terlalu banyak ataupun yang kedua, kita bimbang muatan lebih yang menyebabkan jalan yang kita tak dapat nikmati dengan sebaiknya ini yang menjadi punca yang boleh menjadi punca berlakunya kemalangan jalan raya. Jadi saya harap pihak kerajaan dapat memantau isu ini.

Seterusnya yang kedua ialah juga berkaitan dengan jalan raya iaitu daripada jalan utama Kampung Batu Balai ke Kampung Sungai Terlang dan seterusnya ke Kampung Sungai Berjuang. Perkara ini pernah saya mohon dan juga saya... saya sebut dalam Sidang DUN ini tapi hingga ke hari ni masih belum lagilah mungkin ada halangan-halangan tertentu untuk membaiki pulih jalan tersebut termasuk saya dimaklumkan ialah isu jambatan di Sungai Terlang yang mana sepatutnya dibina dahulu barulah jentera-jentera berat boleh masuk ke Sungai Berjuang. Jadi isunya ialah penduduk di Kampung Sungai Berjuang ni adalah Orang... Orang Asal jadi mereka ni mengadu dah lama sangat dah. Dah 2 penggal jalan mereka memang berkeadaan rosak yang

amat menyedihkanlah. Jadi harapan saya tu agar dapat pihak kerajaan memberikan perhatian.

Seterusnya isu yang sama ialah isu yang berkaitan dengan jalan kampung di jalan Kampung Jelai, Ulu Cheka yang juga baru siap tetapi disebabkan tidak ada penyelenggaraan macam dibangkitkan oleh Kemayan tadi yang menyebabkan jalan yang dua hala dah jadi satu hala dah rumput semak dah naik tepi jalan dan saya lihat pihak penduduk pun mungkin tak ada usaha untuk membersihkannya. Jadi bimbang waktu malam penduduk-penduduk akan menggunakan jalan ini dan boleh juga kita bimbang menyebabkan berlakunya kemalangan jalan raya. Jadi saya harap pihak kerajaan juga dapat meneliti apa yang saya bangkitkan ni.

Berkaitan dengan jalan ialah yang terakhirnya saya ingin bangkitkan isu jalan Kampung Baru ke Kampung Ulu Teh yang juga hingga ke hari ini banyak kerosakan yang berlaku berlubang dan seumpamanya dan saya dimaklumkan pihak JPKK pun telah memohon naik taraf jalan ini namun demikian masih lagi belum dinaik taraf dan sedangkan jalan ini walaupun jalan kampung tetapi banyak kebun-kebun di dalam kawasan ini dan juga kawasan-kawasan yang menjadi pusat rekreasi seperti Wong Gan Teng Campsite, Mokcik's Rich Village Resort dan Durian Fresh Nursery Farm. Jadi banyak tempat yang masyarakat boleh datang ke tempat ini tapi disebabkan jalan yang tidak memuaskan jadi boleh membantutkan hasrat mereka untuk datang ke tempat ini dan berkaitan jalan ini saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada YB EXCO dan juga pihak JKR dan termasuk JKR Jerantut yang mana hingga ke hari ini banyak yang jalan-jalan persekutuan, jalan negeri dan juga jalan kampung-kampung yang telah dinaik taraf dan dibaik pulih. Saya rakamkan ucapan terima kasih.

Seterusnya merujuk kepada belanjawan juga saya ingin menarik perhatian la berkaitan dengan isu perkhidmatan air seperti mana dibangkitkan oleh rakan-rakan saya jadi saya *straight forward* pada isu terus. Yang pertama ialah isu bekalan air di Kampung Paya Rajin di Jerantut alhamdulillah ada Kampung Paya Rajin dan penduduknya memang rajin betul, alhamdulillah. Jadi isu bekalan air di sini ialah yang melibatkan jalan Paya Rajin 10 yang mana terdapat 14 buah rumah dan mereka maklumkan bahawa jalan mereka ini tidak ada paip utama jadi paip utama, paip besar itu ada jauh daripada jalan ini jadi menyebabkan mereka susah untuk menyambung bekalan air ke rumah mereka. Saya dimaklumkan bahawa penduduk telah dua kali membuat permohonan untuk masukkan paip air utama ini dan hingga kini masih lagi belum ada respons. Jadi diharap dapat perhatian daripada pihak kerajaan.

Yang keduanya isu air ini sekali lagi saya bangkitkan isu air di Kampung Sempadan dalam Sidang DUN yang lepas pun saya pernah bangkitkan jadi di Kampung Sempadan ni ada lebih kurang 115 keluarga dan hingga hari ini masih belum mendapat lagi bekalan air paip ini dan 100% bergantung kepada sumber air kesihatan ataupun air bukit jadi apa yang ingin saya bangkitkan ialah kita telah dimaklumkan bahawa peruntukan yang besar telah diperuntukkan oleh kerajaan pusat untuk menaik taraf LRA Batu Balai jadi saya harap pihak kerajaan boleh memaklumkan kepada kami status naiktaraf LRA Batu Balai ni. Bila projek ni akan dimulakan dan bila siap? Kerana kalau siap projek ini insya-Allah akan menjadi satu rahmat kepada penduduk Mukim Ulu Cheka. Ia bermula daripada Kampung Sempadan ke Batu Balai, Kampung Damak, Kampung Bukit Batu, Kampung Ulu Cheka, Kampung Perlok, Kampung Som dan Kampung Baru. Jadi cukup ramai yang akan dapat rahmat daripada projek ini. Jika dapat disiapkan, insya-Allah.

Jadi seterusnya saya juga, berkaitan dengan air ini juga saya ingin tambah sedikit kerana ada sahabat-sahabat yang meminta saya untuk ketengahkan dalam sidang

DUN ini, ialah ia berkenaan dengan bekalan air di di kawasan bandar Jerantut sendiri yang mana kita lihat terlalu banyak pembinaan rumah rumah baru, taman-taman baru, rumah kedai dan juga pusat-pusat perniagaan di bandar Jerantut ini. Jadi, oleh itu, kita dapat aduan tekanan air semakin rendah. Ia bukan sahaja melibatkan di bandar Jerantut tetapi sampai di kawasan kampung-kampung yang sekitar sehinggalah ke kampung saya sendiri, Kampung Temin, Jerantut, Pahang. Jadi kampung ni Kampung Pak Mertua EXCO juga ni. Saya sebenarnya berjiran dengan dia, kawan baik dia sebenarnya.

Jadi tuan-tuan yang dirahmati Allah sekalian. Harapan saya, pihak kerajaan boleh memberikan sedikit pandangan dan juga cadangan. Apakah perancangan yang boleh dilakukan kerana kita bimbang hari ini tekanan air semakin rendah dan akan datang kita bimbang terputus bekalan air. Jadi mungkin ada perancangan yang yang boleh dilakukan oleh pihak kerajaan.

YB Speaker,

Seterusnya saya ingin membangkitkan satu aduan iaitu isu kenaikan harga kelapa biji. Jadi, beberapa orang pengusaha santan di daerah Jerantut ni datang ke pejabat saya dan membuat aduan bahawa pembekal kelapa telah menaikkan harga kelapa biji kepada harga RM2.80 sen sebiji berbanding harga kawalan yang ditetapkan oleh kementerian hanya RM1.90 sen sebiji. Kenaikan sebanyak hampir 90 sen sebiji ini tercetus pada bulan Ogos yang lalu dan telah dipercayai dimanipulasi oleh kartel pembekal dengan memasukkan terma upah untuk setiap biji jualan kelapa kepada peruncit dan pengusaha santan. Jadi, kenaikan ini telah menjejaskan pengusaha santan ni. Jadi saya harap YB EXCO jangan jawab lagi. Jawab masa penggulungan jelah.

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Takdelah.

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Macam gaya nak bangun dah tu. Kenaikan ini telah menjejaskan pengusaha santan segar dan mereka telah... memaksa mereka menaikkan sekilo sampai RM16.00. RM16.00 sekilo santan ni yang juga memberikan...

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Damak, dia... apa namanya? Dia masukkan harga upah ya? Upah memanjat ke, upah mengupas?

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Memanjat ataupun mengupas tu saya pun tidak dimaklumkan, nanti saya akan *whatsapp* kepada YBlah bila insya-Allah saya akan dapatkan penjelasan jawapan bertulis, Insya-Allah [ketawa] yang mana sudah pasti dia akan beri kesan langsung kepada pengguna. Oleh itu, saya ingin... saya berharap pihak kerajaan boleh memantau isu ini dan boleh mencari jalan penyelesaian yang terbaik. Seterusnya...

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Boleh celah sikit? Terima kasih Damak telah membangkitkan isu kelapa. Er... yang tadi Damak bangkitkan er... santan sebenarnya santan pekat, kan? RM16.00 betul, kan? Boleh tak saya mohon tau berapa biji kelapa boleh buat 1 kilo santan pekat? Adakah YB Damak tau ni? Boleh tahu tak? Siapa tahu?

ADUN DAMAK – N.10
[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Err... insya-Allah nanti saya bagi jawapan bertulis jugak. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Okey, terima kasih Damak. Sebenarnya Damak ada bagi tahu saya isu ni dan saya tengah siasat. Okey, sebenarnya kelapa memang tak mencukupi bulan Ogos sampai bulan ini, kemungkinan okey. Lepas ni kita akan selesai isu ni sebab sebelum ni kelapa dijual 1 biji RM2.50 okey dan sekarang dinaikkan sampai bukan RM2.80 eh 3... RM3.50 1 biji sebab kena import dari Indonesia. Kita Malaysia tak cukup, dan saya tanya kenapa tak import dari Thailand, Thailand pun tak cukup. Dia pun kena import dari Indonesia. Itu sebab untuk sementara 4 bulan ni kita memang kena naik RM16.00. Bukan dia hanya di Damak ya, seluruh Pahang bukan... kemungkinan seluruh Malaysia. Untuk makluman Damak, untuk santan pekat 1 kilo mungkin perlu 4 biji. Kiralah kalau RM3.50 tu, kalau 4 biji tu RM14.00. So, dia untung RM2.00 sahaja. Faham-fahamlah, rakyat nak hidup tu cari rezeki. Terima kasih Damak.

ADUN DAMAK – N.10
[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Terima kasih YB EXCO, saya teruskan perkara yang ingin saya bangkitkan...

ADUN BESERAH – N.12
[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Boleh saya bangun mencelah sikit Damak. Sementara YB EXCO tadi dah jawab, minta sedikit pencerahan. Mungkin masa menggulung kot. Kalau sebab kita terpaksa import kelapa daripada luar, sebelum-sebelum ni kita import jugak daripada luar dan tidak berlaku, tapi kenapa *start* bulan Ogos tu baru kita terasa kenaikannya? Saya rasa bekalan kelapa memang kita terpaksa import daripada luar sebelum-sebelum ni, tapi tidak berlaku kenaikan sebegitu. Kenapa baru-baru ni pula naik? Terima kasih. Kalau menggulung pun okey, kita tak nak ganggu Damak punya masa.

ADUN TERUNTUM – N.14
[YB TUAN SIM CHON SIANG]

Tak apa. Sekejap aje. Sebelum ni memang kita tidak cukup, sikit saje okey, tapi sekarang cukup terlalu banyak... tak cukup terlalu banyak. Itu sebab kita terpaksa import banyak, sebelum ini cukup. Kadang-kadang sikit saja kita import, tapi sekarang kena import. Mesti kena import banyak lepas perayaan tu.

ADUN DAMAK – N.10
[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

YB Speaker, saya ingin bertanya berapa minit lagi masa untuk saya?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sebenarnya, dah habis. Jadi saya minta gulung satu minit.

ADUN DAMAK – N.10
[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Terima kasih. Er... bukan tadi Speaker apa... EXCO jawab tadi dah 5 minit ambil masa saya? [Ahli Dewan ketawa]. Seterusnya, saya ingin membangkitkan isu yang berkaitan... berkaitan dengan binatang liar. Baru-baru ni di Kampung Som di kampung... di kampung... Kampung Sempadan berlaku satu peristiwa yang kita anggap luar biasalah. Di mana pada 15 Oktober baru-baru ni sekumpulan kera ya menceroboh rumah. Biasanya kera ni dia ambil makanan tau tapi kali ni dia merosakkan harta benda ya saya pergi ziarah rumah yang terlibat ni. Dia terbalikkan almari, dia rosakkan tilam, dia pecahkan televisyen dan warga penduduk ni memaklumkan pada saya, kerugian tu sampai mencecah RM10,000.00. Jadi, ini satu benda yang patut diberi perhatianlah kerana kita bimbang kera-kera ini akan bermaharajalela di bandar Jerantut pula nanti.

Jadi seterusnya isu ini juga saya bangkitkan ialah isu gajah. Baru-baru ni dalam beberapa bulan yang baru ni, gajah juga telah menceroboh ke kawasan kebun dan juga rumah penduduk khususnya di kawasan Ulu Teh dan juga Kampung Som dan yang terbaru ialah di Kampung Baru. Jadi, saya dimaklumkan isunya ialah pertama berpunca daripada sistem pagar elektrik gajah yang mana saya telah melawat kawasan ni. Ada ketikanya terbuka oleh pihak yang tidak bertanggungjawab. Dia tak tutup pagar ni. Jadi gajah ni boleh cross kawasan ni dan juga berpunca daripada projek penebangan balak di kawasan Hutan Simpan Som, yang mana saya dimaklumkan kontraktor masih belum lagi memperbaiki pagar, sistem pagar elektrik gajah ini sehingga kini.

Jadi alhamdulillah hari ini saya dapat maklumat bahawa gajah tersebut telah ditangkap. Gajah ni gajah jantan dewasa dan telah ditangkap oleh 8 orang daripada Unit Tindakan... Unit Tangkapan Gajah daripada Perhilitan Jerantut. Jadi, kita rakamkan ucapan tahniah, terima kasih. Namun demikian, kalau pagar ni masih belum dibaiki, bimbang nanti kita hantar ke sebelah sana akan balik semula ke sebelah sini, dan hari ni dia... dia merosakkan luar rumah. Saya bimbang dia akan masuk dalam rumah pula.

Jadi seterusnya, YB Speaker minta maaf bagi sikit lagi masa ialah saya ingin mencadangkan berkaitan dengan penghasilan modal insan yang berkualiti dan kecemerlangan yang dibentangkan oleh Dato' Sri Diraja. Saya ingin mencadangkan di Jerantut ni sebagai salah satu daerah yang terkehadapan dari sudut pencapaian akademik sekolah-sekolah. Jadi, saya cadangkan kepada kerajaan negeri dan juga Jabatan Pendidikan Negeri Pahang mengusahakan agar diwujudkan Sekolah Berprestasi Tinggi (SBT) dan juga institusi pengajian tinggi atau universiti di daerah Jerantut ini dan saya juga mencadangkan yang sekarang ni hanya ada dua sahaja kelas aliran Agama (KAA) di daerah Jerantut ini yang berada di Sekolah Menengah Kebangsaan Padang Saujana dan Sekolah Menengah Kebangsaan Pusat

Penyelidikan Pertanian Tun Razak. Jadi, saya harap ditambahkan jumlah ini ya, bagi manfaat anak-anak kita.

Akhir sekali, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih ya kepada Kerajaan Negeri, kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang dan juga kepada EXCO agamalah. Saya rakamkan ucapan terima kasih kerana di Jerantut, alhamdulillah, satu projek pembinaan Masjid Tebing Tinggi telah berjalan dengan *progress* yang amat baik dan 2 buah masjid telah disiapkan iaitu Masjid Kampung Som dan Masjid Ulu Cheka. Harapan kita agar masjid ini terus menjadi pusat untuk memupuk perpaduan dan juga meningkatkan kefahaman Islam di kalangan masyarakat kita. Justeru itu, di Dewan mulia ini saya ingin bertanya ia berkenaan dengan permohonan Masjid Baru Kampung Lata Kasah dan Masjid Baru Kampung Damak yang sudah kita pihak jabatan agama dan penduduk telah mengangkat permohonan ini dan saya ingin mohon responslah sejauh mana permohonan diluluskan dan terutamanya Masjid Kampung Damak yang sentiasa berhadapan dengan masalah banjir sekiranya berlaku musim tengkujuh. Seterusnya akhir sekali, *last*, 2 kali akhir, saya ingin merakamkan dalam Dewan mulia ni ucapan tahniah...

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Dia... Damak ni, kalau kita buat masjid ganti yang tang mana nak bubuh? Tapak dia? Kampung Batu?

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Di Damak?

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Masjid Damak tadi nak digantikan.

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Ya, ya.

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

Tapak cadangan. Kalau ke dalam sikit Kampung Batu?

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Kampung Batu tu dia dah jauh sikit dah. Jadi mengikut pandangan penduduk, di lokasi masjid yang sedia ada ni memang dah strategik cuma mungkin konsep tu dia buat seperti Masjid Simpang Tebing tinggi, masjid tu tinggi atau Masjid Kampung Ketam yang mana selamat daripada banjir, insya-Allah. Terima kasih.

Dan akhir sekali, saya ingin rakamkan ucapan tahniah kepada Majlis Daerah Jerantut kerana mendapat 2 anugerah pada tahun ini. Di awal tahun mendapat anugerah

Bandar Paling Bahagia sempena sambutan Hari Kebangsaan, Hari Kebahagiaan Dunia 2024 dan yang terbaru Anugerah Sistem Penarafan Bintang 2024 dengan kedudukan Ke-3 Peringkat Kebangsaan [Ahli Dewan menepuk meja]. Jadi mudah-mudahan usaha pihak terutamanya saya rakamkan tahniah kepada Dato' DO kita yang barulah Yang Hormat Dato' Sharuddin Jali dan juga bekas DO Jerantut ni, Yang Hormat Dato' Khairun Nissa Aris. Memang saya sebut sokmo nama dia dalam sidang DUN ni kerana usaha-usaha mereka itu yang mengharumkan nama Jerantut. Jadi...

ADUN KERDAU – N.28

[YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD]

DO Maran ni ramai betul orang sebut dia ya? [Ahli Dewan ketawa].

ADUN DAMAK – N.10

[YB TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD]

Saya rasa itu sahaja ucapan saya, jazakumullah khairan. Saya, Damak menyokong. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil dari Damak. Seterusnya saya menjemput Ahli Yang Dilantik YB Tuan Mohd Fadzli bin Mohd Ramly. Dipersilakan.

AHLI YANG DILANTIK

[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Terima kasih Tuan Speaker, Ketua Jabatan, Ahli Dewan sekalian. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh, salam Malaysia Madani buat semua.

Pertama, saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih di atas kesempatan yang diberikan untuk saya mulakan perbahasan usul Belanjawan 2025 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang beberapa hari yang lepas.

Tuan Speaker,

Saya ingin mulakan ucapan saya, perbahasan saya pada petang ini dengan memetik rangkuman syarahan daripada Almarhum Dr Yusuf Al Qardawi di Masjid Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah pada 9 Disember tahun 2009 yang menceritakan bahawa Nabi SAW telah mendirikan 2 institusi ketika sampai di Madinah. Pertama, masjid dan kedua, pasar. Masjid membawa fokus soal ibadah, keagamaan dan pentadbiran manakala pasar membawa maksud rezeki dan membangunkan ekonomi keluarga, masyarakat dan negara.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian,

Inilah antara pasak yang saya percaya menjadi cita-cita Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar, di samping kita menyedari bahawa pada ketika ini kita berdepan dengan cabaran yang jelas seperti cabaran geopolitik yang dibincang dan dibahaskan sedikit sebanyak dalam perbahasan di Dewan pada hari ini. Saya ingin merakamkan penghargaan kepada Dewan yang mulia ini yang telah meluluskan pindaan Perkara 18 Bahagian Kedua Enakmen Undang-undang Tubuh Kerajaan Negeri Pahang bagi membolehkan ADUN Lantikan Dilantik di Dewan yang mulia ini.

Ahli-ahli Berhormat yang dikasihi sekalian,

Ahli Dewan secara lantikan ini adalah perkara biasa di seluruh negara... di seluruh dunia. Di United Kingdom, wakil rakyat lantikan ini dipanggil sebagai *Peers*. Di negara-negara Scandinavian seperti Denmark, di negerinya seperti *Rigsdag* mempunyai Dewan Undangan Negeri yang tersendiri yang dipanggil sebagai *Landstinget*. Di sini juga terdapat Ahli Dewan Yang Dilantik. Dato' Sri Speaker juga baru balik dari Tasmania baru-baru ini iaitu sebuah negara yang mengamalkan lantikan wakil dalam Dewan di peringkat negeri.

Malah di sana, Dato'... Tuan Speaker terdapat apa yang disebut sebagai *Lower and Upper House* yang mana konsepnya seperti Dewan Rakyat dan Dewan Senat seperti di negara kita. Mungkin selepas ini kita boleh mengorak langkah mencadangkan DUN Pahang akan ada 2 sistem ini yang dipanggil dalam sistem sebagai *bicameral system*.

Ahli-ahli Dewan yang dikasihi sekalian,

Di Pahang pelantikan ADUN ini sekadar mengulangi apa yang berlaku di Sabah yang telah melantik ADUN Lantikan daripada beberapa parti politik. 2 dari UMNO, 3 dari Perikatan Nasional yang terdiri dari SAPP, Bersatu dan Gagasan serta seorang daripada PAS. Di DUN Terengganu, Setiausaha Dewan Muslimat PAS Kuala Terengganu, Puan Zuraida Mohd Noor dilantik sebagai ADUN Lantikan di Terengganu. Semuanya orang politik takkanlah di DUN Pahang ni orang politik tak boleh. Insya-Allah, saya yang dilantik dalam Dewan ini akan buktikan peranan terbaik untuk membantu negeri dan akan bercakap tidak hanya mewakili kelompok politik semata-mata tetapi juga segmen rakyat yang tidak diwakili seperti kelompok undang-undang sama ada sivil dan syariah, masyarakat, Orang Asli mahupun pesawah dan nelayan.

Tuan Speaker yang dikasihi sekalian,

Saya amat tertarik dengan peruntukan sebanyak RM36.78 juta untuk tujuan pertanian bagi menjamin dengan izin, *sustainability* keterjaminan bekalan makanan untuk rakyat Pahang. Ringkasnya, Kerajaan Negeri Pahang mempunyai pelan bekalan untuk rakyatnya. Saya ingin menarik perhatian Dewan bahawa di Pahang ada 2 kawasan jelapang padi negara iaitu di Pekan dan di Rompin. Sering kali masalah yang dibangkitkan bahawa terdapat pesawah yang telah sekian lama menanam padi tetapi tidak mendapat bantuan kerajaan berbentuk subsidi benih, baja, racun dan jualan padi. Alasannya kerana mereka ini tidak mempunyai geran hak milik atau sekurang-kurangnya mereka mempunyai Lesen Pendudukan Sementara (Temporary Occupation License). Isu ini kerap dibangkitkan dalam Dewan ini termasuk oleh rakan saya dari Tioman. Keadaan seperti ini setahu saya sehingga kini masih berlaku seperti di Kampung Jawa bersebelahan dengan rumah saya pada hari ini.

Tuan Speaker,

Saya nak mencadangkan kepada ini saya nak merayu kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar supaya kita memberikan pesawah-pesawah ini yang sekian lama menanam padi ini satu apa yang disebut sebagai TOL ataupun satu kebenaran secara *temporary licence* yang boleh diterima oleh pihak kementerian dan dengan lesen ini pesawah akan kembali menikmati subsidi mereka sebelum ini dan saya telah mengadakan beberapa pertemuan dengan pihak IADA dan saya ada juga bertanya kepada pihak pentadbir tanah, DO dan mereka mengulangi perkara dan masalah ini kepada saya. Pagi tadi saya ada berhubung dengan pegawai menteri dan

sekiranya kerajaan negeri bersedia untuk memberikan lesen secara *temporary* ini kepada pesawah-pesawah, insya-Allah, saya bersedia untuk menjadi penghubung dengan pihak menteri yang juga Presiden Parti Amanah Negara, parti yang mewakili... yang saya wakili.

Yang kedua Dato' Tuan Speaker,

Saya nak mengulangi ucapan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Datuk Sri Menteri Besar kerana memperuntukkan hampir sebanyak RM196.6 juta dalam Belanjawan 2025 untuk memperkasakan syiar Islam khususnya undang-undang syariah di negeri ini ketimbang tahun 2024 iaitu sebanyak RM147,283,712.00

Tuan Speaker,

Alhamdulillah di negeri Pahang pada hari ini, perundangan syariah boleh berbangga antaranya apabila Kompleks Mahkamah Syariah Pahang berdiri megah di atas bangunan sendiri yang diberi nama Kompleks Syariah Al-Sultan Abdullah Negeri Pahang di Kuantan. Inilah mercu tanda sebahagian kejayaan menambah baik dan memberi nafas baru kepada sistem keadilan Islam di negeri Pahang.

Ahli-ahli Dewan yang saya kasihi sekalian,

Saya mengambil kesempatan ini untuk mencadangkan agar Mahkamah Syariah di Pahang dapat dipertingkatkan ke satu peringkat tambahan lagi yang dinamakan sebagai Mahkamah Utama Syariah. Di Pahang telah ada Mahkamah Rayuan, telah ada Mahkamah Tinggi, telah ada Mahkamah Rendah dan setakat ini hanya di Perak, Sabah, Kedah dan minggu lepas Negeri Sembilan sahaja yang mempunyai Mahkamah Utama Syariah ini. Kelantan dan Terengganu pun tak ada lagi Mahkamah Utama Syariah ini. Seterusnya saya ingin memohon perhatian pihak kerajaan negeri agar meneliti dan mengkaji beberapa enakmen dan undang-undang syariah untuk ditambah baik. Kebanyakan undang-undang ini sudah lama tidak dipinda.

Ahli-ahli Dewan yang saya kasihi sekalian,

Enakmen keterangan seperti contoh, Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah tahun 2005, perbicaraan dalam talian sebagai contoh, perlu kita perkenalkan. Yang kedua, Enakmen Tatacara Mahkamah Syariah. Cara kita nak serahkan saman, seorang isteri yang memfailkan fasakh nak serahkan saman kepada suami secara kebiasaannya mesti menyerahkan secara serahan *by hand*, sendiri ataupun secara penyampaian ganti... tampal di media dan sebagainya di papan kenyataan mahkamah.

Tetapi pada hari ini saya melihat bahawa terdapat keperluan untuk saman ini kita serahkan secara AR berdaftar seperti saman sivil melalui e-mel ataupun aplikasi *whatsapp* yang perlu kita perkenalkan. Dan begitu juga Enakmen Tatacara Jenayah Syariah Tahun 2002. Jenayah Syariah di media sosial perlu kita nilai dari segi bidang kuasanya, bentuk pemantauan, siasatan, tangkapan kepada pelaku. Semua ini adalah merupakan kuasa yang diperuntukkan oleh perlembagaan kepada kerajaan negeri.

Tuan Speaker,

Saya bersyukur sebagai pengamal undang-undang syariah di Pahang mempunyai seorang Ketua Negeri seperti Seri Paduka Baginda Sultan Pahang yang sangat mengambil berat undang-undang syariah ini. Sebagai contoh, saya nak ulang kembali pada tahun 2017 lalu Kebawah Duli Tuanku ketika itu mencadangkan Jemaah

Pengampunan Pahang mengguna pakai kaedah Diyat iaitu pengampunan kepada keluarga mangsa atau dengan bayaran pampasan mengikut Undang-Undang Islam sebagai alternatif kepada banduan yang berhadapan dengan hukuman mati kerana membunuh.

Saya masih ingat lagi Sidang Dewan sekalian ketika saya mengendalikan satu kes mencabar pembuangan 3 orang pelajar di sekolah di sebuah sekolah di Negeri Sembilan. Saya ingat salah sorang dari pelajar tu bernama Meor Atiqulrahman kerana pakai serban. Pakai serban dibuang daripada sekolah dan saya mencabar kes tersebut di mahkamah sehingga ke Mahkamah Persekutuan.

Hakim ketika itu menyatakan apa disebut, Islam adalah agama bagi persekutuan, tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan damai. Islam duduk di atas, berjalan dahulu, terletak di tempat dan medannya dan suaranya lantang kedengaran. Islam ibarat pokok jati, tinggi, teguh dan terang. Jika bukan sedemikian Islam, bukanlah agama bagi persekutuan.

Tuan Speaker,

Dapatan hakim ini telah menunjukkan dengan jelas bahawa kedudukan Islam amat kukuh dalam Perlembagaan negara kita. Kedudukan Islam ini tidak akan tergugat sama sekali. Dan saya nak sebut kepada Dewan ini. Kes ini telah menjadi rujukan di hampir semua universiti-universiti di Malaysia pada hari ini dan menjadi rujukan dalam sistem pelaksanaan Undang-Undang Islam dalam negara kita.

Saya juga mengikuti dengan teliti setiap usaha kerajaan untuk memartabatkan Islam dan Perundangan Syariah ini. Insya-Allah di belakang saya, bersama-sama dengan saya adalah peguam... Persatuan Peguam Syarie Negeri Pahang yang kami berikrar akan teguh berdiri di belakang kerajaan negeri untuk memartabatkan undang-undang syariah tanpa kompromi.

Ahli-ahli Dewan yang dikasihi sekalian,

Jangan dengar suara-suara sumbang yang mengatakan kononnya undang-undang syariah di Pahang ini telah diganggu dan tidak boleh terlaksana oleh kerajaan pada hari ini. Halangan undang-undang syariah kononnya datang daripada parti-parti politik. Saya nak sebut kepada Dewan ini bahawa semua enakmen-enakmen syariah yang telah diluluskan adalah diluluskan di Dewan Yang Mulia ini yang mana pada ketika itu terdapat ADUN daripada DAP sejak sekian lama. Saya juga sedih... merakamkan rasa sedih yang amat sangat apabila mula masuk ke Dewan ini apabila ada seorang Ahli Dewan yang tanpa segan silu memanggil saya dengan murtad. Ini boleh disahkan oleh rakan ADUN lantikan YB Haris dan saya rasa Yang Berhormat Lepar pun dengar.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH]

Saya ingin mencelah YB Speaker, saya sahkan. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Bagi mereka, perbezaan parti politik ini bererti keluar daripada Islam. Jengka nak... nak... nak... nak tambah?

ADUN JENGKA – N.29
[YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM]

Terima kasih kepada... boleh ya. Terima kasih kepada orang baru dalam Dewan. Dia ni anak buah saya dulu ni. Ada ucapan serius, ada ucapan bergurau. Oleh kerana saya kenal dia ni lama, murtad bukan maksud keluar daripada Islam, murtad bermaksud keluar daripada parti PAS tapi dia faham lain. Takde arahlah nak buat macam mana. Sekian.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Okey baik. Ini hujah daripada Jengka. Ni saya nak bagi hujah agama sikit. Saya nak sebut pada Dewan, saya baca satu kitab, seorang ulama bahasa ataupun dalam istilah agama disebut sebagai ulama' lughah. Nama dia Ahmad Ibn Fāris. Ahmad Ibn Fāris ni dia mengkaji... dia menulis satu kitab yang bernama Mu'jam Maqayis Al-Lughah.

Ni saya baca kitab ni. Apa disebut (bacaan dalam Bahasa Arab). Jengka bukan panggil saya (bacaan dalam Bahasa Arab), Jengka panggil saya murtad dan perkataan murtad bukan boleh buat main-main Yang Berhormat. Dan saya nak sebut dari segi istilah dia ulama dalam kitab Al-Mughni Al-Muhtaj iaitu seorang ulama daripada Mazhab Syafie menyebut dengan jelas, perkataan murtad itu memutuskan Islam dengan niat dan ucapan kufur dengan perkataan sama ada perkataan yang mengejek, ingkar atau dengan akidahnya.

Hal ini Yang Berhormat, bersandarkan kepada satu hadis Nabi SAW (bacaan dalam Bahasa Arab), “mana-mana orang yang mengatakan kepada saudaranya wahai kafir, maka kembalilah kafir itu ke atas salah seorang daripadanya”. Jangan buat main-main tuan-tuan. Jangan buat main-main soal perkataan murtad ni dalam Dewan yang mulia ini. Perkataan murtad saya nak sebut kepada Ahli Dewan semua bukan perkataan yang boleh kita buat main, bergurau dan sebagainya. Ini persoalan akidah, Jengka. Duduk... duduk... saya tak bagi dah.

ADUN JENGKA – N.29
[YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM]

Mencelah sikit...

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Duduk... duduk... saya tak bagi... saya tak bagi laluan. Cukup dah tadi dah sebut dah buat main-main je. Baik.

Speaker,

Saya ingin mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan kerajaan negeri di atas keprihatinan terhadap pembangunan masyarakat

Orang Asli. Sejumlah RM4.23 juta diperuntukkan dalam Belanjawan 2025 ini sebagai usaha membantu golongan ini.

Tidak dapat dinafikan bahawa pembangunan masyarakat Orang Asli banyak dilaksanakan dalam Kerajaan Negeri Pahang ini. Namun, masyarakat Orang Asli ini dibelenggu dengan isu pemilikan tanah sejak sekian lama. Walaupun kerajaan negeri telahewartakan pada 2019 sahaja, sebanyak 7,153.6 hektar sebagai tanah rizab Orang Asli dan 8,571.36 hektar lagi sedang dalam proses er... pewartaan.

Baru-baru ini saya mewakili penduduk dalam tanah rancangan kelompok di Muadzam Shah, kawasan Yang Berhormat Muadzam. Masyarakat Orang Asli telah mendiami tanah bergeran milik penduduk. Kemudian penduduk RTK ini telah memfailkan saman kepada Orang Asli ni mintak Orang Asli ni keluar daripada tanah tersebut.

Kes dibicarakan di Mahkamah Tinggi Kuantan. Mahkamah Tinggi membuat keputusan mengeluarkan arahan supaya Orang Asli ni keluar daripada tanah tersebut. Sebagai peguam, saya gembira memenangkan anak guam saya tetapi sebagai pemimpin, saya sedih apa yang akan berlaku kepada masyarakat Orang Asli ini. Dengan perintah mahkamah ini ke mana mereka akan pergi? Apa masa depan mereka?

Saya ambil kesempatan ini untuk bertanya kepada kerajaan negeri. Adakah kerajaan negeri bercadang untuk menambah kawasan rizab Orang Asli yang boleh dianggap sebagai tanah adat di bawah Akta Orang Asli 1954, di mana Akta Rizab Orang Asli ini tergolong sebagai Tanah Rizab Persekutuan di bawah Perkara 85(5)(a)(b) Perlembagaan Persekutuan.

Kedua, saya ingin mencadangkan... saya ingin mendapatkan penjelasan sama ada kerajaan negeri bercadang untuk memberi milik tanah-tanah Orang Asli secara pembangunan di bawah Akta Tanah Kawasan Penempatan Berkelompok 1960 bagi melibatkan tanah rancangan penyusunan semula.

Dan yang ketiga, adakah kerajaan negeri bersedia untuk memberi memberi milikan secara individu. Beri geran, bagi tapak-tapak rumah milik mereka.

Dato' Sri Speaker, banyak lagi masa Tuan Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Minta gulung.

AHLI YANG DILANTIK [YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Dia tengah syok ni. Baik, Tuan Speaker. Akhirnya... akhirnya saya nak sebut begini. Keputusan pilihan raya yang ke-15 telah membuka satu peluang baru kepada rakyat Malaysia untuk melihat kematangan ahli-ahli politik untuk memikirkan kepentingan dan keutamaan negara melebihi daripada kepentingan individu.

Jika tidak, mana mungkin Pakatan-Pakatan Harapan dan Barisan Nasional boleh bersatu.

Ahli-ahli Yang Berhormat yang dikasihi sekalian,

Justeru, pada hari ini saya ingin menumpukan kepada usaha memperkasakan DUN Pahang supaya keseluruhan Ahli-ahli Dewan yang dipilih dan dilantik pada masa akan datang dipandang tinggi oleh rakyat dan diberikan perhatian sebagai penggubal dasar dan Sidang... sidang Dewan tidak dianggap sebagai tempat sindiran-sindiran politik, apatah lagi perbalahan dan jerit suara yang memalukan. Mengambil kesempatan ini, saya ingin mencadangkan sekiranya belum ada sepertimana di peringkat Parlimen. Saya nak mencadangkan sekiranya belum ada, sekiranya dah ada, alhamdulillah, supaya kita wujudkan satu Jawatankuasa Pilihan Khas di Dewan Negeri Pahang ini seperti di Parlimen dan Dewan Negeri di negeri lain seperti di Selangor supaya setiap Ahli Dewan sama ada pembangkang ataupun kerajaan dapat dilibatkan dengan jabatan kerajaan sebagai agensi pelaksana. Jawatankuasa ini dapat berperanan dengan lebih efektif dan menjimatkan masa persidangan Dewan.

Sebagai penutup, saya ingin menumpukan membawa perhatian semua Ahli Dewan untuk kita menjadikan Dewan ini sebagai rumah kedua kita. Supaya kita boleh duduk kita boleh berbincang, kita boleh berbahas tentang hala tuju dan dasar negeri kita dan kerangka negeri kita ini dan tidak hanya semata-mata kita menumpukan kepada masalah parit dan longkang sahaja. Terima kasih Dato'... Tuan Speaker saya mohon menyokong.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Ahli Yang Dilantik. Seterusnya saya sebelum... sebelum saya menjemput Ahli Yang Berhormat, saya ingin mengalu-alukan kedatangan beberapa kumpulan iaitu tetamu dari DUN Kemayan, tetamu dari DUN Panching dan juga wakil dari Sekolah Menengah Kebangsaan Tok Sera. Selamat datang ke Dewan Negeri Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja]. Seterusnya saya menjemput Ahli... wakil daripada Pulau Manis, dipersilakan.

ADUN PULAU MANIS – N.20

[YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN]

(Bacaan dalam Bahasa Arab). Terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker dan semua Ahli Yang Berhormat kerana memberi peluang kepada Pulau Manis berucap pada hari ini. Pertama sekali saya mewakili rakyat Pulau Manis ingin mengucapkan jutaan penghargaan dan terima kasih kami kepada seluruh kakitangan kerajaan dan agensi-agensi di dalam kerajaan yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam memastikan seluruh permasalahan di dalam kawasan DUN Pulau Manis ini dapat diatasi dengan efisien.

Yang Berhormat Speaker,

Ucapan tahniah saya mengucapkan kepada pihak kerajaan yang diketuai oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah membentangkan bajet yang boleh dikira dianggap sebagai prihatin rakyat dan tahniah juga diucapkan kerana telah berjaya mendapat kutipan hasil melebihi RM1 bilion, *hattrick* tiga tahun berturut-turut dan kita semua yakin jumlah hasil ini akan diturunkan kepada rakyat melalui inisiatif-inisiatif... inisiatif yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Besar pada Jumaat yang lalu.

Yang Berhormat Speaker,

Saya selaku barisan Ahli Dewan Negeri Perikatan Nasional teguh berpendirian iaitu menjadi pembangkang yang konstruktif. Menyokong perkara yang baik dan akan memberi pandangan dan buah fikiran untuk sama-sama memajukan negeri Pahang yang tercinta ini.

Di kesempatan ini juga saya ingin mengucapkan kepada kerajaan negeri kerana didalam pembentangan bajet ada tersenarai dan diberi perhatian berkenaan perkembangan industri halal. Firman Allah Ta'ala di dalam Quran yang berbunyi (Ayat Al-Quran), "maksudnya wahai sekalian manusia, makanlah daripada apa-apa sahaja berada di bumi yang halal lagi baik dan janganlah kamu mengikut jejak langkah syaitan kerana sesungguhnya syaitan adalah musuh yang nyata bagi kamu", surah Al-Baqarah Ayat 168.

Ucapan tahniah saya adalah kerana kerajaan berjaya menggalas kewajipan dengan memandang serius isu berkenaan industri halal. Industri halal ini sekiranya kerajaan memandang serius ianya dapat meningkatkan ekonomi kerajaan, kerajaan negeri dan juga para peniaga kerana kesedaran memilih produk halal sudah menjadi keutamaan di kalangan pengguna. Selari dengan hasrat Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) dalam mempertimbangkan kewajipan pensijilan halal bagi restoran dan syarikat... syarikat makanan. Meskipun ada individu tertentu yang mengatakan mewajibkan pensijilan halal ini akan membebankan kepada peniaga dan memalukan negara. Ini adalah kenyataan yang sangat dangkal dan tidak patut keluar daripada mulut rakyat Malaysia. Tahniah diucapkan kepada Kerajaan Negeri Pahang atas usaha yang sangat baik ini.

Yang Berhormat Speaker,

Saya juga ingin menyentuh berkenaan perkara di dalam Tekad Kedua, Pembangunan Bandar Yang Terancang. Pahang sebagai... sebagai negeri yang sedang membangun sudah pasti apabila bergelar sedang membangun, ianya tidak dapat dipisahkan dengan aktiviti pembinaan sama ada perumahan, bangunan, pejabat dan sebagainya. Akan tetapi isu yang cuba dibangkitkan di sini adalah penempatan sedia ada berisiko ditenggelami air apabila tambakan yang tinggi dibuat oleh pemaju yang ingin menjalankan projek perumahan yang baru. Tujuan pemaju menambak... menambak tanah yang tinggi adalah untuk mengelak bencana banjir berlaku di perumahan yang ingin dibina. Akan tetapi tindakan itu akan menyebabkan perumahan atau penempatan sedia ada akan menghadapi musibah.

Hal ini perlu diperhalusi oleh pihak yang terlibat sebelum kebenaran membina diberikan kepada pihak pemaju agar implikasi buruk tidak berlaku pada masa akan datang dan secara langsung dapat mengelakkan kerugian yang amat besar. Saya juga ingin menyentuh berkenaan pengukuhan syiar Islam. Alhamdulillah, tahniah kepada kerajaan dan EXCO Agama kerana terdirinya 690 buah masjid di sekitar negeri Pahang dan insya-Allah ini... terima kasih. Indera Sempurna pun, dalam Pulau Manis pun ada sebiju masjid yang akan dirikan, alhamdulillah.

Akan tetapi seperti yang diucapkan oleh Yang Amat Amat Berhormat Menteri Besar pada Jumaat yang lalu syiar Islam bukan sekadar simbol, ianya adalah manifestasi keimanan kita kepada Allah SWT. Seperti yang kita semua maklum, tidak ada satu agama pun yang menggalakkan atau menghalalkan penganutnya untuk berjudi dan implikasi judi ini juga sangat-sangat buruk sehingga boleh memecah-belahkan institusi kekeluargaan. Oleh itu, saya sangat-sangat yakin bahawa pihak kerajaan berhasrat

untuk memberhentikan pengeluaran lesen judi di negeri... negeri yang kita cintai ini agar keberkatan kita peroleh dari Ar-Razzaq dan Ar-Rahman. Sama-sama kita berdoa agar hal ini dapat dilaksanakan, insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Sejujurnya pada peribadi saya, bajet yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar sangat baik dan saya sangat optimis bahawa bajet pada kali ini ianya bersifat inklusif. Tidak ada diskriminasi dalam menentukan isu. Ianya semua dianggap penting dan harus diletakkan keutamaan dengan harapan apabila ianya bersifat inklusif tidak ada lagi ungkapan tidak ada peruntukan yang menjadi benteng jawapan kepada rakyat kerana sebelum ini ada beberapa laporan dibuat dan diberi alasan tiada peruntukan sedangkan masalah yang dilaporkan sangat penting untuk diselesaikan.

Seterusnya sedikit berkenaan isu jambatan... jambatan bailey atau dipanggil Jambatan Burung Unta. Mungkin pihak Wakil Kerajaan boleh jawab masa penggulangan nanti. Tahniah di atas... tahniah dan terima kasih di atas kepada Wakil Kerajaan, EXCO Kerja Raya yang memegang... di atas maklum balas yang diberikan melalui aplikasi *TikTok*. Saya difahamkan oleh Wakil Kerajaan bahawa projek jambatan tersebut akan bermula pada 2 Disember 2024 melalui akaun *TikTok* beliau. Akan tetapi saya menerima laporan semalam masih belum ada kerja-kerja pembinaan dilakukan. Sekali lagi, ianya akan menimbulkan tanda tanya dari pengguna yang sentiasa menggunakan laluan tersebut. Saya mohon respons dari YB EXCO dan YB EXCO boleh respons pada sesi penggulangan nanti, insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Sangat tidak patut sekiranya saya mengakhiri perbahasan saya tanpa menyentuh isu setempat di tempat saya. Isu persediaan menghadapi Monsun Timur Laut, ada beberapa tempat di kalangan... di kawasan DN Pulau Manis masih tidak diselenggara hingga ke hari ini. Contohnya, di Taman Tas Jaya, perumahan di belakang SK Fakeh Abdul Samad, tempat yang sering ditimpa musibah banjir. SK Fakeh Abdul Samad juga antara pusat pemindahan sementara bagi mangsa-mangsa banjir yang biasa dihuni oleh penduduk Taman Tas Jaya apabila kediaman mereka dinaiki air.

Akan tetapi kawasan itu sudah hamper... sudah memasuki tahun kedua tidak diselenggara oleh mana-mana pihak yang dipertanggungjawabkan. Hal ini menjadi kekusaran penduduk setempat apabila parit dan saliran air tidak diselenggara seperti yang sepatutnya... sepatutnya dilakukan. Tambahan pula, sekarang kita sedang berhadapan dengan Monsun Timur Laut. Seterusnya isu anjing liar yang mengganggu penduduk Seri Damai, Jaya Gading dan Indera Sempurna. Isu ini pernah saya bangkitkan pada sidang yang lepas, akan tetapi belum ada tindakan yang sepatutnya dilakukan. Isu ini perlu dipandang serius oleh pihak Majlis dan Perhilitan memandangkan sudah ada penduduk yang menunggang motosikal mengalami kemalangan disebabkan anjing liar ini mengganggu pengguna-pengguna jalan raya. Tidak perlulah sehingga berlakunya kemalangan jiwa barulah kita hendak mengambil tindakan yang lebih drastik.

Saya juga ingin menyentuh berkenaan kegiatan pengambilan pasir sungai di sekitar Kampung Pulau Rusa, Kampung Teluk dan juga sepanjang Sungai Pahang. Mohon pihak berkuasa mengeluarkan satu *Standard Operating Procedure* (SOP), dengan izin memandangkan lori-lori yang mengangkut pasir ini menyebabkan berlakunya kerosakan jalan dan implikasinya menyusahkan penduduk dan juga pengguna jalan raya yang lain. Sekiranya hal ini dapat diatasi, bukan sahaja dapat meredakan

kerungsingan di kalangan penduduk malah pihak kerajaan juga dapat melakukan penjimatan dari segi membaik pulih jalan yang sering rosak yang diakibatkan oleh kegiatan pengambilan pasir ini.

Saya juga ingin menyentuh isu air, alhamdulillah er... kebelakangan ini terima kasih saya ucapkan kepada PAIP kerana bertindak er... agak responsif. Laporan er... tindakan diambil er... dengan cepat sejurus er... laporan diambil dalam masa yang singkat selepas laporan dibuat berkenaan kebocoran paip dapat diselenggarakan. Pernah... pernah kita buat laporan hari ini, esok dah... dah diselenggara oleh pihak PAIP, tahniah diucapkan pada pihak PAIP.

Walaupun begitu, perkara ini akan terus berlarutan sehingga sistem paip tidak diselenggara secara menyeluruh, sebab pernah terjadi saya lapor... pihak pusat khidmat melaporkan kebocoran di awal jalan, bila pihak PAIP datang selenggara di hujung ni dan dia akan berjangkit di dua berhampiran dengan tempat yang diselenggara itu. Lepas tu bila di... er... selenggara tempat yang kedua tu, timbul tempat yang ketiga yang berhampiran juga. Benda ni akan berlarutan dan akan mengakibatkan kerugian, akhirnya jalan raya tu rosak terus. Jadi mohon pihak er... PAIP dapat er... dengan bajet yang diberi... yang dibentang oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dapat menyelesaikan isu air di sekitar er... kawasan Pulau Manis insya-Allah. Harapannya dapat diselesaikan dengan er... bajet yang dibentang oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Akhir kata, dari saya tahniah sekali lagi kepada kerajaan di atas bajet yang dibentangkan. Dan harapan saya semoga pemakluman berkenaan insentif-insentif ini dapat disebar serata pelosok negeri Pahang. Macam ada sahabat daripada Kemayan tadi kata kita tidak memaklumkan apa-apa er... inisiatif.... insentif-insentif yang daripada kerajaan. Macam mana kita nak maklum RRP tak diberikan pada pembangkang. Kita nak maklumkan pun tak tahu. Suruh minta RRP nak minta dengan siapa pun kita tak tahu kan. Jadi er... kita akan maklum sekiranya kita tahu, kita boleh maklum pada rakyat dan kita pun niat kita hanya membantu rakyat tidak ada...

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Speaker, sebab dia sebut Kemayan tadi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Dia inisiatif ini banyak eh tapi tak akan satu pun kita tak boleh hebahkan kepada rakyat selain daripada benda-benda lain. Dari segi bantuan untuk apa er.... kad kesihatan dan sebagainya, bantuan budak sekolah dan sebagainya. Dan banyak juga bantuan-bantuan di kawasan pembangkang untuk er... terutama untuk bantuan... er... Bantuan Prihatin Pahang ini. Terima kasih.

ADUN PULAU MANIS – N.20
[YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN]

Dah dia sebut RRP saya sebutlah RRP. Kalau sebut banyak, lagipun benda yang nak disebut...

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Bukan masalah RRP... er...

ADUN PULAU MANIS – N.20
[YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN]

Dah dah habis dah, biar saya habiskan...

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Yang Berhormat... Yang Berhormat...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Duduk dulu Pulau Manis. Duduk dulu, silakan duduk.

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Pulau Manis, inisiatif dalam Kerajaan Negeri Pahang ini banyak dan semua dibentangkan dalam belanjawan tahun lepas pun dibentangkan tahun ini pun dibentangkan dan saya rasa tak ada jadi isu pun untuk er... menjadi alasan kepada Pulau Manis untuk maklumkan kepada rakyat di Pulau Manis. Jadi saya rasa benda itu bukan jadi isu macam mana dan sebagainya, kita pun boleh rujuk pejabat daerah dan sebagainya dan juga bahan-bahan yang telah diedarkan dalam Dewan ini. Saya rasa itu sahaja er... YB Speaker.

ADUN PULAU MANIS – N.20
[YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN]

Err... Yang Berhormat Speaker,

Apa yang kita tahu, kita boleh maklumkan kad kesihatan kita maklum dan ada rakyat kita mohon. Bila sebut tadi RRP saya sebutlah RRP jadi RRP kita tidak mampu nak bantu nak hala ke mana. Kalau kita diberi er.... kuota untuk setiap ADUN boleh kita salurkan benda tu kan? Contoh duit zakat, kita tahu ada zakat boleh mohon macam-macam kita tolong memudahkan cara untuk permohonan zakat. Kad kesihatan ada kita tolong memudahkan permohonan kad-kad kesihatan tu jadi dia timbulkan RRP tadi saya sebutlah RRP...

ADUN KEMAYAN – N.39
[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Satu je *last*.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila.

ADUN KEMAYAN – N.39

[YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN]

Lepas ni saya nak tengoklah *posting* er... daripada Pulau Manis ni menceritakan kebaikan-kebaikan Kerajaan Negeri Pahang telah salurkan kepada rakyat negeri Pahang. Itu je saya nak tengok nanti.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17

[YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI]

Yang Berhormat Tuan Speaker, saya mencelah sikit ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17

[YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI]

Maksud yang dimaksudkan, saya faham apa yang dimaksudkan oleh YB Pulau Manis tadi ialah libat urus ADUN-ADUN Pembangkang berkenaan dengan apa-apa inisiatif yang diterangkan oleh... yang dibentangkan oleh pihak kerajaan. Maksudnya *pendetailan* bagaimana, dekat mana. Macam contoh, saya ambil contoh di Sungai Lembing er... RM1.5 juta bantuan perumahan untuk Orang Asli di baik pulih rumah Orang Asli pada bajet yang tahun nilah bajet yang dibentang tahun lepas. Jadi saya melihat di Sungai Lembing khususnya perkampungan Orang Asli di Sungai Mas dan Bukit Bakong, banyak rumah-rumah yang sepatutnya dan layak untuk dibaik pulih tetapi kita tak tahu bagaimana saluran untuk er... apa ini... mereka ni mendapatkan bantuan tersebut ataupun belanjawan tersebut.

Mungkin disebabkan faktor er... individu yang bertanggungjawab itu kurang proaktif ataupun tidak cakna. Yang bertanggungjawab tersebut tidak cakna dengan bantuan-bantuan kerajaan ini menyebabkan mereka yang sepatutnya rakyat yang dapat layak tapi tidak dapat. Bagus betul dah yang kerajaan buat tu bentang belanjawan bajet untuk rakyat tu betul dah tetapi saluran itu untuk kita Wakil Rakyat macam yang disebut tadi oleh YB Kuala Sentul er... berkenaan STRF tolong libatkan kita bagi kita dapat maklumat yang *detail*. Itu yang kita yang dimaksudkan yang disebut. Okey sekian, terima kasih.

ADUN PULAU MANIS – N.20

[YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN]

Okey Yang Berhormat Speaker, boleh masukkan ucapan sahabat saya sebahagian daripada ucapan saya. Jadi er... saya teruskan sedikit nak *landing* dah tadi, saja cuit Kemayan dia bangun alhamdulillah ada respons. Okey, jadi insya-Allah Kemayan boleh *follow*lah *page* saya lepas ini kalau ada saya *share* dan kalau boleh hantar *whatapps*lah kalau ada infografik apa-apa yang mudah boleh kita *share* eh. Jadi er... akhir kata saya akhiri ucapan saya dengan serangkap pantun.

Selesai membaja panas terik;
Pergi mandi tepi perigi;
Dah peroleh RM1 bilion hatrik;
Takkan peruntukan tak nak hulur lagi.

Wallahualam YB Speaker, Pulau Manis mohon menyokong.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Pulau Manis. Seterusnya, saya menjemput wakil dari Padang Tengku, dipersilakan.

ADUN PADANG TENGGU – N.03 [YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Bismillahirrahmanirrahim. (bacaan dalam Bahasa Arab). Terima kasih.

YB Speaker,

Saya minta maaf kali ini suara saya memang ada gangguan sedikit. Pertama sekali, terima kasih kepada YB Speaker yang membenarkan saya untuk sama-sama terlibat dalam perbahasan ini. Saya pertamanya nak mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan juga EXCO termasuk pegawai-pegawai kerajaan yang berupaya dan menyiapkan Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 ini di atas tema 'Prestasi Dipertingkatkan dan Kemakmuran Dipertahankan'. Ia adalah satu er... bajet yang cukup baik yang meyakinkan dan insya-Allah akan memberikan manfaat kepada semua lapisan masyarakat tak kira tua, muda, miskin, kaya er... tak kira agama dan juga warna-warna politik. Dan ini sesuatu yang cukup membanggakan dan juga saya nak ucapkan penghargaan dan tahniah setinggi-tinggi juga atas pencapaian er... yang amat memberangsangkan. Umpamanya sebagaimana semua kita tahu kutipan hasil negeri yang telah melebihi RM1 bilion secara hatrik juga penerimaan er... Sijil Ketua Audit Negara yang menunjukkan bahawa kita ni apa ni... dengan pendapatan tanpa teguran terhadap penyata kewangan tahun 2023 dan juga pertumbuhan ekonomi negeri Pahang pada tahun 2023 yang melebihi pencapaian peringkat nasional, juga kemasukan pelaburan.

Pelaburan sama ada pelaburan tempatan dan domestik yang mencapai angka sebanyak RM16.1 bilion. Ini menunjukkan bukti dan petunjuk bahawa kerajaan pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita ini adalah telah berada dalam landasan yang tepat dan juga betul... tepat untuk Pahang lahir sebagai sebuah negara yang maju dan berjaya, insya-Allah dan juga membuktikan bahawa kerajaan kita adalah kerajaan yang cekap, bersih, amanah dan berintegriti. Maka sewajarnya kerajaan yang sedia ada ini akan diteruskan, diberikan kepercayaan terus untuk menerajui negeri Pahang dan tidak ada lagi alasan untuk menyatakan bahawa perlunya kita menukar kerajaan kerana takut-takut nanti sebagaimana ibarat ada menyatakan:

Ibarat mendengar guruh di langit;
Air di tempayan dicurahkan;
Yang dikejar tak dapat;
Yang dikendong berciciran;

*Dalam semak ada duri;
Ayam kuning buat sarang;
Orang tamak selalu rugi;
Seperti anjing dengan bayang bayang.*

YB Speaker,

Saya nak menyentuh isu sebagaimana rakan daripada Lanchang tadi dan juga YB Lantikan nombor 4 yang menyebut tentang isu keterjaminan makanan yang menjadi tajuk yang sangat paling awal disebut oleh di dalam belanjawan ini. Pahang sebenarnya bukan setakat mampu untuk mengadakan atau mengeluarkan makanan untuk negeri tetapi sebenarnya mampu untuk menjadi pengeluar kepada makanan negara.

Potensi cukup besar bagi negeri Pahang untuk kita lahir sebagai gedung makanan negara dan menepati dasar sekuriti makanan negara sebagaimana yang diperjuangkan oleh kerajaan kita hari ini. Status Pahang kini sebagai pengeluar daging lembu yang terbesar, punyai dusun-dusun buah-buahan yang kedua terbesar, punyai apa nama... kita menjadi pengeluar sayur, buah-buahan dan bunga yang terbesar di negara, juga pengeluar halia yang terbaik di negara.

Ini semua merupakan satu petunjuk. Kita boleh berjaya dengan syarat dokongan yang kuat terus diberikan oleh kerajaan negeri dan juga agensi-agensi kepada sektor ini, pemilihan projek yang betul, kemahiran dan kepakaran pegawai-pegawai yang berintegriti, para petani, penternak, nelayan yang terdidik dan mengamalkan kaedah pertanian moden. Dan tidak mustahil bahawa satu hari nanti Pahang akan menjadi kuasa baru sektor pertanian. Dato'... oh maaflah, belum Dato' lagi. Insya-Allah lepas ni Dato'lah.

Yang di-Pertua ataupun Speaker,

Saya melihat penekanan utama yang perlu kita berikan ialah pada tanaman ruji. Kalau ada di sini beraslah. Tadi banyak cerita pasal beras ini. Kita kena sambutlah cabaran menteri... menteri apa nama? Keterjaminan makanan kita? Menteri pertanian kita yang mencabar atau meletakkan sasaran Pahang ini sebagai salah sebuah negeri pengeluar makanan dan saya tertarik dengan sebab Pahang ini punyai potensi-potensi besar.

Pertama, potensi yang besar ialah tanah terbiar. Kita banyak tanah terbiar. Tak percaya pergi ke Padang Tengku, pergi ke Lipis, hutan saja. Tapi hutan tu ada orang punya. Ini menunjukkan bahawa di situ banyak tanah terbiar. Punyai sungai-sungai yang panjang yang apa nama... banyak. Tengok bila musim banjir, macam-macam sungai yang timbul. Maknanya ada alur-alur, ada sungai-sungai di situ yang mempunyai potensi yang besar untuk kita bangunkan. Kita punyai lombong, kolam, tasik yang banyak yang semuanya ini merupakan masalah yang kita kena tukar menjadi peluang kepada negeri Pahang untuk kita majukan.

Saya nak balik pada cadangan yang disebutkan Pahang sebagai jelapang padi. Baru-baru ni Kerajaan Pahang telah menyebut atau memperkenalkan apa yang disebut sebagai Projek Sawah Berskala Besar ataupun *Smart SBB* yang saya kira program ini perlu diperluaskan, bukan setakat kita ada di Rompin, kita ada di Pekan tetapi harus diperluaskan ke seluruh negeri. Saya sebagai anak... anak penanam padi sebab dalam buku, ada dalam buku pulak, dalam sijil... sijil kelahiran saya itu tulis kerja bapa saya ialah penanam padi. Dah memang ya pun tapi sekarang ini dah tak ada dah. Tapi

saya amat mengharapkan bahawa ia diperluaskan dan sangat berhasrat bahawa projek ini juga akan sampai ke Lipis dan peranan IADA mesti diperluaskan untuk pergi dan turun mencari jelapang-jelapang padi yang baru dan yang berpotensi untuk kita bangunkan.

Begitu juga peranan yang perlu dimainkan oleh GLC dan juga syarikat-syarikat kerajaan yang harus juga menggembelngkan usaha dan tenaga ke arah kita menampung bagi mengusahakan kawasan-kawasan yang baru. Saya lihat satu lagi potensi mungkin yang boleh ditengokkan selain daripada padi sawah ini adalah padi bukit. Walaupun kita tahu bahawa padi bukit ini mungkin tidak popular di tempat kita tetapi di sebelah... di sebelah Lipis ini kita ada pengusaha-pengusaha padi bukit yang boleh kita majukan usaha-usaha mereka. Tanah-tanah yang tak sesuai mungkin macam di sebelah Padang Tengku ini, tanah-tanah paya yang banyak, dia dah tak sesuai untuk ditanam dengan padi dah sebab mungkin sistem saliran dan sebagainya bermasalah. Maka tanah-tanah yang tidak sesuai ini, maka kita bolehlah menanam dengan tanaman-tanaman ruji yang lain seperti jagung, ubi kayu, keledek, pisang... mungkin sekoi boleh juga di kita fikirkan untuk ditanam di tanah-tanah ini supaya semua tanah yang ada yang terbiar ini dapat kita majukan semula.

Jadi di Padang Tengku umpamanya kita punyai banyak juga tasik, lombong-lombong tinggal ini pasti banyak dan saya kira ini juga boleh kita majukan sebagai kita mengusahakan apa yang kita sebut sebagai industri ternak air ataupun apa er... ekotourism er... *ecoculture*. Hari ini memang susah nak sebut, mulut cakap pun saya ingat nada lain ni saya cakap dia. Biasanya saya cakap bukan macam ini, ada masalah sikit tuan-tuan dan puan-puan. Itu satu perkara.

Yang keduanya, FELDA. Satu ketika dulu FELDA ini Dato' EXCO, telah menyatakan komitmennya untuk menjayakan Dasar Sekuriti Makanan ini menjelang tahun 2021 hingga 2025. Jadi apa yang saya nak dapatkan apa nama jawapan sikit tentang apa yang tertanya, jadi pertanyaan pada saya. Saya nak tanya apakah impak projek-projek yang berimpak tinggi yang telah dibangunkan di 115 rancangan-rancangan FELDA yang ada di seluruh Pahang ini? Selain daripada itu, saya sedar ramai anak-anak muda FELDA kita ini yang berkecimpung dalam bidang penternakan ini, ayam terutama lembu, kambing, ikan air tawar pun ada. Saya kira FELDA perlu menjadi peneraju utama dengan kita mengenal pasti beberapa FELDA yang bersesuaian untuk menjadi ladang, membuka ladang perintis, industri ladang perintis, industri ruminan seperti lembu berbakat tinggi, berbakat baik dan besar seperti lembu sado ataupun lembu wagyu. Tu wagyu ya. Juga mungkin bidang perikanan boleh menjadi keutamaan di tanah-tanah di FELDA ini. Sebab di FELDA juga banyak... banyak kolam.

Di tempat saya ada FELDA Chegar Perah, ada 40 buah kolam di kawasan itu yang tak diusahakan. Ini boleh diusahakan dengan ternakan ikan air tawar dan mungkin udang juga. Jadi, saya percaya FELDA boleh melaksanakan tanggungjawab ini dengan syarat kita sediakan modal-modal kepada pengusaha-pengusaha yang berminat. Berikan perkhidmatan nasihat dan latihan atau kalau perlu dan mungkin perlu dan wajib kita berikan latihan-latihan kepada mereka sama ada dalam negeri termasuk juga ke luar negara. Ini saya yakin kalau kita boleh buat macam ini, insya-Allah kita tidak er... tidak sangsi bahawa satu ketika nanti negeri Pahang akan menjadi gedung bagi makanan negara.

Err... Dato' Sri... Tuan Speaker,

Saya juga nak menyentuh tentang pembangunan sukan dan juga anak muda. Saya nak ucapkan tahniah kepada anak-anak muda di Benta kerana telah akan mendapat sebuah kompleks sukan bernilai RM3 juta dan ini satu berita gembira sebab di Lipis ni memang... memang tak ada langsung pusat-pusat kegiatan belia, pusat sukan dan sebagainya daripada DUN Benta baru ini, baru nak dapat... Cheka pun tak ada, Padang Tengku jauh sekali dan termasuk Jelai tak ada belaka.

Hari tu saya ada sentuh dalam Dewan ini er... tentang pembinaan kompleks kegiatan belia di Lipis yang bernilai RM25 juta dan pada ketika itu komitmen telah diberikan oleh EXCO Belia dan Sukan untuk er... melihat rapat tentang perkara ini. Tapi saya tak dapat perkembangan apakah yang berlaku sebenarnya. Daripada apa yang saya semak dengan Jabatan Tanah... Pejabat Tanah, sebenarnya tak ada permohonan pun yang dibuat oleh Kementerian Belia untuk er... memohon tapak tu walaupun kita telah sediakan satu tapak di... di Kampung Tempoyang. Dia setakat orang panggil kita cop je... dia buat apa ini.... istilah dia tu... pemetaan yang... yang... yang apa dibuat oleh mereka.

Jadi saya nak pastikanlah... dia buat penandaan sahaja. Jadi saya nak minta EXCO Belia tolong tengok tentang perkara ni dan satu lagi pada 7 haribulan Julai tahun 2023, Pegawai Belia dan Sukan Negeri Pahang dengan Pegawai Sukan... Belia Sukan Lipis telah melakukan lawatan tapak untuk melihat usaha untuk menaik taraf gelanggang futsal Felda Kechau 1 sebagai gelanggang berbumbung. Tapi sampai sekarang pun kita tak tahu juga apa jawapan dan apa kedudukannya. Nak minta EXCO tolong tengok. Satu lagi yang saya nak cadangkan YB Speaker ialah...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, minta gulunglah, *point* banyak lagi? Minta gulung.

ADUN PADANG TENGGU – N.03 [YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Adalah masa 2, 3 kut.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh percepatkan, sila.

ADUN PADANG TENGGU – N.03 [YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Tak tahulah suara ni tak boleh cepat hari ni [ketawa]. Saya nak sebutkan tentang tapak tanah... tapak rumah golongan muda... golongan muda. Anak muda di negeri Pahang ataupun anak muda di Padang Tengku sebenarnya memang mengalu-alukan er... pelancaran projek pangsapuri khas yang dicadangkan dibuat di setiap DUN. Tapi kita melihat bahawa mungkin ada usaha yang perlu kita buat itu er... kita perlu mewujudkan atau saya nak mencadangkan diwujudkan Skim Khas... Skim Tanah Rakyat Anak Muda untuk tapak rumah dengan kadar premium yang boleh dimiliki oleh anak-anak muda. Sekarang ni kadar premium tapak rumah ni mahal ya... mahal sampai puluh ribu, RM9,000.00, RM8,000.00 yang tak mampu dibayar oleh anak-anak muda. Jadi kalau kita bagi tanah pun, kita ada Skim STR yang kita bagi kepada anak-anak muda ni, anak muda ni tak dapat menyambut. Justeru itu, kita nak mintak

premium tu direndahkan sebab pertanian memang... memang agak rendah. Tapi pertanian kalau kita bagi pun dalam kawasan yang sama dia tak boleh dapat kepada lebih ramai... ramai penerima. Justeru itu, saya nak cadangkan premium ini khas ini diwujudkan di kalangan anak muda.

Saya nak mintak er... satu isu lagi yang saya nak... nak berkaitan isu yang berkaitan dengan mengukuh syiar Islam iaitu sekolah SMAN. Sekolah SMAN sebenarnya isu sekolah... sekolah SMAN ni saya dah banyak kali sebut dah sejak 2013, saya mula jadi ADUN. Isu ni pun saya dah sebutkan iaitu tentang... tentang apa nama ni... tentang perjawatan kekurangan... kekurangan guru-guru ni. Tapi saya nak ucapkan tahniah sebenarnya. Saya tanya dengan pengetua baru-baru ni sebab baru-baru ni ada viral cerita ni. Saya tanya macam mana apa kedudukan perjawatan di Padang Tengku? Dia kata Padang Tengku masalah banyak dah selesai, banyak dah selesai. Dan bila saya *check* tuan-tuan bahawanya sekarang ni dengan melalui skim yang diwujudkan iaitu *Contract of Service* (COS) seramai 97 orang yang telah dilantik... dilantik secara... secara kontrak ini sejak pada September 2021 yang lalu, maka dapat dikurangkan dengan banyak... banyaknya. Kalau dulu, guru ASPA yang dibayar oleh ASPA ada 56, ada 180 orang, sekarang hanya tinggal sebanyak 56 orang sahaja. Di Padang Tengku dah tinggal 4 orang daripada 16 orang.

Maknanya ada... apa nama ni peningkatan yang cukup banyak yang tercicir ni... yang tercicir macam Padang Tengku 4 orang, 4 orang tadi mereka memang tak cukup kelayakan untuk dilantik sebagai... sebagai... sebagai guru-guru lantikan. Dan baru-baru ni pada bulan November telah pun er... JPA telah... JPA Pahang telah memanggil lagi guru-guru untuk diserapkan ke 21 jawatan tetap yang akan dilantik dalam tempoh terdekat ini. Maknanya kita nampak bahawa usaha-usaha ke arah untuk menyelesaikan isu yang berkaitan dengan guru-guru di sekolah agama ini memang berlangsung dengan baik.

Saya juga nak ucapkan terima kasih er... tentang usaha yang telah diberikan atas permintaan Padang Tengku terhadap infra-infra kemudahan-kemudahan sekolah di sekolah-sekolah agama... Padang Teng... di sekolah-sekolah agama kerajaan negeri. Di Padang Tengku kita banyak... banyak dapat bumbung dibaiki kita dapat dewan baru, insya-Allah bangunan, akademi yang baru RM9 juta akan ditender dah ditender pun telah ditender untuk dibuat waktu terdekat ini, bumbung asrama. Cumanya, kita nak mintak sikit lagi, pagarlah. Pagar sekolah tu banyak yang dah roboh. Banyak yang dah pecah. Jadi banyak penyeludupan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat...

ADUN PADANG TENGGU – N.03 [YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

...pelajar-pelajar berlaku.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, saya rasa cukuplah.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Inilah *last* sekali. Bolehlah *last* sekali ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Err...

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Last... last sekali. Ini penting sangat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Satu minit.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)

Pasal rumah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Satu minit. Saya akan... lepas satu minit, sekarang.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Okey, Speaker saya nak sebut tentang masjidlah. Padang Tengku tahun lepas kita dapat 3 buah masjid dan dah siap pun satu masjid di Tempoyang. Sekarang ni dalam... dalam proses penambahbaikan dan kita nak mintak sekarang kita ada... ada 3 lagi masjid yang perlu kita bina iaitu Masjid Kampung Long, Masjid FELDA Sungai Temau, Masjid Kampung Chegar Perah dan juga masjid Kampung Berchang. Tetapi kita risau ataupun kita nak tengok nak kaji balik semula. Minta kaji semula tentang dasar baru yang dibuat ni iaitu dasarnya ialah ada pembahagian yang perlu dibuat dari segi peruntukan iaitu kerajaan persekutuan 75%, kerajaan negeri 20%, kariah kena cari 5% dan banyak apa nama ni kampung-kampung tak dapat nak cari 5% peratus ni.

Kalau RM6 juta, dia perlukan RM300,000.00 apa kampung-kampung yang orang yang agak ada pendapatan yang baik, mungkin tak ada masalah, Kampung Relung senang tak ada masalah. Saya dengar dah dikumpulkan ada lebih pada RM200,000.00 tapi kampung-kampung yang memang terdiri sebagai kampung-kampung PPRT di FELDA Sungai Temau umpamanya. Mereka dah awal-awal *surrender* tak dapat nak cari apa nama... 5... 5% ini. Justeru itu, saya nak mintak rundingan dibuat dengan kerajaan pusat untuk mengurangkan kadar ini atau menghapuskan balik kadar-kadar yang disediakan ini. Ataupun kalau tak boleh juga hapus ini, saya nak mintak 3... 5% ini diserap oleh apa nama ni kerajaan negeri...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, okey.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

... bagi menampung keadaan ataupun...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat...Yang Berhormat...

ADUN PADANG TENGGU – N.03
[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

Itulah di antara isu yang saya nak sebutkan dan akhirnya saya nak tutup ini dengan... dengan pantunlah ya.

*Negeri Pahang aman sentosa;
Kaya dengan tumbuh-tumbuhan;
Jika ada tersalah bicara;
Jari disusun mohon keampunan.*

*Kalau ada sumur di ladang;
Boleh saya menumpang mandi;
Belanjawan negeri MB mencadang;
Padang Tengku menyokong sesungguh hati.*

Terima kasih. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil Padang Tengku. Seterusnya, saya menjemput wakil dari Kuala Semantan untuk mengambil bahagian. Dipersilakan.

ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
[YB TUAN HASANUDDIN BIN SALIM]

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Alhamdulillah (ayat al-Quran). Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker kerana memberi ruang untuk Kuala Semantan membahaskan ucapan Belanjawan pada sidang kali ini. Syukur kepada Allah SWT dan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan Kerajaan Negeri kerana telah mencatatkan kutipan hasil melebihi RM1 bilion untuk kali yang ketiga pada kali ini. Saya ingin memulakan ucapan saya pada petang ini dengan mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih dan penghargaan kepada pegawai-pegawai kerajaan di daerah Temerloh yang diketuai oleh Dato' DO yang telah memastikan bahawa daerah Temerloh... bandar Temerloh yang menjadi sebahagian daripada Kuala Semantan sentiasa dalam keadaan terbaik.

Khusus saya nak ucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Yang di-Pertua Majlis yang baru sahaja bersara dan kelmarin beliau dianugerahkan dengan anugerah er... Dato' oleh Kebawah Duli Paduka Baginda dan saya difahamkan beliau pula telah dilantik er... tahniah juga kerana telah dilantik ke jawatan CEO Majlis Pembangunan Pahang Utara Plus er... apa lebih kurang Pahang Barat Plus... begitulah lebih kurang dan beliau dan juga seluruh anggota kerja di Temerloh ini telah memastikan bahawa

bandar Temerloh sentiasa berada dalam keadaan terbaik dan menjadi tarikan ramai. Kalau tengok mutakhir ini di bawah kepimpinan beliau selaku Yang di-Pertua Majlis Perbandaran Temerloh, bandar Temerloh terlahir sebagai sebuah bandar yang menjadi tarikan hatta musim tengkujuh ini pun menarik lagi. Orang pakat pergi tengok air banjir, habis *jammed* seluruh bandar Temerloh nak menuju ke Esplanade sebab nak tengok keadaan tengkujuh banjir di bandar Temerloh jadi itulah, alhamdulillah. Terima kasih saya ucapkan kepada mereka-mereka yang telah begitu tinggi komitmennya tanpa mengira waktu memastikan bandar Temerloh... daerah Temerloh ini sentiasa dalam keadaan terbaik.

Seterusnya Yang Berhormat Tuan Speaker, saya ingin menyentuh tekad yang pertama pengukuhan daya saing dan pertumbuhan ekonomi yang inklusif secara mampan dalam belanjawan yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Daripada belanjawan yang dibentangkan ternyata hasil negeri sebahagian besarnya masih bergantung kepada hasil cukai dan pendapatan daripada hasil tradisi berkaitan dengan tanah, pembalakan hutan dan perlombongan. Hasil tradisi begini bukanlah hasil yang mampan, sukar untuk berkembang dan menambah lagi hasil pendapatan negeri pada masa-masa hadapan kecuali dengan menaikkan cukai dan bayaran-bayaran berkaitan seperti cukai tanah untuk menambah hasil dan ini pasti memberi kesan kepada rakyat.

Kerajaan negeri perlu meningkatkan usaha untuk mempelbagaikan sumber pendapatan negeri dengan meneroka sektor-sektor baru yang berpotensi. Sebagai contoh sektor teknologi dan inovasi boleh menjadi salah satu sumber pendapatan baru yang boleh diterokai oleh kerajaan negeri. Selain itu, tumpuan kepada bidang pelancongan yang mempunyai potensi besar dengan keluasan negeri Pahang dan kepelbagaian flora dan fauna boleh menjana pendapatan yang besar kepada kerajaan negeri. Dengan peruntukan RM7.07 juta kepada Tourism Pahang dan RM7 juta bagi promosi pelancongan, kesungguhan kerajaan negeri dalam meningkatkan sektor pelancongan masih boleh dipertingkatkan bagi menarik lebih ramai pelancong untuk menjadikan negeri Pahang sebagai destinasi pelancongan dan berbelanja di sini dengan tinggal lebih lama di negeri Pahang di berbagai lokasi menarik bagi meningkatkan hasil pelancongan kepada negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Semalam dua orang sahabat saya iaitu Mentakab dan juga ADUN Lantikan daripada Temerloh ada menyentuh tentang sektor pelancongan di Temerloh. Saya bersetuju dengan ADUN Lantikan supaya pihak kerajaan negeri giat menarik pelabur untuk membina hotel 4 bintang dan 5 bintang di Temerloh bagi membolehkan pelancong tinggal lebih lama dan berbelanja di Temerloh khususnya di Kuala Semantan dengan berbagai tarikan pelancongan yang sedia ada seperti Sungai Pahang, Pekan Sehari terpanjang di dunia selain deretan kedai patin tempoyak di serata Kuala Semantan. Isu berkaitan tempat penginapan yang cukup dan berkualiti seperti hotel empat dan lima bintang ini dapat dirasai bila berlakunya acara-acara besar di Temerloh. Sebagai contoh, semasa kami mengadakan Mukhtamar Tahunan PAS baru-baru ini di Temerloh er... di Kerdau berdekatan dengan Temerloh begitu sukar untuk sebahagian daripada perwakilan dan pemerhati yang datang dari seluruh negara nak mendapatkan penempatan yang sesuai.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Seterusnya lagi berkaitan dengan pengukuhan daya saing dan pertumbuhan ekonomi yang inklusif serta mampan ini ingin juga saya bertanya apakah benar ada pengusaha-

pengusaha yang mengusahakan tanaman pengeluaran makanan di Taman-Taman Kekal Pengeluaran Makanan seperti di Lanchang yang tadinya disentuh oleh sahabat saya daripada Lanchang. Ramai yang menarik diri dan gagal dalam usaha mereka. Antaranya saya difahamkan disebabkan oleh bayaran cukai dan pajakan yang dikenakan kepada mereka. Mereka terpaksa membayar cukai kepada Pejabat Tanah Daerah dan dalam masa yang sama membayar pajakan kepada PSK selaku pemilik tanah secara tahunan selain kos-kos seperti bayaran kerja ukur dan perkara-perkara yang berkaitan dengan pemajakan tanah dikenakan kepada mereka. Jika benar adalah diharapkan pihak kerajaan dapat berbuat sesuatu bagi memastikan para pengusaha terbabit terus berdaya saing untuk memajukan kawasan tanaman mereka.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya juga ingin bertanya apakah benar terdapat kilang-kilang dan perusahaan yang menutup dan menghentikan operasi mereka di negeri Pahang ini disebabkan oleh cukai yang tinggi dikenakan oleh pihak berkuasa yang menyebabkan mereka tidak lagi berdaya saing untuk terus beroperasi di negeri Pahang ini? Jika benar, apakah langkah-langkah yang diambil oleh pihak kerajaan untuk mengelakkan perkara ini daripada terus menular?

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Masih mengenai tekad pertama, pengukuhan daya saing dan pertumbuhan ekonomi yang inklusif serta mampan saya ingin menarik perhatian kepada suatu perkara yang saya pernah sebut dalam Dewan ini sebelum-sebelum ini dalam ucapan saya iaitulah berkenaan dengan sebuah syarikat kerajaan negeri yang dinamakan sebagai Koridor Utiliti Pahang (KUP). Saya rasa saya pernah sebut benda ini dua kali dalam Sidang yang lepas tetapi tak ada respons daripada pihak kerajaan negeri. KUP ini adalah sebuah syarikat yang bertanggungjawab mengenai penyeliaan utiliti bawah tanah dan pemetaan utiliti bawah tanah dan proses kerja pembinaan berkaitan dengan utiliti bawah tanah oleh pihak-pihak berkepentingan seperti pemaju perumahan, kontraktor dan agensi-agensi yang terlibat dengan utiliti bawah tanah seperti TNB, Telekom, PAIP, Alam Flora dan lain-lain yang mengenakan deposit dan bayaran yang tinggi berkaitan dengan proses kerja pemetaan utiliti bawah tanah ini sedangkan KUP ini hanya berperanan sebagai orang tengah di antara penyedia perkhidmatan iaitulah syarikat-syarikat jurukur tanah berlesen dan pihak-pihak yang berkepentingan seperti yang saya sebutkan tadi.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Apa yang saya ingin bangkitkan adalah keberkesanan peranan KUP ini dalam memastikan kerja-kerja pengorekan yang melibatkan utiliti bawah tanah dapat dilaksanakan dengan efisien bagi mengelakkan kerosakan kepada utiliti dan seterusnya mendatangkan masalah kepada mereka-mereka yang berkepentingan dan orang ramai dan jika berlaku peningkatan kos kepada penyedia utiliti.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya mengulas isu ini kerana peranan KUP ini sebenarnya adalah hampir sama dengan satu bahagian di Jabatan Ukur dan Pemetaan iaitu Bahagian Pemetaan Utiliti, boleh *check* perkara ni. Saya suka menyarankan supaya pihak kerajaan negeri bekerjasama dengan agensi di bawah kerajaan persekutuan ini dalam mengawal selia pemetaan utiliti bawah tanah ini bagi menjimatkan kos berkaitan kerja-kerja pemetaan utiliti ini yang perlu dibayar oleh pihak-pihak terlibat kepada KUP yang akhirnya semua

kos ini akan dialihkan kepada pengguna. Contohnya, jika pemaju perumahan mereka akan memasukkan kos terlibat sebagai sebahagian daripada harga jualan rumah yang dijual kepada pembeli. Saya mohon perkara ini mendapat ulasan daripada pihak EXCO kerana saya telah pun membangkitkan perkara ini dua kali sebelum daripada ini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Seterusnya saya ingin menyentuh tekad yang kedua dalam belanjawan yang dibentangkan iaitu ketersediaan kemudahan asas dan infrastruktur. Ini tak larilah daripada menyebut soal bekalan air. Walaupun dah disebut oleh ramai sahabat-sahabat kita di sini, tapi saya juga nak sentuh jugalah sedikit sebanyak, insya-Allah.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Sekarang ini kita berada dalam musim tengkujuh dan masalah yang banyak timbul adalah berkaitan dengan jalan yang berlubang dan berlopak akibat takungan air di atas jalan dan tampalan yang tidak berkualiti menyebabkan keadaan ini acap kali berulang kali di tempat yang sama. Permukaan jalan tar adalah sensitif dengan takungan air dan ini adalah berpunca daripada permukaan jalan yang tidak rata dan sistem perparitan yang tidak sempurna atau diselenggara dengan baik.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Meneliti prestasi perbelanjaan pembangunan RMK-12. Ini terdapat dalam Laporan Audit, Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang khusus bekalan air. Peruntukan yang diluluskan untuk RMK-12 ini adalah sejumlah RM175.3 juta berbanding dengan perbelanjaan sebenar hanya sebanyak RM67.56 juta sahaja. Apakah ini ada kaitan dengan kelemahan pihak PAIP dalam merancang dan melaksanakan pengurusan perbekalan air bersih di negeri Pahang ini? Peruntukan yang diluluskan adalah besar tetapi perbelanjaannya hanya 38% sahaja daripada yang diperuntukkan. Semalam telah pun banyak disentuh oleh rakan-rakan berkenaan dengan masalah-masalah yang terdapat dalam pengurusan perbekalan air di negeri Pahang ini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Dalam hal ini, saya ingin menyentuh khusus masalah paip lama yang bocor yang banyak berlaku di seluruh negeri dan pastilah begitu banyak aduan ini juga sampai kepada ADUN-ADUN setempat. Tempoh yang lama diambil oleh pihak PAIP apabila ada laporan berkaitan dengan paip bocor terutama yang tidak berkaitan langsung dengan gangguan bekalan air. Paip bocor tapi tidak mengganggu bekalan, yang ini biasanya PAIP sangat susah untuk datang membaiki. Dan ini menjadi penyebab kepada kadar kehilangan air terawat, apa *non revenue water* yang disebut yang sangat tinggi. Kebocoran paip ini juga menjadi antara penyebab kepada berlakunya kerosakan permukaan jalan kerana kekerapan paip yang pecah menyebabkan berlaku lubang-lubang jalan, *pothole*, dengan izin.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Secara khusus saya pernah membangkitkan masalah jalan berlubang dan berlekuk yang berulang kali walaupun ditampalkan, ia akan kembali rosak dan berlubang. Di Laluan C119 dari bandar Temerloh melalui Kampung Bangau ke Simpang Lubuk Kawah di jalan utama Temerloh-Jerantut.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Perkara ini diadakan juga di mesyuarat daerah. Penjelasan pihak PAIP adalah kedudukan paip lama yang kedalamannya tidak mengikut spesifikasi ditetapkan. Maka selepas setiap kali kebocoran, tampalan yang tidak dapat dibuat dengan sempurna mengikut spesifikasi disebabkan oleh kedudukan paip yang cetek daripada permukaan jalan. Keduanya, kontraktor yang dilantik PAIP tidak mempunyai kompetensi seperti kontraktor jalan. Syarikat konsesi di bawah penyeliaan JKR dan saya difahamkan ada perundingan antara pihak PAIP dan JKR untuk menyelaraskan kerja-kerja pembaikan jalan akibat paip bocor ini bagi membolehkan kualiti tampalan yang lebih baik selepas tiap kali pembaikan paip bocor.

Sering kali berlaku bila dirujuk kepada pihak JKR, jawapannya adalah pembaikan tidak boleh dibuat dengan baik dan sempurna kerana masih ada paip bocor di kawasan tampalan yang dibuat dan meletakkan masalah kepada PAIP. Bila dirujuk pula kepada PAIP, dikatakan mereka sudah melakukan pembaikan kepada paip yang bocor tersebut. Ini masalah yang sering kali berlaku. Kalau di tempat saya, saya rujuk kepada PAIP... PAIP kata dia dah *repair* yang bocor.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, Yang Berhormat minta gulung.

ADUN KUALA SEMANTAN – N.32 [YB TUAN HASANUDDIN BIN SALIM]

Gulung. Eh sikit lagi, ya. Macam mana orang lain sikit-sikit, saya pun minta sikitlah [ketawa].

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Dari itu sangatlah wajar satu penyelarasan dibuat antara pihak PAIP dan JKR dalam isu ini. Sementelah lagi PAIP telah menaikkan tarif air dan sudah tentu mempunyai dana yang lebih banyak untuk menyelesaikan isu paip bocor di bawah jalan ini. Memastikan permukaan jalan yang lebih rata tanpa gangguan daripada paip bocor.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Khusus juga di kawasan yang saya sebutkan di laluan C119 ini, er... dari bandar Temerloh melalui Kampung Bangau ke Simpang Lubuk Kawah di jalan utama Temerloh-Jerantut ini adalah wajar sekiranya pihak PAIP menyegerakan penukaran paip lama di jajaran ini dan melakukan penjajaran semula bersesuaian dengan kelebaran jalan semasa dan ini akan menyelesaikan masalah ini secara sekali gus.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya juga percaya jika ini dapat dilaksanakan, ia juga dapat meningkatkan pendapatan PAIP dalam jangka masa yang panjang kerana dapat mengatasi sebahagian daripada masalah NRW yang tinggi di kawasan ini. Walau bagaimanapun, meneliti angka-angka yang disebut dalam ucapan belanjawan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar daripada RM91.9 juta yang diperuntukkan tidak kelihatan angka-angka khusus yang diperuntukkan untuk Projek Infrastruktur Air di daerah Temerloh. Tak ada. Daerah Temerloh tak nampak biar pun Temerloh adalah antara daerah yang banyak mengalami masalah bekalan air bersih ini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Di jajaran jalan yang sama ini juga saya nak mengadu sikit. Terdapat kampung-kampung yang penduduknya tinggal di sungai di... di pinggiran Sungai Pahang. Antaranya Kampung Bangau dan Kampung Lubuk Kawah. Di sini ada masalah runtuh cerun di tebing Sungai Pahang yang mengancam beberapa buah rumah penduduk dan juga pengusaha ikan sangkar di sini. Mohon pihak berkuasa berkaitan, JPS mengambil perhatian terhadap perkara ini pulak dalam musim-musim tengkujuh, banjir ni memang risiko besar kepada mereka.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Selingan sikitlah saya nak sebut juga berkaitan dengan jambatan baharu ni terima kasihlah kepada kerajaan persekutuan dan negeri yang telah meluluskan jambatan baharu... er...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat...

**ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
[YB TUAN HASANUDDIN BIN SALIM]**

Sikit lagi nak sebut sikit pasal jambatan ni sebab dia penting.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Percepatkan, sila.

**ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
[YB TUAN HASANUDDIN BIN SALIM]**

Walaupun dia apa namanya dah sepatutnya siap, tapi dia tak siap. Saya difahamkan dah kena denda lewat pun RM18,000.00 sehari. Sekarang dah masuk bulan pertama dah nak masuk bulan kedua.

Cuma masalah dia saya tengok projek ni macam tak ada perancangan. Pengurusannya sangat lemah. Contohnya, sekarang ni tiba-tiba ditutup pulak jambatan baharu yang dah siap tu, sedangkan jambatan lama yang berlekuk tu dibuka. Sepatutnya *repair* dulu jambatan yang lekuk tu barulah *repair* semula jambatan baharu yang dikatakan apa namanya ada masalah keselamatan yang perlu dilalui tersebut. Okey, itu saya nak sebut. Dan saya nak mencelah jugalah nak menyelit Dato' Sri EXCO dia jeling je ke saya pasal Masjid Kampung Tebal yang berkaitan dengan jambatan ni. Dah... dah sebut dah sebelum ni tapi mudah-mudahan ada cahayanya kalau-kalau dah ada peruntukan. Jambatan dah siap. Bila pula masjid kita boleh dimulakan pembinaannya. Sebab masjid tu betul-betul duduk di bawah kepala jambatan.

Lepas tu sikit lagi sebab saya nak juga menyapa ataupun menyentuh apa yang disentuh oleh sahabat saya daripada Padang Tengku tadi. Dia sebut tentang guru-guru di SMAN. Memanglah alhamdulillah mutakhir ini banyak penambahbaikan-penambahbaikan yang telah dibuat terhadap penjawatan guru SMAN ini. Cuma saya nak sebut satu je. Saya rasa yang dikenen tadi tu apa yang tular dalam media sosial

beberapa... beberapa minggu lepas tentang ceramah saya yang menyebut tentang guru-guru di SMAN ni.

Saya sebut tentang perjawatan. Alhamdulillah, perjawatan ni memang dah bertambah baik dengan COS dan sebagainya. Tapi masih terdapat guru-guru daripada MUIP, ASPA, Yayasan Pahang, bahkan guru daripada pihak PIBG. Jadi yang kita minta adalah perjawatan tetap. COS adalah satu penyelesaian sementara yang baik, sangat baik, terima kasih. Tetapi apa yang saya cuba utarakan adalah pewujudan jawatan tetap melalui SPA. Sebabnya SMAN ini adalah satu anak kerajaan negeri yang dah lama wujud. Jadi sepatutnya kerajaan negeri boleh berbincang dengan SPA untuk menambah jumlah yang lebih banyak kepada perjawatan-perjawatan tetap kepada mereka yang layak di sekolah-sekolah SMAN ini.

Untuk itu, saya akan akhiri ucapan saya walaupun banyak lagi sebenarnya. Buat akhirnya sama samalah kita berdoa apa-apa yang baik yang dicadangkan dan dirancang melalui belanjawan kali ini dipermudahkan oleh Allah SWT untuk dilaksanakan bagi manfaat seluruh rakyat negeri Pahang. Tuan Speaker, dengan ini Kuala Semantan mohon menyokong. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil Kuala Semantan. Seterusnya saya menjemput wakil dari Chini. Dipersilakan.

ADUN KAWASAN CHINI – N.23 [YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker kerana memberikan keizinan untuk saya menyampaikan perbahasan pada petang ini berkenaan Belanjawan 2025 Negeri Pahang Darul Makmur. Pertamanya, saya ingin memanjatkan rasa syukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah kurniaNya memberikan kita keizinan untuk kita sama-sama berada di Dewan Yang Mulia ini bagi Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Ke-15 pada kali ini. Pepatah orang tua-tua, 'sebelum ke muara, moleklah mudik dahulu'. Sebelum saya meneruskan bicara, izinkan saya berpantun dahulu.

*Kiri jalan kanan pun jalan;
Sama tengah pokok mengkudu;
Prestasi dipertingkat kemakmuran dipertahan;
Belanjawan Negeri Pahang memang padu.*

Slow eh, petang.

*Kalau pergi ke kampung Salong;
bawa bersama jala dan pukat;
Bulat air kerana pembentuk;
Maju Negeri membawa berkat.*

Yang Berhormat Speaker,

Di sidang Dewan Yang Mulia ini, saya ingin merakamkan ucapan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang, barisan Ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri, Ketua-ketua jabatan dan seluruh warga pentadbiran kerajaan yang

telah bertungkus-lumus memastikan hasil kerajaan negeri mencipta hatrik dengan hasil melebihi RM1 bilion untuk tiga tahun berturut-turut. Alhamdulillah.

Selain itu, kejayaan demi kejayaan dari segi peningkatan... peningkatan KDNK menarik pelaburan di negeri Pahang serta yang terbaru adalah menerima Sijil Ketua Audit Negara dengan pendapat tanpa teguran terhadap Penyata Kewangan Negeri Pahang bagi tahun 2023. Ini menunjukkan betapa seriusnya kerajaan negeri dalam usaha mencari dana bagi memajukan negeri Pahang seterusnya dipulangkan kepada rakyat. Seperti kata pepatah, 'hati gajah sama dilapah, hati kuman sama dicecah'.

5 tekad Belanjawan 2025 yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang pada kali ini dilihat sangat signifikan dan efisien dalam semua sudut bagi kesejahteraan serta kemakmuran rakyat negeri Pahang. Selain itu, saya melahirkan rasa kagum dengan semangat juang Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang. Walaupun saat diuji dengan masalah kesihatan, namun masih bersemangat menguruskan pentadbiran kerajaan negeri dengan jayanya.

Yang Berhormat Speaker,

Dalam meneruskan inisiatif bantuan kepada rakyat. Saya tertarik antara ditambah baik adalah memberi tumpuan untuk menyantuni anak-anak Pahang di perantauan. Ini menunjukkan Kerajaan Negeri Pahang, cakna dan prihatin bukan sekadar kepada rakyat di dalam negeri tetapi kepada generasi baru di perantauan dan juga mahasiswa.

Cabaran masa kini dengan peredaran zaman digitalisasi... digitalisasi di mana masyarakat hari ini hanya menggunakan telefon bimbit sebagai *platform* pembelian secara *online* meliputi pelbagai barangan yang menawarkan harga lebih murah berbanding membeli barang di kedai secara bersemuka. Namun, antara kesan buruk pembelian secara alam maya ini, wujudnya penipuan atau *scammer*, dengan izin yang mengambil kesempatan menyebabkan ramai yang mengalami kerugian.

Bagi tekad pertama dalam belanjawan iaitu pengukuhan daya saing dan pertumbuhan yang inklusif serta mampan dilihat banyak melibatkan usahawan-usahawan dengan dana bagi memastikan mereka terus mampu bersaing di samping meningkatkan hasil jualan mengikut peredaran zaman. Selain itu juga, perancangan kerajaan negeri menganjurkan Festival Digital Pahang atau Pahang Teknologi Revolusi Expo dilihat mampu memberikan keyakinan kepada usahawan tempatan dengan diharapkan mendapat penglibatan secara ramai usahawan di negeri Pahang ini.

Bagi tekad kedua iaitu kesediaan kemudahan asas dan infrastruktur ini, saya amat menyokong usaha dalam meningkatkan perkhidmatan bekalan air dan amat berharap pihak PAIP dapat menyiapkan projek-projek yang dirancang mengikut jadual bagi kesejahteraan rakyat di samping sentiasa ada pelan tindakan segera sekiranya terputus bekalan air secara berterusan. Saya juga mengharapkan pihak JAKOA membantu menyelesaikan isu keperluan air di Kampung Patah Jelutung yang sekian lama perlukan bekalan air bersih dan juga Kampung Tasik Mentiga yang menghadapi terputus bekalan air yang lama.

Di samping itu, dari segi penyelenggaraan jalan, adalah diharapkan juga ada peruntukan kecemasan bagi jalan-jalan yang rosak terutama selepas musim hujan ini. Bagi dan bagi kempen Ops! Selamat Bersepadu Negeri Pahang serta Program Keselamatan Jalan Raya 2025, saya berpendapat ianya amat baik dalam memberi pelajaran dan kesedaran kepada pengguna jalan raya.

Yang Berhormat Speaker,

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada rombongan ADUN-ADUN Perikatan Nasional yang datang ke DUN Chini bagi mengadakan pelbagai program. Ini menunjukkan bahawa Yang Berhormat-Yang Berhormat ada peruntukan untuk menganjurkan program di kawasan saya. Jika jemput saya rasmi program lagi baik. Mungkin saya boleh sumbang jugak peruntukan program tersebut.

Yang Berhormat Speaker,

Saya ingin menarik perhatian Dewan Yang Mulia ini dengan satu perumpamaan, 'lembu punya angkara, YB terima kecaman'. Ini perumpamaan yang melanda saya ketika ini di mana masalah lembu berkeliaran masih belum ada jalan penyelesaian dan ianya menjadi perbualan hangat terutama di media sosial. Saya mengucapkan terima kasih kepada pihak pengurusan FELDA dan juga Jabatan Veterinar yang telah berusaha mengambil tindakan sewajarnya sebelum ini. Namun, perkara ini tiada penyelesaian secara wajar dan ianya masih berlarutan.

Pada bulan November baru-baru ini, terdapat dua kemalangan maut yang melibatkan kematian di kawasan jalan utama ke FELDA Chini dan juga beberapa kemalangan lagi melibatkan kenderaan di jalan yang sama di mana antara yang meninggal dunia adalah seorang pelajar yang sepatutnya menduduki peperiksaan SPM pada tahun ini. Apa yang saya lihat antara punca permasalahan ini adalah kelalaian penternak yang masih membiarkan ternakan berkeliaran di kawasan jalan utama.

Yang Berhormat Speaker,

Saya amat menekankan kepada pihak pengurusan FELDA lebih menitikberatkan serta bersikap proaktif kerana ia melibatkan penternak di kawasan FELDA. Dengan dapat kawal selia data terperinci penternak penternak di setiap rancangan FELDA. Selain itu, saya mencadangkan agar mewajibkan penternak-penternak di setiap rancangan FELDA ini mendaftarkan kesemua ternakan mereka dengan pihak veterinar. Menambah baik langkah keselamatan dengan membuat pagar kawat ataupun pagar elektrik di kawasan ladang peneroka berhampiran jalan raya dan papan tanda amaran di kawasan sering berlaku kemalangan ini.

Saya juga merayu dan mengharapkan pihak veterinar menekankan agar diwajibkan kepada penternak bagi meletakkan *tagging* pada lembu supaya pemilik lembu lebih bertanggungjawab dan lembu-lembu yang tidak berdaftar boleh dikategorikan sebagai lembu tidak bertuan. Diharap juga kepada pihak veterinar agar operasi tangkapan di kawasan tumpuan kemalangan dijalankan secara berterusan. Dan akhir sekali, saya juga berharap pihak kerajaan negeri agar dapat menubuhkan *taskforce*, dengan izin secara bersepadu bagi menyelesaikan masalah kritikal ini kerana isu ini melibatkan nyawa masyarakat FELDA dan juga pengguna jalan raya.

ADUN PADANG TENGGU – N.03

[YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG]

[Berdehem] Mencilah sikit. Saya sangat setuju tentang isu binatang-binatang ternakan berkeliaran ni. Tapi dalam satu apa dia... program kluster pertanian. Kluster pertanian kita... Bantuan Prihatin Pahang ni dia bagi juga kepada penternak-penternak lembu binatang yang terbiar ni. Saya ingat kena kaji baliklah supaya jangan

bagilah sumbangan Bantuan Prihatin Pahang ini kepada kepada penternak-penternak yang memang tak jaga binatang-binatang ternakan dia. Setuju ke tidak?

ADUN CHINI – N.23

[YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN]

Err... kita dari segi Jabatan Veterinar ni membangunkan penternakan tapi kerana sikap penternak, segelintir penternak 3, 4 ni menyebabkan kesan ataupun kepada semua penternak-penternak yang menternak ternakan ni. Tapi boleh dikajilah oleh pihak kerajaan. Sebelum saya mengakhiri perbincangan saya, semoga kita dapat menilai segala usaha kerajaan negeri dari segi prestasi, bukan persepsi yang dimainkan untuk semata-mata untuk meraih sokongan. Belanjawan bukan untuk mencatat cela. Belanjawan kali ini segar dan mesra. Jangan pula dicari buruknya. Lihat ke depan ke mana akhirnya. Akhir kata Chini menyokong Belanjawan Negeri Pahang 2025. Sekian wabillahi taufiq wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih wakil dari Chini. Seterusnya saya menjemput wakil dari Panching, dipersilakan.

ADUN PANCHING – N.19

[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Assalamualaikum WBT. Bismillahirrahmanirrahim. Yang Berhormat Speaker, Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Ahli Yang Berhormat seterusnya hadirin hadirat yang berada dalam Dewan pada petang ini. Terlebih dahulu, saya mengambil kesempatan untuk mengucapkan syabas dan tahniah kepada pihak kerajaan. Pertamanya, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker kerana beri peluang kepada saya untuk bersama sama membahaskan Bajet Negeri Pahang bagi tahun 2025. Dan saya juga mengucapkan tahniah pada kerajaan negeri di atas kejayaan mendapatkan hasil melebihi RM1 bilion tiga tahun berturut-turut.

Jadi semoga rezeki yang diperolehi ini... semoga rezeki yang diperolehi mengundang berkat daripada Allah SWT kerana sebagaimana yang kita maklum, rezeki yang berkat adalah rezeki yang bertambahnya kebaikan (bacaan dalam Bahasa Arab) bertambahnya amal, bertambahnya ibadat. Allah Ta'ala berfirman dalam Quran Al-Karim, (bacaan dalam Bahasa Arab). Saya suka menyentuh dua perkara berkenaan dengan bajet ni.

Yang pertama, tahniah pada kerajaan negeri kerana memperuntukkan satu peruntukan yang besar kepada Jabatan Agama Islam Negeri Pahang iaitu sebanyak RM196.06 juta, naik RM33.53 juta dan kita dapat lihat bagaimana kesungguhan kerajaan negeri antaranya membangunkan masjid-masjid melalui peruntukan bajet yang diberi. Jadi, apa yang saya boleh cadangkan ialah di samping bajet-bajet yang ada digunakan untuk membangunkan masjid, saya juga suka mencadangkan supaya diadakan juga kempen-kempen solat berjemaah kerana di antara masalah ketika mana selesai membina masjid yang indah ni ialah kurangnya ahli jemaah. Jadi mungkin pihak kerajaan boleh mencadangkan atau memperuntukkan sebilangan bajet untuk masjid-masjid mewujudkan contohnya karnival masjid ataupun hari keluarga masjid.

Ataupun contohnya anugerah masjid yang paling imarah. Anugerah masjid yang paling ramai jemaah. Peratus, contohnya peratus kehadiran masjid berdasarkan

bilangan jumlah penduduk, contohnya. Juga mungkin boleh juga diadakan hubung jalin masjid dengan pusat-pusat pendidikan, sekolah, kolej untuk melahirkan lebih ramai anak-anak muda yang didedahkan lebih awal sebagai imam, bilal, siak, jawatankuasa masjid dan sebagainya. Memang telah ada masjid yang mewujudkan Kelab Belia Masjid, Kelab Remaja Masjid. Tetapi mereka ini kekurangan dana dan bajet. Ia akan menyebabkan tidak semua masjid dapat menganjurkan program yang sebegini baik.

Saya juga melihat bajet yang besar ni yang disediakan oleh kerajaan dalam Jabatan Agama Islam Pahang mungkin juga boleh dijadikan sebahagian daripada usaha untuk masa depan anak-anak pelajar kita di SMAN iaitu meneroka destinasi penyelidikan yang lebih banyak selain daripada yang sedia ada. Dan kalau kita lihat yang sedia ada ini, biasanya para pelajar SMAN akan pergi ke Mesir, pergi ke Morocco, pergi ke Jordan. Dan sebagaimana kita tahu yang perbelanjaan yang murah sikit di Mesir. Anak saya pun ada di Mesir. Tetapi kalau di Jordan dia kos yang agak tinggi dan tak semua anak-anak kita mampu untuk belajar di Jordan. Begitu juga di Mesir. Jadi mungkin ada destinasi-destinasi yang lain yang diiktiraf dan baik untuk masa depan anak kita. Contohnya di Turki, di Tunisia dan di negara-negara lain.

Tuan Speaker,

Saya juga ingin menyentuh tentang bajet besar juga daripada kerajaan negeri yang diperuntukkan untuk pertanian dan juga penternakan. Tahniah pada kerajaan negeri kerana memperuntukkan RM36.78 juta untuk pertanian dan RM24.4 juta untuk penternakan. Kita negeri Pahang adalah merupakan negeri yang memiliki saiz tanah yang luas iaitu 35,965 km persegi. Di antara negeri yang terluas di semenanjung. Kalau kita perhatikan dalam dunia ini, ada satu negeri yang keluasan lebih sikit daripada keluasan negeri Pahang iaitu Belanda. Contohnya, Belanda ini memiliki keluasan hanya 41,543 km persegi, tetapi Belanda berjaya menjadi negara kedua terbesar pengimport, hasil pertanian dan juga penternakan. Dan kalau kita lihat, Belanda memperuntukkan 28% daripada tanah mereka untuk hasil pertanian sebagai *security food* terhadap negara mereka.

Pada petang ini saya suka mencadangkan kepada pihak kerajaan, beberapa cadangan. Yang pertama, untuk memantapkan lagi sektor pertanian dan penternakan. Yang pertamanya, kerajaan memberi... memberikan insentif sebagai galakan kepada petani-petani untuk menggunakan teknologi moden seperti IOT dan juga *Green House* yang telah pun ada ini, contohnya akuaponik, hidroponik dan sebagainya.

Saya tertarik dengan satu kejayaan anak muda di Seremban, Negeri Sembilan kalau tak silap saya, ada didedahkan dalam er... rancangan televisyen bagaimana seorang usahawan yang menggunakan teknologi *internet of things* atau dipanggil internet untuk kebendaan. Di mana dia mengawal pengurusan kebun iaitu penternakan ikan talapia dan juga kebun er... kebunnya dengan menggunakan er... kawalan daripada jauh, ya IOT, kawalan daripada jauh. Sama ada untuk memberi makan kepada ikan, siraman kepada pokok-pokoknya. Semua hanya menggunakan *remote* daripada jauh walaupun beribu-ribu kilometer kita masih lagi boleh er... menguruskan pertaniannya dengan... dengan baik.

Jadi, cadangan saya supaya diberikan galakan untuk anak-anak muda terutamanya yang kita lihat kurang terlibat dalam sektor pertanian dan juga penternakan dan biasa anak-anak muda ini yang lebih cenderung kepada teknologi berbanding dengan orang lama-lama. Dengan adanya galakan insentif daripada kerajaan boleh memberi

galakan kepada anak-anak muda untuk terlibat dalam sektor pertanian dan juga penternakan.

Yang keduanya, saya juga mencadangkan kepada pihak kerajaan untuk menyediakan insentif bagi tanaman-tanaman terpilih yang utama sebagai *food security* contohnya, er... padi, jagung sebagai mungkin sebagai makanan untuk makanan haiwan dan sebagainya. Dengan insentif tanaman terpilih ni, serba sedikit dapat menyemarakkan lagi er... keinginan petani-petani untuk terlibat dalam tanaman-tanaman yang terpilih untuk er... sebagai jaminan makanan kita. Er... kalau kita lihat hari ini er... kebanyakannya lebih kepada Musang King, sawit contohnya er... yang kita lihat lebih kepada semata-mata keuntungan tetapi untuk keter... keterjaminan makanan, kita perlukan sokongan daripada pihak kerajaan.

Yang ketiganya, saya suka juga mencadangkan kepada kerajaan untuk er... menyediakan geran khas er... kepada geran khas kerjasama dengan pihak-pihak universiti untuk manfaat kerajaan negeri seperti kajian penghasilan benih. Benih baka yang baik serta penggunaan alatan teknologi er... sebagai inovasi pertanian untuk menyemarakkan lagi sektor pertanian dan juga penternakan.

Yang keempatnya, kerajaan juga digesa untuk mewujudkan kerjasama dengan syarikat-syarikat teknologi. Mereka ini merupakan pemain-pemain teknologi yang kita boleh memanfaatkan untuk kepentingan, kebaikan petani-petani dan juga penternak.

Dan yang kelimanya, diharapkan pihak kerajaan juga dapat menyediakan rangkaian pengangkutan yang baik. Sebab sebahagian besar daripada er... tanah-tanah yang dibangun, di... yang ditanam atau diwujudkan industri sektor pertanian ini adalah tanah-tanah yang jauh daripada jalan utama. So, dia perlukan kepada penyediaan jalan yang baik daripada pihak kerajaan.

Pada kesempatan yang ada juga suka untuk saya sentuh beberapa perkara er... berkenaan isu tempatan. Yang pertamanya er... sebelum tu saya nak nak tanya jugak pihak kerajaan berkenaan dengan Laporan Audit Prestasi Perbelanjaan Pembangunan RMK-12 iaitu err... Perbelanjaan Pegawai Kewangan Pembekalan Negeri Pahang Bekalan Air err... kalau kita lihat bajet yang diperuntukkan adalah RM175.3 juta tapi yang digunakan hanya RM67.56 juta sahaja. Jadi, er... kalau tengok pada yang JKR, Mahkamah Syariah dan sebagainya guna habis. Tapi kenapa yang ini, err... tidak sampai separuh digunakan err... untuk err... bekalan air.

Err... Yang dis... YB Speaker,

Kerajaan juga peruntukkan er... RM91.97 juta untuk er... masalah air dalam negara kita... dalam negeri kita. Saya suka untuk membangkitkan isu tempat-tempat yang menghadapi masalah air yang agak lama. Melebihi sehari, dua hari, tiga hari. Kita sedar masalah ini datang daripada paip yang reput dan tekanan air yang tinggi. Er... cuma pihak PAIP perlu ada *backup* air yang cukup bagi penduduk yang terjejas. Saya ambil contoh kalau di DUN saya, PAKR Kampung Panching er... setengah-setengah lorong tu hingga 2 hari, 3 hari terputus bekalan air. Ada juga yang air tu ada pada waktu malam. Yang ini okey lagi boleh tadah air lagi ada. Tapi ada yg tidak ada bekalan air melebihi 2 hari saya kira pihak PAIP kena sediakan bekalan air yg cukup untuk kegunaan er... penduduk.

Yang keduanya, suka saya sebutkan di sini tentang jalan-jalan rosak yang er... jalan-jalan rosak setelah PAIP membaiki paip-paip bocor di jalan utama. Masalahnya ialah er... jalan yang rosak ni ataupun er... jalan yang rosak setelah dibaiki PAIP mengambil

masa yang terlalu lama untuk dibaiki. Er... saya ingat ada satu... di tempat saya di Pasir Kemudi ke di Atong, berbulan-bulan untuk dibaiki, diletakkan *crusher-run* dan dibiarkan, er... kemudian hanya diletak kon sahaja dan setelah dilanggar, dilalui oleh lori dan kereta akhirnya meninggalkan lekuk yang sangat bahaya terutamanya kepada penunggang-penunggang er... motosikal terutamanya pada waktu malam. Saya harap pihak PAIP er... kalau dulu mungkin PAIP yang *repair*, kemudian JKR yang turap. Kalau tak silap saya sekarang ni dia tak macam tu dah. Kalau sekarang ni kalau PAIP yang *repair*, rosakkan jalan, PAIP yang kena betulkan. Macam tu ke... ni YB EXCO?

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
[YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM]

Ya, betul.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Jadi, bahayanya dan memang telah pun berlaku kemalangan yang melibatkan penunggang-penunggang motosikal terutamanya kerana pada waktu malam, dalam jarak yang dekat, mereka tidak boleh er... untuk er... lari daripada lopak atau lubang yang besar. Jadi, saya ingat lepas ni, kalau boleh ada SOP masa tu, selepas *report*, selepas baiki berapa lama. Kalau boleh jangan dalam tempoh masa yang lama, dan selepas dibaiki mesti dipantau. Contohnya selepas dibaiki, kita lihat er... jalan dibaiki tadi tidak berkualiti, masih lagi lekuk dan sangat bahaya kepada penunggang-penunggang motosikal terutamanya.

Yang keduanya, saya nak sentuh tentang GPS. Hari ini kita di apa diberitakan akan berlaku lagi er... kedatangan er... belum reda lagi kedatangan angin monsun yang membawa hujan yang boleh menyebabkan banjir. Cuma dukacita saya maklumkan tahun ini, er... *monsoon drain*, parit-parit yang ada yang menjadi parit-parit utama er... yang mengalirkan air daripada kawasan perumahan, parit-parit utama tidak diselenggara sehingga er... bulan 12 ini. Dan baru-baru ini er... saya menjunjung kasih kepada Kebawah Duli Paduka Baginda di atas keprihatinan baginda turun padang er... baru ni di Kampung Chendering dan baginda menitahkan supaya parit tu dicuci dengan segera dan alhamdulillah hari ini parit tu dicuci. Cumanya parit dicuci tadi satu parit tetapi parit yang... yang mengalirkan air ke tempat lain tu masih lagi belum dicuci dengan sebaik-baiknya.

So, perkara ni boleh menyebabkan banjir dan menyebabkan kerugian kepada masyarakat kita sedangkan, perkara ni merupakan perkara rutin setiap tahun er... dan tidak sepatutnya ada alasan tidak... tiada bajet er... daripada pihak berkuasa kerana dia merupakan perkara yang mesti dicuci setiap tahun kerana dia mengaki... meng... meng... mengakibatkan bencana dan juga er... bencana kepada penduduk-penduduk yang boleh er... kehilangan harta benda dan sebagainya. Saya ambil contoh...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat, masa dah tepat... dah sampai.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Er... yang kedua berkenaan dengan... 2 minit, ya. Yang kedua, berkenaan dengan PAKR Bukit Rangin Damai yang saya pernah bangkit dalam mesyuarat JKTD sebelum pada ini yang mula dibina pada 2016 er... dan taman tu siap pada 2018, tetapi perumahan PAKR ini terbengkalai sehingga hari ini. Saya harap ada pihak yang bertanggungjawab kerana rumah tu dah hampir siap. Cuma mungkin ada per... per... konflik di antara jabatan sehingga akhirnya tidak dibuat er... tidak diberikan hak milik kepada penduduk. Jadi kalau ikutkan anggaran lot tu ada 128 lot banyak... er... rugi dalam keadaan masyarakat hari ini memerlukan rumah, tak mampu nak beli rumah yang mahal. Tiba-tiba ada projek PAKR terbengkalai dan tak dibangunkan er... dan saya sebut rumah ni masih lagi baru. Kalau dulu di PAKR Pandan dah lama, rosak dah dia punya sistem kumbahan dia. Tapi ni baru lagi 2016, 2018 mula diduduki taman... er... taman tu, tetapi rumah PAKR tak siap. Ha... ini dia, jadi saya harap kalau boleh er... EXCO yang terbabit boleh turun padang tengok untuk er... supaya rumah yang dah siap ni dapat diserahkan kepada mereka yang sepatutnya.

Tuan Speaker,

Er... saya juga suka untuk er... mencari...

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Tuan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN BEBAR – N.22
[YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF]

Terima kasih er... daripada Panching kerana membangkitkan rumah PAKR Bukit Rangin Damai... Bukit Rangin Damai dan ini mendapat perhatian daripada kerajaan negeri dan kita sedang *evaluate* beberapa *proposal* untuk memastikan projek itu dapat dibaiki dan dilaksanakan untuk memberikan kepada yang er... membeli rumah-rumah tersebut di masa akan datang.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Okey. Terima kasih EXCO. Er... Speaker er... saya juga suka mencadangkan supaya er... Speaker dapat juga untuk melihat pertanyaan-pertanyaan lisan pada waktu belah pagi kerana saya lihat er... soalan-soalan ni banyak daripada pihak kerajaan. 10 soalan, 3 daripada er... pihak pembangkang 7 daripada pihak kerajaan. Kalau hari pertama 5 daripada er... pihak... 5 soalan, 1 hanya daripada pihak pembangkang. Er... kita ini... ini ruang yang kita ada untuk bangkit soalan. Kalau pihak kerajaan dia boleh berhubung dengan EXCO, mungkin ada mesyuarat bersama. So, lebih mudah sebenarnya untuk bertanya soalan dan jadi kalau boleh, kalau boleh, kalau pun tak... kalau boleh bagi sama rata pun okey, 5... 5 contohnya supaya dapat lebih banyak soalan yang dapat kita utarakan di sini. Yang terakhirnya YB Speaker...

ADUN TAHAN – N.09

[YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN]

Mohon laluan... mohon laluan. Er... YB Speaker, saya ingin satu penjelasan daripada pihak Speaker er... berkenaan dengan pertanyaan lisan. Kebiasaannya selepas daripada habis sesi pertanyaan lisan, Ahli-ahli Dewan akan dibekalkan dengan jawapan yang apa tu dijawab oleh EXCO. Kebiasaannya bila sesi selepas daripada rehat, kita akan terima jawapan di atas meja. Bila saya melihat bermula pada hari Jumaat yang lalu sehingga pada hari ini, tidak ada sebarang jawapan-jawapan bertulis yang dibacakan oleh EXCO kerana bagi saya perkara itu penting sebagai panduan dan juga rujukan.

Err... kalau hari ini er... 10 soalan. Soalan 1, soalan 3 dan soalan 10. Walaupun ditanya oleh Ahli Dewan yang lain, tetapi ketiga-tiganya itu mempunyai kaitan dengan apa yang berlaku di tempat saya yang saya boleh jadikan sebagai rujukan. Jadi, saya mohon pertimbangan daripada pihak Dewan untuk boleh membekalkan jawapan-jawapan bertulis itu walaupun mungkin EXCO jawab tu tidak sebagaimana yang ditulis. Mungkin ada penambahan. Tapi sekurang-kurangnya jawapan daripada... bagi jabatan-jabatan itu boleh jadikan panduan dan rujukan kepada kami Ahli Dewan. Mohon perhatian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Untuk makluman er... Yang Berhormat Tahan. Er... saya akan semak dengan Pegawai-pegawai er... Dewan. Tapi saya janji di sini dalam Dewan tu nanti besok pagi lepas sesi soal jawab... jawapan akan letak di atas meja Yang Berhormat.

ADUN TAHAN – N.09

[YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN]

Er... Speaker bermula yang... bermula Jumaat ya, Speaker ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya... ya.

ADUN TAHAN – N.09

[YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN]

Bermula Jumaat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, saya akan maklum kepada pegawai. Ya, untuk maklumat juga Yang Berhormat Panching, er... saya rasa dia tiada masalah berkenaan dengan kita sebagai Wakil Rakyat berhubung dengan EXCO-EXCO berkenaan. Saya juga yakin kepada EXCO-EXCO Kerajaan, mereka sanggup menerima pandangan, aduan melalui tak kira *whatsapp* ataupun *phone*. Jadi saya rasa tidak timbul masalah er... bahawa tidak dapat hubungi dengan pegawai ataupun EXCO Kerajaan. Sila... sila er... gulung Yang Berhormat.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Okay, er... saya juga er... untuk penggulungan Tuan Speaker saya kalau boleh saya nak, saya tadi rasa apa... terkejut juga tadi dengan YB Lantikan tadi bangkit isu yang dia dengan YB Jengkalah tadi. Cuma saya nak kalau, boleh saya tanya er... ni boleh tak nak tanya er... YB Lantikan. Er... YB rasa yang dia sebut tadi tu yang sana sebutnya gurauan ke er... tak?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat duduk... duduk... duduk. Semua duduk. Di dalam perbahasan hanya boleh er... soal jawab di antara Wakil Rakyat dengan Wakil Kerajaan. Jika nak cakap di antara Wakil Rakyat, antara Wakil Rakyat boleh... boleh apa tu er... cakap ataupun boleh er... tukar pandangan di luar Dewan. Er... masa lepas ni kita ada sesi minum boleh tukar pandangan di luar Dewan.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Terima kasih Speaker. Cuma begini, Speaker saya ada perkara yang kalau kita rasa itu gurauan dan orang takkan sebut melainkan dia rasa kita ni kawan dia.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Tak er... Speaker. Kalau Yang Berhormat boleh dibenarkan untuk bercakap tentang saya... saya tak boleh...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY]

Tak *fair* macam tu.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Flow saya ya. Bagi saya cakap. Kalau boleh nanti saya bagi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat... sila duduk... sila duduk. Oleh kerana sepatutnya sekarang bukan *flow* Yang Berhormat kerana masa dah tamat. Saya... saya dah bagi ruang kepada Yang Berhormat untuk buat gulungan di dalam soalan ataupun er... apa tu er bangkitkan isu kawasan. Jadi saya mintak gulung, Wakil Rakyat Panching.

ADUN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Okey, saya nak gulung dah ni, YB Speaker. Cuma saya nak sebut tadi er... ada perkara yang er... mungkin tak semua er... yang sahabat kita anggap itu gurauan. Saya ambil contoh, saya ambil contohnya...

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Err... Speaker saya rasa dia ulang benda yang sama Speaker.

ADUN KAWASAN PANCHING – N.19
[YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA]

Kejap Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, saya buat keputusan bahawa Panching duduk, Panching duduk. Saya dah beri peluang kepada Ahli Yang Berhormat di dalam Dewan Yang Mulia ni kita saling hormat-menghormati. Saya dah dua kali, tiga kali memberi peringatan. Saya tidak menggunakan perkataan tegur kerana saya rasa di dalam Dewan ini semua sahabat. Saya tak perlu menggunakan perkataan yang keras sangat. Jadi saya haraplah Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain, sila mematuhi peraturan Dewan dan saya sekarang membuat keputusan supaya memberhentikan perbahasan Wakil Rakyat Panching.

Seterusnya, saya akan menjemput Ahli Yang Dilantik Yang Berhormat Tuan Haris bin Salleh untuk meneruskan perbahasan beliau.

AHLI YANG DILANTIK
[YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH]

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT, salam sejahtera, salam Pahang 1st, salam Jerantut Bahagia. Yang Berhormat Tuan Speaker, izinkan saya untuk membuat pembetulan. Nama saya, Harris Salleh bin Hamzah. Salleh adalah nama saya. Hamzah adalah ayah saya, YB Speaker. Kebanyakan memang ada kekeliruan di situ. Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri Pahang, Ahli Dewan Undangan Negeri, Ketua-ketua Jabatan dan juga Agensi di dalam Dewan Yang Mulia ini. Terlebih dahulu saya ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi penghargaan di atas kepercayaan telah diberikan kepada saya dan juga kepada 4 orang sahabat saya untuk berkhidmat sebagai Ahli Dewan Undangan Negeri yang dilantik dan lantikan ini merupakan satu amanah besar kepada kami dan juga merupakan hasrat kerajaan negeri untuk kami menyumbang idea er... jasa bakti dan juga agenda pembangunan negeri demi kesejahteraan rakyat dan memperluaskan perkhidmatan kerajaan negeri kepada rakyat negeri Pahang khususnya.

Yang Berhormat Timbalan Speaker.

Sekalung penghargaan dan ucapan tahniah juga kepada Kerajaan Negeri Pahang yang dipimpin oleh Yang Amat Berhormat Dato' Seri Diraja Menteri Besar. Kerajaan Negeri Pahang telah mencatat... mencatatkan satu lagi pencapaian luar biasa dengan merekodkan kutipan hasil melebihi RM1 bilion untuk 3 tahun berturut-turut. Kejayaan ini merupakan satu tanda aras penting untuk membuktikan kecekapan pentadbiran

dan pengurusan ekonomi negeri. Kita juga berbangga apabila memperolehi sijil daripada Ketua Audit Negara dengan mendapat... dengan pendapat tanpa teguran terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang berakhir 31 Disember 2023.

Ini menunjukkan kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar amat produktif dan cemerlang dalam mengurus ekonomi negeri Pahang. Saya juga ingin merakamkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas pembentangan Belanjawan Kerajaan Negeri Pahang 2025 yang bertemakan, 'Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan', yang telah dibentangkan pada hari Jumaat yang lalu dengan memperincikan lima tekad utama dan saya percaya akan memenuhi keperluan dan kehendak rakyat secara holistik. 5 tekad yang disebut ini melambangkan komitmen kerajaan untuk memacu negeri ke arah pembangunan yang eksklusif dan mampan.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Kerajaan negeri terus komited dalam menyediakan infrastruktur moden terutamanya di kawasan luar bandar untuk menjamin kesejahteraan dan keselesaan rakyat. kerajaan negeri juga telah memperuntukkan sebanyak RM91.97 juta bagi tahun 2025 untuk meningkatkan perkhidmatan bekalan air di negeri Pahang. Projek ini merupakan inisiatif kerajaan negeri dalam menyelesaikan isu... isu bekalan air dengan sasaran kerajaan negeri iaitu 90% masalah air akan selesai menjelang 2026. Bukan itu sahaja, kerajaan negeri juga telah memperuntukkan sebanyak RM235,000.00 kepada Badan Kawal Selia Air bagi penyelenggaraan dan baik pulih sistem pemantauan kualiti air di atas talian bagi daerah Cameron Highlands, Raub, Lipis dan Jerantut.

Saya juga memuji usaha kerajaan negeri dalam mengekalkan kelestarian alam sekitar dengan memastikan dasar pembangunan yang mesra alam diteruskan. Selaras dengan keperluan masa kini, kerajaan negeri memperuntukkan sejumlah peruntukan untuk penyediaan 3 rancangan tempatan daerah yang melibatkan daerah Rompin, Lipis dan Raub.

Rancangan tebatan banjir juga adalah satu inisiatif yang bertujuan untuk merangka perancangan bagi mengurangkan risiko banjir yang sering melanda. Perancangan tebatan banjir adalah penting bagi daerah Jerantut khususnya sebuah daerah yang dikelilingi oleh jajaran sungai-sungai seterusnya membentuk Sungai Pahang yang sering berisiko terjadinya banjir. Oleh yang demikian, peruntukan yang diperuntukkan ini menjadi bukti bahawa Kerajaan Negeri Pahang sangat prihatin dengan permasalahan rakyat dan juga sentiasa mendengar keluhan dan rintihan daripada rakyat.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Dalam kesempatan ini, saya juga merakamkan penghargaan kepada Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Pahang atas beberapa inisiatif yang amat bermakna untuk rakyat khususnya di Jerantut. Kampung Batu Balak telah dijadikan Kampung Angkat Madani. Terima kasih kepada Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Pahang kerana mengangkat Kampung Batu Balak dalam DUN Tahan, sebuah kampung di pedalaman Jerantut sebagai Kampung Angkat Madani sekali gus membawa limpahan rahmat kepada penduduk di sana. Sebanyak RM2.3 juta telah diperuntukkan di Kampung Batu Balak dengan pembinaan surau, menaik taraf jalan, pembinaan *tube well* dan *handrailing* bagi kemudahan penduduk setempat. Saya juga merakamkan ucapan terima kasih kepada Dato' Pegawai Daerah Jerantut, Dato' Sharudin bin Jali kerana sangat komited dalam melaksanakan projek-projek di

Kampung Batu Balak ini. Terima kasih Dato'. Seterusnya Program Sejati Madani di daerah Jerantut.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Program Sejati Madani merupakan inisiatif Kerajaan Persekutuan yang bertujuan untuk memperkasa komuniti di peringkat akar umbi melalui pelbagai program ekonomi dan social. Di Jerantut khususnya, program ini dijalankan dengan kerjasama agensi seperti Pusat Sebaran Maklumat Nasional ataupun NADI. Fokus utama pada bidang seperti pertanian, pelancongan, kitar semula dan aktiviti ekonomi kecil seperti kraftangan dan kesihatan herba. Dalam rancangan Program Sejahtera Komuniti Madani, sebanyak 102 permohonan telah didaftarkan di Jerantut.

30 permohonan telah diluluskan, 52 permohonan disokong dalam system, 11 ditolak kerana tidak lengkap dan selebihnya masih dalam semakan. Inisiatif ini memberi manfaat besar kepada masyarakat setempat dalam usaha meningkatkan taraf ekonomi khususnya kepada golongan muda. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang juga baru-baru ini telah mengumumkan Pahang telah menerima kelulusan peruntukan daripada Kerajaan Pusat sebanyak RM124.820 juta untuk projek naik aras Jalan Jerantut-Kuala Lipis dari Seksyen 42.00 sehingga Seksyen 48.00 dan dari Seksyen 55.00 hingga Seksyen 57.00. Ini adalah langkah strategik yang akan memberi impak positif kepada pergerakan dan ekonomi penduduk setempat sepanjang jajaran jalan tersebut. Selain daripada mengurangkan masalah kecelakaan jalan raya yang sering berlaku di kawasan tersebut.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya juga ingin membangkitkan perkara berkaitan Skim Tanah Rakyat (STR). Di Jerantut misalnya, Skim Tanah Rakyat ini sedang giat dilaksanakan bagi membantu generasi baru memiliki tanah untuk kediaman dan juga untuk tapak pertanian. Bagi STR di kawasan FELDA di daerah Jerantut, sebanyak 1,477 peserta STR kawasan FELDA telah diluluskan. Peserta dari 7 kawasan DUN Pulau Tawar iaitu FELDA Jengka 24, FELDA Lepar Utara 3, FELDA Kota Gelanggi 1, FELDA Kota Gelanggi 2, FELDA Kota Gelanggi 4, FELDA Sungai Tekam dan FELDA Sungai Tekam Utara. Bagi projek-projek STR ini di kawasan selain daripada FELDA, saya difahamkan pihak pejabat tanah sedang bergiat... sedang giat berusaha untuk memastikan skim ini dapat diuruskan dengan sesegera mungkin. Antara cadangan yang perlu dipertimbangkan oleh kerajaan negeri, perlu diwujudkan satu unit khas STR yang tidak mengguna pakai tenaga kerja pejabat tanah sedia ada seperti mana *Flying Squad* oleh PTG suatu ketika dahulu, bagi membantu mempercepatkan urusan permohonan STR.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Saya juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih pada semua pihak dan juga khususnya kepada pihak Pejabat Tanah dan Daerah di seluruh negeri Pahang dalam memberi perhatian kepada proses pengeluaran suratan hak milik untuk peneroka FELDA. Setakat ini, saya difahamkan sejumlah 40,800 daripada 43,126 peneroka FELDA di seluruh negeri Pahang yang telah menerima suratan hak milik. Baki peneroka yang belum menerima suratan hak milik akan turut diberi selepas beberapa perkara teknikal yang perlu diselesaikan. Di Parlimen Jerantut khususnya, seramai 5,458 orang peneroka telah menerima hak... suratan hak milik dan hanya 25 orang yang belum menerima.

Yang Berhormat Timbalan Speaker,

Sebagai penutup, saya ingin menyatakan sokongan penuh kepada belanjawan Kerajaan Negeri Pahang 2025 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Seri Diraja Menteri Besar Pahang. Belanjawan ini bukan sahaja mencerminkan visi kerajaan untuk membawa negeri ke mercu kejayaan tetapi juga memastikan tiada golongan yang tercicir dalam arus pembangunan. Saya yakin dan percaya dengan kepemimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang cekap dan berwawasan negeri Pahang akan terus maju dan makmur.

Semoga segala perancangan yang telah digariskan dalam bajet ini dapat dilaksanakan dengan jaya demi kemakmuran negeri dan kesejahteraan rakyat. Untuk akhirnya, saya juga ingin merangkapkan sebuah pantun. Nak jawab Chini punya pantun.

*Bulan Ogos akad nikah;
Bulan September angkat sumpah;
Saya menyokong belanjawan berfaedah;
Maslahah rakyat kita permudah.*

Sekian, wabillahi taufiq walhidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih ADUN Lantikan. Untuk maklumat semua, untuk jawapan tambahan tentang isu yang dibangkit oleh Yang Berhormat Tahan tadi, saya telah pun dimaklumkan oleh Pegawai Dewan bahawa kita tidak letakkan soalan dan jawapan kerana ada di kalangan YB EXCO masih di peringkat mengemas kini maklumat sebab ada di antara jawapan sedia ada masih menggunakan maklumat lama dan perlu *diupdate*. Sekiranya diedar pada masa sidang, kemungkinan maklumat atau jawapan yang dikemukakan tidak tepat dan menggunakan data lama. Jadi, jawapan yang dibentangkan ataupun dijawab oleh Yang Berhormat EXCO dalam Dewan adalah lebih terkini. Jadi, kita akan letakkan soalan di atas meja Yang Berhormat.

Walau bagaimanapun, soalan-soalan yang telah pun *diupdate* akan kita masuk ke dalam system... sistem SSDP dan sistem jawapan yang masuk ke sistem SSDP itu adalah yang terkini. Jadi saya mohon Yang Berhormat-Yang Berhormat boleh semak ke sistem SSDP selepas apa itu, er... Sidang Dewan.

ADUN BESERAH – N.12

[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Boleh celah sikit, Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN BESERAH – N.12

[YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU]

Err... betul dalam SSDP tapi SSDP itu kita hanya boleh akses soalan kita sahaja. Kita tak boleh akses soalan daripada Ahli-ahli yang lain. Jadi kalau jawapan daripada

EXCO yang tidak berkaitan dengan soalan kita, kita tak tahu. Itu, itu permasalahan. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey baik, saya akan semak dengan Yang Berhormat Speaker dan juga pegawai Setiausaha Dewan. Jadi ini saya ambil maklum. Baiklah, saya juga ingin mendedikasikan serangkap pantun kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat sebelum saya menempohkan mesyuarat.

*Sidang Dewan di Pahang Gemilang;
Membahas hal negeri dengan cermat;
Pahang makmur maju berkembang;
Rakyat sejahtera hidup berkat.*

[Ahli Dewan menepuk meja]

Baiklah, Ahli-ahli Yang Berhormat, persidangan kita akan disambung pada hari esok, Rabu 4 Disember 2024 bermula jam 9.30 pagi.

[Persidangan dtempohkan]

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI KEEMPAT
04 DISEMBER 2024 (RABU)**

KANDUNGAN

HARI KEEMPAT: 04 DISEMBER 2024 (RABU)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	1
4	PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024; DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2025	37

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 04 DISEMBER 2024 (RABU)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli,
Tenaga dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal
Ehwal Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan- badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari
YB Tuan Chan Chun Kuang	-	Semambu

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharm bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badaruddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

Hari : Rabu, 4 Disember 2024
Bersamaan 2 Jamadilakhir 1446 Hijrah

Masa : 9.30 pagi

DOA

Perkara Pertama: Doa.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT. Marilah kita sama-sama membaca Ummul Kitab, Al-Fatihah. (Ayat al-Quran). Segala puji bagi Allah, dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani, kepadaNya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah limpah keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan. Mudah-mudahan sentosa, aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hambaMu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan, yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah berkatMu ke atas kami berhimpun, dipohon anugerahkan TaufikMu, dipohonkan menyuluh, memandu pada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah, dipohon doa kami diperkenan. Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kedua: Pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera, selamat pagi. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah dan marilah kita sama sama bersyukur kepada Allah SWT, dengan izinNya kita semua dapat menghadiri Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang yang Ke-15 pada pagi yang berbahagia ini. Seperti biasa, kita akan memulakan mesyuarat kita ini dengan pertanyaan-pertanyaan. Baiklah, untuk meneruskan atur cara urusan mesyuarat yang seterusnya, saya menjemput Ahli Yang Berhormat dari kawasan Kemayan.

ADUN KEMAYAN – N.39
(YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN)

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya kemukakan pertanyaan nombor 1.

[Adakah pihak Pengurusan Air Pahang (PAIP) telah melaksanakan kajian pelaksanaan projek mengikut keutamaan di setiap Daerah bagi mengenal pasti masalah utama gangguan bekalan?]

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Assalamualaikum WBT. Selamat pagi, salam sejahtera. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, sebelum saya menjawab, Dato' Sri Speaker sihat dah?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Beransur-ansur pulih, insya-Allah.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Alhamdulillah, sebab dapat berita semalam demam sikit ya. Tu nampak hari ini ceria lain macam.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Pertama sekali saya ucapkan terima kasih kepada ADUN Kemayan yang begitu prihatin bertanyakan soalan adakah pihak PAIP ataupun Pengurusan Air Pahang melaksanakan kajian mengikut keutamaan. Untuk makluman Yang Berhormat dari Kemayan, jawapannya ada. Jawapannya ada. Jadi bila ada tu apa yang kerajaan negeri buat Yang Berhormat Speaker?

Pertama sekali, kerajaan negeri menubuhkan *task force* yang diketuai oleh saya sendiri dan turut ada di dalam *task force* tersebut ialah Yang Berhormat Setiausaha Kejaan Pahang yang juga merupakan Pengerusi PAIP. Di dalam *task force* tersebut er... kita memanggil CEO PAIP untuk melihat perkembangan keutamaan dan keadaan keseluruhan dan begitu juga dengan sasaran kerajaan negeri yang di mana er... kita menjanjikan atau berusaha ataupun berikhtiar supaya menjelang tahun 2026, 90% masalah air di Pahang ini akan dapat diminimakan ataupun diselesaikan. Dalam... dalam masa yang sama juga kita akan melihat beberapa masalah seperti di tempat-tempat yang *blackspot* di seluruh negeri dan juga telah memohon peruntukan dan pembiayaan rentas agensi termasuklah daripada Pengurusan Aset Air Berhad dan juga peruntukan dalaman PAIP, kerajaan negeri dan juga kerajaan persekutuan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Melalui *task force* ini juga perkembangan pelaksanaan oleh PAIP dari masa ke semasa sentiasa dipantau oleh kerajaan negeri. Untuk makluman, sehingga bulan 9 atau September 2024, berdasarkan 217 Projek Pembangunan Bekalan Air Negeri Pahang Fasa 1, sejumlah 107 projek siap dilaksanakan, 33 projek dalam pembinaan dan 77 projek di peringkat prapembinaan dan er... PAIP sehingga ke hari ni,

alhamdulillah begitu kekal komited dan akan terus menambah baik mutu perkhidmatan mereka. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila Wakil Cheka.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Soalan tambahan.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar, er... berdasarkan laporan kita dapati sebanyak 12 gangguan siri bekalan air sepanjang tempoh 2024 dan dia berpunca daripada terputusnya bekalan elektrik yang mengganggu 10 loji dan 2 rumah pam. Persoalan saya ialah mekanisme untuk mengatasi gangguan bekalan elektrik ini di luar jangkaan syarikat PAIP? Yang keduanya ialah berapa jumlah hutang terkini PAIP kepada Tenaga Nasional Berhad? Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Terima kasih kepada ADUN Cheka. Di Cheka macam mana Yang Berhormat? Gangguan air?

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Ada satu, dua kawasan yang dalam proses dan saya dah ada dapat maklumat tentang penambahbaikan. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih Yang Berhormat. Minta maaf Speaker, bertanya Cheka.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Elok, boleh tanya.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Sebab semalam Cheka balik kawasan, Tuanku berangkat. Tapi satu, dua tu kira tak ada masalahlah. Biasalah, kan? [Ketawa]

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Terima kasih kepada ADUN Cheka, kerajaan negeri sememangnya sangat prihatin berhubung dengan gangguan bekalan air ini dan keprihatinan kita itu kita terjemahkan dengan menubuh... dengan apa ni... kita *outsource*. *Outsource* maknanya er... setiap gangguan bekalan elektrik er... bekalan air yalah letrik pun masuk sama, kita *outsource*kan supaya ianya dapat diambil tindakan dengan segera dan ianya baru dilaksanakan pada tahun inilah. Dan kesan daripada itu Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga untuk makluman daripada ADUN Jengka, kita telah berjaya mengurangkan... mengurangkan aduan. Ini angka ya... angka yang dapat... yang saya dapat daripada PAIP yang selalu *update* kepada saya daripada...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Angka tidak pernah berbohong ya Yang Berhormat... Yang Amat Berhormat. Angka tidak pernah berbohong.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Ya, angka tidak pernah berbohong kecuali kita je lah yang berbohong [ketawa]. Yang Berhormat daripada Cheka ya, ini untuk rekod. Daripada 24,877 kebetulan ni angka ni ada dengan saya, aduan yang kita terima, kita berjaya mengurangkan kepada 4,147 dalam masa tiga bulan sahaja apabila kita *outsource*kan. Dan er... saya harap ianya akan dapat dikurangkan lagi. Dan dalam masa yang sama juga, saya bersama dengan Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri telah pun mengarahkan semua pejabat PAIP di daerah di negeri Pahang supaya menyelesaikan aduan dalam masa tiga hari dan hasil perbincangan antara saya dengan pengurusan PAIP, mereka memberi jaminan masalah air yang diadukan boleh diselesaikan dalam masa tiga hari. Ini yang... yang... yang bukan *major*lah. Mana yang aduan macam semalam pokok tumbang di... di Lembah Semantan kalau tak silap saya, di mana pokok durian tu tumbang kena jambatan, jambatan terbelah dua, batang paip pecah dan er... PAIP dapat menyelesaikan dalam masa 12 jam. Kita ucapkan syabas dan tahniah kepada PAIP Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. [Ahli Dewan menepuk meja].

Jadi memang betul bekalan air ni dia berkait rapat dengan elektrik. Dia bila... bila elektrik tak ada, bekalan air pun tak ada. Jadi, saya berharap dua agensi ni dapat bekerjasama untuk membincangkan sekiranya ada masalah timbul. Tu saja Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya harap jawapan saya ni...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila wakil daripada Kemayan, Wakil Kemayan.

ADUN KEMAYAN – N.39
(YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Selain daripada usaha gigih PAIP menambah baik pembekalan air melalui projek-projek yang sedang dan akan dilaksanakan, apakah perancangan PAIP untuk memastikan isu paip pecah dan paip bocor dapat ditangani dengan lebih efisien dan lebih pantas?

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada ADUN Kemayan. Usaha kita selain daripada kita *outsourcean* tadi, kemudian kita minta supaya masalah dapat diselesaikan dalam masa tiga hari dan PAIP juga telah berjaya menukarkan paip-paip yang usang. Paip-paip yang usang sudah begitu lama. Ada yang dikatakan sebelum merdeka pun ada paip ni. Saya difahamkan macam tulah dan untuk makluman Yang Berhormat daripada Kemayan sehingga hari ini, kita telah berjaya menukar paip-paip usang sepanjang 154 kilometer. Setakat hari ni 154 kilometer paip-paip usang yang telah kita tukarkan dan ini...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Itu di Kemayanlah.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Ha... ya keseluruhan negeri Pahang, di seluruh negeri Pahang Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan 186 kilometer paip sedang dalam pelaksanaan. Makna 115 kita dah tukar dan 100 dalam pelaksanaan sepanjang 186 kilometer. 186 kilometer ni daripada Kuantan ke mana? Ke Lipis dak? Lipis ke Cameron Highlands, Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Er... Bentong.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Bentong? Betul ke Speaker ni? [Ahli Dewan Ketawa]. Sebab Yang Berhormat Speaker ni jawab tetap jawab, betul salah cerita lain [ketawa]. Tak apa lepas ni kita *check* [ketawa]. Jadi, dengan peruntukan sebanyak RM200 juta yang kita belanjakan untuk menukarkan paip. Jadi, projek penukaran paip ini akan terus kita laksanakan sehingga akhir tahun 2026, insya-Allah. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila wakil daripada ini.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya bolehkah pihak PAIP mengemukakan cadangan kepada pihak TNB Pahang supaya disediakan lori *genset*, *standby* untuk masalah sebab benda ni berlaku di mana-mana? Saya rasa tak ada masalah benda ni, *genset*. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Jawapannya boleh. Boleh, insya-Allah. Saya yakin wakil daripada TNB pun ada dan membekalkan *genset* ini adalah satu perkara mudah bagi TNB lah. Lebih dari tu pun dia boleh bekalkan. Kadang-kadang saya tengok kontena dia hantar tu kalau ada program-program yang melibatkan Tuanku dan sebagainya. Boleh Yang Berhormat? Begitulah, terima kasih. Satu cadangan yang baik Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey.

ADUN BUKIT IBAM – N.40
(YB TUAN NAZRI BIN AHMAD)

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ini *last* ya saya bagi pasal Yang Amat Berhormat, minta maaf Yang Amat Berhormat dua hari tak ada rupanya *hot*, semua nak bertanya. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BUKIT IBAM – N.40
(YB TUAN NAZRI BIN AHMAD)

Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak apa saya bagi, saya bagi apa nama... soalan terakhir ni.

ADUN BUKIT IBAM – N.40
(YB TUAN NAZRI BIN AHMAD)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Tahniah kepada kerajaan atas kajian pelaksanaan untuk meningkatkan mutu perkhidmatan air. Untuk makluman Dewan, Loji Rawatan Air Kampung Rekoh menampung lebih daripada 11,000 akaun dan menyalurkan ke kawasan perumahan yang agak jauh lah. Jadi soalan saya, adakah kerajaan berhasrat untuk membina loji rawatan air di Selancar untuk menampung pembinaan kawasan perumahan yang baru selain daripada yang sedia ada? Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih Yang Berhormat daripada Bukit Ibam. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, ketidakberadaan saya di Dewan ni dua hari kerana saya mengiring Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku. Hari yang pertama di Temerloh, pingat... Tengku Mahkota dan hari yang kedua Tuanku berangkat ke kampung saya sendiri. Jadi, saya tidak dapat datang ke Dewanlah ya. Saya kena bagitahu sebab Speaker dia tak cakap habis. Dia kata, saya dua hari tak ada Dewan. Kalau dia kata saya tidak ada dua hari dia *explain* sikit, okeylah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat, saya nak bagi Yang Amat Berhormat jawab tulah. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

[Ketawa] Oh... terima kasih. Berbalik kepada soalan daripada Bukit Ibam, terima kasih kerana bertanyakan mutu perkhidmatan air sejauh... seramai 11,000 pemegang akaun. Jadi, soalan yang ditanyakan adalah... adakah kerajaan negeri akan membina LRA, loji rawatan air di kawasan tersebut? Jawapannya ialah saya minta pihak PAIP mengkaji dan meneliti cadangan tersebut kerana setiap LRA yang dibuat melibatkan kos yang tinggi. Jadi, kita tidak tahu sama ada mencukupi dengan kos yang akan dibuat ataupun ada alternatif lain dan sebagainya. Kalau sekiranya perlu, kerajaan negeri akan sokong, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya wakil daripada Ketari.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Soalan Ketari nombor 2.

[Apakah hala tuju dan perancangan kerajaan negeri untuk menggalakkan perkembangan industri pengeluaran eksport durian Musang King dari negeri Pahang?]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terima kasih kepada ADUN daripada Ketari yang telah membangkitkan tentang hala tuju dan perancangan kerajaan negeri berkaitan dengan industri pengeluaran dan eksport durian Musang King di negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Kerajaan negeri telah mengambil beberapa langkah proaktif bagi memperkukuhkan sektor pertanian melalui pemerkasaan industri tanaman durian. Berdasarkan data dari Jabatan Perangkaan Malaysia atau DOSM, keluasan tanaman durian di negeri

Pahang adalah sebanyak 15,893.63 hektar pada tahun 2022, meningkat berbanding tahun 2021 seluas 14,803.2 hektar dengan nilai pengeluaran sebanyak 122,290.97 metrik tan yang nilainya lebih kurang dalam RM2.495 juta telah dihasilkan oleh negeri Pahang. Malahan negeri Pahang telah menerima peruntukan sebanyak RM2 juta pada tahun 2024 bagi pembangunan industri durian di negeri Pahang termasuklah pemberian input tanaman durian. Selain daripada itu, pusat pemprosesan durian di negeri Pahang juga telah meningkat kepada 20 buah melibatkan daerah Bentong, Raub dan Jerantut.

Negeri China merupakan pengimport yang terbesar bagi durian Malaysia dan tahun 2022, sebanyak 65.63% durian di Malaysia telah dieksport ke negara China. Pertumbuhan pasaran durian di China memerlukan bekalan kualiti... berkualiti yang konsisten. Justeru, prestasi kos rantai bekalan yang optimum dan spesifikasi penarafan yang tetap amat diperlukan. Durian ini juga telah dieksport ke negara... ke luar negara dalam bentuk buah segar biji (*fresh whole fruit*) dengan izin, buah sejuk beku (*frozen hold fruits*), ulas sejuk beku (*frozen pulp*) dengan izin, dan pes dengan pasaran utama ke negara China.

Eksport durian segar ni yang pertama lebih kurang 40 metrik tan telah dihantar ke China... ke China dalam bulan Ogos yang lalulah, 24... 25 hari bulan. Kerajaan Negeri Pahang melalui Jabatan Pertanian telah berperanan dalam memperkasa industri durian di negeri ini dengan melaksanakan beberapa program terpilih. Antaranya program perkembangan teknologi, bantuan khidmat nasihat secara teknikal, perundingan seperti pembukaan kawasan, pemilihan *variety* yang berkualiti, kesesuaian tanah, kaedah pembajaan, kawalan penyakit dan perosak, pensijilan MyGAP (Amalan Pertanian Baik) *Good Agricultural Practices*, dengan izin, program lepas tuai, laluan pasaran dan penghasilan produk industri hiliran.

Jabatan Pertanian juga turut membantu pengusaha durian mengeluarkan hasil yang berkualiti melalui amalan pertanian yang baik sehingga memperoleh pensijilan MyGAP dan sijil Persijilan Organik Malaysia (myOrganic) bagi memudahkan... pengeksportan durian Musang King ke negara luar terutama sekali negara China.

Selain daripada itu, sesi bengkel dan libat urus bersama pengusaha-pengusaha tanaman durian di negeri Pahang dan pemain-pemain industri juga turut dilaksanakan bagi mengenal pasti masalah penambahbaikan yang boleh dilaksanakan dan latihan atau bantuan yang boleh diberikan kepada pengusaha durian di negeri Pahang.

Malahan sebenarnya kita juga kerajaan negeri telah meluluskan 30... bilangan 30 projek durian yang melibatkan seluas 7,454.04 ekar tanah Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri (PSK) iaitu di Bentong, kita ada 7 yang melibatkan 686.18 ekar, di Kuantan ada 3 projek yang melibatkan 1,350 ekar, di Lipis ada 6 melibatkan 1,682.98 ekar, di Maran ada satu melibatkan 41.23 ekar, di Raub ada 9 melibatkan 2,848.3 ekar di... dan di Temerloh ada 4 melibatkan 845.35 ekar dan nilai eksport dalam tahun 2022 lebih kurang dalam RM887 juta dan dijangkakan dalam tahun 2030 ianya akan meningkat sehingga RM1.8 bilion. Terima kasih Dato' Sri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, YB Ketari.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Terima kasih Dato' Sri Yang Berhormat Speaker. Terima kasih atas jawapan yang telah diberikan oleh wakil kerajaan. Memang industri durian ini adalah satu industri yang berkembang dan sepertimana yang dinyatakan menjelang tahun 2030, nilai eksport akan dijangka anggarkan sebagai RM1.8 bilion dan pada bulan Ogos memang negara China telah buka untuk pengeksporthan durian segar kepada negara China. Soalan saya adalah, adakah kerajaan telah menjalankan kajian kesesuaian buah durian Musang King segar ni dieksport ke negeri China? Sebab jangka masa *shelf life* katakan ia amat pendek bukan berbanding dengan jenis-jenis durian yang lain di mana ada negeri telah pun hasil tak tunggu... tak tunggu dia gugur.

Mereka akan petik bila ada 80% dan dieksport sampai sana dia *ripe*, dengan izin, untuk dijual. Jadi, adakah kesesuaian Musang King ini telah dikaji? Dan yang kedua sepertimana yang kita tahu umum pada bulan Ogos, hanya 33 syarikat yang dikeluarkan permit ataupun lesen untuk mengeksport ke negeri China dari oleh Kerajaan Negeri China. Apakah peranan ataupun inisiatif kerajaan negeri untuk menggalakkan lebih banyak syarikat yang dimiliki oleh anak Pahang untuk mendapat lesen ini untuk mengeksport ke negara China? Sekian, terima kasih. Dua soalan saya.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih Yang Berhormat Ketari. Dato' Sri Speaker, pertama sekali apabila dalam bulan Jun tahun 2024 ni kita menandatangani satu protokol. Protokol ini adalah satu istilah yang diberikan kepada sebarang usaha persetujuan antara satu negara dan satu negara yang lain. Misal contohnya, kalau kita nak bawa baka misalnya saya bagi contoh. Contoh baka, baka lembu ke ternakan, kita kena ada protokol dia. Dia akan bagi tahu dia ini syaratnya begini... begini... begini. Itu dipanggil protokol. Jadi satu Protokol Keperluan Fitosanitari... dipanggil Protokol Keperluan Fitosanitari pengeksporthan buah durian segar. Dulu kita eksport durian sejuk beku dalam bentuk biji, dalam bentuk ulas, dalam bentuk pes, tiga. Tapi bila kita nak eksport durian segar kerana durian segar ni negara Thailand, negara Vietnam dan negara lain dia dah hantar dah dia punya buah durian yang segar ni ke China... ke China. Tapi kita tak boleh.

Jadi, usaha telah dibuat akhirnya dalam bulan Jun, maknanya tandatangan antara G to G iaitu pada 19 Jun tahun 2024, satu persetujuan yang dipanggil sebagai Protokol Keperluan Fitosanitari pengeksporthan buah durian segar daripada Malaysia telah ditandatangani dan eksport yang pertama, *consignment*, dengan izin yang pertama, 40 metrik tan dihantar pada 24 Ogos. Tetapi dihantar secara berfasa-fasalah. Fasa pertama 15 metrik tan dihantar ke... dipanggil ke Zhengzhou dia macam ni... Zhengzhou. Dia Zhengzhou tu dia ada satu lapangan terbang kargo yang *international* besar tu. So, dihantar ke situ. Daripada situ logistik dia cukup hebat. Dia hantar... dia akan bekalkan melalui satu rangkaian logistik yang cukup lengkap. Keretapi, lori, kontena dan sebagainya dihantar tu ke seluruh 6 wilayah Chinalah yang dikenal pasti tu.

Jadi ujian dia, dia sampai je tengok tu dia buka kurang daripada 2 jam habis semua sekali. Dan durian tu *fresh* sebab dia ada protokol tu yang saya... saya maklumkan tadi. Daripada Malaysia tu kita petik bawa ke sana. Yang ni penting, terima kasih ni ADUN Ketari bangkitkan. Sebab ini bila kita buat pasaran, dia ada strategi, saingan kerana negara macam Thailand macam Vietnam, dia nampak bahawasanya Malaysia

ni sebagai satu saingan kerana pelancong-pelancong sahabat saya daripada Triang dia tahu. Dan sahabat saya daripada Teruntum dia selalu pergi ke China berjumpa dengan pelancong-pelancong di negeri China. Mereka menyatakan bahawasanya sebenarnya ada satu perkara yang dia kata *missing*, yang kehilangan sebab apa? Bila makan durian yang ada di negeri China ni tadi dia makan durian tu tak sesedap macam makan durian di Malaysia, khususnya di Pahanglah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Di Raublah.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Hah?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Makan durian di Raublah maknanya.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Macam di Raub, di Bentong, di Lipis mungkin di Lanchang, kan?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Belum... belum berbuah.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Lanchang tu bukan... Lanchang. Bukan Lanzhou, kan [ketawa]. Jadi maknanya bila makan tu rasa enak, cukup sedap. Tapi dia kata bila makan durian di... di China tu yang dieksport... yang diimport daripada Thailand dia lain. Dia rasa, dia kata di mana, di mana rahsia dia? Rupanya rahsia dia durian macam YB Ketari, dia nampak mahir juga dalam durian ni. Di Thailand, durian dia tu dia tak tunggu dia masak. Dia potong, dia buat tu dia ambil daripada pokok tu, durian tu mekar lagi. Macam kita, kira macam orang kata macam sedang daging ayamlah kalau kita orang kampung, kan? Yang durian tu kita buat gulai. Tapi demanya makan *kepong* gitu. Dia makan. Tapi bila dapat durian Malaysia, dia datang ke Malaysia datang ke Pahang, dia makan oh... sedap betul dia kabo. Mengapa? Jadi, Dato' Sri...

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya nampak ADUN Ketari tadi bila sahabat saya menyebut *kepong* tadi dia... dia buat gini [geleng kepala]. Dia tak faham. Boleh Dato' Sri *explain* sikit tak *kepong* tu macam mana? [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

[Ketawa]. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, dia nama dia bahasa-bahasa yang lama ni ya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bahasa Pahanglah tu.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Bahasa Pahang. Dia macam kulum ha... misal contohnya. Ha... lepas tu *kepong*. Jadi *kepong* ni kiranya dalam keadaan keghairahan kira macam geram ha... dia macam gigit tu dia macam penuh semangat [Ahli Dewan ketawa]. *Keponglah* tu maknanya sedap sangatlah tu. Kalau ada sedap sangat. Saya ingat gitulah Dato' Sri. Selain tu, kena tanya kepada ni sahabat saya yang pakar peribahasa. Jadi makna bila dia makan je Dato' Sri, dia nampak bahawasanya ada kelainan. Dia datang ke Pahang, makan di kebun sedap. Jadi, saingan kita ni dia mengatakan sebenarnya durian di Malaysia ni durian busuk dia kabo. Durian dah dia kira durian dah buruk. Ha... tu yang dia kata yang jadi tu dia lembik kan durian tu. Ha... dia bagi strategi inilah dengar ceritanya begitu. Tetapi sebenarnya itulah durian yang... yang masak. Sebab itu kita mengambil masa untuk meyakinkan...meyakinkan Pihak Berkuasa China. Bahawasanya durian yang kita eksport ni tadi adalah durian yang segar, masak... cukup masak dan enak dimakan. Jadi apa yang jadi (GACC) General Administrative Customs China atau dipanggil apa nama Pentadbiran Am Kastam China ni pihak yang membenarkan kita mengeksport ni tadi GACC ni tadi. Dia hantar wakil dia.

Dia hantar wakil dia, kita terima wakil dia kita bawa ke kebun. Bawa kebun ke Bentong, bawa kebun ke Raub. Bawa kebun ke Lipis, kita tunjuk kat dia. Ha... ni durian ni. Ini buah ni gugur kita sambut dengan jaring. Buah tak jatuh ke tanah. Kita ikat dengan tali. Belah tu dia makan, ha... dia *kepong*. Sedap betul dia kabor. Kalau macam tu jadi kalau tempat ni macam mana? Boleh tetapi pada masa yang sama dia nak pastikan tempat ni tadi ladang ni tadi adalah ladang yang mempunyai MyGAP. Kita Malaysia ni dia macam sijil halallah. Kita sijil halal JAKIM tu adalah satu *branding* yg cukup tersohor hingga orang kata *recognise* dah. Bagus. Kalau JAKIM ya halalan toyyiban boleh... boleh makan.

Jadi, macam kita myGAP dalam Bahasa Inggeris myGAP... myGAP, sijil *Good Agriculture Practices* ataupun dengan izin, Amalan Pertanian Yang Baik. Maksudnya racun tak banyak, bajanya sesuai dengan baja tu dan kita biarkan buah ni tadi. Bila kita nak petik buah tu dan kita tak racunkan dia supaya dia punya minimum *residual level*. Ha... apa nama *residual* ni? Kena tanya Dato' Sri Speakerlah. Maksudnya macam baki dia *residual*, baki tu dia tengok tu ada nilai yang diukur. Bahawasanya dari segi racunnya, dari segi bajanya dia tidak tertinggal dalam... dalam buah tu dia benarkan mengikut apa nama indeks kesihatan. Dia tengok tu tengok cara dia tengok ladang masuk ini bukannya dia pergi gitu. Diorang tu *trace*, dia kata *from farm to table*. Jadi bila dah tengok tu baru dia bagi kelulusan. Dah bagi kelulusan satu... satu ladang. Ini ladang ni diiktirafkan. Sebab tu pengeksportan ni permitnya dibagikan kepada syarikat... syarikat. Bukan senang, kalau tak semua orang nak eksport.

Jadi kena ada myGAP, kena ada dan lain lain. Dan bila dia myGAP... myGAP ni tak boleh tanah haram tak boleh. Dia kira macam ni. Dia nak anak tu anak halal. Kalau

kira luar nikah memang takde, dia tak terima. Jadi maknanya kena halal. Dia kena ada sama ada LPS, sama ada ada pajakan ataupun hak milik yang sah. Jadi dalam konteks seumpama ini, sebenarnya saya nyatakan tadi berbalik pada persoalan tadi dah pergi jauh... memang segarnya... kesegarannya terjamin dan ini adalah kehebatan CDC Technology. Bagaimana satu peringkat menghantar daripada Malaysia sampai ke China, tetapi nilai kualitinya tetap segar dan sampai jer dia rembat terus jer, habis. Tak sempat dia... makna kalau nak cari YB Ketari kalau nak cari apa nama sambal tempoyak dekat China memang takde lah. Memang sampai terus makan segar dan alhamdulillah sebab tu kita tengok bagaimana caranya. Kita nak *transfer* teknologi tadi dengan izin cara supaya kita dapat adaptasikan sistem tu agar buah-buah kita, sayur-sayur kita ni segar kita hantar ke seluruh Malaysia kerana keadaan cuacanya sedemikian rupa. Jadi jaminan tadi insya-Allah memang segar.

Yang kedua tadi bagaimana banyakkan... perbanyakkan itu kita ni maklumkan tadi. Kelulusan yang dipohon melalui tanah kerajaan setakat ini 7,454 ekar. Projeknya 30. Kita bagi... mohon... minta... sesuai tanah... tempat yang sesuai. Kita tengok memang ada potensi, ada kemungkinan, ada...ada potensi untuk dia mengusahakan Musang King kita bagi kelulusan melalui Perbadanan Setiausaha Kerajaan negeri tanah tu. Ini usaha kita dan yang lain-lain tu kita terpaksa juga mengambil tindakan yang sewajarnya kerana apa? Kita tak nak nanti ada durian daripada tanah-tanah yang tidak ada myGAP, tidak ada status dia masuk ke dalam pasaran. Sebenarnya negeri China ni dia *very strict*. Dia boleh batalkan terus. Yang itu yang kita tak nak kerana apa? Kita tak mahu ada pihak yang lain yang mungkin tidak termasuk dalam golongan yang boleh diberi pengiktirafan sebagai pengeksport durian Musang King yang sah masuk dalam sistem dan akan menyebabkan pengusaha-pengusaha yang betul-betul tulen ini terjejas kerana pelaburannya agak tinggi. Terima kasih Dato' Sri.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Err... Dato' Sri, satu soalan tambahan, boleh?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Satu soalan tambahan.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Saya ada satu soalan kepada Yang Berhormat EXCO ni. Untuk pengetahuan Dewan, kerajaan persekutuan melalui Kementerian Pertanian telah mempunyai satu hubungan dagang yang baik dengan... dengan negara China berhubung dengan apa nama ini edaran durian ke sana. Dan pada 25 Ogos 2024, Durian Pertama Segar Malaysia telah mendarat buat pertama kali di... di China dan diikuti oleh siri-siri rombongan Menteri Persekutuan kita ke... ke sana. Jadi, saya nak tanya Yang Berhormat EXCO adakah kerajaan negeri bercadang untuk mengambil kesempatan ini untuk menjadikan Pahang ini sebagai salah satu hub pengeluaran durian utama di Malaysia? Sebab saya kira pasaran terbuka ini adalah peluang yang terbaik untuk Pahang memperluaskan eksport durian. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Dato' Sri Speaker,

Terima kasih kepada sahabat saya YB Dilantik yang telah membangkitkan persoalan ini. Sebenarnya Dato' Sri Speaker, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, dalam perasmian Karnival Durian di Raub pernah menyatakan bahawasanya kita Pahang ni kita nak jadi hub kepada pengeluaran produk pertanian yang premium, yang bernilai tinggilah. Kalau durian tu, durian kita hebat. Kalau patin oh... kus semangat, patin Pahang. Walaupun patin ni datang daripada Puchong, orang kata Temerloh, kan? Dia macam tu. Jadi kadang bila sebut je durian, Kuala Lumpur... Dato' Sri Speaker, "durian, mari... mari... mari... durian kampung... durian kampung. Ya, mana mari? Pahang mari", nampak. Lepas tu datang pulak pengusaha daripada Raub. Dia berjual, "ini durian Pahang. Taraklah, ini Raub... pulak dah. Maknanya sampai begitu sekali. Ha... dia ni bila durian tu durian Raub... ni Pahang. Raublah... Raub... Raub... Raub. Ha... dia kabo tu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Itu dia sebut.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Raub mari!

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat, itu disebut *branding*.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Oh... *branding*, itu *branding* dia... ni *branding*. Sebab tu bila sahabat saya bertanya, adakah kita nak jadikan Pahang sebagai hab? Insya-Allah sebab tu kita nak jadikan hub... hub hasil pertanian yang premium. Hari ni saya nak maklumkan makna durian Musang King kita ni tadi kita nak pastikan kalau keluar tu memang *kaw-kaw* habis tergoleklah maknanya. Umpama kalau dia buat tu dia tengok... Musang King ada ditanam di... di China di tempat lain mengata... saya nak nyebut. Musang King ni bukan boleh kita kata Pahang saja. Ada Johor, Perak, Sarawak, Sabah, Selangor, rata semua. Pulau Pinang. Ada semua. Tapi kita punya Musang King ni yang ada di Pahang ni memang kira umpphhh!

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Rasa yang terbaik la hingga menjilat jari. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Oh... Pahang 1st [ketawa]. Jadi maknanya nak bagi...

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Minta laluan. EXCO Pertanian ni cakap je tapi bawak la ke Dewan ni jamu kawan-kawan. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang itu, insya-Allah. Saya nak maklumkan kepada sahabat saya ni Pengarah Pertanian. Ingat ni, Pengarah FAMA, semua... semua rakan-rakan, ini cabaran dia. Saya nak pastikan sebenarnya sekarang ni bukan musim durian Dato' Sri [Ahli Dewan ketawa]. Tapi kalau ada hai memang melahar baunya. Memang dia Dewan ni memang melaharlah maknanya kalau orang tak biasa [Ahli Dewan ketawa]. Durian... sekarang ni Dato' Sri Speaker, kalau kita perhatikan ni masalah kita. Masalah kita anak-anak yang ada sekarang ni bila dia ada bau musim... dia bau durian, dia semua dah macam nak pengsan, kus semangat. Tapi kita dulu tak melantun pun, tak ada benda. Tapi maknanya kalau ada tu, insya-Allah Dato' Sri.

Saya bagi jaminan ni masuk dalam hansard ni. Engkau orang semua jaga tu [Ahli Dewan ketawa]. Pengarah-pengarah ni rakan-rakan semualah. Durian ni, insya-Allah kita bawak ya, kita bagi tu dan insya-Allah kita akan... sebenarnya ini hasrat kita. Minta kerjasama daripada semua untuk kita jadikan Pahang ni sebagai hub durian Musang King dan juga premium untuk *variety* durian kita yang ada di Pahang dan jawapan untuk soalan kedua tadi. InsyaAllah kita akan ambil kesempatan tu untuk pastikan pengeksportan durian kita daripada Pahang ni akan terus konsisten dan mematuhi syarat-syarat yang telah ditetapkan oleh GSCC.

Jadi, saya minta kerjasama daripada semua daripada Ahli-ahli Dewan ni. Kalau kita mengambil tindakan-tindakan yang sewajarnya untuk meletakkan Pahang di tahap orang kata hub premium terutama sekali pengeluaran durian. Jadi minta kita bagi kerjasamalah dalam tindakan tu, kadang-kadang tu Dato' Sri ya, dia kata ni, dia ubat ni. Kadang-kadang dia pahit, tapi dia punya mujarabnya kan ialah bila lihat kita sihat. Jadi tindakan- tindakan yang kita ambil mungkin nampak sakit tetapi untuk jangka masa panjang ianya akan memberi kesejahteraan kepada negeri Pahang Darul Makmur dan insya-Allah masyarakat, rakyat dan juga generasi akan datang. Terima kasih Dato' Sri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan terakhirlah. Panjang ni, 2 soalan je dah.

ADUN TRAS – N.07

(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Pendek... pendek jer Dato' Sri Speaker, sebab dia sebut Raub... Raub... Raub tadi banyak kali. [Ahli Dewan ketawa]. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya mudah je. Dari segi teknologi sejuk beku ni sebenarnya dia memang *hi tech* apa ni, durian ni dia sejuk di bawah *minus* 80. Makna negatif 80 di bawah lagi pada kita punya vaksin COVID tu. Vaksin COVID hanya negatif 70.

Jadi soalan saya, kerana teknologi ni tinggi dan juga *investment* untuk syarikat swasta di Raub ni, untuk mereka menyewa kepada pekebun-pekebun kecil. Pekebun-pekebun kecil ni banyak sebenarnya tapi bila mereka nak menyewa ataupun nak pergi

kepada tempat peti sejuk swasta ni bayaran mahal. Adakah pihak kerajaan ingin juga melabur ataupun boleh membuat untuk *warehouse* ya sejuk ni untuk rakyat yang biasalah untuk disimpan kerana durian sejuk beku ni, sebenarnya dia boleh tahan selama 2 tahun ya sebelum di... di... dicairkan baliklah. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, nampaknya topik durian ni memang...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, kalau Yang Berhormat bawa durian tu, dia tak tanya dah soalan. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Hah... itulah. Saya nampaknya, nampak gaya macam kita jual ubatlah kan? Jadi ubat ni kadang-kadang ada setengah penjual ubat ni, ubat apa dia bawa? Kita tengok, kalau ubat ni mujarab sangat ada 20 jenis penyakit yang boleh er... apa nama... diubati dengan produk ubat tu. Jadi orang nengok tu hui... ralit bukan main. Jadi saya nampak Dato' Sri, kalau bawa durian ni, kalau ada soalan durian naik minat dah. Semalam kalau perikanan pun naik minat juga, jadi agaknya soalan apa yang mungkin kurang sikit, soalan-soalan tambahan daripada rakan-rakan ADUN ni.

Saya ni kalau bab saya tu, orang lain tu jadi jer, kadang Speaker tengok ni hai... lama betul. Bukan saya lama tapi banyak soalan tambahan [Ahli Dewan ketawa]. Itu cerita. Okey, pertama sekali terima kasih YB Tras. Sebenarnya dia punya nitrogen *anu* tu, dia *minus 80 degree centigrade*. Sebenarnya kalau kita *taruk* jari ni (angkat jari telunjuk) mahu dia keras. Tahu dak maksud dia, dia... dia jadi *frozen*. [Ahli Dewan ketawa]. Dak... dak... [ketawa] maksudnya dak... maksudnya kalau kita pergi ke Eropah, ni saya ingat ni YB Tras ni mantan Timbalan Menteri biasa pergi melawat ke luar negara. Kalau pergi Eropah wint... musim sejuk kan, dia sejuk tu baru pergi *minus* berapa, minus kan? Dato' Sri Speaker masa jadi EXCO Pelancongan bawa ke Kazakhstan. Masa tu baru pergi ingat *minus*... berapa Dato' Sri?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Minus 20.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Minus 20, ini 4 kali ganda *minusnya*, makna pergi masuk tu dia keras gitu je. Dak... dak betul ini, *no... no... no joke*. Jadi maknanya itu sebab teknologi tu dia tinggi dan er... ni faktor-faktor keselamatan dipatuhi, kalau tidak nanti dia boleh memberi kemudahan kepada mereka yang terdedah termasuk *pneumonia* kan. Maknanya radang paru-paru dan sebagainya.

Jadi sekarang ni Dato' Sri Speaker, sepertimana yang saya telah maklumkan tadi kita dah ada protokol. Kita ni, protokol er... keperluan *phytosanitary*, pengeksporan buah durian segar. Jadi YB Tras, maknanya tak payahlah nak buat ke kilang-kilang yang

berjuta-juta ni, hanya perlu kita pastikan kita patuhi protokol tu. Jadi buah segar ni dia jatuh, dia terus boleh kita ni, kita kena ada sistemlah ya, kena ada satu sistem di mana mungkin kebun-kebun kecil ni tadi yang kurang pada seekar, 4 ekar, 5 ekar ni tadi, kalau nak eksport er... dia ni... tapi kalau dia patuhi *standard* dia SOP tu, dia boleh menjual kepada satu pihak syarikat yang mengumpul, dia kumpul semua sekali dan lepas tu pematuhan ni dia *try* eksport ke China tanpa perlu pergi melalui proses yang sejuk beku tadi.

Ini satu kemajuan yang tidak perlukan modal yang besar untuk wujudkan kilang tapi yang mana yang dah ada kilang ni, saya ingat dia terpaksa juga mencari er... apa nama peluang-peluang untuk menyewa kilang... kilang yang mana modal *CapEx* ya, modal yang dikeluarkan ni tinggi untuk dia dapatkan semula pelaburan dia, jadi pihak kerajaan tak ada. Setakat ni, kita tidak bercadang untuk membina kilang-kilang baharu untuk menangani isu lambakan ataupun sebagainya. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya soalan nombor 3. Wakil daripada Jengka.

**ADUN JENGKA – N.29
(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)**

YB Dato' Sri Speaker, soalan saya nombor 3.

[Apakah dasar kerajaan berkaitan hiburan yang membabitkan persembahan wanita muslim yang tidak menutup aurat?]

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Terima kasih Dato' Sri Speaker, er... daripada Jengka... Yang Berhormat daripada Jengka bertanya mengenai tidakkah ada kerajaan menetapkan satu dasar kepada er... persembahan wanita muslim yang tidak menutup aurat? Sebenarnya memang ada Dato' Sri Yang di-Pertua... Dato' Sri Speaker, bahawasanya kerajaan negeri telah menetapkan satu Enakmen Syariah pada 2013 di bawah Seksyen 53. Bagi mereka yang tidak sopan di tempat awam. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Seterusnya wakil daripada Chini.

**ADUN CHINI – N.23
(YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya kemukakan pertanyaan yang ke-4.

[Berapakah jumlah pembinaan Rumah PR1MA dan Rumah Makmur yang telah dibina oleh Kerajaan Negeri Pahang?]

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Terima kasih kepada rakan saya daripada Chini kerana mengemukakan soalan berkaitan Rumah PR1MA Pahang. Yang Berhormat Tuan Speaker, saya nak tanya

Chini sikit. Semalam dia punya apa perumpamaan yang saya suka dengar tu, macam mana? Dia bila dah kahwin, boleh kahwin tapi cer....

ADUN CHINI – N.23
(YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN)

Er... perumpamaan, er... beranak boleh... er... apa kahwin di... dibenarkan er... buat anak tak boleh.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)

Dia kahwin boleh tapi buat anak tak boleh. Dia maksud dia, rumah... itu dia berkenaan dengan rumah yang dilaksanakan oleh pihak lain tetapi rumah PR1MA ni, kita buat tak ada perumpamaan macam tu. Cuma kalau boleh kita nak letak solar lagi atas bumbung rumah tu supaya lebih memberi kesejahteraan dan mengurangkan kos bayaran elektrik kepada pemilik-pemilik rumah PR1MA ni. Tapi nak menjawab soalan ni dia tanya berapakah jumlah rumah PRIMA yang telah siap kita bina? Rumah... rumah PR1MA Pahang yang telah memperolehi Sijil Penyiapan dan Pematuhan (CCC) hingga September 2024 adalah sebanyak 7,983 unit. Manakala Rumah-rumah Makmur kita dah 30 unit dan ini akan kita tingkatkan lagi pada masa akan datang. Untuk tahun ni sahaja, kita telah akan menyiapkan... telah menyerahkan rumah sebanyak 350 unit dan untuk tahun hadapan kita sasarkan peningkatan untuk penyerahan rumah PR1MA ni sebanyak 620 unit ya untuk pengetahuan Dewan. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya, wakil daripada Semambu.

ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Saya ingin kemukakan pertanyaaan ke-5. Terima kasih.

[Rapid Kuantan dijangka akan menamat pengoperasian bas di Kuantan dan digantikan dengan operator swasta yang baharu.

- (a) Adakah kerajaan negeri mempertimbangkan untuk mempertahankan Rapid Kuantan (Prasarana) sebagai operator Rapid Kuantan dengan faktor perkhidmatan awam kepada rakyat-rakyat Kuantan khususnya pelajar?
- (b) Perlantikan operator swasta yang akan bersifat '*profit-oriented*' mungkin akan menjejaskan perkhidmatan kepada warga Kuantan. Adakah kerajaan Negeri boleh menjamin perkhidmatan yang sama atau lebih baik daripada operator baru?]

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Assalamualaikum WBT dan selamat pagi. Terima kasih Yang Berhormat... Dato' Sri er... Speaker... Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih juga kepada ADUN Semambu yang bertanyakan berkenaan dengan perkhidmatan bas Rapid di Kuantan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Err...saya mengambil kesempatan ini untuk mengimbau sedikit sejarah Rapid ni dan mengucapkan terima kasih kepada mantan Perdana Menteri yang ke-6, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Mohd Najib bin Tun Abdul Razak atas keprihatinannya membawa pembuatan bas Rapid kepada Kuantan malahan bukan setakat masyarakat di bandar Kuantan sahaja yang menerima manfaatnya tetapi juga sampai bas Rapid ni sampai ke Pekan, sampai ke Kuala Pahang dan majlis pelancaran tersebut telah disempurnakan oleh mantan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke-6 ketika itu pada tahun 2012 dan daripada tarikh itulah perkhidmatan Rapid ni berjalan sehingga ke hari ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Er... kerajaan negeri telah mengadakan perbincangan bersama Rapid Kuantan. Rapid ni bawah Prasarana Malaysia Berhad dan juga Agensi Pengangkutan Awam Darat (APAD) pada 8 Oktober 2024 yang lalu untuk mendapat penjelasan mengenai pengoperasian bas Rapid Kuantan ini dan pihak APAD telah membentangkan berkenaan tender terbuka yang dikeluarkan oleh... ia keluaran berkenaan dengan *Stage Bus Service Transformation 2.0* ataupun SBST 2.0 di Kuantan dari tahun 2025 hingga ke 2030.

Untuk makluman Yang Berhormat, APAD juga memaklumkan bahawa Rapid Kuantan telah hadir ke taklimat tender. Walau bagaimanapun pihak Rapid tidak memasuki tender tersebut atas keputusan Ahli Lembaga Pengarah Prasarana Malaysia Berhad dengan alasan-alasan tertentu. Di antaranya pihak Rapid tidak dapat menampung kos operasi dengan kadar jumlah peruntukan yang diberi oleh pihak APAD... ataupun pihak petender. Jadi untuk makluman, SBST ni Kuantan 2.0... 2.0 Kuantan merangkumi 16 laluan dan kesemua laluan ini telah dikaji sebelum tender dikeluarkan dan selepas tender dikeluarkan ada... akan ada kajian semula keberkesanan laluan selepas 9 hingga 12 bulan perkhidmatan bas diberikan. Jadi, bagi kajian semula pengesanan laluan ini pihak APAD akan melibatkan wakil daripada kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan dan pihak kerajaan negeri sentiasa memantau pengoperasian pengangkutan bas ini agar operator yang baru dilantik nanti akan memberi perkhidmatan yang lebih baik kepada rakyat atau masyarakat di Kuantan.

Untuk makluman Yang Berhormat Speaker, walaupun pihak APAD, *sorry...* maaf. Walaupun pihak Rapid tidak masuk tender tetapi pihak Rapid akan terus meneruskan perkhidmatan sehinggalah petender baru ni atau konsesi baru ni menandatangani Surat Setuju Terima ataupun SST kepada yang berjaya nanti. Jadi untuk makluman jugalah antara perkhidmatan atau servis yang... yang... yang akan diberi oleh konsesi baru ni antaranya ialah dia akan menyediakan pas bulanan... pas bulanan sebanyak RM50.00 tanpa had. Maknanya dia beli RM50.00 dia boleh guna seberapa banyak kali nak guna pun selama sebulan. Manakala untuk... dia ada juga kad konsesi iaitu untuk OKU, pelajar dan warga emas. OKU, pelajar dan warga emas ni diberi percuma, cuma hanya bayar pendaftaran RM10.00 sekali je, bayar pendaftaran RM10.00 lepas tu perkhidmatannya adalah percuma kepada OKU, pelajar dan warga emas. Sekian, terima kasih.

ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)

Penambahan Dato' Sri. Terima kasih atas jawapan daripada wakil kerajaan negeri berkenaan dengan isu Rapid Kuantan. Cuma saya memang berharap kerajaan negeri

dapat memastikan dengan kemasukan operator swasta yang baru tu dapat memastikan *level of service* diberikan kepada penduduk Kuantan. Misalnya saya difahamkan sebelum ni Rapid Kuantan menawarkan servis kepada pelajar maksudnya selain 16 laluan dibekalkan dari Rapid Kuantan mereka sebenarnya juga membantu untuk menghantar pelajar ke sekolah.

Cuma persoalan saya ada beberapa. Pertama, kemasukan operator swasta... operator yang baru ini, adakah kerajaan negeri akan membantu untuk pertahankan pekerja-pekerja yang sekarang yang bekerja di Rapid Kuantan?

Kedua, adakah kerajaan negeri akan mempertimbangkan untuk meningkatkan infrastruktur untuk perkhidmatan bas ini? Contohnya di beberapa kawasan di sekitar Kuantan ataupun di bawah DUN Semambu contohnya di Jalan Semambu dan Jalan Haji Ahmad dia tiada stesen bas ataupun ruang menunggu untuk penumpang-penumpang bas awam. Terima kasih.

**ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)**

Terima kasih Semambu atas soalan tambahan. Berkenaan dengan pekerja Rapid *Bus* ini, selepas Rapid tidak meneruskan perkhidmatan di Kuantan ni. Untuk makluman Dato' Sri Speaker, ni ada 103... 103 pekerja Rapid sekarang yang yang bekerja dengan dengan Rapid *Bus* ni. Jadi dia akan diberi 3 pilihan. Pertamanya bersambung, mereka boleh menyambungkan perkhidmatan mereka di Kuala Lumpur atau lain-lain negeri di mana ada operasi syarikat prasarana.

Yang keduanya, 103 ni pekerja ni akan cuba diserapkan dengan syarikat konsesi baru ni. Ini memanglah pihak Rapid pun ada berjumpa dan mengharap pihak kerajaan dapat membantu, insya-Allah kita akan cuba berbincang dengan syarikat konsesi baru dilantik nanti untuk kalau dapat serapkan pekerja yang sedia ada ni dan yang ketiganya ialah Rapid akan bayar pampasan, VSS. Akan bagi VSS kepada pekerja yg memilih kalau nak pampasan ni. Itu je. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya wakil daripada Inderapura.

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mewakili ADUN Inderapura untuk mengemukakan soalan nombor 6. Terima kasih.

[Dengan rekod pencapaian prestasi pelaburan negeri Pahang yang semakin berkembang positif, bagaimana prestasi ini dilihat dapat merancakkan pembangunan ekonomi Negeri Pahang?]

**ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)**

Bismillahirrahmanirahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Selamat kembali bertugas

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Dan terima kasih saya ucapkan kepada rakan saya ADUN daripada kawasan Inderapura. Beliau bertanyakan soalan seperti berikut, dengan rekod pencapaian prestasi pelaburan negeri Pahang yang dilihat semakin berkembang positif, bagaimana prestasi ini dilihat dapat merancakkan pembangunan ekonomi negeri Pahang?

Pada 2 Julai 2024, pihak Jabatan Perangkaan Malaysia telah menerbitkan Laporan Pencapaian Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) Negeri Pahang 2023. Berdasarkan kenyataan oleh Kementerian Ekonomi, prestasi ekonomi negeri Pahang telah berkembang sebanyak 5.2% iaitu negeri kedua tertinggi dengan nilai KDNK sebanyak RM64.9 bilion pada 2022, ia adalah sebanyak RM61.7 bilion. Negeri Pahang juga berada pada kedudukan kedua teratas selepas Selangor iaitu antara 4 negeri yang bertumbuh melalui, maaf, melebihi pertumbuhan nasional. Rekod pencapaian ini bukan sahaja mengatasi purata nasional namun ia juga meletakkan kedudukan negeri Pahang sebagai antara negeri yang sedang pesat membangun di dalam negara ini.

Selain itu, dari segi pelaburan negeri Pahang juga catatkan RM16.44 bilion pelaburan komited pada tahun 2023 dengan pelaburan asing menyumbang sebanyak RM11.67 bilion. Tambahan itu, Pahang juga berjaya mencatatkan kutipan hasil sebanyak RM1.306 bilion di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Dato' Sri Wan Rosdy bin Wan Ismail pada tahun 2023 sekali gus mengekalkan prestasi kutipan hasil negeri melebihi RM1 bilion bagi tiga tahun berturut-turut. Rekod kejayaan ini sekali gus menjadi batu loncatan buat negeri Pahang untuk terus berkembang setanding dengan negeri-negeri maju lain seperti Selangor dan Johor.

Melalui pelaksanaan projek mega seperti projek infrastruktur utama seperti laluan Rel Pantai Timur (ECRL) dan juga Laluan Lingkaran Tengah Utama, *Central Spine Road*, dengan izin juga bakal melengkapkan rantai logistik di negeri Pahang sekali gus menjadikan Pelabuhan Kuantan antara pelabuhan penting antarabangsa. Selain itu, Invest Pahang juga terima pelbagai cadangan yang menarik seperti UAV ataupun Kenderaan Dron Besar Tanpa Juruterbang.

Ada cadangan untuk bangunkan pangkalan data, *data center* tapi ini tertakluk kepada keupayaan kerajaan negeri untuk membekalkan infrastruktur air dan elektrik yang cukup bersama dengan laluan gentian *fibre* yang memadai. Terdapat juga cadangan untuk membangunkan eco resort ataupun resort yang bertemakan kelestarian alam sekitar. Apa yang menarik juga adalah pembangunan penangkapan, penggunaan dan penyimpan...penyimpanan karbon dengan izin, *Carbon Capture Utilization and Storage*.

Di mana kita sedia maklum syarikat PETRONAS berminat untuk membangunkan terminal CCUS di Pelabuhan Kuantan dan ini dilihat dapat membantu industri seperti keluli dan besi, petrokimia yang menghadapi cabaran untuk mengurangkan pengeluaran karbon mereka disebabkan penggunaan tenaga ataupun *energy* yang begitu intensif untuk produk-produk mereka. Mereka boleh menggunakan perkhidmatan CCUS ini untuk mengimbangi keperluan karbon mereka di masa-masa

akan datang. Melalui rekod pencapaian ini, negeri Pahang jangka akan menjadi hab ekonomi yang lebih dinamik, mampu menarik pelaburan bernilai tinggi dan menawarkan peluang pekerjaan berpendapatan tinggi kepada rakyat setempat. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)**

Satu soalan tambahan saya. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Wakil daripada Cheka, lepas tu wakil daripada Lantikan.

**ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)**

Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri. Saya ingin bertanyakan soalan tambahan tentang Gambang Halal Park yang telah kerajaan *reservekan* lebih kurang 38 hektar, kawasan yang agak luas. Hingga setakat ini... hingga ke hari ini, berapa banyak kilang yang telah pun dibina dalam kawasan Gambang Halal Hub, halal *park* ni sebab saya tengok pelaburan China dalam sektor halal di Pahang sangat besar dan saya fikir ini strategi yang berkesan untuk kerajaan negeri bangunkan Gambang Halal Park. Cuma nak mendapat maklumat, sehingga setakat ini beberapa kilang yang dibina? Terima kasih.

**ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)**

Terima kasih sahabat saya daripada ADUN Cheka. Saya dimaklumkan, Gambang Halal Park ni terdapat beberapa cadangan yang menarik untuk kita bangunkan. Di mana kita ada cadangan seperti kilang untuk menyembelih daging halal, dan perkara ini dalam... sedang diteliti bersama-sama dengan cadangan lain yang diterima oleh pihak ECERDC. Berkenaan dengan... berkenaan dengan kilang, saya perlu dapatkan makluman lanjut daripada ECERDC. Saya fikir ada 1, 2 tapak yang sudah diisi tapi untuk perniagaan IKS, industri kecil dan sederhana buat masa ni tapi dalam masa setahun, dua, kita berharap lebih banyak lagi perusahaan kilang akan masuk.

Dan kita sedia maklum, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar juga telah mengiringi Timbalan Perdana Menteri ke Shanghai baru-baru ni untuk... untuk persidangan industri halal di sana dan kita dimaklumkan bahawasanya insya-Allah pelabur China berminat untuk membangunkan industri halal bersama. Bermakna mereka... mereka akan membawa sekurang-kurangnya RM2 billion sekiranya kita ada cadangan membangunkan industri halal yang menarik untuk dibangunkan. Terima kasih.

**AHLIYANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, nak...nak... tambah?

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI HJ WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Saya mohon mencelah sedikit untuk memberi maklumat tambahan kepada Yang Berhormat daripada Cheka. Apa yang dinyatakan oleh sahabat saya daripada kerajaan tadi memang benar. Cuma saya ada nak tokok tambah sikit. Yang pertama sekali, kita telah pun mendapat peruntukan RM78 juta daripada Kerajaan Persekutuan dan telah pun kita gunakan peruntukan tersebut itu di Gebeng. Di mana infra semua telah kita buat. Itu yang pertama.

Yang kedua, oleh sebab selepas saya mengikuti rombongan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ke Shanghai baru baru ni. Kita mendapati ada pelabur-pelabur yang ingin datang ke Pahang ni. Semasa perjumpaan saya dengan mereka, seramai 20 orang. Saya mengadakan sesi *heart to heart talk*. Di mana kita bincang, kita tanya apa yang dia nak. Dia punya *concern* ialah apa yang kita boleh berikan kepada mereka, dan saya telah bagi tahu dalam perjumpaan tersebut. Kita menyediakan kawasan tambahan 500 ekar lagi untuk tujuan *Halal Hub Industry* ni, sebab kita nak jadi *champion* di pantai timur ni, Yang Berhormat Speaker.

Jadi dalam masa yang sama, kita telah pun mendapat, nak kata komited pun tidaklah tetapi lebih kurang RM2 bilion yang akan melabur di... di Pahang ni. Jadi tindakan-tindakan awalan telah kita ambil dan saya sendiri telah bagi tahu kepada BPEN supaya *Halal Hub Industry* ini diletak di bawah saya, dan saya juga telah bagi tahu kepada YB Dato' Setiausaha Kerajaan supaya *cut the birokrasi*. Makna percepatkan tetapi jangan *compromise* dengan peraturanlah, peraturan dan prosedur yang ada tapi birokrasi kita nak potong supaya cepat. Kalau kita tidak cepat dalam perkara ini mungkin pergi ke Perak ataupun negeri-negeri lain.

Tetapi setakat hari ni Kerajaan Persekutuan memang bersama dengan kita, dan mereka pun minta supaya Industri Hab ni di Pahang menjadi juara untuk industri... *hub industry* dan kerja-kerja ke arah itu telah kita buat. Dan saya juga telah dijemput untuk mengikuti rombongan ke Dubai, (MIHAS) Malaysia International Halal Hub Industry, dan di mana di situ kita dapati ramai yang berminat di sana, dan saya juga pergi kedai yang ini di mana, di Hong Kong. Di Hong Kong ada satu kedai makan *muslim food*, tetapi 80% yang makan di kedai tersebut yang bukan Islam, dan ini menunjukkan bahawa kita ni yang bukan Islam pun masih ingin pergi kepada kedai yang ada halal ni. Jadi, kita perlu ambik peluang ini dan setakat hari ini insya-Allah ianya berkembang dengan baik dan saya minta pihak BPEN er... *from time to time* saya tanya BPEN perkembangan dia macam mana dan sebagainya, dan alhamdulillah *on the right track*lah Yang Berhormat. Insya-Allah Yang Berhormat Speaker, kita akan menjadi *champion*lah di Pantai Timur ni, industri... Industri Halal Hab.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Halal *means clean*. Dia macam tu, istilahnya halal maknanya bersih. Sila wakil daripada Lantikan.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Soalan saya kepada YB EXCO adalah dengan potensi perang perdagangan antara Amerika dan China bakal berulang disebabkan pelantikan Donald Trump sebagai Presiden Amerika. Saya ingin tahu apakah strategi kerajaan negeri untuk memastikan pelaburan yang bakal datang ke Malaysia akibat perang ini, turun ke Pahang bukan ke negeri bukan ke negeri-negeri lain? Sekian, terima kasih.

**ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)**

Terima kasih sahabat saya daripada kalangan YB ADUN Lantikan. Memang benar kita hadapi senario cabaran saingan geopolitik di antara kuasa-kuasa besar. Saya selalu lihat Malaysia sebagai pemain yang bijak mengimbangi antara kedua-dua kuasa tersebut. Jangan kita jadi pelanduk yang mati antara dua gajah sudah. Itu sebenarnya, tapi kita perlu menyantuni mereka yang... yang berada di negara China sebagai contoh syarikat-syarikat swasta di China, syarikat-syarikat antarabangsa ataupun multinasional yg sudah bertapak di China, tetapi menghadapi kesukaran disebabkan saingan geopolitik di antara Amerika Syarikat dan juga negara China. Sebagai contoh, cabaran ini di mana kita lihat kenderaan EV ataupun kenderaan elektrik.

Di mana syarikat-syarikat daripada China menghadapi kesukaran untuk mengeksport kenderaan EV ke Amerika Syarikat dan juga di negara-negara Eropah tertentu. Negara-negara tersebut telah menaikkan tarif import 100%, 200% untuk menyekat kemaraan kenderaan-kenderaan EV kerana mereka tahu mereka sukar untuk menandingi kekuatan pembuatan di syarikat China yang boleh membuat kenderaan elektrik tu jauh dengan kos lebih rendah daripada apa yang mereka boleh buat di negara-negara barat, dan syarikat-syarikat di China dan juga di multinasional yang bertapak di China ni ingin menerokai peluang-peluang untuk membangunkan perkhidmatan dan kilang mereka di Asia Tenggara.

Dan mereka ini sedang melihat negara Asean mana yang mengalu-alukan mereka, yang boleh memberikan mereka peluang untuk membuka kilang baru dan mungkin boleh JV dengan izin, *joint venture* dengan syarikat tempatan untuk mengeluarkan produk kilang yang baharu dalam pelbagai industrilah. Industri pembuatan, industri-industri UAV dan sebagainya, dan kami juga di Invest Pahang ada terima pertanyaan antaranya daripada Shenzen Science and Technology Park di mana di dalam Shenzen Science and Technology Park ini saya dimaklumkan lebih kurang er... lebih kurang hampir 100 daripada syarikat-syarikat yang berkategori *Fortune Five Hundred* yang berada dalam Shenzen Science and Technology Park.

Mereka juga sedang meninjau ya kawasan-kawasan industri yang mereka boleh mereka boleh bangunkan dalam negeri Pahang ini tapi buat masa ini ia dalam peringkat rundingan. Jadi, saya tidak boleh er... saya tidak boleh menerangkan dengan lebih *detail* apa yang sedang di bangunkan tetapi minat tu memang ada dan kami sedang menyantuni dan berbincang dengan pelbagai syarikat daripada yang bertapak di China yang ingin melebarkan sayap atau pun berpindah sama sekali ke negeri Malaysia dengan harapan ia bertapak di Pahang.

Oleh itu, adalah amat penting untuk kita permudahkan urusan para peniaga seperti yang disebut oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar sebentar tadi dan saya harap Majlis- majlis Perbandaran, Bandaraya dan Daerah menyambut dan

menyahut cabaran ini untuk apa ni mewujudkan satu ekosistem *ease of doing business* yang lebih mesra, lebih laju, lebih pantas dan kurang kerenah birokrasi di mana kita boleh bersaing dengan negeri lain dan juga negara lain secara sihat. Terima kasih.

YB DEWAN SPEAKER NEGERI

Soalan seterusnya wakil daripada Beserah.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Assamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Sri Speaker. saya mengemukakan soalan yang ke-7.

[Program Kad Kesihatan Pride Kasih telah memperuntukan RM10 Juta pada tahun 2023;

a) Berapakah bilangan sebenar mereka yang menggunakan kemudahan ini mengikut daerah? Berapakah jumlah sebenar perbelanjaan yang dikeluarkan.

b) Apakah penambakan yang telah diperkenalkan kepada program ini yang telah dijenamakan semula sebagai Makmur pada tahun 2024?]

ADUN GUAI – N.37

(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga sahabat yang bertanya daripada DUN Beserah... kawasan Beserah. Dan soalan yang ditanyakan adalah berkaitan dengan kad kesihatan Kasih Makmur. Okey, er... pada tahun... yang berkaitan dengan Kasih Makmur untuk tahun 2023 dan untuk menjawab pertanyaan tersebut di mana pada tahun 2023, kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM20 juta bagi inisiatif ini dan telah memberi manfaat kepada 30,600 penerima dan daripada jumlah tersebut, 15,067 orang adalah daripada penerima bantuan Jabatan Kebajikan Masyarakat dari Skim Bantuan Warga Emas dan juga bantuan OKU tidak berupaya berkerja dan selebihnya sebanyak 15,533 adalah terdiri daripada warga emas di peringkat DUN dan pesara KEMAS, JASA, SERANTA, Ketua Kampung dan juga bekas Ketua Kampung. Bilangan sebenar pemegang kad Pahang Pride Kasih yang telah menerima manfaat mengikut daerah pada tahun 2023 adalah seperti berikut.

Daerah Kuantan adalah seramai 2,554 orang yang mana jumlah tuntutan penggunaan ialah sebanyak RM662,808.33 dan untuk daerah Pekan penerimanya adalah 1,338 orang yang di mana tuntutannya adalah sebanyak RM298,111.08 dan untuk daerah Rompin seramai 909 orang telah menggunakan keistimewaan kad ini dengan jumlah tuntutan penggunaan sebanyak RM227,296.43 dan untuk daerah Maran 826 orang dengan tuntutan sebanyak RM232,644.99 dan diikuti dengan daerah Temerloh 2,469 orang dengan tuntutan RM686,398.86 dan juga daerah Bera 1,037 orang dengan tuntutan RM289,707.24. Untuk daerah Jerantut pula, 752 orang tuntutannya adalah RM191,328.86, daerah Lipis 1,164 orang dan tuntutannya adalah RM323,434.71.

Untuk daerah Bentong pula adalah 1,248 orang dan tuntutan yang dibuat adalah RM338,279.43 dan daerah Raub, 635 orang dan tuntutannya adalah RM111,993.66 dan untuk Cameron Highlands seramai 493 orang dan tuntutannya adalah

RM128,723.58 dan bagi tahun 2024 pula, program ini tetap diteruskan dengan penerima penerima manfaatnya seramai 31,600 orang dan Kerajaan Negeri Pahang terus merangka pelan penambahbaikan dalam setiap inisiatif yang diperkenalkan khususnya melibatkan kebajikan rakyat negeri Pahang melalui penjenamaan ini di mana di antara penambahbaikannya adalah mewujudkan aplikasi mudah alih Kasih Makmur yang mana pada tahun 2024 Pride Kasih ditukar kepada Kasih Makmur.

Dan untuk tahun 2024, seperti saya sebut tadi telah mewujudkan satu aplikasi Kasih Makmur di mana penerima boleh menyemak rekod rawatan dan baki penggunaan secara terus melalui telefon pintar masing-masing. Yang keduanya, menambah bilangan klinik panel di setiap daerah pada setiap tahun yang mana pada tahun pertama pengenalan program ini, klinik panel yang terlibat pada tahun 2022 adalah 60 buah klinik dan tahun 2023 ditambah kepada 106 buah klinik dan pada tahun 2024 klinik panel yang terlibat sebanyak 150 buah klinik dan juga kita memperkenalkan jenis rawatan yang... dan perlindungan seperti memperluaskan seperti pemberian vitamin, vaksin dan juga pemeriksaan radio... radiologi, x-ray dan juga ultrasound dan pemeriksaan kesihatan secara menyeluruh, *full medical check-up*.

Seterusnya pelaksanaan (CSR) klinik bergerak sebagai inisiatif *outreach* ke parlimen-parlimen dalam negeri Pahang untuk memberikan penerangan berkaitan kemudahan kad mendapat maklumat balas daripada penerima kad dan menawarkan pemeriksaan kesihatan asas kepada penerima yang mendapat manfaat terutamanya di kawasan-kawasan yang masih rendah penggunaan... yang menggunakan kad ini. Ya, ada kawasan yang di mana seperti saya bacakan tadi ada kawasan-kawasan yang penggunaan kadnya masih rendah dan seterusnya mengaktifkan rawatan dari rumah ke rumah iaitu *house-call* bagi pesakit terlantar dan menyertai program bersama pemimpin setempat dan karnival yang dianjurkan oleh kerajaan seperti Karnival Moh Makmur dan memberikan hebahan dan maklumat berkaitan pelaksanaan program Kad Kesihatan Kasih Makmur ini. Sekian, terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

YB DEWAN SPEAKER NEGERI

Ya, soalan tambahan.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Soalan tambahan? Terima kasih Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada wakil kerajaan yang telah memberikan jawapan di atas pertanyaan semua. Cuma soalan tambahan saya adalah berdasarkan kepada apa yang dibentangkan tadi bajet ataupun peruntukan RM20 juta diberikan tapi tahun ini kita tengok bajet ini hanya RM5 juta. Adakah ada sebarang pengurangan dari sudut perkhidmatan ini kepada pemegang kad Kasih Makmur ini atau kad kesihatan ini. Yang keduanya, adakah caj yang dikenakan oleh panel-panel klinik ini termasuk *consultancy fees*? Atau dia punya perkhidmatan... caj perkhidmatan dia dan ianya akan memberikan tuntutan yang lebih tinggi sebab kad kesihatan ni dia hanya limit RM500.00 setahun.

Yang ketiga, soalan saya adakah cadangan daripada pihak kerajaan negeri untuk memperluaskan lagi penggunaan kad ini untuk urusan-urusan farmasi? Jadi tak perlu pergi klinik. Bila mereka boleh beli sendiri di farmasi, potong daripada kad... kad kesihatan tu maka dia tak perlu bayar *consultancy fees*. Tak perlu bayar *service fees* daripada klinik, maka ini akan membolehkan menambahkan lagi mereka boleh menggunakan ruang untuk penjagaan kesihatan mereka. Terima kasih.

ADUN GUAI – N.37
(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Terima kasih kepada pertanyaan tambahan daripada sahabat Beserah. Okey, mengenai pengurangan daripada tahun lepas kepada tahun ini di mana walaupun kerajaan memperuntukkan sebanyak RM20 juta tetapi penggunaan itu sebenarnya tidak sampai kepada RM20 juta.

Tapi kita tengok pada prestasi penggunaan di mana pada perkiraan kami tahap kesihatan rakyat di Pahang ini semakin membaik di mana walaupun RM20 juta bukan semua habis digunakan. Jadi, kita melihat kepada prestasi tersebut dan insya-Allah sekiranya ada keperluan, perbincangan selanjutnya akan dibuat mengenai bajet untuk Pahang Kasih Makmur ini dan seterusnya yang untuk soalan yang kedua di mana sebenarnya pihak klinik akan hanya mengenakan perkhidmatan untuk sakit sahaja. Untuk konsultasi memang tidak dikenakan caj, percuma sahaja.

Itu perjanjian telah dibuat di antara kerajaan dengan klinik panel dan seterusnya bagi memperluaskan ke farmasi, memang ada perbincangan antara kerajaan. Insya-Allah, akan ditambah baik bagi program ini. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Wakil daripada Tahan.

ADUN TAHAN – N.09
(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

YB Speaker, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan terakhir.

ADUN TAHAN – N.09
(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

Berdasarkan... berdasarkan kepada jawapan daripada YB EXCO tadi, saya melihat angka pemegang kad Pride Kasih ini di Jerantut lebih kurang 752 orang merupakan angka yang paling rendahlah saya rasa daripada angka-angka yang disebut di daerah lain.

Cuma saya nak tanya selain daripada OKU yang tak bekerja dan berdaftar dengan JKM dan juga warga emas, apakah mekanisme lain yang dilaksanakan oleh pihak kerajaan bagi memastikan semua mereka-mereka yang layak ini dapat menikmati er... panggil program ini dan adakah wujud masalah keciciran berlaku?

Dan yang terakhir, ada kes yang saya dimaklumkan ataupun pertanyaannya daripada warga emas. Dia sebut suami dia dapat kad ni dan dia tak dapat. Adakah salah seorang sahaja yang layak dapat dalam satu rumah ataupun kedua-duanya layak dapat jika layak? Terima kasih.

ADUN GUAI – N.37
(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Terima kasih kepada sahabat yang bertanya. Okey, angka tersebut sebenarnya bukan angka penerima kad, tapi angka yang menggunakan kad tersebut. Ada yang mendapat kad tapi tidak menggunakan sebab kad ni kita bersedia untuk yang sakit. Tapi kalau dah tak sakit dalam tahun tersebut mungkin dia tidak menggunakanlah. Itu kad yang mengguna, bukan kad yang menerima dan seterusnya untuk program ini, kita akan melebihikan promosi. Macam saya katakan tadi, insya-Allah sekiranya banyak keperluan, kita akan adakan perbincangan dan dengan kebaikan hati Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita, mungkin akan ditambah lagi jumlah bagi bajet tersebut. Dan untuk warga emas, suami isteri tadi kita akan mengambil kira di dalam sebuah rumah tersebut. Kita tak bagi semualah. Kita kira siapa yang tahap kesihatan yang lebih memerlukan perkhidmatan kad tersebut. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Seterusnya kita pergi ke wakil daripada Lanchang.

ADUN LANCHANG – N.31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)

Assalamualaikum WBT Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, soalan saya nombor 8.

[Masih terdapat kawasan-kawasan penempatan di Lanchang yang tidak mendapat liputan internet jalur lebar talian tetap iatu Kg. Belengu, Taman Belengu, Kg. Baru Lebak. Ini menyebabkan pembelajaran pelajar pelajar sekolah terganggu.

- a) Sehingga kini berapa peratuskah pencapaian rangkaian 4G dibawah program JENDELA?
- b) Untuk kawasan pendalaman, apakah inisiatif segera dari kerajaan untuk mengatasi masalah liputan rangkain tersebut.]

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terima kasih Yang Berhormat Lanchang. Soalan daripada Yang Berhormat Lanchang melibatkan 3 perkara utama iaitu peratus pencapaian rangkaian 4G di bawah program JENDELA. Yang kedua, inisiatif dari kerajaan untuk mengatasi masalah liputan rangkaian di kawasan pedalaman. dan yang ketiga adalah masalah liputan internet jalur lebar talian tetap di Kampung Belengu, Taman Belengu, Kampung Baru Lebak.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Untuk makluman Yang Berhormat Lanchang, kadar capaian liputan internet di kawasan berpenduduk di negeri Pahang telah mencecah 99.33% setakat suku ketiga tahun ini berbanding 81.8% sebelum inisiatif Jalinan Digital Negara atau JENDELA dilaksanakan pada pertengahan tahun 2020.

Peningkatan pencapaian kadar liputan rangkaian 4G tersebut adalah hasil positif pelaksanaan salah satu inisiatif di bawah JENDELA Fasa 1 di negeri Pahang iaitu pembinaan sebanyak 270 menara telekomunikasi baharu dengan liputan 4G yang mensasarkan kawasan berpenduduk seperti kampung-kampung di luar bandar dan juga termasuk perkampungan Orang Asli.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setakat ini dari keseluruhan jumlah 270 menara telekomunikasi tersebut, sebanyak 168 menara telah pun siap dibina dan beroperasi manakala bakinya iaitu 102 menara disasarkan untuk selesai dan beroperasi sepenuhnya pada suku kedua tahun 2025 dan kadar capaian liputan 4G ini dijangka akan terus meningkat selepas kesemua menara telekomunikasi tersebut siap dibina dan beroperasi.

Bagi persoalan kedua iaitu di DUN Lanchang, sebanyak 6 menara telekomunikasi baharu telah dirancang di bawah inisiatif JENDELA. Daripada jumlah tersebut, 5 menara baharu yang terletak di Kampung Bolok Hilir, Kampung Belengu, Kampung Sungai Kepong, Kampung Jambu Rias dan Kampung Buntut Pulau telah siap dan beroperasi. Manakala baki sebuah lagi menara iaitu di Kampung Rantau Panjang dalam peringkat pelaksanaan yang dijangka beroperasi sepenuhnya pada penghujung tahun ini atau awal tahun hadapan.

Pihak SKMM sedia maklum dengan capaian internet yang lemah di kawasan Kampung Baru Lebak dan permasalahan ini telah diambil kira dalam perancangan yang akan datang khususnya untuk pelaksanaan projek JENDELA fasa seterusnya. Berhubung liputan internet jalur lebar 4G di Taman Belengu, liputan jalur lebar tetap adalah dari menara di bawah program JENDELA yang terletak di Kampung Belengu.

Bagi perkhidmatan internet talian tetap, semakin bersama penyedia perkhidmatan mengesahkan bahawa di Taman Belenggu dan Kampung Baru Lebak telah mempunyai akses kepada *fibre optic* yang membolehkan penduduk sekitar untuk melanggan perkhidmatan jalur tetap.

Para pengguna adalah digalakkan untuk membuat aduan secara terus kepada pemberi perkhidmatan sekiranya perkhidmatan yang disediakan adalah tidak memuaskan agar tindakan yang sewajarnya dapat diambil. Sekiranya aduan tersebut tidak dapat diselesaikan, maka bolehlah dibuat aduan terus kepada SKMM, boleh dilakukan di laman portal aduan SKMM di <https://aduan.mcmc.gov.my>.

Selain itu, SKMM juga telah membangunkan portal JENDELA Map dan aplikasi JENDELA Mobile App di <https://jendela.my> bagi menyampaikan maklumat inisiatif yang dilaksanakan oleh SKMM bagi membolehkan orang ramai untuk memberi maklum balas dan melaporkan status liputan di kawasan yang terlibat.

Bagi persoalan ketiga iaitu berkenaan masalah liputan rangkaian di kawasan pedalaman. Kerajaan Negeri Pahang bersama dengan SKMM telah melaksanakan pelbagai inisiatif di bawah JENDELA yang bermula pada pertengahan tahun 2020 meliputi pelaksanaan pelbagai projek termasuklah yang pertama, pembinaan 270 menara telekomunikasi dengan liputan 4G. Yang kedua, menaik taraf 903 stesen pemancar sedia ada ke rangkaian 4G yang telah siap keseluruhannya iaitu dinaik taraf dari er... perkhidmatan 2G dan 3G. Yang ketiganya, penyediaan capaian internet jalur lebar teknologi satelit di 69 perkampungan Orang Asli yang ini pun telah siap dilaksanakan. Yang ke-4, penyediaan sambungan rangkaian gentian optik ke 181,032 premis di seluruh negeri Pahang dan sehingga penghujung September tahun ini sebanyak 158,113 premis telah mempunyai capaian kepada gentian optik ini di mana

baki sebanyak 22,919 premis lagi sedang dalam pelaksanaan yang dijangka akan siap secara berperingkat pada penghujung tahun hadapan.

Selain itu, Kerajaan Negeri Pahang juga telah melaksanakan inisiatif secara interim yang dikenali sebagai *Pahang Rural Internet Service and Multimedia Access* atau PRISMA di bawah Bahagian Teknologi Maklumat bagi mengatasi masalah capaian internet 4G khususnya di kawasan pedalaman sementara menunggu pelaksanaan projek JENDELA oleh SKMM iaitu pembinaan menara-menara telekomunikasi tersebut siap sepenuhnya. Pada tahun ini, sebanyak 76 lokasi yang mempunyai masalah capaian internet 4G telah disediakan perkhidmatan jalur lebar satelit ini di seluruh negeri Pahang. Terima kasih, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

ADUN LANCHANG – N.31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)

Dato' Sri Speaker,

Soalan tambahan. Terima kasih kepada Yang Berhormat EXCO atas jawapan yang telah diberikan. Saya baru-baru ini ada selepas pada lawatan ke Kampung Belengu, ada satu syarikat yang hubungi pihak kami di pejabat ingin mengadakan membuat bancian terutamanya untuk keluarga miskin dengan tujuan untuk membantu pelajar-pelajar miskin di sekitar bandar Lanchang dalam lebih kurang 80 buah rumah. Jadi soalan saya, adakah projek tersebut dalam pengetahuan di bawah YB sendiri dan ataupun kerajaan? Kerana saya kira itu satu program yang cukup bermanfaat untuk pelajar-pelajar yang kurang mampu. Itu saja soalan, ya.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Er... saya nak mintak penjelasan Yang Berhormat. Syarikat apa? Itu syarikat?

ADUN LANCHANG – N.31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)

VC Telecoms.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Oh... saya tak... tak dimaklumkan dengan program tersebut. Terima kasih Yang Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya wakil daripada Cheka.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Yang Berhormat Dato' Speaker saya kemukakan soalan nombor 9.

[Adakah pihak kerajaan mempunyai garis panduan untuk majikan yang mempunyai pekerja Muslim di bawahnya untuk diberikan hak untuk solat Jumaat?]

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Speaker... Dato' Sri Speaker. Soalan ditanyakan oleh ADUN Cheka, adakah pihak kerajaan mempunyai garis panduan untuk majikan yang mempunyai pekerja muslim di bawahnya untuk diberikan hak untuk solat Jumaat. Jawapan ya, inilah garis panduannya. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih [ketawa], soalan tambahan saya ialah garis panduan kita selalu ada hingga setakat ini ada tak tindakan yang diambil? Saya tengok dalam laporan mana-mana pekerja yang tiada... majikan menghalang mereka, mereka telah buat laporan kepada jabatan... Jawatankuasa Tindakan Kerja. Tapi kita yakin tak mungkin pekerja sanggup *report* majikan dia tak bagi. Sebab implikasi mungkin dia kena tukar, mungkin dia kena pecat, mungkin dia kena buang. Jadi kita ada peraturan tapi peraturan tu menyebabkan pekerja yang tak... yang majikan... tak pernah solat Jumaat, dia kena *report* kepada jawatankuasa. Tapi saya fikir tak mungkin dia berani *report*lah. Yang jadi persoalan saya ialah apakah ada mekanisme lain yang kita boleh sama ada pihak kerajaan menyediakan satu mekanisme *online report* dan aduan yang supaya menyembunyikan maklumat *pereport* ini supaya dia tidak kena tindakan oleh majikan dia. Terima kasih.

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih soalan tambahan tadi, ADUN Cheka. Sebenarnya tadi untuk rekod JTK pada sehingga Oktober 2024 sebanyak... kita banyak aduan kita terima. Yang kes... 434 kes aduan dan 770 kes buruh yang diterima oleh JTK Pahang. Namun tiada seba... sebarang aduan yang diterima melibatkan halangan dari majikan untuk pekerja yang beragama Islam menunaikan solat... bukan solat Jumaat ya, solat. Kalau solat dia tak bagi itu pun tak ada. Kita tak terima apa-apa aduan. Sebenarnya, tuntutan agama Islam mewajibkan penganut menunaikan ibadat solat sebanyak 5 kali sehari manakala setiap hari Jumaat, pekerja lelaki wajib menunaikan solat Jumaat di masjid pada waktu Zohor selaras dengan Perkara 3(1) Perlembagaan Persekutuan yang menetapkan Islam sebagai agama Persekutuan, tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman dan damai.

Berdasar kepada Undang-undang Warta Kerajaan Enakmen 11 dan Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah 2013 Seksyen 19 menyatakan mana-mana lelaki yang akil baligh yang tidak menunaikan sembahyang Jumaat tanpa uzur syarie melakukan sesuatu kesalahan yang dan boleh apabila disabitkan didenda tidak melebihi RM2,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 1 tahun atau kedua-duanya. Sehubungan ini, JTK telah mengambil inisiatif mewujudkan garis panduan inilah untuk er... apa... mengelakkan sesuatu yang berlaku dan ya dan juga untuk memudahkan pelaksanaan tanggungjawab kepada seorang pekerja muslim dan pekerja menu... pekerja menunaikan solat dalam waktu kerja. Biasa... majikan perlu bagi pekerja muslim bersembahyang dalam 20 minit bagi waktu solat dan sekurang-kurangnya 1 jam setengah bagi solat Jumaat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat macam bagi kuliah pulak. [Ahli Dewan ketawa]

**ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)**

[Ketawa] Belum habis lagi Tuan Speaker, kalau yang bermusafir er... musafir dikecualikan. Kalau mungkin Cina dia tak faham apa tu musafir er... saya terangkan. [Ahli Dewan ketawa]. Kena belajar ni, Wakil Rakyat ini. Perjalanan jauh melebihi 81 kilometer itu panggil musafir, betul ya musafir, maaflah [Ahli Dewan ketawa]. Untuk sementara, memang tiada undang-undang yang boleh ambil terhadap... tindakan terhadap majikan sebab kita tak ada akta yang boleh er... boleh dakwa kepada majikan. So, kita haraplah Malaysia kita ini semua harmoni semua majikan dah tahu. Semua yang ada er... pekerja beragama Islam, kita bagi dia solat. Tak ada masalah pun. Kita ini hidup dalam keadaan sopan dan er... hormat- menghormati. So, sehingga hari ini tak ada masalahlah. Kalau Cheka ada aduan ini bolehlah hubungilah saya. Telefon ya, *call* nan... nanti kalau ada betul kita ambil tindakan. Okey, kita akan bagi nasihat kepada majikan yang... yang kalau yang bukan Islamlah. Kalau Islam ni tak mana tak ada masalah. Yang bagi yang *non* muslim, mungkin kita ada bagi dia nasihat. Terima kasih Tuan Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Kerajaan. Seterusnya soalan yg ke wakil daripada Padang Tengku.

**ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPHA BIN HAJI LONG)**

Assalamualaikum WBT Dato' Sri Speaker. Soalan saya nombor 10.

[Daerah Lipis Sebagai Geopark Kebangsaan.

Nyatakan pencapaian-pencapaian yang dapat dibanggakan oleh warga Lipis khususnya dan Pahang amnya setelah setahun pengiktirafan daerah Lipis sebagai Lipis Geopark Kebangsaan.

Apakah persiapan yang telah, sedang dan akan dilaksanakan bagi membolehkan Lipis Geopark diangkat sebagai UNESCO Global Geopark pada 2025.]

**ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)**

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker dan Yang Berhormat Padang Tengku yang bertanyakan soalan tentang Lipis Geopark. Untuk soalan (a), pencapaian yang dapat dibanggakan oleh warga Lipis dan Pahang setelah setahun pengiktirafan Lipis Geopark Kebangsaan. Antaranya banyak pencapaian yang kita telah capai yg pertama dari segi promosi, terdapat penggambaran rancangan Simfoni Alam oleh pihak RTM yang meliputi sejarah dan keunikan di daerah Lipis. Kerajaan negeri melalui Tourism Pahang juga telah mendirikan *holding board* promosi Merapoh sebagai *Caving Paradise* di laluan CSR. Dan juga kita telah melancarkan *Rail Tourism* yang... yang merangkumi Kuala Lipis dan Merapoh.

Pencapaian kedua, *East Express* dan *Oriental er... sorry, Eastern & Oriental Express* merupakan perkhidmatan *luxury train* dengan izin, di antara Singapore dan Malaysia. Sepanjang laluan ini, terdapat banyak produk pelancongan dan Merapoh terpilih antara banyak pelancongan ini sebagai salah satu destinasi untuk pelancong dan telah mula beroperasi sejak Februari tahun ini. Ketiga, kita telah menerima pasukan-pasukan untuk menjalankan kajian bagi meneroka dan menghargai nilai geologi, biologi serta warisan budaya.

Keempat, Lipis Geopark telah dikenal pasti keunikannya iaitu himpunan formasi kars berusia Perm-Trias yang amat jarang ditemui. Untuk maklumat Yang Berhormat-Yang Berhormat, Perm-Trias ini merupakan zaman kepupusan masa yang paling besar iaitu lebih kurang 250 juta tahun yang dahulu. Kelima, penglibatan masyarakat tempatan untuk memastikan kemampunan dan kejayaan jangka masa panjang. Sebagai contoh JPKK Kampung Relong yang telah mengaktifkan aktiviti eksplorasi Gua Bama.

Keenam, kita telah menambah kemudahan infrastruktur pelancongan melalui peruntukan kerajaan negeri dan MOTAC. Sebagai contoh, pencahayaan infra di gua-gua *via feratta*, jeti di Lembah Tanum, Chegar Perah dan lain-lain lagi. Dan ketujuh, baru-baru ini kita terima kelulusan RM1.2 juta bawah RMK untuk menaik taraf kemudahan pelancongan di Merapoh.

Untuk soalan (b), apakah persiapan yang telah, sedang dan akan dilaksanakan untuk membolehkan Lipis Geopark diangkat sebagai UNESCO Global Geopark? Yang telah dilaksanakan pertama, pembangunan Lipis Geopark ke arah Global Geopark telah dimasukkan dalam Rancangan Tempatan Daerah (Penggantian) bagi persediaan semua pihak.

Yang kedua, perancangan Kerajaan Negeri Pahang telah dibentangkan dan dipersetujui di peringkat PLANMalaysia *federal* iaitu melalui Jawatankuasa Perancang Wilayah bagi Kawasan Tanah Tinggi - Cameron Highlands - Kinta - Lojing. Ketiga, beberapa siri jaringan geopark telah diadakan. Keempat, sebuah *coffee table book* telah baru siap diterbitkan untuk meliputi keistimewaan Lipis Geopark yang sedang dilaksanakan.

Pertama, sedang menjalankan pembangunan... pembangunan fizikal sebagai contoh di Gua Bama dan tapak struktur geopark. Kedua, sedang dalam proses pelantikan perunding untuk menjalankan kajian inventori gua-gua di Merapoh. Ketiga, sedang mengadakan jalinan... jaringan dan pemerkasaan komuniti geopark dan akan dilaksanakan. Pertama, PTNP akan melantik pasukan penyelidik bagi kajian lanjutan tapak-tapak berpotensi tinggi bagi memenuhi kriteria dan merangka maklumat bagi dimasukkan dalam dokumen *dossier* yang ditetapkan oleh pihak UNESCO.

Kedua, akan meneruskan siri pemerkasaan jaringan geopark. Ketiga, akan meneruskan pembangunan fizikal. Untuk makluman Yang Berhormat-Yang Berhormat, kesemua ini adalah kriteria yang diwajibkan untuk mengangkat Lipis Geopark ke peringkat ke... ke peringkat antarabangsa. Dan selain itu, kita juga mengucapkan terima kasih kepada pihak MOTAC yang turut membantu untuk persiapan sebagai contoh memberikan kursus secara latih... kursus secara berterusan kepada pemandu pelancongan alam semula jadi dan juga melaksanakan program Kelab Pelancongan Pelajar di sekolah menengah. Terima kasih.

ADUN PADANG TENGKU – N.03
(YB DATO' MUSTAPHA BIN HAJI LONG)

Saya pertama kali nak ucapkan terima kasih kepada pihak kerajaan terutama baru ini er... kita lancarkan Pahang apa ni... *Rail Tourism* yang begitu mendapat sambutan saya lihat, cuma satu lagi saya tengok produk yang belum dihighlightkan secara... secara meluas iaitu Lembah Tanum tadi ada sebut sikit Lembah Tanum iaitu satu produk yang cukup baik yang saya tengok amat berpotensi. Dia daripada Merapoh sampailah ke di Padang Tengku. Kampung-kampung dalam Padang Tengku dan juga di er... Bukit Kota dan Bukit Betong di kawasan Jelai. Maknanya satu produk yang harus di... dibantu dan dibangunkan. Sebab yang menganjurkan er... ini adalah JKKK kampung-kampung berkenaan. Saya nak minta sentuhan secara er... tuntas oleh pihak kerajaan bagi memastikan kemudahan-kemudahan dan juga promosi serta penganjuran-penganjuran aktiviti supaya er... program-program ini ataupun Lembah Tanum ini er... mendapat... dapat dinikmati oleh berapa ramai... seberapa ramai pelancong, itu pertama.

Yang kedua ialah di Merapoh ini telah banyak menganjurkan aktiviti-aktiviti seperti *Jom Merapoh Cave* iaitu program menjelajah gua-gua kemudian *Merapoh Rainforest Trail*, program yang berkaitan dengan program larian dan juga *Merapoh Cycling* iaitu program berbasikal itu di antaranya. Tapi penyertaan saya tengok cukup baik melibat penyertaan itu ada orang-orang daripada luar negara tapi er... tak nampak ianya dimasukkan dalam calendar... kalendar pelancongan negeri Pahang. Kalau boleh adakan program-program yang berperingkat antarabangsa dan dimasukkan dalam kalendar negeri Pahang supaya er... produk-produk yang ada di kawasan Lipis Geopark ini dia dikenali dan dapat dijual er... kepada peminat-peminatnya. Terima kasih.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Terima kasih kepada Yang Berhormat Padang Tengku. Memang er... kerajaan negeri melalui peruntukan kerajaan negeri telah menaik taraf jeti di Lembah Tanum dan saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana dalam belanjawan untuk tahun depan masih meneruskan... meluluskan peruntukan untuk Tourism Pahang meneruskan usaha untuk mempromosikan pelancongan keretapi. Jadi cadangan daripada Yang Berhormat Padang Tengku akan diambil kira dan untuk kita memperkayakan promosi pelancongan di Merapoh dan Lipis.

Dan soalan kedua mengenai membuat aktiviti sebenarnya memang ada acara bertaraf antarabangsa di Merapoh sebagai contoh *Merapoh Rainforest Trail* yang dimasukkan dalam kalendar pelancongan dan memang selama ini Tourism Pahang kita menyokong dan membantu segala usaha baik daripada agensi kerajaan ataupun NGO-NGO untuk mengadakan acara bertaraf antarabangsa dan ini bajet ini memang telah pun diumumkan Yang Amat Berhormat Menteri Besar dalam bajet untuk promosi. Jadi, kita akan terus membantu. Terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Satu soalan tambahan saya. Saya... saya lihat bahawa kita kerajaan ada iktiraf tentang malim gunung ya kalau naik gunung, kita ada malim gunung. Di Lipis Geopark ini dia ada puluhan gua-gua, sebahagiannya pelancong tak boleh pergi sendiri sangat berisiko dan inisiatif orang kampung sekarang dia ada... ada *guide* tapi mereka sendiri.

Saya cadang supaya kalau boleh kerajaan pertimbangkan malim gua, *guide* yang bawa pelancong ke kawasan gua yang berisiko tinggi ni mesti kena ada *guide*, wajib dan kerajaan boleh iktiraf mereka ini sebagai satu agensi yang membantu pihak kerajaan untuk membantu pelancong dan... dan keselamatan mereka. Terima kasih.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Er... terima kasih kepada Yang Berhormat Cheka. Memang untuk membawa pelancong ke tempat pelancongan yang se... serta... sesuatu tempat pelancongan perlu ada memenuhi kriteria. Sebagai contoh ada tempat yang perlu malim gunung, ada tempat yang perlu ada er... *nature guide*. Jadi kerajaan negeri telah er... dua tahun berturut-turut kita mengadakan bengkel dan kursus percuma untuk melatih lebih ramai *nature guide* untuk memenuhi keperluan pasaran. Dengan ini, saya mengucapkan terima kasih kepada kerajaan negeri. Pada masa yang sama, kita juga dalam perancangan untuk melatih lebih ramai *caving guide*. Dia tidak sama dengan malim gunung, *caving guide* untuk *specific* untuk anak-anak kampung, anak-anak muda untuk membawa pelancong ke *caving-caving*... gua-gua dan ini adalah latihan bawah JMG sebab *nature guide* bawah Perhilitan, malim gunung bawah Perhutanan dan kita ada *caving guide* bawah agensi lain, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, soalan terakhir wakil daripada Panching.

ADUN PANCHING – N.19
(YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Soalan saya nombor 11.

[Status projek STRFP di Felda Panching Selatan: Mohon penjelasan lanjut daripada EXCO yang berkenaan mengenai perkembangan terkini projek STRFP (Skim Tanah Rakyat Felda Perumahan) di Felda Panching Selatan. Adakah terdapat sebarang halangan atau kelewatan yang dihadapi? Jika ya, apakah tindakan susulan yang diambil?]

ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Bismillahirrahmanirrahim. Terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Assalamualaikum WBT. Terima kasih banyak kepada rakan Yang Berhormat daripada Panching yang menanyakan soalan mengenai status projek STRF yang di FELDA Panching Selatan, memohonkan penjelasan lanjut dan juga berkaitan perkembangan terkini daripada projek STRF iaitu Skim Tanah Rakyat FELDA iaitu daripada penyiasatan mengenai adakah terdapat beberapa halangan ataupun kelewatan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga Ahli Dewan sekalian, iaitu untuk makluman Yang Berhormat, Skim Tanah Rakyat Felda (STRF) merupakan inisiatif Kerajaan Negeri Pahang yang di bawah idea dan juga sentuhan daripada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar dan juga idea-idea yang bernas yang dibawakan dan juga merupakan inisiatif bagi menangani isu perumahan generasi baru FELDA dengan perancangan lebih tersusun dan juga lebih teratur. Kerajaan negeri dengan kerjasama FELDA merancang dan juga melaksanakan STRF di 18 Rancangan yang telah pun diumumkan terpilih untuk fasa awal yang melibatkan

sebanyak 2,110 unit dan alhamdulillah Panching... FELDA Sungai Panching Selatan adalah termasuk yang paling awal kita laksanakan.

Usaha ini diteruskan dengan fasa ke-2 yang bakal diumumkan di beberapa kawasan rancangan yang lain dan juga fasa seterusnya akan dilaksanakan dengan mengambil kira dengan kepada kriteria-kriteria pemilihan tapak iaitu isu-isu status tanah dan juga pertindihan tapak cadangan serta mengatasi isu-isu kesesuaian tapak yang tidak berulang seperti dapat diatasi dengan lebih baik.

Langkah-langkah awal yang telah pun dilaksanakan iaitu er... dengan izin, *kick start meeting* yang telah pun melibatkan 3 wilayah FELDA yang telah dilaksanakan pada Oktober yang lalu iaitu bersama dengan juruukur berlesen yang telah dilantik oleh FELDA iaitu Wilayah Jengka pada 9 Oktober, Wilayah Mompaga pada 11 Oktober dan juga Wilayah Kuantan pada 17 Oktober yang lalu iaitu bagi FELDA menjalankan kerja ukur di tapak STRF yang dicadangkan dan hasil daripada kerja pengukuran ini, pelan racikan dipanggil dalam dengan izin, *pre-com plan* akan dikemukakan... dikemukakan bagi menentukan jumlah lot-lot tapak untuk serahan kepada peserta yang berkecukupan mengikut syarat-syarat yang telah ditetapkan merujuk kepada garis panduan yang telah ditetapkan.

Kerja-kerja pengukuran di tapak bagi semua senarai kawasan di atas telah pun siap sepenuhnya dan pada masa ini pihak juruukur sedang dalam menyiapkan pelan racikan bagi menentukan jumlah sebenar lot yang akan diperolehi dan saiz minima keluasan setiap lot adalah 3,000 kaki persegi iaitu membawa maksud lebih kurang 40 kaki darab dengan 75 kaki persegi.

Dan juga insya-Allah Yang Berhormat, Sungai Panching Selatan termasuk dalam STRF dan ia akan dilaksanakan sepertimana dirancang. Cuma ingatan kita bersama, sekali lagi saya tegaskan sebagai mana sidang DUN yang lalu, bahawasanya kita dan kerajaan negeri dan juga FELDA tiada sebarang kutipan wang pendahuluan daripada peserta lot generasi. Semua proses pemilikan lot generasi ini selesai akan dimuktamadkan bersama di antara kerajaan negeri dan juga pihak FELDA. Yang inilah perlu kita tegaskan kepada semua generasi di luar sana yang ingin memiliki dengan mengambil borang, jangan cuba ingin membayar pendahuluan kepada sesiapa pun termasuk daripada pihak FELDA dan juga dari pihak kerajaan negeri. Sekian, terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

ADUN PANCHING – N.19 (YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA)

Soalan tambahan. Terima kasih YB EXCO. Saya nak tanya adakah permohonan untuk STRF ini telah pun dibuka dan kalau ada berapakah permohonan yang ada di Panching Selatan ini?

ADUN PELANGAI – N.36 (YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih banyak kepada Yang Berhormat Panching di atas soalan yang dikemukakan permohonan ini dan mengikut senarai 18 kawasan yang telah diumumkan, pihak kami pun telah menerima dan Sungai Panching Selatan sebanyak 70 lot yang telah pun diracik dan diluluskan oleh pihak juruukur berlesen dan setakat ini itulah borang ataupun perakuan yang telah diterima oleh pihak FELDA dan juga pihak kami telah pun menerima permohonan

tersebut dan sedang pun dinilai secara terperinci. Terima kasih banyak Yang Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah selesai membincangkan 11 pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan ini selama 30 minit untuk minum pagi dan persidangan akan disambung semula pada pukul 12.00 tengah hari ini. Persidangan ditempohkan.

[Persidangan ditempohkan]

[Persidangan disambung semula]

**SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025)
2024 DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR 2025.**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita masih lagi dalam perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2024 (2025) dan usul Anggaran Pembangunan dan Pembekalan Air 2025. Rang Undang-undang dan usul ini telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada Jumaat, 29 November 2024 dan dibahaskan pada hari Isnin, 2 Disember 2024 dan hari Selasa, 3 Disember 2024. Hari ini kita akan menyambung semula perbahasan Rang Undang-undang dan usul tersebut.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sebagaimana jadual perbahasan yang diedarkan, seramai 5 orang Ahli-ahli Dewan akan berucap dalam majlis ini. Sukacita saya... sukacita saya ingin memaklumkan bahawa ruang perbahasan yang diberikan perlulah digunakan dengan sebaiknya. Setiap Ahli Yang Berhormat diberi masa 15 minit sahaja untuk perbahasan. Saya juga ingin memaklumkan bahawa Kertas-kertas Mesyuarat Dewan Negeri yang diedar di dalam fail persidangan adalah bersifat EMBARGO dan tidak dibenarkan untuk diulas dan dibahas sebelum tarikh pembentangan.

Saya ingin merujuk kepada Peraturan Mesyuarat Dewan Negeri Pahang Perkara 19 (4), semua Kertas-kertas Rang Undang-undang atau risalah mesyuarat yang akan di EMBARGO sehingga suatu tarikh yang dinyatakan hendaklah dilekatkan slip pada maksud itu dan mana-mana orang yang mengeluarkan Kertas-kertas Mesyuarat, Rang Undang-undang atau risalah mesyuarat tersebut atau sebahagian daripadanya sebelum tarikh yang telah ditetapkan hendaklah disifatkan telah melakukan suatu perbuatan menghina majlis. Bagi permulaan perbahasan, saya ingin menjemput wakil Yang Dilantik, Yang Berhormat Tuan Rizal bin Jamin untuk berucap.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh, salam sejahtera, salam Malaysia Madani, salam Pahang 1st. Barisan kepimpinan EXCO Kerajaan Negeri Pahang, Ahli-ahli Yang Berhormat, Ketua-ketua Jabatan dan juga sidang hadirin di Dewan Yang Mulia ini. Terima kasih tak terhingga er... kepada semua er... terutamanya Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah melantik kami ke barisan ADUN-ADUN Lantikan. Sepertimananya rakan-rakan Ahli Berhormat yang lain, saya juga ingin mengucapkan setinggi-tinggi ucapan tahniah kepada kerajaan negeri di atas pencapaian berkaitan dengan hasil lebih daripada RM1 bilion selama 3 tahun berturut-turut. Terdapat juga perkara-perkara lain yang saya rasa wajar diberi pujian yang tinggi. Antara lain, KDNK Negeri Pahang yang mencapai tahap 5.6% berbanding dengan 3% di peringkat nasional.

Tapi perkara yang paling menarik perhatian saya adalah berkenaan dengan gred ataupun pencapaian audit bagi negeri Pahang di dalam bab tatakelola kewangan di mana ia mencatatkan tiada teguran. Sepanjang karier saya berkerja di bidang

perbankan, sekiranya kalau tiap tahun kita dapat 2, 3 teguran itu sudah merupakan pencapaian yang baik, inikan pula kali pertama saya melihat kerajaan negeri mendapat teguran sifar, tiada teguran langsung terhadap tatakelola kewangan. Jadi saya rasa itu satu perkara yang kita amat banggakan. Dan juga saya melihat pencapaian ataupun perbelanjaan kerajaan negeri setiap tahun ada *surplus* yang mencapai jumlah ratusan juta dan saya percaya *surplus* ini digunakan untuk kebajikan ataupun kemaslahatan rakyat Pahang.

Sekali lagi, kita ucapkan setinggi-tinggi ucapan tahniah dan pencapaian ini, saya rasa adalah hasil kerja keras segenap lapisan kakitangan sampailah ke pihak Yang Amat Berhormat Menteri Besar membuahkan hasil yang begitu baik ini. Jadi, dengan ini saya sangat bersetuju dengan semalam ucapan daripada rakan saya daripada Kemayan bahawa kerajaan negeri ni dah molek dah cantik. Jadi, kita perlu kekalkan teraju kerajaan negeri ni tak perlulah kita mencari teraju yang lain. Dan saya juga percaya bahawa rakyat negeri Pahang adalah matang dan bijak apabila sampai masanya akan terus mengekalkan kerajaan yang ada ini.

Yang Berhormat Speaker,

Kalau kita teliti pembentangan belanjawan kerajaan negeri ini, kita dapat melihat bahawa *contribution*, dengan izin ataupun sumbangan terhadap KDNK negeri Pahang yang hampir mencapai RM65 billion ini kebanyakannya disumbangkan oleh sektor pembinaan, sektor perlombongan dan kuari dan juga sektor perkhidmatan. Lebih daripada 52% disumbangkan oleh ketiga-tiga sektor yang saya sebutkan tadi.

Jadi saya merasakan sudah sampai masanya untuk Kerajaan Negeri Pahang memikirkan sumber-sumber lain ataupun punca-punca lain untuk terus membangunkan dan juga meningkatkan lagi ekonomi bagi negeri Pahang. Jadi, saya juga turut tertarik apabila YB EXCO Pelaburan dan Industri menjawab soalan pada hari Isnin lepas, beliau mengatakan bahawa salah satu daripada potensi negeri Pahang ini untuk dibangunkan adalah produk berasaskan alam semula jadi. Jadi, produk berasaskan alam semula jadi ini dikenali sebagai *Nature Based Solution* ataupun NBS, dengan izin.

Jadi kepentingan produk NBS ini Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian adalah ia digunakan untuk mengatasi ataupun menangani masalah perubahan iklim yang sangat serius bukan sahaja di Malaysia ataupun di peringkat antarabangsa sekali pun. Jadi produk NBS ini adalah diperlukan oleh syarikat-syarikat ataupun pemain industri yang terlibat dalam bidang perkapalan, dalam bidang *aviation*, dengan izin ataupun bidang penerbangan dan juga syarikat-syarikat yang terlibat di dalam penjaan tenaga fosil.

Jadi bagi negeri Pahang, kita agak berpotensi untuk membangunkan produk NBS ini. Dan di dalam ucapan belanjawan juga, Yang Amat Berhormat Menteri Besar turut memberikan penekanan terhadap kelestarian biodiversiti alam sekitar dan antara lain yang dicadangkan adalah untuk menggandakan usaha penanaman pokok-pokok, disebutkan juga lebih kurang 100 juta pokok dicadang untuk ditanam dan juga ditambah dengan inisiatif-inisiatif lain seperti pembangunan taman-taman negeri seperti yang terdapat di Lipis Geopark oleh Perbadanan Taman Negeri.

Semua perkara yang saya sebutkan tadi, Ahli-ahli Dewan sekalian berupaya ataupun berpotensi untuk dijadikan sumber pendapatan kerajaan negeri melalui instrumen kredit karbon yang boleh diapungkan di pasaran karbon. Untuk pengetahuan Ahli Dewan sekalian, Malaysia telah mempunyai satu pasaran karbon yang dibangunkan

oleh pihak Bursa Saham yang dinamakan karbon kredit, *Bursa Carbon Credit* (BCX). Jadi ini membuka peluang sekiranya kita dapat mengolah ataupun membangunkan NBS yang saya sebutkan tadi, ia boleh menjadi punca kepada produk karbon kredit. Jadi untuk pengetahuan semua, di Malaysia ini kita hanya mempunyai satu produk karbon kredit di mana ia dibangunkan di negeri Sabah. Kalau kita baca kita dapat tengok terdapat satu hutan yang dinamakan Hutan Kuamut di Sabah yang bersaiz lebih kurang 77,000 hektar telah pun diapungkan produk ini di *Bursa Carbon Credit* di Bursa Saham Malaysia.

Jadi, produk yang dihasilkan ataupun dibangunkan oleh Sabah ini, dia berupaya untuk menyerap lebih kurang 80... 800,000 tan metrik karbon dioksida ataupun gas-gas yang berbahaya dan ini kalau menurut harga yang diapungkan di pasaran kredit, sekitar RM80... RM50.00 untuk satu metrik tan. Jadi kalau didarabkan jumlah tersebut dengan jumlah er... karbon yang boleh diserap ia berupaya untuk menghasilkan pendapatan sebanyak lebih kurang RM40 juta setiap tahun er... bagi produk karbon berkeluasan seperti yang saya sebutkan tadi. Jadi saya berasakan ia adalah satu potensi yang baik untuk negeri Pahang.

Dengan itu, saya mohon mencadangkan supaya kita di negeri Pahang ini kita wujudkan satu jawatankuasa untuk mengkaji bukan sahaja daripada segi aspek perundangan, SOP dan juga daripada segi keberdayaan ataupun *viability*, dengan izin bagaimana kita juga boleh mengadakan produk *carbon credit* ini dan diapungkan sebagai sebahagian daripada perniagaan karbon dan saya juga ingin mencadangkan supaya produk *carbon credit* ini kita *develop* ataupun bangunkan dengan izin er... dalam keadaan ia patuh syariah kerana di Bursa Saham, *carbon credit* ini ia adalah satu produk yang patuh syariah. Jadi, ia memerlukan satu jawatankuasa atau satu panel syariah yang boleh membantu ataupun mengawal selia usaha-usaha pembangunan er... pembangunan produk *carbon credit* ini supaya ia patuh kepada syariah.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Dato' Sri Yang er... Speaker, boleh saya minta celah?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya.

ADUN KETARI – N.34
(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Berkenaan dengan er... cadangan YB ADUN Lantikan untuk penubuhan jawatankuasa untuk mengkaji sama ada kita dapat apungkan produk *carbon credit* ini... ini, *I think* memang satu cadangan yang begitu baik sebab kita nampak pada waktu sekarang er... masalah perubahan iklim adalah satu isu yang serius, so kalau kita dapat okey, mengkaji dan melaksanakan jawatankuasa ini dengan tujuan untuk mengapungkan apa *carbon credit* yang kita dapat dan menjana pendapatan seperti yang dijangkakan di negeri Sabah RM40 juta ia adalah satu perkara yang amat baik yang patut kita boleh pertimbangkan dan apa yang dicadangkan oleh YB ADUN Lantikan bahawa ia... kita buat satu yang mematuhi syariah juga di negeri Pahang. Saya rasa ini memang... memang satu perkara yang baik untuk kita kaji, jadi er... cuma saya nak tahu jawatankuasa ini macam mana ataupun boleh berikan

penjelasan... pencerahan jawatankuasa ini, apakah tujuan ia ataupun had ia untuk kita dapat er... apa itu merealisasikan *carbon credit* ini diapungkan di bawah bursa?

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Terima kasih er... YB Ketari. Jadi, untuk soalan itu untuk produk *carbon credit* ini er... Pasaran Saham Malaysia, *Carbon Credit Exchange Malaysia* ia merupakan satu pasaran yang patuh syariah. Jadi, sebelum sesuatu produk itu boleh diapungkan, ia mestilah melalui proses-proses syariah dan salah satu prosesnya adalah penubuhan panel syariah yang mengawal selia ataupun memantau pembangunan produk *carbon credit* ini. Jadi, itu adalah satu prasyarat. Kemudian er... saya juga nak tambah sedikit bahawa pasaran untuk *carbon credit* ini bukan sahaja di Malaysia malah ia sangat meluas dan besar di negara-negara di Timur Tengah, di mana negara-negara Timur Tengah sepertimana yang kita tahu ia adalah kebanyakannya pengeluar tenaga fosil dan kebanyakan juga mereka adalah di kalangan negara-negara yang mengamalkan agama Islam dan mereka mempunyai *standard* ataupun tahap kepatuhan terhadap syariah yang lebih tinggi.

Terdapat perdebatan yang agak meluas di er... *domain carbon credit* ini di mana jenis produk itu diperdebatkan sama ada syariah... halal ataupun tidak halal kerana barang yang didagangkan di dalam *carbon credit* adalah gas karbon dioksida dan gas-gas karbon lain yang berkaitan. Jadi terdapat perdebatan sama ada ini dibolehkan ataupun tidak dibolehkan. Yang keduanya, kaedah ataupun *method* penyukatan isi padu gas karbon ini perlu juga dipantau ataupun diselias supaya tidak timbul isu manipulasi ataupun isu penipuan di mana ia merupakan salah satu garis panduan di dalam pelaksanaan perniagaan yang berasaskan syariah. Boleh saya teruskan?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila, ada lima minit lagi.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Kena bagi lebih sedikit ini Tuan Speaker mintanya. Kemudian saya juga nak sebutkan Yang Berhormat Speaker, satu bidang lagi yang saya rasa kita boleh teroka adalah er... bidang berkaitan dengan ekonomi berkitar ataupun *secular economy*. Ia juga merupakan satu bidang ekonomi baru. Satu daripada produk yang banyak digunakan di dalam bidang ekonomi berkitar ataupun *secular economy* dengan izin, adalah penggunaan minyak masak terpakai ataupun *used cooking oil* (UCO) dengan izin. So, produk USO er... produk UCO ini digunakan untuk menghasilkan beberapa barangan pengguna seperti sabun dan yang lagi penting sekarang ia digunakan untuk menghasilkan apa yang kita katakan sebagai (SAF) *Sustainable Aviation Fuel* di mana pihak Petronas er... sedang membangunkan kilang SAF ini di Pengerang dengan kapasiti sekitar 650,000 tan setiap tahun.

Jadi kalau kita di Pahang ini, dapat membangunkan industri ini dengan menjadi pusat pengumpulan dan juga penyimpanan seperti yang disebut oleh YB EXCO tadi, *carbon storage and processing* dengan izin, jadi ia menjadi satu potensi kepada kita untuk menjana pendapatan. Jadi pada harga semasa sekarang minyak masak terpakai ini Ahli-ahli Yang Berhormat, ia dijual pada kadar ataupun pada harga RM2.50 ke RM3.00 sekilo jadi kita bayangkan dengan kapasiti sebanyak 650,000 tan ini ia akan berjumlah sebanyak lebih kurang RM1.3 bilion setahun. Jadi penting saya rasa untuk Pahang

menjadi satu hab di sebelah Pantai Timur ini untuk mengumpul, menyimpan dan membuat prapemprosesan minyak masak terpakai ini sebelum dihantar di Pengerang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada kerajaan persekutuan dengan kerjasama kerajaan negeri kerana telah melaksanakan inisiatif SejaTi er... SejaTi MADANI yang memperuntukkan geran RM100,000.00 kepada setiap komoditi er... komuniti desa di Pahang. Menurut maklumat yang dibekalkan kepada saya oleh pihak pembangunan... Pegawai Pembangunan Negeri Pahang setakat November tahun ini, sebanyak 459 kampung telah pun mendapat manfaat dan jumlahnya adalah sekitar RM30.8 juta. Jadi saya rasa ini adalah satu program ataupun projek yang baik usaha sama antara kerajaan persekutuan dan juga Kerajaan Negeri Pahang. Namun, saya ingin mencadangkan supaya pihak EXCO yang mengawal selia perjalanan kampung ini mengadakan satu garis panduan ataupun SOP terhadap projek-projek SejaTi MADANI ini dan juga projek-projek lain supaya ia dapat menghasilkan hasil sepertimana yang kita harapkan.

Terdapat juga kampung-kampung yang agak terkehadapan dalam menggunakan ataupun menjalankan projek SejaTi MADANI ini. Saya bagi contoh, Kampung Tanjung Lipis, ia merupakan kampung di pinggir bandar Lipis dan kampung ini menggunakan geran SejaTi MADANI ini untuk membangunkan apa yang dipanggilkan satu *esplanade* untuk pelancong yang datang ke Lipis. Kita tahu bahawa bandar Lipis itu dia termasuk dalam Lipis Geopark, jadi pihak JPKK Kampung Tanjung Lipis ini menggunakan dana tersebut selain daripada membangunkan *esplanade* itu, mereka juga bekerjasama dengan pihak UiTM di mana pihak UiTM membantu mereka membangunkan SOP bagaimana untuk menjalankan projek-projek pelancongan yang berdasarkan kepada konsep *community based tourism*. Jadi ini memberi nilai tambah kepada kampung tersebut untuk mendapatkan hasil yang baik daripada geran yang diberikan oleh kerajaan persekutuan. Jadi kalaulah perkara ini kita dapat luaskan lagi ataupun lebarkan lagi pada kampung-kampung yang lain, saya rasa kesan ataupun impak daripada geran SejaTi MADANI ini akan menjadi lebih berkualiti, Dato' Sri Speaker. Minum sekejap... bertepatan dengan tema bajet...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Lain macam ADUN Lantikan ini boleh minum... [ketawa] [Ahli Dewan ketawa]

ADUN TIOMAN – N.42 (YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker...

AHLI YANG DILANTIK (YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)

Bertepatan dengan tema bajet...

ADUN TIOMAN – N.42 (YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Mohon laluan, saya ingin bertanya kepada rakan ADUN Lantikan, kalau boleh dapat kongsi dalam Dewan Yang Mulia ni, berapakah peruntukan MADANI yang sesebuah komuniti tu dapat? SejaTi MADANI tu dapat? RM50,000.00 ke RM100,000.00? Boleh

kongsi bersama dalam Dewan Yang Mulia ni berapa peruntukan yang disalurkan? Terima kasih.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Untuk makluman, er... terima kasih YB Tioman. Untuk makluman, saya hanya menerima angka secara *aggregate* sahaja. Bukan angka mengikut kampung ataupun jumlah *detail* mengikut kampung. Mungkin YB EXCO...

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Ini... ADUN Tioman ni dia cuba mengusik rakan ADUN yang baru dilantik. Apa namanya sebenarnya SejaTi MADANI ni salah satu pendekatan kerajaan persekutuan untuk membantu semua JPKK di seluruh negara kita bagi mengaktifkan pelbagai aktiviti yang ada pada mereka ataupun anak-anak buah mereka di kampung masing-masing. Jadi, mereka bolehlah memohon peruntukan SejaTi MADANI ni ke Pejabat Daerah dengan menyediakan satu-satu kertas kerja yang disahkan oleh JPKK, Ketua Kampung atau JPKK sendiri yang memohon. Sama ada dia nak buat apa... program ke ataupun aktiviti dan sebagainya. Jadi, ada yang boleh mohon dengan kadar RM20,000.00 tengoklah kalau kerja tu besar, dia boleh mohon besar paling maksimum boleh sampai mencecah RM100,000.00, Dato' Sri Speaker. Tapi kalau dia kertas kerja dia tak kemas, tak cukup dia punya syaratnya mungkin dia tak diluluskan juga. Tapi setakat ini betul, sebagaimana ADUN Dilantik sebutkan tadi. Ramai sudah mendapat manfaat daripada Program SejaTi MADANI yang diperkenalkan oleh kerajaan persekutuan melalui Pejabat Pembangunan Negeri iaitu SDO dan juga Pejabat Daerah di daerah-daerah melalui DO. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh gulung wakil...

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)**

Dah nak *landing* dah ni Dato' Sri. Bertepatan dengan tema bajet, 'Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan', inisiatif yang dicadangkan oleh kerajaan negeri tidak lain dan tidak bukan adalah hanya untuk membawa manfaat dan juga kebaikan bagi rakyat negeri Pahang. Walau... walau bagaimanapun, saya ada sedikit terkilan, sedikit sahaja, *seketeh* kata orang Benta. Tak macam rakan saya semalam, dia kesal dan terkilan banyak, saya sedikit saja terkilan kerana terdapat beberapa ucapan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat yang mempertikaikan kewajaran satu

inisiatif iaitu inisiatif Juadah Makmur. Kenapa perlu diadakan inisiatif ini? Jadi untuk ini, saya menyeru kepada kita semua untuk melihat skop sedekah yang dimaksudkan oleh YB EXCO Desa ini perlu dilihat daripada konteks yang lebih luas.

Untuk itu, saya ingin bacakan hadis Nabi kita Rasulullah SAW berkenaan dengan perkara sedekah ini. Ia diriwayatkan oleh Abu Hurairah. Saya bacakan maksud dia. Antara lain Rasulullah SAW bersabda seorang lelaki berazam untuk bersedekah, lalu ia membawa sedekahnya diberikan kepada pencuri. Maka hebohlah orang ramai mengatakan pencuri mendapat sedekah daripada lelaki ini. Lelaki yang bersedekah itu berkata maha suci Allah, alhamdulillah, aku telah bersedekah. Dan dia berazam lagi untuk bersedekah. Sedekah dia jatuhlah pula ke tangan seorang penzina. Maka hebohlah orang memperkatakan hal tersebut. Lelaki yang bersedekah tadi mengatakan alhamdulillah, aku telah bersedekah.

Kemudian lelaki ini bersedekah lagi. Kali ini sedekah dia itu jatuh pula ke tangan orang kaya. Hebohlah juga orang ramai mengatakan perihal ini. Dan lelaki tadi mengatakan alhamdulillah, maha suci Allah aku telah bersedekah. Maka dikatakan kepada lelaki ini. Diriwayatkan lelaki ini telah bermimpi didatangi oleh malaikat bahawa sesungguhnya sedekah engkau kepada pencuri menyebabkan pencuri itu berhenti mencuri. Sedekah engkau kepada penzina akan menyebabkan dia berhenti dari berzina. Dan sedekah engkau kepada orang kaya akan menyebabkan dia turut membelanjakan hartanya ke jalan Allah. Ini adalah hadis di dalam Riwayat Bokhari Hadis 1421. Jadi ini menunjukkan...

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Mintak... mintak laluan sikit, boleh? Tuan Speaker... Dato' Sri, saya nak mintak laluan sikit sebab dia sebut nama saya tadi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ha... sila.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Er... jadi...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh baca tak hadis tu? [Ahli Dewan ketawa]

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

[Ketawa] Insya-Allah kita bagi saya masa lebih sikit, boleh. Baik, tadi ADUN Lantikan ni dok sebut tentang Juadah Makmur dan dia bacakan hadis ni. Jadi saya nak... nak... nak mencadangkanlah kalau boleh kerajaan negeri ni untuk Juadah Makmur ni, sekarang ni musim peperiksaan dan musim banjir. Jadi apa kiranya walaupun mungkin mangsa banjir tu daripada kampung lain ataupun tak mengundi di Pahang ni ke ataupun budak-budak yang periksa SPM. Dia tak mengundi lagi ke. Apakah kiranya kerajaan negeri ni kita lanjut, *extend* sikit bantuan Juadah Makmur ni kepada para

pelajar yang sedang amik SPM ni dan juga mungkin pada mangsa-mangsa banjir? Itu sahaja Dato' Sri.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Sikit, saya nak tambah sikit. Saya nak jelaskan tentang sedekah. Sedekah ni kita sedekah duit kita. Orang tak panggil sedekah kalau kita sedekah duit kerajaan. Kerajaan ni pemberian macam Yang Amat Berhormat Menteri Besar sebut tu ialah pemberian. Sedekah ni kita sedekah duit kita sendiri baru dipanggil sedekah. Sedekah duit orang mana boleh sedekah. Jadi supaya betulkan istilah ialah supaya jangan kita kelirukan, sedekah ni duit kita yang kita bagi. Kalau duit kerajaan ialah pemberian sebagaimana yang disebut oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dalam pemberian kerajaan pada juadah sebagainya. Terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Dato' Sri Speaker,

Apa namanya cadangan daripada ADUN Yang Dilantik dan berita er... ucapan yang disampaikan oleh ADUN Yang Dilantik tu tadi adalah sangat baik dan saya sendiri dah dengar daripada mulut Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar, benda ni akan mendapat perhatian daripada kerajaan [Ahli Dewan menepuk meja]. Mungkin kita tengok dari mana cara insya-Allah sudut... apa sudutnya. Bab nak namakan dia tu sedekah ke, pemberian ke dan anugerah ke tu, itu kita boleh... bolehlah katakan apa macam apa. Sebenarnya dalam Quran pun ada sebut (Ayat al-Quran). Makna digalakkan dalam al-Quran, kita beri orang makan.

Dan rakan-rakan dalam Dewan pun ada banyak sebut. Sekarang ni ada kita menghadapi orang yang apa namanya *slow* sikit pergi sembahyang Jumaat. *Slow* sikit pergi sembahyang Jumaat. Sebenarnya masjid banyak, tepu dan penuh. Tapi mungkin dengan ada niat baik Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar ni menyampaikan Juadah Makmur ni. Ini juga salah satu cara kita menarik orang seronok datang ke masjid bukan kerana makan sangat. Tapi kerana ada silaturrahim yang diwujudkan melalui Juadah Makmur. Sebab tu dia tak sebut beri makan orang. Dia sebut Juadah Makmur supaya ada semangat silaturrahim dan ukhwah terzahir daripada Program Juadah Makmur itu. Maka orang bersemangat datang ke masjid Dato' Sri.

ADUN CHINI – N.23

(YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN)

Mohon mencelah, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya melihat Juadah Makmur ni sangat baik, usaha kerajaan. Saya juga mencadangkan kepada Ahli Dewan Negeri, barisan kerajaan untuk kita sama-sama sumbang sebanyak RM1,000.00 untuk menambah lagi Juadah Makmur di kawasan-kawasan masjid di negeri Pahang ni. Terima kasih.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)

Saya nak gulung.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila gulung.

AHLI YANG DILANTIK (YB TUAN RIZAL BIN JAMIN)

Dah. Sebenarnya tadi Dato' Sri Speaker, cuma DUN Cheka dia mengatakan bahawa sedekah ni terhad kepada individu. Mungkin saya berbeza pandangan sedikit. Kalau kita buka riwayat kepimpinan Umar al-Khattab, khalifah kita yang kedua, beliau sebenarnya ada mengadakan aktiviti seumpama ini. Di mana beliau menggunakan duit Baitulmal untuk bersedekah kain kafan kepada individu di Kota Madinah pada ketika itu. Sampai Ummul Mukminin, Siti Aisyah menerima kain kafan sedekah daripada Umar itu mengatakan bahawa aku tak perlukan kain kafan ini kerana aku dah beli kain kafan aku sendiri. Jadi saya berbeza pendapat berkenaan dengan takrifan sedekah oleh DUN Cheka itu. Jadi, janganlah pula ADUN kita lepas ni EXCO kita bagi sedekah kain kafan dekat pengunjung masjid. Jadi kang orang takut nak datang ke masjid lak [ketawa].

Jadi dengan ini Dato' Sri Speaker, saya mengambil kesempatan ini dengan rendah diri menyokong penuh ucapan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025 dan semoga kita mendapat manfaat dan hasil daripada belanjawan yang baik ini. Sekian, wassalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih kepada Ahli Yang Dilantik. Seterusnya, saya menjemput Ahli Dewan Undangan Negeri daripada Berserah untuk berucap.

ADUN BESERAH – N.12 (YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato Sri Speaker, Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, rakan-rakan Yang Berhormat, Ketua-ketua Jabatan dan para pemerhati sekalian. Saya ucap terima kasih kerana diberikan peluang untuk sama-sama mengambil bahagian di dalam membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan sekali dengan pembangunan tahun 2025. Saya nak mulakan perbahasan saya dengan mengucapkan setinggi-tinggi tahniah. Syabas kepada seluruh barisan kepimpinan negeri Pahang yang diketuai oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Ketua-ketua Jabatan dan juga semua penjawat awam yang telah berusaha keras hingga mencapai sasaran. Kita mengutip hasil kerajaan sebanyak RM1 bilion... lebih pada RM1 bilion dalam tempoh tiga tahun berturut-turut.

Ini adalah satu pencapaian yang membanggakan seluruh rakyat negeri Pahang dan kita harap bahawa ini akan terus momentum ini dikekalkan dan dipertingkatkan. Semoga kita dapat menikmati segala kemakmuran dan kesejahteraan itu bersama. Saya mengambil ruang ini juga ingin melihat bagaimana kita mampu untuk nak menambah baik daripada pencapaian yang telah baik ini. Pencapaian KDNK kita 5.2 % untuk tahun 2023 mengatasi banyak negeri lain. Johor hanya 4.5% KDNK. Perak hanya 2.7%. Kita bawah sikit pada Selangor 5.4%. Ini menunjukkan indikator sihatnya ekonomi kita bila ada pertumbuhan KDNK bertambah ini menunjukkan ekonomi kita sihat. Namun sihat ni banyak kategori, Dato' Sri Speaker. Dato' Sri Speaker pun sebagai orang sihat tapi kena makan ubat. Kalau tak makan ubat jadi tak sihat. Ada

orang tu sihat dia... dia selalu bersukan, dia sihat tak perlu makan ubat. Sama juga dengan kita menguruskan peningkatan KDNK ini... peningkatan KDNK ini. Nilai KDNK kita adalah sebanyak RM64.9 bilion ataupun RM65 billion.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat sihat, makan ubat tak? Tak makan?

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Tak makan, tak makan ubat. Alhamdulillah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bagus.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Sihat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kadang-kadang dia cakap depan kita je. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

KDNK kita 5.2% bernilai RM65 bilion jika dibandingkan dengan negeri Johor. Johor 4.5% KDNK nilai dia RM148 bilion, Perak hanya 2.7% KDNK tapi bernilai RM82 bilion, Selangor 5.4% KDNK nilainya RM400 bilion. Jadi indikator ini yang saya rasa perlu kita lihat dari sudut yang lebih untuk nak tambah sihat dengan meningkatkan nilai KDNK itu sendiri bukan sekadar *percentage* KDNK. Dengan meningkatkan...

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya mohon penjelasan sikit kalau boleh daripada apa Yang Berhormat ADUN Beserah, kita tadi buat perbandingan dengan negeri-negeri Johor, Selangor. Boleh bagi pencerahan berapakah KDNK di Kelantan dan Terengganu dan maknanya dari segi peratusan dan segi apa nama ni nilaian dia? Terima kasih.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Saya boleh, saya tak... tak ambil data tu, saya tak ada data itu di... sekarang. Saya boleh bagi jawapan bertulis jugak kepada Yang Berhormat untuk nak menjawab persoalan tersebut [Ahli Dewan ketawa]. Saya boleh cari, insya-Allah. Boleh Google je benda tu. Benda ni boleh cari... cari Google je sekarang mudah untuk dapat dari saya. Tapi saya mintak maaf. Saya tidak ada data tu. Saya tak tengok pun data tu

sebab saya nak bandingkan Pahang ni sebaris dengan negeri-negeri yang maju. Kita tahu kedudukan negeri-negeri lain kenapa kita nak bandingkan negeri yang kurang keupayaan berbandin dengan kita. Itu maksud yang saya nak cuba perbandingan. Cuma apa yang saya nak tegaskan di sini nilai KDNK ni boleh dipertingkatkan oleh kita semua sebagai Kerajaan Negeri Pahang kerana kita mempunyai banyak sumber daya alam yang boleh dimanfaatkan sebagai sumber nilai tambah sepertimana yang sedia ada. Penyumbang kepada nilai KDNK yang besar adalah pembinaan. Kemudian diikuti oleh dengan pembuatan, seterusnya pertanian dan yang akhir sekali perlombongan. Kita ada *reserve mineral* yang bernilai tinggi yang boleh kita tambah nilaikan dia supaya meningkatkan nilai KDNK kita. Sebab semua KDNK ini dikira dia mengambil semua sumber-sumber ekonomi ni.

Nilai semua sumber ekonomi ni. Kalau contohnya *bauxite*, kita ada 100 juta *reserve bauxite* yang sekarang ini kita eksport mentah, kita eksport *bauxite* cuci sikit, eksport. Apa salahnya kalau kita *downstreamkan* dia, nilai tambahkan dia dengan membuka perkilangan sebab *bauxite* ni adalah sumber utama untuk aluminium dan alum dan semuanya gunakan untuk industri dan juga pembuatan. Kalau kita boleh dapat peningkatan nilai dia daripada mentah dengan yang dah siap adalah sebanyak 300% nilai dia, itu *bauxite*. Kita ada *silica*, tempat saya banyak *silica*, sedang... sedang rancak sekarang ini. Kita eksport mentah dan sekiranya kita boleh menambahnlaikan dia dengan memproses di sini selain daripada menambahkan peluang pekerjaan, menjana ekonomi hiliran dan sebagainya.

Dia juga boleh menambahkan nilai bahan mineral kita itu. Jadi hasrat kita supaya tambah nilai ini kita jadi lebih sihat. Ekonomi negeri Pahang ini dengan nilai yang lebih mampan dan juga boleh memberikan kesan langsung yang lebih tinggi kepada kita. Hasrat kerajaan untuk nak melihat ini, saya nampak ada dengan penubuhan Pahang Mining Corporation. Saya harap Pahang Mining Corporation ini menjadi tonggak teras utama memajukan sektor perkuarian dan perlombongan ini kepada sektor ekonomi, nilai tambah yang lebih baik.

Dan kita juga menyambut baik idea untuk menubuh Akademi Mineral Pahang ini. Ini adalah saya satu... salah satu hasrat yang saya rasa untuk nak melihat... menilai bagaimana kita boleh menambah nilai sumber mineral kita, kita ada emas. Kita tahu kita REE tak lama lagi akan akan diproses. Kita ada juga bijih besi. Semua ini sumber yang begitu bernilai tinggi. Cuma saya mencadangkan supaya Akademi Mineral Pahang ini kita... kita ada Pahang Skills diletakkan di bawah Pahang Skills. Bukan berdiri sendiri di atas akademi dia kerana Pahang Skills telah berada di telah berusaha dan juga telah berada di dalam sektor pendidikan dan juga peningkatan kemahirannya telah lama.

Kita telah ada prasarana yang lengkap. Kita telah ada pengusaha dan penggerak juga pengajar-pengajar tenaga mahir mereka, maka kita perlu letakkan satu akademi satu jabatan baru di bawah Pahang Skills. Daripada kita membina prasarana baru atau melantik pengarah baru untuk menerajui Akademi Mineral Pahang. Kalau kita letak bawah Pahang Skills, kita hanya perlu menambah sebilangan kecil sahaja tenaga untuk nak menggerakkannya di bawah satu jabatan. Ini pandangan saya kita telah berbelanja peruntukan diberikan oleh Yang Amat Berhormat, RM4.5 juta untuk Pahang Skills membina prasarana dia. Jadi kita gunakan. Tapi nak bina di Lipis pun boleh tapi diletakkan di bawah cawangan Pahang Skills ataupun YP Skills kerana kita tidak perlu menambah *overhead* membebankan kita dengan dengan penubuhan baru. Jadi itu cadangan saya.

Yang keduanya, sepertimana disebut tadi adalah tentang menceburi bidang industri halal ini USD2.8 trilion. Sumbangan yang dijangka untuk industri halal adalah satu nilai yang besar. Dan terima kasih kerana telah memilih kawasan perindustrian Gebeng sebagai sebahagian daripada Taman Pembangunan Industrial... Taman Pembangunan Industri Halal di negeri Pahang. Cuma saya berharap ianya memberi... USD2.8 trilion ini satu nilai yang besar. Kita tidak mahu kita hanya sebagai pemerhati kepada industri ini. Saya mencadangkan kita terlibat dan melibatkan diri secara aktif melalui *joint venture* atau melalui apa sahaja kaedah agar nilai USD2.8 trilion ini kita dapat manfaat sedikit untuk negeri, untuk rakyat negeri Pahang dan kita harap pelabur datang tapi pelabur datang mesti bersama dengan kita sama sambut dan terlibat.

Kita tidak mahu menyerahkan 100%...100% industri ini dimanfaatkan oleh hanya tenaga luar atau orang luar. Tapi kita tidak mengambil manfaat dan... dan juga apa yang kita rasakan peluang terbaik untuk kita nak memaju dan meningkatkan ekonomi negeri dan juga rakyat negeri Pahang.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Saja nak menyampuk Dato' Sri Speaker, kalau diizinkan oleh Beserah.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Sila... sila... sila.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Beserah ni bercakap lancar, sedap dengar idea, tapi bak kata dek orang tua-tua kata, '*gar kata gelegar, rasuk juga yang menanggung*'. Jadi itu pepatah tu buka boleh Google, '*gar kata gelegar, rasuk juga menanggung*'. Rasuk ni dia duduk pada tiang, gelegar ni tempat orang letak apa bekas sirih je, Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya... saya dengar pepatah pulak, '*cakap berdegar-degar, tahi sangkut atas gelegar*'. [Ketawa]

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Jadi apa nama... gelegar ni dia buat kerja sebenarnya menanggung atap, menanggung bumbung duduk di atas, supaya orang nampak oh... ada rumah. Saya rasa Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar pergi ke China untuk mendapatkan pelaburan tu sudah tentulah hasratnya sama sepertimana yang disebutkan dan digambarkan oleh wakil daripada Beserah untuk memastikan apa namanya, orang kita dapat juga terlibat supaya mereka dapat mengecapi nikmat pelaburan yang ada. Contoh kelmarin, Lynas... kita buat Lynas. Pegawai-pegawai dia, pekerja-pekerja dia, buruh-buruh dia, walaupun ada orang luar, orang kita pun mendapat peluang dan ruang bekerja di situ. Tapi waktu itu kita bagai nak rak, seolah-olahnya kita ni sedang mengharap... menghadapi Perang Dunia Ketiga yang akan memusnahkan apa... penduduk di negeri Pahang Darul Makmur pada ketika itu.

Tapi alhamdulillah, kita nampak apa namanya orang kita dapat mengecapi nikmat daripada Lynas yang kita tubuhkan. Saya yakin Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang tidak akan melepaskan peluang itu hanya semata-mata dinikmati oleh pelabur daripada luar negara. Tetapi rakyat di negeri Pahang akan menumpang... mengecap... mengecapi nikmat pelaburan itu sama ada berskala besar ataupun dapat tumpang bekerja jual goreng pisang di tepi kilang-kilang tu pun insya-Allah, saya yakin kita... mende itu akan berlaku tapi maknanya saja jelah mencelah sebab sedap sangat dengar Beserah apa... berucap ni tadi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila sambung, Beserah.

ADUN BESERAH – N.12 (YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Kita faham apa yang hasrat disampaikan kerajaan. Sebab itu kita kata kerajaan negeri berusaha keras kita hargai, hormati dan juga yakin semua usaha dibuat. Cuma kita beri peringatan kerana tidak mahu apa yang berlaku di tempat lain atau berlaku dalam keadaan kita sekarang berulang. Kita tak mampu kawal. Kita rasa *investor* dia ada kuasa besar. Yang Berhormat EXCO Pelaburan... cuma kita kadang-kadang terpaksa mengikut mereka. Jadi, kalau boleh benda ini kita dapat kawal daripada awal, maka dia akan memberikan sedikit ruang untuk masa kita... masa depan kita. Ya, sila.

ADUN JELAI – N.02 (YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih Yang Berhormat Speaker, terima kasih Yang Berhormat daripada Beserah. Sebenarnya kebimbangan yang dibangkitkan oleh Beserah ini telah pun dibincangkan semasa saya mengadakan perbincangan daripada hati ke hati dengan 20 orang pelabur daripada China di Shanghai dan beberapa pegawai daripada MATRADE pun turut hadir. Banyak pertanyaan dikemukakan kepada saya antaranya soal tanah. Mereka kata boleh tak dapat tana dan sebagainya and *I said no*. Tanah tak boleh tapi kita boleh bagi pajakan. Banyak halangan-halangan yg kita kata tak boleh. Kita terus-terang kepada mereka. Apa yang kita boleh bagi kita bagi tahu pada mereka. Kita permudahkan premium yang mungkin diminimakan dan syarat syarat dilonggarkan. Tetapi ada perkara-perkara yg tidak boleh dikompromi sebab kita perlu juga dilihat sebagai *is of doing business*.

Kita cuma cakap je tapi kalau kita tak praktikkan tak jadi. Dan hasil daripada perbincangan tersebut, mereka sangat berpuas hati sebab kita berterus-terang. Timbalan SUK BPEN pun ada, Dato' Ali Shahbana dalam perbincangan tersebut, apa yang boleh dan apa yang tak boleh semua dah kita bagi tahu. Jadi saya nak tegaskan di sini bermakna kita... kita berpegang kepada prinsip. Kita nak kepada pelabur tetapi dalam masa yang sama kita tidak menggadaikan apa yang ada pada kita untuk mereka ada... ada *limitation*lah. Jadi sahabat saya daripada Beserah, terima kasih atas peringatan. Tapi jangan bimbanglah. Kita tahu apa yg kita buat. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

ADUN BESERAH – N.12 (YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Terima kasih Yang Amat Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, teruskan Beserah. Teruskan.

**ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)**

Terima kasih Yang Amat Berhormat. Baik saya pergi kepada perkara yang kedua berkaitan dengan tekad kelima yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat baru ni berkaitan dengan perumahan. Tahniah kerana kita ada Rumah Rakyat Pahang. Tahun depan kita nak lebih kepada 300 unit lagi untuk dibina. Cuma Rumah Rakyat Pahang ni untuk mereka yg ada tanah untuk kita bagi dia buat rumah. Tapi kita ada Rumah PR1MA yang kita tanya tentang PR1MA ni banyak terbengkalai. Pagi tadi kita beri jawapan kita ada 7,983 unit Rumah PR1MA telah dibina.

Kita ada Rumah MAKMUR, hanya 30unit yang telah dibina. Cuma saya nak... nak bangkitkan di dalam Dewan ini. Saya baru terima dua hari lepas, di tangan saya ini berkaitan dengan Rumah PR1MA. Ada iklan menjual Rumah PR1MA. Tiga iklan. Dia bagi dua hari lepas bagi pada saya dan selain pada tu ada juga maklumat bahawa rumah-rumah PR1MA ni jadi *homestay*. Rumah PR1MA sepatutnya hasrat murni kerajaan nak bina rumah mampu milik untuk mereka yang...

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Yang Berhormat mintak laluan.

**ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)**

Boleh, tambah... tambah masa sekali Yang Berhormat Dato' Sri... ada banyak *point*.

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Tak apa, Speaker bagi tambahan masa

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh... boleh. Kita sama-sama lambatlah keluar. [Ketawa]

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Ada moratorium. Bermakna siapa yang dapat rumah PR1MA, dia tak boleh jual 10 tahun. Kalau tak silap saya. Yang itu saya perkenalkan 3 tahun atau 4 tahun yang lepas. Ini tak betul. Lepas tu yang Rumah Rakyat Pahang tadi bukan perlu tanah sendiri. Tanah kerajaan pun kita bagi. Semalam, Tuanku berangkat semalam yang kita bagi Ru'RASA tu adalah... Ru'RASA macam RRP jugalah lebih kurang tanah kerajaan. Kalau tanah kerajaan tu ada kita boleh bagi kalau sekiranya keperluan kepada pemohonlah.

Jadi saya ingat Yang Berhormat daripada Beserah boleh dapatkan syarat-syarat mereka yang mendapat rumah PR1MA ni tak boleh jual. Antaranya moratorium,

kelayakan, berapa dan sebagainya. Apa yang mereka buat itu adalah salah dan kita boleh ambik tindakan. Saya harap EXCO Perumahan akan buat sesuatu. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila gulung, Beserah.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Sekejap... sekejap je Yang Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ha... okey. Sila.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Kadang kadang ada rumah...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

EXCO Perumahan.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Rumah kerajaan ni, contohnya rumah Projek Perumahan Rakyat (PPRM). Ada juga akan dibina harga dekat RM200,000.00 lebih RM300,000.00, jual dalam RM35,000.00... RM45,000.00. Contoh di Nenasi dan projek yang akan datang kita akan buat lagi Projek Perumahan Rakyat ni daripada KPKT pun berharga macam tu. Rumah PR1MA Pahang pun macam tu juga, harga RM150,000.00, Semi-D. Memang orang sangat berminat, macam rumah Projek Perumahan Rakyat di Nenasi tu. Ada juga yang kita dapati dia jual tu dengan dia buat... PA. Atas PA, yang sebenar tu benda tu tak boleh dia tak...dia tak boleh buat. Tapi kita kadang-kadang kita tak tahu dia menjual tu dengan membuat *side agreement* lain pulak.

Lepas 10 tahun besok baru serah balik. Ini perkara-perkara yang kadang-kadang kita perlu mencari cara untuk mengatasi perkara-perkara sedemikian daripada berlaku. Yang disalahgunakan ni mungkin akan dating, kita boleh tarik balik rumah ni supaya tak dijual dengan sebegitu rupa. Menyalahgunakan apa pemberian kerajaan yang sebaik ini, ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Apa yang saya nak sampaikan sebenarnya nak beri tahu bahawa ada kelemahan dalam proses pemilihan pembeli. Rumah PR1MA ni dia masuk *online system*. Dia

boleh beli pendapatan RM10,000.00 ke bawah. RM10,000.00 ke bawah ni T20 punya level. T20... RM7,000.00 lebih je pendapatan dia. Maknanya orang yang M40... B40 terpaksa bersaing dengan T20 tu dapat rumah. Orang T20 dia beli rumah lain. Makna hasrat murni yang saya sebut kerajaan nak bagi rumah kepada setiap rakyat tak tercapai, kerana orang yang beli ni orang yang dah ada rumah. Sebab tu dia jual balik. Orang yang beli ni orang boleh buat *homestay*. Dia ada rumah lain. Ini yang... yang kita kena tengok dan kita nilai sebab hasrat ni bagus...

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Yang Berhormat saya nak mohon celahlah. Jadi kalau yang sebegini rupa katalah orang dah ada rumah, dapat rumah lagi. Tolong bagi maklumatlah secara terperinci.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Saya baru dua hari lepas dapat...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Difahamkan rumah PR1MA ni pemilik pertamanya, *first time. First time buyer...*

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Rumah PR1MA ini adalah rumah yang untuk pemilik pertama yang pendapatan seisi rumahnya RM10,000.00. Itu kerana kita dapati kajian ya. Kadang-kadang RM10,000.00 ni ada yang tak mampu untuk beli rumah lagi kerana dengan ada nak bayar keretanya. Nak bayar orang gajinya. Nak bayar berbagai-bagai lagi. Tentang keperluan kehidupan dan kita dapati bahawa pendapatan seisi rumah tu dengan RM10,000.00 tu boleh ditawarkan untuk membuat... membeli rumah PR1MA Pahang ni. Dan kita membuat penapisan yang teliti. Kita nak tengok dari mana pendapatannya ke mana, anaknya berapa dan kita memberi mengikut justifikasi yang tertentu supaya kita boleh menawarkan rumah tersebut kepada yang layak.

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Niat murni hasrat kerajaan itu sangat baik. Cuma bila terjadi begini, dia telah memberikan satu impak yang negatif kepada usaha kita yang baik. Jadi kena... sebab tu kita tengok bagaimana proses pemilihan, syarat-syarat dan sebagainya.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Saya nak menyampuk juga sikit Dato' Sri Yang diPertua...

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Panjang ni....

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Sikit je. Dato' Sri Yang di-Pertua...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dah alang-alang menyampuk, menyampuklah semua. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Kita begini... kita begini... kita begini Dato' Sri. Hasrat kerajaan macam... macam sahabat saya EXCO Perumahan sebut, macam Yang Amat Berhormat Menteri Besar sebut, macam ADUN Beserah sebut. Tapi rakyat ni, apa nak buat rakyat kita begitu. Zaman nabi dulu ada satu hamba Allah sahabat nabi dia ni ahli syurga. Namanya Nur Aiman. Nur Aiman ni, kerja dia macam nilah. Maknanya dia selalu main *kelik* dengan nabi. Unta tetamu nabi dia sembelihnya. Ha... unta tetamu nabi ni datang berkunjung, dia pergi sembelih. Nabi kena gi tebus. Kesian ke Nur Aiman punya hal. Akhirnya Nur Aiman ni, Rasulullah kebumi masuk dalam kubur dan Rasulullah kata, Nur Aiman sedang bergembira di dalam kubur disambut oleh para malaikat. Padahal dia perangnya macam... macam hak yang ADUN Beserah *kabor* tadi. Makna ada rakyat kita yang nakal ni, dia pandai *kelik*, dia main *tui* Dato' Sri Speaker, apa nak buat? Kerja kita ni menolong rakyat. Kerja rakyat memang dia nak mengakal ke Wakil Rakyat. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

[Ketawa] Terima kasihlah er... kepada Ahli Majlis Kerajaan, Kerdau. Itulah maksud saya. Saya nak pergi *point* lain. Belum... belum habis lagi ada dua *point* ni, pertama. Yang kedua adalah berkaitan... perkara ketiga berkaitan dengan sumbangan yang diberikan *one off* sebanyak RM559,000.00 kepada Pusat Pemulihan Dalam Komuniti. Er... Pusat Pemulihan Dalam Komuniti ini adalah merupakan satu institusi yang penting kerana mereka adalah merupakan penggerak sukarelawan yang membantu er... mengendalikan golongan-golongan OKU secara sukarela dan ucap terima kasih kerana kerajaan negeri menyumbang RM559,000.00. Cuma, ada sedikit keluhan daripada penggerak pusat pemulihan sekarang apabila Pusat Pemulihan Dalam Komuniti ini dikehendaki memohon sebagai lesen pusat jagaan dan nak memohon lesen pusat jagaan ini banyak dia punya syarat dan prasyarat daripada PBT, daripada Bomba, Kementerian Kesihatan dan sebagainya. Memang betul, kita perlukan itu dan nak mohon tu pula dia perlukan perbelanjaan, sebab nak menyiapkan premis dia. Maka saya harap ada bantuan sedikit daripada pihak kerajaan, mana-mana Pusat Pemulihan Dalam Komuniti ini yang perlukan bantuan untuk mendapatkan lesen dari sudut bangunan dia, persiapan bangunan, prasarana dan sebagainya sebab nak dapat lesen pusat jagaan ni dia ada banyak syarat dan er... dan perlu dipenuhi baru dapat lesen daripada JKM.

Dan dalam masa yang sama, Pusat Penjagaan Pemulihan Dalam Komuniti sekarang ini tidak menerima geran. Mereka hanya menerima bantuan kewangan daripada JKM secara perkapita. Er... penyelia dia bayar RM1,500.00 sebulan, sukarelawan RM1,200.00 sebulan dan pelatih-pelatih dia RM300.00 sebulan. Jadi er... dan tidak ada geran untuk er... penyelenggaraan bangunan, buat aktiviti dan sebagainya. Jadi, *one off* yang diberikan oleh kerajaan negeri itu membantu banyak dan saya harap

boleh dipertingkatkan sedikit, bagi geran ataupun *one off* untuk menjalankan aktiviti sebab pelatih di OKU di Pusat Pemulihan Dalam Komuniti ni, dia perlu bawa keluar juga. Kalau tidak dia akan jadi er... ada sedikit *depression* sebab mereka ini golongan istimewa. Jadi, guru-guru dia apa ni sukarelawan ni kena terpaksa buat aktiviti luar dan buat aktiviti luar dia kena cari dana sendiri. Jadi ini membebaskan mereka dahlah mereka buat khidmat untuk jaga er... apa ni golongan kurang upaya ini, dalam masa yang sama, mereka terpaksa cari dana untuk nak membantu menggerakkan dan menjalankan Pusat Pemulihan Dalam Komuniti. Kalau boleh bagi tambahan sagu hati kepada penyelia dan juga er... sukarelawan ini secara bulanan, adalah terbaik bagi JKM negeri Pahang.

Saya nak bawa pada dua perkara tempat saya, pertama soal pelancongan. Saya ucap tahniah Tourism Pahang kerana telah membina satu ikon penyu er... yang kreatif, batu tu dia lukis jadi penyu. Bukan penyu hiduplah penyu... penyu gambar penyu dan telah menarik ramai pelancong sampai pelancong luar negeri pun ada, datang di situ sebab kuasa viral. Cuma, diharapkan ada sedikit er... pertimbangan untuk membina infra asas, tandas tak ada, jalan pun orang ikut jalan dalam tepi hutan. Merbahaya dan sebagainya, dan ruang penjaja. Bila ada... ada, tarikan ini, penjaja mula menjaja. Dan bila mereka buka gerai penjaja, MBK datang bagi notis. Er ... jadi mereka nak... sebab mereka ambik peluang ni, ada menjana ekonomi. Jual air, jual kuih dan sebagainya tapi tidak ada ruang penjaja. Jadi, kalau boleh supaya kita jadikan satu tempat infrastruktur dia dan ada ruang untuk mereka menjaja.

Er... yang seterusnya adalah satu *last... last point* adalah berkaitan dengan perparitan dan saliran. Masalah yang sedang dihadapi di kawasan-kawasan saya terutama sekali adalah bila kampung-kampung tradisi ini, mereka ingin membina rumah, lot tanah mereka dibahagi-bahagikan itu, tidak ada satu er... *right of way* ataupun satu geran di dalam gerannya yang menyatakan mana longkang mana jalan. Jadi, ada pemilik-pemilik tanah tak nak bagi laluan kepada orang yang duduk tanah belakang dia tak boleh nak lalu sebab jalan dia ditutup sebab tanah dia. Longkang pun tak boleh buat. Jadi tak... mengalir mana air. Isu ini timbul kerana bila ada banyak pembangunan dan perlukan pembangunan jalan dan juga laluan dan juga longkang, saliran, maka ini timbul.

Maka saya mencadangkan supaya setiap pemilikan dalam... dalam geran mereka itu dinyatakan ruang untuk laluan jalan dan juga saliran parit. Jadi pemilik itu dia boleh bagi dah dia kena bagi sebab dah ada *right of way*. Dalam masa yang sama, pihak agensi pun mudah untuk nak menyelenggara sebab pihak agensi situ terutama JPS, berdepan dengan dilema. Bila longkang saliran yang ada, tak boleh diselenggara kerana duduk atas tanah orang. Tanah milik orang, dan mereka tak boleh buat. Jadi kalau kita boleh ada satu er... perintah daripada Pejabat Tanah supaya sediakan seberapa ruang berapa kaki dan sebagainya untuk saliran dan jalan, maka ini akan memudahkan proses orang kampung untuk nak menyelesaikan masalah itu.

Berkaitan dengan saliran juga kawasan saya ini, saya dapati banyak longkang, parit dan sebagainya telah lama tidak dibersihkan. Kawasan saya kawasan tepi pantai, Yang Berhormat Dato' Speaker. Kawasan tepi pantai tak sepatutnya berlaku banjir kilat. Sebab sungai banyak, laut pun luas, air boleh pergi sepatutnya. Jadi kenapa berlaku banjir ni, banjir kilat adalah kerana saliran. Maka, saya tengok bajet Yang Amat Berhormat Menteri Besar, dia bentang ada dia ada *surplus*, RM12 juta. Kalau tu peringkat Berserah mintaklah dalam RM2 juta bagi kepada JPS, JKR, MBK tengok balik, nilai balik saliran di kawasan saya, Berserah. Kawasan lain tu kena mintak sendirilah [Ahli Dewan ketawa].

Kawasan Beserah tu, kalau boleh dengan ihsan dia supaya apa? Supaya, sebab saya rasa memang tak sepatutnya kawasan Beserah ini ada banjir kilat. Kampung kalau hujan lebat satu jam satu kampung abis. So, berhenti setengah jam, okey. Maknanya saliran itu ada isu. Maka kalau kita sebab masa pembangunan tidak ambil kira saliran. Jadi kalau boleh bagi RM2 juta ke, RM3 juta lagi baik kepada pihak-pihak ini, untuk tengok balik, menilai balik er... kos pengairan dan saliran di kawasan saya, semoga dia dapat membantu menyelesaikan masalah rakyat. Jadi, itulah yang saya dapat yang saya rasa saya dapat sampaikan er... saya ucap tahniah sekali lagi, terima kasih dan insya-Allah kita doakan negeri Pahang akan terus maju dan makmur. Saya mohon menyokong. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih er... wakil daripada Beserah. Seterusnya jemput wakil daripada Tanah Rata.

ADUN TANAH RATA – N.01 (YB TUAN HO CHI YANG)

Terima kasih kepada Dato' Sri Speaker. Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Yang Berhormat-Yang Berhormat, Pegawai-pegawai Kerajaan, salam sejahtera, salam perpaduan. Pertama sekali saya ingin merakamkan setinggi-tinggi syabas dan tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang, khususnya kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana membentangkan Belanjawan Negeri Pahang 2025 yang amat seimbang, komprehensif, inklusif, bermisi menjana pembangunan negeri dan juga meningkatkan kesejahteraan rakyat.

Semua lapisan masyarakat termasuk OKU, wanita, belia, pelajar, mahasiswa semua dirangkumi dan dijaga di bawah Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025. Kita juga lihat bahawa pelbagai projek infrastruktur seperti rancangan tebatan banjir, projek meningkatkan keterhubungan jalur lebar, projek meningkatkan perkhidmatan bekalan air juga dirangkumi dalam belanjawan ini.

Dato' Sri Speaker,

Seterusnya, izinkan saya bincangkan dalam Dewan Yang Mulia ini, langkah untuk mempertingkatkan sektor pertanian demi mendepani kepesatan perkembangan dan cabaran masa depan atau *to future fruits agriculture sector* dengan izin, terutamanya memandangkan perubahan iklim semakin ketara. Sebelum ini, saya ucapkan tahniah dan syabas juga kepada kerajaan negeri kerana memperuntukkan hampir RM37 juta untuk membangunkan sektor pertanian dan industri asas tani di negeri Pahang.

Dato' Sri Speaker,

Perubahan iklim membawa kesan kepada pelbagai sektor terutamanya sektor pertanian yang paling terkesan akibat daripada ketidakpastian pola perubahan cuaca, musim tidak stabil serta keadaan cuaca yang ekstrim. Contohnya pada bulan September 2024, kawasan Cameron Highlands juga dilanda ribut kencang sehingga banyak struktur kebun musnah dan mendatangkan kerugian yang besar terhadap ramai pekebun. Lebih teruk lagi disebabkan harga sayur-sayuran di Cameron Highlands tidak stabil dan rata-ratanya agak rendah dalam tahun ini, ramai pekebun terutamanya yang kecil dan sederhana boleh dikatakan terpaksa menanggung kerugian yang sangat tinggi. Memandangkan sektor pertanian merupakan sektor

terpenting kepada negara kita untuk menuju ke arah keterjaminan makanan yang tinggi, saya percaya kerajaan negeri, agensi kerajaan boleh membantu para pekebun untuk mengurangkan risiko melalui strategi mitigasi dan adaptasi.

Dato' Sri Speaker, demi melengkapi...

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Minta laluan sikit, minta laluan sikit Tanah Rata. Saya... saya nak sokong cadangan er... supaya satu Tabung Bencana Alam er... diperuntukkan sebagaimana beberapa buah negeri saya... mungkin negeri Pahang dah ada. Tapi saya nak... nak minta pandangan, Tabung Bencana Alam kepada petani yang terjejas setiap kali sama ada banjir ataupun kemarau dan sebagainya. Banyak lagi dah wujudkan saya fikir ini satu cadangan, cadangan baik untuk pertimbangan kerajaan negeri. Terima kasih.

ADUN TANAH RATA – N.01

(YB TUAN HO CHI YANG)

Terima kasih kepada sahabat saya dari Cheka. Saudara dari Cheka sudah masuk *point* saya ni. So, yelah, nanti saya akan masuk juga [Ahli Dewan ketawa] memang Tabung Bencana yang akan saya *mention* nanti. Demi melengkapi er... para pekebun...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia pergi tengok YB punya *speech* tadi. [Ahli Dewan ketawa].

ADUN TANAH RATA – N.01

(YB TUAN HO CHI YANG)

[Ketawa] Dah baca *speech* saya. Er... saya cadangkan bahawa satu skim insurans er... namanya *Agriculture Index Insurance* perlu diperkenalkan demi mempertingkatkan daya tahan atau *resilience* er... sektor pertanian. *Agriculture Index Insurance* ini adalah insurans yang memakai konsep yang lebih inovatif dalam membuat penilaian risiko pertanian dan bayaran insurans boleh dibuat berdasarkan indeks faktor yang lebih senang diukur. Contohnya, taburan hujan secara purata, purata hasil dan sebagainya. Sebagai contoh, tahun ini Agrobank baru melancarkan Takaful Tanaman Padi iaitu skim yang disesuaikan khas untuk membantu er... pekebun sawah padi yang mengalami kerugian seperti akibat daripada bencana er... perosak, penyakit dan sebagainya.

Inisiatif ini saya rasa sangat penting dan strategik kerana mampu mengurangkan risiko kerugian yang memang tidak dapat dijangka dan akan dapat meringankan beban pekebun. Maka saya cadangkan agar Skim Takaful sedemikian boleh dilancarkan dan juga melibatkan lebih ramai pekebun termasuk juga pekebun sayur bunga-bunga di Cameron Highlands untuk mempertingkatkan jaring keselamatan, *safety net* terutamanya untuk mengurangkan risiko kerugian besar dan membolehkan pekebun terus melabur dalam meningkatkan produktiviti. Sebagai salah satu langkah mitigasi di kawasan Cameron Highlands, saya juga cadangkan bahawa sebahagian kecil kutipan sewaan oleh Pahang Corporation juga boleh dikekalkan untuk menjadi Tabung Bencana Pertanian er... ini yang saya maksudkan demi membantu mengurangkan beban pekebun. Mungkin kawasan lain juga boleh ada tabung sedemikian.

Dato' Sri Speaker,

Laporan yang diterbitkan oleh *World Bank* pada Oktober 2024 tahun ini tentang pertanian di Malaysia bertajuk *Farming The Future : Harvesting Malaysia's Agricultural Resilience Through Digital Technologies*, dengan izin. Ia menekankan kepentingan, peningkatan dan adaptasi teknologi digital untuk meningkatkan daya tahan sektor pertanian. Dalam laporan tersebut, *World Bank* mengesyorkan bahawa adalah penting untuk kerajaan melabur dalam barang awam, *public goods* demi membina asas yang kukuh menuju ke arah penggunaan teknologi yang lebih tinggi dalam sektor pertanian.

Saya menyambut baik dan menyokong sepenuhnya usaha murni kerajaan negeri untuk membangunkan sistem e-Tanah bagi memperkukuh dan mempercepat urusan pentadbiran tanah di negeri Pahang. Saya amat berharap dan saya yakin bahawa sistem ini mendatangkan kemudahan kepada semua penduduk negeri Pahang dan saya harap juga ia akan merangkumi sistem dan data sewa tanah yang diberi kepada pekebun Cameron er... di... oleh Pahang Corporation kerana rekod tanah dan maklumat tanah pertanian yang boleh diakses secara digital akan menjadi satu elemen asas yang mampu menambah baik pendigitalan dan seterusnya merancakkan pembangunan sektor pertanian.

Selain itu, kerajaan juga boleh mempertingkatkan keterhubungan luar bandar, *rural connectivity* termasuk di kawasan yang memang jauh dari bandar dan pekan agar lebih ramai pekebun boleh mempunyai fasiliti internet yang juga membantu untuk memperkenalkan teknologi dan mengatasi jurang digital. Saya juga mohon pertimbangan daripada kerajaan negeri untuk mempertimbangkan... menawarkan tempoh sewaan yang lebih panjang oleh Pahang Corporation atau pajakan oleh PKCH. Untuk memberi jaminan dan keyakinan kepada pekebun supaya boleh melabur untuk meningkatkan tahap pertanian dan adaptasi teknologi. Juga di Cameron Highlands, saya cadangkan kepada kerajaan negeri supaya meningkatkan lagi kerjasama dan sinergi dengan Kementerian Pertanian dan agensi kerajaan seperti MARDI untuk menubuhkan institusi penyelidikan dan kajian yang khas tentang pertanian tinggi ataupun menjalankan penyelidikan yang lebih khusus, fokus berorientasikan masalah dan cabaran tempatan di Cameron Highlands untuk memperkenalkan strategi yang spesifik dan membantu membangunkan sektor pertanian tanah tinggi.

Dato' Sri Speaker,

Isu ke-3 yang ingin saya bangkitkan dalam Dewan Yang Mulia ini adalah isu penutupan Laluan Persekutuan FT185, Simpang Pulai Cameron Highlands di 43.4 km akibat daripada tanah runtuh. Sebenarnya insiden ini berlaku dalam kawasan negeri Perak. Tetapi saya rasa terpenggil untuk memangkin... membangkitkan isu ini kerana ia sebenarnya mendatangkan impak sosioekonomi yang sangat besar terhadap penduduk Cameron Highlands. Bukan sahaja penduduk yang selalu berulang alik dari Cameron ke negeri Perak tetapi juga pekebun yang mengangkat sayur ke pasaran, pengusaha pelancongan yang memang tak ada pelancong berani naik ke Cameron sekarang kerana jalan ditutup... ditutup.

Namun, saya ucapkan terima kasih kepada er... Wakil Kerajaan EXCO dari Muadzam Shah kerana memberi perhatian dan bantuan. Ucapan terima kasih dirakamkan kepada JKR daerah Kinta, negeri Perak kerana menjalankan kerja pembersihan. Terima kasih juga kepada JKR Daerah Cameron Highlands kerana memberi bantuan dan nasihat. Er... saya ingin mencadangkan bahawa disebabkan insiden ini adalah contoh bahawa sesuatu yang berlaku di kawasan sempadan boleh memberi kesan yang sangat besar terhadap penduduk di kedua-dua negeri. Jadi, saya cadangkan

agar satu Jawatankuasa Kerja yang meliputi kedua-dua pihak atau Wakil Kerajaan kedua-dua negeri er... untuk sekiranya berlakunya insiden sebegini, kerajaan, agensi kerajaan boleh duduk bersama membincangkan solusi agar mengambil kira pendapat semua pihak berkepentingan dan segala kerja boleh dijalankan dengan lebih cepat dan efisien.

Dato' Sri Speaker.

Isu terakhir, yang ingin saya bincangkan dalam Dewan Yang Mulia ini, adalah isu meningkatkan tahap pendidikan dalam kalangan kaum Orang Asli di negeri Pahang. Saya ucapkan tahniah kepada kerajaan negeri kerana memperkenalkan pelbagai inisiatif untuk mempertingkatkan tahap pendidikan kaum Orang Asli. Namun, kita sedia maklum bahawa masalah ketidakhadiran atau keciciran pelajar ke sekolah adalah antara masalah pendidikan yang agak serius dalam kalangan kaum Orang Asli. Penubuhan Sekolah Model Khas Komprehensif 9 (K9) er... dan (K11) membolehkan pelajar Orang Asli duduk di bawah satu bumbung yang sama untuk belajar dari Tahun 1 hingga ke Tingkatan 3 atau hingga ke Tingkatan 5 bagi K11.

Saya rasa ia adalah satu polisi satu langkah yang sangat digalakkan... digalakkan untuk kita menarik minat pelajar kaum Orang Asli untuk datang ke sekolah untuk berinteraksi dengan pelajar dan guru untuk menimba ilmu dan untuk membina karakter yang lebih holistik. Salah satu faktor sebahagian pelajar Orang Asli enggan pergi ke sekolah. Pada pendapat saya, pemerhatian saya dengan penduduk ialah mereka selalunya tidak biasa meninggalkan tempat tinggal sendiri dan memiliki *self esteem* yang rendah. Bagi menangani isu ini, saya cadangkan agar kerajaan negeri dengan kerjasama kerajaan pusat untuk bersama-sama melatih, melahirkan tenaga pengajar dari kaum Orang Asli sendiri. Selain itu, saya juga cadangkan agar satu kajian menyeluruh dijalankan tentang sama ada pengajaran bahasa ibunda Orang Asli boleh diadakan di sekolah rendah dan menengah. Tindakan ini saya rasa bukan sahaja mampu menarik minat pelajar Orang Asli untuk belajar tetapi juga boleh meningkatkan keyakinan *self esteem* mereka agar mereka tidak rasa terpinggir atau tidak difahami oleh kaum lain.

Dato' Sri Speaker,

Kajian demi kajian telah membuktikan termasuk kajian tentang murid-murid daripada masyarakat Melayu Pattani di Thailand bahawa langkah pendidikan berdasarkan bahasa ibunda *mother tongue, Best Education Approach* boleh membantu mempertingkatkan tahap literasi dan pembelajaran-pembelajaran belajar dengan amat signifikan sekali. Kajian tersebut menunjukkan bahawa pelajar Melayu Pattani yang kalau dipaksa belajar dengan hanya menggunakan bahasa Thai selalunya mengalami kesukaran untuk belajar dan lebih cenderung untuk mendapat keputusan yang tidak baik dalam peperiksaan atau tidak hadir ke sekolah. Maka saya rasa tiba masanya untuk kita bersama-sama berfikir, berbincang untuk kita betul-betul memartabatkan kedudukan Orang Asli dengan membina satu sistem pendidikan yang lebih holistik, lebih inklusif agar mereka juga boleh menikmati perkembangan sosioekonomi seperti semua masyarakat di negeri Pahang dan negara Malaysia. Sekian sahaja daripada saya dan saya menyokong sepenuhnya usul Belanjawan Negeri Pahang 2025. Sekian, terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih kepada wakil dari Tanah rata. Sekarang ini saya jemput wakil daripada Chenor.

ADUN CHENOR – N.26
(YB TUAN MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK)

Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Sri Speaker, terima kasih juga kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang, Ahli-ahli Majlis Mesyuarat, Ahli-ahli Majlis, Ahli-ahli Yang Berhormat, Pegawai-pegawai Daerah, Ketua-ketua Jabatan dan semua yang hadir pada tengah hari ini, alhamdulillah. Pertama-tama saya syukur kepada Allah SWT diberikan kesempatan untuk mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan 2025. Walaupun duduk di tempat yang kedua akhir, apa pun, alhamdulillah. Moga-moga Allah SWT memberikan kebaikan kepada kita semua. Saya mulakan dengan firman Allah SWT dalam Surah Al-Haj ayat 41 (Ayat al-Quran), "orang-orang yang Allah SWT berikan kekuasaan memerintah di atas muka bumi, nescaya ia mendirikan sembahyang, mengeluarkan zakat, menyuruh yang makruf dan mencegah kemungkaran dan ingatlah bagi Allah jualah kesudahan urusan".

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Sebelum saya meneruskan ucapan saya, saya ingin mengajak Ahli Dewan semua untuk menyedekahkan Al-Fatihah kepada seorang pendidik yang telah pergi selamanya iaitu Cikgu Murdani Abd Rahman, Guru Penolong Kanan, Sekolah Menengah Kebangsaan Tengku Ampuan Afzan Chenor yang terjatuh ke dalam Sungai Pahang dan lemas pada 24 November yang lalu dan dijumpai 2 hari selepas daripada itu. Marilah kita sama-sama sedekahkan Al-Fatihah (Ayat al-Quran). Rentetan daripada kejadian itu pada 25 November, sikap prihatin dan berjiwa rakyat Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang berkenan bercemar duli menyertai operasi mencari dan juga menyelamatkan. Sesungguhnya patik dan pacal-pacal rakyat di Chenor menjunjung kasih Tuanku atas perkenan hadir ke lokasi kejadian. Juga jutaan terima kasih kepada Dato' Pegawai Daerah, Ahli Parlimen, pemimpin masyarakat, agensi penyelamat, ahli-ahli politik, orang-orang kampung yang turut sama menyertai operasi mencari dan menyelamatkan.

Dato' Sri Speaker,

Saya ucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang di atas kejayaan memperolehi 3 tahun berturut-turut dengan kutipan hasil yang melebihi RM1 bilion. Melihat kepada tekad yang ke-5 berkenaan dengan pembinaan rumah, saya ucapkan penghargaan kepada kerajaan atas keprihatinan membangunkan pelbagai projek perumahan dan yang terbaru adalah pembinaan Pangsapuri Pahang. Cuma yang baru ini walaupun pepatah Arab kata (Ayat al-Quran), dengan izin, "tiap-tiap yang baru tu sedap". Tapi bagaimana dengan yang lama? Saya nak bangkitkan semula yang ni berkenaan dengan Perumahan Awam Kos Rendah Taman Jaya di Chenor yang telah lama terbengkalailah. Jadi apa pun, kalau boleh saya nak terima semula jawapan. Apakah ia masih lagi sakit ataupun dah dipotong kaki, boleh jadi ataupun ada ubat yang boleh untuk dimajukan... dihidupkan semula er... daripada 186 unit Rumah Perumahan Awam Kos Rendah di Taman Jaya di Chenor? Begitulah juga saya nak menarik minat kerajaan untuk membangunkan Pekan Awah.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Err... mencelah sikit YB. Boleh YB Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia tak boleh mencelah. Dia kena tanya soalan. Kalau Yang Berhormat... kalau Yang Berhormat jadi EXCO belah ni boleh mencelah. Sabar dulu.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Baik, saya nak tanya soalan ni sebab er...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tanya soalan boleh.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Sebab rumah (PKRA) Perkhidmatan Kos Rendah Awam Chenor dah lebih 20 tahun ni, 20 tahun. Di Chenor ini saya tengok dah ada kemajuan bila ada ECRL dan dah ada *overhead bridge* tu yang lalu atas keretapi. Jadi, Chenor ni landskap dia dah berubah sikit dah nampak kemajuannya. Tapi rumah ini masih terbengkalai. Jadi, bila terbengkalai tu, dia merupakan lambang kegagalan Kerajaan Negeri Pahang dalam isu perumahan ni. Jadi, soalan saya mungkin bahasa lain sikit daripada YB Chenor. Saya nak tanya apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh kerajaan negeri? Dan satu soalan lagi, adakah rumah ni projek perumahan ni di bawah LPHP ataupun di bawah agensi lain dalam kerajaan? Terima kasih.

**ADUN CHENOR – N.26
(YB TUAN MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK)**

Terima kasih Kuala Sentul. Saya tak boleh jawab, kerajaan jawab.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat memang tak boleh jawab.

**ADUN CHENOR – N.26
(YB TUAN MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK)**

[Ketawa] Jawapan bertulis tak ada ya.

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Dia bukan jawapan bertulis. Jawapan bertulis macam tadi yang Beserah tadi, ya. Maknanya Projek Perumahan Awam Kos Rendah ini bukanlah *responsibility* apa ni, bukan sepenuhnya kerajaan negeri, ia adalah projek daripada peringkat kerajaan pusat. Jadi, kita hanya memantau dan kita akan mengambil di bawah LPHP ini. Kita akan memastikan bahawa, contohnya di Bukit Rangin, kita akan menerima cadangan-cadangan untuk meneruskan projek tersebut bagi sebanyak 1,200 unit lagi untuk dilaksanakan. Begitu juga rumah awam kos rendah di tempat-tempat lain. Maknanya,

sebab itulah penubuhan LPHP ini yang dipengerusikan sendiri oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita bersama dengan Setiausaha Kerajaan Negeri dan sebagainya adalah untuk kita memastikan pelaksanaan atau pemantauan ataupun pembinaan rumah-rumah seperti ini yang bermasalah akan dapat kita teruskan lagi untuk dipulihkan dengan sebaik mungkin untuk memberikan peluang untuk memiliki rumah oleh rakyat. Terima kasih kepada Chenor.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Chenor boleh sambung.

ADUN CHENOR – N.26

(YB TUAN MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK)

Terima kasih kepada wakil kerajaan. Er... saya sambung, jadi saya mencadangkan er... untuk yang seterusnya, yakni memajukan Pekan Awah. Pekan Awah ini di antara pekan yang dia kira strategiklah kerana dia keluar daripada tol... *Exit* Tol Chenor dan juga ia di antara penyambung Temerloh ke Maran. Jadi, oleh kerana itu, Pekan Awah merupakan sebahagian daripada, kalau saya boleh dicadangkan menjadi bandarlah.... bandar yang dapat dimanfaatkan oleh masyarakat dan juga dia berhampiran dengan FELDA Kampung Awah, FELDA Sungai Nerek dan juga FELDA 19 er... Jengka. Jadi sebagai langkah, mencadangkan supaya kalau boleh kerajaan negeri dapat membangunkan Pekan Awah ini, walaupun saya dapat maklumat sebelum daripada ini masalah air tapi alhamdulillah, selepas saya berborak... berbincang dengan CEO PAIP, dia kata insya-Allah akan selesai masalah. Jadi insya-Allah, er... pekan ini, Pekan Awah ini akan menjadi bandar barulah yang boleh untuk dipertimbangkan oleh kerajaan.

Baik, kemudian Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya melihat kepada tekad yang ke-4 penghasilan modal insan yang berkualiti. Dalam Belanjawan 2025 yang dibentangkan sebanyak lebih RM50.82 juta yang di... yang diperuntukkan untuk memartabatkan pendidikan yang mencakupi peruntukan dan biasiswa kepada pelajar-pelajar termasuklah pendidikan Orang Asli.

Saya ingin menzahirkan ucapan syabas dan tahniah kepada kerajaan. Cuma, saya juga nak menyentuh berkenaan dengan KAFA ni walaupun ia adalah daripada JAKIM, tapi ada yang membuat aduan berkenaan dengan kepayahan mereka untuk menjalankan aktiviti-aktiviti, lebih-lebih lagi KAFA yang berada di Sekolah Kebangsaan ini. Di mana dengan gaji mereka, ada mereka yang terpaksa menampung kos aktiviti dan termasuklah juga membeli peralatan-peralatan tulis, fotostat dan keperluan bahan-bahan mengajar dan seumpamanya. Jadi apalah kiranya dapat kerajaan negeri dapat memperuntukkan bagi kelas KAFA ini.

Kemudian Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, perkara yang seterusnya saya ingin membangkitkan berkenaan dengan sejumlah RM2 juta yang diperuntukkan bagi tujuan kajian dan pembangunan Maran-Chini Geopark. Dalam sidang pada tahun yang sudah 10 Mei 2023, saya bangkitkan berkenaan dengan harapan agar ekopelancongan di sekitar Chenor dapat dibangunkan oleh pihak kerajaan. Alhamdulillah, saya sangat mengharapkan kajian dan juga pembangunan Maran-Chini, Maran-Chini Geopark ini mengambil kira Chenor sebagai sebuah kawasan yang jelas mengandungi beberapa tapak warisan geologi berkepentingan yang lebih penting dan juga tapak warisan ini boleh dibangunkan secara lestari bagi meningkatkan ekonomi dan juga nilai budaya penduduk setempat.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya juga ingin bertanyalah pendirian kerajaan berkenaan dengan *vape*. Baru-baru ini di Parlimen, Menteri Kesihatan mendedahkan di... mendedahkan kos untuk merawat kecederaan berkaitan *vape* bagi pesakit yang dimasukkan ke wad hospital selama 12 hari mencecah RM150,892.11 sen. Kos rawatan dijangka meningkat kepada RM368 juta setahun... satu tahun menjelang 2030.

Jadi, pendirian kerajaan berkenaan dengan *vape* sepertimana yang telah pun dititahkan Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, berkenaan menyarankan supaya *vape* ini diharamkan secara *total*. Jadi apa pun saya ingin supaya dapat kerajaan memberikan jawapannya.

Kemudian yang seterusnya Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, berkenaan dengan kawasan saya. Di mana yang pertamanya berkenaan dengan Pekan Sari Chenorlah, di antara kalau Temerloh, Pekan Sari yang terpanjang di dunia, kata YB Semantan semalam, jadi mungkin Chenor, Pekan Sari yang tertua di Malaysialah boleh jadi, diadakan pada setiap hari Khamis. Kebetulan pula pekan sari ini di antaranya pekan sari yang masih lagi mengekalkan penjualan kuih-muih tradisional, sayur-sayuran, makanan tradisional termasuklah penjualan ikan sungai yang sangat diminati.

Cuma pada 31 Oktober yang lalu iaitu pada hari cuti Deepavali, saya menyaksikan kesesakan lalu lintas yang begitu teruk kerana jem itu. Kesesakan itu kepalanya di Pekan Sari itu dan ekornya di Simpang Chenor sana, sangat jauh. Jadi oleh kerana itu, apalah kiranya, sekiranya kerajaan dapat melebarkan ataupun ditarkan *side table* ataupun kaki lima jalan itu supaya dapat dijadikan tempat untuk kereta parkir dan juga dapat menyelesaikan kesesakan lalu lintas tersebut.

Seterusnya Dato' Sri Speaker, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada kerajaan dan juga EXCO Agamalah di atas pembinaan baru asrama lelaki di Sekolah Menengah Agama Chenor yang telah pun sekarang ini sedang beroperasi, yang sedang pun berlaku dan kerja-kerja tanah telah pun dilakukan. Semoga dengan siapnya nanti akan memberikan keselesaan kepada pelajar.

Cuma saya dapat bukan aduanlah minta di... ditanyakan berkenaan dengan pelupusan aset yang telah pun rosak di mana banyak aset yang telah pun rosak yang ditempatkan di satu bahagian, yang akhirnya menjadi sarang kepada binatang-binatang berbisa, ular dan seumpamanya. Jadi bagaimanakah prosedur untuk melupuskan barang-barang yang telah pun rosak ini? Kerana sudah begitu lama saya dimaklumkan bahawa hampir dua... dua tahun tidak dilupuskan lagi.

Kemudian Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya ingin juga mengambil perhatian Dewan Yang Mulia ini berkenaan dengan kawasan saya inilah kawasan Chenor ini di antara kawasan yang *hotspot* banjirlah. Apa pun, banjir kita tidak dapatlah untuk menghalangnya, cuma kita mungkin dapat sedikit sebanyak berikhtiar.

Jadi, pada 2014 yang lalu, yang lama dah banjir yang besar, Chenor ini terkepung. Nak ke Temerloh, dia sangkut di Paya Pulai, nak ke Maran, dia sangkut di Batu 13, Kampung Jengka, dan banyak tempat-tempat yang ditenggelami oleh air dan juga nak ke Bandar Jengka, jambatan Sungai Nerek itu, pun tenggelam.

Jadi, oleh kerana itu, kalaulah dapat diangkat kepada kerajaan pusat berkenaan dengan menaik taraf ataupun membuat jambatan ataupun membina jambatan sungai, Sungai Nerek tersebut kerana ia akan dapat sekurang-kurangnya menyelesaikan

masalah apabila terkepung kerana pernah berlaku minyak habis. Jadi nak ke mana tak dapat, petrol pam pun habis minyak. Jadi, oleh kerana itu, kalaulah ada jambatan menuju ke arah Jengka sana mungkin akan selamat untuk berbuat demikian.

Kemudian akhirnya, saya nak mengucapkan juga terima kasih di atas segala kerjasama yang diberikan dalam menyelesaikan masalah-masalah di Chenor ini, kepada Jabatan-jabatan Kerajaan. Dan akhir sekali, saya menyeru untuk memastikan di Chenor ini ada 2, 3 pintu gerbang yang dibiarkan kerana dibuat dari modal kerajaan. Jadi kalau boleh pintu gerbang tersebut dapat di... dibaikilah ataupun dapat dicantikkan, dihiasi semula supaya dapat dimanfaatkan dan sekurang-kurangnya dia akan memberikan keceriaan kepada kawasan tersebut.

Jadi, oleh kerana itu, saya menyokong Belanjawan 2025 yang dibentangkan oleh Menteri Besar tempoh hari dan saya mengharapkan agar ia dapat dilaksanakan dengan adil, telus dan tulus dan juga saksama. Chenor mohon menyokong. Assalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, wakil daripada Chenor. Kita, sekarang ini seterusnya saya menjemput wakil yang terakhir untuk perbahasan ini iaitu wakil daripada Sabai. Selepas ni semua kita boleh balik. Wakil daripada Sabai, sila 15 minit.

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Salam sejahtera saya ucapkan kepada Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, Yang Amat Berhormat Dato' Sri DiRaja Menteri Besar, barisan Ahli-ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri Pahang, seterusnya pada Ahli-ahli Dewan yang saya hormati sekalian.

Terlebih dahulu, saya ingin mengucapkan terima kasih atas peluang kepada saya untuk bahas dalam persidangan Dewan Negeri Pahang ini, berkaitan dengan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025. Jumaat lepas Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah bantangkan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025 yang bertemakan 'Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan'.

Pada hemat saya, Belanjawan Kerajaan Negeri ini adalah yang telus dan menyeluruh untuk meletakkan negeri Pahang ke suatu tahap yang lebih baik serta menjadikan rakyat sebagai keutamaan dalam agenda pembangunan negeri. Belanjawan yang merangkumi 5 tekad ini merupakan satu belanjawan yang inklusif, komprehensif dan progresif.

Yang Amat Berhormat Dato' Sri DiRaja Menteri Besar juga telah memaklumkan kutipan hasil kerajaan negeri pada tahun ini telah melebihi RM1 bilion untuk tempoh 3 tahun berturut-turut sejak 2022. Sehingga akhir 28 November 2024, kutipan hasil yang berjaya dicapai oleh kerajaan negeri adalah sebanyak RM1.150 bilion berbanding sasaran yang ditetapkan untuk tahun 2024 iaitu RM1.137 bilion atau 101.1% yang ini belum termasuk bulan Disember yang pastinya akan melonjakkan lagi angka keseluruhan bagi tahun 2024. Setinggi-tinggi syabas saya ucapkan kepada Kerajaan Negeri Pahang pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas kejayaan terus mentransformasikan negeri kita sebagai negeri yang berdaya maju dengan pertumbuhan ekonomi yang mampan pada kadar 5.2% er... melebihi kadar pertumbuhan ekonomi nasional pada kadar 3.8%.

Segala pencapaian Kerajaan Negeri Pahang ini tidak akan menjadi kenyataan tanpa peranan, sumbangan dan usaha agensi-agensi kerajaan negeri, Pejabat-pejabat Daerah, Pihak Berkuasa Tempatan dan seluruh penjawat awam negeri. Terima kasih kepada semua.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Yang Amat er... Belanjawan Negeri Pahang memberi fokus kepada usaha-usaha merencanakan sektor pelancongan dengan kerjasama pihak-pihak berkepentingan bagi membantu pembangunan infrastruk... infrastruktur dan aktiviti promosi pelancongan yang seterusnya akan er... meningkatkan kehadiran pelancong ke negeri Pahang terutamanya dalam persediaan kita menghadapi Tahun Melawat Malaysia 2026.

Sehubungan itu, saya mohon Kerajaan Negeri Pahang bagi mempertimbangkan cadangan menaik taraf kawasan Gua Cinta Manis dan Gunung Halia di Karak yang berpotensi berkembang sebagai tarikan pelancongan. Kedua-dua ini mempunyai formasi yang indah semula jadi sesuai bagi aktiviti riadah dan rekreasi khasnya aktiviti *hiking*. Tambahan pula, kawasan perkampungan sekeliling pula berpotensi menawarkan khidmat penginapan desa bagi pelancong sekali gus mewujudkan peluang ekonomi kepada masyarakat setempat.

Yang pentingnya kawasan Gua Cinta Manis dan Gunung Halia perlu dilengkapi dengan fasiliti dan infrastruktur yang sempurna. Saya faham memandangkan ianya satu khazanah semula jadi, sebarang pembangunan perlulah memastikan kelestarian kawasan tersebut. Saya harap kerajaan negeri dapat membuat kajian terperinci bagi membangunkan Gua Cinta Manis sebagai produk pelancongan negeri Pahang.

Satu lagi cadangan yang saya utarakan adalah promosi Karak sebagai Hab Durian negeri Pahang. Bukan Raub ya, ni kat Karak, Dato' Sri Speaker. Setiap kali bila adanya musim durian, kita boleh melihat kenderaan berderet-deret di laluan ke pekan Karak. Mereka dari ibu negara dan tempat lain berkunjung ke Karak hanya bagi mendapatkan bekalan buah dur... buah durian. Raub tu jauh tersasar daripada laluan utama.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat pun macam tu juga, macam Wakil Kerajaan tu, bawak je datang ke mari. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

[Ketawa] Maka bagi merencanakan lagi potensi pekan Karak, saya cadangkan pembangunan Projek Hab Durian Karak yang berpusat di tapak yang sesuai menempatkan usahawan tempatan, mempromosi dan menjual buah durian. Ketika ini terdapat gerai-gerai durian di sepanjang tepi jalan dan ada masa deretan kenderaan yang berhenti di tepi jalan mengganggu aliran trafik dan tidak selamat. Hab durian dengan lokasi dan fasiliti yang sesuai sudah pasti akan menarik lebih banyak pengunjung ke pekan Karak. Hab berpusat ini juga dapat menawarkan pilihan kompetitif kepada para pengunjung.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Belanjawan Pahang 2025 juga memperuntukkan RM36.78 juta bagi pertanian, industri dan asas tani memperlihatkan kerajaan negeri cakna untuk er... memainkan industri...

memajukan industri pertanian, menggalakkan pertumbuhan ekonomi rakyat khususnya dalam kalangan pekebun kecil serta membasmi kemiskinan desa. Saya ingin memohon pertimbangan kerajaan negeri agar Rancangan Tanah Berkelompok baru dikaji di kawasan DUN Sabai bagi pembangunan projek-projek pertanian mikro dan makro seperti Taman Kekal Pengeluaran Makanan, macam yang ada di lan... DUN Lanchang.

Projek-projek tanah pertanian mampu menjana produksi hasil tani bagi memenuhi keperluan dan permintaan pasaran domestik dan eksport. Terdapat ramai usahawan tani dengan pengalaman dan idea pertanian moden dan tawaran tanah pertanian sedemikian dapat memacu pertumbuhan ekonomi mereka dan juga kawasan DUN Sabai.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Di bawah Belanjawan 2025, kerajaan negeri juga akan membina sebanyak 350 unit RRP fasa 6 dan juga sebanyak 120 unit rumah RRP fasa 6 khusus untuk masyarakat Orang Asli di Pahang. Inisiatif RRP membolehkan golongan miskin tegar dan B40 memiliki kediaman sendiri. Seperti yang saya syorkan sebelum ini, harap kerajaan negeri dapat meningkatkan bilangan RRP di setiap DUN berdasarkan kedudukan kewangan pada masa hadapan. Mungkin dari lapan pada masa kini ke sepuluh atau 12 di setiap DUN.

Langkah kerajaan negeri melancarkan Projek Pangsapuri Pahang khas kepada golongan muda yang berpendapatan rendah di mana pelaksanaan projek bakal dibangunkan di setiap daerah Pahang juga amat dialu-alukan. Menyentuh isu perumahan ini, saya mohon kerajaan negeri bagi mengusahakan projek-projek perumahan mampu milik buat golongan B40 khususnya di DUN Sabai.

Kebanyakan projek swasta sepertimana yang kita sedia tahu di luar kemampuan er... kumpulan sasar B40. Maka perlu ada projek baru dengan tawaran rumah mampu milik dengan Skim Pembiayaan Mampu Bayar. Saya mohon kerajaan negeri agar mengikhtikarkan dan perluaskan Projek Perumahan Kos Rendah dan Sederhana di Kawasan DUN Sabai khasnya Projek PR1MA Pahang dan yang lebih penting Rumah Makmur Pahang.

Saya juga tertarik dengan inisiatif Belanjawan Negeri di mana menerusi Yayasan Pahang dengan peruntukan sebanyak RM12.5 juta bagi melaksanakan Program Jaminan Kerjaya ke arah memastikan isu pengangguran dapat dikurangkan. Saya mohon pencerahan kerajaan negeri bagaimana program ini bakal dilaksanakan kerana isu pengangguran adalah isu mendesak yang memerlukan penyelesaian efektif.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Belanjawan Negeri Pahang 25... 2025 juga mencerminkan komitmen Kerajaan Negeri Pahang terhadap penyelenggaraan jalan di seluruh negeri bersama peruntukan kerajaan pusat di bawah *Rolling Plan 4* Rancangan Malaysia Ke-12. Menyentuh isu penyelenggaraan jalan ini, saya ada empat isu yang memerlukan perhatian dan tindakan kerajaan negeri.

Pertama, permasalahan Jalan Persekutuan FT09 dari Karak ke Simpang Pelangai. Er... jiran saya er... EXCO FELDA eh di mana ianya perlu dinaik taraf jalan. Saya rasa ketika PRK di DUN Pelangai hari tu memang semua kita telah er... kebanyakan kita

telah berkampung situ kita sedia tahu jalan tersebut er... perlu dinaik taraf. Dengan pelbagai kerosakan dan kerja-kerja pembaikan dilakukan secara *ad hoc*, laluan berkenaan penuh berselekeh, boleh dikatakan penuh mencabar juga dengan risiko kemalangan yang tinggi. Pelangai berpotensi sebagai *Pahang Gateway* bagi kemasukan dari Negeri Sembilan dan kita perlukan sistem jalan yang sempurna bagi memanfaatkan potensinya. Harap kerja-kerja menaik taraf jalan Karak-Pelangai dapat disegerakan.

Kedua, kerja-kerja...

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

YB...

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

... melebarkan jalan di Lebuhraya Karak dari...

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

YB Sabai, minta laluan sikit.

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Silakan.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

Saya dapat pengesahan, saya nak sahkan sebab ini waktu kempen pilihan raya dulu kan sudah janji...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang... Yang Berhormat, boleh duduk tak? Dia...

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

Saya nak tanya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Masa berucap, seorang bangun sorang lagi kena duduk. Dia kena sorang je yang bangun. Dia tak boleh dua-dua.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Sebab waktu kempen pilihan raya dulu dah janji kalau menang nak buat. Saya... saya saja nak tanyalah sudah buat ke belum?

ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Yang Berhormat Speaker,

Boleh saya mencelah ya? Terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga terima kasih banyak kepada Yang Berhormat Sabai kerana juga membawa isu ini dan juga terima kasih banyak Yang Berhormat Cheka kerana mengutarakan... dia geletek ke saya lar tu masa PRK sama juga Kuala Sentul suka menggeletek.

Untuk makluman Yang Berhormat Dato' Sri sepatutnya bukanlah saya yang menjawab. Ini ada EXCO, JKR yang sepatutnya menjawab tapi sewaktu pilihan raya dalam politik seperti biasa, tapi namun usaha telah dilakukan dan baru-baru ni telah diumumkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kajian telah dibuat di Pelangai, bukan sahaja di Pelangai, dia akan terus hingga ke Putrajaya.

Ini dah diberikan oleh Yang Amat Berhormat er... Yang Berhormat Timbalan Menteri Kementerian Kerja Raya. Disahkanlah nanti dari kementerian bahawasanya kajian ini Pelangai ni dia nak sambung terus untuk mengurangkan kita punya jem kita setiap minggu yang kita mungkin kadang ada sahabat-sahabat yang pergi ke Kuala Lumpur dan juga balik ulang-alik jemnya daripada Karak tu kita nak huraikan bawa ke Pelangai terus ke pintu tol selatan. Inilah antara-antara yang kita perjuangkan.

Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar sendiri membawa isu ini sampai ke peringkat yang lebih baik untuk menyuraikan dan menyelesaikan *Karak Highway* dan kita buka satu lagi iaitu seperti Yang Berhormat Sabai cakap tadi iaitu kita buat *Pahang Gateway* yang terbaru iaitu antara Pelangai terus ke Putrajaya. Insya-Allah kajian di Pelangai dah siap. Tinggal nak kita nak sambung pula sampai ke Putrajaya. Insya-Allah Yang Berhormat Dato' Sri, terima kasih banyak.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh sambung, Sabai.

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Dato' Sri Speaker...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat Menteri Besar nak laluan.

ADUN JELAI – N.02
(YB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Mencelah sikit. Yang Berhormat... untuk saya memaklumkan di Dewan Yang Mulia ini. Walaupun jalan daripada Simpang Pelangai itu masih lagi dalam kajian dan akan diteruskan tetapi kita dapat dua jalan yang besar. Satu nilai RM100 juta, satu nilai RM124 juta. Yang ini telah pun diluluskan. Yang pertama sekali daripada Koyan sampai ke Raub, naik taraf RM100 juta dan akan keluar tender pada tahun hadapan.

Yang kedua daripada Lipis ke Jerantut, RM124 juta, ini pun telah pun diluluskan oleh kerajaan persekutuan.

Jadi, maknanya walaupun yang Pelangai tu belum dapat lagi, saya fikir selepas ni mungkin yang Pelangai tu akan diberi keutamaanlah. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, sila sambung.

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Dato' Sri Speaker,

Masih lagi tentang isu jalan, laluan selekoh di Km70 Lebuhraya KL-Karak sekitar Kampung Sungai Dua kerap menjadi lokasi kemalangan. Saya rasa antara yang tertinggi dalam daerah Bentong. Saya cadangkan agar kajian bagi cara-cara menjadikan laluan tersebut lebih selamat mungkin dengan laluan yang diluruskan dapat dibuat bagi memastikan keselamatan pengguna jalan raya.

Selain itu, ketika dua hari yang lalu, ada Ahli Dewan yang telah kemukakan tentang jalan-jalan di seluruh negeri Pahang yang mana perlu dinaik taraf. Saya kerap juga menggunakan laluan jalan lama ni dari Karak ke Temerloh dan juga dari Raub ke Lipis dan juga dari Raub ke Sungai Koyan. Saya dapati kebanyakan jalan-jalan itu yg paling penting ketika waktu malam. Saya dapati garisan cat putih di tengah-tengah jalan tersebut pudar dan tidak kelihatan dan boleh mengundang kemalangan jalan raya. Harap dapat diambil tindakan sebelum yang sebentar tadi, Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah maklumkan ada jalan baru bagi naik taraf laluan dari Raub ke Lipis dan juga Raub ke Sungai Koyan tapi ambil perhatian jalan-jalan lama ni memang cat garisan putih di tengah laluan tu memang agak sukar untuk dilihat pada waktu malam.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri Pahang sentiasa menitikberatkan aspek pembangunan sukan dan keperluan kemudahan sukan di negeri ini dan di bawah Belanjawan 2025, Kompleks Sukan Benta akan bakal dibina. Tahniat kepada Benta. Apakah... adalah menjadi harapan dan penantian anak-anak muda. Er... Benta... Benta. DUN Sabai... anak-anak muda DUN Sabai bagi satu pusat aktiviti bersukan di kawasan Sabai, tidak perlu projek bersaiz mega. Tak apalah Benta dapat projek bersaiz kompleks yang memenuhi keperluan aktiviti sukan memadai. Ini pasti menjana golongan anak muda yang cergas dan produktif. Harap aspirasi anak muda Sabai ini dapat pertimbangan kerajaan negeri.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar juga telah umum penjenamaan semula Bantuan Prihatin Pahang dan Program Pahang Makmur dengan Inisiatif Makmur Pahang (IM Pahang) sebagai usaha menyeragamkan pelbagai bantuan dan inisiatif. Ada lagi... belum, saya yang terakhir, Dato' Sri Speaker, bagi masa.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, sila. Saya tak suruh berhenti. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Orang sebelah mencelah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia bukan Speaker. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Masa untuk Zohor, kata dia. IM Pahang mendokong usaha kerajaan negeri dan dalam menyampaikan bantuan dan sumbangan kepada semua lapisan masyarakat daripada yang baru lahir hinggalah ke peringkat warga emas merangkumi bantuan persekolahan, Tunas Makmur, bantuan siswa, bantuan anak yatim, bantuan petani, bantuan nelayan, kad perubatan, warga emas dan OKU, Program Juadah Makmur, pelbagai bantuan kluster bersasar.

Terima kasih Kerajaan Negeri Pahang. Peningkatan hasil negeri ini dikembalikan kepada rakyat dan kesejahteraan rakyat sentiasa diutamakan melalui inisiatif dan insentif berfokuskan rakyat. Semuanya hebatlah dan berteraskan kesejahteraan rakyat.

Dato Sri Yang di-Pertua,

Saya minta izin mengambil kesempatan untuk menyuarakan beberapa perkara berkaitan dengan DUN Sabai. Yang pertama berkaitan dengan dewan serba guna, saya rasa dalam Dewan yang... Sidang Dewan yang lalu ada juga saya bangkitkan isu tanah masih belum selesai di bawah kuasa pihak JKR dan saya ucapkan banyak-banyak terima kasih kepada Datuk DO Daerah Bentong yang banyak memberi kerjasama untuk menyelesaikan isu ini. Harap kita dapat menyelesaikan dalam masa yang terdekat. Sekarang ni saya ingin mohon pertimbangan dan tindakan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan kerajaan negeri terhadap kelulusan tanah dan projek berkenaan serta kelulusan dana agar impian warga DUN Sabai dapat direalisasikan.

Kedua, isu bekalan elektrik ke rumah kedua warga FELDA ni...

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Boleh mencelah, Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila. Alang-alang kita lambat, biarlah lambat betul.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Untuk makluman Sabai ya. Berkenaan isu tanah ni memang dalam er... yang tu dia *reserved* JKR dan saya pernah minta pihak JKR tengok balik. Kalau sesuai serah balik

semualah pihak JKR selepas ni buat penyerahan balik kepada kerajaan negeri. Terima kasih.

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Terima kasih. Kedua adalah isu berkaitan dengan rumah kedua di bawah rancangan FELDA yang mana menjadi soalan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Banyak lagi ke Yang Berhormat?

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Soalan popular. Ya?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Banyak lagi ke tu?

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Tak, sikit saja... boleh dalam 5 minit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila. Saya bagi 5 minit. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN SABAI – N.35

(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Yang mana sahabat saya telah menjawab soalan tersebut. Harap ada penyelesaian. Masih lagi ada rakan-rakan daripada kawasan rancangan FELDA yang ke... yang rasakan yang telah meluahkan rasa tak puas hati. Belum ada penyelesaian walaupun kita telah memberi jawapan yang itu melibatkan proses di... kerajaan... di peringkat kerajaan persekutuan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sambil menggalas tanggungjawab sebagai Wakil Rakyat DUN Sabai, saya juga memikul amanah sebagai suara tunggal kaum India di Dewan Negeri Pahang ni. Walaupun kaum India ni adalah minoriti, namun kebajikan dan kesejahteraan kaum India tetap disantuni oleh kerajaan inklusif Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar. [Ahli Dewan menepuk meja]

Pelbagai bantuan pendidikan, bantuan kepada sekolah Tamil, bantuan kepada NGO, bantuan kepada rumah ibadat, bantuan keusahawanan, kebajikan dan banyak lagi disalurkan kepada masyarakat India. Memang inklusif, terbaik dan terima kasih Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar Pahang. Saya mengambil kesempatan ini untuk menyampaikan beberapa isu.

Yang pertama ialah isu yg telah diminta oleh sahabat-sahabat daripada kaum India ini untuk disuarakan dalam Dewan ini. Yang pertama ialah isu pengambilan penjawat awam kaum India di bawah sektor perkhidmatan awam negeri Pahang, agensi-agensi berkanun negeri dan juga majlis Pihak Berkuasa Tempatan adalah menjadi harapan bahawa bilangan pengambilan kaum India dapat dipertingkatkan berdasarkan permohonan dan kelayakan. Kedua, isu *relocation*...relokasi ya sekolah-sekolah Tamil kurang murid khususnya dari kawasan ladang ke kawasan strategik di bandar juga memerlukan bantuan kerajaan dari segi tapak tanah dan juga pembinaan bangunan baru. Migrasi pekerja lading... pekerja ladang ke kawasan bandar telah menyebabkan banyak sekolah-sekolah di kawasan estet yang mengalami isu sekolah kurang murid dan langkah relokasi ini pasti akan dapat mengatasi masalah ini.

Yang ketiga dalam sidang DUN yang lalu, ada juga saya bangkit isu SJKT Ladang Jeram popular dikenali dengan sekolah kontena. Saya harap ada maklumat yang dapat disampaikan untuk kita menoktahkan isu ini. Akhir kata tahniah dan terima kasih diucapkan kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan kerajaan negeri atas segala usaha memacu pembangunan kemakmuran dan kesejahteraan negeri Pahang dan rakyatnya. Semoga segala teras dan inisiatif Belanjawan Negeri Pahang 2025 dicapai dengan jayanya. Saya mohon menyokong Belanjawan Negeri Pahang 2025. Maju terus Pahang. Sekian, terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih ahli dari kawasan Sabai. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, pada hari ini, saya telah perhatikan bahawa seramai lima orang ahli telah pun mengambil bahagian dalam perbahasan pada pagi ini dan secara keseluruhannya 35 orang ahli telah mengambil bahagian. Saya mengucapkan jutaan terima kasih. Pada hari esok, pihak kerajaan akan menimbang Rang Undang undang Perbekalan (2025) 2024. Ahli-ahli Yang Berhormat, baiklah persidangan kita akan disambung semula pada hari Khamis pada hari esok 5 Disember 2024 bermula jam 9.30 pagi. Wabillahi taufiq wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Persidangan dtempohkan.

[Persidangan dtempohkan]

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI KELIMA
05 DISEMBER 2024 (KHAMIS)**

KANDUNGAN

HARI KELIMA: 05 DISEMBER 2024 (KHAMIS)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	1
4	MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024	24

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 05 DISEMBER 2024 (KHAMIS)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli,
Tenaga dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal
Ehwal Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan-badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari
YB Tuan Chan Chun Kuang	-	Semambu

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharm bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badaruddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN NEGERI

Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang. Kuantan. Hari Khamis, 5 Disember 2024 bersamaan 3 Jamadil Akhir 1446 Hijrah.

Bacaan doa.

DOA

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum Warahmatullah Wabarakatuh. Marilah kita sama sama membaca umul kitab bagi memulakan sidang kita. Al-Fatihah. Alhamdulillah, Robbil Alamin Wassolatu Wassalamu ala Asyraf bil Mursalin Sayyidina Muhammadin wa ala Alihi Wasohbihi Ajmain. Segala puji bagi Allah. Dibuka dewan negeri. Dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah yang Maha Mengasihani kepada-Nya. Terpulang segala puji pujian Ya Allah yang bersifat nikmat limpah keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan. Mudah-mudahan sentosa aman makmur. Limpah Kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hamba mu diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah berkatmu ke atas kami berhimpun dipohon anugerahkan taufik-Mu dipohonkan menyuluh memandu kepada ketika kami berunding menimbang bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk penduduknya sekalian. Ya Allah. Dipohon doa kami diperkenankan. Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR

SETIAUSAHA DEWAN NEGERI

Perkara kedua. Pertanyaan-pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh, salam sejahtera, salam perpaduan, selamat pagi. Yang Amat Berhormat Dato' Seri Diraja Menteri Besar Pahang. Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, marilah kita sama-sama memanjat syukur kepada Allah SWT kerana dapat meneruskan persidangan kita pada hari ini.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Sebelum saya memulakan aturan mesyuarat, saya ingin memaklumkan bahawa EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi dan Usahawan Negeri Pahang telah berbesar hati untuk menyumbang kepada ahli-ahli Yang Berhormat dan Ketua-ketua Jabatan, Produk Usahawan FELDA yang telah diedarkan oleh urus setia di Dewan ini. Untuk makluman, produk ini merupakan produk usahawan FELDA yang dipamerkan dan dijual di Menara Kuantan 188. Ia sebagai langkah strategi hasil kerjasama FELDA Wilayah Kuantan dan pengurusan Kuantan 188 untuk memperluaskan pasaran produk usahawan tempatan.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya ingin memaklumkan bahawa saya akan menghadkan kepada 5 pertanyaan sahaja pada hari ini untuk dikemukakan bagi memberi ruang kepada kerajaan untuk membuat penggulungan iaitu melibatkan 10 orang ahli EXCO iaitu 5 ahli pada sebelah pagi dan 5 ahli dari sebelah petang.

Begitu juga dengan pertanyaan lisan, saya akan hadkan kepada 2 atau 3 sahaja dan ianya mestilah ringkas dan padat supaya kita dapat bersidang dalam masa yang telah ditetapkan. Baiklah, saya meneruskan Aturcara Urusan Mesyuarat kita pagi ini. Saya menjemput Ahli Yang Berhormat daripada Semambu untuk kemukakan soalan

ADUN SEMAMBU – N.13
(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)

Terima kasih Dato' Speaker soalan saya. Soalan 1.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Selamat Pagi, salam sejahtera. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada ADUN kawasan Semambu yang bertanyakan berkenaan dengan Pahang Gold ataupun Emas Pahang yang telah dilancarkan oleh kerajaan negeri. Dan soalan beliau, soalan Yang Berhormat adalah berkaitan dengan berapakah jangkaan deposit sumber emas yang ada di negeri Pahang dan akan bertahan berapa lama. Untuk makluman Yang Berhormat daripada Semambu di negeri Pahang, jajaran emas terbentuk dalam jaluran tengah Semenanjung yang meliputi kawasan daerah Lipis, Raub, Maran, Pekan dan Rompin. Ianya wujud pada teler... telerang... telerang hidro-terma. Ha... ni dia punya *term* ni dalam bantuan *metasediments* sebagai deposit emas primer ataupun *primary gold deposit* dengan izin dan juga bersama-sama mendapat *alluvial* dalam lembangan-lembangan sungai sebagai deposit emas sekunder ataupun dengan izin *secondary gold deposit*. Anggaran sumber deposit emas di negeri Pahang oleh Jabatan Mineral dan Geosains Malaysia ataupun JMG ialah 63.44 tan metrik dengan anggaran nilai RM10.8 bilion. Statistik tahun 20... statistik tahun 2023 merekodkan terdapat tujuh pengeluaran emas aktif di Pahang dengan jumlah pengeluaran sebanyak 720.8 kg yang bernilai RM155.6 juta.

Pengiraan tempoh hayat lombong ataupun dengan izin *life of mine* yang menentukan berapa lama deposit emas ini tidak dapat diukur dengan tepat disebabkan perlu bergantung kepada pelbagai faktor kebolehan pelaksanaan seperti jumlah rizab mineral emas terukur, skala operasi perlombongan, kadar pengeluaran lombong dan faktor-faktor lain termasuklah aspek ekonomi mineral, dasar dan polisi semasa serta perubahan dalam teknologi perlombongan. Untuk makluman Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, kalau mengikut kata orang tua-tua, emas ni *kekadang* dia boleh lari kalau berebut satu tempat tu. Jadi saya dengar cerita di Lipis ni bertambah emas sebab dia lari daripada negeri lain katanya ke Pahang, ke Lipis. Jadi kita tengoklah macam mana. Itu kata orang tua-tualah. Tapi saya dapati bawah ni ada permohonan Skim Perlombongan Kecil daripada Lipis. Dia kata dulu tempat dia takde emas. Tanah dia baru ni ada... ada... ada emas. So, dia mintak Skim Perlombongan Kecil. Jadi, saya harap banyak lagi emas datang ke Lipislah daripada sempadan tu, Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat jampilah sikit... Haha.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Jadi Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, penambahan dalam pelaburan dana dan teknologi terkini bagi kerja-kerja cari gali yang berterusan juga akan meningkatkan jumlah hayat lombong. Terima kasih Dato' Speaker.

ADUN SEMAMBU – N.13

(YB TUAN CHAN CHUN KUANG)

Soalan tambahan Dato' Sri.

Terima kasih atas jawapan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar berkenaan dengan jawab... soalan yang saya tanya. Cuma pertanyaan saya ialah apakah perancangan Pahang Gold, adakah akan buka cawangan ataupun jualan di kedai-kedai di sekitar negeri Pahang ataupun seluruh negara dan soalan kedua ialah apa jangkaan peluang pekerjaan yang dapat dijana melalui Pahang Gold. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih atas soalan tambahan daripada ADUN Semambu. Kebetulan saya sempat bawalah apa yang telah kita buat. Saya nak tunjuk pada semua rakan-rakan Ahli Dewan. Setakat hari ni kita dah ada beberapa koleksi yang dikeluarkan oleh Pahang Gold. Antaranya Initial Edition, Core Collection dan Pahang Sireh yang diwariskan daripada berat emas. Ada yang 0.25 gram hingga 1 gram, dalam bentuk jongkong emas pun ada, syiling emas pun ada dan ini adalah antara contoh-contoh yang saya tunjuk. Dan bukan sahaja saya tunjuk, saya galakkan Ahli Dewan beli dengan harga yang istimewa. Saya dah beli dah. Tapi saya beli yang ni jelah. Yang ni dengan yang ni. Saya ingat ADUN Cheka boleh beli yang nilah. Ini adalah antara yang telah kita keluarkan dan insya-Allah peluang pekerjaan sudah pasti ada. Bila kita dah ada Pahang Gold ni ada peluang pekerjaan dan setakat hari ni kejayaan negeri Pahang telah mendapat hasil. Untuk makluman, Yang Berhormat daripada Semambu, hasil daripada jualan emas ni siapa nak jadi tauke emas boleh la sebab masih ada masih lagi kosong, tauke ataupun agen, Pahang Gold akan bagi komisyen, tapi dia ada tahap... tahap dialah. RM1 juta berapa *percent*, RM 5 juta, berapa *percent*. Saya ingat Speaker pun berminat pasal emas [Ahli Dewan ketawa].

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh, saya akan buat permohonan.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Boleh. Setakat hari ni, untuk makluman Ahli Dewan khususnya daripada Semambu pada tahun 2023 er... nilai kutipan hasil royalti pengeluaran emas yang telah berjaya dikutip oleh kerajaan negeri ialah sebanyak RM5,498,567.00 tahun 2023. Manakala

pada tahun ini sehingga November, kita telah berjaya mendapat kutipan hasil royalti sebanyak RM10,190,959.00 hasil daripada penubuhan Pahang Gold.

Jadi daripada zero, daripada kosong kita buat Pahang Gold ni kita dapat royalti yang bertambah, boleh mewujudkan peluang pekerjaan dan dalam masa yang sama kita ada emas kita sendiri. Kita keluar emas tapi negeri kita tak ada emas yang dikeluarkan oleh kerajaan negeri dan insya-Allah kita akan pertingkatkan lagi dan saya harap Ahli-ahli Dewan dapat memberi sokongan. Tak boleh beli yang besar, tak boleh beli yang 50 gram pun haa... ni 100 gram, kita akan jual emas pulak (Ahli Dewan ketawa). Ini 100 gram (angkat tangan tunjuk emas). Saya ingat kita boleh *pass around* ni, kotak ni tapi *make sure* jangan, jangan... jangan (Ahli Dewan ketawa). Tadi ada '1, 2, 3, 4, 5, 6' pastikan bila sampai ke saya nanti ada 6 juga tu (Ahli Dewan ketawa). Haa... yang ni 20 gram dan yang kecil sekali ni, ha... ni yang paling kecilah. Bolehlah 1 gram bagi kat sapa-sapa yang yang berminat. Jadi boleh buat tempahan dengan Pahang Gold ya, jangan cari sayalah nak buat tempahan. Itu saja lah Yang di-Pertua. Terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila, Wakil daripada Cheka.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih er... pertama; saya ucap tahniah pada kerajaan negeri yang memperkenalkan Skim Lesen Perlombongan Kecil kepada pengusaha-pengusaha kecil. Saya cuma dapat maklumat... ingin dapat maklumat hingga setakat ini berapa ramai yang telah pun dikurniakan ataupun memiliki Lesen Perlombongan Kecil yang telah dilulus kerajaan negeri.

Yang kedua; ialah tentang mekanisme kawalan sebab kita tahu emas ni mudah diseludup. Kalau mekanisme... bagaimana untuk mengawal supaya pengisytiharan yang dibuat oleh syarikat perlombongan benar-benar *real*, takut dia... dia lombong jumlah... sejumlah, saya nak tahu apakah mekanisme kawalan supaya tidak berlaku ketirisan ataupun penipuan dalam pengisytiharan hasil emas. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih Yang Berhormat daripada Cheka, satu soalan yang sangat baik. Suka saya memaklumkan sebelum kita tubuhnya Pahang Gold ataupun Skim Pelombong Kecil ni terutamanya di Kechau di kawasan Yang Berhormat daripada Padang Tengku, keadaannya dia jadi macam *free for all* dan tindakan individu, walaupun tanah tersebut tanah mereka tetapi mineral di dalam tanah tersebut masih hak kerajaan negeri. Dan ekoran daripada itu, saya bersama dengan rakan-rakan EXCO dan juga dengan JMG telah berbincang macam mana untuk menghalalkan perkara ini dan mengawal supaya emas-emas yang terdapat di bawah tanah ni tidak dijual sesuka hati oleh pemilik tanah dan peraih yang membeli emas ni ramai, dia kerja tu aje.

Mereka yang terlibat ni, lebih kurang dalam tak silap saya lebih kurang 30 oranglah ya dan kerajaan negeri kehilangan hasil satu sen pun tak dapat. Jadi kita telah berbincang, kita telah berusaha untuk mewujudkan yang kita panggil skim pelombong kecil yang perlu berdaftar dengan kerajaan negeri dan skim pelombong kecil ni, di mana cara kita mengawal mekanisme yang ditanyakan tadi ialah kita lantik seorang sahaja yang boleh membeli emas tersebut dan orang yang membeli ni yang kita kenal mempunyai kedudukan kewangan yang baik, *track record* yang baik dan mempunyai rangkaian yang baik.

Ekoran daripada itu, perbincangan diadakan dengan Skim Perlombongan Kecil dan mereka-mereka yang ada tanah ni. Setelah mendapat persetujuan, kita lantik dia sebagai seorang sahaja yang membeli. Jadi bermakna bila dia beli tu Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, dia tidak seperti sebelum itu, sebelum adanya Skim Perlombongan Kecil ni. Siapa-siapa pun boleh beli, orang ni tawar RM100.00 - 1 gram contohnya, lepas tu yang ini tawar RM 80.00, ini tawar RM 150.00, tidak. Kita sekarang ni mengikut harga pasaran. Maknanya kerajaan pun untung, pelombong kecil pun yang ada emas pun untung dan setakat hari ni saya difahamkan majoriti daripada mereka boleh *confirm* dengan ADUN Padang Tengku, ramai yang pakai Alphard dah, ha... pakai Alphard dan beli kereta *cash*.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Pakai Alphard.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Alphard.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Maknanya kita boleh mohon lesen melombonglah lepas ni.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Kalau... kalau Yang Berhormat Speaker ada tanah, milik sendiri, ada emas, tapi kena tanah milik sendiri lah. Kalau ada emas Speaker jangan jual tak tentu hala nanti kena tangkaplah sebab bahan mineral bawah tanah tu masih milik kerajaan negeri dan sekarang ni di Kechau Tui, sekarang ni kita akan pergi ke Luit masih lagi dalam permohonan dan yang ke-3 saya baru dapat permohonan daripada Lipis. Baru ni saya balik, saya tengok ada satu kumpulan datang jumpa saya, dia kata dulu tak ada, dia kata tiba-tiba ada emas. Itu saya jangka emas tu sebab dia lari daripada negeri yang jiran tu pergi ke Lipis agaknya. Tak tahulah mungkin Pahang ni Darul Makmur ya, haa... jadi (Ahli ketawa) jadi, haa... itulah menjawab soalan Yang Berhormat daripada Semambu. Okey ya, puas hati dak YB. Baik, terima kasih.

ADUN PADANG TENGGU – N03

(YB. DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)

Soalan tambahan?

Dua kali Dato' Sri Speaker, Padang Tengku disebut. Jadi saya nak tanya dah kutip banyak dah ni sampai RM10 juta dah kan, sebelum tu 5... RM5 juta. Jadi, dah yang

banyak-banyak tu macam mana? Apa perancangan kerajaan untuk memanfaatkan supaya rakyat kita mendapat manfaat semaksima mungkin. Itu soalan yang pertama.

Yang kedua; tadi berkaitan dengan Skim Perlombongan Kecil jugak. Di Kechau ni dah masuk fasa... nak masuk fasa yang kedua ya, fasa kedua. Kita ada permohonan lebih kurang 60 lagi permohonan dan saya difahamkan ada 20 tu mungkin ada masalah dari segi hakmilik tanah, berkongsi dan sebagainya. Jadi yang *balance* tu bila agak-agaknya? Orang sana dah tanya dah, bila nak dapat lesen supaya hasil kita bertambah, lebih makmur lagi dan banyak lagi masa akan datang di negeri Pahang ni. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih Yang Berhormat Padang Tengku. Manfaat ni, itulah bantuan prihatinlah Padang Tengku. Jadi duit yang, yang RM10 juta tu, kita masukkan dalam bantuan dan itu salah satu sumbangan yang menyebabkan kita mendapat sasaran melebihi RM1 billion. Sebelum ni kosong. Sebelum ni, maknanya tuan tanah tu dia buat secara dia sendiri. Kita nak... nak kuat kuasa pun serba salah jugak sebab mereka ini pun daif, hanya bergantung kepada emas yang ada di bawah tanah mereka. Tapi bila kita halalkan ini, manfaatnya rakyat pun dapat, negeri pun dapat dan kita kembalikan kepada rakyat dalam bentuk bantuan prihatin.

Untuk makluman Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, Skim Perlombongan Kecil ni kita tidak boleh buat sewenang-wenangnya. Dia perlu ada kajian ya, kita bimbang nanti dia... tanah bukan milik dia pun dia kata milik dia. Hah... itu yang kita kena kaji betul-betul, permohonan dikemukakan dengan geran tanah, melibatkan JMG, melibatkan Pejabat Tanah, dah sah itu tanah beliau, kita kena... baru kita benarkan. Dan tanah tersebut pula, untuk makluman Yang Berhormat daripada Padang Tengku, kadang-kadang 1 geran bukan seorang, jadi kita kena dapat... walaupun tanah tu milik dia tetapi dalam masa yang sama kita kena mendapat kebenaran.

Walaupun emas tu milik kerajaan negeri, kita tak boleh masuk begitu sahaja. Kena ada kebenaran daripada tuan tanah itu mengambil masa sedikit, tapi kalau semua berjalan dengan elok, memang kita nak segerakan supaya lagi lambat kita proses, lagi lambat kita beri kelulusan, lagi lambat kerajaan negeri mendapat royalti dan lagi lambat pemilik tanah yang ada emas mendapat habuannya. Terima kasih Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cuma saya nak berkongsi bahawa harga emas 999 untuk hari ini ialah RM412.00 se gram tidak berubah sama sekali dengan harga semalam dan harga emas 916 untuk hari ini adalah RM392.00 se gram. Itu harga emas sekarang.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ada soalan lagi.

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)**

Satu... 1 lagi. *Last.*

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey *last.*

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)**

Terima kasih Dato' Sri Speaker, terima kasih Dato' Sri Diraja Menteri Besar. Soalan saya ni lari sikitlah daripada perbincangan kita. Cuma kita hari ni bincang pasal deposit sumber emas yang ada negeri... dalam negeri Pahang ni yang melibatkan kebanyakannya adalah pengusaha-pengusaha emas ataupun tuan-tuan milik tanah dan juga mungkin yang melibatkan *stake holder* kepada apa nama ni tanah dan galian dalam... dalam negeri Pahang ni.

Soalan saya ni, saya nak... nak... nak mewakili rakyat kebanyakan ni, jadi Pahang ni dia dah perkenalkan satu syarikat Pahang Gold dan ada jualan emas, saya nampak di situ tadi. Tapi bagi rakyat kebanyakan ni, kebanyakannya kedai emas yang nak gadai emas mungkin nak belanja dan sebagainya akhir-akhir bulan ni, akhir-akhir tahun ni. Jadi soalan saya, adakah kerajaan negeri bercadang untuk memperkenalkan sistem Ar-Rahnu, sistem pajakan gadaian Islam yang mungkin dalam masa yang sama kerajaan negeri akan dapat hasilnya dan dalam masa yang sama mungkin boleh memberikan serba sedikit er... nilai gadaian yang lebih kepada rakyat negeri Pahang ni, dalam masa yang sama, sistem Ar-Rahnu ni menjamin emas itu tidak hangus tidak...tidak lelap sekiranya gagal membayar bayaran gadaian. Terima kasih Dato' Sri Speaker

**ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terima kasih kepada sahabat saya dari Rompin. ADUN Lantikan, soalan yang baik. Untuk makluman Yang Berhormat semasa saya dalam KOSMA, Lembaga Pengarah KOSMA kita tubuh Ar-Rahnu ni dan memang betul lumayan dalam masa tahun pertama tu telah mencipta keuntungan RM200,000.00 lebih Ar-Rahnu tetapi proses untuk menubuhkan Ar-Rahnu ni tidak mudah, saya ingat lebih daripada 6 bulan kerana kena ada lessen, lepas tu kena ada bilik kebal, kena ada *security*, CCTV kemudian baru diluluskan dan cadangan daripada YB daripada Rompin, Lantikan ni kita akan bagi pertimbangan tetapi buat pada masa ni kita tengok dulu kita pastikan Emas Pahang ni dapat dijual dengan baik, laris banyak dan mungkin kita akan pastikan kalau nak gadai nanti... kalau kita dah buat Ar-Rahnu Emas Pahang pastikan mereka gadai di kita punya Ar-Rahnu ni jangan gadai tempat lain. Itu kita mungkin langkah kedualah ya insya-Allah. Saya selaku Pengerusi Pahang Gold Pahang akan bawa cadangan daripada Yang Berhormat untuk dipertimbangkan oleh Lembaga Pengarah. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya Wakil daripada Padang Tengku.

ADUN PADANG TENGGU – N.03
(YB DATO' MUSTAPA BIN HAJI LONG)

Terima kasih Dato' Speaker. Soalan saya ialah soalan nombor 2.

[Difahamkan terdapat projek perintis Wagyu Pahang telah dilaksanakan. Apakah status dan kemajuan projek tersebut serta manfaatnya terhadap industri ternakan di negeri Pahang?]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, terima kasih kepada sahabat saya daripada Padang Tengku Yang bertanyakan tentang Projek Perintis Wagyu. Saya ingat ini adalah susulan daripada minat Yang Berhormat Padang Tengku ni ekoran daripada lawatan teknikal yang telah diadakan dua tahun dulu dengan Yang Berhormat Padang Tengku menyertainya dan kita pergi ke Munich melihat ladang wagyu di sana dan nampaknya Yang Berhormat Padang Tengku pada ketika itu memang begitu minat melihat lembu premium sado ni hingga merapati lembu wagyu yang saiz dia lebih daripada 1,000 kilo atau 1 metrik tan lebih.

Jadi akhirnya dengan persetujuan dan sokongan daripada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja maka kita telah melaksanakan Projek Perintis Wagyu Pahang dan insya-Allah ianya akan diperkasakan dari semasa ke semasa.

Untuk makluman Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, jumlah peruntukan yang telah ataupun perbelanjaan yang telah digunakan setakat ini ialah sebanyak RM6.692 juta yang merangkumi pelbagai aspek komponen aktiviti termasuk nombor satu, pembelian baka ternakan wagyu kita ada yang *fullblood* iaitu 100% lembu wagyu yang tulen asli kemudian kita ada kacukan dipanggil F1 lah dan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Apa beza daging dia Yang Berhormat? beza antara yang kacukan dengan wagyu *original*. Dia punya *marbling* dia ke apa ke ada.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Tak. Dia kalau sekiranya misal contohnya kalau yang 100%.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

bukan minta maaf. Saya just nak bertanya.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Boleh. Saya nampak Dato' Sri Speaker minat yang wagyu biasa makan dekat restoran-restoran steak. Maknanya wagyu ni dia...dia minat. Maknanya *steak* yang *premium* lah dan dia sebenarnya *fullblood* ni ialah 100% ini lembu yang wagyu asli, kemudian bila kita kacukkan kita namakan anak ni tadi sebagai F1lah, F1 bukan *formula one* tapi F1 dan ini merangkumi angka-angka baka yang terlibat. Kemudian kita ada pembelian

ini apa nama *semen* dan *embryo*. Jadi kita ada mani, maksima ni manilah yang kita buat AI

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Air mani.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Ya lah mani...air mani dia kiranya kita buat AI, permanian berhadass, buat proses tu... kemudian dia akan bunting dan akhirnya melahirkan ataupun melahirkan anak. Kemudian kita ada membeli mesin *ultrasound* kita ada buat Kursus Wagyu di Akademi Wagyu, Jerman. Kita hantar tiga kakitangan... pegawai kita daripada Jabatan Veterinar. Kita juga mengadakan kursus permanian berhadass dan *embryo transfer* yang melibatkan 16 orang kita hantar iaitu di Indonesia...kita Indonesia pun *advance* juga. Kemudian kita membeli baka wagyu lagi tambahan dan latihan *butchery* iaitu *Professional Butcher* seramai 60 orang. Akhirnya semua ini berjumlah RM66.92 juta.

Jadi untuk makluman Dato' Sri Speaker, sehingga 15 November tahun 2024 jumlah ternakan lembu wagyu di bawah Program Wagyu Pahang adalah sebanyak 262 ekor yang melibatkan 156 induk betina wagyu, 5 penjantan, lembu jantan *bull* dengan izin dan setakat ini kita dah ada 101 ekor anak yang lahir di daerah Raub, Bukit Kajang ni yang tadi. Dulu pun saya dah perelaskan bila kita nak beli tu kita bagitahu kita beli lembu daripada Australia daripada satu syarikat nama dia Ostrich kita pergi ladang, ladang dia merata di Sydney, di Melbourne, di Tasmania. Baru ni Dato' Sri ke Australia kan? Ada persidangan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Persidangan CPA.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Di Tasmania misal contohnya, kita beli tu dan kita bagitahu dengan dia kita nak lembu induk yang bunting dia buatlah, maknanya dia kita beli tu sebab strategi kita nakkan ibu dan nakkan anak. Jadi ini alhamdulillah melalui pembelian ni dah beranak di Raub ni dapat ID Raub lah makanya tempat lahir dia sebab yang ni penting saya nak maklumkan ni penting sebab kita ada *blood line*, makna bila dia lahir je nanti kita ada sijil sebab bila kita nak jual dia akan tanya tu, lembu ni betul ke wagyu? Jadi dia ada sijil dia.

Macam emas...emas Yang Berhormat Dato' Sri Diraja sebut tu dia sebut 999.99 Itu telah pun dia *authentickan*, telah pun diperakukan. Jadi ini yang penting sebab kita nak tahu supaya baka ni dari Miyazaki ke Kobe ke atau di mana-mana di Jepun. Sebab asal wagyu semua daripada Jepun tapi kita tak boleh nak beli kat Jepun sebab kerajaan Jepun ada...ada kekangan dia menghalang lembu-lembu wagyu daripada Jepun ni untuk dibeli atau di biakkan dibeli daripada Jepun. Tapi kalau yang dah ada di luar sana, di Jerman, di Perancis, di Belanda, di Belgium, di Australia, di New Zealand yang ini kita boleh berurusan sebab kita berurusan dengan ladang-ladang di Australia.

Jadi 3 ladang pengganda telah dilantik di bawah syarikat ini, peneraju. Dia ada 2 syarikat peneraju iaitu MIG Dairy Fresh Sdn Bhd atau sekarang dikenali sebagai AGK Dairy Fresh Sdn Bhd di mana ladang pengganda ini dalam proses penerimaan ladang pengganda ni kita program dia ni kita ada peneraju kemudian bila daripada peneraju ni tadi kita bagi kepada ladang pengganda maknanya ladang pengganda inilah penternak tempatan yang kita telah melalui proses saringan kita dapati bahawasanya sebab program kita ni wagyu ni kita nak kembangkan supaya seluruh negeri Pahang ni nanti akan ada ternakan atau baka wagyu yang yang dibiakkan. Jadi proses dia kita lantik dulu 2 syarikat peneraju iaitu MIG Dairy Fresh Sdn Bhd dan juga Farm Fresh. MIG Fresh Sdn Bhd ni kita buat di Raub dan Farm Fresh ni ialah di Lipis di Tanjong Gahai di kawasan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja. Sebab itu kita tengok sesuai

Kemudian tu kita pilih pulak di kalangan penternak tempatan untuk kita jadikan ataupun di... dinamakan sebagai ladang pengganda, kita bagi je. Setelah dibuat saringan ada 3 yang telah pun melepasi saringan ni kita nak bagi 5 ekor, 5 ekor, 5 ekor setiap ladang ni supaya dia dapat biakkan dan yang ini ada lagi 3 ladang pengganda dalam proses pengesahan kesesuaian infrastruktur sebab dia kena ada kandang dia kena ada kemahiran dan sebagainya sebab pelaburan kita tinggi dan untuk makluman pada masa yang sama, kita juga membuat latihan kepada penyembelih profesional sebagaimana saya maklumkan kita nak buat *full cycle*. Bila kita dah buat pengeluaran, lembu-lembu nanti kita akan sembelih dan ini memerlukan penyembelih yang pakarlah. Disembelih, kemudian dia akan lapah mengikut bahagian-bahagian tertentu. Jadi yang ini kita kena latih.

Alhamdulillah, kita telah ada 60 pelatih-pelatih yang menjalani latihan di YP *Advance Skill* ya. Ini...ini kira macam TVET. YP *Advance Skill* yang... bila dia keluar nanti dia akan mampu untuk melaksanakan tanggungjawab dan kita akan hantar kursus lagi kita pertingkatkan sebab apa kemahiran untuk sembelihan dan juga pelapahan ini mestilah ditajamkan, diperkasakan dari masa, ke semasa. Insya-Allah.

Dan pada masa yang sama, kita juga menerima permohonan daripada penternak-penternak lain untuk menyertai Program Kacukan Wagyu Pahang menggunakan kaedah AI ni, *Artificial Insemination* dengan izin, permainian berhadass. Jadi maksudnya kita beli *semen* tadi, Dato' Sri Speaker yang tadi, *semen* yang kita beli dengan *embrio* itu tadi, kita ada ni *veterinary*, Jabatan Veterinar ada. Kemudian kita akan lebarkan, kita pergi ke kampung. Kita tengok lihat dan induk-induk dia, tapi benih tu kita akan bekalkan supaya bila lembu-lembu ni tadi, bila dia bunting dan beranak, dia akan dapat lembu wagyu F1, sebab kita tengok macam ni.

Pendekatan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar ialah kita kena perkasakan penternak kita ni. Tapi kalau penternak kita menternak baka jenis KK, Kedah Kelantan...Kedah Kelantan. KK lembu yang banyak di kampung, merata. Lembu ni kecil, dia punya rangka. Jadi kita telah buat kajian. Misal contohnya di Bukit Kajang ni kita mintak yang err...ladang yang peneraju tadi supaya dia *cross* baka ni tadi dengan lembu kampung yang dibekalkan oleh Jabatan Veterinar dan ada dah, dah beranak sebanyak 2 ekor telah beranak. Dia punya kerangka dia besar, dan dia ni sebab lembu KK ni tadi Dato' Sri Speaker, dia jenis yang lasak. Jadi kita boleh lepaskan dia.

Kita dapati daripada kajian yang kita buat, ini untuk makluman Dato' Sri, daripada kajian yang kita buat antara yang menjadi cabaran kepada lembu-lembu ni tadi ialah kelawar. Kelawar, dia waktu malam kelawar tu keluar. Dia...dia apa nama dia serang ini telinga...telinga lembu tu. Jadi lembu ni datang daripada Australia dia bodoh sikit dia. Maknanya dia tak reti nak melawan kelawar ni. Jadi telinga tu tadi dia luka, sebab

itu kita... apa yang kita buat lembu-lembu tadi kita masukkan dalam kandang. Kemudian kita pasang lampulah.

Jadi kelawar, bila nampak lampu tu dah... tapi lembu yang KK ni anak dia yang beranak ni tadi, bila kelawar tu datang serang, dia libas ya, dia libas kepala dia tu. Pang... jadi kelawar tu maknanya dia kerayan... kan? Maknanya kelawar tu dia ni... dia lari. Jadi dia tidak.... dia tak kena serangan dari kelawar tu, yang ini kita boleh kongsi bersama dengan mungkin penternak daripada Australia mengatakan bahawasanya lembu KK kita ni, lembu yang tadi lembu yang lasaklah, dia latih, dia kumpangkan, dia merayau duduk atas jalan semua sekali kena langgar lori balak terus dan sebagainya. Ini kita ada enakmen kerbau lembu ya yang...yang sahabat-sahabat bangkit sebab dia kira merata je. Jadi dia... dia tadilah, dia boleh kita lepas naik ke bukit balik eh ada. Makna kelawar pun tak leh ganggu, yang ini sebenarnya kita buat kajian. Malahan kita ada buat kerjasama dengan UPM... Universiti Putra Malaysia untuk buat kajian, kita *crossbreed*. Kita buat misal contohnya baka lembu susu, Friesian ataupun ini yang ada ni Holstein Friesian yang Holstein, kita kacukan dengan wagyu. Keluar juga makna beranak juga. Anak dia yang badan besar dan dia punya daging tu difahamkan dia akan lebih... orang kata lembutlah kan. Jadi lembu susu ni biasanya lembu besar jadi rangka dia besar. Kita buat juga kajian sebab tu dalam konteks seumpama ini projek perintis wagyu Pahang ni sebenarnya akan menjadi penanda aras kepada projek wagyu di Malaysia ni sekali.

Jadi Pahang *first*lah maknanya kita nak ke depan tu dengan hasrat yang selalu katakan produk Pahang ni mesti produk premium yang hebat ke depan. Ini yang kita buat. alhamdulillah. Jadi program-program seumpama ini saya lihat penting, kerana apa? Cuba kita buat perbandingan sebab dulu ada yang kata ini projek... bila Yang Berhormat Dato' Sri buat *launching* err... di mula-mula di...di... di lapangan. Banyak orang kata ini projek kayangan. Tidak. Sebenar bukan projek kayangan. Projek ni akan diserapkan.

Kita akan hantar pergi program AI ini nanti, permanian berhadass dengan penternak kita di seluruh negeri Pahang, insya-Allah, tunggu. Makna kita akan buat latihan, kursus dan kita bagi kemudahan ni. Kenapa? Kerana sebagai contoh daging lembu tempatan pada masa ni harga dia antara RM34.00 ke RM38.00 kadang-kadang RM40.00 je dia sekilo, tetapi lembu yang wagyu ni kalau di...di tengok yang import sekarang ni yang import sahaja misal kata sebab bekalan tempatan tak ada.

Kalau kita pergi ke Me'nate ya, minta maaf Menate ke Me'nate ke saya tak tau tapi pergi situ makan *steak*. Dia, kalau dia tengok MBS tengok dari segi taburan lemak dia. Dia ada MBS 4, 5, 6, 7, 8, 9 ni apa ni 9, 10. Malahan dia ada A5 yang banyak tu, huh tinggi harga dia, dan yang paling mahal sekali ialah Kobe Beef. Kobe Beef tu hmm... hah yang tu ya. Makan tu makna dia kata ini harga kayangan. Tinggi. Jadi kita nampakkan kalau projek program... projek Pahang ni berjaya, kita akan jadi pembekal kepada ni...ni...bekalan lembu wagyu atau daging wagyu daripada tempatan kerana apa kalau kita makan misal contohnya burger. Sekarang ni RM52.00, RM54.00, 1 burger tu, Wagyu yang itu nanti kita akan dapat. Turunkan harga...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Maknanya Yang Berhormat ni banyak janji ni. Wagyu, durian. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Dak, saya kaji tu sebab apa, saya teringat masa Yang Berhormat Cheka tanya kita buat bajet tambahan. Yang Berhormat Cheka kata mengapa ada bajet tambahan dulu tu? Yang ini saya ingat, tu nak bagitahu bukti. Kadang-kadang Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, dia perkara baru ni mengapa... ini bangsa-bangsa Eropah hebat kerana dia berani menerokai *The New Frontiers* dengan izin, makna lapangan yang belum diceburi oleh orang lain.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Belum diterokai.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Sebab tu Belanda, negara-negara Belanda misalnya, Sepanyol pada ketika itu kan. Ni negara penjajah, dia pergi sebab apa? orang lain tak berani, dia pergi. So kita mengambil iktibar bahawasanya bangsa kita, bangsa. Rakyat Malaysia ni boleh, Pahang boleh. Hah tu yang mungkin Cheka kalau nak... anu tu, YB Cheka saya fahamkan minat lembu. Kita boleh bagi wagyu ke nu...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bagi seekor ke dia.

ADUN BENTA – N.05

(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Boleh, boleh. Insya-Allah. Kalau ada lembu tu, jadi lembu KK kurus kering tu. Hah, kita...kita...kita padankan dengan lembu wagyu. [Ahli Dewan ketawa] Keluar anak montel [ketawa], tengok muka hah kita belai hari-hari, dia jilat tangan kita kan. Bila nak sembelih? Hah tu yang jadi masalahnya. Dah hari-hari dibelai-belai, nak sembelih sian pulak dia tengok gitu aje. Jadi maknanya tak pe, boleh jadi baka. Kalau jantan tu, oh boleh tahan. Jantan ni sebab bayangkan 5 ekor jantan, yang lain betina, boleh ke dia. [Ahli Dewan ketawa]

Kita...kita tanya... tanya berapa jantan. Jantan 5 ekor aje daripada Australia, yang betina banyaklah kan, dekat 200 ekor. Bunting belaka semua. Alhamdulillah. Maknanya kita pilihlah. Jadi kalau Cheka minat boleh insya-Allah, kita... kita boleh laksanakan. Dan ini penting sebab saya buat perbandingan, misal contohnya RM40.00 sekilo sedangkan lembu yang wagyu ni RM1,800.00 ke RM2,500.00 satu kilo. Maknanya Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar maklumkan tadi di Kechau semua orang mendulang emas, dia kira gini. Dulang mas tu. Sekarang dah pakai Alphard dengan Vellfire. Kita YB pun tak pakai gitu, betul tidak. Hah, maknanya deme handallah beli cash pulak tu, sebab apa kita perkasakan dia. Jadi kalau stay ... ya, sila Dato' Luit.

ADUN LUIT – N.24
(YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL)

Saya tengok R&D ni dah... dah kemas lengkap dah ni. Cuma saya nak tanya bila boleh dapat makan daging tu? [Ahli Dewan ketawa] agak 10 tahun ke? 2 tahun ke, minggu depan ke.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kita ucapkan tahniah kepada YB Luit kerana dikurniakan DIMP baru-baru ni. [Ahli Dewan tepuk meja]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Ya, ya..nampak hebat, nampak dia alhamdulillah pengiktirafan kepada sumbangan beliau. Dia sebenarnya, ini sabar belum sampai lagi macam kita pergi ni tak sampai ke Luit lagi. [Ahli Dewan ketawa].

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat kita ada ni ada 3 soalan. Kalau tak sampai ni lama kita. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Sebab tu... sebab tu kita namakan Dato' Sri Speaker, sebab tu kita namakan projek perintis. Jadi lembu ni tadi bila dia dah beranak, bila dia beranak kita bagi dia lembu awal... air susu awal kita bagi dia makanan sebab kita nak *marbling* ni tadi kita nak jadikan dia punya lemak sebab tu saya pergi ke Munich sama dengan ADUN Padang Tengku dia tengok hari tu dia bagi makanan lain, di Australia makanan dia lain, di Belanda makanan dia lain so kita sekarang ni nak sesuaikan dengan makanan kita sebab tu kita libatkan UPM, Universiti Putra Malaysia ni tadi dan bila peringkat awal ni kita bagi susu, kemudian kita bagi makanan dia yang biasa tetapi yang pentingnya selepas pada 30 bulan, ni tadi, lepas pada apa nama 30 bulan, ya *sorry* maknanya kita akan bagi makanan. Jadi tunggu lah ya kita baru berapa tidak *sorry* dia 13 minggu lepas daripada 13 minggu, kita akan bagi dia makanan untuk dia buat *marbling*, lepas tu dia kena tunggu 30 bulan baru kita boleh sembelih. Jadi lembu ni berapa umur dia baru lagi. Haa tunggu sabar tapi saya ingat sebelum Dewan bubar ni boleh lah mana yang mungkin kita sempatlah makan ni. Saya harap Dato' Pengarah Veterinar bersedia dengan peneraju yang tadi dan nak kita boleh ambil... boleh, boleh kita bagikan yang yang sedia ada sekarang ni tapi untuk lembu perintis ni kena sabar. Kita sama-sama biakkan, insya-Allah yang penting kita biak dulu. Kalau kita *start* sembelih semua sekali jawabnya pupus kita. Jadi sekarang ni kita biakkan semua. Di Luit ada, di Cheka ada, di Budu ada, di Jelai ada, meratalah, di Kuantan ada. Haa, lepas tu kita sama-sama menikmati.

Jadi, terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri yang yakin bahawasanya walaupun perkara baru tapi dengan kesungguhan saya nak maklumkan terima kasih kepada jabatan-jabatan yang terlibat termasuk Jabatan Veterinar dan juga yang syarikat peneraju tadi yang sanggup kita pergi sentiasa belajar dan insya-Allah awal tahun ni dengan diketuai oleh Yang Berhormat Dato' Sri Menteri Besar, kita akan pergi ke Australia untuk buat *benchmarking* sebab dulu dalam perjanjian tu dia kata dia akan

bimbing kita so kita sekarang dah buat so kita akan pergi buat *benchmarking* macam mana lagi nak buat elok.

So yang ni akan kita laksanakan mungkin insya-Allah dalam hujung bulan Januari untuk ke Australia dan lihat bagaimana mereka melaksanakan...

ADUN LANCHANG – N.31
(YB. TUAN HASAN BIN OMAR)

Yang Berhormat Speaker,

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Bermula dengan keadaan yang cukup ni orang kata minima.

ADUN LANCHANG – N31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)

Dato' Seri soalan tambahan sikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya ingat kita pergi ke soalan yang seterusnya sebab lama sangatlah ni, setengah jam, kita pergi ke soalan kita. Kita boleh simpan soalan ni untuk akan datang apabila lembu tu kena sembelih lepas tu kita akan apa namanya tanya lagi soalan. Seterusnya soalan yang seterusnya wakil dari Cheka.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih. Saya kemukakan soalan nombor 3. Terima kasih.

[Adakah kerajaan bercadang untuk menaiktaraf institusi masjid serta mewujudkan kursus ikhtisas pegawai-pegawai masjid untuk menjadikan pengurusan masjid lebih profesional?]

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada rakan daripada Cheka yang menanyakan tidakkah kerajaan bercadang untuk menaik taraf institusi masjid dan mewujudkan kursus-kursus ikhtisas kepada pegawai-pegawai masjid di negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Seri Speaker, sebagaimana yang sebut saya sebutkan sebelum ini, kita bersyukur ke hadrat Ilahi di negeri Pahang kita memiliki sebanyak 690 buah masjid dan setiap masjid itu memiliki sekurang-kurangnya kalau masjid kariah itu 4 orang pegawai sekurang-kurangnya dan apa namanya kita telah berjaya menaik tarafkan masjid-masjid daripada 690 buah ini, ada 30 buah ada namanya Masjid Daerah, ada namanya Masjid Warisan.

Masjid Warisan itu di Kuala Lipis dan Masjid Abu Bakar Temerloh dan juga Masjid Negeri Lama Lipis dan juga, alhamdulillah yang terbaru ini kita menaik tarafkan masjid menjadi masjid daerah Masjid Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah di Benta, Lipis dan juga Masjid Sultan Haji Ahmad Shah, Sungai Koyan, Lipis dan Masjid Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah, Bandar Jengka di Jengka.

Yang Berhormat Dato' Speaker, kita juga bersyukur ke hadrat Ilahi untuk masjid-masjid daerah ni, masjid daerah ni dan masjid yang telah kita naik taraf sebanyak 30 buah ni pegawai-pegawai dia telah kita ada laksanakan kursus-kursus ikhtisas yang berbagai bentuk dan rupa. Antaranya kita membawa mereka selama 3 bulan di ILIM untuk diberikan maklumat-maklumat dan pengetahuan-pengetahuan baru bagaimana untuk mereka berupaya mengimarahkan dan memajukan masjid-masjid mereka. Begitu juga yang kita ada hantar sampai ke Mesir.

Yang Berhormat Dato' Speaker, dan di sana kita berikan tempoh selama sebulan untuk mereka mengikuti kursus yang dianjurkan oleh Al-Azhar dan juga Jabatan Mufti Mesir untuk pengimarahkan masjid yang sewajarnya. Kemudian yang terbaru kita ada memperkenalkan *artificial intelligence* kursus yang khusus kepada pegawai-pegawai masjid bagaimana mereka nak mengimarahkan dan mendekati ahli kariah mereka bagi memajukan masjid itu ini kita fokus kepada masjid-masjid daerah dulu, insya-Allah kita akan kembangkan ke masjid-masjid kariah. Walau bagaimanapun, kita bersyukur untuk masjid-masjid kariah ni kita telah mengadakan 6 program untuk mendekati mereka dan memberikan maklumat-maklumat termasuklah induksi pegawai masjid dan juga Seminar Pengurusan dan Pentadbiran Masjid, Seminar Pengurusan Bencana, Seminar Pentadbiran Masjid dan Infra, Daurah Ilmiah dan Penghayatan Al-Quran.

Hasil daripada perkara yang kita buat ini adalah beberapa buah masjid yang telah mendapat pengiktirafan bukan sahaja di peringkat negeri bahkan di peringkat kebangsaan seumpama Masjid Kampung Temin, Jerantut, Dato' Sri Speaker dan Masjid Temerloh Jaya, Temerloh dan terbaru kita sedang menggarap beberapa buah masjid termasuklah masjid yang baru kita bina di Sungai Isap, Masjid Al-Falah. Mereka ini aktif dengan bukan sahaja mengimarahkan 5 waktu, bahkan dengan ahli kariah mereka Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Insya-Allah, kita juga bersyukur dengan usaha yang telah ditunjukkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar memberikan sumbangan kepada masjid ini sebanyak RM10,000.00 dan kita juga bersyukur dan berterima kasih kepada kerajaan persekutuan melalui SDO dan kita juga terima kasih kepada SDO yang telah mengagihkan RM9.6 juta kepada masjid-masjid ini untuk diberi bantuan baik pulih mana-mana yang menghadapi kesulitan yang sangat menghimpit. Jadi, ini melibatkan sebanyak 188 buah masjid di seluruh Pahang Dato' Sri Speaker, terima kasih banyak.

ADUN CHEKA – N.04 (YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Soalan tambahan sedikit. Pertama sekali tahniah atas program yang telah dibuat. Saya tengok ada beberapa siri lawatan yang kita pernah buat dulu Kerajaan Pahang ke Singapura dan saya dapati mekanisme pengurusan masjid di *Singapore* ni sangat-sangat hebatlah, sangat hebat. Punca besar ialah faktor kewanganlah dan saya tengok gaji pihak pengurusan dia pengurus masjid selain para pegawai dan mereka dibayar gaji sampai RM4, 5 ribu sebulan dan mereka menjadikan betul-betul menjadikan masjid ini fungsinya... fungsi kemasyarakatan bukan untuk sembahyang, pendidikan, perniagaan dan sebagainya.

Persoalan saya ialah kita bahawa di Pahang ni gaji siak, gaji bilal kita sangat rendah, bawah gaji minima, ada yang sampai RM400.00, ada yang *topup* oleh...oleh JAKIM dan sebagainya tetapi apa mekanisme supaya kita dapat tingkatkan sikit dia punya elaun dia supaya sekurang-kurangnya katakan Tok Siak masjid kalau kita gi masjid ni, masalahnya ialah kebersihan tandas masjid, selak pun tak ada... nak buang air lagi, nak pegang pintu lagi cukup payah. Jadi kalau boleh mereka dibayar gaji yang sepadan dan wajibkan mereka bertugas sepenuh masa di masjid tapi biar berbaloi dengan gaji yang mereka perolehi atau elaun yang mereka perolehi. Terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Cadangan daripada Cheka itu memanglah sangat baik Dato' Sri Speaker dan apa... namanya untuk kita bantu masjid-masjid ini sebab itu tadi kerajaan persekutuan saya sebutkan beri bantuan, kerajaan negeri beri bantuan tetapi untuk menggajikan kepada pegawai-pegawai masjid ini kalau kita bandingkan dengan Singapura. Singapura ni yang pertama sekali dia orang sanggup berdikari kerana dia tahu siapa diri dia, dia buat. Orang ahli kariah dia pun sanggup berkorban untuk masjid dia. Kita pun tahu bagaimana orang-orang ahli kariah di Singapura ni memberikan sumbangan.

Berbanding dengan kita rakyat kita di negeri Pahang ni orang yang sangat apa sentiasa bergantung kepada kerajaan dan tabung-tabung tu yang bergolek di depan dia orang tu pun apa namanya tidak... tidak begitu meriah, Dato' Sri Speaker. Tapi walau bagaimanapun ada masjid-masjid yang mampu memberikan elaun-elaun yang seumpama itu. Sebagaimana saya sebut Masjid Temerloh Jaya.

Ada juga masjid yang boleh membayar gaji kepada apa kepada siak. Bukan sahaja kepada imam dan bilal, bahkan mereka sanggup mengambil ataupun mengimport dengan izin Dato' Sri Speaker. Imam-imam daripada luar, memberikan imbuhan-imbuhan yang sangat memuaskan hati kepada imam masjid, hanya nak bertugas sebulan je di bulan Ramadhan, mengimamkan masjid. Jadi sebab apa kerana masjid itu ahli kariah itu sanggup berkorban memberikan sebagaimana ahli kariah di Singapura.

Jadi, kita sama-sama cuba memberikan semangat kepada ahli kariah bagaimana mereka sanggup mengimarahkan masjid dia dengan sedemikian rupa sebagaimana di Singapura. Kita tengok Masjid Tepian Putra. Masjid Tepian Putra ni pengerusi dia, Pengarah PTG Negeri Pahang. Kita ucapkan tahniah. Dia sanggup berdikari dan imam-imam masjid dia, siak masjid dia. Walaupun kerajaan memberikan...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya baru hari ni tahu.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

...memberikan sagu hati tetapi dia bijak mengatur ahli kariah. Dia sanggup memberikan sumbangan sehingga masjid itu mampu memberi imbuhan tambahan kepada pegawai-pegawai masjid termasuklah tok siak-tok siak.

Memang bagus cadangan ni tetapi kita kena dengan izin *knowledgekan* ahli kariah kita sanggup untuk berkorban sama kepada masjid-masjid dan kerajaan negeri pun

memang dah bersedia membantu sebagaimana dan asas-asas yang diberikan kepada pegawai-pegawai masjid itu sendiri. Insya-Allah Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Soalan seterusnya soalan nombor 4. Wakil daripada Damak.

**ADUN DAMAK – N.10
(TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD)**

Dato' Sri Speaker, soalan saya nombor 4.

[Berapakah jumlah keluasan tanah rezab bandar Jerantut yang masih menjadi hak milik Majlis Daerah Jerantut dan apakah perancangan untuk membangunkan kawasan-kawasan ini?]

**ADUN BEBAR – N.22
(DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih kepada rakan saya daripada Damak kerana telah mengemukakan soalan dan tahniah sekali lagi kepada Damak kerana bandar yang ketiga paling bahagia dalam Malaysia. Yang pertama Cameron Highlands, ketiga Jerantut.

Keluasan tanah rizab kerajaan untuk maksud awam di Majlis Daerah Jerantut adalah seluas 23.36 hektar iaitu lebih kurang 58 ekar dan keluasan tanah hak milik Majlis Daerah Jerantut dalam Bandar Jerantut adalah seluas 4.1037 hektar, lebih kurang dalam 10 ekar. Dan untuk makluman rakan saya daripada Damak, segala perancangan pembangunan tanah-tanah rizab dan juga tanah hak milik Majlis Daerah Jerantut adalah tertakluk kepada rancangan tempatan daerah dan cadangan zon guna tanah yang telah ditetapkan dalam rancangan tempatan daerah tersebut. Baik, terima kasih.

**ADUN DAMAK – N.10
(TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD)**

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

**ADUN DAMAK – N.10
(TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD)**

Terima kasih kepada...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Wakil Damak.

**ADUN DAMAK – N.10
(TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD)**

...EXCO yang menjawab tadi. Saya ingin bertanya berkaitan dengan peniaga-peniaga kecil yg mana kawasan mereka berniaga telah menjadi hak milik sementara kepada pemaju-pemaju.

Jadi antaranya ialah di kawasan benteng selera yang berhadapan dengan tokong Jerantut tu yang sudah dibersihkan dan kawasan ini sudah lama menjadi tapak peniaga-peniaga kecil. Jadi antaranya peniaga satay. Jadi, mereka ini terpaksa berpindah di kawasan baru yang... yang tidak strategik dan juga sekiranya mereka perlu ke tapak yang lama ini sewanya meningkat. Jadi soalan saya itu apakah tindakan kerajaan bagi membantu peniaga-peniaga kecil ini? Terima kasih.

**ADUN BEBAR – N.22
(DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)**

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kerajaan negeri ini dia memang sentiasa mengambil tahulah tentang permasalahan yang dialami oleh rakyat dalam negeri Pahang termasuklah kawasan Jerantut. Dan soalan daripada Damak ni soalan macam cepumas la. Bila... bila soalan cepumas ni, macam ADUN daripada Beserah juga eh. Kalau bila Beserah ni kadang-kadang kita terpaksa menjawabnya secara apa bertulislah.

Tetapi untuk makluman Dewan, kita pihak kerajaan, kita telah melantik ahli-ahli majlis. Ahli-ahli majlis ini, dia berfungsi untuk melihat tentang perkara-perkara yang boleh membantu pihak berkuasa tempatan PBT-PBT di seluruh negeri Pahang dan termasuklah di Jerantut untuk melihat dan membawa perkara yang membabitkan tentang keperluan dan kesejahteraan rakyat, keperluan infrastruktur di dalam mesyuarat yang diadakan setiap bulan di setiap di PBT-PBT terbabit.

Saya percaya dengan persoalan yang dibangkitkan oleh ADUN Damak ini, sudah tentu ahli majlis akan membawa perkara ini untuk diperbincangkan di dalam PBT-PBT di seluruh daerah dalam negeri Pahang supaya tindakan yang berpatutan dapat diambil supaya yang pentingnya pada masa sama, kita juga menekankan kerajaan negeri sentiasa menekankan tentang kesejahteraan rakyat. Jadi, insya-Allah yang daripada Damak, saya percaya ahli-ahli majlis pun telah membuat keputusan yang tepat dan kita mengambil maklum tentang perkara ini dan kita akan tengok dan lihatlah.

Jadi, saya cadangkan kalau Damak esok kalau ada soalan-soalan yang yang terperinci tu buat secara soalan betullah kita jawab secara apa. Biar kita ada boleh jawab dengan tepat. Jadi kalau sini nampak jawapan bertulis pula nanti ya. Kalau boleh nanti dalam penggulungan pun saya boleh ulas sikitlah. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okay soalan seterusnya wakil daripada Ketari. Soalan terakhir ya. Sebelum saya menempohkan.

**ADUN KETARI – N.34
(TUAN SU KEONG SIONG)**

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker soalan saya nombor 5.

[Lebuhraya Pantai Timur (LPT) sering-kali mengalami kesesakan lalu lintas yang amat serius pada musim cuti dan perayaan dan juga sering berlaku kemalangan terutamanya kawasan Gombak - Karak. Apakah perancangan Kerajaan Negeri untuk mengatasi masalah tersebut dan adakah terdapat sebarang perancangan untuk menambah-baik Lebuhraya Pantai Timur, terutamanya dari Gombak ke Karak?]

**ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)**

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Hormat Dato' Sri Speaker dan terima kasih juga kepada Ketari yang bertanya soalan berkaitan dengan kesesakan lalu lintas di lebuhraya terutama sekali di Lebuhraya Karak, KL-Karak ya dan perancangan penambah baik Pantai Timur.

Jadi seperti sedia maklumlah Lebuhraya KL-Karak ni memang isu yang hangat jugaklah yang sentiasa dibangkitkan oleh pengguna-pengguna jalanraya. Kadang-kadang tu bukan menunggu musim perayaan kan. Kalau hari biasa pun ada ketikanya boleh *jam*. Jadi Untuk makluman Dato' Sri Yang di-Pertua, Lebuhraya KL-Karak ni merupakan laluan utama pengguna ke lebu... ke pantai timur melalui jaringan sistem hubungan lebuhraya secara langsung dengan lebuhraya pantai er... Lebuhraya Pantai Timur Fasa 1 LPT 1 dan juga Fasal 2 LPT2 lebuhraya KL-Karak sering kali mengalami kesesakan pada hujung minggu cuti umum dan musim perayaan akibat penambah er... akibat penambahan trafik yang ketara berbanding dengan hari biasa.

Dan antara faktor-faktor yang menyumbang kepada kesesakan Lebuhraya KL-Karak ni, pertamanya kerana keadaan topografi jalan kita, topografi muka bumi yang bersifat mendaki dan ada yang curam dan berliku-liku itu satu faktorlah. Kemudian, dan laluan utama laluan lebuhraya KL-Karak jugak laluan utama menghubungkan daripada timur dan barat bagi semua kenderaan termasuk kenderaan-kenderaan yang berat dan kesesakan trafik di MRR2 memberi kesan kepada kelancaran trafik di Plaza Tol Gombak. Bila keluar Tol Gombak tu, kadang di MRT pun dah *jam*. Jadi tu menyebabkan lagi bertambah kesesakan sebelum keluar tol ini dah menunggu *queue* lama ya. Dan ke-4nya perubahan daripada 3 lorong kepada 2 lorong di trafik di Terowong Genting Sempah. Jadi kalau tengok sebelum kita naik ke Genting Sempah itu 3 lorong tiba-tiba masuk ke err...nak masuk ke terowong itu 2 lorong ya, situ dah *jam* yang panjang ya. Dan err...selain pada itu juga kelancaran operasi di plaza tol yang mengganggu, yang terganggu disebabkan oleh kadang-kadang itu ada pengguna-pengguna jalan raya ini. Baki *touch n go* tak cukup. Jadi mengganggu dia terpaksa err... *reverse* balik ke belakang.

Jadi benda inilah menyebabkan err... kesesakan itu selain pada baki tak cukup itu kadang-kadang baki *e-wallet*, kadang *RFID* yang dipasang di tempat yang tidak yang...yang tempat yang di tidak dipasang di tempat disyorkan err... kalau smartTAG tak *detect* kerana cermin terlalu gelap sebagainya. Jadi untuk makluman Yang Berhormat, bagi melancarkan aliran trafik ni. Lembaga Lebuhraya Malaysia telah mengarahkan pihak konsesi. Alfa Prime Berhad, dulu ANIH sekarang tukar, tukar nama baru kepada Alfa Sdn Bhd *oops sorry*, Alfa Prime Berhad selaku pemegang CSC mengambil inisiatif jangka pendek untuk err... membantu kelancaran trafik ini. Antaranya err...untuk jangka pendeknya meletakkan kon di susur keluar persimpangan Mempaga dan juga err... Mempaga di apa ini Central Spine Road itu di KM 64.3.

Dan di pusingan U... *u-turn* di MRSM Bentong di KM63 bagi arah barat bagi mengelakkan kenderaan susur masuk secara terus ke laluan utama pada hujung minggu dan cuti perayaan. Kemudian juga meletak kon dan papan tanda susur naik ke Genting bagi tujuan penyuraian atau pemisahan trafik untuk laluan yang pergi ke Genting. Terutama sekali di musim-musim perayaan dan err... melaksanakan *lane channelisation* dengan izin ya di Plaza Tol Gombak dari arah barat... dari arah barat untuk masuk ke Kuala Lumpur dan letak kon sebelum Tol Gombak bagi tujuan yang trafiklah yang akan menuju ke arah ke Ampang dan juga ke Batu Caves.

Dan juga meletakkan kon di susur keluar UIA bagi mengelakkan *conflict find... conflict point* ya. Selepas Tol Gombak pada hujung minggu dan dan juga cuti-cuti perayaan dan selain daripada itu lorong tambahan, lorong...lorong tol tambahan ya yang letak payung ataupun *on foot*. Err... juga dilaksanakan bagi meningkatkan kapasiti plaza tol di Tol Gombak. Jadi err...dan juga mengambil langkah proaktif untuk membuat pertambahan petugas err... di plaza tol bagi mengurus dan mengawal trafik di plaza tol pada musim perayaan. Dan selain daripada itu, juga menyediakan juga cadangan waktu perjalanan err... untuk rujukan dan panduan pengguna jalan raya KL-Karak, LPT 1 dan LPT... LPT 2 sempena perayaan.

Dan cadangan waktu perjalanan ini disediakan bagi membantu mengurangkan kesesakan lebuhraya dan panduan merancang perjalanan dengan lebih baik, lebih efisien dan lebih selesa kepada pengguna. Jadi bagi memasti...memastikan kerja-kerja penyelenggaraan juga diambil... diambil perhatian terutamanya kerja-kerja turapan dilaksanakan pada waktu malam sahaja tak dibenarkan pada waktu siang dan pihak konsesi juga menyediakan err...kenderaan kembalik yang err... atau *towing*lah untuk meningkatkan err... apa ini err... masa. Cepatkan masa menyelesaikan kerosakan dan sebagainya di err... lebuhraya tersebut

Dan selain pada itu juga, membuat hebahan di media sosial menggunakan platform Lembaga Lebuhraya dan juga err... Alfa Prime Berhad ini berhubung dengan status keadaan trafik dari semasa ke semasa untuk memudahkan pengguna merancang perjalanan. Dan bagi memastikan kesesakan ini dapat dikurangkan itu jangka pendek. Ada juga beberapa langkah jangka sederhana yang telah dilaksanakan sebagaimana berikut, err... pertama meningkatkan *throughput* dengan izin dengan menaik taraf lorong lorong tol *fishbone* dengan izinnya. Bagi transaksi pelbagai kelas kenderaan dilorong khusus untuk kelas 1 sahaja dan penstrukturan semula *fishbone* dengan izin bagi menambah ruang dan melancarkan pergerakan kenderaan. Lorong tersebut akan menjadikan lorong smartTAG err... setiap arah dijadikan lorong hibrid, lorong hibrid. maknanya yang ada smartTAG, TNG boleh... boleh sekali masuk.

Biasanya dia smartTAG, smartTAG saja dan yang apa ini... ini tip yang *Touch N Go* ini satu lorong yang beza, jadi kita hibridkan dua sekali dan makna boleh pakai yang smartTAG boleh lalu dan *Touch N Go* boleh lalu. Begitu juga err... kita hibridkan antara yang menggunakan *RF...RFID* ini. So *RFID* dengan *Touch N Go* ini pun kita hibridkan mana boleh guna dalam masa yang sama. Jadi untuk jangka panjangnya Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, pihak kerajaan sebenarnya telah meluluskan cadangan pelebaran lorong tambahan Lebuhraya KL-Karak ini yang akan dilaksanakan oleh konsesi iaitu Alfa Prime Berhad selaku pemegang konsesi Lebuhraya err... KL-Karak ini dan cadangan err... pelebaran lebuhraya ini dijangka akan dapat menyediakan lebuhraya yang lebih selesa bagi menangani isu kesesakan yang seir... sering berlaku di Lebuhraya KL-Karak, terutama sekali di musim perayaan umum dan hujung minggu. Jadi projek pelebaran Lebuhraya KL-Karak ini akan melibatkan jarak sepanjang 45.3 KM dengan kos keseluruhan RM2.1 bilion yang dibiayai sepenuhnya oleh pihak konsesi lebuhraya dan antara skop kerja pelebaran Lebuhraya KL-Karak yang

bermula daripada Plaza Tol Gombak ke Tol Bentong adalah penambahan satu lorong daripada tiga lorong yang sehalu yang sedia ada sekarang ni kepada 4 lorong bagi seksyen 1 iaitu daripada Tol Gombak ke Genting Sempah.

Maknanya daripada Gombak ke Gen... ke Gen... Genting Sempah ini sekarang ini 3 lorong, jadikan 4 lorong. Manakala daripada lorong sehalu kepada 3 lorong daripada Genting Sempah ke Bentong. Skop kerja ni juga akan melibatkan pembinaan sebuah lagi terowong err... 2, sebuah terowong 2 lorong yang baru bersebelahan dengan lorong sedia ada ke arah timur. Makna kalau kita daripada KL ke Kuantan, sebelah kiri akan buat satu lagi terowong yang boleh err... dilalui oleh err... 2 kenderaan dalam satu masa ataupun 2 lorong ini. Dan berdasarkan pada kajian err... perunding trafik *level of service* akan bertambah baik dan sekarang ini dari E ataupun F. Pada hujung minggu akan turun kepada *level of service* C, selepas siap Lebuhraya KL-Karak kelak ya.

Dan ketika ini konsesi dalam proses untuk memuktamadkan reka bentuk sebelum memulakan kerja-kerja pembinaan fizikal di tapak yang dijangka bermula pada Januari 2025. Tak lama lagi Januari dan berdasarkan per... perjanjian konsesi tempoh pembinaan pelebaran Lebuhraya KL-Karak ini adalah selama 4 tahun dan dijangka siap pada tahun 2029. Dan tempoh juga konsesi Lebuhraya KL - Karak ini err... di apa ini err... dipanjangkan sehingga err... tahun 2069. Sekian, terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Ada soalan satu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya Wakil dari Ketari sebab Soalan dia.

ADUN KETARI – N.34

(YB TUAN SU KEONG SIONG)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terima kasih kepada Wakil Kerajaan atas jawapan yang telah diberikan dan memang err... projek naik taraf itu adalah satu projek yang patut dan tepat pada masanya sebab memang saya yakin ia akan menyelesaikan kesesakan lalu lintas di LPT 1 dari Gombak ke Bentong terutamanya. Soalan saya adalah salah satu faktor utama kesesakan lalu lintas adalah kerana kemalangan yang sering berlaku melibatkan lori-lori, treler-treler dan ini berlaku di *hotspot-hotspot* tertentu seperti contoh di kawasan bukit, Kampung Bukit Tinggi dan juga dari Genting Sempah. Kalau kita pergi ke Kuala Lumpur selepas Genting Sempah, jadi dalam perancangan untuk pelebaran LPT 1 ini, apakah err... pertimbangan telah diberikan untuk mengurangkan insiden kemalangan ini seperti mana kita tahu dalam jawapan Yang Berhormat EXCO, topografi itu adalah satu masalah terutamanya dari Genting Sempah ke Bukit Tinggi ia menurun dan er... dikatakan berlaku kerana lori-lori ini mereka pakai angin... brek angin dan bila sampai Bukit Tinggi apa ni... *failure of the mechanical*, brek angin tersebut yang menyebabkan kemalangan. Jadi apakah langkah yang dipertimbangkan untuk mengatasi isu-isu ini yang memang er... berlaku?

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Terima kasih er... daripada Ketari. Lebuhraya ini adalah di bawah Lembaga Lebuhraya ya dan saya er... seperti sedia maklum ya lebuhraya... Pihak Lembaga Lebuhraya sentiasa mengambil perhatian er... tentang isu-isu seperti Yang Berhormat bangkitkan tadi dan sentiasa memberi arahan dari semasa ke semasa kepada pihak konsesi bagi meningkatkan er... keselamatan pengguna jalan raya termasuklah er... terutama sekali di kawasan-kawasan yang er...sering berlaku kemalangannya termasuklah menambah lagi er...tanda-tanda amaran er...kepada pemandu supaya lebih er... berhati-hati di kawasan yang er...kawasan yang er...curam dan berselekoh. Dan saya mengambil kesempatan juga untuk menasihatkan semua pemandu supaya lebih berhati-hatilah terutama sekali waktu hujan ini ya jalan licin err... dan sering mudah sering berlaku kemalangan.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Soalan tambahan YB Speaker, soalan terakhir. Terima kasih Dato' Sri Speaker, terima kasih Yang Berhormat EXCO saya lihat di antara faktor er... kesesakan ialah kerana kita banyak... banyak tol. Dulu (PLUS) Lebuhraya Utara kita ada *exit* ke Ipoh, sekarang ni dia hanya hapuskan semua tol-tol tersebut. Kita *check... check in* waktu keluar dan terus bayar waktu... waktu masuk dan bayar waktu keluar dia ada satu. Kita di... di Pahang ini kita ada Tol Karak berhenti sekali lagi kita berhenti pula Tol Bentong kita berhenti pula Tol Gombak menyebabkan berlaku kesesakan kerana banyak terpaksa berhenti. Kalau dekat Lebuhraya Utara dia hanya kita keluar dan kita akan bayar waktu *check out* bermakna tiada tol sepanjang jalan. Persoalan saya apakah boleh dicari jalan supaya kesemua tol-tol yang berlaku kesesakan dihapuskan? Kita hanya kita... kita waktu kita keluar kita *scan* kemudian kita terus bayar waktu keluar di... di Gombak. Bererti kita akan cuba cari jalan untuk hapuskan Tol Karak dan Tol Bentong yang menyebabkan pengguna terpaksa berhenti dua, tiga kali dan itu menyebabkan berlaku kesesakan yang panjang.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Yang Berhormat Dato' Speaker, terima kasih kepada Cheka yang mengemukakan soalan tambahan. Er... seperti sedia maklumlah kawasan lebuhraya ni kawasan yang er... kawasan yang memangnya er... ada dia punya garis... ada *guideline* dia, ada garis panduannya di mana kawasan berpagar sebagainya sebab kita tak nak er... orang-orang senang boleh keluar masuk dan sebagainya. Begitu juga er... sepanjang kalau kita lihat tengok di sepanjang er... lebuhraya ya ada kawasan-kawasan akses nak keluar ke tertentu er... contohnya ke Maran, ke Temerloh dan juga kalau kita daripada contoh daripada Karak tu...Karak ke Bentong pun ada er...pembangunan-pembangunan tepi jalan itu di Sungai Dua sebahagian nak pergi ke Mempaga eh jadi kalau er... situ kalau kita tutup maknanya tidak bagi er... orang keluar jadi er... mungkin jadi kesulitan juga kepada masyarakat situ. Walau bagaimanapun, cadangan yang dikemukakan oleh Cheka ini er... mungkin boleh pihak kerajaan negeri panjangkan kepada Lembaga Lebuhraya Malaysia untuk kita perhalusi.

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Dato' Sri Speaker...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih...

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Mohon izin laluan Dato' Sri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ini soalan terakhir dah.

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Ha ya soalan terakhir. Dato' Sri Speaker...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak, yang tadi soalan terakhir.

ADUN SABAI – N.35
(YB TUAN V ARUMUGAM A/L A VEERAPPA PILLAI)

Jap.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey saya nak menempohkan ya boleh... boleh nanti semasa perbahasan nanti, Yang Berhormat boleh bangun dan tanya mencelah kepada soalan itu. Ahli-ahli Yang Berhormat kita selesai membincangkan 5 pertanyaan dan jawapan. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan ini untuk minum pagi dan persidangan disambung pula pada pukul 11.15 pagi.

[Persidangan ditempohkan]

MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 telah dibentang pada 29 November dan telah dibahaskan pada 2, 3 dan 4 Disember 2024. Seramai 35 ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian dalam perbahasan tersebut. Ahli-ahli Yang Berhormat, pada hari ini pihak kerajaan akan menjawab pandangan-pandangan yang telah dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan yang lepas. Untuk itu, sukacita saya menjemput EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi dan Usahawan Negeri Pahang.

ADUN PELANGAI – N.36

(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Bismillahirrahmanirrahim [bacaan al-Quran]. Assalamualaikum WBT. salam Sejahtera dan juga salam Madani dan juga Salam *Pahang 1st*. Terlebih dahulu saya ingin melafazkan rasa syukur kepada Allah SWT kerana dengan izin dan juga limpah rahmat-Nya, dapatlah kita bersama-sama Ahli-ahli Dewan yang lain untuk diberi ruang mengambil bahagian membawa suara rakyat dan juga amanah kerajaan negeri di Dewan yang mulia ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Seterusnya saya ingin merakamkan ucapan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail, Menteri Besar Pahang atas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang 2025 bertemakan *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan* yang menunjukkan keutamaan Kerajaan Negeri Pahang agar rakyat di negeri ini dapat hidup dalam kemakmuran dan juga kesejahteraan dengan memenuhi keperluan rakyat secara holistik serta pembangunan negeri yang inklusif dan juga mampan.

Saya juga turut ingin mengambil kesempatan ini mengucapkan syabas dan juga tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar yang mencipta hatrik jumlah kutipan hasil melebihi RM1.0 bilion selama tiga tahun berturut-turut semenjak tahun 2022 yang lalu sekaligus membuktikan prestasi kepimpinan kerajaan negeri ini sangat cemerlang setanding dengan negara... negeri-negeri yang maju lain seperti Selangor dan juga Johor.

Pencapaian luar biasa ini adalah tanda aras penting kecekapan dan juga kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar dalam pengurusan negeri Pahang. Sudah pastinya pencapaian ini merupakan hasil kerjasama semua penjawat awam di negeri ini yang telah berusaha bersama-sama untuk merealisasikan sasaran tersebut dengan mengambil kira kepada perkembangan ekonomi yang semakin positif ini. Semua peringkat masyarakat diharap dapat menikmati hasil usaha dan juga kerja keras yang telah kita laksanakan selama ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan juga sidang Ahli Dewan sekalian, seramai 7 orang Ahli Yang Berhormat menyentuh soal FELDA yang telah mengutarakan lebih

kurang 11 soalan antaranya sahabat-sahabat yang bersama pada hari ini iaitu Yang Berhormat Pulau Tawar, Kemayan, Chini, Kuala Sentul, Padang Tengku dan Yang Berhormat Tuan Haris Salleh bin Hamzah selaku ADUN Lantikan yang telah pun mengutarakan dengan kepelbagaian cadangan dan juga persoalan.

Yang Berhormat Pulau Tawar, Kemayan dan juga Chini memohon beberapa perkara iaitu FELDA untuk mengkaji semula larangan yang dikeluarkan pada tahun 2023 yang lalu iaitu kepada penduduk Rancangan FELDA di mana pemasangan meter elektrik hanya untuk sebuah rumah sahaja yang telah menyukarkan penduduk kawasan tersebut. Ini banyak rungutan dan juga pelbagai termasuk NGO-NGO yang berada di FELDA ini iaitu Majlis Belia FELDA sendiri. Kami anak FELDA sendiri sehingga hari ini memperjuangkan perkara yang sama. Bukanlah kata kita sahaja yang berada dalam Dewan malah semua ahli yang terlibat di dalam FELDA menjuangkan perkara yang sama.

Untuk maklumat Yang Berhormat, perkara ini memerlukan kepada pindaan beberapa akta yang memerlukan kelulusan menteri yang bertanggungjawab kepada FELDA iaitu Yang Amat Berhormat Perdana Menteri selain perlu dibentangkan di dalam sidang Parlimen. Tindakan semasa FELDA bersama Badan Kawal Selia FELDA (BKSF) telah pun melaksanakan SLU iaitu sesi libat urus bersama pemegang taruh dan juga PBN serta PBT yang terlibat untuk proses penambahbaikan dan juga pindaan Akta Tanah iaitu Kawasan Penempatan Berkelompok 1960 Akta 530.

Walau bagaimanapun, kerajaan negeri dan juga FELDA berusaha untuk mencari jalan dan juga cara membolehkan kelulusan sementara kemasukan elektrik ke rumah terutama rumah kedua yang dipelopori oleh generasi-generasi FELDA di kawasan tapak rumah asal peneroka diperolehi sebelum pindaan dapat dimuktamadkan. Insya-Allah kita sama-sama berdoa, kita sama-sama berusaha dan kalau kita dah tunggu setahun dua, insya-Allah perkara ini dapat didengari sendiri oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri selaku pemegang taruh di dalam er... di dalam Parlimen dan juga dah didengari oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri untuk mendengar segala apa yang kita hajatkan untuk dapatkan kejayaan selepas sahaja pembentangan di dalam Parlimen nanti, insya-Allah.

Sebab itu saya menyeru Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli-ahli Dewan yang terlibat di dalam FELDA ini, maklumkanlah untuk berikan kesabaran kepada anak-anak generasi kita ataupun generasi FELDA pada hari ini untuk menunggu keputusan daripada pihak yang berwajib, insya-Allah. Yang Berhormat sahabat saya Pulau Tawar mencadangkan supaya Sekretariat Muafakat FELDA ini dapat melibatkan semua Ahli Dewan yang mempunyai kawasan FELDA supaya tiada isu FELDA yang tertinggal. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, pertumbuhan... penubuhan sekretariat ini adalah bertujuan sebagai *one stop centre*, dengan izin bagi mengkoordinasikan seluruh program dan juga bantuan selain menjadi platform sebagai jambatan penghubung antara kerajaan di Pahang dan juga pentadbiran FELDA seterusnya seluruh warga FELDA. Sekretariat ini akan dijaga, dianggotai oleh jawatankuasa yang dilantik dan diketuai sendiri oleh EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi dan Usahawan Negeri Pahang. Insya-Allah perkara-perkara ini boleh kita berbincangkan bersama.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Sahabat saya Yang Berhormat Kuala Sentul pula memohon supaya diatitkan taklimat. Insya-Allah taklimat untuk Skim Tanah Rakyat FELDA Pahang diberikan kepada semua Ahli Dewan. Untuk makluman sahabat saya Yang Berhormat, kerajaan negeri bersama FELDA mengambil maklum perkara ini dan akan mengaturkan taklimat khas

berhubung Skim Tanah Rakyat FELDA Pahang (STRFP) kepada Ahli Dewan bagi mengetahui dan juga memaklumkan status semasa projek manakala Yang Berhormat sahabat saya ADUN Lantikan Tuan Haris Salleh bin Hamzah selaku ADUN Lantikan mencadangkan untuk mewujudkan satu unit skim...

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDDIN)

YB Speaker, minta mencelah sikit.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya, silakan.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDDIN)

Terima kasih. YB Exco Pelangai, saya ada satu lagi cadangan. Pangsapuri dibuat di kawasan FELDA. YB tak *address* lagi. Terima kasih.

ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih sahabat saya Kuala Sentul. Belum sampai lagi dia dah petik yang itu dulu. Insya-Allah saya teruskan masuk dalam *handsard* saya supaya perkara ini juga dicadangkan agar Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar... Diraja Menteri Besar untuk meletakkan salah satu agenda selain daripada kawasan-kawasan yang mempunyai penduduk-penduduk di kawasan bandar. Alangkah baiknya jika boleh membantu anak-anak FELDA, generasi FELDA ini untuk kita letakkan sebagai satu perkara yang amat baik, insya-Allah.

Saya menyambung semula penggulangan saya pada hari ini iaitu rentetan daripada cadangan yang diwujudkan oleh Yang Berhormat Tuan Salleh... Tuan Haris Salleh bin Hamzah iaitu untuk mewujudkan satu unit khas Skim Tanah Rakyat tanpa mengguna pakai tenaga kerja pejabat tanah sedia ada seperti mana *flying squad*, dengan izin oleh PTG suatu ketika dahulu bagi membantu mempercepatkan permohonan STR. Seperti mana maklum Yang Berhormat, Skim Tanah Rakyat FELDA Pahang telah dan juga dimulakan dan dilaksanakan di 18 Rancangan FELDA. Dianggarkan lebih kurang 2,110 unit bagi fasa pertama manakala fasa kedua sebanyak 16 Rancangan FELDA yang akan dianggarkan lebih kurang 1,820 unit yang akan dibina, yang akan diberikan. Langkah awal *kickstart meeting*, dengan izin melibatkan 3 wilayah FELDA telah dilaksanakan pada bulan Oktober yang lalu bersama dengan jurukur berlesen yang telah dilantik oleh FELDA iaitu Wilayah Jengka pada 9 Oktober 2024, Wilayah Mempaga pada 11 Oktober 2024 dan juga Wilayah Kuantan pada 17 Oktober 2024 yang lalu. FELDA telah pun menjalankan kerja ukur di tapak-tapak STRF dijalankan dan hasil daripada kerja pengukuran ini, pelan racikan ataupun (*pre-com plan*) dengan izin akan dikemukakan bagi menentukan jumlah lot-lot tapak untuk serahan kepada peserta yang berkecualan mengikut syarat-syarat yang telah ditetapkan merujuk kepada garis panduan yang berkaitan.

Kerja-kerja pengukuran di tapak bagi semua senarai kawasan di atas telah siap sepenuhnya. Biasanya perancangan yang dibuat pihak pengurusan dan juga jawatankuasa akan diangkat, sebenarnya ada lagi, itu adalah pelan besar dan dia

bersama dengan juruukur yang berlesen akan mengkaji balik tanah tersebut adakah layak diduduki, ada tanah lembab, ada tanah gunung, ada tanah parit supaya orang-orang yang betul-betul berkekeluargaan untuk diberikan, berapakah keperluan yang dibenarkan oleh pihak pada masa akan datang dan pada masa ini, pihak juruukur sedang dalam menyiapkan pelan racikan bagi menentukan jumlah sebenar lot yang diperolehi.

Dan untuk makluman Ahli Dewan, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker iaitu saiz minima keluasan... keluasan setiap lot adalah 3,000 kaki persegi yang membawa maksud besar ni, kita boleh anak peneroka boleh buat sampai ke tahap semi-D juga (40 kaki x 75 kaki) ini di antara kita bagi ruang ni, kalau kita yang mungkin rakan-rakan yang pernah tinggal daripada Kuala Lumpur, kalau kita ada (40 x 75) ni anggaran harga menjangkau hingga RM5,000.00 ke atas. So, ini seperti yang dicadangkan oleh pihak kerajaan negeri memberi ruang kepada generasi peneroka, anak-anak peneroka untuk mendapatkan tanah dan juga penempatan yang lebih selesa, insya-Allah.

Proses kerja daripada pemilihan tapak yang sesuai sehinggalah pengeluaran geran hakmilik adalah antara kerjasama melibatkan FELDA, Pejabat Tanah dan Galian (PTG) Pahang, Pejabat Daerah Tanah (PDT), Pihak Berkuasa Tempatan serta beberapa agensi lain dengan mengambil kira kepada peraturan dan juga tatakelola kerja daripada agensi masing-masing supaya projek dapat berjalan lancar dan disiapkan mengikut masa yang ditetapkan. Walau bagaimanapun cadangan ini akan diperhalusi dan mungkin perlu untuk menambah baik kepada peraturan dan tatakelola yang sedia ada. Cuma untuk ingatan kita bersama, seperti yang saya tegas... seperti yang kita telah tegaskan bersama iaitu sebagaimana Sidang DUN yang lepas dan juga sebelum ini bahawa saya ingin menegaskan tiada sebarang kutipan wang pendahuluan daripada peserta lot generasi sehinggalah semua proses pemilikan lot generasi selesai dan dimuktamadkan bersama FELDA dan juga pihak kerajaan negeri.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Speaker, saya mohon soalan tambahan ataupun mencelah sikit. Nak tanya wakil kerajaan er... ada beberapa kali pemulangan dengan mengambil deposit ataupun kewangan ni, adakah pernah berlaku pengambilan secara tidak sah ataupun bagaimana? Ada kes apa yang boleh dirujuk? Terima kasih.

ADUN PELANGAI – N.36

(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih banyak kepada Yang Berhormat er... Rompin.

ADUN KUALA SENTUL – N.25

(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Mencelah sikit YB Speaker. Minta maaf. Er... saya nak tanya, selepas er... pihak kerajaan memberi lot-lot ni kepada er... anak-anak FELDA ni, ada tak bantuan yang akan diberikan kepada anak-anak FELDA ini untuk membina rumah tu, sebab Yang Berhormat tahulah maklum anak-anak FELDA ini bukannya er... er... berkemampuan yang tinggi untuk terus membina rumah. Jadi saya nak tahu kalau ada bantuan-bantuan supaya bila dah dapat lot tu, lot tu tak terbiar sampai 5, 6 tahun sehingga rumah boleh dibina. Terima kasih.

ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih kepada Yang Berhormat Rompin dan juga terima kasih banyak-banyak Yang Berhormat Kuala Sentul menanyakan soalan. Saya ingin menjawab soalan pertama dulu sementara ini iaitu bahawasanya ini adalah beberapa er...rancangan yang berlaku sebelum ini iaitu sebab itu, saya menegaskan kerajaan negeri menegaskan bahawasanya tiada untuk kutipan wang tersebut dan saya mohon kepada seluruh jawatankuasa JKKR di setiap kam...di setiap rancangan supaya memastikan perkara ini dapat dipantau supaya dapat kita meletakkan supaya inilah garis panduan salah satu garis panduan asas untuk mereka menggerakkan sekarang ini.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Dato' Sri Speaker, mohon menceleh sekejap. Er... terima kasih Yang Berhormat EXCO. Sepertimana yang saya pernah bangkitkan dalam sidang DUN yang lepas, macam di FELDA Bukit Sagu ni, er... mereka dah usahakan sebelum pengumum... pengumuman STRF ni, jadi dan memang ada pengambilan wang. Bagaimana dengan situasi-situasi di FELDA Bukit Sagu ni er... dengan apa yang diumumkan oleh Yang Berhormat EXCO, terima kasih.

ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih sahabat saya Sungai Lembing, Yang Berhormat Sungai Lembing. Saya terpaksa menjawab dulu Kuala Sentul nak berikan jawapan yang segera ni iaitu untuk makluman kes-kes terpencil ini perlu dibawa ke pengurusan FELDA dan juga bersama dengan kerajaan negeri untuk kita menilai semula, kes-kes terpencil saya tak sebut semua rancangan kita... kita 109 rancangan FELDA ni melakukan perkara yang sama, tidak. Kes-kes terpencil seperti di... di area Yang Berhormat nanti, ya. Kita akan berhubung mengenai perkara tersebut dan juga rentetan daripada Yang Berhormat Kuala Sentul menyatakan bantuan-bantuan yang boleh diberikan. Untuk maklumat Yang Berhormat Kuala Sentul, bahawasanya kerajaan negeri sedang membantu ni, membantu memberikan tanah ni. Kalau nak beli tanah bukan senang nak dapat.

Pertamanya, kita berikan kelonggaran untuk mereka memohon dan juga mendapatkan tanah. Inilah bantuan kerajaan negeri yang paling besar. Inilah paling besar sekali untuk mendapatkan tanah di kawasan kampung pun sekarang bukan senang. Orang kampung pun kadang *jealous* dengan orang FELDA. Kenapa orang FELDA nak lebih sedangkan kita memberikan, kerajaan negeri bersetuju untuk memberikan tanah kepada generasi peneroka. Ini yang pertama dan bantuan-bantuan lain sedang difikirkan sesuai sama ada di pihak FELDA dan juga di pihak kerajaan negeri sedang berbincang, apakah perkara-perkara termasuklah infrastruktur yang perlu dibangunkan di dalam kawasan-kawasan penempatan STRF tersebut. Terima kasih banyak Yang Berhormat Dato' Sri.

Saya sambung semula dengan penggulungan saya Yang Berhormat Speaker. Manakala sahabat saya Panching menanyakan tentang permohonan telahpun dibuka dan berapakah jumlah permohonan. Seperti yang saya telahpun katakan sebelum ini, bahawasanya edaran borang Fasa 1 kepada 18 Rancangan yang terlibat telahpun dibuat dan melalui Pejabat Pengurusan Rancangan FELDA. Jumlah permohonan

masih lagi diperingkat tapisan Pengurusan Rancangan dan pemilihan mengikut tatakelola yang telah dipersetujui bersama antara kerajaan negeri dan juga FELDA. Sahabat saya juga Yang Berhormat Chini telah membangkitkan isu binatang ternakan iaitu lembu berkeliaran yang menjadi punca berlakunya kemalangan jalan raya berhampiran kawasan FELDA dan juga ternakan ini memasuki ke perkarangan-perkarangan er... rancangan FELDA.

Untuk makluman Ahli Dewan, Yang Berhormat Speaker, bahawasanya FELDA ini ada satu program dipanggil AKRF. Dia bagi anugerah setiap tahun kepada rancangan-rancangan yang er... yang cantiknya, bunganya, ada pelbagai kolam yang baik, tanaman yang baik. Namun, hakikat yang berlaku pada hari ini mungkin sampai tahap bahasa-bahasa daripada rakyat kita ni memanggil kita sebagai YB lembu mungkin sebab apa, dia kata lembu masuk kawasan tapi YB tak nampak dalam kawasan dia katanya.

Sedangkan lembu-lembu ni ada tuan dia. Kita pulak dipanggilnya YB lembu. Namun, perkara ini perlu kita teliti bersama. Saya pun bersama dengan perkara ini telah pun memanggil jugak beberapa agensi yang terlibat dan saya ingin menyerahkan perkara ini kepada EXCO berkaitan, bahawasanya perkara ini perlu dipandang serius kerana FELDA ni sedang menuju ke arah dia nak panggil membandarkan FELDA, kita nak mencantikkan FELDA ni. Sebab itu, bagi mereka yang jarang masuk FELDA datang ke FELDA pada hari ni, melihat bagaimana keindahan-keindahan dan bagaimana terang... bagaimana rahmahnya, bagaimana kita menyantuni orang-orang datang ke FELDA. Insyallah datanglah antaranya kita ada ruang...

ADUN CHINI – N.23

(YB TUAN MOHD SHARIM BIN HAJI MD ZAIN)

Mohon laluan mencelah. Terima kasih wakil Kerajaan. Er... saya melihat berkaitan tentang ternakan berkeliaran ni. Antaranya kelemahan dari segi Akta Enakmen Kerbau Lembu ini saya kira hari ini, FELDA dah 60 tahun jadi kita menggalakkan er... masyarakat FELDA untuk membela ataupun menternak lembu ini sebagai hab pengeluaran daging. Tapi dalam masa yang sama, saya tengok dari segi kawal selia sebab itu apa yang saya bangkitkan dalam perbahasan saya er...ianya perlu dikaji dan juga diperbaik...tambah kerana antara saya lihat contohnya dalam enakmen ini, jarak tangkapan dengan jalan raya... bahu jalan raya ini adalah 20 meter. Jadi, apabila saya pernah terlibat er... tengok pihak Veterinar membuat tangkapan, apabila pihak Veterinar membuat operasi tangkapan dan pihak Veterinar ini ada satu unit sahaja di negeri Pahang untuk buat tangkapan di seluruh negeri Pahang ini, jadi bila sampai di kawasan operasi ini er...lembu ada tepi er... bahu jalan ini er... tengah ini tapi bila untuk tangkap itu, lembu ini lebih cerdik maknanya lembu zaman ini ia dah lari kepada 21 meter jadi jarak itu jadi er... pihak Veterinar dia ikut undang-undang maksudnya 20 meter sahaja boleh tangkap jadi kalau lebih nanti salah er... salah pula pihak Veterinar ini. Jadi itu antaranya menyebabkan er... tak boleh nak buat tangkapan masa itu er... jadi nak kena tunggu pula waktu lain pula bila masa lembu ini nak duduk betul-betul atas jalan sebab ia ada kaki empat jadi apa yang saya harapkan er... dapat dikaji dan ditambah baik dari segi Akta Enakmen Kawal er... Kawalan Lembu ini.

ADUN PELANGAI – N.36

(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Terima kasih banyak Yang Berhormat Chini. Terima kasih banyak Yang Berhormat er... Speaker. Seperti yang saya katakan tadi Jabatan Veterinar, FELDA er... dan juga Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) mengambil cakna kepada cadangan dikemukakan

insya-Allah, saya akan bersama dengan Yang Berhormat EXCO Pertanian dan juga pemegang taruh di peringkat negeri untuk kita buat perbincangan... perbincangan mengenai enakmen-enakmen yang telah pun er... diberikan. Selain daripada itu, saya juga dimaklumkan FELDA turut mengingatkan penternak-penternak lembu supaya dapat mengawal ternakan mereka untuk tidak mengganggu pengguna jalan raya seperti Yang Berhormat Chini cakap tadi lembu pun dah pandai dah, melebihi daripada manusia... enakmen 20 meter ia lari sedikit 21 meter. Itulah perkara yang memeranjatkan saya pada hari ini. Insya-Allahlah, kita sama-sama membanteras dan YB-YB pun turun nanti, kita pula kena tangkap lembu di kawasan masing-masing, insya-Allah. (ketawa)

Seterusnya, Yang Berhormat Padang Tengku menanyakan kesan projek er... berimpak tinggi yang telah dibangunkan di Rancangan FELDA. Untuk makluman Yang Berhormat-Yang Berhormat Dato' er... Yang Berhormat Dato' Speaker, bagi negeri Pahang sebanyak 30 projek dilaksanakan secara berkelompok melalui koperasi dan juga badan di rancangan manakala seramai 1,840 orang warga peneroka terlibat dalam projek secara individu atau pun dipanggil PLASMA dengan nilai penyaluran dana hampir RM81 juta iaitu kira-kira 32% dari nilai keseluruhan penyaluran dana kepada er... daripada FELDA.

Projek terbesar di negeri Pahang adalah projek tanaman nanas MD2 berlokasi di Lanchang seluas 285 ekar, seluas 47 ekar di FELDA Mempaga 2 dan 60 ekar di FELDA Keratong 9. Projek-projek ini dilaksanakan dengan kerjasama pemain industri yang telah pun menembusi pasaran eksport ke luar negara dan projek-projek ini mengeluarkan hasil secara berperingkat pada pertengahan 2024 dan dijangka akan memberi pulangan insya-Allah kepada peneroka menghampiri kepada RM1,000 setiap tahun kepada 2,046 orang peneroka bermula 2025 ini dan juga program-program ini perlulah diperkemaskan lagi dan perlulah melihat bagaimana untuk kita merencanakan dalam kawasan rancangan, merencanakan ekonomi dalam kawasan rancangan untuk kepelbagaian sumber bagi pendapatan peneroka dan juga generasi peneroka sekurang-kurangnya membuka peluang-peluang pekerjaan yang baharu kepada di dalam FELDA.

Sahabat saya, Yang Berhormat Jengka ada bertanyakan status gantian padang awam yang telah dijadikan Stadium Tun Razak (STAR) di Bandar Pusat Jengka kan, insya-Allah kalau Yang Berhormat dah ada pasukan *team* bola sepak kita boleh kita lawan antara Pelangai dan juga Jengka er... untuk kita mengundang hari ini dan ini saya nak maklumkan untuk Yang Berhormat Dato' Speaker bahawasanya Projek Membina Padang Awam Bandar Jengka bertempat di sebelah Dewan Balora Bandar Jengka oleh FELDA sebagai pemaju di atas tanah milik Majlis Daerah Maran dengan kos sebanyak RM1.7 juta.

Projek ini selaras dengan persetujuan bersama FELDA dan juga Majlis Daerah Maran selepas tapak padang awam telah dibangunkan dengan sebuah stadium dikenali sebagai Stadium Tun Abdul Razak (STAR) seluas 11.31 ekar dengan kos hampir RM100 juta. Stadium STAR ini dengan kapasiti 25,000 penonton ini mula dibina pada 1 April 2013 dan diguna pada... diguna daripada 15 Disember 2015. Projek Padang Awam Bandar Jengka ini telah tertangguh setelah beberapa kali pertukaran lokasi tapak pembinaan oleh pihak Majlis Daerah Maran. Projek ini telah siap dibina pada 23 Mei 2024 dan sehingga kini padang tersebut dalam tempoh DLP ataupun dengan izin *defect liability period* sebelum proses penyerahan kepada Majlis Daerah Maran.

Masih terdapat beberapa teguran daripada pihak Majlis Maran. Bajet er... pihak Majlis Daerah Maran yang perlu dibaiki sebelum serahan dibuat. Sesi ujian padang telah

dibuat dengan mengadakan Perlawanan Liga antara pasukan Majlis Daerah Maran, Majlis Daerah Jerantut dan juga FELDA Wilayah Jengka. Sehingga kini padang tersebut masih diselenggara oleh pihak FELDA sehingga 31 Disember 2024 sebelum serahan kepada pihak Majlis Daerah Maran insya-Allah, saya juga mengundang nanti YB EXCO Belia untuk kita turut bersama menyaksikan bagaimana kehebatan stadium dan juga padang bola baru di Maran nanti, insya-Allah.

Juga Yang Berhormat sahabat saya Jengka ini turut bertanyakan juga tentang berapa peratus kemajuan Projek Perumahan Generasi Kedua Felda Jengka 11 dan juga bilakah penduduk boleh masuk rumah tersebut. Untuk makluman Yang Berhormat, sebanyak 10 projek rumah Pahang dalam proses untuk disiapkan termasuklah Projek Rumah Pahang Jengka 11 ini. Status terkini kemajuan kerja Rumah Pahang Jengka 11 adalah 7% yang merangkumi bidaan er... pembinaan sebanyak 180 unit. Projek ini dijangka siap pada 2025, harap bersabar Yang Berhormat ya. Seramai 68... 68 penama telah dikeluarkan surat tawaran oleh pihak Lembaga Perumahan Hartanah Pahang. Saya rasa, secara lebih terperinci nanti sahabat saya er... sahabat saya EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar dan Teknologi Hijau Negeri Pahang akan membantu menjelaskan dalam sesi penggulungan beliau.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Menyentuh pasal koperasi di negeri Pahang, selain daripada usahawan individu dan juga syarikat kerajaan negeri turut menggalakkan dan juga menyokong pertumbuhan sektor koperasi yang merupakan penyumbang ketiga pertumbuhan ekonomi negara. Sehingga 31 Disember 2023 yang lalu sebanyak 15,809 buah koperasi yang berdaftar di seluruh negara dengan jumlah anggota melebihi 7.22 juta orang. Daripada bilangan tersebut, sebanyak 1,178 koperasi berdaftar di negeri Pahang dengan jumlah anggota seramai 305,721 orang.

Jumlah syer yang terkumpul pula sebanyak RM449 juta dengan pegangan aset sebanyak RM1.56 bilion yang mampu menjana perolehan sebanyak RM1.07 bilion pada tahun 2023. Kerajaan negeri melalui Suruhanjaya Koperasi Malaysia terus berusaha untuk memperkasakan pertumbuhan koperasi dengan menyediakan pelbagai inisiatif dan juga insentif. Malah kerjasama yang dilaksanakan oleh semua pihak yang terlibat sangat mendatangkan hasil yang sangat memberangsangkan. Untuk makluman Ahli Dewan, sebanyak RM1.058 juta dalam bentuk geran bantuan diluluskan kepada beberapa koperasi di negeri Pahang pada tahun 2024. Sejumlah RM6.216 juta pula diluluskan dalam bentuk pembiayaan atau pun pinjaman sepanjang tahun 2024 untuk koperasi-koperasi di negeri Pahang. Kerajaan negeri pula telah berbesar hati menyumbangkan sebanyak RM100,000.00 bagi menjayakan sambutan Hari Koperasi Negara Peringkat Negeri Pahang sebagai mengiktiraf peranan gerakan koperasi.

Berdasarkan kepada statistik yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya Koperasi Malaysia, gerakan Koperasi Negeri Pahang merupakan penyumbang ketiga terbesar perolehan koperasi dalam negara selepas ibu pejabat yang berada di tempat pertama dan Wilayah Persekutuan di tempat kedua dan dengan perolehan sebanyak RM1.07 billion dan pada tahun 2022, Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang telah pun meletakkan sasaran sebanyak RM1 bilion perolehan untuk dicapai menjelang 2025. Namun untuk makluman Yang Berhormat Speaker dan juga Ahli Dewan sekalian, bahawasanya ucapan tahniah kepada seluruh Koperasi Negeri Pahang telah pun berjaya mencapai sasaran yang ditetapkan tersebut dua tahun lebih awal, saya ucapkan tahniah kepada seluruh koperasi di negeri Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja]

Selain daripada itu, Suruhanjaya Koperasi Malaysia turut mengiktiraf koperasi dengan mengeluarkan senarai 100 koperasi terbaik Malaysia setiap tahun. Untuk makluman Ahli Dewan, 11 Koperasi dari negeri Pahang berjaya tersenarai dalam Indeks 100 Koperasi Terbaik Malaysia pada tahun 2024 berbanding 8 koperasi pada tahun 2023. Manakala bagi Indeks 350 Koperasi Terbaik Malaysia pada tahun 2024 pula, sebanyak 37 koperasi dari negeri Pahang berjaya tersenarai.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Sepanjang tahun 2024, usahawan-usahawan negeri Pahang telah pun menikmati insentif melalui inisiatif-inisiatif yang diasaskan sebagai usaha memperkukuh dan memperkasakan lagi perusahan mereka. Usahawan-usahawan negeri Pahang ini amat membanggakan kita. Dan hari ini kita dengar banyak produk-produk negeri Pahang, termasuklah saya beritahu asal kita daripada Bentong. Macam Yang Berhormat Speaker maklumkan sebelum ini, selain daripada kita ada Restoran Ikan Sungai Cikgu Mat, kita ada Lemang To'ki, kita ada Janda Baik. Ramai sahabat saya di Kuala Sentul ni pun ada rumah di Janda Baik kan, rumah yang sangat besar di Janda Baik. Insya-Allah kita akan datang makan kat rumah sahabat kita ni di Kuala Sentul.

Dan ini melambangkan apa, usahawan-usahawan negeri Pahang ini semakin mendapat ruang yang lebih baik. Inilah apa yang diinginkan dan dihasratkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar, memberi peluang yang sangat besar kepada usahawan negeri Pahang termasuk dalam Agrotourism dan ini antara platform-platform yang diberikan yang disebar luaskan oleh kerajaan negeri.

Antara insentif yang disediakan meliputi lima aspek utama iaitu akses kepada pembiayaan dan juga kewangan. Keduanya, pembangunan modal insan. Ketiganya penyediaan infrastruktur. Keempatnya adaptasi kepada teknologi dan juga inovasi. Dan juga kepada akses kepada pasaran.

Menyentuh inisiatif pemberian insentif, penyediaan akses kepada pembiayaan dan kewangan. Saya ingin menyatakan di sini seramai 3,376 usahawan negeri Pahang telah menikmati kemudahan pembiayaan mikro tanpa faedah yang dikenali sebagai I-PUSH sejak ianya diperkenalkan pada tahun 2022 yang lalu. Daripada jumlah tersebut, untuk tahun 2024 sahaja, jumlah 1,133 usahawan yang memohon telah pun diluluskan I-PUSH dengan peruntukan kerajaan negeri berjumlah RM10.4 juta.

Adalah diharapkan agar bantuan pinjaman yang diberikan tersebut dapat membantu penerima-penerima I-PUSH ini untuk perniagaan-perniagaan yang terjejas akibat COVID yang lalu, mahupun mereka-mereka yang memohon dana untuk mengembangkan perniagaan. Mungkin kita doakan supaya mereka lebih baik lagi di masa akan datang.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat panjang lagi.

ADUN PELANGAI – N.36

(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Sikit lagi Yang Berhormat. Sikit lagi boleh ya, dengan izin. Dan aspek pemantauan juga perlu dibuat dari aspek ini dan untuk memantau maklumat juga kepada Ahli Dewan bahawasanya permohonan aspek pembinaan modal insan sangat penting

kepada usahawan ini iaitu kerajaan negeri dengan usahama dengan kerja usahasama agensi-agensi yang terlibat. Agensi di peringkat negeri, malah di peringkat persekutuan telah kita adakan rundingan secara bersama untuk kita mempertingkatkan lagi pencapaian-pencapaian dan juga peluang-peluang usahawan-usahawan negeri Pahang ini hingga ke peringkat dunia.

Dalam aspek ini, kita juga bekerjasama dengan pihak INSKEN dan juga MATRADE yang untuk melahirkan usahawan yang berkapasiti serta berprestij tinggi dengan izin, *export ready*. Usahawan-usahawan kita ni sepertimana kalau melihat di dalam Tiktok saya dan Tiktok Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar. Kita pergi ke Dubai baru-baru ni mempromosikan antara salah satu yang kita promosikan adalah produk daripada Pelangai yang menembusi pasaran sampai ke peringkat antarabangsa. Ini kita perlu bersama, kita orang Pahang ni kita kena perlu bersama untuk mempromosikan produk Pahang untuk lebih baik dan juga bersama.

Dan juga pada hari ni juga hari ni kita bersama dengan tiga orang usahawan. Saya nak maklum jugak dengan izin Yang Berhormat Speaker. Untuk makluman pada hari ini, kita disajikan dengan produk-produk daripada tiga usahawan FELDA yang...yang dipamerkan dan dijual di Menara Kuantan 188 yang menterjemahkan komitmen kerajaan dan juga agensi promosi produk ke pasaran yang lebih luas. Saya dimaklumkan oleh tiga usahawan ini. Produk mereka tak cukup pulak di dalam Menara 188, ni 2 dalam 1. Kita mempromosikan Menara Kuantan 188, sambil itu kita mempromosikan produk usahawan-usahawan untuk kita ketengahkan kepada pengunjung-pengunjung 188.

Ingin saya memperkenalkan. Saya hadirkan ketiga-tiga usahawan tersebut. Pertamanya, saudara Muhammad Zulhairi bin Zulkefli, Syarikat Atthahiri Trading di mana beliau? Berikan tepukan semangat, ia kerepek rumpai laut dari Felda Chini 4. Keduanya adalah saudari Siti Rohaida binti Abdullah, Syarikat Paya Besar Enterprise yang memasarkan Produk Sambal 3 Beradik, ni sambalnya ya. Alhamdulillah, terima kasih. Dan yang ketiganya adalah usahawan daripada saudari Nor Affeza binti Kusman, Syarikat Kampung Kita Enterprise. Terima kasih banyak memasarkan produk makanan-makanan ringan tradisional di sungai... di Felda Keratong 4.

Inilah di antara-antara yang kita telah laksanakan untuk membangunkan usahawan-usahawan di negeri Pahang ini. Bukan sahaja dipanggil jaguh kampung, kita dah menuju ke arah yang lebih lagi berprestij tinggi. Maklumlah, kalau sungai apa nama ikan patin pun dah sampai ke Dubai, inikan lagi sambal-sambal hitam pun insya-Allah kita akan bawak ke peringkat antarabangsa.

Yang Berhormat Speaker, saya rasa untuk tahun pada kali ini kita memerlukan, diharapkan semua usahawan yang menerima insentif daripada kerajaan negeri akan dapat memuktamadkan jualan mereka sekaligus menyumbang kepada keberhasilan serta peningkatan Keluaran Dalam Negeri Kasar KDNK negeri Pahang di masa masa yang akan datang. Insya-Allah.

*Bunga Melati Harum baunya
Disusun indah di dalam jambangan
Usahawan cekal gigih usahanya
Menjulung Pahang menuju kejayaan*

Saya yakin bahawa sekiranya usahawan-usahawan yang berdaya saing dapat dilahirkan berjaya membuktikan keberhasilan dalam persaingan demi produk insya-

Allah Pahang akan bersama membantu di dalam setiap usahawan-usahawan yang kita lahirkan. Insya-Allah. Lagu penutup bicara.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Panjang lagi ke? Panjang lagi ke Yang Berhormat.

**ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)**

Nak penutup tu saya bagitau Dato' Sri nak penutuplah, insya-Allah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cakap jelah okey.

**ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)**

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Belanjawan ini merupakan satu pernyataan iltizam kerajaan negeri bagi membangunkan ekonomi dan juga marcapada yang serba mencabar. Kerajaan terbuka mendengar pandangan dan juga kritikan aspek segenap pihak. Namun tidaklah bermakna sewenang-wenangnya melemparkan fitnah. Justeru, saya mengajak semua agar kita kembali kepada politik yang membina. Memupuk semangat *segulai sejalai* membangunkan negeri kita sama-sama menggembleng seluruh niat dan juga kudrat bagi membantu Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar menjayakan belanjawan pada tahun 2025 yang bertemakan *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan*. Melalui bajet yang diumumkan tersebut dan peruntukan-peruntukan yang telah diberikan insya-Allah kita dapat melaksanakan pembaikan pada negeri Pahang agar lebih makmur dimasa-masa akan datang.

Kesempatan ini saya mohon maaf jika terdapat soalan-soalan tambahan yang tidak terjawab hari ini dan sebelum-sebelum ini akan saya jawab semuanya secara bertulis. Insya-Allah. Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada semua pegawai dan... dan juga kakitangan kerajaan, baik kakitangan negeri dan juga pusat yang terlibat dalam urusan persidangan Dewan Negeri pada kali ini. Sekali lagi saya rakamkan ucapan penghargaan dan terima kasih atas pandangan dan juga input-input yang dikongsikan oleh Ahli-ahli Dewan yang hadir hari ini.

Terima kasih juga kepada Pegawai-pegawai Daerah, YDP-YDP, Ketua-ketua Jabatan terutama yang hormat Dato' Pegawai Daerah Bentong, Yang Hormat Dato' YDP Majlis Perbandaran Bentong dan juga Pengarah FELDA Wilayah Kuantan di atas kerjasama dan juga komitmen yang diberikan saya selama ini. Akhir saya nak beritahu...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tadi akhir, ini akhir lagi

**ADUN PELANGAI – N.36
(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)**

Akhirnya saya yakin, saya baru nak bagitau pantun... pantun akhir saya hari ini.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Pantun... pantun okey.

ADUN PELANGAI – N.36

(YB DATO' AMIZAR BIN ABU ADAM)

Pantun ya, boleh. Orang-orang FELDA ni tak lari daripada pantun Yang Berhormat Dato' Sri.

*Dari Kuantan ke pekan sehari
Beli halia di Bukit Tinggi
Selesai sudah tugas diberi
Insya-Allah di sidang lain kita bersua lagi*

Akhir penggulungan ini saya mohon menyokong Belanjawan disarankan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar. Sekian terima kasih. Assalamualaikum WBT.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bersama kita, saya juga ingin memaklumkan yang hadir pada hari ini adalah rakan-rakan kita daripada DUN Pelangai. Rakan-rakan kita daripada DUN Tanjung Lumpur dan pelajar-pelajar Pahang LEAD seramai 17 orang. Kita bagi sokongan kepada mereka. Seterusnya EXCO Perpaduan, Pelancongan dan Kebudayaan Negeri Pahang.

ADUN TRIANG – N.38

(YB PUAN LEONG YU MAN)

Salam sejahtera, salam perpaduan. Terima kasih kepada Yang Berhormat Tuan Speaker kerana memberi peluang kepada saya untuk mengambil bahagian dalam sesi penggulungan ini. Saya ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang atas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 yang sangat komprehensif bertemakan *Prestasi... Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan*. Tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana dapat mengekalkan hasil melebihi RM1 bilion, 3 tahun berturut-turut. Terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas peruntukan bagi portfolio saya iaitu Perpaduan, Pelancongan dan Kebudayaan. Sesungguhnya belanjawan yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat untuk dilaksanakan bawah portfolio saya sangatlah dihargai.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Sektor pelancongan antara penyumbang utama kepada ekonomi negeri Pahang dan perlu diberikan tumpuan bagi memastikan sektor ini terus berkembang maju dan memberikan limpahan ekonomi kepada negeri Pahang. Di dalam Belanjawan 2025, pelbagai peruntukan telah diumumkan untuk merancakkan sektor pelancongan dan ini menunjukkan betapa komitednya Kerajaan Negeri Pahang untuk memajukan sektor ini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Pada tahun 2024 kerajaan negeri telah memperuntukkan RM3 juta untuk menaik taraf, membaik pulih infrastruktur dan kemudahan pelancongan di seluruh negeri Pahang dan projek-projek yang dijalankan merangkumi semua daerah termasuk Rompin, Kuantan, Lipis, Maran, Raub, Tioman, Cameron Highlands, Jerantut, Pekan, Bentong, Bera. Selain itu, RM2.2 juta juga diperuntukkan untuk projek pelancongan berasaskan flora atau perhutanan dan projek dilaksanakan di Kuantan, Raub, Lipis, Jerantut dan Bera. Kerajaan negeri juga telah memulangkan kembali hasil yang dikutip melalui Fi Kelestarian untuk membangunkan sektor pelancongan. Dan pada tahun ini sebanyak 20 projek telah diluluskan dengan jumlah kos RM2.33 juta dan projek telah dijalankan di Jerantut, Temerloh, Bentong, Maran, Rompin, Tioman, Kuantan, Bera, Raub, Pekan dan Lipis. Ini menunjukkan bahawa kerajaan negeri mengambil kira, menitik berat semua daerah yang berpotensi dibangunkan sebagai tempat pelancongan.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya juga mengucapkan terima kasih kepada MOTAC yang juga sentiasa menyokong projek-projek pembangunan pelancongan, kebudayaan dan warisan yang dapat membantu meningkatkan industri pelancongan di negeri Pahang. Untuk dengan kerja sama kerajaan negeri, MOTAC...kerajaan persekutuan melalui MOTAC telah meluluskan 67 projek pembangunan serta penyelenggaraan dengan jumlah RM44.4 juta dalam RMK-12. Untuk tahun ini sahaja, sebanyak RM4.44 juta telah diluluskan bawah projek penyelenggaraan dan projek telah dilaksanakan di Taman Negara Cameron Highlands, Maran, Kuantan, Bentong, Pekan, Lipis dan Tioman. Saya juga berbesar hati untuk mengumumkan bahawa terima kasih kepada kerajaan persekutuan kerana bawah RMK-12. Baru-baru ini tiga projek diluluskan dengan jumlah RM9.2 juta merangkumi tiga projek iaitu pertama menaiktaraf kemudahan pelancongan Gua Cinta Manis, Karak, RM1.2 juta. Menaik taraf kemudahan pelancongan Gua Bama, Merapoh, RM1.2 juta. Membina semula bot-bot Teluk Chempedak, Kuantan, RM6.8 juta. Semoga ini dapat menambah nilai pelancongan dan lebih menarik lebih ramai pengunjung ke negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Untuk industri pelancongan, kita berasa bersyukur kerana dengan adanya komitmen daripada kerajaan negeri, kerajaan persekutuan dan usahasama daripada pemain industri, sila izinkan saya berkongsi beberapa pencapaian kita pada tahun ini.

Yang pertama statistik ketibaan pelancong ke negeri Pahang. Pada tahun ini bulan Januari hingga bulan September kita telah menerima melebihi 10.2 juta orang pelancong ke negeri Pahang. Dan ini mencatatkan peningkatan sebanyak 4.83% jika berbanding dengan tempoh yang sama pada tahun lepas. Dengan anggaran perbelanjaan-perbelanjaan pelancong mencecah RM9.2 bilion. Prestasi cemerlang ini telah menjangkau sasaran yang ditetapkan oleh kerajaan negeri. Pelancongan antarabangsa...pelancong antarabangsa. Penyumbang tertinggi bagi pelancong antarabangsa adalah Singapura, diikuti oleh China, Indonesia, Thailand dan juga India. Tidak lupa juga negeri Pahang berjaya merekodkan jumlah ketibaan pelancong dari Eropah melebihi 56,000 orang untuk Januari hingga September tahun ini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Pencapaian kedua. Berdasarkan Bahagian Perancangan Strategik Tourism Malaysia. Negeri Pahang telah menduduki tempat pertama dalam kadar purata tempoh

penginapan di Malaysia. Dengan izin *Malaysia Average Occupancy Rates of Hotels* dengan singkatan AOR. Pada tahun 2023, Januari hingga Disember, kita mencatatkan kadar 74.1%. Untuk tahun ini tempoh Januari hingga Jun kita mencatatkan 74.6% dan kita menunjukkan peningkatan sebanyak 2.5%, kalau berbanding dengan tempoh yang sama tahun lepas. Dan AOR ini dinilai berdasarkan.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih, saya nak ambik perhatian sikit tentang jumlah kedatangan pelancong, 10.2 juta yang kebanyakan daripada *Singapore*, daripada Indonesia sebagai sebahagian negara ASEAN dan saya tengok tidak ada kehadiran daripada negara-negara Timur Tengah. Kehadiran negara Timur Tengah ke negara kita sangat besar sebenarnya jumlah tapi mereka tertumpu di kawasan Kuala Lumpur dan Langkawi. Saya fikir mungkin faktor besar ialah kekurangan promosi di negara-negara Timur Tengah untuk kita adakan hubungan *direct* kepada tempat pelancongan di negeri Pahang. Saya fikir mungkin perkara ini boleh diberi perhatian oleh pihak kerajaan negeri. Masalah besar kita ialah *flight* tak ada *direct* ke Pulau Tioman. Sebagai contoh, satu masa dulu daripada Kuala Lumpur boleh terus ke Pulau Tioman. Tapi saya fikir keperluan untuk meningkatkan promosi kepada pelancong-pelancong dari Timur Tengah yang jumlah besar. Kalau tengok dalam statistik di peringkat kebangsaan, terima kasih.

ADUN TRIANG – N.38

(YB PUAN LEONG YU MAN)

Terima kasih, ini juga akan dimasukkan dalam teks penggulungan saya Yang Berhormat Cheka di mana statistik ketibaan pelancong. Memang kita menerima pelancong dari seluruh dunia. Tapi kalau kita ikut statistik, *top five* adalah negara yang saya *mention*. Tapi ini tidak dinafikan bahawa kita juga menerima pelancong dari UAE dan untuk dari segi promosi setiap tahun Tourism Pahang, kita akan mengadakan mengambil bahagian dalam ekspo pelancongan di Dubai. Pada masa yang sama, kita juga mengadakan *fam trip* kepada *Key Opinion Leaders* (KOL) dan media dari Kazakhstan. Dan untuk program Meet Pahang yang diadakan baru-baru ini. Kita juga mengadakan *fam trip* kepada agensi-agensi pelancongan dari UAE juga. Bagi Flight ke Tioman, saya difahamkan bahawa sebenarnya syarikat penerbangan tersebut telah tutup operasinya bukan sahaja ke Tioman termasuk Pulau Redang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Sila izinkan saya untuk meneruskan penggulungan. Untuk AOR ini. Sila izinkan saya berkongsi kedudukan Pahang di tempat pertama. Kalau kita ikut kadar di negeri lain, kita boleh nampak betapa bezanya sebagai contoh tempat ke dua Kuala Lumpur kadarnya 60.3% tapi kita 74.1%. Tempat ketiga. Putrajaya 55%. Keempat Pulau Pinang 53.5 %, kelima Johor 49.2 % dan keenam Selangor 47.7 %. Syabas, tahniah saya ucapkan kepada kerajaan negeri, kerajaan persekutuan melalui *contact* Tourism Malaysia dan juga semua pihak pemain industri yang berusaha untuk pencapaian ini. Pencapaian ketiga bagi Program Pengalaman Homestay Malaysia Negeri Pahang telah menambah satu kluster tahun ini iaitu Homestay Ulu Cheka, Jerantut menjadikan jumlah keseluruhan kluster Homestay di Pahang, 17 dan satu kluster baru sedang dalam proses untuk didaftar... didaftarkan iaitu Homestay Ulu Sungai, Raub. Sehingga September 2024, jumlah pendapatan terkumpul bagi keseluruhan kluster Program Pengalaman Homestay Malaysia di Pahang adalah melebihi RM7.89 juta dan ini merupakan antara pendapatan yang paling tinggi berbanding dengan negeri lain di

Malaysia. Melalui bukti pendapatan ini dapat jelas dilihat bahawa Pahang dapat melalui program ini dapat membantu untuk menarik ketibaan pelancong untuk mengenali dan merasa keunikan negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Sektor pelancongan memerlukan kreativiti dalam mempelbagaikan kaedah pemasaran, promosi dan publisiti. Penganjuran acara-acara yang dijalankan sepanjang tahun adalah bermatlamat untuk meningkatkan kehadiran pelancong selain mengisi bilik-bilik penginapan sama ada di hotel-hotel, rumah tumpangan, *homestay*, *kampungstay* dan lain lain.

Pemilihan tarikh dan tempat acara adalah berdasarkan sumber daya tarikan di kawasan berkaitan. Selain menjadikan aktiviti tersebut terus berjalan di luar tarikh acara yang dirancang. Sebagai contoh, sila izinkan saya berkongsi dua *signature event* kepada Yang Berhormat-Yang Berhormat sebagai contoh di Rompin. Rompin sangat popular dengan *Billfish Capital of Asia* dan kita telah menjadikannya sebagai salah satu destinasi memancing ikan layaran utama di arena antarabangsa melalui acara *Royal Pahang Billfish International Challenge*. Acara ini yang diadakan setiap tahun, bulan September berkonsepkan tangkap dan lepas menerima penyertaan daripada peminat sukan memancing di seluruh dunia dan pemenang acara ini layak bertanding di *Offshore World Championship*, dengan izin di Costa Rica. Untuk maklumat Yang Berhormat-Yang Berhormat, di Asia hanya dua acara yang layak menghantar pemenang ke Costa Rica. Satu di Rompin. Kedua di Qatar.

Jadi ini memang satu acara yang membanggakan kita dan hasil daripada aktiviti memancing ini, kita telah berjaya melahirkan pengusaha-pengusaha bot pancing di Rompin dengan pendapatan melebihi RM10.6 juta setahun. Penganjuran acara ini telah mewujudkan satu industri baru di mana lebih 60 buah bot pancing di Rompin beroperasi bukan sahaja sewaktu acara, tapi berlangsung di luar waktu acara. *Signature event* dengan izin yang kedua di Pahang merupakan Pertandingan Mengenal Burung Antarabangsa Bukit Fraser dan ini merupakan acara yang paling bersejarah di Pahang. Tahun ini adalah kali ke-35. Setiap tahun acara ini akan diadakan di bulan Jun.

Untuk maklumat Yang Berhormat-Yang Berhormat, acara ini menawarkan peluang kepada peminat burung di seluruh dunia untuk mengenal dan melihat pelbagai spesies burung endemik mahupun burung berhijrah di Bukit Fraser. Melalui acara ini, Bukit Fraser kini telah menjadi destinasi penting di arena antarabangsa untuk peminat-peminat aktiviti melihat burung dan ianya telah membawa limpahan rezeki kepada pengusaha pelancongan di tanah tinggi tersebut.

Selain itu, tahun ini kita juga ada inisiatif baru kerajaan negeri melalui Tourism Pahang dan kerjasama dengan Pahang Barat Plus dan KTMB juga Tourism Malaysia, kita telah melancarkan program Real Tourism pada 21 hingga 23 November yang lalu. Ini bertujuan untuk mempromosikan pelancongan kereta api di laluan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus yang melibatkan stesen-stesen KTM utama di Pahang kepada para agensi pelancongan, pihak media serta pempengaruh media sosial.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Pelbagai usaha telah dilakukan dan dilaksanakan melalui kerajaan negeri dan kerajaan persekutuan untuk merencanakan sektor pelancongan. Antaranya pertama, *fam trip*, dengan izin. Lawatan suai kenal tahun ini kita telah mengadakan beberapa

siri *fam trip* kepada agensi pelancongan, media *Key Opinion Leaders* (KOL) dari Indonesia, Kazakhstan, Thailand, China dan juga *Post-tour* selepas MIT Pahang kepada 15 negara yang merangkumi Asia Tenggara, UAE, Turki, Korea Selatan, India, China dan Taiwan.

Fam Trip ini memperkenalkan produk pelancongan negeri Pahang kepada pasaran antarabangsa di samping memberi peluang kepada agensi pelancongan dan media untuk mengkaji potensi destinasi menarik di Pahang. Ia juga mengambil kesempatan di mana agensi-agensi pelancong antarabangsa juga mencari peluang untuk meneroka pasaran baharu dan untuk mempelbagaikan pakej pelancongan. Dan sempena *fam trip* ini, sesi *B2B, Business to Business* juga diadakan untuk memberi peluang kepada pemain industri Pahang bertemu dengan agensi pelancongan luar negara, membina hubungan perniagaan dan menjalin kerjasama yang menguntungkan... menguntungkan kedua dua pihak.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Selain itu, *fam trip* juga diadakan sempena program Glamping Hopping 2024. Program ini bertujuan mempromosikan produk pelancongan *glamping* yang semakin menjadi perhatian khususnya di kalangan generasi muda dan pencinta alam dan destinasi program *glamping* ini fokus Pahang Barat sebagai contoh Janda Baik, Genting Highlands, Cameron Highlands. Liputan yang dihasilkan oleh media selebriti dan KOL berjaya memberikan impak kepada positif... kepada industri pelancongan di Pahang dan sekali gus menggalakkan lebih ramai pelancong untuk pengalaman *glamping* yang unik di negeri Pahang.

Yang ketiga, promosi dan pasaran. Sempena Visit Malaysia Year, penerbitan risalah dalam Bahasa Inggeris dengan tujuan menarik pelancong yang mempunyai kecenderungan terhadap segmen pengembaraan lasak akan dilaksanakan. Ia akan memaparkan destinasi menarik di Pahang sebagai contoh Pulau Tioman, Taman Negara Sungai Relau, Gua Sisik Naga, Gua Lima Extreme Park dengan penekanan kepada pengalaman semula jadi yang mencabar dan mendebarkan.

Sesuai untuk peminat-peminat yang mencari aktiviti luar biasa dan ekstrem. Selain itu, kempen membeli belah Malaysia Mega Sale Carnival telah berlangsung dengan matlamat menjadikan Malaysia sebagai destinasi membeli belah terunggul di peringkat antarabangsa. Acara ini bertujuan untuk menarik pelancong domestik dan antarabangsa serta meningkatkan profil Pahang sebagai destinasi untuk pengalaman membeli-belah.

Selain daripada keindahan ekopelancongan, Pahang juga berpotensi diperlihatkan kelainannya untuk menonjolkan sebagai destinasi membeli-belah yang menarik. Kelima, program promosi di RTM, Tourism Malaysia Wilayah Timur juga menjalin kerjasama strategik dengan stesen radio RTM untuk program santai yang... pendekatan santai yang informatif ini dapat meningkatkan kesedaran masyarakat tentang destinasi-destinasi menarik di negeri Pahang.

Yang keenam, kerajaan negeri melalui bajet promosi telah menyokong banyak penganjuran acara pelancongan. Tahun ini kita ada melebihi 40 acara pelancongan dalam kalendar pelancongan. Di masa yang sama Tourism Malaysia juga telah meluluskan geran sokongan sektor pelancongan GSSP. Sebanyak 28 program dan acara telah diluluskan di negeri Pahang. Manakala untuk GAMELAN, Galakan Melancong Malaysia pada tahun ini melebihi RM444,000.00 telah diluluskan kepada

pemain industri di negeri Pahang untuk merangsang aktiviti promosi pelancong domestik.

Yang hormat... Yang Berhormat Tuan Speaker,

Untuk menyokong kempen Tahun Melawat Malaysia, kerajaan negeri bersama MOTAC akan lebih bergiat usaha. Selain promosi acara, kita juga akan mengadakan latihan-latihan kepada penggiat industri pelancongan di Pahang. Bengkel Mesra Malaysia merupakan wadah latihan kepada barisan hadapan petugas yang terlibat dalam pelancongan akan dilaksanakan di seluruh negeri Pahang melibatkan petugas swasta dan kakitangan kerajaan. Selain itu, bengkel pembangunan pakej pelancongan yang telah berjaya diadakan di daerah Temerloh akan diperluaskan ke daerah lain untuk memastikan industri menghasilkan pakej pelancongan yang lebih inovatif dan berdaya saing.

Inisiatif ini bertujuan untuk memastikan semua produk pelancongan dapat bekerjasama dengan agensi pelancongan sebagai pihak yang memasarkan dan menjual pakej-pakej. Usaha ini juga memastikan agensi pelancongan di Pahang bukan sahaja menjadi agensi *outbound* iaitu membawa pelancong luar ke luar negara ke luar negeri tetapi dapat memainkan peranan untuk membawa pelancong masuk ke negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Untuk Perbadanan Taman Negeri...

ADUN LUIT – N.24
(YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL)

Mohon izin Speaker. Saya nak terima kasihlah. Yang terhormat EXCO dalam penerangan yang jelas, terang, bahasanya pun terang. Cuma saya tertarik dengan *event* besar dalam negeri Pahang ni ada...dua. Satu, yang di Rompin berkaitan dengan ikan, kemudian di Fraser Hill berkaitan dengan burung. Maknanya satu binatang dalam air, satu binatang atas langit. Saya nak cadang kerajaan cuba cari idea untuk kita menarik pelancong dengan binatang atas darat pulak. Ya, kita ada banyak gajah, banyak harimau ada, monyet... *event* panjat kelapa sedunia... monyet, boleh kan? Jadi, saya cadang tu...dengan safari selain daripada...Ketari.

Satu lagi, saya nak tanya pihak kerajaan ada buat sedikit analisa atau kaji selidik pelancong ramai-ramai datang ni? Selain pada dia tengok fizikal negeri kita. Ada tak yang berminat tengok tentang kebudayaan, cara hidup kita di Pahang ni. Pakaiannya, dengan makanannya, dengan Pekan Sehari sebagainya. Terima kasih, ya.

ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)

Terima kasih Yang Berhormat Luit. Sebenarnya dalam kalendar acara pelancongan, kita mempunyai lebih 40 acara yang 2 acara yang diketengahkan tadi adalah contoh *signature event* di Pahang dan memang di setiap daerah kita berharap ada *signature event* masing-masing. Sebagai contoh, di Maran, kita ada Lubuk Yu, Hammock Lubuk Yu dan di daerah lain kita ada sebagai contoh Bera... er... *sorry* di Merapoh. Kita ada Merapoh Rainforest dan acara ini dirancang dan dilaksanakan berdasarkan keistimewaan di tempat itu. Yang Berhormat Luit soalan... *sorry* soalan... soalan kedua.

ADUN LUIT – N.24
(YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL)

Terima kasih Dato' Sri. Er...adakah kaji selidik atau analisa tentang pelancong yang datang ni selain pada melihat keindahan fizikal negeri kita ni, tentang kebudayaan kita cara hidup kita? Terima kasih.

YB CIK LEONG YU MAN

Terima kasih Yang Berhormat Luit. Saya rasa soalan ini telah berkali-kali dibangkit Yang Berhormat Luit, setiap kali sidang dewan, tapi jawan... jawapan kita adalah, kita memang ada program Pengalaman Homestay Malaysia dan Kerajaan Negeri Pahang, kerajaan persekutuan memang menyokong program ini. Di Pahang, kita ada 17 kluster. Melalui program ini, bukan sahaja menonjolkan er... kehidupan kampung Melayu dan juga makanan, adat resam, pakaian, banyak lagi, Yang Berhormat dan kita bangga kerana Pahang antara negeri yang mencatatkan pendapatan paling tinggi untuk pengusaha-pengusaha *homestay* berbanding dengan negeri lain.

Yang Berhormat Luit, yang...*sorry*...minta maaf, Yang Berhormat Tuan Speaker, untuk Perbadanan Taman Negeri Pahang, usaha-usaha memelihara dan memulihara alam sekitar serta mempromosikan pelancongan berasaskan alam sekitar telah dijalankan untuk tahun ini. Beberapa pencapaian telah dicapai selain daripada Lipis Geopark dan Rizab Harimau Diraja Al-Sultan Al-Sultan Abdullah, PTMP juga memberi memberikan tumpuan kepada Tasik Chini Resort Biosfera. Satu sesi libat urus telah dilaksanakan oleh PTMP bagi isu dan cabaran yang dihadapi Tasik Chini dan cadangan pembangunan dari aspek pelancongan negeri. Inisiatif ini dilaksanakan untuk memastikan kelestarian ekosistem Tasik Chini, bersesuaian dengan program *UNESCO, Man and Biosphere (MAB)*.

Untuk tahun akan datang, PTMP akan meneruskan usaha sebagai contoh pengiktirafan Lipis Geopark ke peringkat *UNESCO*, er... CEPA dengan izin, *Communication Education and Public Awareness* untuk komuniti resort di Rizab Harimau Diraja Al-Sultan Abdullah dan untuk Tasik Chini Resort Biosfera, PTMP akan meneruskan usaha untuk Pelan Pembangunan Pelancongan Tasik Chini Resort Biosfera, pengayaan habitat dan pokok-pokok di Tasik Chini, Pelan Pengurusan Tasik Chini dan juga CEPA Tasik Chini.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Untuk portfolio kebudayaan. Untuk tahun ini, kita berasa bangga kerana tahun ini terdapat pencapaian.

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Er... mencelah sikit YB Speaker. Berkenaan dengan er... apa ni, pemba... er... pewartaan Taman Negeri er... di Kuala Sentul. Memang er... tidak dimasukkan kawasan air terjun tu er... melalui jawapan kerajaan. Saya difahamkan kawasan air terjun tu dah diwartakan di dalam hutan simpan. Jadi, er... mungkin mencukupilah untuk menjaga atau memelihara keadaan alam sekitar di kawasan tersebut. Soalan saya, er... kita dah bincang pasal promosi air terjun er... di Kuala Sentul ni sebab Kuala Sentul ni mempunyai potensi sebagai destinasi ekopelancongan, selain daripada Lubuk... Lubuk Yu, Lubuk Ujik dan 5 air terjun. Buat masa ni, kita ada satu sahaja er... *event* seperti yang YB sebut tadi *event* di Lubuk Yu. Er... *hammock* er... *hammock* er...

yang diadakan, orang Kuala Sentul dia tak tahu pasal *hammock* ni, nak sebut pun susah. Jadi, er... *event* tu diadakan setahun sekali sahaja. Jadi, kalau boleh saya nak jawapan secara rasmi daripada YB. Ada... ada tak cadangan ataupun perancangan untuk mempromosikan er... selain daripada Lubuk Yu ni, kawasan-kawasan air terjun dan er... kawasan sekitar yang lain? Er... jawapan rasmi daripada YBlah.

Yang kedua YB, er... di Kuala Sentul, er... di Kampung Kuala Sentul di mana destinasi er... orang pergi ke air terjun ni adalah Kampung Kuala Sentul. Jadi, selain daripada *homestay*, ada pengusaha *chalet* yang baru di Kampung Kuala Sentul ni, yang telah siap tapi masih belum dibuka. Jadi saya nak mohon kepada pihak kerajaan melalui Majlis Daerah untuk membantu pengusaha ni, er... sekiranya ada masalah teknikal ke, bantu untuk er... mempercepatkan pembukaan *chalet* di kawasan... di kampung Kuala Sentul. Terima kasih.

**ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)**

Terima kasih Yang Berhormat Kuala Sentul. Er... pertama sekali saya ucapkan terima kasih kerana saya... Yang Berhormat Kuala Sentul pernah berjumpa dan kita faham bahawa ada inisiatif daripada yang Berhormat Kuala Sentul sendiri untuk membawa syarikat daripada Indonesia dan *videographer*, *fotographer* daripada Kuala Lumpur untuk mengambil bahagian dalam program *hiking* di Kuala Sentul. Pada masa sama untuk mempromosikan er... aktiviti *hiking* pendakian di Kuala Sentul.

Jadi dengan ini, kerajaan negeri mengalu-alukan segala usaha daripada semua pihak dan untuk promosi di Kuala Sentul selain daripada Lubuk Yu, memang ini dalam perancangan kita dan kita akan er... apa akan melihat lagi tentang er... tarikan-tarikan di daerah Maran untuk membantu bersama dengan Pejabat Daerah dan Tanah. Untuk soalan kedua mengenai pengusaha *chalet* di Kuala Sentul, sekiranya menghadapi masalah teknikal yang kita boleh membantu, Yang Berhormat boleh rujuk kepada kita ataupun Pejabat Tanah dan Daerah, terima kasih. Okey.

Yang Hormat Tuan Speaker,

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh gulung.

**ADUN TRIANG – N.38
(YB PUAN LEONG YU MAN)**

Yes. Kebudayaan. Okey. Er... untuk port er... port er... *sorry* untuk portfolio Kebudayaan, selaras dengan dasar kebudayaan negara, telah terdapat banyak program yang telah dilaksanakan pada tahun ini, iaitu sebanyak 37 program dan antaranya adalah Festival Kesenian Pribumi, Festival Tari Malaysia Zon Timur dan Colours of Malaysia dan juga Pertandingan Bintang Asli Remaja Peringkat kebangsaan.

Bagi peringkat...Pertandingan Bintang Asli Remaja Peringkat Kebangsaan, kita berasa bersungguh... bersyukur dan bangga kerana Pahang dipilih sebagai tuan rumah, oleh... untuk pertandingan ini dan Pahang juga dinobatkan sebagai juara keseluruhan bagi kategori remaja wanita tahun ini. Ini membuktikan bahawa remaja di... di negeri Pahang, menghargai seni budaya bangsa yang di mana lagu-lagu asli ini sangat kaya dengan unsur nasihat yang sangat tinggi nilainya. Pada masa yang

sama, program ini juga dapat membentuk keperibadian remaja dalam menghargai seni warisan bangsa yang semakin kurang diminati oleh generasi masa kini.

Dengan aliran masa yang mementingkan kreativiti dan dalam usaha melahirkan golongan industri kreatif pada masa ini, selain daripada pelajar sekolah menengah dan rendah yang telah dibimbing bawah Program Bimbingan Seni Budaya, terdapat juga program yang disasarkan kepada pelajar sekolah pemulihan akhlak er... dengan latihan teater.

Jadi Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, untuk tahun depan, kita juga akan teruskan usaha untuk Program Seni Budaya, sebagai contoh program berskala besar *Fest Scape* yang melibatkan penyertaan pribumi dan luar negara. Semoga usaha memelihara dan memartabatkan seni budaya yang tidak ternilai ini dapat diteruskan untuk mengangkat warisan seni budaya bangsa sehingga generasi akan datang.

Untuk Portfolio Perpaduan, tahun ini Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional Negeri Pahang telah melaksanakan 2,893 aktiviti penggalakkan perpaduan melalui lapan bidang teras iaitu Ekonomi dan Sara Hidup, Keselamatan dan Ketahanan Komuniti, Kepimpinan, Kesejahteraan Komuniti, Warisan dan Budaya, Pembelajaran Sepanjang Hayat, Alam Sekitar dan Daya Cipta dengan penyertaan 141,000 ribu orang, di 553 kawasan Rukun Tetangga.

Pelaksanaan program berskala besar telah diadakan iaitu Sambutan Minggu Perpaduan, peringkat negeri Pahang dan Mini Karnival Ekonomi Rukun Tetangga Zon Timur. Gabungan program ini menampilkan elemen silang budaya dengan pengisian utamanya iaitu rumah kami yang memberi pendedahan kepada pengunjung berkaitan dengan adat resam tradisi pakaian, makanan, etnik-etnik di Malaysia, terdiri daripada etnik Melayu, Cina, India, Orang Asli dan Sikh. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana melalui Belanjawan Kerajaan Negeri Pahang dan dengan kerjasama Jabatan Perpaduan dan Jabatan Pendidikan, tahun ini kita ada satu *signature event* yang baru untuk perpaduan di negeri Pahang, iaitu Pahang Family Day dan *Unity Campfire*. Program ini mensasarkan murid dan pelajar dari pelbagai kaum. Untuk kempen bersama, makan bersama, eksplorasi bersama supaya mereka boleh mendapat kawan baru dan boleh mempelajari budaya boleh mempelajari untuk hormat dan sayangi antara satu sama lain. Program ini juga dijadikan *signature event* dan dipersetujui di peringkat kebangsaan oleh Menteri Perpaduan Negara.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Pada tahun depan, satu pusat mediator komuniti juga akan diwujudkan di Pusat Aktiviti Perpaduan di Permatang Badak, Kuantan. Jadi dengan ini kita berharap bahawa kita terus memperkasakan perpaduan dan mengukuhkan perpaduan di negeri ini... pada tahun ini. Untuk Perbadanan... Perbadanan Muzium Negeri Pahang, er... sila izinkan saya berkongsi inisiatif untuk mempromosikan Lipis sebagai hab Pelancongan Warisan Negeri Pahang. Jadi inisiatif ini kerajaan... melalui inisiatif ini, kerajaan telah merangka gerak kerja untuk menaik taraf reka bentuk galeri yang melibatkan susun atur, pengisian kelengkapan dan keperluan pameran, galeri ini bukan sahaja berfungsi sebagai galeri pameran tetapi akan ditambah baik mengi... mengikut *trend* terkini seperti, seperti kemudahan kafe, internet dan perpustakaan. Dan galeri ini akan memperkenalkan dibina berdasarkan tema yang telah diselaraskan iaitu pengenalan Galeri Kesultanan Melayu Pahang, Istana dan Kesenian, Hubungan Raja dan Pembesar dan sosiobudaya masyarakat serta tokoh tempatan.

Yang Berhormat Tuan Speaker.

Muzium Pahang telah juga mengikut garis panduan yang ditetapkan oleh International Council of Museum dengan izin, bagi mengorak langkah ke arah yang lebih moden dan intelektual. Muzium Pahang akan menerapkan setiap garisan untuk menaik taraf Muzium Warisan Lipis supaya menjadi satu tarikan baru yang lebih segar di daerah... daerah Lipis. Yang Berhormat Tuan Speaker, sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada semua rakan yang terlibat dalam soalan tambahan. Mungkin kekangan masa saya untuk menjawab semua soalan. Mungkin saya petik satu atau dua. Sebagai contoh, Yang Berhormat Beserah yang mencadangkan err... infrastruktur di Pantai Pelindung. Untuk maklumat Yang Berhormat Tuan... err... Yang Berhormat er... Beserah, kajian men... er... menyeluruh sedang di... dijalankan untuk keperluan yang di... dinyatakan akan tetapi terdapat kekangan tanah kerana kawasan-kawasan yang dimaklumkan adalah tanah milik persendirian. Walau bagaimanapun, MBK telah juga menjalankan usaha untuk meletakkan 15 unit kiosk di program My Kiosk KPKT dan juga projek infrastruktur sebagai contoh, pembaikan longkang juga dan penyelenggaraan jalan juga telah dijalankan.

Untuk Yang Berhormat er... Kuala Semantan yang mencadangkan hotel 4 bintang atau 5 bintang di Temerloh, memang kita mengalu-alukan cadangan ini Yang Berhormat. Untuk maklumat daerah Temerloh, kini terdapat 33 hotel, 73 orang pengusaha dan ketibaan pelancong ke Temerloh tahun ini Januari hingga September adalah... adalah 228,946 orang. Dan ini meningkatkan... mencatatkan peningkatan sebanyak 12.37% berbanding dengan tahun lepas. Untuk keperluan bilik-bilik hotel bertaraf 4 bintang ke atas. Pihak kerajaan negeri mengalu-alukan kehadiran pelabur-pelabur yang sekiranya Yang Berhormat-Yang Berhormat ada kenalan yang berminat untuk melabur di Temerloh, kita amat mengalu-alukan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Panjang lagi ke?

ADUN TRIANG – N.38 (YB PUAN LEONG YU MAN)

Tutup, okey. Pada ruang dan kesempatan ini saya menyampaikan... ingin saya menyampaikan bahawa walaupun kita mempunyai perbezaan bukan sahaja dari segi latar belakang etnik mahupun kepercayaan agama atau ideologi aliran yang berbeza akan tetapi kita berpijak di bumi yang sama iaitu Malaysia dan kita berharap bahawa setiap warga Pahang kita boleh membudayakan perpaduan, meraikan kepelbagaian hingga akhirnya iklim keharmonian, kemakmuran dan kesejahteraan dinikmati bersama. Saya mohon jasa baik semua pihak untuk terus bekerjasama, bersatu tenaga hidup har... harmoni menjadikan negeri Pahang destinasi pelancongan pilihan utama. Dengan usaha-usaha yang kita laksana dan rancang.

Saya yakin negeri Pahang akan terus menjadi penyumbang utama kepada kejayaan sektor pelancongan negara. Dengan ini, saya akhiri ucapan saya dengan 3 rangkap pantun.

Sisi junjung sisi pinang, sirih sorry...

*Sirih junjung sirih pinang
Sirih kami susun bertingkat
Adat dijunjung pusaka dikenang
Bangsa berbudi hidup bermasyarakat.*

*Sungai Pahang mengalir tenang
Patin tempoyak enak rasanya
Budi tinggi sentiasa dikenang
Barulah hidup harmoni selamanya.*

*Negeri Pahang negeri disanjung
Dikunjung oleh orang ramai
Rakyat bahagia tidak terhitung
Dek kerana aman dan damai.*

Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Wakil Kerajaan. Tengok tu, sekarang apabila ada kerajaan campuran Yang Berhormat... Yang Amat Berhormat dah boleh berpantun dah. Seterusnya saya menjemput EXCO Hal Ehwal Pengguna dan Sumber Manusia Negeri Pahang.

ADUN TERUNTUM – N.14

(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih er... Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Salam sejahtera Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan Yang Amat Berhormat Ahli-ahli Dewan Negeri. Saya amat bersyukur dan berterima kasih kerana diberikan kesempatan untuk bersama-sama menyertai mesyuarat penggal ini. Saya selaku EXCO Hal Ehwal Pengguna dan Sumber Manusia Negeri Pahang ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian dalam perbahasan yang menyentuhkan portfolio saya.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

KPDN Pahang sentiasa menjalankan tugas-tugas penguatkuasa seperti pemeriksaan dan pemantauan. Sehingga kini, sejumlah 59,347 premis peniaga telah diperiksa di mana sebanyak 566 kes telah dihasilkan dengan nilai rampasan berjumlah RM1.44 juta dan kutipan kompaun yang berjumlah RM368,630.00. Selain itu, skim harga maksimum musim perayaan turut dilaksanakan dengan matlamat untuk mengawal harga barangan keperluan semasa musim perayaan. Melalui skim ini, KPDN Pahang telah mene... menetapkan harga beberapa barangan terpilih yang menjadi tumpuan semasa musim perayaan.

KPDN kini giat melaksanakan pemeriksaan kempen 'Kita Gempur' secara gerakan besar-besaran sebagai usaha strategik mencecah ketirisan barangan kawalan dan subsidi. Ini kerana ketirisan barang kawalan dan bersubsidi di nerata... di negara kita... kita amnya dan negeri Pahang khasnya terus menjadi isu kritikal yang memberi kesan besar terhadap kesejahteraan rakyat serta kestabilan ekonomi negara. Selain itu, KPDN Pahang dengan kerjasama negeri Pahang, Kerajaan Negeri Pahang telah melaksanakan program dan aktiviti seperti berikut pada tahun 2024. Jualan Makmur, Kerajaan Negeri Pahang telah menjalankan Jualan Makmur seperti Tahun Baru Cina di 9 lokasi terpilih dan Hari Raya Aidilfitri di 23 lokasi terpilih, bertujuan untuk membantu rakyat negeri Pahang membeli barangan keperluan untuk hari perayaan.

Kerajaan telah memperuntukkan RM1.9 juta pada tahun 2024. KPDN melaksanakan program Jualan Rahmah melalui di bawah inisiatif Payung Rahmah bertujuan untuk mengurangkan kos sara hidup rakyat. Program ini telah berkerjasama pemain industri sektor peruncitan seperti pasar raya dan *hypermarket* yang menawarkan penjimatan harga barangan keperluan harian di antara 10 hingga 30% lebih murah dari harga pasaran tempatan. Sehingga kini, bilangan pelaksanaan Jualan Rahmah di negeri Pahang adalah sebanyak 433 program dengan pecahan mengikut modal pelaksanaan dalam premis sebanyak 156 lokasi dan di luar premis sebanyak 33 lokasi dan secara bergerak sebanyak 244 lokasi.

Bagi membantu masyarakat terutama golongan berpendapatan rendah atau B40 yang tinggal di kawasan pedalaman mendapatkan barang keperluan pada harga yang munasabah, kerajaan persekutuan melalui KPDN Pahang telah melaksanakan program penyeragaman harga sejak 2... sejak tahun 2009. Kerajaan persekutuan akan menanggung kos pengangkutan dari pembekal ke kawasan pedalaman yang terpilih bagi barangan keperluan bersubsidi atau barangan kawalan seperti tepung gandum, kegunaan gula putih bertapis kasar, beras putih, minyak sawit tulen paket 1 kilo, botol 1 liter, gas petroleum (LPG), petrol RON 95 dan diesel.

Sehingga kini, sebanyak 64 Program Advokasi Kepenggunaan telah dilaksanakan. Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia mempunyai bidang kuasa mendengar tuntutan tebus rugi bagi pembelian barangan dan perkhidmatan yang dibenarkan di bawah bidang kuasa seperti diperuntukkan bawah Akta Perlindungan Pengguna 1999 (Akta 599) yang jumlah amaun tidak melebihi RM50,000.00 dan tuntutan yang berbangkit dalam masa 3 tahun dari tarikh kejadian.

Sehingga kini, Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia Negeri Pahang telah memfailkan sebanyak 194 tuntutan dengan di... di mana 64 tuntutan adalah barangan, manakala 130 tuntutan untuk perkhidmatan. Daripada jumlah tersebut, 164 kes telah berjaya diselesaikan manakala 30 kes sedang dalam proses pendengaran. Jumlah tuntutan setakat ini adalah sebanyak RM2.34 juta.

Yang Amat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Berkaitan dengan Portfolio Sumber Manusia. Untuk maklumat sidang Dewan yang mulia, kerajaan negeri sentiasa komitmen dan memastikan peluang pekerjaan kepada anak-anak negeri Pahang terbuka luas. Jabatan Tenaga Kerja merupakan salah satu jabatan di bawah Kementerian Sumber Manusia. Salah satu fungsi utama JTK adalah melindungi hak dan kebajikan pekerja serta memelihara kepentingan majikan. Terdapat 12 akta yang dikuat kuasa di bawah JTK. JTK bertanggungjawab untuk memastikan pematuhan terhadap piawaian penginapan pekerja. Akta ini juga bertujuan memastikan semua pekerja disediakan penginapan tanpa mengira sektor dapat menikmati kemudahan penginapan yang selamat, sihat serta kondusif.

Dari Januari hingga Oktober 2024, Jabatan Tenaga Kerja Pahang telah menerima permohonan daripada 96 majikan. Permohonan tersebut mencakupi 11,041 unit penginapan dengan kepastian untuk memuatkan 25,343 pekerja. Saya bersama JTK Pahang dan SOCSO dan juga JKKP telah menyertai operasi penguatkuasaan perburuhan yang dijalankan oleh JTK Pahang yang memfokuskan kepada penginapan pekerja asing di sekitar Kuantan iaitu Syarikat Camel Power (M) Sdn Bhd, Alliance Steel (M) Sdn Bhd, East Coast Railway (ECRL) dan juga di Genting Highlands, Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pihak kerajaan sentiasa mempertingkatkan terhadap kebajikan dan perlindungan yang individu-individu yang menjalankan pekerjaan di negeri ini. Golongan pekerja ini adalah dilindungi di bawah Skim Keselamatan Sosial Pekerja Sendiri dan jumlah pencalonan pencarum yang telah didaftar di bawah skim ini bermula Januari hingga Oktober 2024 adalah seramai 14,438 pencarum di Negeri Pahang. Skim ini bertujuan untuk melindungi golongan pekerja sendiri dari sebarang kecederaan berkaitan bencana kerja meliputi Faedah Perubatan, Faedah Hilang Upaya Sementara, Faedah Hilang Upaya Kekal, Elaun Layanan-layanan Sentiasa, Faedah Orang Tanggungan, Faedah Pengurusan Mayat, Faedah Pemulihan dan Faedah Pinjaman Pendidikan.

Pelbagai langkah telah dilaksanakan oleh kerajaan persekutuan melalui PERKESO dengan hanya membayar RM23.30 sahaja dan kerajaan akan menyerap 90% dari tajaan perlindungan. Selain itu, PERKESO memperkenalkan lagi satu perlindungan iaitu Skim Keselamatan Sosial Suri Rumah yang bagi melindungi semua golongan suri rumah wanita yang merupakan tulang belakang dan tonggak utama institusi kekeluargaan. Bermula Januari sehingga Oktober 2024 seramai 10,476 orang pencarum suri rumah di negeri Pahang telah berjaya didaftarkan di bawah skim ini. Perlindungan hanya bernilai RM120.00 setahun.

Sebanyak RM50 juta telah dilaksanakan oleh kerajaan persekutuan bagi melanjutkan tanggungan bayar caruman SKSSR kepada 400,000 suri rumah wanita seluruh Malaysia yang berdaftar di bawah eKasih pada tahun ini. Terima kasih.

Yang Berhormat Sri Dato' Yang di-Pertua,

Saya nak bangkitkan beberapa isu telah ditanya oleh Ahli-ahli Yang Berhormat untuk soalan tambahan untuk ADUN Tanah Rata meminta kaunter PERKESO membuka hanya setiap bulan satu kali. Namun, saya telah... akan bawa kes ini ke pusat ibu pejabat. Mungkin kita buka dua kali dalam satu bulan, dua kali sebulan selama 4 hari. Maknanya, contohnya pada hari minggu pertama dan minggu ketiga pada setiap hari Rabu dan Khamis di Pejabat Daerah Cameron Highlands bagi memberi akses perkhidmatan PERKESO. Untuk menjawab soalan tambahan Kuala Sentul. Kuala Sentul tak ada? Mohon pandangan kerajaan negeri berhubung isu beras tempatan yang dikatakan sebagai beras import. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, melalui pemeriksaan rutin yang dijalankan dari semasa ke semasa di negeri Pahang terhadap rantai industri padi dan beras dipetik... didapati bahawa tiada berlaku isu beras tempatan yang dikatakan beras import. Sekiralah sesiapa Ahli Yang Berhormat menemui aktiviti seperti yang dinyatakan silalah lapor kepada rasmi kepada Kawal Selia Padi Beras Cawangan Kuantan atau Temerloh atau tindakan lanjutnya di bawah Akta Kawalan Padi dan Beras 1994 Akta 552 atau *call*lah saya.

ADUN TANAH RATA – N.01 (YB TUAN HO CHI YANG)

Boleh mohon mencelah YB EXCO? Terima kasih Dato' Sri Speaker, saya rujuk kepada jawapan EXCO tadi. Terima kasih kepada perhatian dan juga bantuan YB EXCO bahawa mungkin akan buka dua hari sebulan kaunter PERKESO di Cameron. Cuma saya cadangkan sekiranya boleh mungkin juga pertimbangkan. Contoh PERKESO sewa lot-lot kosong dalam kompleks. Memang ada banyak di kawasan Cameron Highlands untuk dijadikan sebagai pejabat yang kekal. Terima kasih.

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih ADUN Tanah Rata. Saya akan panjang ke ibu pejabat, sebab bukan saya yang tentukan. Okey untuk menjawab er...

ADUN BESERAH – N.12
(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Boleh mencelah sikit Yang Berhormat, Yang Hormat Dato' Sri Speaker, saya nak minta penjelasan sikit pasal beras tempatan tadi. Er... adakah beras tempatan akan didapati semula di pasaran selepas ini? Atau memang dah tak ada dah beras tempatan dijual di pasaran selepas ini? Kalau ada, kalau boleh dapat bila kita boleh dapat beras tempatan itu berada seperti biasa sebelum ni boleh dibeli di pasaran dan di kedai? Terima kasih.

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih ADUN Beserah. Boleh saya jawab besok sebab saya nak jawab soalan. Boleh... eh bagi saya habis dulu. Okey, so untuk soalan tambahan ADUN Panching, sejauh manakah beras-beras tersebut dapat berada di pasaran. Lebih kurang samalah. Saya boleh tanya Panching sikit tak, Panching setahun berapa kilo beras *you* makan boleh tahu tak? Agak-agak.

ADUN PANCHING – N.19
(YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA)

Biasa kita beli 10 kilo sebulan je. Kalilah 12 bulan.

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Maknanya 100. Satu orang ada satu keluarga. Satu keluarga. Jimatlah tu. Kalau ikut statistik yang kita dapat seorang perlu 80 kilo. Okey, untuk saya menjawab soalan beras ya. Jumlah beras yang dihasilkan oleh negeri Pahang bagi beras tempatan adalah 14,000 tan metrik setahun. Jika mengikut jumlah penduduk negeri Pahang, ia sememangnya tidak mencukupi. Beras yang mencukupi bagi penduduk negeri Pahang hanya berjumlah 1.6 juta penduduk di Pahang. Inilah kalau kita kali 80, so keperluan untuk setahun kita perlu 133.600 tan metrik. So, kalau ini tak campur lagi warga asing. Kita haruslah ingat hasil beras di Malaysia ini, di semenanjung tidak mencukupi dan disebabkan oleh ketidakcukupan itu, Malaysia telah mengimport beras sebanyak 45% dari jumlah yang diperlukan. Jadi kita ditanyalah kecukupan beras tempatan tidak akan mencukupi kerana hasil sedia ada hanya mampu menyediakan 55% dari permintaan penduduk Malaysia. Untuk menjawab soalan tambahan dari Damak untuk makluman Damak, er... yang mengatakan harga kelapa sebiji RM1.90. Harga kawalan kementerian dan ke RM2.80. Untuk maklumat Damak, harga kelapa kita tak kawal.

Okey, jangan salah fakta kita tak kawal kita hanya kawal pada musim perayaan sahaja. Itu masuk dalam *list* er... kita kawal. Okey, so untuk Damak mungkin penurunan harga akan dijangka berlaku pada Dise... akhir Disember ini. So, kenapa kita mula balik, er... dah dekat.

Untuk menjawab Cheka, Cheka pun tak ada pula. Bertanyakan selain daripada garis panduan menunaikan solat yang telah dikeluarkan oleh Jabatan Tenaga Kerja Semenanjung Malaysia. Dicapai supaya kerajaan negeri mewujudkan satu mekanisme pelaburan secara dalam talian untuk memudahkan pekerja melaporkan majikan yang tidak memberikan pelepasan kepada pekerja beragama Islam menunaikan solat.

Oh ada dah. Terima kasih Cheka. Salah satu, saya nak jawab ya, salah satu prinsip dalam Rukun Negara adalah 'Kepercayaan kepada Tuhan'. Prinsip ini melambangkan agama Islam ini adalah rakyat untuk terutama untuk rakyat Malaysia. Kira-kira lebih kurangnya terutama kira kepada kira-kira 14.85 juta tenaga kerja di Malaysia, sama ada tempatan ataupun warga asing. So, majoritilah adalah beragama Islam. So kita hormati sama menghormati. Yang saya macam saya bangkit kalau ada masalah YB Cheka boleh *call* saya. Wagai... wagai macam mana pun. Okey takpa takpa, hari ni kurang sihat sikit okey. Kita memang ada talian. Okey.

Pejabat Tenaga Kerja Kuantan. Kalau Yang Berhormat nak tulis nombor boleh tulis ya. 09, bukan nombor saya ya. Yang ni nombor *office*, 514 6042. Pejabat Tenaga Kerja Pekan, 09-422 1319. Pejabat Tenaga Kerja Bentong, 09-222 1402. Pejabat Tenaga Kerja Raub, 09-355 1166. Pejabat Tenaga Kerja Temerloh, 09-296 1207. Yang akhir sekali, nombor sayalah, kalau nak *call*. Nak juga?

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih Yang Amat Berhormat, Yang Amat Berhormat... EXCO kerajaan negeri. Saya bangkitkan isu semalam ialah mekanisme. Kalau ada majikan yang tak benar pekerja dia sembahyang Jumaat. Mekanisme yang ada ialah dia kena buat aduan kepada Jabatan Tenaga Kerja.

Soalannya, tak mungkin pekerja itu nak mengadu kepada Jabatan Tenaga Kerja sebab nanti dia *diblacklist* oleh *company* dia. Dia akan ambil tindakan. Saya mencadangkan supaya satu mekanisme lebih mudah supaya identiti pelapor itu tidak diketahui oleh majikan dia ataupun kita melalui Kesatuan. Saya fikir Kesatuan lebih baiklah. Kesatuan dia menghantar memorandum kepada EXCO supaya maklum. Tapi saya fikir kita cari jalan macam nak selesai masalah yang mereka hadapi. Itu sahaja. Terima kasih.

ADUN TERUNTUM – N.14

(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Terima kasih wakil Cheka. Kalau Cheka ada jumpa pengadu seperti macam ini datanglah ke JTK pejabat. Nama akan dirahsiakan. Dia tak tahu siapa. Kita akan rahsiakan semua nama. Siapa pengadu mari, kita rahsiakan. Dan kita ambil tindakan terhadap majikan. Yang macam saya kata kita tak ada Akta. Hanya kita boleh bagi nasihat kepada majikan.

Untuk menjawab soalan tambahan Sabai. Sabai ada, okey. Inisiatif belanjawan negeri menerusi Yayasan Pahang bagi melaksanakan program jaminan kerjaya. Memohon pencerahan kerajaan negeri. Bagaimana program jaminan kerjaya bakal dilaksanakan kerana isu pengangguran adalah isu mendesak dan memerlukan penyelesaian efektif.

Jawapan saya adalah program jaminan kerjaya yang mempunyai 27 bidang pekerjaan memberi peluang hampir 2,000 pencari kerja belia setiap tahun. Peserta akan

menjalankan kursus latihan kemahiran selama 1 hingga 3 bulan dan dijanjikan pekerjaan selepas tamat latihan. Sehingga kini, seramai 6,277 orang telah memperolehi manfaat sejak diperkenalkan pada tahun 2018. Program ini dijalankan oleh anak syarikat Yayasan Pahang iaitu YP Advanced Skill.

Untuk soalan tambahan dari Sabai juga. Mencadangkan agar bilangan pengambilan penjawat awam kaum India dapat dipertingkatkan di dalam sektor Perkhidmatan Awam Negeri Pahang, Agensi Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan berdasarkan permohonan dan kelayakan.

Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri Pahang mengambil maklum cadangan yang telah dikemukakan hanya melantik penjawatan di bawah pentadbiran Setiausaha Kerajaan Pahang sahaja, manakala Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan akan membuat pelantikan jawapan er.. jawatan di bawah pentadbiran masing-masing.

Suruhanjaya ini mengamalkan sistem pengambilan sepanjang tahun. Oleh itu, calon boleh memohon pada bila-bila masa berdasarkan kelayakan masing-masing. Suruhanjaya ini juga telah melakukan hebahan melalui laman web rasmi Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri Pahang. Dan juga laman *website* rasmi bagi memastikan info kekosongan jawatan tersebut diketahui... diketahui umum.

Selain itu juga, suruhan... Suruhanjaya turut membuat hebahan melalui 2 surat khabar utama setiap tahun serta akan bekerjasama dengan pihak Pahang Media untuk membuat hebahan di dalam portal rasmi Kerajaan Pahang dan portal-portal yang berkaitan.

Yang Amat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sebelum saya mengakhiri ucapan, saya ingin merakamkan penghargaan kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah memberi pandangan serta cadangan melibatkan portfolio saya. Saya menghargai segala cadangan dan akan mengambil tindakan sewajar berdasarkan *input* yang diterima. Saya bersama jentera-jentera di bawah portfolio saya dari semasa ke semasa sentiasa berusaha sedaya-upaya untuk memastikan keperluan harian sentiasa ada dalam ada dan mencukupi.

Justeru, kami sentiasa mengalu-alukan cadangan penambaan dan sebarang bentuk kerjasama daripada semua pihak. Jika ada sebarang masalah, bolehlah teruslah hubungi saya. *Calllah* ya, ajak minum pun.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Dato' Sri Speaker, boleh saya mencelah sedikit?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bagi... Yang Berhormat kita nak bagi EXCO yang satu lagi berucap. Kita pun masa dah lewat kita dah terlewat. Patutnya tengah-tengah tadi Yang Berhormat ini.

ADUN TERUNTUM – N.14
(YB TUAN SIM CHON SIANG)

Saya juga ingin mengucapkan terima kasihlah kepada setinggi-tinggi tahniah kepada YB Menteri Besar Pahang atas segala strategi dan inisiatif yang dibentangkan dalam ucapan belanjawan tahun 2025. Akhir kata, saya mohon menyokong Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2025 dengan tema '*Prestasi Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan*' yang telah dicadangkan oleh Yang Berhormat Menteri Besar. Sekian terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih EXCO Hal Ehwal Pengguna dan Sumber Manusia. Nak bagikan laluan satu lagi. Dijemput EXCO Komunikasi, Multimedia, Belia dan Sukan dan Badan-Badan Bukan Kerajaan. Selepas ini kita akan berhenti rehat.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

[Ayat al-Quran]. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Marilah kita menadah tangan memanjatkan kesyukuran Kehadrat Allah SWT kerana diberikan kesihatan yang baik dan berpanjangan untuk memikul amanah dan tanggungjawab bagi berunding, menimbang, bertukar pandangan serta mencari penyelesaian yang terbaik di Dewan yang mulia ini demi negeri Pahang yang tercinta. Bagi saya, Belanjawan Pahang 2025 yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja, Wan Rosdy Wan Ismail, Menteri Besar Pahang, dengan tema '*Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan*' sesungguhnya menggambarkan iltizam, komitmen serta kesungguhan tidak berbelah bahagi Kerajaan Negeri Pahang untuk menggembelng segenap daya usaha dan kudrat bagi melonjakkan prestasi dan pencapaian negeri ini ke tahap yang lebih tinggi.

Menelusuri Belanjawan Pahang 2025, kita dapat melihat apa yang cuba dipotretkan melalui penetapan hala tuju yang jelas serta mengambil kira kepentingan semua pihak dan setiap segmen yang ada dalam masyarakat di negeri ini. Sudah barang tentu di akhirnya nanti segala perancangan yang telah dirangka dalam belanjawan ini akan memberikan manfaat yang besar kepada rakyat dan negeri ini tanpa mengira latar belakang, umur, keturunan mahupun perbezaan fahaman politik, agama dan budaya. *Yang bulat tidak dating, bergolek yang pipih tidak datang melayang.* Sesungguhnya kejayaan mencapai kutipan hasil melebihi RM1 bilion untuk tiga tahun berturut-turut, bukan sekadar mencerminkan kecekapan pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Wan Rosdy Wan Ismail tetapi ia adalah pencapaian yang hebat dan cukup luar biasa berkat usaha gigih dan khidmat bakti yang bersungguh-sungguh sehingga membolehkan Pahang kini *berdiri sama tinggi, duduk sama rendah* dengan negeri-negeri maju yang lainnya di negara ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya ingin menarik perhatian Dewan dalam sesi penggulungan ini untuk menyentuh beberapa perkara berkaitan portfolio saya yang menyentuh komunikasi dan multimedia, belia, sukan dan badan-badan bukan kerajaan di negeri ini. Pertamanya menjawab pertanyaan daripada sahabat saya ADUN Tahan berhubung usaha meningkatkan liputan internet di kawasan pedalaman termasuk di Kampung Gusai, sukacitanya saya menjelaskan bahawa Kerajaan Negeri Pahang bersama SKMM sentiasa berusaha sehabis baik bagi meningkatkan kadar liputan internet di kawasan

berpenduduk di negeri ini termasuklah di kampung-kampung tradisional, kawasan penempatan penduduk di pedalaman, perkampungan Orang Asli, jajaran jalan raya dan kawasan pelancongan luar bandar.

Berdasarkan statistik terkini, kadar peratusan liputan internet di kawasan berpenduduk di negeri Pahang telah meningkat kepada 99.33% berbanding sebelum pelaksanaan Jalinan Digital Negara iaitu 89.1% pada tahun 2020. Pada masa yang sama, pihak penyedia perkhidmatan ketika ini sedang giat menjalankan usaha penambahbaikan kapasiti duan... dan kualiti rangkaian untuk menyediakan capaian internet yang lebih baik di seluruh negeri Pahang.

Berhubung isu kekerapan gangguan capaian internet di Kampung Gusai iaitu kampung paling hujung di Tahan seperti yang dibangkitkan oleh ADUN Tahan, permasalahan ini adalah disebabkan oleh kabel gentian optik yang sering rosak dan terputus berpunca daripada haiwan liar, runtuh dahan pokok dan bekalan elektrik yang kurang stabil ke menara telekomunikasi.

Sebagai langkah penyelesaian, pihak Fiber Com selaku syarikat yang menyediakan rangkaian... rangkaian gentian optik di mukim Hulu Tembeling sedang dalam proses menggantikan keseluruhan kabel gentian optik bermula dari Kuala Tahan sehingga ke Kampung Mat Daling dan juga Kampung Gusai dengan jarak sejauh lebih 40 kilometer. Kerja-kerja ini telah pun bermula pada Mac tahun ini dan dijangka siap sepenuhnya pada suku ketiga pada tahun hadapan. Rangkaian gentian optik ini sangat penting kerana ianya digunakan oleh kesemua menara telekomunikasi di mukim Hulu Tembeling, termasuk empat buah menara baru yang telah siap dibina di bawah inisiatif JENDELA.

Kerajaan Negeri Pahang bersama dengan SKMM akan terus memberi tumpuan kepada baki-baki projek di bawah inisiatif JENDELA yang masih belum selesai untuk disiapkan sepenuhnya sebelum penghujung suku pertama tahun hadapan. Usaha ini termasuklah membi... memastikan baki 108 menara telekomunikasi lagi akan siap dan beroperasi sepenuhnya menjelang se... akhir suku pertama tahun hadapan. Bagi menara-menara baru yang masih belum disambung dengan rangkaian gentian optik, pihak *telco* akan menggunakan teknologi satelit *Starlink* bagi penyediaan transmisi sebagai langkah interim sementara menunggu kerja-kerja penyambungan gentian optik siap sepenuhnya.

Kedua, memastikan baki 22,919 premis lagi dirangkaikan dengan gentian optik sebelum penghujung tahun ini dan yang ketiga menyiapkan baki enam struktur pemancar 5G disiapkan penghujung tahun ini sebelum pelaksanaan fasa kedua pemasangan atau pembinaan struktur pemancar 5G pada tahun hadapan bermula.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Sementara itu, Kerajaan Negeri Pahang telah memperkenalkan *Pahang Rural Internet Services and Multimedia Access* atau lebih dikenali sebagai PRISMA yang merupakan kesinambungan pelaksanaan jalur lebar internet... internet *satellite* di kawasan pedalaman yang mempunyai masalah capaian internet di negeri ini. Inisiatif PRISMA ini mula diperkenalkan pada tahun 2022 dengan 50 buah kampung dan diteruskan pelaksanaannya kepada 76 kampung pada tahun 2023.

Pada tahun ini, sebanyak 46 kampung telah dikenal pasti untuk disambung dengan inisiatif PRISMA ini. Manakala pada tahun hadapan, Kerajaan Negeri Pahang melalui belanjawan kali ini memperuntukkan sebanyak RM3 juta untuk kesinambungan

Program PRISMA ini. Prisma merupakan ini... inisiatif interim sementara menunggu pelaksanaan JENDELA yang dilaksanakan oleh SKMM siap sepenuhnya.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Selain itu, di bawah Belanjawan Negeri Pahang, sebanyak RM5.8 juta akan diperuntukkan bagi pemantapan infrastruktur ICT dan pengkalan data untuk meningkatkan kecekapan tadbir urus dan sistem penyampaian perkhidmatan kerajaan. Daripada jumlah ini, sejumlah RM250,000.00 disediakan untuk penggantian infrastruktur rangkaian komunikasi ICT di jabatan-jabatan negeri seperti Pejabat Daerah dan Tanah, Sekolah Menengah Agama, Pejabat Agama Islam Daerah, Pejabat Pertanian Daerah dan Kompleks Tun Razak. Dengan adanya peruntukan ini, perkhidmatan rangkaian komunikasi ICT di lokasi terlibat akan dapat dipertingkatkan kualitinya dan kelajuan capaian bagi memastikan sistem pencapai... penyampaian perkhidmatan kerajaan akan lebih efisien dan pantas.

Sebelum menyambung kepada portfolio seterusnya, saya ingin menjawab pertanyaan daripada ADUN Lanchang berkenaan Syarikat VC Telecoms yang ingin membuat bancian kepada keluarga miskin terutamanya kepada pelajar-pelajar miskin di sekitar Lanchang. Kerajaan negeri setakat ini tiada sebarang maklumat berkenaan program bancian tersebut. Bagaimanapun, semakan akan dibuat dengan pihak syarikat... syarikat untuk mendapatkan butiran terperinci. Berdasar kepada semakan bersama MCMC, pihak VC Telecoms ini merupakan syarikat yang telah dilantik oleh Kementerian Komunikasi bagi melaksanakan Projek PoP atau dengan izin *Point of Presence* Fasa 1 bermula dari tahun 22... 2022 dan dijangka siap pada penghujung tahun 2023.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Kerajaan Negeri Pahang melalui Unit Komunikasi Strategik Negeri Pahang telah diberikan peranan untuk menyampaikan segala maklumat yang tepat lagi benar berkaitan segala inisiatif dan program yang dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri Pahang melalui laman sosial Pahang Media dan Kerajaan Negeri Pahang sama ada di platform Facebook, TikTok mahupun IG. Segala informasi ini dipaparkan dan segenap lapisan masyarakat termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat boleh menjadikannya sebagai sumber rujukan dan juga panduan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Menerusi Belanjawan Pahang kali ini, sejumlah RM200,000.00 diperuntukkan untuk Program Karya Anak Pahang yang bertujuan memberi galakan kepada anak-anak Pahang untuk berkongsi karya, nukilan mahupun kreativiti sama ada dalam bentuk video, gambar ataupun penulisan berkaitan rakyat dan negeri ini.

Sepanjang Program Karya Anak Pahang dijalankan, pihak Unit Komunikasi Strategik Negeri Pahang telah menerima 545 penyertaan yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat yang bekerja dan bermastautin di negeri ini. Sehingga kini, seramai 228 peserta telah dipilih sebagai pemenang bagi Program Karya Anak Pahang ini. Program ini membuktikan bahawa Kerajaan Negeri Pahang menyokong penuh serta menghargai kreativiti dan karya yang dihasilkan yang membawa nilai positif serta mengukuhkan identiti budaya, sejarah selain mempromosi alam sekitar dan pelancongan serta segala kelebihan yang terdapat di negeri ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Berkaitan belia dalam belanjawan kali ini, golongan belia dan anak muda terus mendapat perhatian penting daripada Kerajaan Negeri Pahang. Peruntukan berjumlah RM1.5 juta telah disediakan bagi meneruskan beberapa inisiatif dan program berkaitan belia antaranya sambutan Hari Belia, Hari Sukan Negara, Hari Sukarelawan Anak Pahang dan pelbagai inisiatif dan program lagi. Selain itu, Majlis Belia Negeri Pahang yang menjadi penggerak aktiviti belia di negeri ini terus diperkasakan dengan peruntukan berjumlah RM1 juta. Peruntukan ini membuktikan kepercayaan Kerajaan Negeri Pahang terhadap Majlis Belia Negeri Pahang yang selama ini telah berjaya memainkan peranannya dengan menggerakkan aktiviti serta program yang berimpak dan berkesan kepada golongan belia di negeri ini.

Berkaitan soalan yang dibangkitkan oleh YB Chini berkenaan langkah atau perancangan seterusnya untuk mengukuhkan kerjasama antara belia negeri Pahang dan juga belia Sarawak. Sukacita saya memaklumkan bahawa kerjasama ini telah pun dirintis dalam pertemuan saya dengan Menteri Belia dan Sukan Sarawak, Dato' Sri Abdul Karim pada Ogos yang lalu. Sekarang kita telah membentuk satu jawatankuasa untuk memperincikan pelan dan hala tuju serta kerjasama yang akan diadakan antara belia Pahang dan belia Sarawak, insya-Allah.

Berkaitan soalan tambahan yang dibangkitkan oleh YB Tanah Rata iaitu adakah kerajaan negeri bercadang untuk menyediakan laporan mengenai senarai cadangan dan pandangan yang dibangkitkan oleh ADUN-ADUN Belia dalam Persidangan Dewan Belia baru-baru ini. Terima kasih Yang Berhormat Tanah Rata, sememangnya kita ingin berkongsi pandangan dan maklum balas tersebut dan kita akan sekaligus dengan dapatan atau hasil serta maklum balas yang kita dapati dalam *Retreat* Pemimpin Muda Pahang yang akan dilaksanakan pada bulan depan... pada minggu depan, minta maaf. Tapi dapatan daripada Persidangan ADUN Belia dan *Retreat* Pemimpin Anak Muda ini akan terlebih dahulu dibentangkan kepada pengetahuan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang.

Berhubung soalan Yang Berhormat Padang Tengku mengenai cadangan pembinaan Kompleks Kegiatan Belia di Kampung Tempoyang, Lipis. Pihak Jabatan Belia dan Sukan telah pun menyenaraikan projek ini dalam permohonan... permohonan *Rolling Plan II* Rancangan Malaysia Ke-12. Projek ini telah dibentangkan dalam setiap *rolling plan* kepada Kementerian Ekonomi oleh pihak Kementerian Belia dan Sukan. Namun setakat ini ia masih belum diluluskan.

Mengenai projek naik taraf gelanggang futsal FELDA Kechau 1, projek ini telah pun diluluskan. Walau bagaimanapun, ia terpaksa ditangguhkan akibat kekangan kewangan atau peruntukan Kementerian Belia dan Sukan. Berhubung dengan inisiatif sukan, saya menyambut baik keprihatinan Kerajaan Negeri Pahang dalam meningkatkan mutu dan kualiti kemudahan sukan di negeri Pahang. Pengumuman Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar berhubung pembinaan kompleks sukan baharu di Benta yang menelan belanja RM3 juta disambut dengan begitu gembira bukan sahaja oleh anak muda di Benta tetapi juga anak muda dan belia di Pahang Barat khususnya di Lipis, Raub, Cameron Highlands dan juga Bentong.

Ini memberi peluang kepada anak muda ini untuk mengasah bakat mereka dalam bidang sukan itu sendiri dan Majlis Sukan Pahang akan *monitor* rapat... memantau rapat perkembangan kompleks belia dan sukan ini, sekali gus menjayakan usaha kita bersama untuk melahirkan atlet Pahang berprestasi tinggi.

Berhubung pertanyaan ADUN Mentakab dan juga ADUN Lantikan berkenaan cadangan membina kolam renang di Temerloh. Suka saya... sukacita saya menjelaskan bahawa pembinaan fasiliti sukan di daerah adalah di bawah kelulusan Pihak Berkuasa Tempatan. Walau bagaimanapun, Majlis Sukan Pahang selaku agensi yang menyelaras program sukan berprestasi tinggi di negeri ini amat menyokong usaha ini agar pembangunan sukan termasuk kolam renang dapat diperluaskan di seluruh daerah. Majlis Sukan Pahang pernah mengadakan perjumpaan bersama individu yang ingin membina sendiri kolam renang di atas tanah kosong di Taman Rimba, Mukim Mentakab, Temerloh.

Walaupun bagaimanapun, permohonan ini telah ditolak oleh Majlis Perbandaran Temerloh disebabkan tanah tersebut tidak selaras dengan syarat hak milik sementara bagi membenarkan pembangunan bersifat komersial atau rekreasi dan pembinaan struktur tetap. Walau bagaimanapun, Majlis Perbandaran Temerloh ketika ini sedang menimbang satu permohonan dari sebuah syarikat swasta untuk membina sebuah kolam renang di Mentakab. Majlis Perbandaran Temerloh telah menasihati, menasihati pemohon untuk mengemukakan permohonan tukar syarat tanah terlebih dahulu, disusuli permohonan Kebenaran Merancang bagi membolehkan projek ini dilaksanakan.

Berhubung pelbagai persoalan yang dibangkitkan ketika perbahasan oleh Yang Berhormat Lepar berkenaan dengan sukan. Sebenarnya saya dan Yang Berhormat Lepar sering bertukar pandangan berbincang mengenai kemajuan sukan di negeri ini sebab Yang Berhormat Lepar sendiri memang cukup minat dengan bidang sukan. Sebenarnya, Majlis Sukan Pahang telah mengadakan satu kerjasama yang rapat dengan pihak Jabatan Pendidikan Negeri Pahang termasuklah dengan sekolah-sekolah sukan yang ada di negeri ini khususnya Sekolah Sukan Malaysia di Gambang dan Sekolah Sukan Pahang di Seberang Temerloh dan dalam kerjasama ini telah banyak persetujuan dicapai.

Pertamanya, yang menjadi kebimbangan Yang Berhormat Lepar adalah berkenaan dengan kemasukan atlet-atlet Pahang atau pelajar-pelajar Pahang di sekolah sukan ini dan saya sendiri mendapat jaminan daripada Pengarah Pendidikan Negeri Pahang untuk memberi keistimewaan dan kelebihan kepada pelajar-pelajar Pahang itu sendiri untuk masuk atau belajar di Sekolah Sukan Malaysia di Gambang ini dan proses ini sedang berlangsung. Namun, pelajar-pelajar ini perlu juga mematuhi syarat-syarat permohonan yang ditetapkan oleh pihak sekolah dan antara kerjasama lain antara Majlis Sukan Pahang dengan Jabatan Pendidikan Negeri Pahang ini adalah kita melantik seramai-ramainya jurulatih di kalangan guru di setiap daerah.

Setakat ini, saya difahamkan ada seramai 21 guru yang minat dan mahir serta berpengalaman dalam bidang sukan ini telah dilantik melalui kerjasama ini dan guru-guru yang memiliki kemahiran ini memperolehi *allowance*... elaun sekitar RM500.00 ke RM700.00 sebulan berdasarkan kelayakan atau sijil yang mereka miliki. Jadi sekarang sedang rancak dilaksanakan di seluruh negeri Pahang ketika ini dan kita harap kerjasama antara Majlis Sukan Pahang dan juga Jabatan Pendidikan Negeri Pahang ini akan memberi impak besar dalam penyertaan kita untuk SUKMA di Selangor dua tahun lagi. InsyaAllah. Seterusnya bagi menjawab...

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Sebelum beralih pada soalan lain, saya nak kaitkan apa yang dibangkitkan oleh YB ADUN Pelangai tentang penggunaan stadium di Jengka. Sekarang ni banyak

kekosongan tidak ada... tidak... kita tak *utilize*kan penggunaan stadium tersebut. Dulu ada banyak pertandingan peringkat kebangsaan pernah dibuat di Stadium Jengka. Tapi mutakhir ini kita tengok kosong. Jadi saya nak tengok supaya kita dapat optimalkan penggunaan stadium tersebut supaya dapat balik... mendapat *income* kepada FELDA yang punya... tuan punya pada stadium.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Terima kasih Yang Berhormat Cheka. Sebenarnya yang stadium di Jengka tu adalah di bawah kendalian dan kelolaan FELDA. Jadi sebarang aktiviti di sana sememangnya diuruskan oleh pihak FELDA. Walau bagaimanapun, pihak kerajaan negeri ada mengaturkan program-program atau liga-liga bola sepak menggunakan Stadium Jengka ini. Cuma mungkin sedikit kekangan sebab bila mana perlawanan bola sepak misalnya terutama melibatkan pasukan-pasukan luar, mereka memerlukan ada penempatan atau penginapan. Mungkin masa pembinaan itu tidak mengambil kira keperluan-keperluan tersebut. Walau bagaimanapun, pihak kerajaan negeri termasuk Majlis Sukan Pahang dan juga Jabatan Belia dan Sukan Pahang sentiasa ada kerjasama menganjurkan aktiviti atau program di stadium tersebut. Terima kasih Yang Berhormat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh gulung Yang Berhormat.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Saya kena jawab sikit soalan Sabai ni. Kalau tidak dia akan kacau saya di luar dewan Dato' Sri Speaker. Sikit sahaja Yang Berhormat Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak apa, tak apa jawab, kemudian gulung.

ADUN DONG – N.08
(YB TUAN FADZLI BIN MOHAMAD KAMAL)

Berkenaan dengan pertanyaan daripada ADUN Sabai yang memohon satu fasiliti sukan dibina di DUN Sabai. Pihak kerajaan negeri sentiasa menggalakkan pembinaan infrastruktur sukan ini. Walau bagaimanapun, mungkin pihak Yang Berhormat Sabai boleh bagi cadangan tapak dan kita sama-sama turun padang untuk melihat tapak tersebut sama ada sesuai atau tidak untuk dibangunkan untuk infrastruktur atau fasiliti sukan ini bagi memenuhi keperluan anak muda di DUN Sabai itu sendiri.

Penutupnya Yang Berhormat Dato' Sri, saya yakin dan percaya negeri Pahang yang kita sayangi ini berada di landasan yang tepat untuk muncul sebagai sebuah negeri yang setanding dengan negeri-negeri maju yang lain. Tetapi hasrat ini sukar dicapai sekiranya kita yang berada di dewan ini masih gagal mencari titik persamaan dan mengetepikan perbezaan. Rakyat akan menilai sejauh mana kebersamaan kita semua di dalam dewan ini. Selaku wakil rakyat yang telah diberikan amanah dan tanggungjawab bukan sahaja untuk mengangkat kepentingan masyarakat di kawasan masing-masing tetapi juga menyumbang kepada kemajuan dan kemakmuran negeri ini. Kita menjadi tempat rakyat bergantung harap. "*Umpama rimbun pokok, tempat*

bernaung. Lebar daun, tempat berteduh. Besar banir, tempat berlindung. Uratnya tempat bersila, batangnya tempat bersandar". Saya dengan kata-kata itu menyokong penuh Belanjawan yang cukup komprehensif dan berdaya saing yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Wan Rosdy Wan Ismail. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. (Ahli Dewan menepuk meja).

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baiklah Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Terima kasih kepada EXCO Komunikasi, Multimedia, Sukan dan Badan-badan Bukan Kerajaan. Kita telah mendengar 4 Wakil Kerajaan penggulungan sebelah pagi ini. Insya-Allah kita akan sambung lagi pada sebelah petang ini. Seramai 6 lagi untuk kita habiskan dan pada hari besok, kita akan memberikan ruang yang sepenuhnya kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar untuk menjawab dan seterusnya kita akan meluluskan Usul dan juga Rang Undang-Undang. Untuk itu, saya akan menempoh persidangan ke sebelah petang dan persidangan ini akan disambung semula pada pukul 2:45 petang.

[Persidangan ditempohkan]

SETIAUSAHA DEWAN NEGERI

Perkara Ketiga. Sambungan Menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan selamat petang. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri. Rakan-rakan Ahli Yang Berhormat sekalian. Kita masih lagi atas perkara menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024. Dan pada petang ini, pihak kerajaan akan menyambung menjawab pandangan-pandangan yang telah dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan yang lepas. Baiklah, kita saya menjemput EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita dan Keluarga Negeri Pahang dipersilakan.

ADUN GUAI – N.37

(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dan Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri sekalian. Alhamdulillah, bersyukur kehadiran Allah SWT kerana dengan limpah keizinanNya, maka dapat kita bersama-sama di dalam dewan yang mulia pada hari ini. Saya memulakan penggulangan ini dengan merakamkan ucapan tahniah dan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang yang telah membentangkan Belanjawan 2025 Negeri Pahang.

Ternyata ianya merupakan bajet yang sangat baik menyentuh pelbagai aspek. Ucapan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan yang menyentuh portfolio saya iaitu EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita dan Keluarga. Yang Berhormat Yang di-Pertua, setiap langkah kecil yang kita ambil untuk membangun masyarakat adalah benih harapan yang kita tanam untuk masa depan. Dalam usaha membela kebajikan masyarakat, kita bukan hanya menyentuh kehidupan individu tetapi turut mencorakkan masa depan negeri kita dengan semangat dan komitmen, marilah kita teruskan perkhidmatan ini bersama.

Pada tahun 2024, Kerajaan Negeri Pahang melalui Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri Pahang telah menyediakan inisiatif dan... dan bantuan yang memberi manfaat kepada rakyat khususnya kumpulan sasar JKM seperti berikut. Bagi mengukuhkan tadbir urus dalam pengurusan bencana negeri Pahang, kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM10 juta kepada wang Amanah Jawatankuasa Malapetaka Negeri Pahang iaitu peningkatan sebanyak 31.5% bersamaan RM2.4 juta berbanding peruntukan tahun 2023 sebanyak RM7.6 juta. Kerajaan negeri juga memberi fokus kepada kesejahteraan rakyat di mana penekanan kepada aspek kebajikan dan keperluan rakyat termasuk kebajikan warga emas dan orang kurang upaya. Di antara program-program yang telah dilaksanakan adalah seperti berikut;

Program Khidmat Bantu di Rumah yang telah memberi manfaat kepada seramai 7,712 orang penerima bantuan dari kalangan warga emas dan OKU dengan kerjasama Majlis Tindakan Sosial Pahang dan Gabungan Pertubuhan Sukarelawan Kebajikan dengan peruntukan berjumlah sebanyak RM2.058 juta. Pemberian secara *one-off* kepada penyelia dan petugas Pusat Pemulihan Dalam Komuniti dengan jumlah sebanyak RM500.00 kepada seramai 300 orang penyelia dan petugas bagi tujuan

menghargai sumbangan yang telah diberikan kepada golongan OKU dengan jumlah peruntukan sebanyak RM150,000.00. Di samping itu juga, kerajaan negeri telah menubuhkan mewujudkan Majlis Penasihat OKU di setiap daerah dan setiap majlis ini menerima geran sebanyak RM10,000.00 dan tujuan geran ini adalah untuk kegunaan OKU yang semalam. Saya tak ingat sahabat mana yang bertanya mengenai program luar pelatih OKU di PPDK, dengan adanya geran ini dan yang saya lihat selama ini geran ini digunakan untuk membawa pelatih-pelatih ini ke aktiviti luar daripada pusat PPDK tersebut dan juga pemberian bantuan *one-off* sebanyak RM250.00 kepada setiap pelatih OKU di Pusat Pemulihan dalam Komuniti dengan peruntukan sebanyak RM300,000.00.

Di samping itu juga, sambutan Hari Kebajikan yang menggabungkan sambutan Hari Orang Kurang Upaya Hari Warga Emas dan Hari Kanak-kanak di bawah satu program yang sama melalui peruntukan sebanyak RM250,000.00 dan juga pelaksanaan penanda aras premis mesra OKU dengan tujuan untuk mengiktiraf kemudahan mesra OKU dengan peruntukan sebanyak RM500,000.00. Bantuan Prihatin Pahang untuk 2024 pula dilaksanakan secara bersasar dan melibatkan penerima yang lebih ramai iaitu anak yatim di pusat jagaan berdaftar dengan Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri Pahang telah menerima RM250.00 melibatkan 450 penerima dengan jumlah peruntukan sebanyak RM112,500.00. Dan juga sumbangan *one-off* kepada rumah anak yatim yang berdaftar dengan Kebajikan Masyarakat melibatkan 14 buah pusat jagaan dengan kadar RM10,000.00 dan jumlah peruntukannya sebanyak RM140,000.00 dan juga pemberian subsidi untuk pembedahan katarak mata kepada warga emas melibatkan peruntukan sebanyak RM1.5 juta.

Sasaran asal adalah 500 orang tetapi dengan kecekapan dan ketelusan tata kelola Kerajaan Negeri Pahang telah berjaya melaksanakan program ini dengan memberi manfaat kepada seramai 950 orang iaitu melebihi sasaran awal dengan peruntukan yang sama. Inisiatif Kad Kesihatan Makmur Pahang iaitu Pahang Pride Kasih yang disebut sebelum ini, kerajaan negeri meneruskan pelaksanaan kad kesihatan kepada seramai 31,600 orang warga emas dan OKU yang berkecukupan dan bersesuaian meliputi seramai 14,800 orang penerima bantuan daripada JKM dan seramai 16,800 dari kawasan Dewan Undangan Negeri melibatkan peruntukan sebanyak RM16.8 juta dan inisiatif ini diteruskan lagi untuk tahun 2025.

Di samping itu juga, kerajaan negeri akan meneruskan inisiatif dan bantuan kepada warga emas dan orang kurang upaya (OKU) dan pelaksanaan program Khidmat Bantu di Rumah dengan peruntukan sebanyak RM1.9 juta. Melalui pelaksanaan program ini, sukarelawan akan dapat memberi perkhidmatan sokongan kepada warga emas dan OKU dalam komuniti seterusnya dapat mengurangkan kemasukan warga emas dan OKU ke dalam institusi. Pemberian secara *one-off* kepada penyelia, petugas dan pelatih di Pusat Pemulihan dan Komuniti yang saya sebutkan tadi adalah menelan belanja ataupun implikasi kewangannya adalah sebanyak RM595,000.00 sebagai penghargaan kepada penyelia, pelatih dan juga petugas yang saya sebutkan tadi di mana program ini diteruskan lagi untuk tahun 2025.

Di bawah Inisiatif Makmur Pahang. Bagi penerima Inisiatif Makmur Pahang, kluster B40, anak yatim yang tinggal di bawah jagaan yang berdaftar dengan jabatan

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Mohon Pencerahan. Yang Berhormat Speaker, pasal Pusat Pemulihan Dalam Komuniti tu yang seperti mana kita sebut mereka sekarang sedang berusaha untuk

mendapatkan lesen penjagaan kanak-kanak. Ada insentif untuk mereka dari segi pertama, penyelenggaraan bangunan. Untuk nak dapat lesen tu memang agak ketat syarat-syaratnya. Jadi, mereka perlu mengeluarkan dana untuk nak membaik pulih bangunan yang sedia ada. Yang keduanya, untuk aktiviti kerana untuk nak melaksanakan aktiviti mereka juga perlukan keperluan sokongan kewangan. Jadi, kalau ada pertimbangan daripada pihak kerajaan untuk melihat insentif-insentif yang boleh diberikan lagi kepada pusat Pemulihan Dalam Komuniti. Terima kasih..

ADUN GUAI – N.37
(YB DATO' HAJAH SABARIAH BINTI SAIDAN)

Terima kasih kepada sahabat yang bertanya. PPDK ni adalah di bawah *federal* sebenarnya dan seperti saya katakan tadi, daripada kerajaan negeri sendiri, kita bagi kepada penyelia, petugas dan juga pelatih di PPDK tersebut dan setakat ini yang... (Ahli berdehem) syarat-syarat untuk membuka ataupun geran kepada PPDK ini kita bergantunglah kepada dan kita tidak akan berkompromi dengan masalah keselamatan anak-anak.

Bagi inisiatif Pahang Makmur Kluster Umum yang... yang telah diteruskan untuk tahun 2025 adalah seperti berikut di mana yang saya sebutkan tadi, katarak mata tetap diteruskan dan juga pemberian kad kesihatan kepada warga emas, orang kurang upaya dan juga pemilihan daripada pemimpin setempat.

Tuan Yang di-Pertua, tidak dinafikan dari dulu, kini dan selamanya Kerajaan Negeri Pahang sangat prihatin terhadap kebajikan wanita. Sejumlah RM11juta... RM11.17 juta diperuntukkan kepada wanita pada tahun 2024 bagi merancakkan ekonomi, membangunkan sosial dan menjaga kebajikan wanita. Di antara program telah dilaksanakan adalah salah satunya program Anggun Maju. Program ini bagi menyokong strategi pemerkasaan ibu tunggal... ibu tunggal, kerajaan negeri memperuntukkan sebanyak RM420,000.00 untuk melaksanakan program Anggun Maju yang menyediakan kursus dan latihan kepada 1000 usahawan yang terdiri daripada ibu tunggal dan juga kita ada satu lagi program Anggun Niaga dan program Anggun Niaga ini adalah kalau Anggun Maju er... ibu tunggal, Anggun Niaga adalah wanita biasa yang berniaga yang daripada golongan B40 dan kita satukan Anggun Maju dan juga Anggun Niaga ini dan kita sebutkan juga Anggun Usaha. Banyak anggun ya, itu tolaklah Anggun Suri ya... yang sedang kita jalankan dan kita satukan Anggun Niaga dan Anggun Usaha ini, kita bagi mereka pendedahan tentang penambah ilmu pengetahuan supaya mereka dapat diterap dalam... yang dapat diterap dalam perniagaan mereka yang kita namakan Anggun Maju. Saya harap faham ya, tak berbelit-belit penerangan saya.

Seterusnya, Program Pemerkasaan Wanita, Kepimpinan Wanita Muda. Wanita muda adalah aset penting dalam pembentukan kepimpinan yang progresif dan inklusif. Pemerkasaan kepimpinan wanita muda adalah satu usaha strategik untuk membentuk generasi pemimpin masa hadapan yang bukan sahaja berwawasan, tetapi juga berupaya memberi impak positif kepada masyarakat. Unit Pembangunan Wanita dan Sosial Negeri Pahang telah bekerjasama dengan pihak UCYP Universiti melalui Tun Ghazali Shafie *Institute for Strategic Leadership* untuk mengadakan sebuah program khusus kepada belia wanita di negeri Pahang yang mempunyai minat dan potensi kepimpinan dalam bidang masing masing. Program yang dikenali sebagai *Women as Nation Leaders* merupakan inisiatif TGS-ISL ini untuk menangani kekurangan representasi wanita dan jurang gender dalam jawatan kepimpinan, pengetahuan digital dan juga teknologi, kesejahteraan fizikal dan mental, perkongsian tokoh serta penampilan dinamik.

Seterusnya, program Usahawan Suri Rumah adalah inisiatif yang bertujuan untuk memperkasakan golongan suri rumah agar mereka dapat menjana pendapatan sendiri tanpa menjejaskan tanggungjawab utama terhadap keluarga. Program ini menyediakan pelbagai peluang kepada suri rumah untuk mempelajari kemahiran keusahawanan, membangunkan produk atau perkhidmatan serta memasarkan hasil usaha mereka secara efektif sama ada secara fizikal mahupun melalui platform digital. Program ini dinamakan sebagai program SuriTekno memfokuskan untuk meningkatkan keupayaan menggunakan teknologi digital yang bersesuaian dalam kalangan suri rumah agar dapat menjana manfaat daripadanya. Banyak aspek dapat dipelajari terutama dalam pencarian maklumat yang sahih, aspek keselamatan siber, pemasaran digital dan media sosial sebagai platform, bermanfaat dalam kehidupan seharian. Seramai 200 orang suri rumah telah menyertai program ini dan lebih 50 orang telah berjaya mempunyai pendapatan sendiri

Dan satu lagi ialah program Anggun Suri yang sedang berjalan sekarang di mana ia merupakan program perkahwinan beramai-ramai yang diadakan di 4 buah... 4 buah tempat iaitu di Kuantan, Bera, Kuala Krau dan juga Cameron Highlands. Program ini diwujudkan khas untuk membantu pasangan dari golongan B40, asnaf dan mereka yang tidak berkemampuan untuk mengadakan majlis perkahwinan. Terdapat 40 pasang... 40 pasangan yang telah menyertai program ini dan ianya mendapat sambutan yang menggalakkan. Terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang di atas idea dan juga peruntukan ini.

Seterusnya kita pergi kepada Permata Makmur. Program Permata Makmur merupakan inisiatif Kerajaan Negeri Pahang bagi meneruskan program Anak Kebanggaan Pahang pada tahun 2024. Setiap kelahiran hidup akan menerima pemberian bernilai RM300.00 iaitu RM50.00 dalam bentuk barangan bayi dan RM250.00 dalam bentuk akaun simpanan SSPN kepada bayi tersebut.

Seterusnya, kelayakan untuk menyertai ataupun untuk mendapatkan program Permata Makmur ini adalah bayi yang dilahirkan sebagai warganegara Malaysia, bayi dilahirkan di negeri Pahang dan bayi yang dilahirkan pada tahun 2024. Seterusnya pada tahun ini, seramai 5,784 bayi telah menerima manfaat dan insentif... dari insentif ini dan pendaftaran masih dibuka sehingga April 2025 dan kepada ibu-ibu yang melahirkan pada tahun ini, sekiranya belum membuat pendaftaran, pendaftaran masih dibuka sehingga April 2025 dan kerajaan negeri sentiasa komited dalam usaha membantu rakyat. Program Dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang, Anggun Suri, Anggun Maju dan Permata Makmur akan diteruskan lagi pada tahun hadapan. Malahan ditambah lagi peruntukan bagi program-program ini agar lebih ramai rakyat menerima insentif ini. Dengan pelaksanaan program-program ini dapat memberi impak positif di mana kumpulan sasar menerima manfaat daripada bantuan ini dan dapat meringankan beban mereka dalam menghadapi cabaran kehidupan.

Saya ingin menerangkan serba sedikit mengenai dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang. Yang pertamanya; terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah merealisasikan hasrat wanita Pahang untuk mewujudkan dasar dan Pelan Tindakan Wanita khas... khusus untuk negeri Pahang yang telah memperuntukkan sebanyak RM5 juta bagi tempoh 5 tahun. Bermakna 1 tahun kita mendapat peruntukan sebanyak RM1 juta lah untuk dasar dan pelan tindakan wanita ini.

Dasar dan pelan tindakan ini amatlah penting kepada seluruh wanita negeri Pahang sebagai panduan bagi mencapai matlamat pembangunan mapan dalam semua aspek

hal ehwal berkaitan wanita seiring dengan kehendak global. Semoga sokongan kerajaan negeri dalam pembentukan dasar dan pelan tindakan ini dapat membawa wanita Pahang jauh lebih sehingga ke persada antarabangsa. Tahun hadapan merupakan tahun keempat pelaksanaannya.

Pelbagai program telah dilaksanakan merangkumi semua golongan masyarakat dan menjelajahi ke semua daerah-daerah di negeri Pahang sepanjang kewujudannya dan sebanyak 70 program telah dilaksanakan ya, sepanjang kewujudan dasar dan Pelan Tindakan Wanita Pahang ini.

Seterusnya, saya ingin mendetailkan ya, program Anggun Maju tadi. Wanita memainkan peranan penting dalam pembangunan ekonomi dan sosial sesebuah negara. Program Pembangunan Usahawan Wanita diwujudkan untuk memberdayakan wanita, memperkasakan peranan mereka dalam ekonomi dan meningkatkan taraf hidup keluarga serta komuniti. Inisiatif ini bertujuan untuk menyokong wanita yang berminat atau sedang menjalankan perniagaan melalui penyediaan latihan, modal, bimbingan dan peluang jaringan.

Fokus utama program ini adalah untuk mengatasi cabaran seperti kurangnya akses kepada sumber kewangan, pengetahuan keusahawanan dan peluang pasaran yang sering dihadapi oleh wanita. Selain itu, program ini juga menyasarkan untuk membina keyakinan diri, meningkatkan kemahiran pengurusan perniagaan dan memperkukuhkan daya tahan mereka dalam menghadapi perubahan ekonomi. Dengan pelaksanaan program seperti ini, diharapkan lebih ramai wanita dapat mengambil bahagian secara aktif dalam sektor keusahawanan, mencipta peluang pekerjaan dan menyumbang kepada pembangunan ekonomi negara secara menyeluruh. Usaha ini juga selaras dengan matlamat pembangunan mapan khususnya dalam aspek kesaksamaan gender dan... dan pemberdayaan wanita dan program Anggun Suri telah saya sebutkan tadi ya dan kini kepada Permata Makmur juga saya sebutkan bahawa keprihatinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang bukan sahaja kepada orang dewasa malah seawal kelahiran yang telah diberikan perhatian bersesuaian dengan portfolio saya yang juga merangkumi pembangunan keluarga.

Saya berterima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang di atas peruntukan sebanyak RM6 juta untuk Program Permata Makmur yang dianggarkan dapat dapat dimanfaatkan kepada bayi yang bakal dilahirkan pada tahun 2025. Sebagai rumusan atas peranan dan komitmen yang sangat tinggi golongan wanita dalam melaksanakan apa jua agenda pembangunan yang diamanahkan, kerajaan negeri melalui Pelan Tindakan Wanita Pahang akan memperincikan keperluan wanita dan peluang yang perlu diberikan kepada mereka terutama dalam bidang ekonomi dan pembuat dasar bagi memastikan mereka kekal relevan dan terus memberi sumbangan.

Selain daripada itu, beberapa program telah dibuat oleh Jabatan Pembangunan Wanita Pahang diantaranya di mana Kerajaan Negeri Pahang turut berkolaborasi bersama Jabatan Pembangunan Wanita Pahang bagi melaksanakan beberapa inisiatif baharu yang diperkenalkan oleh kerajaan persekutuan pada tahun 2024 untuk meningkatkan peluang dan penyertaan wanita dalam ekonomi dan juga sokongan *psychosocial*. JPW ada menyediakan bantuan kepada golongan sasar tetapi ia bukan berbentuk dana ataupun kewangan. Bantuan yang disediakan oleh jabatan ini merujuk kepada pelbagai program berkaitan pembangunan kapasiti wanita. Program-program mendaya upaya wanita ini diharapkan akan dapat membantu wanita meningkatkan pengetahuan, kemahiran dan keyakinan diri ke arah mencapai kesejahteraan hidup.

Pada tahun 2024 sebanyak 46 program fizikal dan atas talian telah dilaksanakan melibatkan 2,752 peserta dan 68,209 views secara atas talian yang mana fokus program adalah kepada pemerkasaan wanita secara bersasar dengan dengan sejumlah lebih RM50,000.00 telah diperuntukkan kepada Jabatan Pembangunan Wanita Negeri Pahang oleh kerajaan persekutuan untuk melaksanakan program Pemerkasaan Wanita yang dibahagikan kepada 4 kluster utama iaitu Wanita Sejahtera, Wanita Selamat, Wanita dan Ekonomi dan juga Wanita dan Kepimpinan. Program Pemerkasaan Wanita yang meliputi 4 kluster yang saya sebutkan di atas telah dirangka semula pada tahun 2023 sehingga tahun 2020, maafkan saya... tahun 2003 sehingga tahun 2025 sebagai penambahbaikan dan penanda aras terhadap program-program yang dilaksanakan oleh jabatan. Keberkesanan program dapat dilihat daripada pembahagian program di bawah setiap kluster tersebut. Antara penambahbaikan yang dapat dilihat adalah seperti berikut:-

- Meningkatkan sistem sokongan daripada aspek prasarana, dasar dan perundangan sewajarnya untuk menggalakkan wanita bekerja.
- Menambah baik pelaksanaan program bagi meningkatkan penjana pendapatan wanita.
- Meningkatkan advokasi yang memfokuskan kepada langkah-langkah pencegahan dan menimbulkan kesedaran berhubung keganasan terhadap wanita.
- Meningkatkan bilangan pemimpin wanita dalam komuniti dan;
- Meningkatkan libat urus dengan Suruhanjaya Sekuriti bagi tujuan pelantikan wanita di peringkat pembuat keputusan di sektor swasta.

Seterusnya, Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN) Negeri Pahang merupakan agensi badan berkanun persekutuan di bawah Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat Malaysia. LPPKN Negeri Pahang telah merancang dan melaksanakan beberapa program seperti berikut:-

Yang pertamanya, kempen Penerapan Nilai Teras Keluarga Kasih. Nilai Teras Keluarga Kasih merujuk kepada nilai kasih sayang, akhlak, sihat dan selamat, ilmu dan harmoni yang harus dihayati dan diterapkan dalam keluarga di Malaysia. Kempen penerapan 5 nilai ini disampaikan melalui hebahan infografik di media sosial, media massa dan papan iklan di lokasi yang bersesuaian.

Terima kasih kepada Kerajaan Negeri Pahang yang memberi sokongan kepada LPPKN negeri Pahang bagi melaksanakan Program Mini Karnival 3S Keluarga "*Moh Kita Sihat, Selamat dan Sejahtera*" sempena November Bulan Keluarga Kebangsaan Tahun 2024 di Dewan Jubli Perak, Kuala Lipis dengan peruntukan sebanyak RM68,810.00 pada tahun 2024. Di samping menerapkan nilai kasih menerusi siri ceramah dan perkongsian tips kepada masyarakat, LPPKN bersama agensi kerajaan yang lain di negeri Pahang turut menyediakan perkhidmatan lain yang memberi manfaat kepada ahli keluarga seperti perkhidmatan kaunseling, pemeriksaan kesihatan, pendaftaran, subsidi, mammogram dan aktiviti untuk kesejahteraan remaja di KafeTEEN.

Seterusnya Program Pendidikan Kemahiran Keibubapaan dan Bimbingan Kaunseling. Kerajaan Negeri Pahang mengambil berat akan kepentingan mengutamakan keluarga serta memastikan kesejahteraan keluarga sentiasa terpelihara. Bagi memastikan ahli keluarga terutamanya ibu bapa diberi ilmu dan kemahiran keibubapaan, LPPKN Pahang telah melaksanakan kursus keibubapaan merangkumi 6 program iaitu:-

- Program Keselamatan Anak dan Keluarga (PEKA)
- Program Pengurusan Kewangan Keluarga (SMARTBelanja@LPPKN)
- Program Keibubapaan di Tempat Kerja (Parenting@work)
- Ceramah Kekeluargaan (Ilmu Keluarga@LPPKN)
- Program Pengurusan Stress (Terapi Minda) dan;
- Sesi Kaunseling Kelompok.

Sehingga Disember 2024, seramai 1,041 orang di kalangan ibu bapa mengikuti program kursus keibubapaan menggunakan modul program seperti yang saya sebutkan tadi.

Program Psikoseksual Remaja, remaja merupakan generasi yang penting dalam mencorakkan masa depan negara. Oleh yang demikian, golongan ini perlu dibimbing dan diberi perhatian serta sokongan untuk melalui fasa alam remaja selaras dengan hasrat kerajaan untuk melahirkan remaja yang berdaya tahan dan berperibadi mulia.

Pada tahun 2024 perkhidmatan dan program kepada remaja ini dilaksanakan menerusi aktiviti KafeTEEN di UTC Kuantan. Program Pekerti di sekolah dan komuniti serta Pusat Ekonomi Digital Keluarga Malaysia. LPPKN Negeri Pahang juga mengadakan kolaborasi dengan pihak sekolah dan IPT awam dan swasta untuk slot ceramah, motivasi kekeluargaan serta kesihatan reproduktif dan sosial. Seramai 25,996 orang remaja telah mengikuti program Psikoseksual Remaja yang dilaksanakan oleh LPPKN sehingga Disember 2024.

Kita ada juga Program Kesihatan Reproduksi dan Kesejahteraan Wanita dalam agenda memperkasakan wanita LPPKN yang secara tidak langsung berperanan untuk memastikan kesihatan terutamanya kesihatan reproduktif wanita diberi tumpuan. Inisiatif secara berterusan dilaksanakan menerusi Kempen *Women Cancer Reproductive* kepada golongan wanita untuk melakukan pemeriksaan awal bagi mengesan kanser payu dara dan juga kanser pangkal rahim. Sehingga 30 November 2024 seramai 1,381 wanita telah menjalani pemeriksaan mamogram dan 1,526 wanita menjalani HPV DNA di peringkat negeri Pahang.

Yang Berhormat Tuan Yang Di-Pertua, sebagai penutup penggulungan saya, setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih saya kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan portfolio saya EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita dan Keluarga Negeri Pahang akan mengambil perhatian dan tindakan di atas perkara perkara yang telah dibangkitkan. Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada semua pegawai-pegawai kerajaan serta kakitangan yang terlibat dalam urusan Persidangan Dewan Undangan Negeri kali ini dan Yang Berhormat Tuan Yang Di-Pertua, Belanjawan Pahang 2025 yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang menagih keterlibatan semua dari... dari kita yang dipilih oleh rakyat sebagai wakil Rakyat di Dewan yang mulia ini. Tidak hanya cukup membawa permasalahan rakyat di kawasan masing-masing untuk diselesaikan, tetapi menuntut cetusan idea dengan kreativiti pemikiran sebagai seorang pemimpin. Saya ingin mengambil kesempatan di sini menyeru agar kita semua Ahli Dewan yang mulia ini agar sama-sama menggembeleng seluruh niat dan kudrat membantu Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang untuk menjayakan Belanjawan Tahun 2025 yang bertemakan *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran di Pertahanan*. Dengan kata-kata...dengan kata-kata itu, saya akhiri penggulungan saya dengan saya menyokong Belanjawan Tahun 2025. Sekian. Wabillahi Taufik Wal Hidayah. Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Sekian, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita dan Keluarga Negeri Pahang. Seterusnya, saya menjemput EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi dan Inovasi Negeri Pahang untuk menggulung. Sila.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB

Terima kasih YB Speaker. Bismillahirrahmanirrahim. Alhamdulillah Robbil Alamin Wassolatu Wassalamu Ala Israfil Ambia, Mursalin Wa'ala Ali Wasabi Ajmain. Salam Pahang First, Salam Maju Terus Pahang. Saya ingin mengambil kesempatan untuk merafakkan setinggi-tinggi kesyukuran kepada Ilahi kerana dengan keizinan-Nya dapat kita Ahli-ahli Dewan diberi kekuatan, kesihatan yang baik dalam menyampaikan mandat yang diamanahkan serta dapat berkumpul bersama-sama dalam menyempurnakan persidangan kita pada kali ini di Dewan yang mulia ini.

Pada kesempatan ini juga saya ingin ucapkan terima kasih kepada YB Speaker kerana telah memberi peluang kepada saya menyertai dalam sesi penggulungan kita pada hari ini. Saya juga ingin mengucapkan tahniah dan syabas kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Wan Rosdy bin Wan Ismail kerana telah membentangkan Bajet Negeri Pahang 2025, yang mana bajet tersebut merupakan bajet yang komprehensif untuk menyantuni semua golongan, semua masyarakat di dalam negeri Pahang dan kita amat berbangga apabila Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja mengumumkan bahawasanya negeri Pahang telah mencatat pencapaian hatrik dari segi kutipan hasil yang melebihi RM1 bilion selama tiga tahun berturut-turut.

YB Speaker, saya juga ingin ucapkan berbilang terima kasih kepada rakan Ahli Dewan iaitu Yang Berhormat Ketari, Cheka, Kuala Semantan, Jengka, Tanjung Lumpur, Beserah dan Ahli-ahli Yang Dilantik yang mana telah mengemukakan soalan tambahan dalam sesi soal jawab dan juga menyentuh mengenai portfolio saya semasa mengambil bahagian dalam perbahasan Usul Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 tempoh hari.

YB Speaker, ingin saya maklumkan Sidang Dewan yang mulia pada hari ini bahawa jumlah pencapaian pelaburan keseluruhan semasa sehingga November 2024 adalah sebanyak RM6.787 bilion. Kita jangka satu lagi projek pelaburan akan dimuktamadkan sebelum akhir tahun iaitu projek pembangunan loji janakuasa turbin gas kitaran gabungan di Kuantan Maritime Hub Gebeng oleh Straits Incorporated Private Limited dari Singapura.

Pelaburan ini dianggarkan berjumlah USD1.5 bilion bersamaan dengan RM6.3 bilion. Insyallah, sasaran pelaburan masuk sebanyak RM13 bilion akan tercapai. Kerajaan negeri sentiasa bersedia dengan strategi bagi meningkatkan prestasi pelaburan negeri Pahang dalam ekosistem dan situasi ekonomi yang mencabar ketika ini. Justeru itu, beberapa inisiatif sedang dan telah dilaksanakan bagi mendepani cabaran-cabaran ekonomi domestik mahupun global bagi memastikan pertumbuhan ekonomi negeri Pahang terus teguh dan kekal di landasan yang betul. Kerajaan Negeri Pahang melalui Invest Pahang sebagai agensi pempromosi atau *Investment Promoting Agency* dengan izin, bekerjasama erat dengan MITI, MIDA, ECERDC dan semua IPA di peringkat persekutuan dan negeri dalam membentuk penyelarasan fungsi dan rangka promosi serta memudahcara kemasukan pelabur ke negeri Pahang.

Pada tahun 2024 Invest Pahang giat mempromosikan peluang-peluang pelaburan dengan menyertai beberapa siri pameran pelaburan, program padanan perniagaan, bengkel dan seminar di dalam dan di luar negara. Pada tahun ini, Invest Pahang telah menyertai antaranya Selangor International Business Summit 2024, Hannover-Messe 2024, Malaysia-China Halal Business Conference, Shanghai 2024, Persidangan Konvensyen Fujian Sedunia dan Russia-ASEAN International Business Forum. Rangka promosi ini turut disertai oleh SGLC dan ahli-ahli gabungan Invest Pahang seperti Kuantan Port Consortium, Muhibbah Engineering antara Spark dan MCKILP. Kita dapat lihat keberkesanan rangka promosi pelaburan ini dengan jumlah pelaburan berpotensi yang direkodkan dan kita harap dapat dimuktamadkan pada tahun 2025 dan seterusnya meletakkan Pahang sebagai gerbang pelaburan utama Pantai Timur.

YB Speaker, sebagaimana maklum Invest Pahang memberi tumpuan kepada 5 kluster pelaburan yang telah diberi keutamaan oleh kerajaan negeri iaitu aeroangkasa, keterjaminan makanan, pembuatan *mobility* ataupun pengangkutan dan pelancongan. Sesuai dengan perkembangan terkini trend pelaburan dengan izin, di peringkat global dan nasional. Invest Pahang juga turut memperkenalkan kluster yang sesuai dengan ekosistem pelaburan yang boleh ditawarkan dalam Pahang terutamanya dengan kelebihan alam semulajadi yang kita ada. Kita akan mengorak langkah untuk memasuki peluang-peluang pelaburan baru selaras dengan pelan-pelan pembangunan yang diperkenalkan di peringkat nasional seperti Pelan Hala Tuju Peralihan Tenaga, Pelan Induk Perindustrian Baru 2030 dan Pelan Induk Industri Halal 2030.

YB Speaker, pada tahun 2022, 2024, kerajaan negeri telah berjaya menarik pelaburan dalam sektor tenaga boleh diperbaharui ataupun *Renewable Energy*, dengan izin terutamanya penjanaan elektrik melalui tenaga solar dan tenaga angin. Beberapa projek ladang solar berkapasiti tinggi di bawah Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, Pahang *Water and Energy Resources* dan juga Perbadanan Setiausaha Kerajaan Pahang yang sedang dan akan dilaksanakan. Saya difahamkan projek-projek ini sedang menunggu keputusan bidaan *Large Scale Solar* ataupun *LSS Five* dengan izin, termasuk projek solar terapung di Empangan Chereh, Kuantan. Projek jana kuasa tenaga angin atau pun Pahang Wind Farm oleh Tadau Energy Sdn Berhad dan juga Masdar dari negara Emiriah Arab Bersatu dengan nilai pelaburan Fasa 1 sebanyak RM800,000.00 dan melibatkan 30 lokasi di tujuh daerah juga sedang giat dijalankan dimana projek ini sedang dalam proses kelulusan permit penggunaan hutan.

Saya suka memaklumkan pada Sidang Dewan yang mulia ini, pemasangan kincir angin pertama berkapasiti 2.2 megawatt dijangka akan dipasang di Tanjung Batu, Mukim Bebar, daerah Pekan. Terkehadapan, tumpuan akan diberikan kepada beberapa peluang baru dalam ekosistem yang berkaitan dengan sektor tenaga boleh diperbaharui iaitu industri berkaitan kenderaan elektrik ataupun EV dan *Carbon Capture* dan *Storage* dengan izin. Tahun ini menyaksikan kerjasama di antara negeri Pahang melalui Perbadanan Setiausaha Kerajaan Pahang dan juga Syarikat Volt Industries bagi membangunkan 50 stesen pengecas EV di seluruh negeri Pahang dengan anggaran pelaburan sebanyak RM250 juta yang berupaya untuk mengurangkan pelepasan karbon di negeri ini. *Volt Industries* memperkenalkan tiga rekabentuk stesen berbeza iaitu pertamanya, *Volt Mega Station* dengan 50 port pengecas, *Vold Station* yang lebih kecil 12 port pengecas, dan akhir sekali petak *Volt Express* dengan 2 port pengecas untuk dibangunkan bergantung kepada kesesuaian kawasan tersebut. Daerah Bentong dipilih sebagai daerah perintis dengan pembinaan stesen pengecas yang pertama dari 12 stesen yang akan dibangunkan di daerah itu. Majlis Pecah Tanah telah diadakan pada 18 November 2024 yang lepas. Saya difahamkan proses penyelarasan bagi tapak cadangan di daerah-daerah lain sedang

dijalankan dan saya berharap agar Pihak Berkuasa Tempatan dapat memberikan kerjasama sepenuhnya untuk memastikan pembangunan stesen pengecas kenderaan ini dapat dilaksanakan dengan baik.

YB Speaker kita sedia maklum dengan sasaran pada tahun 2030 untuk mencapai penggunaan kenderaan elektrik EV sebanyak 15% daripada keseluruhan kenderaan pada tahun 2030.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Baik, boleh tanye?

ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Ya, silakan.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Terima kasih Timbalan Speaker. Saya nak tanya pihak kerajaan tadi ada menyebut berkenaan Teknologi EV untuk kenderaan. Adakah Kerajaan Pahang juga bersedia ataupun buat kajian? sekarang ni kalau kita lihat negara maju seperti Jepun mengketengahkan teknologi hidrogen iaitu air untuk kereta macam mana. Kenderaan ye?

ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Terima kasih rakan ADUN saya daripada kawasan Tras. Ya, memang kerajaan negeri memang terbuka terhadap mana-mana cadangan yang melibatkan teknologi hidrogen, cumanya buat masa ni kita fokus pada kenderaan EV disebabkan EV merupakan sasaran yang lebih mudah untuk diperkenalkan. Hidrogen memerlukan kajian yang lebih dan kita lihat apa yang berlaku dalam negeri Sarawak kita akan pantau semula sekiranya pembangunan perkembangan di negeri Sarawak agak memberangsangkan, Kerajaan Negeri Pahang akan turut memperkenalkan kenderaan-kenderaan yang memakai tenaga hidrogen. Terima kasih YB.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Sikit sambungan.

ADUN PERAMU JAYA – N.21
(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Silakan.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Terima kasih. Saya ucap tahniah dan sambut baik hasrat kerajaan negeri untuk perkembangan Teknologi EV dalam konteks negeri Pahang kita punya ada stok simpan REE dan kita ada Lynas dan kita jangka kita boleh *develop* kita punya ekonomi melalui perkembangan REE yang kita ada di Pahang. Cuma persoalan saya ialah cabaran besar yang kita terima sekarang ialah masalah pemprosesan kerana kos elektrik kita yang tinggi. Saya difahamkan hidrogen memerlukan kos pengurusan elektrik yang lebih murah. Kerajaan pusat pada satu masa untuk eksport tenaga daripada Bakun ke semenanjung, tetapi oleh kerana kos perairan yang terpaksa merentas sempadan negara luar negara Indonesia menyebabkan kita berdepan dengan masalah yang yang lain. Jadi persoalan saya ialah sejauh mana usaha untuk kita *develop* perkembangan teknologi EV dalam konteks negeri Pahang supaya menjadi jadi hab untuk teknologi EV pada masa depan. Kita ada teknologi kita kelak di pekan untuk kenderaan dan saya yakin ini boleh kita *develop* lagi.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Ya, terima kasih rakan saya daripada Cheka. Pihak kerajaan negeri memang menggalakkan kilang pemasangan EV dalam negeri Pahang. Cabaran pada waktu sekarang ialah persaingan sengit di antara kerajaan negeri dan juga negeri-negeri lain mahupun dengan negara-negara lain dan para pelabur yang ingin melabur untuk stesen pemasangan EV, mereka selalu bertanya insentif dan juga mereka melihat kepada sumber-sumber bahan mentah sebagai contoh perlombongan litium iaitu satu komponen yang... komponen mineral yang besar dalam komponen EV. Begitu juga dengan kobalt, kobalt ni hanya satu negara je di Afrika yang boleh membekalkan 70% daripada sumber kobalt sedunia. Begitu juga dengan sumber litium dan ini semua diambil kira oleh para pemasang yang ingin memasang kilang EV. Oleh itu, mereka perlu bandingkan insentif dengan kos untuk mendirikan kilang tersebut dan sekiranya kos tersebut memadai dengan pelaburan yang akan diletakkan, maka saya yakin mereka akan memilih Pahang sebagai destinasi pelaburan. Terima kasih.

Ya, berbalik kepada ucapan saya, statistik terkini daripada Jabatan Perangkaan menunjukkan peningkatan dramatik dalam jualan EV di Malaysia pada separuh masa pertama 2024, sebanyak 10,663 buah kenderaan elektrik telah dijual lebih daripada 2 kali ganda berbanding 4,409 buah yang dijual dalam tempoh yang sama pada tahun 2023. Lonjakan dalam penggunaan EV ini menandakan peralihan yang jelas dalam pasaran automotif. Kita melihat negeri-negeri sebelah pantai barat seperti Selangor, Negeri Sembilan dan Melaka menjadi pilihan pengeluar kenderaan elektrik untuk membina kilang pemasangan dan pembuatan kerana faktor logistik.

Kita ingin menyaksikan negeri Pahang menjadi hab pemasangan dan pembuatan kenderaan-kenderaan elektrik di sebelah Pantai Timur. Jika faktor logistik merupakan kriteria utama, maka kita akan memperkasa promosi jaringan logistik dan industri ECRL yang menghubungkan Pelabuhan Klang dan juga Pelabuhan Kuantan. YB Speaker, menerusi Majlis Pembangunan Industri Halal Malaysia yang dipengerusikan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri, Datuk Seri Dr Zahid bin Hamidi, Malaysia telah berjaya menarik pelaburan industri halal daripada China berjumlah RM5 bilion sewaktu lawatan kerja beliau ke Shanghai pada bulan September yang lalu dan kita mengharapkan kemasukan RM2 bilion ke negeri Pahang sebagaimana yang telah dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar.

Penyertaan Pahang dalam Pameran Halal Antarabangsa Malaysia (MIHAS) di Dubai pada pertengahan November lalu telah berjaya membuka pasaran produk halal Pahang di pentas antarabangsa. Kerajaan negeri telah mewujudkan Taman Industri Halal Gambang, Kuantan seluas 169 ekar yang telah sedia untuk menerima kemasukan para pelabur dan di bawah inisiatif pembangunan ini satu *signature* projek dengan izin iaitu cadangan pembangunan Pusat Latihan dan Hab Penyembelihan Halal Negeri Pahang bakal dilaksanakan secara pembiayaan swasta. Kerajaan negeri juga telah memohon kepada kerajaan persekutuan untuk menyenaraikan cadangan pembangunan Taman Industri Halal di Seksyen 3 Kawasan Perindustrian Gebeng, Kuantan seluas 730 ekar dengan Fasa 1 seluas 250 ekar sebagai projek keutamaan dalam Rancangan Malaysia Ke-13. Langkah ini adalah perlu bagi menarik minat pelabur untuk membangunkan kilang penghasilan produk halal secara *plug and play* dengan izin.

Di peringkat persekutuan, kerangka pelaburan dalam pembangunan teknologi negara sedang disediakan dan 5 industri telah disenaraikan sebagai pelaburan dalam sektor industri pertumbuhan dan nilai tinggi *high growth high value industries* dengan izin namun yang demikian, kerajaan negeri akan memberikan penekanan kepada 3 sektor berdasarkan ketersediaan ekosistem pelaburan di negeri Pahang bagi menarik pelaburan dan fasiliti pelaburan yang kondusif.

Yang pertama adalah industri berasaskan peralihan tenaga yang digagaskan sebagai anjakan utama bagi memastikan peralihan tenaga yang saksama. Negeri Pahang telah berada dalam landasan yang betul dengan projek-projek penjanaan kuasa seperti solar, angin dan turbin gas kitaran. Saya telah mengadakan sesi libat urus dengan Malaysia Green Technology & Climate Change Corporation (MGTC) bagi mendapatkan saranan berkaitan ekonomi hijau dan alhamdulillah, Pahang telah pun menerima cadangan pembangunan *Green Save Recycling Center* dengan izin di Gebeng dengan nilai pelaburan sebanyak RM1.9 bilion yang sedang dalam proses ulasan teknikal sebelum diangkat untuk perakuan Pihak Berkuasa Negeri. Invest Pahang kini mensasarkan projek projek pelaburan yang mendapat perakuan dari MGTC bagi membolehkan Pahang tersenarai sebagai destinasi pelaburan pilihan ekonomi hijau terutamanya dari negara Kanada dan juga Korea Selatan. Antara peluang pelaburan ekonomi hijau lain yang boleh dipelopori oleh Pahang ialah penghasilan bahan api penerbangan mapan ataupun *sustainable aviation fuel* dengan izin dari buah kemiri sunan yang telah pun dikomersialkan di Indonesia. Dengan mengoptimalkan projek ladang hutan di bawah kawal selia Jabatan Hutan. Pokok kemiri sunan sangat mudah beradaptasi dengan keadaan tanah yang pelbagai termasuk tanah berbatu dan juga berpasir.

Yang kedua ialah industri pertanian dan juga industri asas tani. Kerajaan komited untuk mengukuhkan kemandirian dan keterjaminan makanan seterusnya meningkatkan daya saing sektor agrikomoditi kemandirian pengeluaran makanan tempatan akan ditingkatkan melalui automasi dan juga pendigitalan agar ianya berskala lebih besar dan berdaya saing dan yang ketiga merupakan kelebihan Kerajaan Negeri Pahang berbanding negeri-negeri lain ialah industri nadir bumi yang akan muncul sebagai sumber pertumbuhan baru berasaskan unsur nadir bumi bukan radioaktif yang mampan dan mesra alam.

Unsur ini diperlukan dalam pembuatan bateri, *super magnet* dan juga alatan elektronik. Industri nadir bumi dijangka menyumbang sebanyak RM9.5 billion kepada KDNK negara pada tahun 2025 dan mewujudkan hampir 7,000 peluang pekerjaan. Di peringkat kerajaan negeri, kita hanya menunggu garis panduan pelaksanaan di peringkat kerajaan persekutuan bagi membolehkan industri ini dimulakan.

Pahang Mining Corporation akan menjadi pelopor kepada industri baru ini dan untuk makluman Sidang Dewan, saya telah mengadakan perbincangan awal dengan sebuah syarikat perlombongan antarabangsa iaitu The Coring Company dari Norway semasa penyertaan Invest Pahang ke Hannover Messe di Germany, April yang lepas yang berminat untuk menjalankan kerjasama teknologi bagi membolehkan perlombongan dijalankan secara mampan dan mesra alam.

YB Speaker, dalam lawatan kerja YB Menteri Ekonomi ke negeri Pahang baru-baru ini, beliau telah memberi penerangan berkaitan satu bentuk pelaburan baru dalam ekonomi hijau iaitu penangkapan dan penyimpanan gas karbon dioksida. Dalam erti kata *Carbon Capture and Storage* dengan izin. Secara ringkasnya, CCS adalah penangkapan dan penyimpanan karbon sebagai salah satu cara untuk mengurangkan pelepasan gas karbon dioksida yang boleh menjadi kunci untuk membantu menangani isu pemanasan global.

Ia merupakan proses tiga langkah yang melibatkan pertamanya, menangkap gas karbon dioksida CO₂ yang dihasilkan oleh penjaan kuasa atau aktiviti perindustrian seperti pengeluaran hidrogen, pembuatan keluli atau simen mengangkutnya dan ketiga kemudian menyimpankannya secara kekal jauh di bawah tanah. CO₂ yang ditangkap juga boleh digunakan sebagai input untuk produk dan perkhidmatan komersial seperti baja, bahan api dan juga plastik.

Negeri Pahang merupakan salah satu dari tiga negeri di Malaysia selain Terengganu dan Sabah yang mempunyai fasiliti bagi tujuan penyimpanan iaitu bekas telaga minyak di pelantar-pelantar minyak dalam perairan negeri milik PETRONAS. Kerajaan negeri akan mengambil peluang pelaburan baru ini dengan menawarkan lokasi di kawasan industri Gebeng untuk syarikat yang memerlukan akreditasi penghasilan produk terutamanya keluli dan simen bagi mematuhi *standard* rendah karbon terutamanya untuk pasaran Eropah dengan memulakan kerjasama pelaburan bersama PETRONAS dan juga Pelabuhan Kuantan.

YB Speaker, saya ingin mengambil peluang sekali lagi dalam sidang yang mulia ini untuk menyatakan kepentingan *ease of doing business* dengan izin dalam menarik pelabur berpotensi dan mengekalkan pelaburan sedia ada dalam negeri Pahang. Sehubungan itu, saya menyeru agensi-agensi kerajaan yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung dalam memproses projek pelaburan seperti Pejabat Tanah dan Daerah, Pihak Berkuasa Tempatan, Jabatan Perhutanan dan jabatan-jabatan teknikal yang lain hendaklah mengurangkan kerenah birokrasi bagi menarik para pelabur untuk datang ke negeri Pahang dan seterusnya memberikan *feel good factor* dengan izin kepada pelabur yang ingin berurusan di jabatan masing-masing.

Selain daripada itu, inovasi proses kerja perlu dilaksanakan secara konsisten bagi membolehkan negeri Pahang sentiasa berada di kedudukan yang progresif dan kekal berdaya saing. Suka saya memaklumkan kepada sidang dewan berkaitan inisiatif pembinaan pantas yang diperkenalkan oleh Majlis Bandaraya Kuantan dengan kerjasama Malaysia *Productivity Corporation* iaitu projek pembinaan kilang Maxtrek Tyre Sdn. Bhd. di Gebeng yang melibatkan pelaburan bernilai RM1.33 billion.

Majlis Bandaraya Kuantan MBK telah memainkan peranan penting dalam mempercepatkan prosedur kelulusan permit masuk tapak, memendekkan tempoh biasa 60 hari kepada hanya 7 hari melalui inisiatif inovatif seperti program *Fast Aid*.

Projek ini telah juga dipilih sebagai Projek Rintis Urusan Tanah dan disenaraikan sebagai projek berimpak tinggi untuk Program Golf X Pahang First. Inisiatif ini dilihat

dapat mempercepatkan urusan permohonan syarikat dari 10 bulan ke 3 bulan dalam usaha kita meningkatkan produktiviti dan daya saing negeri.

Kelulusan permohonan... kelulusan permohonan yang pantas dapat membantu syarikat memulakan operasi dengan cepat dan meningkatkan produktiviti serta kecekapan perkhidmatan di pihak pengawal selia. Saya berharap agar projek rintis pembinaan pantas ini dapat diluaskan ke semua daerah bagi mendokong usaha kerajaan untuk tingkatkan *index ease of doing business* di Pahang.

YB Speaker, negeri Pahang mempunyai tapak perindustrian yang telah menarik pelabur untuk melabur, namun terdapat beberapa tapak perindustrian yang masih tiada pembangunan seperti Taman Industri Perabot Kampung Sempadan, Lanchang. Taman industri ini hanya fokus kepada industri perabot kayu. Berdasarkan lawatan kerja saya ke taman industri ini mendapati taman industri ini mempunyai potensi yang baik kerana lokasi yang strategik. Namun, tiada pelaburan yang masuk kerana fokus taman industri kepada industri perabot kayu sahaja.

Kerajaan negeri telah bercadang untuk membuka peluang pelaburan kepada semua jenis sektor industri di taman perindustrian. Tindakan ini dapat menarik pelabur yang berpotensi untuk melabur di taman perindustrian sekaligus mewujudkan peluang pekerjaan tempatan.

YB Speaker, Projek Laluan Rel Pantai Timur ataupun ECRL akan mula beroperasi pada Januari 2027. Projek ini merupakan pemangkin utama yang akan membawa perubahan besar kepada sektor perindustrian di negeri ini dengan sambungan rel daripada Lembah Klang sehingga Pelabuhan Kuantan, Pahang bakal menjadi pintu gerbang logistik yang strategik.

Kedudukan stesen ECRL di Pahang yang berdekatan dengan taman perindustrian seperti di Bentong, Maran, Temerloh, Gambang dan juga Pelabuhan Kuantan dapat menarik lebih ramai pelabur untuk melabur di taman perindustrian. Aksesibiliti taman perindustrian yang lebih baik, melalui ECRL ini akan menarik lebih ramai... lebih ramai pelabur terutamanya dalam sektor pembuatan dan logistik.

Pihak kerajaan telah merangka pembangunan *Economic Acceleration Project* di setiap stesen tersebut. *Economic Acceleration Project* dengan izin EAP adalah projek pemacu ekonomi yang merangkumkan 2 komponen iaitu *Industrial Park Transit Oriented Development* (TOD) serta *logistik hub* ataupun *Cargo Oriented Development* dengan izin bagi memaksimumkan penggunaan jaringan ECRL dan menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi setempat di setiap stesen ECRL. Pelan pembangunan ini juga ditekankan dalam pelan guna Tanah ECRL. Lokasi-lokasi ini sedang dipromosikan dalam usaha menarik pelabur dalam pembangunan industri logistik dan komersial.

Saya yakin dengan pendekatan yang strategik dan kerjasama erat antara kerajaan negeri dan kerajaan pusat mahupun sektor swasta, Pahang berpotensi menjadi hab perindustrian yang mampan dan berdaya saing di Malaysia.

YB Speaker, berdasarkan rekod, negeri Pahang mempunyai bakat-bakat yang berkualiti dalam bidang robotik. Antaranya di peringkat bangku sekolah adalah kejayaan Sekolah LKTP Bukit Goh mewakili Malaysia ke pertandingan *World Robot Games* di Singapura. Manakala SK Permatang Keledang, SK Temai, SK Sultan Ahmad, SK Padang Rumbia dan SK Langgar terdiri daripada kontinjen negara ke *MakeX Robotics World Championship 2024* yang sedang berlangsung ketika ini di

Shenzen University Town Sports Center, China. Dan banyak lagi kejayaan-kejayaan yang pasti akan meletakkan negeri Pahang di pentas dunia. Menyedari kekuatan negeri Pahang dan bidang robotik ini, kerajaan negeri telah menganjurkan Bengkel Asas Robotik bagi sekolah murid Orang Asli di SK Sungai Koyan baru-baru ini yang melibatkan 29 buah sekolah di seluruh negeri Pahang. Ini dilihat dapat mencungkil bakat-bakat baru untuk diketengahkan dan dapat memupuk minat pelajar dalam bidang ini. Pada tahun ini juga, kerajaan negeri telah menganjurkan Hari Inovasi Peringkat Negeri Pahang Darul Makmur. Program dwi-tahunan ini telah menerima sebanyak 34 penyertaan yang merangkumi pelajar sekolah rendah, sekolah menengah, sektor awam dan juga orang awam. Ini membuktikan kerajaan negeri cakna dan mengiktiraf inovasi yang dihasilkan di semua peringkat kerana kita percaya tiada inovasi yang sia-sia. Saya suka mengambil contoh salah satu inovasi yang pernah dipertandingkan negeri Pahang yang telah memberi manfaat kepada orang ramai iaitu pada tahun 2022. Pejabat Kesihatan Daerah Jerantut melalui Kumpulan Inovatif dan Kreatif, OKMedi telah memperkenalkan inisiatif menampal tulisan Braille bagi memudahkan orang buta mengetahui preskripsi ubat mereka dan inisiatif ini telah diperluaskan di seluruh Malaysia pada tahun 2023.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat panjang lagi?

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Sikit lagi, ada 2 muka surat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cepatkan sedikit lagi.

ADUN PERAMU JAYA – N.21

(YB DATO' MOHAMAD NIZAR BIN DATO' SRI MOHAMAD NAJIB)

Okey, baik inilah sebahagian daripada kejayaan yang berjaya dicungkil dalam pertandingan yang dianjurkan. Diharap melalui program sebegini, banyak lagi penciptaan baru yang akan beri impak kepada masyarakat akan diketengahkan. YB Speaker, saya juga ingin ucapkan jutaan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Dato Sri Diraja Menteri Besar di atas peruntukan RM200,000.00 untuk penganjuran Pahang, Teknologi Revolution Expo. Tahun ini, Expo TREX ini dilaksanakan syarikat digital kerajaan negeri iaitu Pahang Go pada bulan Oktober lepas dengan usaha sama Malaysia Digital Economy Corporation. Program ini berjaya menarik lebih 20,000 pengunjung sepanjang tiga hari program berlangsung. Menyebut berkaitan Pahang Go, aplikasi mobile yang dibangunkan mempunyai 520,000 pengguna berdaftar dan purata pengguna aktif bulanan melebihi 400,000.

Saya difahamkan pada tahun hadapan, mereka akan perkenalkan *e-wallet* untuk memudahkan transaksi di aplikasi tersebut dan menceburi bidang teknologi kewangan atau *fintech* secara meluas. YB Speaker syarikat pemula atau dikenali sebagai *startups* merupakan akto...aktiviti ekonomi baru penting yang menyumbang dalam banyak cara. Antaranya adalah penciptaan pekerjaan baru, memacu inovasi dan juga kemajuan teknologi yang boleh membawa kepada pertumbuhan KDNK yang lebih baik. Syarikat pemula juga boleh menjadi ejen dalam mempercepatkan pembangunan

ekonomi dengan memperkenalkan produk perkhidmatan dan juga model perniagaan baru.

Melihat kepada potensi yang ada, kerajaan negeri sedang merancang untuk menyediakan Pahang *startups blueprint* bagi membantu Pahang meneroka peluang dan menjadikan Pahang sebagai pelopor kepada syarikat pemula atau *startups*. *Blueprint* ini menyokong Pelan Hala Tuju Ekosistem *Startups* Malaysia 2021 - 2030 yang dibangunkan oleh MOSTI. Kerangka ini mensasarkan dalam tempoh 5 tahun pelaksanaannya, negeri Pahang akan mewujudkan 2000 peluang pekerjaan, 15 syarikat pemula bernilai tinggi yang akan mencapai pendapatan tahunan sebanyak RM10 juta, lima syarikat bernilai RM100 juta dan banyak lagi. Pahang Innovative Startup Accelerator (PISA) merupakan satu program kolaborasi antara Yayasan Pahang dan juga syarikat swasta Beyond Four yang akan membina sebuah ekosistem yang direka untuk mengenal pasti syarikat pemula berpotensi tinggi. Insya-Allah dan sehingga kini terdapat sebanyak 50 buah... 59 buah syarikat pemula yang telah menyertai program ini dan kini sedang berlangsung edisi ke-5 atau pun **kahoot** yang ke-5 yang pasti akan berikan peluang kepada syarikat pemula milik anak Pahang untuk menembusi pasaran yang lebih besar.

Akhir sekali, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih dan penghargaan saya kepada semua jabatan dan agensi kerajaan negeri mahupun persekutuan yang selama ini banyak membantu saya sepanjang saya memegang portfolio ini. Dengan adanya budaya kerja berpasukan yang jitu, saya dapat melaksanakan pelbagai perancangan projek dan aktiviti yang akhirnya akan memberi manfaat kepada rakyat negeri Pahang. Sekian saya sudahi dengan salam serta doa. Semoga kita sentiasa diberi petunjuk yang benar dalam apa jua pun yang kita laksanakan demi kemakmuran negeri Pahang. Saya mohon menyokong usul Rang Undang-Undang Perbekalan (2025) yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Datuk Sri Diraja, Menteri Besar. Terima kasih. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima Kasih EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi dan Inovasi Negeri Pahang. Sebelum saya meneruskan, saya ingin mengalu-alukan kedatangan pemerhati pada petang ini iaitu wakil daripada Pertubuhan Peguam Syariah Negeri Pahang. Yang ke-2 pelajar Pahang *LEAD* seramai 20 orang. Selamat datang ke Dewan Negeri Pahang. Seterusnya, saya ingin menjemput EXCO Kerja Raya, Pengangkutan dan Kesihatan Negeri Pahang. Dipersilakan Yang Berhormat.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41

(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

[Ayat al-Quran]. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Speaker. Saya ucap terima kasih lagi kepada YB Speaker kerana beri peluang pada saya untuk membahaskan ucapan membahaskan usul belanjawan yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada hari Jumaat minggu lepas. Dan saya juga ingin merakamkan setinggi tinggi ucapan terima kasih... tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang kerana telah membentangkan Belanjawan Negeri Pahang 2025 bertemakan *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan*.

Yang Berhormat Speaker, dengan kestabilan politik dan kejayaan negeri Pahang memperoleh pendapatan melebihi RM1 bilion untuk tempoh 3 tahun berturut-turut

sejak 2022. Ini telah menyaksikan usaha Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang menjaga kebajikan rakyat dapat dipertingkatkan dan diperluaskan lagi secara bersasar oleh Kerajaan Negeri Pahang melalui Inisiatif Makmur Pahang ataupun IM Pahang dan lebih banyak lagi perancangan-perancangan dan inisiatif-inisiatif akan dilaksanakan sekiranya pendapatan hasil kerajaan negeri bertambah dari semasa ke semasa.

Insya-Allah, ini telah membuktikan kecekapan jentera Kerajaan Negeri Pahang dibawah pentadbiran dan kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dalam menguruskan belanjawan negeri Pahang. Yang Berhormat Speaker, menyentuh tentang sektor Kerja Raya pada tahun 2024... peruntukan sebanyak RM2.8 bilion diumumkan oleh kerajaan persekutuan untuk selenggara... untuk senggaraan jalan dan jambatan persekutuan pada tahun 2024.

JKR Pahang telah menerima agihan daripada kerja pembaikan jalan, jambatan, kerja rutin dan lain lain berjumlah RM307 juta. Daripada peruntukan tersebut, sebanyak 253 kerja senggaraan telah dan sedang dilaksanakan di seluruh negeri Pahang. Manakala bagi kerja-kerja penyenggaraan jalan negeri dan jalan kampung ini di bawah MARRIS. Sehingga 30 November 2024, Kerajaan Negeri Pahang, JKR Negeri Pahang, maaf JKR Negeri Pahang telah menerima peruntukan sejumlah RM268.622 juta. Yang Berhormat Speaker, dalam memastikan jaringan... jaringan jalan yang baik untuk memudahkan pergerakan rakyat di samping melancarkan aktiviti para pedagang dan menjana ekonomi negeri.

Kerajaan persekutuan di bawah Rolling...Rolling Plan 4 (RMK-12) telah meluluskan empat projek dibawah Kementerian Kerja Raya dan 12 projek fizikal dan dua kajian di bawah Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah dengan kos sebanyak RM645.74 juta. Kalau saya nak baca bolehlah saya baca kot, senarai-senarai projek supaya semua Yang Berhormat tahu kawasan-kawasan mana yang terlibat ini yang dilulus sekarang RMK-4 mana lulus RMK-4 lulus tahun 2024 dan pelaksanaannya mungkin dalam tahun depan sebab biasanya jalan ini melibatkan kerja-kerja reka bentuk dan sebagainya.

Satunya ialah jalan naik taraf Jalan Bahau- Bentong... ya Bahau-Keratong, Keratong 11, Rompin, Pahang dan ya. Untuk makluman er... jangkaan iklannya pada 19 er... Februari tahun depan dan SST dijangka er... 22 er... Mei 2025 ya. Kemudian menaik taraf Jalan Persekutuan FT 1533 dari Persimpangan Jengka 12 hingga ke Persimpangan Jengka 24 jalan utama er... Jengka Utara Barat yang menghubungkan Bandar Jengka dan Kuala Krau. Kemudian er.... penggantian jambatan yang ketiga... penggantian jambatan FT 2490 Jalan Perwira Jaya, Selancar yang ini pun telah diiklankan ya dan dalam proses tender sekarang ini... kalau ikutkan dalam proses tender dan dijangka SSTnya pada Mac 2025. Kemudian penggantian jambatan di laluan FT12 Segamat-Gambang, Seksyen 102, Sungai Temiang, Pekan, Daerah Pekan di mana tarikh milik tapaknya pada er... 2 Disember yang lalu dan jangka siap pada 17 er... Mei 2026. Manakala er... di bawah...

ADUN KEMAYAN – N.39

(YB TUAN KHAIZULNIZAM BIN MOHAMAD ZULDIN)

Yang Berhormat minta laluan. Boleh Yang Berhormat ulang semula tak yang er... jambatan er... Jalan Segamat ke Pekan itu sebab saya takut ada yang tidak faham nanti sebab hari Isnin hari itu Yang Berhormat dah nyatakan daripada tarikh-tarikh tersebut, tapi boleh nyatakan lagi sekali tak supaya lebih jelas, jangan ada yang tidur pula nanti.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Er... menggantikan Jambatan Laluan Persekutuan FT12 Segamat-Gambang, Seksyen 102, Jalan Temiang – Pekan, Pahang di dalam Daerah Pekan. Tarikh mula tapaknya 2 Disember ya er...2 Disember 2024 dan tarikh siap kalau mengikut jadualnya pada 17 Mei 2026.

ADUN PULAU MANIS – N.20
(YB TUAN MOHAMMAD RAFIQ KHAN BIN AHMAD KHAN)

Mohon mencelah, terima kasih Yang Berhormat Speaker. Saya nak minta penjelasan sikit daripada Yang Berhormat EXCO. Er... tempoh hari Yang Berhormat ada maklum dalam aplikasi TikTok kata menyatakan di sini saya ada er... sinilah ada dia tulis 2 Disember bermula kerja-kerja pembinaan jambatan kekal yang baharu. Jadi saya pegang pada situ maknanya sampai ke semalam tapak masih tidak ada apa-apa lagi itu saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat sebab Yang Berhormat maklum dekat sini dia tulis bermula 2 Disember, bermula kerja-kerja pembinaan jambatan kekal yang baharu. Ataupun mungkin Yang Berhormat ada masalah maklum kat sini ataupun minta er... Yang Berhormat jelaskanlah supaya orang ramai tahu.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Yang Berhormat daripada Pulau Manis yang sentiasa *update* dalam FB dia dan semalam pun dia *update* lagi. Tapi dia cakap tu adalah banyak perkara tapi ada perkara-perkara menarik er...YB. EXCO dan Yang Amat Berhormat Menteri Besar tidak sedar akan keperluan jambatan kekal burung unta. Lepas itu dia cakap anak muda *order* lain dapat lain. Er... saya nak maklumkan kepada Yang Berhormat er... bila disebut kerja-kerja dimulakan maknanya er... *site* tu *start* diserahkan kepada pihak kontraktor. Dan Yang Berhormat tak boleh bayangkan bila serah projek itu 2 hari bulan tu maknanya 2 bulan dah angkut besi, simen, pasir tak macam itu eh ini projek besar. Sebab itu biasanya pada minggu pertama hinggalah minggu ketiga keempat dia ada kerja-kerja *primary work*, kerja.. kerja-kerja permulaan kerja permulaan termasuklah kerja contohnya dia nak buat *setting out*, buat *site clearing* dulu... *site clearing*, nak buat *signboard* menentukan dia punya *site office* dekat mana. Biasanya hari pertama ini dan saya pun dah merujuk dengan (JD) Jurutera JKR kan, dia bagitahu kontraktor datang jumpa dia so maknanya kerja itu kerja yang... *primary work* ini bukan kerja fizikal lagi tau.

Biasanya dalam tempoh tiga... 3 minggu ke 4 minggu ni kerja-kerja *primary work* dia nak... dia kena.... kena bincang dengan er... jurutera JKR selaku pegawai penguasa projek itu. Kemudian dia kena buat kerja-kerja awalan seperti *signboard*, menentukan *site office* nak *site office* pun bukannya boleh letak *site office* ikut sedap kontraktor je, mesti dapat kelulusan daripada pegawai penguasa, inilah tempoh masa dia nak menentukan *site office*, dan lepas *site office* nak perlu pula bekalan api air untuk *supply* pun mengambil masa kan. Kemudian er... lainlah masuk lagi kerja-kerja kena bincang dari segi (TMP) *Traffic Management Plan* apa semua. Itu semua kerja-kerja awal TMP, EMP, macam-macam kerja lagi. Jadi Yang Berhormat, kalau tak tahu ya janganlah tulis macam gini ha tulis ni macam-macam buku tulis dalam FB. So kalau tak... taknak jumpa saya minta penjelasan daripada pihak JKR...

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Minta laluan sikit. Saya bukan nak timbul polemik...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Cheka.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Saya... saya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tras, nanti dulu... Cheka.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Saya... saya tengok isu kita ialah kelewatan. Bukan... bukan nak *blame* er... EXCO ya sebab saya tahu prosesnya ialah sebahagian itu dilaksanakan di peringkat pusat tetapi dia ambil masa yang sangat panjang. Jadi sebagai contoh dulu waktu di Batu 40 Jalan Jerantut-Benta hampir setahun lebih baru dapat disiapkan tetapi itu bagus sebab dia alternatif berdekatan. Isu kita yang berlaku ni terpaksa lalu ikut Rompin, ikut Muadzam dan dia ambil jalan yang sangat jauh kepada pengguna. Saya mencadangkan kalau boleh alternatif oleh kerana tempoh siap ini 17 Mei 2026, sekarang 2024 setahun lebih lagi, setahun setengah lagi baru siap jalan itu jalan... jalan utama Segamat ke Kuantan. Jadi saya fikir kalau boleh difikirkan mekanisme supaya pengguna tak perlu pergi melalui Rompin, tapi melalui satu jalan alternatif yang... yang dibuat sementara... sementara jalan siap. Saya fikir kalau itu dapat diatasi, dia akan banyak membantu penggunalah. Terima kasih banyak, saya faham situasi yang berlaku pada EXCO ini.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Terima kasih Cheka, cuma saya tanya Cheka ada pernah lalu ke jalan ke Muadzam sekarang ini ataupun ke Segamat?

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Banyak kali lalu.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Sekarang dah lalu dah?

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Saya banyak kali lalu...

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Bila kali terakhir *last*?

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Yang termasuk... termasuk lah yang saya terpaksa pergi ke Rompin itu.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Maknanya Yang Berhormat er... dah lama tak pergi tu sebab er...

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

EXCO, boleh mencelah sikit?

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Okey.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Terima kasih.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Sekejap, sekejap. Saya menjawab sikit je.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Takpe, saya tambah juga ini. Terima kasih EXCO. Saya rasa macam nilah EXCO, sebab mungkin saya latar belakang jurutera, EXCO pun jurutera juga. Mungkin kena terang sikitlah *milestone* kepada mereka ataupun *preliminary* untuk kerja yang besar mungkin tidak faham apa yang Tuan EXCO cakap tadi maksud dia er... bila permulaan tu bukan semesti kita terus buat kerja, *preliminary* betullah. Maknanya sekarang ni tak faham daripada *milestone* kerangkaan besar kerja itu mungkin kena terang sikitlah.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Nak terangkan kena... kena seolah macam bagi kuliah pula. Takpelah kita cari sendirilah maklumat ya. Er... cuma saya nak *respons* pada Cheka tadi. Bila mana jambatan er... apa ni kawasan itu er... mendap dulu er... dalam jangka masa saya ingat saya pun tak... tak ingatlah pada masa itu. Tapi er... dalam masa yang pantas jugalah dah dibina jambatan sementara, *temporary* dan diguna sehingga sekarang. Jadi tak ada isu nak pusing ke Rompin itu, boleh guna sekarang cuma adalah beberapa kali. Er... baru-baru ini ada sikit kerja-kerja penyelenggaraan dan tutuplah 3 hari kemudian berjalan seperti biasa. Jadi tak ada isu, sekarang ini er... kalau Yang Berhormat nak pergi ke Muadzam ke, nak pergi Segamat ke boleh lalu tak perlu... tak perlu lagi ke Rompin.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Soalan tambahan er... Speaker. Baik terima kasih Yang Berhormat EXCO, saya cuma nak... nak tanya, adakah sewaktu kita jambatan... jambatan kekal itu akan dibuat nanti, jambatan sementara itu akan kekal di situ ataupun kena lalu ikut Rompin seperti Cheka sebut tadi. Terima kasih EXCO.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Er... jambatan yang ada sekarang ni akan dikekalkan sepanjang kerja-kerja er... jambatan kekal dibina jadi tak er... diteruskan ya mana-mana bangunan itu terus er... boleh diguna pakai. Kemudian mana tadi itu lupa dah *list* panjang sangat *list* ini [Ahli Dewan ketawa]. Er... saya tadi... okey jambatan ni... kemudian untuk kerja-kerja er... di bawah KKDW RP4 ini satunya membina jalan daripada Minang Cove ke Bagus Place ini Kampung Mukut, Pulau Tioman yang lulus. Kemudian membina jalan pintas dari Bukit Sagu er... pintas Bukit Sagu, Bukit Kuin, Daerah Kuantan. Er... kemudian er... yang ketiga dia membina jalan alternatif dari FT 1508 Jalan Padang Piol ke Sungai Retang ke C145, Jalan Batu Embun, Bukit Tinggi, Jerantut. Kemudian jalan, membina jalan baru dari Mengkarak Stesen daerah Bera ini ke FELDA Mengkarak, daerah Bentong, Pahang. Kelima, menaik taraf Jalan C.08, Jalan Kuala Bera, daerah Bera, Pahang. Kemudian membina jalan jambatan, membina baru jambatan di atas Sungai Semantan di Kampung Tanjung Kerayong, Temerloh. Seterusnya menaik taraf jambatan konkrit di laluan negeri Jalan Kampung Budu, Jalan Ulu Lok ke Jalan Ulu Dong, Kuala Lipis. Kemudian membina jambatan baru menggantikan struktur jambatan gantung Orang Asli Pos Buntu. Raub, Pahang. Kemudian menaik taraf jambatan konkrit Kampung Lambar, Lipis.

Membina baru jambatan konkrit Kampung Bertam, mukim Ulu Jelai. Membina baru Jambatan Sungai Gali, Kampung Gali Tengah Raub. Membina baru Jambatan Sungai Dong, Kampung Kuala Keloi, Raub. Membina Jambatan Kampung Orang Asli Sungai Yol, Raub. Itu yang di dalam Rolling Plan yang ke-4 tahun ini, manakala di bawah Rolling Plan ke-5 untuk tahun depan, kerajaan negeri telah menerima er... terima kasih kepada kerajaan persekutuan kerana telah meluluskan 2 lagi projek di bawah Kementerian Kerja Raya dan 5 projek di bawah Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah dengan kos sebanyak RM858.74 juta.

Jadi saya bacakan jugalah untuk 2 projek diuruskan oleh bawah Kementerian Kerja Raya ini ialah projek menaik taraf struktur turapan Jalan Sungai Koyan FT 1503 dari Seksyen 0 hingga ke Seksyen 29.3, Raub dan Lipis sebanyak RM100 juta dan projek menaik aras Jalan Jerantut-Kuala Lipis FT 234 dari Seksyen 42 hingga Seksyen 48 dan dari Seksyen 55 hingga Seksyen 57, Jerantut, Pahang sepanjang RM124.82 juta. Manakala di bawah KKGW, menaik taraf Jalan Pos Sinderut, Lipis, menaik taraf jalan Kampung Terisu, Cameron Highlands, membina jambatan konkrit Kampung Ulu Milut, RPS Betau. Membina jambatan konkrit di Kampung Berkat, Maran. Menaik taraf Jambatan Kampung Kuala Dong Laluan C.158 Seksyen 12-40 Jalan Cheroh ke Gesing. Itu adalah senarai yang telah luluskan oleh pihak Kementerian Kerja Raya dan juga KKDW yang melibatkan jalan.

Yang Hormat YB Speaker, menjawab soalan-soalan tambahan daripada rakan-rakan, ada sebanyak 14 pertanyaan. Pertama, soalan tambahan daripada ADUN Tras berkenaan dengan penyediaan cat pemantul cahaya di laluan... dari Bulatan Mempaga ke UiTM Raub. Laluan yang dimaksudkan ialah Jalan Lingkaran Tengah Utama laluan Persekutuan 34. Sebahagian laluan tersebut dibuat di daerah Bentong telah diserahkan kepada JKR Pahang untuk penyerahan manakala sebahagian laluan di dalam daerah Raub masih dalam tanggungan kecacatan oleh pihak kontraktor utama. Dalam masa tersebut, pihak JKR melalui pegawai penguasa akan mengeluarkan arahan pembaikan kecacatan dari semasa ke semasa. Pada tahun 2024 pihak JKR Pahang melalui JKR daerah telah melaksanakan pembaikan terhadap aspek keselamatan di Bulatan Mempaga dengan memasang papan tanda amaran, lampu amaran solar, *speed breaker* dan papan tanda arah dengan kos sebanyak RM40,000.00 dan pihak JKR juga telah melaksanakan pembaikan terhadap perabot jalan sepanjang 33.63 kilometer laluan tersebut dengan kos RM400,000.00.

Bagi tahun 2025, pihak JKR telah mengangkat permohonan pembaikan jalan-jalan bersekali dengan kerja-kerja mengecat garisan bagi laluan berkenaan dan kerja-kerja akan dilaksanakan apabila kelulusan diperolehi daripada pihak Kementerian Kerja Raya kelak. Yang Berhormat Speaker, merujuk kepada soalan tambahan daripada ADUN Semambu bercadangan LPT4 Kuantan-Singapura oleh Ekovest Berhad telah dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Penswastan Kementerian Kerja Raya, bilangan 4/2022 dan telah diputuskan untuk tidak dipertimbangkan. Alasan utama diberikan adalah jalan sedia ada didapati masih mampu menampung bilangan trafik sehingga tahun 2030.

Namun, kerajaan negeri telah meminta pihak kementerian meneliti semula keputusan tersebut dengan mengambil kira isipadu kenderaan, kuantiti kenderaan semasa laluan Gambang ke Segamat di FT12 dan juga LPT2 yang akan mendorong penggunaan laluan Kuantan ke Singapura yang baharu. Semasa itu, Menteri Kerja Raya telah memberi komitmen untuk 3 projek pelebaran laluan Jalan Segamat... Kuantan-Segamat dan telah siap kajian termasuklah kajian trafik, kajian ukur, kerja ukur dan kajian penyiasatan tanah. Dan pada ketika ini, pihak kementerian sedang dalam proses ataupun JKR dalam proses reka bentuk.

Yang Berhormat Speaker, merujuk kepada soalan tambahan daripada ADUN Cheka berkenaan dengan pelebaran jalan di kawasan Batu 9 dan lapang sasar. Laluan yang dimaksudkan ialah Laluan Persekutuan 234, Jalan Kuala Lipis-Jerantut. Lokasi tersebut adalah dalam daerah Lipis. Kerajaan negeri melalui Jabatan Kerja Raya telah membuat kajian keperluan pelebaran jalan yang dibangkitkan dan akan diangkat di bawah permohonan cadangan projek RMK-13 pada tahun 2005 mengikut keutamaan.

Yang Berhormat Speaker, merujuk kepada soalan tambahan daripada ADUN Semambu berkenaan dengan kesesakan jalan raya iaitu Jalan Sungai Lembing dan Bukit Istana. Kerajaan negeri telah mengangkat permohonan cadangan projek menaik taraf Jalan Sungai Lembing di bawah RP 4 dan 5, RMK-12 namun tidak luluskan oleh Kementerian Ekonomi. Cadangan projek ini juga telah dibentang kepada Menteri Kerja Raya semasa sesi kunjung hormat saya bersama pihak JKR Negeri ke Pejabat Menteri Kerja Raya pada 13 Ogos 2024 dan kerajaan negeri sedang memurnikan kertas kerja untuk mengangkat cadangan projek ini di bawah RP1 RMK-13 pada tahun 2026. Kerajaan negeri juga telah mencadangkan projek Kuantan Gateway yang menghubungkan Lebuhraya Pantai Timur LPT1. Ini akses baru yang melalui KotaSAS, Semambu, Jalan Tengku Muhammad, Jalan Padang Golf ke Kementerian Kerja Raya dalam kunjungan tersebut dan projek menaik taraf Jalan FT 1486 dari persimpangan lampu isyarat Bukit Goh-KotaSAS yang telah luluskan oleh kerajaan persekutuan di bawah Rolling Plan 2, RMK-12 sedang giat dijalankan oleh pihak JKR Pahang dengan kos RM46 juta dan dijangka siap pada 2027.

Projek ini juga dapat membantu menyuraikan trafik di laluan KotaSAS jika siap nanti. Yang Berhormat Speaker, menjawab soalan tambahan daripada ADUN Sungai Lembing berkenaan kerosakan harta benda, kehilangan nyawa dengan binatang ternakan di jalan raya. Untuk makluman Yang Berhormat, spesifikasi jalan persekutuan ini adalah dibina tanpa pagar penghadang berbanding dengan lebuhraya lengkap dengan pagar penghadang. Walau bagaimanapun, isu kerosakan harta benda dan nyawa binatang ternakan perlu dirujuk dengan agensi penguatkuasaan.

Bagi lokasi-lokasi dikenal pasti kerap berlaku kemalangan maut, pihak JKR akan membuat permohonan peruntukan menaik taraf keselamatan jalan raya melalui program *blackspot* kerajaan... Program *blackspot* kepada Kementerian Kerja Raya. Kerja-kerja akan dilaksanakan apabila mendapat kelulusan dan peruntukan daripada pihak Kementerian Kerja Raya. Selain itu, pihak konsesi juga sentiasa melaksanakan tampalan lubang-lubang *pothole* melalui skop kerja rutin R 01 pada setiap bulan bagi memastikan keselamatan dan keselesaan pengguna jalan raya. Isu kenderaan berat di jalan raya di FELDA Bukit Goh akan dirujuk kepada agensi penguatkuasaan yang terlibat. Walau bagaimanapun, isu kerosakan jalan tersebut, pihak JKR telah mengumumkan permohonan peruntukan pembaikan kekal pada tahun 2025 kepada pihak KKR, Kementerian Kerja Raya. Kerja-kerja akan dilaksanakan apabila mendapat kelulusan peruntukan daripada pihak kementerian. Bagi kerosakan jalan mendap dan berlubang di Sungai Riau, Jalan Persekutuan Sungai Lembing FT 231, pihak konsesi akan... akan melaksanakan kerja-kerja pembaikan sementara tampalan *pothole* melalui skop kerja rutin R01 di lokasi tersebut. Pihak JKR juga telah mengangkat permohonan peruntukan bagi kerja-kerja pembaikan kekal tahun 2025 kepada pihak Kementerian... Kementerian dan akan melaksanakan apabila kelulusan... mendapat kelulusan.

Yang Berhormat Speaker, menjawab soalan tambahan daripada ADUN Bukit Ibam, pihak JKR bersama konsesi jalan sentiasa memantau keadaan jalan raya dan melaksana kerja-kerja pembaikan sementara... sementara tampalan *potholes* melalui skop kerja rutin R01 bagi memastikan jalan sentiasa dalam keadaan baik dan selesa untuk digunakan oleh pengguna jalan raya. Bagi isu garisan jalan pudar, pihak JKR telah mengemukakan permohonan kelulusan dan peruntukan bagi mengecat semula garisan jalan kepada pihak Kementerian. Kerja-kerja akan dilaksanakan apabila kelulusan peruntukan diterima.

Untuk makluman, pemasangan Jambatan Bailey bagi... bagi digunakan sebagai laluan sementara akibat bencana tidak termasuk kerja-kerja pemasangan lampu jalan.

Namun demikian, pihak JKR telah memasang *amber light* dengan izin dan juga memasang *Traffic Management Plan* (TMP) sebagai... seperti *plastic barrier*, papan tanda amaran dan lain-lain perabot jalan untuk meningkatkan taraf er... keselamatan di laluan tersebut. Untuk makluman, kerajaan persekutuan telah meluluskan projek menggantikan Jambatan Selancar dibawah *Rolling Plan* Ke-4 dan pihak... pihak JKR Malaysia sedang dalam proses perolehan data tender... dan tender sekarang masih tender dan tutup tender pada 28 Disember 2024 ini dan surat setuju terima dijangka pada bulan Mac 2025.

Menjawab soalan tambahan daripada ADUN Tahan, mengenai naik taraf jalan Simpang Soleh 3 ke Kuala Tahan dan untuk makluman, kerajaan persekutuan melalui Kementerian Ekonomi telah meluluskan 2 permohonan di kawasan tersebut iaitu Cadangan Menaik Aras Permukaan Jalan Di Laluan FT 1508, Seksyen 0.25 hingga 1.25 Jalan Padang Piol - Sungai Retang ini di kawasan Paya Garok melalui Kementerian Kerja Raya (KKR) dan Cadangan Membina Laluan Alternatif FT 1508, Jalan Padang Piol - Sungai Retang ke C145 seperti saya maklum tadi ini.

Di Jalan Batu Embun - Tebing Tinggi, Jerantut melalui Kementerian... Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah dan status semasa projek ini adalah dalam fasa reka bentuk oleh JKR Malaysia. Sebagai langkah mengatasi laluan utama yang sering ditenggelami banjir dan menyebabkan jalan terputus hubungan seperti di jambatan Sungai Kerak, kerajaan negeri telah mengangkat permohonan bagi menaik aras jalan-jalan persekutuan yang telah ditenggelami banjir er... kepada Kementerian Kerja Raya untuk pertimbangan lanjut.

Namun, sehingga kini kelulusan yang diterima adalah terhad. Untuk makluman, projek menaikaras Jalan FT234 Jalan Jerantut-Lipis merangkumi pembinaan jambatan baru di Sungai Teh, Sungai Kerak dan Sungai Sepia bagi Seksyen 43.05, 47.3, dan 56.0 Daerah Jerantut telah diluluskan dalam *Rolling Plan* Yang Ke-5 er... dan akan dilaksanakan tahun hadapan.

Menjawab soalan tambahan daripada Pulau Manis er... ini bersama tadilah. Ini saya anggap benda ni dah... dah cakap tadi dah... saya *skip* je. Dan menjawab soalan tambahan daripada Beserah, er... berkenaan dengan er... tindakan yang diambil er... untuk meneliti keperluan membuat longkang-longkang bagi tujuan aliran air dari permukaan jalan. Laluan yang dimaksudkan ialah Jalan Persekutuan, Laluan FT03, Jalan Kuantan - Chukai, Kuantan melibatkan panjang jalan 63.669 km yang terletak di dalam Parlimen Indera Mahkota. Jalan raya ini diselenggara oleh syarikat konsesi penyelenggaraan jalan persekutuan iaitu Roadcare (M) Sdn. Bhd.

Merujuk kepada soalan yang dikemukakan, jajaran jalan ini melibatkan yang melibatkan seksyen 360 hingga ke seksyen 381.5. Beberapa lokasi dikenali berlaku kejadian air bertakung di atas permukaan jalan seperti di Sungai Ular dan Chendor yang disebabkan kekurangan *roadside drain* dengan izin. Ini kerana jalan ini pada dulunya dibina tanpa keperluan *roadside drain* dengan izin. Disebabkan oleh pembangunan tepi jalan yang melibatkan lot persendirian/individu serta aras tapak tepi jalan yang tinggi telah menyebabkan air larian atas jalan tidak dapat mengalir ke tepi jalan dengan sempurna.

Oleh itu, JKR telah merancang dan memohon peruntukan bagi permohonan membina *roadside drain* di sepanjang jalan tersebut. Cadangan ini telah... jalan-jalan ini akan disenaraikan dalam anggaran penyelenggaraan... Anggaran Penyelenggaraan Jalan Tahun 2025 bagi jalan persekutuan. Walau bagaimanapun, kajian awalan akan

dilaksanakan bagi menyemak kesesuaian rekabentuk *roadside drain* termasuklah kawasan discaj, utiliti, pengambilan tanah dan juga *social impact*.

Yang Berhormat Speaker, menjawab soalan tambahan daripada ADUN Tanjung Lumpur, dengan ini dimaklumkan bahawa laluan yang dimaksudkan adalah Laluan Persekutuan FT183, Jalan Padang Lalang - Tanjung Lumpur - Kampung Baharu, Kuantan melibatkan panjang 15 kilometer yang terletak dalam kawasan Parlimen Kuantan. Jalan raya ini diselenggara oleh syarikat konsesi penyeleng... penyelenggaraan... penyelenggaraan jalan persekutuan, Roadcare (M) Sdn. Bhd. JKR telah menyenaraikan sebanyak 5 kerja penyelenggaraan jalan dalam Anggaran Penyelenggaraan pada tahun 2025 bagi jalan persekutuan dengan anggaran kos RM6.5 juta melibatkan kos... melibatkan lokasi yang dimaksudkan di atas.

Oleh itu, kerja ini akan dilaksanakan sekiranya kelulusan peruntukan diperolehi pada tahun 2025. Bagi tahun 2024, JKR telah melaksanakan kerja penyelenggaraan jalan berhampiran dengan Masjid Kampung Soi dengan kos lebih kurang RM1.1 juta.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Panjang lagi?

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Separuh tak sampai lagi. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Di-Pertua...

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Tak apalah. Saya mintak maaf lah mana-mana... yang semua ada ni. Saya menjawab apa ni...tapi tak sempat, panjang sangat. Panjang sangat yang... yang soalan-soalan tambahan. Ada lagi yang ganggu.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat, kena bagi peluang dekat anak buah. Yang Berhormat er... Speaker, saya ingin mengajukan soalan-soalan tambahan kerana Wakil Kerajaan ada sebut tentang konsesi-konsesi er... di beberapa tempat. Jadi ada tak cadangan er...

konsesi-konsesi ini melebarkan sayapnya ke Pulau Tioman? Kerana saya difahamkan dalam kenyataan yang ahli wakil kerajaan tadi menyebut ada peruntukan yang telah diluluskan er... untuk Jalan Mukut, ya.

Kalau ikut apa kefahaman saya yang lepas itu, terima kasih kepada Wakil Kerajaan dan juga JKR Pahang, hampir RM9 juta er... untuk *feasibility study* di Jalan Mukut, ya. Iaitu duit lebihan KW (kurang jelas) semasa buat Jalan Tekek ke Kampung Juara dan seterusnya juga RM5 juta untuk kerja-kerja er... Jalan daripada Salang ke Air Batang. Jadi saya ucap terima kasih kepada JKR Pahang dan juga JKR Daerah dan saya ingin *confirmation* sekali lagi dengan izin. Adakah konsesi- konsesi ini selain daripada MARRIS er... untuk penyediaan peruntukan ke Pulau Tioman? Pulau ini pun perlu kepada konsesi-konsesi. Terima kasih.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Yang Berhormat Speaker. Saya nak tanya sikit pada Tioman. YB tahu berapa panjang jalan di Tioman, jalan... maksudnya jalan premixlah ataupun jalan konkrit yang ada sekarang ni?

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Speaker. Terima kasih atas keprihatinan Wakil Kerajaan tadi. Kita di Pulau Tioman ni er... panjang untuk jalan premix ni, saya ingat tak sampai er... di Tekek ke Kampung Juara lebih kurang 5 kilometer. Itu harga dia pun masa tu RM10 juta dan itu premix yang bukan premixlah, simen. Dari Tekek ke Berjaya, saya kira dalam 2 kilo je. Itu sahaja jalan yang premixnya. Yang lain semua jalan simen. Jadi saya kira bertepatanlah dengan keprihatinan wakil kerajaan negeri untuk melihat perkara ini pada masa akan datang. Sekian, terima kasih.

ADUN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Er... Yang Berhormat Yang di-Pertua. Er... kalau tengok jalan ni pendek sangat, 5 kilometer jalan konkrit dan 2 kilometer jalan premix. Walau bagaimanapun, perkara ini akan diperhalusi. Tapi untuk makluman er... di Tioman, kita ada agensi yang er... menyenggara ataupun agensi er... seperti Lembaga Pembangunan Tioman. Jadi mungkin walaupun tiada ada konsesi tapi peruntukan-peruntukan untuk pembaikan jalan ni boleh salur kepada Lembaga Pembangunan Tioman er... saya teruskan Yang Berhormat Speaker er... banyak lagi ini, saya *skip* dahulu. Saya terus kepada... saya *skip*, saya terus kepada sektor pengangkutan.

Yang Berhormat Speaker,

Sektor Pengangkutan merupakan pemacu kepada pertumbuhan negara dalam... dan penyediaan sistem pengangkutan yang berkualiti adalah penting untuk mencapai aspirasi negara maju. Adalah menjadi hasrat utama kerajaan bagi menyediakan sistem pengangkutan yang selamat, boleh dipercayai, mampu guna dan mampan sejajar dengan komitmen. Sejalan dengan komitmen ini, Dasar Pengangkutan Negara 2019-2030 digubal untuk menyediakan teras-teras dasar dan strategi untuk meningkatkan daya saing ekonomi, memastikan keterangkuman dan

kebolehpencapaian serta pada masa yang sama mengurangkan impak negatif sistem pengangkutan dan alam sekitar.

Kerajaan negeri melalui Jawatankuasa Pengangkutan Jalan Negeri Pahang akan sentiasa mengambil tindakan yang proaktif dalam mewujudkan dasar dan program-program yang akan memberi manfaat menyeluruh kepada rakyat negeri Pahang. Bagi mempertingkatkan keselamatan jalan raya, kerajaan negeri... kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM300,000.00, jadi saya ucap terima kasih pada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah meluluskan RM300,000.00 bagi Kempen Ops Selamat Bersepadu Negeri Pahang dan Program Keselamatan Jalan Raya pada tahun 2025.

Bagi mempromosikan pelancongan kereta api di laluan Wilayah Ekonomi Pahang Barat Plus, kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM400,000.00 untuk pada tahun 2025 bagi mempromosi pakej pelancongan kereta api yang melibatkan lima stesen KTM iaitu di Kemayan, Mentakab, Jerantut, Kuala Lipis dan Merapoh. Kerajaan negeri juga telah memperuntukkan sebanyak RM500,000.00 bagi pelaksanaan kad pengangkutan feri Tioman dikhusus kepada penduduk Pulau Tioman bagi mengurangkan kos... er... beban kos pengangkutan penduduk Pulau Tioman.

Yang Berhormat Dato' Sri di-Pertua,

Kerja-kerja pembinaan Projek Laluan Rel Pantai Timur (ECRL) telah melibatkan beberapa buah daerah iaitu er... membuat beberapa daerah dan di negeri Pahang iaitu di Kuantan, Maran, Temerloh, Bentong, ianya juga sedang rancak dilaksanakan dan kemajuan kerja projek ECRL di negeri Pahang sehingga 30 November 2024 adalah er... telah mencapai sebanyak 76.92% menepati jadual pelaksanaan. Projek ini dijangka siap pada Disember 2026 dan dijangka beroperasi pada tahun 2027. Seperti er...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat... Yang Berhormat er... masa dah sampai. (ketawa)

ADUN MUADZAM SHAH – N.41 (YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

Dah sampai ya? Tidak apa, saya *skip* lagi cuma sedikit lagi. Saya nak... saya nak er... sambung sedikit dekat kesihatan. Menyentuh sektor kesihatan ya, er... pada tahun 2024 er... sehingga 31 Oktober 2024, Jabatan Kesihatan Negeri Pahang telah menerima peruntukan mengurus sebanyak RM1.165 bilion dan telah berbelanja sebanyak RM1.534 bilion iaitu 95.02%. Daripada keseluruhan peruntukan diterima sebanyak RM1.031 bilion untuk pembayaran emolumen melibatkan 16,725 pegawai di seluruh negeri Pahang dan er... daripada jumlah RM15.5 juta telah diperuntukkan bagi menaik taraf dan membina semula 40 klinik daif di seluruh negeri Pahang dan daripada jumlah itu, 39 telah berjaya disiapkan dalam tahun 2024 sepertimana yang disasarkan dan er... di bawah Rolling Plan Keempat sebanyak 17 projek pembangunan fizikal dan dengan siling peruntukan sebanyak RM821.58 juta sedang giat dilaksanakan.

Ini termasuk pembinaan klinik... klinik kesihatan di Kuala Tahan, Jerantut dengan peruntukan RM26 juta serta pembinaan bangunan *main switch board* dengan izin, er... dan penambahan kapasiti set janakuasa di Hospital Bentong dengan peruntukan

RM9.362 juta dan Kerajaan Pahang telah meluluskan peruntukan, saya mengucapkan terima kasihlah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah meluluskan peruntukan sebanyak RM1.15 juta Bantuan Prihatin Pahang bagi Pembedahan Katarak Rakyat Pahang pada tahun 2024 dan bantuan ini er... bantuan ini diperuntukkan kepada 950 pesakit yang telah mendapat manfaat kemudahan mata dengan sumbangan kanta percuma khusus untuk pesakit warga emas dan pemastautin tetap di negeri Pahang dan bagi tahun 2025, kerajaan er... Menteri Besar telah mengumumkan Inisiatif Makmur Pahang dengan peruntukan RM1 juta bagi subsidi pembedahan katarak mata.

Dan untuk makluman juga pada tahun 2024 ini, Kementerian Kesihatan telah meluluskan 45 unit kenderaan ambulans iaitu 8 unit *type A* dan 37 unit *type B* bagi negeri Pahang. Sebanyak 8 unit kenderaan ambulans tadi telah diserahkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada 4 September yang lalu dan 6 unit... kepada 6 unit hospital iaitu 2 unit di Hospital Tengku Ampuan Afzan, Kuantan, 2 unit di Hospital Sultan Haji Ahmad Shah, Temerloh dan masing-masing sebuah unit di Hospital Pekan, Bentong dan Hospital Lipis dan di... dan di Cameron Highlands, Hospital Sultanah Hajjah Kalsom. Manakala pengagihan selebihnya iaitu sebanyak 37 kenderaan ambulans *type B* akan diserahkan secara peringkat bermula pada tahun 2025.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Nak baca pun banyak juga lagi ini... kesihatan ini jadi er... saya tutup la ya. Jadi saya mengambil kesempatan sekali lagi merakam setinggi-tinggi penghargaan dan ucap terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu-isu berkaitan dengan portfolio kerja raya dan juga portfolio kesihatan dan... dan dengan segala peruntukan dan perancangan yang telah disediakan dan akan dilaksanakan nanti sudah tentu akan lebih maju dan mensejahterakan dan memakmurkan lagi negeri Pahang, insya-Allah.

Yang Berhormat Speaker,

Dengan ini saya mohon menyokong. Sekian, Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih EXCO Kerja Raya, Pengangkutan dan Kesihatan Negeri Pahang. Seterusnya, saya menjemput EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar dan Teknologi Hijau Negeri Pahang. Dipersilakan, Yang Berhormat.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT, Selamat petang dan salam sejahtera. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri. Pertamanya, terima kasih kepada Yang Berhormat Tuan di-Pertua kerana telah memberikan peluang kepada saya untuk membahaskan usul Belanjawan 2025 yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada hari Jumaat yang lepas. Pertamanya, saya memanjatkan syukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan izin dan kurnia-Nya dapatlah saya diberi peluang untuk menggulung

perbahasan dan menjawab persoalan-persoalan selaku EXCO Perumahan, Kerajaan Tempatan, Alam Sekitar dan Teknologi Hijau Negeri Pahang.

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk pertamanya, menjunjung kasih Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang dan Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang di atas segala dorongan dan inspirasi kepada kerajaan negeri pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy Bin Wan Ismail agar sentiasa berusaha memberikan yang terbaik kepada rakyat negeri Pahang yang bertuah ini.

*Tuanku payung harapan bangsa,
Memimpin negeri penuh bijaksana,
Raja dan rakyat berpisah tiada,
Capai bahagia makmur bersama.*

Begitu juga dengan penuh hormat dan rasa syukur di dalam Dewan yang mulia ini, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi tahniah, penghargaan dan ucapan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang di atas kepimpinannya yang penuh berwibawa yang telah membawa negeri Pahang kita ke tahap pencapaian yang sangat cemerlang dan sangat membanggakan kita semua. Syabas dan tahniah diucapkan juga di atas prestasi cemerlang Kerajaan Negeri Pahang yang telah mencatatkan kutipan hasil sebanyak RM1.150 bilion mengatasi sasaran asal sebanyak RM1.137 bilion untuk tahun ini. Pencapaian ini bukan sahaja membuktikan kebijaksanaan dan kecekapan pentadbiran Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang tetapi juga telah mencerminkan dedikasi dan komitmen yang tinggi demi kesejahteraan dan kelestarian rakyat negeri.

Dengan tema tahun 2025 *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan* yang telah dipilih menjadi teras utama kepada intipati keseluruhan Belanjawan Negeri Pahang sudah tentu Kerajaan Negeri Pahang telah meneliti, memperhalusi dan merancang daripada pelbagai sudut sama ada sudut ekonomi, sosial, sains teknologi dan pentadbiran yang telus dan menyeluruh untuk meletakkan negeri Pahang ke suatu tahap yang lebih baik serta menjadikan rakyat sebagai keutamaan dalam agenda pembangunan negeri.

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Tahun 2021, kerajaan negeri telah menubuhkan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang (LPHP) melalui Enakmen Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang 2021 [Enakmen 26] yang berkuat kuasa pada 1 Januari 2022 untuk menggalak, memudah cara, menyelaraskan, mengurus, mengawal selia dan melaksanakan pemajuan perumahan dan hartanah termasuk menyelesaikan isu-isu pemajuan perumahan sehinggalah projek perumahan siap sepenuhnya dan memperolehi Perakuan Siap dan Pematuhan (CCC) dengan izin Yang Berhormat Yang di-Pertua.

Pelbagai program Skim Perumahan Negeri Pahang yang merangkumi pembangunan Perumahan Rakyat 1Malaysia (PR1MA) Pahang, Rumah Makmur, Rumah Penjawat Awam Pahang (RPAP), Rumah Mesra Pahang, Rumah Pahang di bawah Program Generasi Baharu Felda (PGBF) dan Perumahan Awam Kos Rendah (PAKR) secara sewaan ataupun jual beli.

Program Perumahan Rakyat 1Malaysia atau PR1MA Pahang telah diperkenalkan pada tahun 2013. Projek ini memberi tumpuan kepada golongan yang berpendapatan sederhana dengan had pendapatan isi rumah di bawah RM10,000.00 dan

menawarkan harga jualan bagi Rumah Berkembar 1 Tingkat bermula daripada RM150,000.00 seunit.

Bagi menjawab pertanyaan YB ADUN Chini, Rumah PR1MA Pahang telah dilaksanakan sebanyak 29 projek yang berjumlah 7,983 unit di seluruh Pahang sehingga kini termasuk 349 unit di daerah Kuantan, Lipis dan Rompin telah memperolehi Perakuan Siap dan Pematuhan (CCC) pada tahun 2024. Kerajaan negeri mensasarkan penyiapan 620 unit PR1MA Pahang di daerah Bentong, Cameron Highlands, Kuantan, Maran dan Temerloh pada tahun 2025. Pelaksanaan Projek PR1MA Pahang juga dipergiatkan di seluruh negeri sebanyak 73 projek lagi yang merangkumi 11,975 unit keseluruhannya.

Bagi menjawab persoalan YB ADUN Kawasan Beserah dan YB ADUN Kawasan Ketari, sasaran yang dinyatakan pada tahun 2025 ini termasuklah bagi Projek PR1MA Sungai Karang Darat dan PR1MA Kampung Lebu di mana jangkaan siap pada penghujung tahun 2024 dan dijangka memperolehi Perakuan Siap dan Pematuhan (CCC) pada Februari 2025. Untuk makluman Dewan, sehingga kini kedua-dua projek pembinaan telah mencapai peratusan pembinaan sehingga 90% di tapak, di mana bangunan telah siap sepenuhnya. Hanya kerja-kerja infrastruktur seperti kerja-kerja paip retikulasi-retikulasi luaran, kerja-kerja jalan dan proses ujian serta pematuhan sistem rawatan berpusat perlu disiapkan. LPHP, Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Agensi-agensi teknikal sentiasa memantau projek pembangunan ini secara berkala dalam memastikan projek ini dapat disiapkan mengikut spesifikasi dan keperluan yang ditetapkan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan negeri sentiasa mengadakan perbincangan bersama pihak Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan di dalam pelaksanaan pembangunan perumahan-perumahan mampu milik termasuklah projek pembinaan-pembinaan yang sedang dijalankan didalam negeri Pahang. Tambahan lagi, pemantauan dilakukan melalui *Housing Integrated Management System* (HIMS) dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua yang dikawal selia oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

KPKT, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan juga amat memberi perhatian terhadap projek-projek yang telah dikategorikan sakit dengan merujuk kepada Subperaturan 11 (1) Peraturan-Peraturan Pemajuan Perumahan (Kawalan dan Perlesenan) 1989 di bawah Jadual G Akta Pemaju Perumahan (Kawalan dan Perlesenan) 1966 [Akta 118]. Sekiranya pemaju tidak menyerahkan pemilikan kosong rumah tersebut dalam tempoh 24 bulan daripada tarikh perjanjian ditandatangani, pembeli berhak untuk menuntut ganti rugi ataupun LAD Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua dengan izin kepada pemaju perumahan melalui Tribunal Tuntutan Pembeli Rumah. Di bawah subperaturan yang sama, pembeli berhak menuntut ganti rugi yang dikira mulai habis tempoh penyerahan pemilikan kosong.

Sekiranya pemaju enggan menjalankan atau melambatkan atau menggantung atau berhenti kerja bagi satu tempoh yang berterusan selama 6 bulan atau lebih selepas penyempurnaan Perjanjian Jual Beli, pembeli berhak menamatkan Perjanjian Jual Beli di bawah Seksyen 8A Akta 118, Penamatan perjanjian jual beli mengikut undang-undang. Berdasarkan Seksyen 8A (3) Akta 118, pemaju perumahan hendaklah memulangkan kepada pembeli kesemua wang yang diterima dalam tempoh 30 hari dari tarikh penamatan Perjanjian Jual Beli.

Sekiranya berlaku kelewatan penyiapan projek perumahan, kerajaan negeri akan bekerjasama dengan KPKT, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk

mengekan pihak pemberi pinjaman kewangan membuat pemotongan bagi memastikan bayaran ansuran dihentikan sehinggalah rumah dapat diserahkan kepada pembeli, ini adalah untuk mengurangkan beban pembeli. Dibawah Seksyen 7C (1) Akta 118, Pengawal yang dilantik oleh Menteri bolehlah mengarahkan bank atau syarikat kewangan untuk tidak melepaskan, berurusan atau selainnya membenarkan apa-apa pengeluaran, apa-apa bayaran daripada Akaun Pemajuan Perumahan sekiranya didapati pemaju perumahan berlesen sedang menjalankan perniagaannya dengan cara memudaratkan kepentingan pembeli.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan yang diutarakan oleh YB ADUN Kawasan Cheka, jumlah perumahan yang telah dikategorikan sebagai projek sakit di bawah rekod Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan yang berada di dalam negeri Pahang keseluruhannya berjumlah 56 projek yang melibatkan projek-projek pemaju swasta dan bukan kerajaan negeri. Namun, projek sakit di bawah pemantauan dan kawalan kerajaan negeri adalah berjumlah 14 projek. Untuk makluman Dewan, projek sakit adalah membawa maksud projek yang mengalami kelewatan melebihi 30% berbanding kemajuan yang sepatutnya atau telah tamat tempoh Perjanjian Jual Beli.

LPHP mengambil inisiatif pemantauan secara berkala bersama agensi-agensi teknikal tentang projek sakit ini dan juga kita berkerjasama dengan KPKT dalam memantau status kemajuan projek bagi memastikan kesemua projek-projek tersebut memperolehi Perakuan Siap dan Pematuhan (CCC) dan sebahagian besar projek-projek di bawah kawalan kerajaan negeri ini dijangka akan disiapkan pada tahun 2025 nanti. Projek...14 projek tadi dijangka siap pada tahun 2025.

Sebagai penambahbaikan pemilikan kediaman fokus kepada golongan sasaran, pada tahun 2016, kerajaan negeri telah melancarkan Skim Rumah Makmur, yang bertujuan menyediakan akses perumahan bagi golongan yang berpendapatan rendah, iaitu had pendapatan isi rumah di bawah RM5,000.00. Harga jualan untuk Skim Rumah Makmur bagi kediaman jenis Rumah Teres 1 tingkat bermula serendah RM80,000.00 seunit dan ini memberi peluang kepada lebih ramai rakyat Pahang untuk memiliki kediaman yang selesa. Pada tahun 2025 disasarkan penyiapan Rumah Makmur sebanyak 468 unit.

Tuan Yang di-Pertua, inisiatif-inisiatif program perumahan lain bagi memenuhi hasrat keperluan rakyat, Kerajaan Negeri Pahang telah meluluskan dan melancarkan beberapa program perumahan untuk rakyat seperti Rumah Penjawat Awam Pahang (RPAP), Rumah Rakyat Pahang, Rumah Mesra Pahang, Rumah Pahang di bawah Program Generasi Baharu Felda (PGBF), Perumahan Awam Kos Rendah (PAKR) secara sewaan atau jual beli dan Skim Rumah Pahangku. Sehingga kini Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, jumlah penyiapan rumah adalah sebanyak 15,742 unit dengan nilai pembangunan kasar adalah berjumlah RM1.52 bilion yang dilaksanakan oleh kerajaan negeri.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kerajaan negeri juga merafak sembah dan menjunjung kasih Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah Ibni Al-Marhum Sultan Haji Ahmad Shah Al-Mustain Billah di atas keprihatinan baginda bersama Presiden Emiriah Arab Bersatu (UAE), Sheikh Mohamed Zayed Al-Nahyan yang menyalurkan dana bagi menyediakan kediaman kepada golongan miskin tegar dan juga miskin bandar, melibatkan 790 unit Rumah Al-Sultan Abdullah (Ru'RASA) untuk makluman Dewan dan 121 unit Rumah kepada mangsa banjir dengan jumlah keseluruhan kos pembangunannya bernilai RM86.5 juta.

Kerajaan negeri juga sentiasa memberi fokus utama bagi membantu golongan sasar iaitu miskin tegar dan miskin bandar di negeri ini melalui Skim Rumah Rakyat Pahang (RRP). Skim ini mula dilancarkan pada tahun 2020 dan 2022 dengan kos pembinaan bernilai RM75,000.00 seunit dan rumah ini diberikan secara percuma kepada penerima-penerima yang layak untuk memastikan kehidupan mereka dengan lebih baik dan lebih selesa dan berkualiti bersama keluarga.

Yang Berhormat Tuan Dato' Sri... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, pemilihan peserta bagi Skim Rumah Bantuan Rakyat seperti Rumah Rakyat Pahang dan Rumah Al-Sultan Abdullah pemohon mestilah berdaftar di bawah eKasih dan diperakui layak melalui mesyuarat *Focus Group* Daerah di peringkat daerah di dalam negeri Pahang. Pemohon yang layak akan diangkat bagi mendapatkan kelulusan Pihak Berkuasa Negeri sebelum tawaran dikeluarkan oleh LPHP dengan kerjasama Pejabat Daerah dan Tanah. Pemohon akan dikenal pasti sama ada mempunyai tanah hak milik persendirian atau dibantu dengan diberikan tanah milik... tanah... diberikan milik atas tanah kerajaan. Untuk memastikan kelancaran proses ini melibatkan rundingan bersama kontraktor yang layak dan mengambil kira tempoh penyediaan seawal 16 minggu dan projek-projek ini akan dipantau secara rapi oleh Pejabat Daerah dan juga LPHP bagi memastikan pembinaan mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan sehinggalah pembinaannya selesai.

Bagi menjawab soalan YB ADUN Panching, kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM75 juta untuk pelaksanaan 1,029 rumah di bawah projek RRP dari Fasa 1 hingga Fasa 4 bermula pada tahun 2020. Peruntukan bermula daripada empat unit di setiap Dewan Negeri dan satu unit di setiap Parlimen sehinggalah pada September 2023. Tambahan kediaman dibuat sebanyak lapan unit di setiap Dewan Negeri dan satu unit di setiap Parlimen dan seterusnya satu... 100 unit untuk masyarakat Orang Asli. Sehingga kini 805 unit rumah RRP telah berjaya disiapkan dan projek ini akan diteruskan ke Fasa 5 dengan pembinaan 350 unit di seluruh negeri Pahang dan 120 unit di bawah ORACO untuk masyarakat Orang Asli. Terima kasih diucapkan kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri.

ADUN PANCHING – N.19 (YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA)

Terima kasih EXCO atas respon tadi. Cuma saya ada bila EXCO sebut tentang rumah RRP tadi. Pertamanya, tahniah kepada kerajaan negeri semakin bertambah pembinaan rumah RRP sebagai sebahagian daripada bantuan yang sangat baik kepada rakyat kitalah. Cuma soalan saya sekiranya rumah RP yang telahpun dibina, kemudian berlaku kerosakan. Contohnya baru dalam tempoh beberapa bulan duduk, contohnya ada keretakan. Saya ingat sesi lepas saya sebut satu rumah yang dibina dalam keadaan pintu tandas tak boleh ditutup, pintu bilik tak boleh ditutup, kemudian dinding retak. Dan pada waktu tu ada dah EXCO tak silap saya YB ape... YB Sim lah. YB apalah dah... Teruntum, dia dah pergi melawat juga. Tapi tak ada tindakan daripada pihak kerajaanlah. Jadi kesian mangsa. Mangsa tu orang miskin, orang susah dan memang tak mampu untuk dia membaik pulih rumah tersebut. Tentunya respon...

ADUN BEBAR – N.22 (YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, sesungguhnya pelaksanaan rumah ni di bawah Pejabat Daerah ni selalunya kita dipantau secara rapi oleh Pejabat Daerah di bahagian... Bahagian Kejuruteraan dan Pembangunan dan juga apatah lagi dengan

saya tak tahu masa tu waktu ada LPHP, ataupun Bahagian Perumahan, tetapi selalunya projek ini akan dikawal selia dan dipantau dengan rapi dan sudah tentu sekiranya berlaku sebegini dan baru siap mestilah kita mengambil kira untuk memperbetulkan keadaan yang terbabit supaya rumah tersebut dapat memberikan... objektifnya adalah untuk memberikan keselesaan kehidupan kepada rakyat. Selain itu, perkara seperti ini saya tak tahulah di mana itu YBnya atau masih berlaku lagi. Kita nak sekarang ni ada lagi ke rumah.

ADUN PANCHING – N.19

(YB TUAN MOHD TARMIZI BIN YAHAYA)

Rumah tu masih lagi diduduki. Tapi bagi saya dalam keadaan yang agak bahayalah sebab kita tengok ke atas tu retak makin... makin luas. Kalau tidak nanti, kalau kebetulan saya saya melawat, saya akan ambik ambik gambar dan saya kongsi dengan YB EXCO.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Nanti kita boleh pergi lawat bersama.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Speaker, satu soalan tambahan ataupun nak tanya celah ke.. apa ni? Saya akui jugalah di kawasan saya tu bahawa pembinaan dan juga projek Rumah PR1MA ni kemajuan dia agak *slow*. Namun begitu, alhamdulillah dengan penekanan demi penekanan yang diberikan oleh pihak kerajaan negeri nampak pembinaan semakin positif dan banyak Rumah PR1MA di Rompin sebagai contoh, dah mula menunjukkan tapak pembinaan tu dah *diclear* dan sebagainya. Soalan saya, saya nak tanya iaitu adakah projek Perumahan PR1MA ni masih dibuka ruang di Pulau Tioman sebab sekarang ini di Pulau Tioman, contohnya di Kampung Juara dan juga Kampung Genting serta Kampung Mukut. Memang ada keperluan untuk rumah-rumah seumpama ini. Jadi adakah perancangan kerajaan negeri sekiranya ada permohonan di sebelah pulau ini dapat dipertimbangkan. Dan yang keduanya dalam ucapan EXCO ataupun kerajaan negeri. Wakil kerajaan negeri ada menyatakan tentang solar. Saya sangat tertarik kerana di Pahang ini banyak projek-projek PR1MA. Di mana sekiranya *solar system* itu diwujudkan di atas bumbung-bumbung perumahan PR1MA ini adalah satu inisiatif yang baik... pada perkiraan saya, terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Ada soalan dok, yang solar...yang solar

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Solar. Maknanya adakah keperluan tersebut boleh dipertimbangkan ataupun dilaksanakan pada masa akan datang untuk kebaikan penghuni-penghuni atau pembeli Rumah PR1MA tersebut, terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Tuan Yang di-Pertua, menyentuh tentang pembangunan Rumah PR1MA. Banyak dilaksanakan di Rompin dan juga kerajaan telah menimbangkan dan telah meluluskan untuk pelaksanaan Rumah PR1MA di... juga di Pulau Tioman, di Kampung Tekek yang seluas 120 ekar dan kini dalam proses Kebenaran Merancang. Jika diluluskan, projek tersebut mungkin akan dilaksanakan di Pulau Tioman untuk memberikan lebih keselesaan-keselesaan kepada penduduk-penduduk di Pulau Tioman. Dan menyentuh tentang solar. Tapi Yang Berhormat Yang di-Pertua, soalan dia pun dah 2 minit 3 minit masuk tambah sikit lagi. Menyentuh tentang solar ni, kita sedang dalam sedang memperhalusi antara kerjasama Kerajaan Negeri Pahang dan juga TNB untuk meletakkan solar di atas bumbung rumah dan jika kita dapati kesesuaian dan kita akan membawa kepada Lembaga Hartanah dan Perumahan... kepada Lembaga... Lembaga Hartanah dan Perumahan untuk di... mendapat kelulusan. Jika dibenarkan, kita akan laksanakan kuasa solar di atas bumbung rumah Rumah PR1MA kita ini bagi mengurangkan kos pembayaran bulanan elektrik kepada penghuni-penghuni Rumah PR1MA dan saya sambung. Dan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Boleh mencelah sikit. Yang Berhormat

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Dah macam mana. Okey-okey sila, sila

ADUN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Okeylah kita ikut Dato' Sri Speaker kata alang-alang panjang, panjang teruslah. Haha. Saya tertarik dan juga tahniah kepada kerajaan atas penjelasan diberikan tentang skim-skim perumahan ini dan kita lihat kerajaan begitu komited membelanjakan lebih RM1.5 bilion dalam tempoh yang panjang ini. Membina 15,000 unit rumah. Cuma saya nak bertanya ada tak cadangan pihak kerajaan untuk menilai semula terutamanya Rumah PR1MA. Rekabentuk Rumah PR1MA itu sendiri kerana ianya dilihat sebagai membebankan kerajaan dari sudut kewangan. Rumah PR1MA ni dia terlalu murah dijual RM150,000.00. Semi-D rumah berkembar. Dan kemungkinan ini antara punca kenapa kelewatan berlaku kerana pemaju mungkin tidak berupaya untuk nak menyerap kos pembinaan yang tinggi sekarang, sebab jualan dia hanya RM150,000.00 harga rumah tersebut. Ada tak cadangan pihak kerajaan. Ini pandangan saya dan boleh dipertimbangkan jika sesuai supaya buat rumah Teres PR1MA, jadi satu jimatkan ruang daripada semi D, kita akan dapat tambah bilangan rumah, unit dan dia akan menjimatkan kos. Jadi, dia akan memberikan lebih ruang kepada rakyat untuk nak... nak memiliki rumah dan juga mengurangkan tahap kelayakan tersebut kepada kadar yang sepatutnya bawah kepada pendapatan sederhana daripada pendapatan tinggi, Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Yang Berhormat Yang di-Pertua, sebagaimana saya nyatakan sebelum ini. Ada yang pendapatan isi rumah RM10,000.00, ada pendapatan isi rumahnya RM5,000.00. Kadang-kadang yang RM10,000.00 ini ingin juga rasa nak duduk rumah macam Semi-D kan?. Kadang-kadang ada yang umur... yang RM5,000.00 ni nak juga duduk rumah teres yang tak mampu dimiliki. Sebab tu ada kita ada teres, ada rumah Semi-D, ada rumah teres. Rumah teres yang kita laksanakan Skim Rumah Makmur tadi berharga RM80,000 dan rumah Semi-D ni dengan harga RM150,000.00 dan pihak LPHP juga sentiasa memperhalusi tentang reka bentuk di mana kita nak tengok dari segi *quantity survey* atau QSnya harga. Dalam harga itu, kita sentiasa meneliti tentang aspek-aspek untuk pembinaan sebuah rumah PR1MA Pahang ni, berapa luas lantai dia, berapa tinggi dia, atap jenis apa, longkang jenis apa, jadi keluasan macam mana. *Finishing* ni macam mana, ya.

Jadi kita sentiasa... saya telah meminta supaya pihak LPHP sentiasa mengkaji kalau boleh dengan kos yang paling efektif untuk melaksanakan sesebuah rumah. Dan juga kita mesti mencari pembekal-pembekal yang berupaya untuk membekalkan bahan mentah yang harganya boleh rendah untuk sama-sama kita memastikan rumah ini dapat dilaksanakan dengan lebih banyak lagi untuk negeri Pahang supaya membolehkan rakyat memiliki lebih banyak rumah, tiap-tiap yang tiada rumah ni. Itu hasrat kita LPHP. Boleh ye. Ada soalan tambah.

Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih saya nak ucapkan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana dalam pelaksanaan RRP pada tahun 2025 telah meluluskan peruntukan pembinaan sebanyak 350 unit RRP Fasa 6 yang akan dilaksanakan dengan melibatkan kos pembinaan sebanyak RM28.7 juta termasuk pembelian barangan kelengkapan elektrik melalui peruntukan LPHP dan sokongan peruntukan sebanyak RM9.45 juta daripada kerajaan negeri yang merangkumi subsidi sebanyak RM25,000.00 dan subsidi perabot sebanyak RM2,000.00 per... setiap rumah. Pada masa sama, kerajaan negeri turut meluluskan peruntukan yang berjumlah RM9.84 juta bagi tujuan pelaksanaan pembinaan sebanyak 120 unit khusus untuk masyarakat Orang Asli dalam negeri Pahang.

Alhamdulillah, sebagai langkah penambahbaikan, kerajaan negeri telah meluluskan kenaikan kos pembinaan bagi setiap rumah di bawah program ini daripada RM75,000.00 seunit kepada RM80,000.00 seunit yang merupakan keprihatinan dan usaha kerajaan negeri untuk membantu kontraktor-kontraktor dalam menangani kenaikan harga barang serta menyiapkan kerja-kerja pembinaan rumah tersebut dengan sempurna dan berkualiti. Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan ADUN Jengka, setiap unit Rumah Rakyat Pahang (RRP) yang dibina adalah mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan oleh Jabatan Kerja Raya dengan harga yang telah diselaraskan dan ditetapkan oleh kerajaan negeri.

Sehingga kini, kerajaan negeri tidak menerima sebarang aduan daripada penerima-penerima RRP mahupun dari mana-mana jabatan. Walau bagaimanapun, sekiranya terdapat sebarang aduan atau isu-isu yang timbul pada masa hadapan, pihak yang terlibat bolehlah terus menghubungi LPHP melalui talian *hotline* 019-9004777. Ambillah nombor ni. Macam YB Sim jugak mana, hilang. Nombor, bukan nombor saya. Nombor *hotline* 019-9004777... 09-5512777... 09-5512888. Atau melalui e-mel rasmi, lp_hppahang.gov.my.

Kerajaan negeri akan memastikan sebarang tindakan yang sewajarnya dapat diambil segera demi kepentingan rakyat dan kelancaran pelaksanaan projek ini. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kerajaan negeri turut mengambil berat dan memahami akan cabaran dan kesukaran yang dihadapi untuk memiliki hartanah sendiri disebabkan harga rumah yang tinggi di pasaran dan kos sara hidup yang meningkat. Justeru itu, kerajaan negeri telah meluluskan Skim Rumah Mampu Milik yang baharu. Yang pertamanya, untuk makluman Dewan, Skim Rumah Penjawat Awam Pahang yang telah diluluskan pada tahun 2023.

Jenis kediaman yang ditawarkan adalah jenis rumah teres satu tingkat, rumah teres dua tingkat, rumah berkembar satu tingkat, rumah sesebuah satu tingkat. Harga jualan bermula daripada RM120,000.00 hingga RM450,000.00. Kerajaan negeri telah meluluskan cadangan tapak di daerah Kuantan, Maran, Pekan dan juga Rompin. Yang kedua adalah Skim Rumah Mesra Pahang. Merupakan kediaman jenis rumah sesebuah satu tingkat yang ditawarkan kepada pemohon yang mempunyai tanah hak milik atau mendapat kebenaran daripada pemilik tanah. Skim ini telah diluluskan pada tahun 2022 dan kos pembinaan adalah sebanyak RM75,000.00 seunit dan kerajaan negeri memperuntukkan subsidi RM15,000.00 seunit dan baki beza iaitu RM60,000.00, pemohon mestilah mendapat kemudahan pinjaman daripada institusi kewangan.

Skim Rumah Pahangku merupakan skim rumah yang dilaksanakan oleh syarikat pemaju swasta di atas tanah milik persendirian dengan keluasan pembangunan tidak kurang daripada 10 ekar dengan harga jualan bagi rumah teres satu tingkat tidak melebihi RM220,000.00 seunit. Ni skim rumah yang YB tanya tadilah. Skim Rumah Pahang Ku yang tanahnya tak kurang daripada 10 ekar dan pemaju swasta dan skim ini baru diluluskan pada tahun ini dan sebanyak 5,000 unit rumah di bawah projek perintis yang akan dibangunkan di tanah seluas 500 ekar di Penor, Kuantan. Dah banyak orang dah daftarlah Yang Berhormat Yang di-Pertua, 3,000 dah tengok orang daftar nak rumah tu.

Jadi kalau nak rumah kena daftar cepatlah sebab dah nak mula dah. Dan yang keempat adalah Skim Rumah Pahang yang merupakan pembangunan kediaman jenis rumah teres satu tingkat dibangunkan di kawasan gugusan FELDA dan ditawarkan kepada peserta generasi baru FELDA yang tinggal di kawasan gugusan yang sama dan mereka tidak memiliki apa apa tanah dan rumah. Harga jualan yang ditawarkan bermula daripada RM120,000.00 seunit. Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan Kuala Sentul...

**AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN HARIS SALLEH BIN HAMZAH)**

Saya nak celah sikit... tanya sikit. Tuan Speaker, objektif utama pembinaan rumah-rumah dan skim-skim ditawarkan ialah untuk generasi kedua dan kebanyakan generasi kedua yang memohon pinjaman daripada institusi kewangan ni mereka yang tidak cukup sifatnya, jadi tak lulus pinjaman tu. Jadi adakah sebarang skim yang ditawarkan oleh kerajaan seperti skim jaminan kerajaan ataupun sebagainya untuk membantu orang-orang muda ini untuk memohon... untuk memiliki rumah. Itu saja, terima kasih.

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)**

Ada lagi? Ada?. Kerajaan negeri tak jamin lagi sementara ni. Nanti saya bagi jawapan.

Saya tak pasti nak jawab apa, jawapan tak pasti. Susah sikit nak jawablah. Nanti saya akan cari jawapan dan akan beritahu secara bertulis. Bagi menjawab soalan YB ADUN Kuala Sentul, kerajaan negeri telah bersetuju dengan cadangan pihak FELDA dan pemaju bagi melaksanakan pembangunan 10 tapak Rumah Pahang pada 17 Ogos 2022. Dan LPHP mengambil inisiatif yang proaktif dengan mengadakan mesyuarat pemantauan secara berkala pada setiap bulan yang melibatkan semua agensi teknikal bagi memastikan projek Rumah Pahang ini dapat disiapkan dan diserahkan kepada pemohon pemohon. Tiga tapak projek Rumah Pahang telah di meterai perjanjian pada tahun 2023 dalam tempoh pelaksanaan antara tiga hingga lima tahun. Bagi menjawab YB ADUN Panching, Perumahan Bukit Rengin Damai bukanlah di bawah seliaan kerajaan negeri.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ya. Yang Berhormat.

ADUN KUALA SENTUL – N.25 (YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

Berkenaan dengan Rumah Generasi Kedua yang dibagitau tadi. Ya saya ada kelulusan daripada LPHP pada tahun 2022. Sebab tu saya cakap hari tu dah 2 tahun saya bercakap pasal ni. Nanti... Nanti dulu... bagi saya cakap dulu. FELDA serahkan kepada... FELDA serahkan kepada kerajaan negeri pada 2021. Jadi pada 2022 LPHP beri apa ni... surat tawaran kepada KMDI. Jadi tahun 22 projek tu dimulakan oleh KMDI. KMDI memberi... memulakan kerja pada awal tahun 2022, dalam bulan 3... bulan 4 macam tulah. Kontraktor-kontraktor ini mendapat *award* daripada KMDI dan dijangka siap dalam masa 18 bulan. Ya, dalam masa 18 bulan...er... tahun 22, hujung tahun 22 baru saya jadi ADUN. Kali pertama saya bawak masalah ni pada bulan 5, Mesyuarat Mesyuarat Pertama Penggal Ke-2, er... bulan 5 tahun lepas lah. Er... projek tu masih tak berjalan sebab saya pergi ke *site* dia memang tak berjalanlah dari projek di Jengka 1. Jadi, er... sehingga ke hari ini seperti yang saya bagitau, projek tu masih... masih tak bergeraklah. Memang ada pergerakan, pergerakan yang orang pergi bersihkan, potong rumput macam dua minggu sebelum dewan ni pun saya pergi tengok, ada satu kontraktor buat... macam buat longkang. Bila saya... saya bertanya kepada kontraktor tersebut, saya telefon bos dia, cakap bila mula kerja ni, dia cakap minggu lepas. Jadi, saya tanya minggu lepas mula, bila siap. Minggu depan. So takkan tiga minggu tu untuk *clear*kan semua. Jadi, er... projek tu masih terbengkalailah. Dan jawapan daripada LPHP untuk projek Jengka 1 ni, dijangka siap pada April 2024. Sekarang ni dah bulan Disember. Jadi, itu yang saya nak... nak... nak maklum kepada pihak kerajaan er... sama ada kerajaan betul-betul tengok ke *site* ni, ataupun mendapat laporan yang... yang tak betullah daripada pemaju.

Sama juga er... Jengka 11 dan Sungai Retang. Tadi jawapan daripada YB EXCO FELDA berkenaan dengan soalan diajukan oleh YB Jengka er... projek siap dalam 70% dan ditawarkan kepada pembeli dalam lebih kurang 68 penerima tawaran. Dan projek tu sekarang dah diberhentikan oleh kontraktor yang membuat projek tu. Jadi, saya nak mohonlah kalau boleh YB EXCO bagitau perkara yang sebenar supaya masyarakat tahu, pembeli-pembeli ni tahu. Sebab pembeli-pembeli ni ada yang dah terima tawaran macam di Jengka 11, 15 pembeli dah mendapat tawaran dan mendapat kelulusan daripada bank. Di Sungai Retang, 11 pembeli mendapat tawaran daripada bank. Jadi, ini masalah kepada pembeli nanti, apabila er... projek ni tak jalan, *loan* dia berjalan. *Intrest* kena bayar, rumah tak siap. Jadi itu maksud saya, mohon penjelasan daripada Yang Berhormat... Yang Berhormat er...

YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Habis dah?

Tak... Yang... Tuan di-Pertua,

Saya, begitu apa, terharulah dengan keprihatinan Yang Berhormat daripada apa... daripada Kuala Sentul ini. Sebenarnya, bila bercakap mana macam pihak kerajaan ni seolah-olah macam kita tak prihatin tentang rakyat. Tak jangan jangan cakap macam itulah kita ni kita bercakap benda yang betul kita nak melaksanakan

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

YB saya.

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)**

Duduk, duduk sekejap, duduk. Kita ni wakil kerajaan ni kita mengambil tahu dan kita memerhati dengan serius tentang pelaksanaan projek yang dilaksanakan untuk rumah PDPF ni. Dan kita mengambil alih projek yang terbengkalai itu daripada yang kerajaan persekutuan dan kita mengambil inisiatif ini kerana kita melihat benda itu terbengkalai dalam negeri kita dan kita nak cuba baiki supaya dia tak merugikan, pembaziran.

**ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)**

Minta maafilah ye. Saya faham.

**ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)**

Sekejap, sekejap, nantilah, duduk dulu, sabar saya bagi nanti. Jadi kita nak ambik... saya nak... kita tak ambil, kita kalau kita buat projek baru senang. Tapi ni projek yang dah separuh siap. Terbengkalai dan kita nak baik pulih dan kita nak menyiapkan daripada orang lain yang buat, dulu daripada... luar daripada negeri Pahang, kerajaan pusat yang buat, FELDA yang buat, jadi kita terpaksa ambil alih, untuk menyelesaikan kemelut yang dihadapi oleh yang tak ada pembeli lagi pun.

Jadi, kita nak siapkan rumah ni, dan kemudian kita nak memantau secara rapi supaya projek ini dapat disiapkan dan tindakan yang berpatutan akan diambil oleh LPHP ni, melalui Lembaga LPHP. Bukan kita sewenang-wenang kita cakap tak boleh siap dan turun padang. Saya pun turun, saya pun tengok. Kalau saya pun tengok, kadang-kadang benda tu potong rumput ke apa, tapi kita mesti mengambil tindakan yang bersesuaian mengikut lunas undang-undang. Jadi kalau kita tengok ni ada yang dah siap 65%, ada yang dah siap sampai 70%. Ada yang dah siap sampai ye, makna perjalanan pun ada dan masih dalam perjanjian. Jadi, pihak Yang Berhormat, saya mintak supaya... supaya kita diberi... kerajaan diberikan untuk... peluang untuk melaksanakan projek ini sampai siap. Dan Lembaga Perumahan dan bertanggungjawab untuk melaksanakan projek ini. Diberi mandat setelah diluluskan oleh kerajaan negeri. Itu peranan LPHP. Kita bukan nak cari cerita, banyak cerita ni

kalau yang *detail-detail* tu kita boleh atur mesyuarat di pejabat, bersama Yang Berhormat datang bincang bersama-sama dengan LPHP, boleh Yang Berhormat?

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

YB, saya mewakili rakyat di Kuala Sentul dan satu projek tu memang er... masih sampai hari ni, tak bergerak. Geraklah macam seperti yang YB cakap. Tapi, masalah sebenar er... ni er... YB, kalau mengikut er... apa ni er... tawaran daripada LPHP, KMDI ni sepatutnya mendapat Kebenaran Merancang dalam masa 1 tahun. Tapi sekarang ni dah lebih 2 tahun. Jadi, kerja-kerja tak boleh dijalankan sebab ada masalah hari tu er... Majlis Daerah Maran pun mendenda er... apa ni, memberi denda kepada pemaju ni sebab buat kerja tanpa kebenaran. Jadi, semua masa tu diberhentikan projek. Jadi untuk mulakan semula tu er... sehingga kini tak nampaklah kecuali 2 kawasan tu je lah. Jengka 11 dan er... Sungai Retang. Dan... dan Sungai Retang sekarang mempunyai masalah yang sama. Itu... itu aje. Saya nak menyampaikan apa yang er... er... rakyat di kawasan saya yang menunggu dah lama ni. Bila saya pergi melawat kawasan tu pergi turun ke kawasan, diorang tanya bila nak siap YB, bila nak siap. Jadi, saya nak menyampaikan dan saya dah mencari apa sebab- sebabnya. Itu yang saya sampaikan kepada kerajaan. Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Yang di-Pertua, Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya berterima kasih kepada YB, semua ni, semua ni bekerja untuk rakyat. Semua pun ambik tahu tentang masalah rakyat YB, jadi kita sebenarnya, bila kita ada... ada masalah seperti itu, kita jangan duduk di luar, kita datang berjumpa dengan LPHP berbincang dan baru kita sampaikan maklumat yang tepat kepada rakyat. Jangan kita cakap rakyat ini tak boleh, semua kerajaan Pahang buat semua tak betul ni. Jangan macam tu, sebab kita sekarang dalam proses untuk membaik pulih projek yang terbengkalai. Dan kita sudah, sudah pasti kita tak dapat kita tak,,, taklah kita menganggap semuanya indah belaka. Kadang-kadang, siapa-siapa pun ada masalah projek di mana-mana pun ada masalah, ada EOT, *essential of time* macam-macam sampai 7,8 EOT sampai tahun depan bagi EOT pun ada lagi. Tapi ni projek perumahan yang kita saya yakin, dengan diterajui oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, bersama dengan Ketua Pegawai Eksekutif dan kakitangan telah mampu, telah menunjukkan banyak projek-projek yang telah kita betulkan, yang akan disiapkan, yang telah berjalan dengan baik ni dan saya yakin projek ini akan dapat diselesaikan secara mengikut lunas undang-undang dan proses-proses yang ditetapkan oleh peraturan.

Jadi kita kena ikut peraturan. Tak, tak boleh kita cakap main tangkap... tangkap muat je. Jadi turun tengok tak jalan, tak boleh jangan beli. Nanti, tapi tetap projek ni kita akan laksanakan. Kerana kita telah janji untuk menyiapkan projek ni, dan kita tengok apa yang akan dilaksanakan dan kita sentiasa memantau, tiap-tiap bulan kita mesyuarat ni, tentang untuk melihat tentang apa yang telah *progress-progress* yang telah dilaksanakan di tapak. Jadi YB, saya mintak kita teruskan kalau tidak saya banyak lagi ni, tebal, esok-esok pagi ni banyak lagi ni.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cukup-cukuplah saya rasa...

ADUN KUALA SENTUL – N.25
(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

YB bangun 8 kali, jap saya bercakap sekali je, sikit je.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat, Yang Berhormat, sila duduk, sila duduk, sila duduk.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Nanti, nanti bincang luar mahkamahlah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ye.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Bagi lah saya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat er... masa dah

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Aik...ini dah bercakap 20 minit macam mana

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ye. Tapi sekarang er... Yang Berhormat dan gulung, er... er... mengambil masa 42 minit.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Tak, bukan 42 minit, Tuan Yang di-Pertua, bertanya paling lama.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ye. Takpa-takpa saya, saya bagi sedikit masa lagi kepada Yang Berhormat.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Ni dalam 20 minit lagi ada.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Takpa...

Saya... saya okey tapi yang lain. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Okey. Saya nak menjawab soalan ADUN-ADUN yang mana yang ada jawab... yang nak minta kan tadi...

ADUN KUALA SENTUL – N.25

(YB DATO' JASRI BIN JAMALUDIN)

YB sikit je. Saya nak tutup je...

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Saya nak cerita pasal PAKR tadi dah cukup... cukuplah Yang Berhormat... dah... yang KMDI ni kita akan pantau dan kita telah laksanakan. Kerajaan negeri akan memantau dengan teliti projek yang dilaksanakan untuk FELDA ni. Itu komitmen kerajaan negeri ya. Takkan saya nak suruh YB daripada FELDA pula jawab. Takkan saya nak suruh... mana dia keluar... takkan nak suruh daripada YB Kemayan jawab... yang orang duduk FELDA. Tapi saya nak... nak *cut short*lah. Saya nak beritahu tentang maklumat tadi soalan daripada Panching ma... Bukit Rengin ni, er... boleh... boleh ya... nantilah bincang kemudianlah er... perumahan er...

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

Perumahan kos er... rendah PAKR di bawah seliaan kerajaan negeri adalah PAKR Bukit Rengin Aman yang merupakan salah satu pembangunan rumah kos rendah bagi golongan B40. Di peringkat awal pembangunan ini melibatkan pembinaan unit rumah teres sebanyak 2,000 unit dan walau bagaimanapun 8... 800 unit telah siap dibina dalam fasa pertama dan baki 1,200 unit telah dikategorikan sebagai terbengkalai dan berdasarkan 800 unit yang telah siap, sebanyak 672 unit telah diberikan tawaran kepada golongan sasar. Manakala baki 128 unit perlu dibaikpulih akibat daripada bencana banjir. Terdapat beberapa siri perbincangan telah diadakan oleh pihak LPHP dan pemaju yang berminat untuk meneruskan projek dan membantu kerajaan negeri menyalakan projek yang terbengkalai ini.

Cadangan yang diterima masih diperhalusi oleh kerajaan negeri dan LPHP dan terdapat beberapa pencadang yang berminat dalam meneruskan projek tersebut. Insya-Allah. Bagi menjawab soalan... menjawab YB ADUN Chenor, kerajaan negeri bersetuju melantik agensi pelaksana... kerajaan negeri setuju melantik Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, PKNP sebagai agensi pelaksana untuk memulihkan projek PAKR Chenor sebanyak 186 unit. Untuk pengetahuan Ahli Dewan, Kebenaran

Merancang telah diluluskan oleh Majlis Daerah Maran pada September 2024 dan kerja-kerja pembinaan telah mula dilaksanakan di tapak pada November 2024. Sasaran penyiapan sepenuhnya projek ini pada suku pertama tahun 2026. Kerajaan sentiasa komited dalam menjayakan projek ini.

Kerajaan Negeri Pahang juga akan melancarkan satu projek Pangsapuri Pahang khas kepada golongan muda yang baru memulakan kerjaya dan juga yang mula mendirikan rumah tangga. Kerajaan negeri amat prihatin dalam memastikan kebajikan semua lapisan generasi di negeri ini terus terpelihara. Sehubungan itu, pelaksanaan projek-projek pembangunan akan diperluaskan ke setiap daerah negeri Pahang dan bagi menjawab YB ADUN Kuala Sentul, LPHP mengambil maklum akan cadangan yang diutarakan untuk mengadakan pembinaan Pangsapuri Pahang di kawasan FELDA. LPHP masih dalam tindakan penyediaan dasar Pangsapuri Pahang bagi golongan-golongan anak-anak Pahang.

Yang Berhormat... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

Saya... saya ingin merakamkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah meluluskan peruntukan sebanyak RM2.5 juta kepada Jabatan Perhutanan Negeri Pahang bagi kempen penanaman 100 juta pokok. Termasuklah Program CEPA iaitu *Communication, Education and Public Awareness*, Pewartaan Hutan Simpan Kekal Baharu, Geran Penyelidikan dan Program *Buyback Guarantee* dengan izin ya... Tuan Yang di-Pertua, Tapak Semaian Orang Asli Negeri Pahang dalam usaha kita untuk memelihara alam sekitar. RM2 juta turut disediakan bagi Projek Penilaian Biodiversiti Rizab Harimau Al-Sultan Abdullah. Kajian Kepelbagaian Tasik Bera, Program Saintifik Kepelbagaian Biologi Genetik serta Projek Pembangunan Pusat Pangkalan Data Sumber Biodiversiti.

Untuk makluman Dewan, Kerajaan Negeri Pahang telah menubuhkan Majlis Biodiversiti Pahang (MBP) pada tahun 2022 sebagai agensi negeri yang bertindak sebagai penyelaras aktiviti-aktiviti penyelidikan dan penggunaan berterusan sumber-sumber biologi dan biodiversiti dalam negeri Pahang. MBP juga merupakan agensi kerajaan negeri yang pertama ditubuhkan di Semenanjung Malaysia bagi memperkasakan tindakan pemuliharaan biodiversiti. Sejak penubuhan biodiversiti sehingga kini telah menerima... telah menerima dan melaksana penilaian terhadap 81 permohonan kajian akses Biodiversiti dalam negeri Pahang dari pelbagai agensi-agensi, institut pengajian tinggi dan pertubuhan-pertubuhan serta merekodkan beberapa penemuan spesies-spesies baru yang merupakan khazanah yang tidak ternilai yang perlu kita pelihara bersama di dalam negeri kita ini. Antaranya kita menemukan er..

Tuan Yang di-Pertua.

Spesies halia baru yang kita namakan *Zingiber Zulkifliana* [Ahli Dewan ketawa] pernah dengar... *Zingiber Zulkifliana*... macam nama Dato' Sri Setiausaha Kerajaan Negeri... *Latin*... dalam *Latin* er.. halia ni... tapi Dato' Sri Yang di-Pertua boleh tanya nanti ni *special* nama ni... sebab dia spesies baru dinamakan *Zingiber Zulkifliana* dia sama dengan nama Dato' Sri SS dan yang keduanya, *Presbytis Femoralis* ni... sejenis er... makhluk ni binatanglah ya, Lotong Cenekah. Kalau kita orang Pahang ni Cenekah, ada Cenekah tak YB Tras... ada Cenekah.

ADUN TRAS – N.07

(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Betul... betul.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Tapi dia ditemui baru ni daripada Universiti Tun Hussein Onn Malaysia. Maknanya yang baru jumpa di Tasik Chini, Pahang. *Mastigopelma Latiffiana*. YB Cheka tahu benda ni [Ahli Dewan ketawa] ini lumut... lumut... sejenis lumut hati...lumut ni dijumpakan di Mossy Forest, Cameron Highlands, dia unik, maknanya benda yang unik-unik ni nanti dia akan satu menjadi sumber tarikan baru kepada negeri Pahang. Lotong Cenekah ni orang nak pergi tengok, YB Chini ni esok nanti kena tengok YB Chini... mana dia... gi tengok dah... Dia kena jaga Lotong Cenekah ni. Di er... Cameron Highlands pun kena jaga, di Rompin ni jangan suka kat Rompin, Tioman kena tengok ni... sebelah saya kena tengok kena jaga ni baik-baik supaya akan menjadi sumber tarikan baru dalam negeri Pahang.

Tuan Yang di-Pertua.

Untuk makluman, Jabatan Alam Sekitar di negeri Pahang ni kita bertanggungjawab. Jabatan Alam Sekitar memantau 86 sungai di 9 lembangan dengan 192 stesen pemantauan kualiti air sungai di tiap-tiap sungai tu ada stesen pemantauan kualiti air ni dan daripada jumlah sungai yang dipantau semuanya berada dalam kategori Kelas 1 hingga Kelas 3 dan kita semua sudah mestilah berasa bangga dengan negeri Pahang kerana negeri Pahang ni tidak ada kelas sungai yang berada pada Kelas 4. Maknanya air Sungai Pahang ni adalah sungai yang terkawal dan apa yang membanggakan lagi, ada juga sungai daripada Kelas 3 sampai naik ke Kelas 2 pula lebih bertambah baik di mana iaitu di Sungai Panjang dan juga Sungai Tonggak yang kedua-duanya berada di Sungai Balok daerah Kuantan kawasan YB Beserah.

Tuan Yang di-Pertua.

Untuk meningkatkan lagi kualiti air bagi daerah Cameron Highlands, Raub, Lipis dan Jerantut. Kita juga berterima kasih kepada kerajaan negeri kerana telah memperuntukkan sejumlah RM235,000.00 bagi penyelenggaraan sistem pemantauan kualiti air secara automatik. Selain itu juga, sistem pemantauan kualiti air automatik telah... telah disediakan di Sungai Balok, Kuantan. Dalam konteks yang lebih luas bagi memulihkan kualiti air sungai-sungai di negeri Pahang termasuk Sungai Balok. Kerajaan Negeri Pahang dengan kerjasama Jabatan Alam Sekitar, Jabatan Pengairan dan Saliran, Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara, Indah Water Konsortium, Badan Kawal Selia Air dan PBT telah mengambil langkah-langkah yang proaktif dan berkesan untuk memastikan kualiti air sungai di negeri Pahang berada dalam keadaan terkawal dan... dan melaksanakan pembangunan mampan bagi memastikan dan memastikan zon-zon penampungan sungai mengikut garis panduan yang ditetapkan dan meningkatkan lagi penguatkuasaan punca pencemaran air, mengetatkan lagi perundangan berkaitan pencemaran air sedia ada seperti pindaan terhadap Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 yang diwartakan pada 6 Jun 2024 dengan menambahkan lagi jumlah nilai kompaun dan denda kesalahan pencemaran air selain promosi kesedaran dan pendidikan masyarakat.

Bagi kes-kes pencemaran sungai sepanjang tahun 2024 Negeri Pahang, JAS telah mengambil tindakan 14 kompaun dan satu tindakan mahkamah di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 termasuklah di Sungai Balok. Saya berharap dengan penjelasan di atas dapat menjawab persoalan-persoalan yang telah dikemukakan daripada ADUN er... kawasan Beserah.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat boleh gulung.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Okey er... sikit lagi. Saya nak sentuh tentang... daripada Semantan, yang ada membawa berkenaan dengan penubuhan Koridor Utiliti Negeri Pahang. Tuan Yang di-Pertua, telah menubuhkan Koridor Utiliti Pahang sebagai agensi permohonan setempat (OSC) dengan izin Tuan Yang di-Pertua, bagi permit pengorekan dan pemasangan utiliti oleh mana-mana penyedia utiliti seterusnya menyelaraskan prosedur permohonan dan kelulusan permit kerja di antara penyedia utiliti dan pihak berkuasa melulus JKR, PBT dan JPS serta membangunkan yang penting adalah pangkalan data utiliti negeri Pahang yang kita namakan geospatial dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Dewan, Negeri Pahang bukanlah satu-satunya negeri yang mempunyai agensi koridor... koridor utiliti ni. Yang pertamanya, Negeri Terengganu, Koridor Utiliti Teknologi Terengganu. Yang kedua, Kedah, Utiliti Infra Darul Aman. Ketiga Selangor, Koridor Utiliti Selangor. Keempat, Johor, Koridor Utiliti Johor (KUJ), Perak, Koridor Utiliti Darul Ridzuan. (KUP) Pahang, kita akan memastikan setiap penyedia utiliti mematuhi segala syarat garis-garis panduan pihak berkuasa yang melulus. Sebagai contoh, JKR dan PBT bagi semua permohonan-permohonan pemasangan utiliti. KUP adalah sebagai pemudah cara bagi proses permohonan korek gali utiliti dan ini membantu untuk mempercepatkan lagi proses kelulusan permit kerja serta menjimatkan masa, tenaga dan juga kos kepada pemohon.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Selain daripada itu, KUP juga dibenarkan mengenakan caj perkhidmatan yang sebahagiannya dikembalikan kepada kerajaan negeri dalam bentuk royalti dan sumbangan secara tahunan. Kaedah ini juga terpakai di negeri-negeri lain yang mempunyai agensi-agensi penyelaras utiliti sebagaimana yang saya sebutkan tadi. Saya berharap penjelasan ini dapat sedikit sebanyak dapat menjawab persoalan-persoalan yang telah dikemukakan oleh YB ADUN kawasan Semantan. Yang Berhormat Tuan Yang Dipertua

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila Yang Berhormat.

ADUN KUALA SEMANTAN – N.32

(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)

Terima kasih kepada wakil kerajaan yang menjelaskan tentang KUP ini. Saya bertanya ni sebab saya sebelum ini berada dalam industri yang sama dan saya memahami apa yang saya nak sampaikan di sini sebenarnya supaya peranan KUP itu dipastikan berada pada tahap yang terbaik dan efisien. Sebab caj-caj yang dikenakan kepada penyedia utility, kepada kontraktor, kepada pemaju perumahan. Caj ini kadangkala agak tinggi dan akhirnya akan dikenakan balik kepada pengguna secara mudahnya. Jadi, kadang kala berlaku. Saya lihat ini dua, tiga kali juga berlaku. Pelan utiliti yang telah pun disahkan oleh pihak koridor utiliti ni apabila pihak-pihak berkenaan membuat kerja. Masih lagi berlaku kemalangan yang menyebabkan penyedia utiliti

terpaksa menanggung kos penyambungan semula dan sebagainya yang meningkatkan kos projek itu sendiri dan akhirnya kena pada pengguna secara tidak langsung. Ini yang saya maksudkan dan antara tujuan penubuhan koridor utiliti adalah untuk memastikan pengkalan data *utility mapping* ini dengan izin berada dalam keadaan yang senantiasa tersedia dan baik supaya setiap kali berlaku kerja pengorekan, maka pihak-pihak yang terlibat ini. Dia boleh merujuk kepada pengkalan data yang sama tidak berulang-ulang. Tapi apa yang berlaku kadangkala buat di tempat yang sama pun masih berlaku kemalangan yang sama, masalah yang sama. Ini acap kali berlaku sebenarnya dalam sejarah pengorekan utiliti ni. Terima kasih Tuan Speaker dan juga terima kasih kepada wakil kerajaan.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Terima kasih kepada ADUN Semantan, yang sebenarnya Tuan Speaker, kalau nak cakap pun tak sedap jugaklah kan. Yang sebenarnya koridor utiliti kita yang antara negeri-negeri yang paling rendah kitalah, yang paling... caj paling sikit kita. Yang dicaj tu Terengganu, Kedah, Selangor, Johor, Perak yang paling rendah kita. Dan sepatutnya *mapping* ini dah lama berlaku tetapi kita terpaksa menubuhkan KUP ini sebab kita nak penambah baik. Kita nak memastikan *mapping utility* negeri Pahang ni dapat dilaksanakan dengan lebih terperinci dan lebih tepat, *special* ni. Dan saya melihat sendiri tentang apa yang telah dilaksanakan dan apa yang berlaku tu, kadang-kadang mungkin sebab dulu kita nak tau benda bawah tanah ni bukan senang korek ni paip *fibre optic* dan berbagai-bagai lagi. Kalau dulu dah buat *mapping* Pejabat Pemetaan dah buat *mapping* pada waktu dulu senang, tapi kita tak ada untuk mengelakkan untuk memastikan masa depan yang lebih baik supaya perancangan-perancangan dapat dilaksanakan lebih teratur dan tidak melibatkan kerugian yang lebih besar. Sebagai contohnya, terkorek *fibre optic* dan berbagai-bagai. Jadi, kita terpaksa melakukan pemetaan ni secara terperinci dalam setiap negeri Pahang. Inci dalam Negeri Pahang ini Dan kita gunakan KUP ini untuk menjalankan tugas-tugas pemetaan ini. Dan bila nak buat projek baru mestilah siap dulu. Dan apa data-data ini esok, akan datang, akan digunakan kembali setelah kita masukkan dalam rekod. Itu apa yang ingin saya laksanakanlah, tapi walau bagaimanapun kita mengambil perhatian daripada saranan itu supaya kita kalau boleh, kita nak pastikan supaya ni menyenangkan semua pihak. Kalau ada aduan-aduan macam tadi itu daripada Semantan boleh berhubung dengan saya pun tak apa. Dan berhubung dengan utiliti sebab kita nak *specifically* kat mana berlaku tu. Apa sebab berlaku tu pun satu perkara yang elok supaya kita dapat menambah baik kualiti perkhidmatan kita. Dan kita menambah baik apa yang berlaku dalam syarikat KUP kita milik kerajaan negeri ni supaya memberikan perkhidmatan yang paling terbaik. Tuan Yang di-Pertua, kita sampai hujung, saya faham.

ADUN TRAS – N.07

(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Boleh tambah sikit.

ADUN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Tak macam mana.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Sikit je... sikit je saya nak *support* sikit berkenaan dengan apa ni. Koridor Utility ni di bawah tanah sebenarnya memang ada. Dari segi sains, kita boleh gunakan *scanner* sebenarnya. Mungkin boleh tambah kepada kerajaan negeri supaya dapatkan *scanner*. Terima kasih.

ADUN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Ada memang ada tapi mahal la, mahal dan kita dalam perolehan kita, nak buat tu pun kena masuk dalam *board* juga, kadang-kadang sampai juta-juta nak beli. Jadi kita terpaksa mengambil masa sebab dia baru. Jadi kita ambil perhatianlah ye. YB Terima kasih, jadi saya Tuan Yang di-Pertua, dah sampai penghujung dah, saya banyak saya terpaksa *skip*kan sikit kerana hendak memberi laluan kepada rakan saya daripada Kerdau untuk meneruskan ucapan. Saya ingin mengambil kesempatan sekali lagi untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Dewan, Ahli-ahli Yang Berhormat, ADUN Beserah, ADUN Tanjung Lumpur, ADUN Kuala Semantan, ADUN Panching, ADUN Chini, ADUN Cheka, ADUN Tras, ADUN Kuala Sentul, ADUN Damak, ADUN Tioman, ADUN Semambu, ADUN Mentakab, ADUN Ketari, ADUN Kuala Sentul dan ADUN Sabai yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan portfolio saya, Kerajaan Tempatan, Perumahan dan Alam Sekitar dan Teknologi Hijau dan setinggi-tinggi penghargaan dan jutaan terima kasih, saya panjangkan kepada Bahagian Perancang Ekonomi Negeri, Bahagian Kerajaan Tempatan, Jabatan Bomba dan Penyelamat Pahang, Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Pahang, Jabatan Alam Sekitar Negeri Pahang, Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang, pegawai-pegawai kerajaan negeri mahupun persekutuan dan pihak-pihak yang berkaitan atas kerja sama yang erat dan komitmen yang padu diberikan kepada saya sepanjang saya memegang portfolio ini.

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk menjunjung kasih kepada Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah dan Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang... serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang Tengku Hassan Ibrahim Alam Shah di atas sokongan dan dorongan yang tiada berbelah bagi buat kerajaan negeri di bawah kepimpinan YAB Menteri Besar, bak kata pepatah, "*Raja dan rakyat berpisah tiada*". Dan selama saya berkhidmat sebagai Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, dengan segala peruntukan-peruntukan dan perancangan-perancangan yang telah disediakan dan dilaksanakan nanti, sudah tentu akan lebih memaju dan mensejahtera dan memakmurkan lagi Negeri Pahang Darul Makmur. Insya-Allah.

*Kapal berlayar menuju ke seberang,
Dilambung ombak menuju tujuan,
Budi dan jasa akan sentiasa dikenang,
Demi negeri kita tetap teruskan perjuangan.*

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, mengakhiri ucapan saya sekali lagi... mengakhiri ucapan saya kali ini. Sekali lagi saya ingin merakamkan ucapan terima kasih yang tak terhingga kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja atas segala... Menteri Besar atas segala jasa dan usaha dalam menerajui kepimpinan pentadbiran Negeri Pahang ke arah transformasi yang lebih hebat, dinamik dan progresif di samping memberi keutamaan kepada kebajikan rakyat.

Saya mendoakan mudah-mudahan Allah SWT mengurniakan kekuatan, kesihatan dan kesejahteraan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdi bin Wan Ismail untuk terus mengemudi pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang ke arah lebih maju, cemerlang dan mensejahterakan serta memakmurkan rakyat dan negeri Pahang. Dengan ini, saya menyokong. Wabillahi taufiq wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih, EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar dan Teknologi Hijau Negeri Pahang. Seterusnya, saya menjemput EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal Ehwal Orang Asli Negeri Pahang. Dipersilakan.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

[Ayat al-Quran]. Assalamualaikum WBT, salam sejahtera, salam Malaysia Madani dan salam Pahang 1st. [Bacaan dalam Bahasa Arab].

Terima kasih Yang Berhormat Tuan Speaker di atas keizinan untuk saya turut sama berbahas dan menggulung seterusnya menjawab persoalan yang dikemukakan oleh rakan-rakan ADUN di dalam Dewan yang mulia di dalam mesyuarat kita pada kali ini.

Saya juga mengambil kesempatan sebagaimana rakan-rakan yang lain untuk mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy Wan Ismail, Menteri Besar Pahang di atas pembentangan bajet yang bukan sahaja telah menunjukkan dan membuktikan betapa kesungguhan kerajaan negeri merealisasikan apa yang difirmankan oleh Allah SWT di dalam surah Al-Mulk [Bacaan dalam Bahasa Arab] *"Perintah daripada Allah SWT yang telah menyatakan terlebih dahulu Bahawasanya penciptaan Allah SWT akan bumi ini yang rata betapa Allah SWT menjadikan bumi itu mudah untuk diguna oleh makhlukNya bernama manusia."*

Sehingga Allah SWT nyatakan dengan perintah-Nya [Bacaan dalam Bahasa Arab]. *"Berjalanlah kamu di atas muka bumi ini."* Isyarat daripada Allah SWT Perintah supaya kita menggunakan segala kemudahan yang ada di muka bumi itu untuk mencari rezeki supaya kamu boleh berhidup.

Sebagaimana Firman di akhirnya [Bacaan dalam Bahasa Arab]. *"Makanlah kamu, makan ini adalah juga mengisytarkan infakkanlah, belanjakanlah segala apa rezeki yang telah dikurniakan kepada kamu. Dan kamu nanti akan kembali kepada kami."*

Alhamdulillah, bahagian agama juga tidak diketepikan, bahkan dijunjung tinggi oleh kerajaan negeri yang telah memberikan sejumlah peruntukan yang begitu besar berbanding dengan apa namanya segala kepentingan yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang.

Saya mengucapkan setinggi-tinggi tahniah dan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Di dalam Dewan yang mulia ini, beberapa persoalan telah dikemukakan. Kalaulah demikian rupanya, kerajaan negeri menyediakan peruntukan yang besar, menyediakan apa namanya dasar-dasar keagamaan yang banyak, dengan RUU yang telah dienakmenkan sebagai undang-undang.

Apa kerajaan negeri buat untuk mengimarahkan agama di negeri Pahang? Sebagaimana persoalan yang telah dikemukakan oleh rakan kami daripada Tanjung Lumpur yang menanyakan tentang statistik.

Bagaimanakah, apakah dan jumlah banyak manakah penanguhan daripada kes-kes yang telah dibicarakan oleh Mahkamah Syariah Kerajaan Negeri dan sebanyak mana?

Saya ingin memberikan dan mengemukakan angkanya. Kita telah memiliki kes yang berkaitan dengan MAL. Sebanyak 6,263 kes dan kita telah berjaya menyelesaikan daripada 6,200 kes itu, sebanyak 4,706 kes. Maknanya kita telah berjaya mengatasi daripada majoriti jumlah kes yang telah kita miliki.

Begitu juga jenayah syariah. Ramai orang tanya. Kononnya Kerajaan Negeri Pahang telah memiliki Enakmen Jenayah Syariah. Baguslah itu tetapi apakah pelaksanaan dan penguatkuasaannya yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri Pahang.

Alhamdulillah, kita telah turun padang melaksanakan apa yang telah kita dasari daripada Kerajaan Negeri Pahang terhadap Enakmen yang telah kita persetujui di dalam Dewan Yang Mulia ini. Sebanyak 2,178 kes jenayah syariah telah dikemukakan dan dibawa kepada Mahkamah Syariah. Dan alhamdulillah daripada 2,178 kes kita telah berjaya menyelesaikan 1,491 kes di dalam Mahkamah Syariah. Begitu juga isu-isu yang lain. Betul, kita tidak nafikan ada beberapa kes.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Soalan, soalan tambahan sikit.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Isya'lah kita di sini malam ini.

AHLI YANG DILANTIK
YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY

Baik terima kasih yang Berhormat EXCO saya nampak satu... satu usaha yang sangat baik yang dilakukan oleh pihak kerajaan negeri untuk menyelesaikan banyak apa namanya lambakan kes di Mahkamah Syariah dan juga kes-kes yang berkaitan dengan umat Islam di mahkamah di Negeri Pahang ini.

Cuma saya nak, nak tarik perhatian Yang Berhormat EXCO, di Pahang ini sebenarnya kalau kita lihat statistik penyelesaian itu nampak ada baguslah. Cuma saya nak, nak, nak, nak, nak sebut di sini ada beberapa masalah di, di Mahkamah Syariah ini contoh seperti di, di Pekan di, di mana Hakimnya akan dalam masa yang sama akan menjadi Hakim juga di Muadzam. Kemudian Hakim Maran, saya sebut ini di Mahkamah Rendahlah, akan juga menjadi Hakim di Mahkamah Rendah Syariah Temerloh. Dan juga ada Hakim-hakim ini akan juga membicarakan pada hari tertentu kes MAL dan pada hari tertentu apa nama ini kes jenayah.

Jadi saya nak tanya kerajaan negeri adakah kerajaan negeri bercadang untuk, dengan peruntukan yang agak tinggi yang dalam belanjawan kali ini untuk menambah kakitangan dan Hakim Mahkamah Syariah supaya dapat lebih melicinkan lagi

perjalanan pendakwaan dan juga penyelesaian kes-kes di Mahkamah Syariah. Terima kasih EXCO.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Terima kasih rakan saya ADUN Lantikan atas soalan yang menanyakan adakah kerajaan bercadang untuk menambahkan apa namanya... hakim?

Sebenarnya dulu tak ada, daripada tak ada boleh jadi ada. Nak menambahkan tu agak sedikit mudah jika berbandingkan yang tak ada, nak diadakan. Insya-Allahlah. Dan terima kasih di atas cadangan dan pandangan. Saya pun nak sebut tadi. Saya nak nyatakan memang ada, masalah-masalah serta tunggakan-tunggakan daripada kes-kes.

Dia ada bukan sebab kerana hakim je. Itu kita sebutkan hakim ini dia pergi ke sini dia pergi sana. Saya ingat elektrik je ada namanya litar pintas. Rupanya ada namanya "hakim litar". Hah "hakim litar" ini dia pergilah dari sini ke sana ke sini ke situ dia bertugas.

Saya ingat lagi masa Mona Fendi bicara di Temerloh. Kita bawa hakim daripada apa, daripada Kuala Lumpur, itu *Federal* itu, *Federal* dia mempunyai *empower* yang lebih besar daripada kerajaan negeri, pun kita apa, *import* daripada luar. Jadi, insya-Allah kita akan perkasakan daripada satu masa ke satu masa.

Dia, kes lambat ini kadang-kadang orang yang minta kes itu dibicarakan, dia sendiri tak datang. hakim dah datang, *lawyer* pun dah datang, Pendakwa datang, dia tak datang. Ada masa, yang mendakwa datang, yang kena dakwa pula tak datang. Kadang-kadang yang mendakwa datang yang kena dakwa pun datang, *lawyer* pun datang, hakim pula sakit perut.

Jadi ini antara benda-benda faktorlah. Jadi apa namanya, Insya-Allah kita akan atasi satu masa ke satu masa. Begitu juga, benda ini hampir sama dengan sahabat kita daripada lbam yang mempersoalkan tentang orang tak pergi sembahyang Jumaat. Ini sembahyang Jumaat ini perintah daripada Allah SWT. Sebenarnya, sepatutnya tak payah kita apa, kita paksa. Tetapi apa boleh buat bila dah... bila dah tak hendak itu, kita terpaksa naik setingkat.

Asalnya kalau orang, orang tak reti [Bacaan dalam Bahasa Arab]. "*Kita ajar dia sembahyang ketika umur 7 tahun.*" Naik setapak lagi. [Bacaan dalam Bahasa Arab] "*Kita bolehlah maknanya tegur dengan... dengan apa... hukuman.*" Sampai satu masa tak reti bahasa juga, itu jenayah syariah akan turun padang.

Sebab itulah, pada tahun 2024 ini kita telah mengambil tindakan kepada 48 orang yang tak turun sembahyang Jumaat. Cuma kita tak jaja je. Kita tangkap dan kita apa namanya... apa namanya bawa ke Mahkamah dan kita bicarakan dia. Dan orang ini, kalau dia didapati bersalah, dia akan didenda, dengan apa... bayaran tidak lebih daripada RM2,000.00 ataupun dipenjarakan setahun, tak lebih daripada setahun ataupun kedua-duanya sekali. Tengoklah macam mana ketika dia bicara dengan hakim. Saya pun tak pernah jadi hakim tetapi kita nasihat dulu dalam khutbah, kita beri taklimat, beri ceramah, kita ada 28 program pergi ke nega... negeri Pahang ini memberikan pengajaran dan kita memberikan kesedaran dan kita buat infografik, kita bentangkan apa namanya er... di masjid-masjid tentang kepentingan dia orang perlu pergi ke masjid dan menunaikan solat Jumaat sebagai seorang muslim.

Merujuk kepada persoalan yang dikemukakan oleh ADUN Yang Dilantik iaitu YB Mohd Fadzli tentang isu Mahkamah Utama. Mahkamah tak... kita mahkamah ni ada Mahkamah Rendah, kemudian Mahkamah Rendah Syariah, ada Mahkamah Tinggi Syariah, ada Mahkamah Rayuan Syariah. Insya-Allah... insya-Allah berkat naungan Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah di Majlis Agama Islam Pahang, Jawatankuasa Teknikal Syariah yang dipengerusikan oleh Penasihat Undang-undang Negeri sebagaimana saya sebut dalam perbahasan yang lalu, ahlinya Sahibus Samahah, Yang Amat Arif Ketua Hakim Syarie, Pengarah Jabatan Agama, apa... Naib Canselor Universiti Islam Pahang dan beberapa orang pakar.

Kita telah mengadakan satu mesyuarat pada 8 Mac yang lalu dan pada 20 dan 21 Mac kita bengkalkan dan pada 2 hingga 3 April, Jawatankuasa Teknikal itu tadi telah bermesyuarat dan bersetuju perkara ini untuk dibentangkan di dalam Majlis Agama dan setelah mendapat persetujuan di dalam Majlis Agama, kita akan mintak benda itu dibentangkan di dalam MMK, Mesyuarat EXCO yang akan dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dan Ahli-ahli Majlis Mesyuarat akan bersama dan setelah mendapat persetujuan, kita akan sama-sama bentangkan di dalam Dewan yang mulia. Tidak mungkin... tidak mustahil kita akan memberi saham kepada kerajaan negeri bersama-sama di dalam Dewan Mulia ini bagi mencatat sejarah, satu lagi Mahkamah Utama akan dibina di negeri Pahang Darul Makmur ini. Sidang...

Yang Berhormat Tuan Speaker. Merujuk...

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Soalan, soalan tambahan.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Sikit lagi... sedikit lagi.

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Terima kasih Yang Berhormat EXCO.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Nampak gaya Subuhlah [Ahli Dewan ketawa].

AHLI YANG DILANTIK
(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Jadi saya ucap... saya tak tahu nak sebut macam manalah tapi inilah satu kegembiraan yang amat sangatlah. Saya mewakili rakan-rakan yang hadir pada hari ini bersama dengan Majlis Peguam Syarie Negeri Pahang, saya ucapkan banyak setinggi terima kasih kepada kerajaan negeri yang mengambil kira soalan yang saya kemukakan dalam sidang kali ini. Cuma saya nak tanya Yang Berhormat EXCO,

cadangan tu bila agaknya? Tahun ni ke tahun depan ke? Bila agaknya? Terima kasih EXCO.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

[Bacaan dalam Bahasa Arab], ada hadis sebut. Perkara yang baik itu dia serupa orang kalau bertunang, janganlah lama sangat. Dah ada tok pengantin perempuan, dah ada tok pengantin lelaki, wali hakim ada, saksi ada, dah bersetuju, [Bacaan dalam Bahasa Arab]. Jadi kita, insya-Allah kalau boleh disegerakan, Dewan kita ni pun tiga kali setahun. EXCO insya-Allah seminggu sekali, dia boleh deras sikit tapi Dewan kita ni tiga kali setahun. Tunggulah. [Bacaan dalam Bahasa Arab] kata pepatah Arab. Tidak akan tercapai cita-cita melainkan kita kena melalui kejerihan dan keperitan. Hah... [Bacaan dalam Bahasa Arab], tidak akan tercapai cita-cita melainkan orang sabar [Bacaan dalam Bahasa Arab].

Rakan saya daripada ADUN, ADUN apa... ADUN Lantikan juga mempersoalkan tidakkah kerajaan negeri berhasrat untuk menambah baik enakmen ataupun RUU. Untuk makluman, kita dah berjaya bermula daripada 2015 sehingga hari ini, sebanyak 14 RUU kita bentangkan di dalam Dewan dan telah menjadi enakmen iaitu berkaitan dengan undang-undang syariah ini, alhamdulillah.

Yang Berhormat Tuan Speaker,

Saya ingin merujuk kepada persoalan yang dibangkitkan oleh jiran saya DUN Kerdau iaitu DUN Semantan. Saya DUN Kerdau, DUN Semantan. Saya duduk di Kerdau, beliau duduk di Semantan, Kampung Loyang namanya. Loyang ni acu kuih. Tapi di Temerloh, nama kampung. Di Temerloh ni ada Kampung Chengkenik, dia memang pelik sikit. Jadi Yang Berhormat Speaker, beliau menanyakan tentang Masjid Kampung Tebal. Sebenarnya ADUN Damak menanyakan Masjid Damak, ADUN Tioman menanya... tak ada dah? [Ahli Dewan ketawa]. ADUN Tioman menanyakan Masjid Tioman. Pendek kata banyak yang meminta masjid ni.

Masjid ni sebenarnya kita telah kemukakan melalui SDO, kepada Kementerian Kewangan. Insya-Allah kalau dapat peruntukan tu tanah tak ada masalah, kerajaan negeri memberi komitmen, Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang telah menyatakan apabila ada sahaja peruntukan daripada *federal*, mendapat kelulusan sebagaimana yang dipohonkan tanah itu kita akan luluskan untuk dibina sekolah ke, masjid ke, sementelah lagi masjid, insya-Allah.

Jadi, kita hanya menunggu apa... kelulusan dan insya-Allah masjid itu termasuk Masjid Batu Lapan, apa Paloh Hinai, Masjid Serambi, Pekan, Masjid Bukit Lada, Kerdau, Masjid Tekek, Tioman, Masjid Damak, insya-Allah kita akan usahakan. Ada beberapa buah masjid yang memang menjadi perhatian kepada kerajaan negeri. Doakan semoga perjuangan kita.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Er... Speaker, saya ada sikit lagi. Saya ingat soalan ya. Alang-alang subuh biar subuh terus [ketawa]. Baik, tadi saya... tadi dapat, dapat maklum daripada Yang Berhormat Speaker... Yang Berhormat EXCO bahawa dah... dah ada banyak Rang Undang-undang nak di... dak... telah pun dipinda. Jadi saya percaya juga saya sebut dalam ucapan perbahasan baru ni, ada juga banyak Rang Undang-undang yang sangat

memerlukan kepada... apa nama ni? Pindaan segera ataupun kajian segera di peringkat kerajaan negeri. Jadi bagaimana? Adakah kerajaan negeri bersedia untuk menerima pandangan daripada pihak er... pengamal undang-undang ataupun pihak kehakiman syarie ini untuk menimbang supaya ada satu jawatankuasa segera untuk mengkaji Rang Undang-undang yang... yang... yang, yang perlu pindaan segera ni. Terima kasih Dato' EXCO.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Dia... dia, apa namanya? Saya ada lagi satu pepatah Arab saya nak sebut. Dengan izin Yang Berhormat Speaker, [Bacaan dalam Bahasa Arab], gopoh tu boleh menyebabkan kita kecewa nanti. Jadi, boleh. Kita ada jawatankuasa tapi benda yang berkaitan dengan undang-undang ni esok akhirnya kita sendiri... kita tak nak buat satu undang-undang yang akhirnya undang-undang tu disepelekan oleh orang lain, pinjam bahasa Indonesia. Maknanya dipandang rendah ya... ti... kita tidak mengakhiran dan menzahirkan satu enakmen yang apa? Kemas dan kukuh, makan diri.

Merujuk balik semula kepada persoalan ADUN Semantan yang tanya tentang guru-guru ini. Saya ucapkan terima kasih kepada ADUN Semantan ambik berat tentang sekolah agama, suruh kita pastikan guru-gurunya. Saya nak beritahu kepada Speaker, saya masuk Sekolah Agama Al-Khairiah pada tahun 1980, termasuklah dengan sepupu ADUN Semantan ni ada sama kelas dengan saya. Ramailah orang-orang Sanggang, orang Kuala Krau, orang apa... Buntut Pulau, orang Chatin, salah seorangnya Burhanuddin Busu sekarang jadi pakar apa... bius di London. Bukanlah nak ngabor ke bagus sangat. Saya sorang aje tak bagus dalam kelas tu.

Jadi Speaker, yang lahirnya pakar bius di London ni dulu, ustaz yang mengajar tu dialah juga yang mengajar matematik, dialah juga jadi ustaz, dialah juga karang jadi apa... warden di asrama, tengok di padang kang dia juga ngajar kita orang main bola. Main bola pun kita orang juara sekolah. Berbahas pun kita orang juara. Apa namanya? Belajar SRP, SPM masa tu, Burhanuddin Busu tu, masya-Allah tabarakallah. Tapi sekarang ni tak ada dah di sekolah agama tu guru... dialah ngajar matematik, dialah ngajar agama. Kita dah ada guru-guru khusus. Sebab apa? Sebab kita telah berjaya mewujudkan perjawatan di bawah JPA sebanyak 392 orang di sekolah-sekolah menengah agama kerajaan negeri [Ahli Dewan menepuk meja]. Makna betapa bersungguh-sungguhnya kita untuk mengimarahkan, menghidupkan seko... 18 buah sekolah agama di negeri Pahang. Itu terpaksa kita membelanjakan sebanyak RM32.4 juta bagi menanggung elaun-elaun dan gaji guru-guru sekolah agama ini.

Itu tidak termasuk lagi 100 orang yang sebagaimana rakan saya daripada Semantan sebut DG41 di bawah SPA yang kita terpaksa membelanjakan RM4.8 juta ya. RM dah Ringgit Malaysia lagi ya. Jadi insya-Allah kita akan beri perhatian serius kepada sekolah agama di negeri Pahang ini dengan sebaik-baiknya. Kita buat secara bersungguh-sungguh. Untuk makluman Dewan, bagaimana kerajaan negeri nak memperkasakan sekolah agama. Kelmarin pembekalan makanan asrama hanya dibayar sebanyak RM12.50 sekepala. Sekarang ini, kerajaan negeri telah bersetuju untuk membayar RM21.00, maknanya RM21.00 per kepala pada setiap pelajar di Sekolah Menengah Agama Kerajaan Negeri. ADUN Panching ada membangkitkan persoalan yang berkaitan dengan mencadangkan supaya sejumlah peruntukan bagi menganjurkan program-program bagi menggalakkan orang bersolat jemaah. Ini kita memang banyak buat program. Kita buat Program Solat Subuh Macam Jumaat di Kuantan, di Temerloh, di Bentong, di Lipis. Kita buat ceramah, kita buat motivasi

melalui takmir, melalui brigid dakwah, macam-macam aktiviti dengan jumlah peruntukan yang besar. Itu yang kita tak sebut peringkat negeri, Maulidur Rasul dan kita pergi pula ke peringkat daerah Maal Hijrah dan sebagainya.

Jadi, insya-Allah perkara ini kita tidak akan pandang sepi. Sebab itulah Program Masjid Gemilang akan diteruskan. Memang kita terhenti sekejap... kelmarin Program Masjid Gemilang ni sebab kita terhenti kelmarin sebab COVID. COVID kita tutup masjid seluruh Malaysia, tutup masjid.

Tapi untuk makluman Dewan yang mulia juga negeri yang pertama membuka masjid adalah negeri Pahang Darul Makmur [Ahli Dewan menepuk meja] dan negeri yang pertama membenarkan untuk orang sembahyang Jumaat adalah negeri Pahang Darul Makmur [Ahli Dewan menepuk meja] dan negeri pertama yang membenarkan orang sembahyang ramai berjemaah adalah Pahang Darul Makmur [Ahli Dewan menepuk meja] dan negeri yang pertama membenarkan saf dirapatkan adalah Pahang Darul Makmur [Ahli Dewan menepuk meja]. Alhamdulillah rabbil alamin. Insya-Allah, kita tidak akan berhenti sekadar itu, kita akan pastikan Program Masjid Gemilang pada tahun 2025 akan menyentuh pelbagai aspek kemakmuran, hubungan dengan ahli qariah, keceriaan dan pelbagai bentuk lagi supaya masjid ini diimarahkan dengan sebaik-baiknya dan kita.

**ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)**

Tuan Speaker, mencelah boleh?

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Boleh. Kalau nak balik Subuh.

**ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)**

Saya nampak apa namanya sahabat saya ni terima kasihlah. Panjang lebar penjelasan daripada sahabat saya. Sebenarnya kome ni rumahnya dekat je. Istilah orang Temerloh kata... Dia di Kerdau saya di Loyang. Kadang dia lalu depan rumah saya je. Terima kasih. Cuma saya nak sebut sikit aje. Sebelum saya ke mari ni, saya ada berjumpa dengan wakil daripada guru takmir daerah Temerloh sebab kebetulan dia sebut guru takmir tadi. Saya dimaklumkan ada beberapa ketika, beberapa bulan-bulannya bayaran kepada guru takmir ni lewat. Saya tak tau di mana silapnya. Dia kata acap kali berlaku. Contohnya, elaun yang patut dibayar bulan ini dibayar dua bulan ke depan begitu. Jadi lambat prosesnya. Saya tak tau di mana kesilapannyalah. Saya teringat tadi bila apa ni...

**ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)**

Terima kasihlah.

**ADUN KUALA SEMANTAN – N.32
(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)**

Wakil kerajaan sebut, terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Sahabat saya daripada Semantan. Memang betul saya kalau maknanya khususnya kalau time hari raya. Jalan *jam* Temerloh ke Jerantut tu. Jadi, kita orang, orang kampung tu kita akan ikut jalan tebing sungai. Kalau lalu tebing sungai memang kena lalu rumah YB Semantan. Nasib baik tak pelangkung dek dia dengan puntung kayu je, dia baik orangnya.

Jadi, sebab tu dia tanya pasal takmir. Takmir ni supaya anak-anak tahu, takmir ni bahasa Arab dijadikan kata masdar takmir iaitu pengimarahkan masjid. Pengimarahkan masjid ni diwujudkan oleh kerajaan supaya ada guru-guru yang mengajar di masjid dan guru itu sebenarnya sukarela. Oleh kerana dia sukarela, kerajaan pun sukarela beri dia sedikit sagu hati untuk dia apa... berceramah. Ini kerajaan persekutuan, kerajaan persekutuan, dia akan bayar dulu melalui JAKIM, JAKIM melalui kerajaan negeri. SFNO tetapi sekarang Kerajaan Madani telah membuat dasar setiap elaun-elaun imam, elaun guru takmir, elaun guru KAFA dibayar melalui SDO sekarang ni. Jadi, sedikit-sedikit pertukaran bila bertukar ni adat la, serupa kita pindah rumah. Nak punggah buku, nak punggah periuk belanga, nak punggah apa? Macam-macam bendalah. Nak bersih bilik, nak bersih tu jadi lambat sikitlah. Jadi, insya-Allah saya rasa SDO dan angguk tu, tak lama berbayarlah tu. Kita tak bayar, kita cari SDO pulak lepas ni.

Dato' Yang Berhormat Speaker, saya nak merujuk persoalan yang dikemukakan oleh rakan saya daripada Tanjung Lumpur, itu ada guru yang mengajar dekat apa taman dekat Pak Mahat, PPRS. Memanglah apa namanya inisiatif daripada Majlis Bandaraya Kuantan. Ini saya tolong jawab jelah. Inisiatif daripada Bandaraya Kuantan. Kampung tu maksud la adatlah orang susah sikit. Jadi tolong cari ke ustaz. Adalah dua orang ustaz sanggup mengajar. Mula-mula adalah 50 orang belajar. Yayasan Pahang pula sanggup beri sedikit sumbangan. Ini bukan... bukan... bukan kerja hakiki ni. Ini bukan kerja hakiki. Sumbangan kepada Majlis Bandaraya untuk beri kepada 2 orang ustaz tu mengajar tetapi bermula pada awal tahun kelmarin. Bulan pertama 50 orang, bulan kedua 40 orang, bulan ketiga 30 orang, *last-last* tinggal 2 orang je dah... 2 orang je. Jadi, apa namanya tetap juga diteruskan cuma perjanjiannya cukup setahun kena buat permohonan baru. MBK akan merayu dan membuat permohonan baru kepada Yayasan Pahang untuk mendapatkan kelulusan.

Saya dah tanya sendiri dengan Yang di-Pertua Majlis Bandaraya Kuantan tentang ini dan insya-Allah permohonan akan dikemukakan kepada Yayasan Pahang. Cuma kita *knowledgekan* dengan izin, kabor ke orang apa? orang Taman Pak Mahat tu pergilah belajar, jangan palau ke ustaz tu datang bersila tak ada anak murid.

ADUN Jengka membangkitkan tentang Masjid Jengka 19. Masjid Jengka 19 tu dah lawa dah, nak siap dah. Jadi bila nak siap tu, ramai nak jadi tukang aku punya. Jadi kos pembinaannya RM3.9 juta. Ini peruntukan yang didapatkan oleh sahabat saya Yang Hormat Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Mohamed Said. Waktu itu dia Ahli Parlimen. Sekarang ni dia dah bukan Ahli Parlimen. Dia kalah dengan rodong sama belajar dengan Mesir saya, Ustaz Kamal Shaari. Apa nak buat? walaupun dia berjaya buat masjid ni, masjid apa? Masjid Jengka 19 ni, dah nak siap dah. Saya dah tanya TNB dia ada sikit tentang *premix* lagi belum siap. Nak, nak *premix* dan juga TNB nak pasang apa benda ke nama *compact sub*. Ha, kemudian tu kabel diambil sedikit masa dijangkakan apa namanya? 23 Disember siap, insya-Allah. Itu janji TNB, ni ada TNB ni dengan kita ni. Janji TNB kepada kita insya-Allah, TNB ni selalu dia buat kerja efisien. Kalau dia kata itu, itu.

Yang Berhormat Speaker, saya juga dapat dikemukakan oleh apa namanya... soalan? Sila... sila.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Tahniahlah. Untuk nak siap Masjid Jengka 19, saya selalu lalu situ. Isu yang dibangkitkan ialah isu jalan masuk daripada jalan besar, tanpa akses untuk masuk ke masjid tu dia terpaksa masuk jauh ke FELDA 19 dulu kemudian baru berpusing, kemudian baru sampai ke masjid. Ada pengguna yang selalu menggunakan jalan tersebut, dia mohon supaya dapat dipertimbangkan akses masuk ke masjid dipermudahkan daripada jalan besar terus masuk ke masjid dan dia akan jadi memudahkan penggunalah, yang ada sekarang ni jauh, dia masuk ke Jengka 18 dulu, patah balik baru pergi jalan masuk ke masjid. Terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28

(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Terima kasih sahabat daripada Cheka yang menyentuh soal jalan masuk. Saya dapat soalan tentang bila nak siap, jalan masuk tu insya-Allah kita mohon dengan JKR. JKR tak akan membina masjid tak nak tolong ye dak? mesti dia tolong nanti ni, buat jalan tu. Kemudian rakan saya daripada.... pulak ADUN Dilantik ni banyak sangat soalan dia. Yang Berhormat ADUN Dilantik tanya tentang masyarakat Orang Asli dibelenggu oleh isu pemilikan tanah. Sebenarnya Orang Asli ni digembar-gemburkan sahaja tentang pemilikan tanah. Serata-ratanya sejauh mata memandang. Saya kebetulan diamanahkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang menjaga hal ehwal tanah Orang Asli er... bukan tanah, menjaga hal ehwal Orang Asli. Alhamdulillah, dengan adanya kombinasi JAKOA dan kerajaan negeri, sekarang ini kita tubuh pula satu ORACO untuk tolong dia orang ni. Kita tengok ada beberapa buah kampung, contohnya di Bentong, di Bentong dekat apa kawasan sahabat saya kampung menda namanya? bukan Sungai Dua... Ha? Sungai Bot dah dapat geran tanah, Kampung Paya Sendayan di Temerloh dah dapat geran tanah, di Pekan kita dah berjaya gazatkan beberapa buah kampung untuk kita sahkan dia sebagai tanah pertanian sebagai sebagai sumber pendapatan. Usaha ini Yang Berhormat apa namanya ADUN Lantikan, perlu sedikit masa. Kerja meracik tanah ni saya dulu mula, mengapalah ayah saya mohon tanah dekat Chengkenik tu sebelum merdeka. Maknanya saya tak lahir lagi tak dapat-dapat. Sampai saya dah besar baru dapat. Rupanya meracik tanah ni bukan satu perkara yang mudah. Hendak pulak dia duduk di dalam tanah perancangan. Satu benda yang agak sulit kena dapat komen daripada Jabatan Teknikal, kena pengesahan daripada apa namanya, pihak-pihak penguasa tanah dan sebagainya sudah tentu ambik masa. Tapi dalam pada itu, banyak sudah Kampung-kampung Orang Asli di Pekan ada tiga buah kampung, di Temerloh ada tiga buah kampung, di Bentong pun begitu juga telah diusahakan untuk digazet satu persatu walaupun ia memerlukan belanja yang besar. Bila kita nak buat kerja tu, kita kena sediakan peruntukkan tu ratusan ribu, kadang kadang ada sampai juta untuk kita bayar kepada penguasa tanah. Kos merintis dan juga mengukur halus sehingga boleh diberikan dan diserahkan geran dan premium. Orang Asli kita suruh bayar geran, kelmarin yang di Temerloh tu tapak rumah dia kena bayar. Kita beri dia kos kena bayar paling minimum rasa tak salah saya... kalau tak salah ingatan saya dalam RM8,000.00. RM8,000.00 ni pada Orang Asli nak bayar kus semangat. Tapi kita ikhtiarkan dengan JAKOA dengan ORACO. Alhamdulillah, benda itu dapat diselesaikan dengan dengan sebaik-baiknya.

Banyak lagi, insya-Allah kita akan teruskan usaha untuk menyelesaikan masalah tanah bagi perkampungan Orang Asli. Rakan saya, ADUN Sungai Lembing yang membangkitkan tentang masyarakat Orang Asli juga di tempat beliau. Alhamdulillah, perkampungan Orang Asli di Sungai Lembing Bangkong ke Sungai Mas ke yang dapat Komputer Riba Pahang Pride daripada ORACO sebanyak 20 orang pelajar. Yang dapat apa, bantuan perkahwinan sebanyak 3 pasang. Yang dapat Rumah Rakyat apa Pahang yang dibuat oleh ORACO ada apa di Kampung Bangkong ada dua keluarga yang dapat. Satu namanya Jantan anak lelaki Din Mat, anak lelaki Mat, satu namanya Mazlan bin Mohamad. Adalah maknanya kita bantu nak dapat banyak sekali sebab maklumlah 100 buah. Untuk makluman dewan, kita ada lebih 90,000 Orang Asli di negeri Pahang, 90,000 ketua isi keluarga. Maknanya kita kena sedia 90,000 buah. 100 buah tu kita kena agihlah di Temerloh sikit, di Kuantan sikit, di Chini er... di Pekan sikit, di Rompin sikit, di apa akhirnya dapatlah sikit-sikit. Insya-Allah, kalau kita terus menyokong kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, benda ni akan bertambah banyak akan bertambah apa...

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Speaker boleh mencelah sikit?

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Sila, sila.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI

Okey terima kasih Yang Berhormat Speaker. Terima kasih Yang Berhormat EXCO. Soalan saya pada sesi perbincangan lepas berkenaan dengan bantuan baik pulih rumah Orang Asli. Berapakah yang telah dibelanjakan ataupun dimohon oleh penduduk Orang Asli di perkampungan Sungai Mas ataupun Bukit Bangkong? Jadi kalau boleh lepas ni saya mintak jasa baik...

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

YB boleh beri permohonan kepada saya. Saya bersedia untuk sokong berapa rumah yang nak tapi tak semestinya 10 buah dapat 10, dapat 2, 3 biji pun alhamdulillah kita ansur...

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Alhamdulillah jawapan ni saya nak dengar daripada EXCO. Terima kasih.

ADUN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Kalau tak tak tahu macam mana nak buat kan? Seterusnya bekalan air luar bandar. Kita bantu apa di Kampung Orang Asli, Kampung Sawah, Kampung Mempelas, Kampung Permatang. Alhamdulillah, kita dah buat dengan sebaik-baiknya. Jadi

mudah-mudahan dengan sedikit penjelasan dan jawapan yang saya kemukakan kepada Ahli-ahli Dewan dapat merungkaikan sedikit sebanyak persoalan dan menyatakan apa usaha kerajaan negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang begitu gigih untuk memastikan hal-hal agama, kebajikan dan pembangunan masyarakat dibina sebaik-baiknya.

Saya tidak nak memanjangkan bicara. Saya ucapkan terima kasih. Lepas ini ada sahabat saya lagi untuk memberikan jawapan pada kita semua. Mudah-mudahan dengan sedikit penjelasan ini dapat memberi kefahaman kepada kita semua. Cuma sebelum saya mengakhiri ucapan saya, saya juga turut menyokong Usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dalam Bajet pada 2025 ini dan mudah-mudahan dia diberkati oleh Allah. Dan saya juga suka membawa satu lagi firman Allah sebagai penutup. Sebagaimana di dalam Surah At-Taubah ayat 65 (bacaan ayat Al-Quran). Seandainya kamu tanya dia orang tu, kenapa awak cakap begitu?(bahasa Arab) *confirm* dia akan jawab. Maknanya *confirm* dia akan jawab (bahasa Arab) Kami dulu cakap begitu sebenarnya gurau je, gurau je (bahasa Arab) nak main main je bersenda. (Bahasa Arab) adakah tentang ketuhanan? Tentang agama? Tentang kerasulan? (Bahasa Arab) Awak nak bergurau senda dengan kata-kata itu saya mahu menyokong Yang Berhormat Speaker. Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. (Ahli Dewan menepuk meja).

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal Ehwal Orang Asli Negeri Pahang. Seterusnya, saya menjemput wakil kerajaan yang terakhir pada petang ini iaitu EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan Pendidikan Negeri Pahang. Dipersilakan.

ADUN BENTA – N05

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Salam Sejahtera, selamat petang. Yang Berhormat Tuan Speaker, terlebih dahulu saya merakamkan setinggi penghargaan terima kasih kepada Yang Berhormat Tuan Speaker kerana berikan keizinan kepada saya untuk terlibat dalam Perbahasan Usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar iaitu Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 dan juga Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2025 yang telah disokong oleh rakan saya daripada Tioman dan juga Yang Berhormat Tras. Dan terlebih dahulu, dikesempatan ini juga patik ingin menjunjung setinggi-tinggi kasih ke sisi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang, Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah ibni Al-Marhum Sultan Haji Ahmad Shah. Kebawah Duli Paduka Baginda Tengku Ampuan Pahang, Tunku Azizah Aminah Maimunah Iskandariah binti Almarhum Sultan Iskandar Al-Haj, serta Kebawah Duli Paduka Mulia Tengku Mahkota Pahang, Tengku Hassanal Ibrahim Alam Shah ibni Al-Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah atas segala titah nasihat yang diberikan kepada patik serta seluruh jentera tadbir urus Kerajaan Negeri Pahang Darul Makmur di bawah kepimpinan hamba tua Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail seadanya. Sesungguhnya patik dan seluruh pacal rakyat negeri Pahang amat bertuah dan beruntung sekali kerana dikurniakan seorang raja pemerintah yang berjiwa rakyat Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku serta keluarga diraja sentiasa cakna dan prihatin terhadap kebajikan serta keperluan pacal-pacal rakyat jelata di negeri Pahang ini tanpa mengira latar belakang agama dan bangsa.

Keperibadian Mulia Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku yang sentiasa berkenan mencemar duli berangkat bagi menyantuni serta menghulurkan bantuan kepada rakyat jelata yang dilanda musibah. Meskipun dalam keadaan yang tidak dirancang seperti banjir, kebakaran, kemalangan jalan raya dan termasuklah terlibat secara langsung dalam operasi mencari dan menyelamatkan, *Search and Rescue* dengan izin mangsa lemas adalah satu perkara, tindakan yang amat mengagumkan dan meruntun serta membanggakan patik dan seluruh pacal-pacal rakyat di negeri Pahang. Benarlah ungkapan "*raja dan rakyat berpisah tiada*". Menjunjung kasih dan dirgahayu Tuanku. Di kesempatan ini juga, saya ingin mengucapkan jutaan tahniah dan syabas kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail atas pembentangan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025 yang cukup komprehensif, progresif dan inklusif mencakupi semua aspek kehidupan di negeri ini demi kesejahteraan rakyat dengan bertemakan... *Prestasi dipertingkat. Kemakmuran dipertahankan*. Alhamdulillah. Kerajaan Negeri Pahang di bawah kepimpinan YAB Menteri Besar Pahang, Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail sekali lagi telah melakar kejayaan yang cukup membanggakan dengan pencapaian kutipan hasil pada tahun ini yang melebihi RM1 bilion dalam tempoh tiga tahun berturut-turut sejak tahun 2022 ataupun ungkapan dalam bahasa Inggerisnya *hattrick*. Tiga tahun berturut-turut. Pada tahun ini, kerajaan negeri telah berjaya mencapai kutipan hasil sehingga berakhir 28 November tahun 2024 sebanyak RM1.15 bilion pada tahun 2000... pada 2024 berbanding sasaran yang telah ditetapkan iaitu RM1.137 bilion. Pencapaian 101.14%. Tahniah, syabas kepada seluruh jentera kepimpinan Yang Berhormat Dato' Sri dan juga jentera pentadbiran kerajaan negeri pimpinan Yang Berhormat Dato' Sri Setiausaha Kerajaan Negeri. Syabas dan tahniah.

Sesungguhnya kesepaduan semua pihak dari setiap peringkat pentadbiran kerajaan negeri memainkan peranan yang penting bagi mengelakkan ketirisan berlaku agar hasil kutipan negeri dapat dinikmati secara bersama demi kesejahteraan rakyat jelata. Di kesempatan ini saya nak merakamkan setinggi penghargaan terima kasih kepada semua ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh ataupun membangkitkan pertanyaan, memberi cadangan dan juga pandangan berkaitan dengan isu-isu di bawah portfolio saya iaitu pertanian, industri asas tani, bioteknologi dan pendidikan negeri Pahang. Antara Yang Berhormat yang bangkitkan ialah Yang Berhormat Chini, Yang Berhormat Semambu, Yang Berhormat Ketari, YB Padang Tengku, YB Tioman, YB Lanchang, YB Damak, YB Beserah, YB Sabai, YB Kemayan, YB Tanah Rata, YB Panching, YB Kuala Semantan, YB Tahan dan juga tidak ketinggalan YB Dilantik 3 iaitu daripada Jerantut. Insya-Allah saya menghargai pandangan dan cadangan yang dikemukakan oleh rakan rakan ahli dewan yang mulia ini.

Dan ya, ianya akan jadi satu rujukan dan asas untuk terus kita mantapkan lagi sektor pertanian, industri asas tani, bioteknologi dan juga pendidikan. Dengan kerjasama dan juga sokongan yang padu daripada agensi-agensi di bawah portfolio yang saya zahirkan. Dan di kesempatan ini juga lazimnya biasanya kita beri penghargaan. Pada akhir penggulungan tapi saya nak ambil kesempatan ini untuk menzahirkan terlebih dahulu penghargaan yang tidak terhingga kepada semua ketua jabatan yang sentiasa bertungkus-lumus membantu memperkasakan industri pertanian dan pendidikan negeri Pahang tanpa kenal erti penat lelah dan jemu. Antaranya ialah Jabatan Pertanian Negeri Pahang, Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang, Jabatan Perikanan Negeri Pahang, Bahagian Perancangan Ekonomi Negeri, Jabatan Pendidikan Negeri Pahang, Yayasan Pahang dan semua pihak dan agensi yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung.

Insya-Allah dalam membantu sayalah termasuk menyediakan teks ucapan yang ada di depan saya ni. Dan juga saya nak mengambil kesempatan ini untuk merakamkan

tahniah kepada Pengarah Veterinar Negeri Pahang iaitu Dato' Dr Kamaliah yang baru-baru ni dianugerah dengan DIMP oleh Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku dan juga Begitu juga dengan Pengarah Pendidikan Negeri Pahang, Dato' Amzan Malik yang juga turut menerima anugerah Pingat DIMP dalam sambutan Ulang Tahun Keputeraan Kebawah Duli Tuanku Sultan. Saya berhasrat untuk cuba menjawab semua soalan- soalan dan sudah tentunya ia akan memakan sedikit masa. Bukan sedikit sekarang 6.27, jadi seperti biasalah format saya penghujung sekali kawan-kawan yang ada di depan semua dah. Jadi saya melihat rakan-rakan semua kadang-kadang dia menengok jam. Nampaknya jam sekata semuanya yang ada. Yang melihat jam. Tengok, tunjuk pada jam dinding yang ada di situ. Jadi, saya makin rasa serba salah. Nak jawab cara satu persatu. Ataupun bagaimana? Tadi saya ada bercakap dengan ya... secara bertulis. Eh ada ramai yang kata secara bertulis je. Di luar sana tadi, ada yang maklumkan dia kata kalau boleh tu yang pentingnya ada sentuhan jawapan kepada perkara perkara yang dibangkitkan.

Saya nampak tu memang kecenderungan kali ini daripada Ahli-ahli Dewan yang mulia ini baik daripada barisan penyokong kerajaan mahupun para pembangkang... ADUN-ADUN, ahli-ahli rakan-rakan daripada pihak pembangkang. Dia menimbulkan minat dan memberikan satu rangsangan dan motivasi kepada saya selaku EXCO yang terbabit dan juga rakan-rakan, sahabat-sahabat, Ketua jabatan untuk seterusnya memberikan komitmen demi untuk menjadikan Pahang ini sebagai negeri yang serba maju khususnya dalam konteks ini, sektor pertanian menjadi sektor yang mampu untuk menjana hasil dan juga merencanakan lagi ekonomi negeri secara tuntas dan begitu pendidikan... pendidikan sebenarnya kita kena tengok dari segi pencapaian SPM, SPM kita nombor 3 dalam Malaysia tahun 2023 yang lalu. Nombor 3 maknanya di kalangan banyak negeri tu kita dapat nombor 3. Tak mungkin ianya dapat terjadi begitu sahaja. Makna ini penglibatan pada semua, daripada Pengarah Pendidikan, guru-guru yang ada di ceruk-ceruk kawasan negeri-negeri kita daripada semua peringkat. Yang keterlibatan dalam segi pendidikan tadi membolehkan kita dapat nombor 3 dalam pencapaian keputusan peperiksaan SPM tahun 2023. STPM kita nombor 2. Maknanya kita dan ini tidak dapat diungkapkan Bagaimanakah kita nak membalas jasa guru-guru ni kerana merekalah yang bertungkus-lumus nak pastikan anak bangsa berjaya.

Tadi saya teringat bila rakan saya daripada Kerduau sebutkan tadi sekolah, di sekolah yang sekolah agama yang Berhormat Dato' Sri belajar tu ada guru tu juga jadi warden. Guru tu juga yang mengajar matematik. Guru tu mengajar serba-serbilah. Jadi ini melatih apa nama dalam sukan. Maknanya semua sekali dan dapat melahirkan anak-anak pelajar hebat seperti yang Berhormat Dato' Sri ni EXCO agama daripada Kerduau ni tadi dia bahasa diri dia. Dia kata dia antara perkara yang apa nama murid yang yang kira tidak sehebat yang lain-lain. Sebenarnya itulah bila kita tengok karakter mulia macam ni dia sokmo merendah diri. Tapi kalau *skill* bercakap saya kira kalau boleh gulung bagi ke Yang Berhormat Dato' Sri Kerduau boleh agaknya sektor pertanian boleh dia gulungkan dengan ayat ayat al-Quran, Sunnah, hadis hadis Rasulullah. Dan ini yang sebenarnya kita nak dan kagum ada pakar... pakar yang... yang pakar ni saraf je, pakar bius... pakar bius dah main bola sama, ngaji tapi hebat sampai ke London. Hebat kita. Saya difahamkan tadi saya tengok ada kawan-kawan bercerita. Dia kata dia pergi ke restoran nama Menate. Dia ada M, E, N, A, T, E. Ada yang kata Menate. Tapi dia kata *men ate* ada pulak *me n ate*.

Dia *owner* tu atau tuan punya tu adalah merupakan *chef* yang diiktiraf yang telah bekerja di Buckingham Palace, tu pasal hebat yang mana kita anak-anak Malaysia boleh mampu mencapai tahap yang tertinggi kalau sekiranya diberi peluang dan juga latihan dan tidak mungkin dapat berjaya begitu sahaja tanpa pembimbingnya. Apa yang dipanggil, warga mulia yang dipanggil guru. Sebab tu dikesempatan ni saya nak

merakam setinggi tinggi penghargaan pada semua yang terlibat. InsyaAllah. Yang Berhormat er... Tuan Yang di-Pertua saya cuba maklumkan... saya bangkit. Eh ADUN Lanchang ada bangkit pasal TKPM Lanchang. Eh TKPM Lanchang... TKPM yang paling besar sekali yang ada di negeri Pahang. Kita TKPM Di Pahang ni kita ada 19, kita ada 19 buah. Maknanya negeri yang paling banyak sekali TKPM iaitu Tanaman Kekal Pengeluaran Makanan. Macam-macam jenis kalau di Lanchang, kalau pergi tu, tengok dalam semua angka, buluh yang anu tu pun ada. Jadi, di situ kita perkasakan. Alhamdulillah, Lanchang maklumkan dia kata dalam tu tiba-tiba ada juga sawit. Sebenarnya ada sawit di luar tu, di luar tu sawit kita dah tetap dah syarat. Sebenarnya TKPM tak boleh tanam sawit, tapi maklum sajalah dia ni kita ada di kalangan yang... yang baik-baik tu...

**ADUN LANCHANG – N.31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)**

Terima kasih kepada Yang Berhormat Speaker. Sebenarnya tu... ada sawit tu bukan yang yang besar tu yang kecil. Saya baru masuk bulan lepas, pokok tu masih kecil lagi lah. Baru tanam saya ingat dalam 2, 3 bulan. Jadi tu yang saya lah. Terima kasih.

**ADUN BENTA – N05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)**

Terima kasih. Jadi maknanya dia, TKPM ni dia ada syarat-syarat dia. Antara benda-benda dia tak boleh tanam termasuk sawit. Memang tak boleh tanam. Jadi ini terima kasih. Saya mintak supaya kita menguatkuasakan ya. Kita ada 2 skim di TKPM tu, satu yang bawah bimbingan pertanian iaitu ada 20 ekar, 20 ekar, 20 ekar, 20 ekar tu. Satu lagi tu ialah yang komersial tu di bawah Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri, kita tetapkan syarat. Kita bagi semua kelulusan ini dengan syarat. Haa... sebab tu dalam konteks seumpama ni, kita akan kuatkuasakan. Makna, insya-Allah sebab dia ada sawit je di luar tu. Jadi sawit di luar tu. Sekarang ni sawit maklum saja harga dia tinggi, dia kecenderungan orang tu dia nak pergi tanam sawit. Dia sebenarnya... antaranya kita kena tanam angka, tapi maklum sahaja angka, kadang dia jual dalam RM2.50 sekilo. Yang sawit ni tinggi, jadi kecenderungan dia untuk tanam satu tanaman yang tidak meletakkan syarat dan kita tegas dari segi tu, kalau tidak nanti orang semua tanam sawit dan ini menggagalkan agenda kita nak pastikan agenda keterjaminan makanan ini dapat ditangani secara tuntas. Jadi, maknanya insya-Allah perkara tu kita akan ambil tindakan.

Dan ada juga maknanya bercakap pasal TKPM ni, ADUN Sabai cadangkan kalau boleh TKPM Karak. Jadi ni pun kita timbangkan juga tengok kesesuaian, bukan apa satu tempat kerana infrastruktur untuk buat TKPM ni dia tinggi, buat jalan, buat ni sistem saliran dia, nak perata ni tanah dan sebagainya. Jadi, oleh kerana itu, kita perlukan penglibatan daripada kerajaan pusat di bawah Kementerian.

Kalau kita sendiri kerajaan negeri nak... nak belanja tu haa...dia, kita ada kekangan sikit sebab kita banyak nak bantu dari segi mana-mana yang tidak diliputi secara khusus oleh kerajaan pusat. Sebab itu dalam perkara seumpama ini dilontarkan InsyaAllah kita akan teliti dan kita akan tambah ya di mana-mana yang bersesuaian. Kemudian ADUN Padang Tengku sahabat saya maklumkan boleh tak projek sawah berskala besar ni diperluas setiap daerah. Dia sebenarnya sepertimana yang kita maklumkan sekali lagi, satu pasal kawasan, satu dia pakai SBB ni, Sawah Berskala Besar... kan. So, makna Sawah Berskala Besar ni dia perlukan infrastruktur. Sebab kita kena perlu sistem pam... sistem pam, sistem pengairan, sistem saliran dan ia

menelan belanja yang... yang besar juga. Namun, kita lihat bahawasanya kita ada rancangan di bawah pengelolaan IADA ni tadi ya. IADA Pekan, IADA Rompin.

Jadi ya, ini dia ada paya-paya yang yang besar-besar kita ada. Sebenarnya membuat ni SBB ni atau Skim Sawah Berskala Besar ni di Paya Ganchong, di Paya Ganchong, Ganchong di Pekan lah sebab Ganchong, Pekan ni dia dah ada dah sistem saliran, sistem pengairan dan saliran dia, rumah pamnya ada dan sebagainya. Yang itu kita nak memanfaatkan, dia ada lebih kurang dalam 3,200... 3200 hektar yang akan terlibat yang ingin kita bangunkan bersama dengan Konsortium Padi dan Beras Rakyat dipanggil KPBR.

Manakala di Merchong, dia ada 200 hektar, di daerah Pekan, Merchong dilaksanakan oleh pihak swasta, Fajar Majestik sebab kita, SBB ni kita tak boleh pergi kerajaan semata-mata, kerajaan negeri di luar kemampuan kita, sebab apa dia melibatkan kos yang tinggi, jadi kita minta syarikat datang masuk untuk bangunkan, cadangkan dengan Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri, kita timbang dengan pihak BPEN. Kalau sekiranya benda itu *viable* dengan izin kita teruskan. Jadi sahabat saya daripada er... Padang Tengku makna kita kena tengok begitu ya dan er... mungkin kita boleh laksanakan tidak berskala besar macam di kampung dan sebagainya. Lipis dah ada dah di kawasan Benta yang telah mendapat peruntukan lebih kurang dalam RM800,000.00 oleh Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan dia bagi, dia pulihkan sawah lama di kampung-kampung supaya dapat kita tanam padi yang tidak dalam skala besar tapi yang biasa kita laksanakan dulu, kita buat secara kecil-kecilan, insya-Allah.

Jadi, ada juga ADUN Padang Tengku menanyakan boleh tidak buat padi bukit? Padi huma lah. Padi bukit, padi huma yang pakar bahagian ni ialah masyarakat Orang Asli dan kita di Lipis ni di Sungai Koyan ni ada... kita buat main *try plot*, makna lebih kurang, projek perintis lebih kurang 1 hektar je dibangunkan. Ni apa nama tanaman padi huma ni dengan penglibatan daripada masyarakat Orang Asli yang... yang pakar bahagian ni ialah Orang-orang Asli. Tapi perlu diingat, bila kita buat cara berasingan ni, dia musuh tanaman banyak burung, tikus haa... yang tu kena... kena teliti sebab kalau dia dalam skala besar tu haa... dia pengawalan tu dia mudah sikit, tapi kalau sikit dia kerumun di burung tu kan? Bila dia... dia... dia ni apa nama, bila dia berbuah tu? Jadi kalau datangnya burung, maknanya kadangkala tu dia amat mengecewakan. Sebab tu dalam konteks seumpama ni apabila kita nak cuba buat laksanakan ni, kita kena buat kajian yang lebih mendalam supaya dapat dilaksanakan dengan jayanya.

ADUN Panching ada mencadangkan agar memperkenalkan insentif galakan kepada petani yang menggunakan IoT, *Internet of Things* dan juga dalam konteks seumpama ini, insentif galakan kepada petani menggunakan teknologi moden telah diperkenalkan sejak tahun 2021 lagi, Jabatan Pertanian ni. Malahan, ianya sentiasa disalurkan bagi mempertingkatkan lagi, ini para-para petani supaya menggunakan IoT. Baru-baru ni, Jabatan Pertanian ada memperkenalkan dipanggil lebih kurang 20 orang anak-anak muda kita menggunakan *apps*. Maknanya telefon kemudian mengawal ini satu sistem skim dengan hanya menggunakan er... ni... ni *Apps* secara apa nama mudah dan ianya dapat dilaksanakan dengan jaya, InsyaAllah, mudah-mudahan.

Memang kita sentiasa menggalakkan supaya *agropreneur* muda khususnya petani-petani ni mengamalkan, memperkenalkan teknologi terkini supaya ianya dapat memberikan lagi hasil yang lebih baik ya dengan pengurusan ladang ataupun projek secara sistematik ya. Panching juga ada, haa... Panching tak ada tapi ada mencadangkan kita menyediakan geran khas bagi tujuan kerjasama strategik antara pihak universiti dengan menghasilkan benih-benih baka yang berkualiti dan inovasi

pertanian yang lain dan mencadangkan pihak kerajaan mengadakan kerjasama dengan syarikat-syarikat teknologi. Dia sebenarnya kita sentiasa mengadakan kerjasama dengan institusi pendidikan yang tinggi seperti UPM, UMPSA, Politeknik Semambu, Kolej Universiti Yayasan Pahang dan lain-lainlah.

Kita juga ada membuat misal contoh, kerjasama ya dalam bidang contohnya, saya ingat yang ini yang er... di bawah... maksudnya di bawah ini apa nama industri ternakan. Ada misal contohnya, kita perkenalkan konsep dengan kerjasama daripada pihak UMPSA, nak kita meneliti bau, nak scan, nak... nak... scan bau er... yang datang daripada reban ayam sebab ni U...U... UMPSA ni, dulu dia ada satu projek yang dibuat berkaitan dengan industri pelepasan gas-gas tertentu ni, dia telah diberikan tanggungjawab untuk mencipta satu sistem di mana dia boleh kesan pelepasan gas-gas yang er... yang mudarat oleh industri tertentu, maka dia berjaya laksanakan.

Oleh kerana itu, oleh kerana ramai ni aduan mengatakan bila adanya reban ayam atau ni... dia... dia menghasilkan bau, menimbulkan bau yang tidak selesa, jadi kita nak laksanakan satu program yang telah ditetapkan dengan kerjasama daripada Jabatan Veterinar untuk mereka sempurnakan yang projek seumpama itu dan insya-Allah mudah-mudahan kalau sekiranya berjaya kita boleh *trace* terus kalau sekiranya mana-mana penama reban-reban yang menghasilkan atau mengeluarkan bau yang tidak... di luar daripada ataupun melebihi daripada paras yang dibenarkan ya insyaAllah dan begitu juga ADUN Kuala Semantan ada maklumkan tentang terdapat pengusaha di TKPM yang berhenti dan tidak meneruskan, memajukan tanaman mereka kerana terpaksa membayar kos cukai tanah dan pajakan tanah yang tinggi. Dia sebenarnya peserta ini tak ada paksaan, dia nak masuk tu macam dia kan, nak masuk okey, kena tandatangan sebelum tandatangan baca dulu. Bukan makna macam kita meng*sign* dokumen yang okey, tolong *sign* sini, sini, sini. Tidak, baca dia khabar, jadi perlu menandatangani persetujuan. Setuju *sign*. Jadi sudah tentu kita tadi nak meningkatkan hasil sebab kadang-kadang dia keluar ini hasil daripada projek ni daripada TKPM baik daripada mana-mana tempat. Hasil yang diterima tu lumayan tapi kita ni nak suruh supaya dia membayar balik kepada misal contoh PSK yang mengeluarkan ataupun kita beri kelulusan untuk diberi pajakan 30 campur 30 makna 30 satu jangka masa yang panjang dan keduanya kita nak pastikan dia ni betul-betul nak buat.

Kalau tak nanti dia... dia main, maknanya tandatangan lepas tu dia pergi jual, rata macam Yang Berhormat Dato' Sri Diraja maklumkan. Okey, oak kalau nak mudah oak tandatangan lepas tu pergi jual di Kuala Lumpur duduk semua sekali ni ada satu tanah habat apa semua dan sebagainya. Jadi, kita tak nak macam tu, kita nak yang *genuine* dalam bahasa inggeris kata. Jadi kalau sekiranya dia yakin, percaya dia boleh berjaya maka kita laksanakan dan kita buat melalui tapisan jawatankuasa teknikal boleh buat persembahan, boleh buat ni apa nama cadangan tu teliti ada jabatan teknikal akan tanya bila dia bersetuju, tandatangan dan seterusnya memulakan dia punya projek tu supaya kita nak jadikan tadi, insya-Allah mudah-mudahan Pahang sebagai hab sektor pertanian terulung di negara kita.

Dan sebenarnya ADUN Tanah Rata ada maklumkan baru-baru ni di Tanah Rata, di Cameron Highlands terdapat ribut yang melanda yang menyebabkan petani-petani mengalami kerugian. Jadi pertanyaan dia lebih kepada *safety net* dengan izin ya, sama ada ada satu jaringan keselamatan yang boleh menjamin pelaburan atau pun modal yang ditanam oleh apa nama ini petani- petani tadi dapat satu ni jaminan tidak rugi begitu sahaja. Sebenarnya usaha ini telah pun lama. Pahang mencadangkan supaya kita ada *safety net* kepada kementerian yang sekarang ni yang ada ialah penanaman

padi melalui Program AgroBank dia lebih khususnya insuranslah. Makna insurans ni kita bayar premium. Jadi apa-apa terjadi, AgroBank akan bayar balik semula. Perkara ni sebenarnya insya-Allah kita akan ketengahankan banyak kali dah kita maklum Pahang kerana kita nak menjaga supaya pemain-pemain industri khususnya dari segi sektor agro ni tadi diberi perlindungan kerana ada melabur dengan modal yang tinggi tapi oleh kerana musibah yang dilanda ribut, banjir, kemusnahan oleh musuh tanaman, gajah dan sebagainya maka mereka kerugian dan setakat ini dilihatkan sebenarnya mencadangkan insya-Allah maknanya pihak kementerian telah mula meneliti perkara ni dan kita mengharap supaya akhirnya nanti besok hasrat untuk ada jaringan keselamatan ataupun dengan dengan izin *safety net* ini dapat juga merangkumi termasuk juga petani-petani selain pada padiliah, insya-Allah.

Dan saya nak maklumkan juga iaitu kita di Pahang ni kita telah membuat projek-projek rintis. Antara projek rintis yang kita laksanakan ialah penanaman bawang, saya ingat kita buat ni di Jerantut. Kita dah mulakan dengan kawasan seluas 4 hektar dan nampaknya ianya memberi kejayaanlah selepas lebih kurang dalam ni dilaksanakan dalam tahun ni 2024 ni kita lihat dia boleh dikembangkan dalam tahun 2025. Jadi dalam tahun 2025 Jabatan Pertanian mempelawa 20 peserta bagi menyertai projek penanaman bawang ni di seluruh negeri Pahang. Jadi kita insya-Allah kita akan jadikan bawang ni sebagai salah satu daripada komoditi atau tanaman yang boleh kita perkasakan, insya-Allah.

Yang Berhormat Tuan Yang Dipertua, apa yang kita lihat di Pahang kita nak perkasakan juga produk-produk premium dari segi sektor pertanian. Contoh yang saya kata tadi misal contohnya kita ada vanila ya, di Temerloh ni kita ada tanaman vanila yang telah tersohor, dia boleh jadi tanaman untuk digunakan dalam industri asas tani. Pada masa yang sama dia juga boleh menarik pelancong sebagai aktiviti agro pelancongan sebab itu di Temerloh, alhamdulillah tanaman vanila ni nampaknya menarik perhatian dan menjadi satu destinasi yang juga orang kata menjadi minat kepada pengunjung-pengunjung untuk melihat dan merasai di lapangan sendiri tumbuhan vanila ni dan projek vanila ni akan kita perlebarkan di kawasan lain

Pada masa yang sama juga kita melihat bahawasanya potensi untuk penanaman anggur ya, juga ada potensinya. Sebenar anggur ni kita ada di Pusat Pertanian di Temin, ini dah lama dah sebenarnya kita hasilkan dan setelah melalui proses ujian yang... tempoh yang bersesuaian kita lihat bahawasanya ia boleh dikembangkan di tempat-tempat lain. InsyaAllah perkara ni kita akan laksanakan sekiranya ada minat daripada petani-petani untuk memastikan bahawasanya penanaman anggur ni kan... boleh dilaksanakan malahan kita kata marilah kita jadi dia kena hati-hati sikit Yang Berhormat Tuan Speaker maknanya marilah sama... marilah kita menganggur. Sebenarnya menganggur bukan menganggur. Jadi *tagline* tu kita kena hati-hati. Kalau tak nanti marilah kita sama-sama menganggur... eh mengapa pula sebenar menganggur dia nak menarik minat.

Malahan di Jerantut, sebuah Ma'had Tahfiz telah juga memperkenalkan projek ini nampaknya ada kejayaan bukan sahaja daripada pembelian anggur tu tapi minat mereka yang nak melihat. Oh, ini dia anggur yang kita laksanakan sebab tu dalam proses yang seumpama ni dari masa ke semasa Jabatan Pertanian akan mempertingkatkan lagi kemahiran supaya Pahang ni nanti akan menjadi satu hab yang boleh dibanggakan dengan hadirnya jenis-jenis tanaman yang premium tadilah anggur, vanila dan strawberi. Misal contoh di Cameron Highlands kita ada menjalin kerjasama antara B2B supaya kita dapat perkasakan seperti mana yang saya nyatakan kita pernah pergi buat lawatan teknikal ke Korea dan juga ke New Zealand dan pihak sana berminat untuk menjadikan kita punya anggur tu lebih besar saiznya

dan lebih manis rasanya. Dan insya-Allah perkara ini juga kita akan beri penekanan supaya Pahang ni menjadi satu destinasi sektor pertanian ala agro ni juga dan merencanakan lagi pertumbuhan ekonomi, insya-Allah.

Yang Berhormat Tuan Speaker, saya dah sentuh pasal wagyu ni yang ni saya ingat cukup maknanya **Saya...saya dah... dah** sentuh dan saya lihat err... hanya seperkara yang ingin saya nyatakan iaitu terdapat kecenderungan ternakan berkeliaran. Hal ini dibangkitkan rakan-rakan daripada Chini dan tempat-tempat lain menyatakan ada kemalangan berlaku oleh kerana melanggar ternakan yang berkeliaran di atas jalan raya. Dia sebenarnya mengikut Enakmen Kawalan Kerbau Lembu ni, dia kta dah ada dah enakmen dia ni.

Pihak yang bertanggungjawab untuk menguatkuasakan ada tiga pihak. Yang pertama sekali veterinary... Jabatan Veterinar, keduanya PBT, yang ketiganya polis dan hanya kekangan kita. Misal contohnya kalau veterinar tu, dia tengok 20 meter daripada jalan, boleh tangkap. Tapi kalau lebih daripada itu, dia luar bidang kuasa veterinar. Dia kena PBT sebab PBT dia ada saya ingat bawah Akta PBT tu dia ada kacau ganggu. So kalau kacau... kacau ganggu ni boleh juga digunakan... diguna pakai oleh Pihak Berkuasa Tempatan untuk menangkap.

Hanya sekarang ini, dendanya ialah RM500.00. Mungkin, oleh kerana ada setengah memikirkan RM500.00 tu kecil jadi dia biar je. Jadi apa yang kita nak buat ialah kita buat *tagging* dia kat telinga dan juga dipanggil *freeze branding*. Kita buat penanda kerana apa bila kerbau ni atau lembu ni tadi dia kemalangan dia mati, lembu ni. Tuan punya tu kadang dia klipkan. Dia buang dia punya *tagging* dekat telinga tu.

Jadi kita tak tahu sapa, lembu sapa, kerbau sapa, tapi dengan adanya penguatkuasaan ni besok, kita akan buat *freeze branding* iaitu satu kaedah yang dia buat. Dia tandakan secara sejuk. Kita nak buat *hot branding*. *Hot branding* tu macam kejam sangat. *Freeze branding*, di mana sel-sel di kawasan tu akan mati. Jadi dia ada penanda dia, dekat dengan haiwan tu sendiri. So perkara ni tadi dianya akan dapat apa nama di... mengenal pasti tuan punya.

Saya nampaknya jam 6.55. Yang Berhormat Tuan Speaker pun dah tengok tu, saya pun menengok ke keadaan ni. Memang banyak ni, boleh tak saya anu kan? Saya pun dah rasa saya...saya cuba tengok tu. Cepok-cepok di mana-mana tu. Jadi saya lihat bahawasanya ada soalan daripada sahabat saya daripada Semambu pasal tikar dan sebagainya. Saya ingat saya kena jawab secara bertulis ni sebab ni apa nama err... dan juga Yang Berhormat daripada Tanah Rata tanya boleh tidak yang masyarakat Orang Asli ni tadi kita ajar dengan bahasa ibunda dia dan tengok kajian yang telah dibuat tu nampak akan ada... ada jawapan tu.

Jadi kalau saya nak baca ni semua masing-masingkankan dia serba-salah. Dak saya cakap sorangkan semua orang keluar, tapi hanya saya nak ambil kesempatan ni tak ada langsung niat nak berburuk sangka, hanya saya rasa terpanggil pada ketika itu iaitu Yang Amat Berhormat Dato' Sri mengiringi Kebawah Duli Tuanku ke Lipis. Pertamanya ke apa nama ke Temerloh. Masa itu ada Majlis Penganugerahan Pingat. Kemudian hari Selasa tu ke Lipis. Jadi tanpa sebenarnya rasa nak wujudkan rasa prasangka ataupun ketidakharmonian. Tapi saya rasa tanggungjawab kerana apa rakan saya daripada Cheka ada bangkitkan tentang Laporan Ketua Audit Negara. Hanya saya nak maklumkan bahawasanya saya ingat kita pun dengar Yang Amat Berhormat Dato' Sri Speaker pada ketika itu telah pun memberi jawapan. Maknanya Laporan Audit... Ketua Audit ni dia di embargo.

Jadi kalau kita ni... ini kita sentuh Laporan Audit tu kalau ikut dari segi peraturan tu dia jadi boleh menghina ni apa nama dewan. Saya ingat teman ni...ni Tuan...Tuan Speaker pun dah sebutkan. Jadi ekoran daripada itu. Saya tidak berhajat untuk mengemukakan apa-apa sebarang usul, tapi kita kena hati-hatilah kerana apa? Laporan Audit ni kita kena ingat, pertama sekali kita telah mendapat Sijil Bersih dari segi Penyata Kewangan Negeri. Maknanya Penyata Kewangan Negeri tu maknanya kita teliti bukan semua... banyak negeri yang dapat tu. Tapi istimewanya kita Pahang kita kena bagi dia apa nama pengiktirafan.

Untuk makluman Yang Berhormat Tuan Speaker, makna di segi perbelanjaan kewangan ni begitu *strict*, ni pegawai-pegawai kerajaan termasuk Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri err... Yang Berhormat Penasihat Undang-undang... Penasihat Undang-undang ni dia...dia kira *without fear of favor* je. Saya biasanya kita macam contoh saya dalam mesyuarat EXCO bertaki dengan dia. Makna kira dia *stand firm on* dia punya *ground*. Begitu juga dengan YB ni... ni Yang Berhormat Dato' Indera SFNO, akan dengan tanpa segan silu maklumkan. Ini mesti dipatuhi.

Insya-Allah, alhamdulillah berkat daripada usaha kita, nak pastikan bahawasanya penggunaan atau perbelanjaan kewangan ni mengikut peraturan dia. Walaupun kadang-kadang kita rasa macam bertegang tu, tapi kita tahu masing-masing menggalas tanggungjawab. Dan saya nak zahirkan bahawa insya-Allah kita berada di landasan yang baik. Tahniah saya nak ucapkan kepada pentadbiran kerajaan negeri di bawah kepimpinan YAB Dato' Sri Diraja Menteri Besar dan juga kepimpinan perkhidmatan kerajaan di bawah kepimpinan Yang Berhormat Dato' Sri SS yang peka hingga kita dapat Sijil Bersih ya... Penyata Kewangan Negeri.

Manakala dari segi audit, Laporan Audit. Tanpa hilang hormat pada Ketua Audit Negara. Alhamdulillah, saya lihat. Tapi cuba kita lihat, misal contohnya hanya pernyataan di situ menyatakan pandangan daripada Jabatan Teknikal JPS ini tadi, bagi pandangan tentang ini apa yang dipanggil sebagai ini Permit Pengeluaran Pasir, LPS tu. Ya, kita ada garis panduan. Garis panduan pengeluaran pasir tu yang telah dikeluarkan oleh Jabatan Pengairan dan Saliran Tahun 2020.

Saya rasa Wakil Cheka pada ketika itu, selepas itu dia jadi Menteri NRE makna terlibat JPS di bawah tu. Nama pun garis panduan. Bukan anu... garis panduan. *Guideline* bahasa Inggeris dengan izin. *Guideline* ni *guidelinelah*. Kita jadikan panduan. Dia katakan walaupun empat ni permohonan pasir daripada Temerloh. Ini saya nak sebut ni walaupun tu tapi saya tak sebut dalam anu tu sebab kalau sebut Laporan Ketua Audit, tu jadi menjadi salah. Tapi saya kata laporan dia nak *react*. Maknanya *despite of that* dengan izin, *sorry* walaupun dengan pandangan Jabatan Teknikal. MMK disebut di situ, saya tengok dalam *handsard* menepikan pandangan teknikal dan meluluskan. Saya nak bagitahu Pengarah JPS ada kat sini. Kalau ikut ini apa nama *Water Enactment*, kalau ikut garis panduan berapa luas *reserve* sungai? Setidak-tidaknya seluas kelebaran sungai. Nah. Saya nak bagitau tak payah jauh kita pergi ini Tanjung Lumpur. Cuba pergi Tanjung Lumpur. Jambatan tu baru Tanjung Lumpur tu, hah berjejer Menara ni 188 tu duduk dalam *reserve* sungai.

Di Lipis, kawasan bandar Kuala Lipis, ini Jelai *Street* tu. Masa saya kecil lagi agak masa saya merangkak lagi. Dah ada dah kedai di situ. Kedai nombor 55 tu, sapa orang tahu? Orang tua tau lah. Lipis, kedai nombor 55 tu, tu hebatlah masa tu, dah ada. Temerloh, pasar ini... pasar... pasar pekan sehari Temerloh tu ada tepi sungai. Waima masjid tu sendiri pun dah ada kat situ. Kalau ikut JPS tak bolehkan. Eh... pakai akallah sikit. Kalau tidak jambatan tu sepanjang jambatan tu tadi. Saya ingat termasuk juga KMC tadi, ini... ini hospital pakar situ. Tak boleh nak kita luluskan? Tapi kalau

kita misal contohnya, kita okey garis panduan teknikal tu? Eh siapa yang memerintah sekarang ni. jabatan teknikal ke kerajaan.

Saya yakin mana-mana negeri pun pergi ke...Pulau Pinang, Kelantan, Terengganu, Kedah ke kita gunakan sebagai garis panduan. Tapi kalau masyarakat umum dia dengar tu. Oh, MMK ni mengeneipikan... runtuhkan jambatan tu. Saya nak beritahu di Pekan tu, Yang Berhormat ni Tuan Speaker, cuba kita pergi ke Pekan tu. Lalu kat Jambatan Sultan Abu Bakar, apa benda kat situ? Ini Adun err... Peramu...Peramu Jaya. Cuba tengok pulau nak tumbuh dah kan? Oh... 1km daripada jambatan. Biar wujudnya pulau kat situ, sebab saya nak maklum sebab apa rakan saya mantan menteri tahu bila banjir ni ialah kerana ketohoran sungai tu sendiri. Bila tohor sungai, zaman saya jadi Pembantu Teknik lagi dah tahun 79 berapa tua saya ni. Tahun 79 sungai bukan Ya Allah, ADUN Inderapura, Sungai Belat tu saya pernah merangkak berenang kerana nak memeriksa apa pokok-pokok yang ada dalam sungai kita nak angkat kerana apa dia menyebabkan banjir. Kita ada kapal korek, kita korek. Bekas mantan Timbalan Menteri NRE, ADUN Tras ada. Kita ni nak mengelakkan banjir dipanggil Rancangan Tebatan Banjir kita kena dalam kan sungai tu, takkan bila sampai dekat jambatan okey opp... tak mau dalam biar situ, pasir dok kat situ, kena korek, ada cara dia, ada cara dia. jadi maknanya..

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Boleh lah sikit sebab sebut sebut nama saya tadi. Boleh saya rasa macam ni EXCO, apa yang yang dipertikaikan tadi atau disebut tadi betul sebabnya rizab sungai ni sebenarnya boleh ubah pun, boleh ubah maksud dengan dengan izin pihak... pihak kerajaan negeri. Satu lagi contohnya macam rezab sungai berlaku banjir. Bila berlaku banjir, tanah persendirian tu akan berubah juga. Sebab tu ada dalam Enakmen Negeri Pahang pun makna dia bayar separuh, bukan bayar penuh. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Kita bagi kelulusan... MMK bagi kelulusan bersyarat. Kita tak bagi kelulusan, lulus buat semberono, tidak, bersyarat, kita lulus bersyarat, dengan syarat, apa dengan syarat dia? kita mesti korek satu pertiga. *Middle Third*. Bahasa Inggeris dengan izin *Middle Third*. Maknanya kita dia lebar sungai ni kita belah tiga. Satu, dua, tiga. Yang tepi tebing tu sebab kita jangan bagi korek tu sebab dia takut runtuh tebing tu, yang tengah ni yang kita korek. Sebab tu bila kita luluskan di Temerloh tu dekat dengan ECRL punya jambatan sekarang pergi tengok runtuh ke jambatan tu? Tak, tak runtuh, tapi kalau kita nak korek tu atau jadi bentuk pulau yg penuh tu. Pulau Habib Hassan dulu Yang Berhormat Tuan Speaker, di Pekan tu beberapa kali tu nak dilebar atau didalamkan muara tu, ada yg cadangan buat letupan. Tak boleh, dia kena korek juga ada la boleh.

ADUN TRAS – N.07
(YB TENGKU ZULPURI SHAH BIN RAJA PUJI)

Boleh tambah sikit lagi? sebab benda ni umum ya. Contoh di Selangor, dia ada kita panggil LRT ataupun *railway* yang atas tu kan... atas... atas sungai juga tapi itu boleh sebab kerajaan ataupun yang buat keputusan. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Saya nak betulkan ini sebab apa saya takut tanggapan. Jadi kalau ada *izin lifekan* sebab tu saya tak nak nanti dia tu kerajaan negeri, MMK mengeneipkan pandangan teknikal dan meluluskan. *Pass*. Oh, Oh teruk betul kerajaan negeri ni. Dak kita ni tengok pertimbangan, kita bersyarat. Bila kita luluskan Unit Penguatkuasa Negeri Pahang, dulu kita ada penguat kuasa di bawah jabatan tapi Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar ni nak pastikan supaya ketirisan tak berlaku, pencerobohan tidak, wujud Unit elit, so tanggung jawab pergi tengok dan sebagainya. Jadi kita keputusan kerajaan, dia tak boleh *holding the government and ransom* tak boleh, kita tak leh. Kata okeylah macam tu. Pengarah ni pengarah agensi memerintah negeri ni? perintahnya Menteri Besar, dibantu oleh EXCO-EXCO. Mungkin tak cerdik macam kita ini semuakan? Tapi kita ni dia sebenarnya cerdik dengan bijaklah. Jadi kita kata dengan syarat, syarat dia ini, dia syarat dia tebing tu mesti dipasti, cuba baca. Tebing pasir kalau runtuh kena dibaiki. Pengeluar pasir tu, pengusaha pasir kena baiki, yang itu tu yg kita tekan kan.

Tapi janganlah kabo okey MMK mengeneipkan pandangan teknikal. Yang tu yang saya tak setuju. Dia akan memberi gambaran yang salah seolah-olahnya kerajaan negeri ni dia main semberono je. Tidak. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar Dato' Sri Diraja sentiasa kata prosedur kena ikut, *technical department* ataupun jabatan teknikal kita ambik pandangan tapi kena tengok sama ada rasional atau tidak. Kalau tidak, kalau tidak kalau sekiranya kita patuh semua ni tadi Kuantan semua ni kena roboh tu sepanjang Menara 188 kena roboh, sepanjang-panjang tu kena roboh sebab dia masuk dalam *reserve* sungai. Temerloh, Lipis hah mana lagi... lagi pejabat Kastam dan pejabat-pejabat di sepanjang.

Jadi kita tengok, kita pastikan, jadi saya nak betulkan yang tu. Pertama sekali saya tak bersetuju tu sebab bila laporan Ketua Audit tu dibangkit, maknanya kita ni ikut peraturan ya. Sebab tu sebab saya tengok tadi banyak yang menyatakan Sungai Lembing apa nama Panching, Sungai Lembing, Panching lah... Panching... Panching bangkit semangat. Saya dah tanya. Ini *reserve*. Oh semangat. Tapi kadang-kadang ada masa tu kita ikut lah peraturan juga.

Kalau dah tak boleh sentuh tu ini Laporan Audit jangan sentuh. Sebab kalau ikut betul-betul peraturan dia nak sentuh pasal Laporan Audit nak bincang nak kod tu Laporan Audit ni dia kena buat usul, usul diterima oleh Dewan. Lepas tu baru kita boleh bincang kan. Kalau tidak dia setakat bentang je. Haa, dia nama gitu. Tapi kita boleh *decide* menghina mahkamah atau menghina Dewan Yang di-Pertua boleh buat *ruling* buat *ruling* yang betul. Tapi tidak begitu. Tapi maksud saya ikutlah peraturan saya. Kita ini dia macam main bola, di luar sana kita makan minum kopi sama, tapi dalam ni kita team lain-lain. Ini maksud saya main bola, kita main bola sama walau penting kita kita dari sini. Saya Manchester United kalau sekiranya ADUN Tras Manchester City dah tentu gaduh punya. Tak boleh Manchester... kan jadi kita tu tapi minum luar huhahuha, tapi dalam Dewan saya nak bagitahu yang salah salah juga. Saya pertahan ni atas prinsip dan saya tak nak nanti kalau dengar ni saya tak nak rakyat rasa oh, Pahang teruk, tidak kita buat patut tidak kerana kita dapat tu Sijil Bersih Kewangan.

Malahan kalau audit laporkan kita terima, kita *surrender* bagitahu okey yang ni contohnya. Jadi ada masa tu janganlah kita ingat kita terikat sangat dengan pandangan teknikal sebab pandangan teknikal memang betul. Misal contohnya, okey kalau JKR kata okey dia nak lebar jalan sekian sekian sebab tu bila kita nak buat Janda Baik misal contohnya, orang semua takut. Jalan mesti lebar. Kalau jalan lebar dengan gerai-gerai tu apa nama kena roboh. Misal contoh bila buat RKK Janda Baik tapi sebenarnya itu pandangan teknikal dia kena tak boleh JKR kata, okey boleh kecil benda tu, yang boleh menentukan kecil besar tu ialah Pihak Berkuasa Negeri. Kita

boleh tentukan sebab apa. Kalau kita pergi ke New Zealand, eh *sorry...* ke Switzerland, ke Geneva, dia pergi belakang... belakang apa nama bangunan ni *back lane* dengan izin dia ada bagi, boleh jadi pelancongan kecil kita boleh tempatkan okey kenderaan tak boleh masuk situ tetapi dia kena naik *buggy* naik ke atas macam kita pergi ikut Tourism. Kereta *diparking* di bawah kemudian ada *buggy* naik ke atas, buat situ, so boleh disesuaikan walau pun jabatan teknikal bagi pandangan.

Maksudnya bukan jabatan teknikal tu yang mesti mandatori, tak. Ikut kesesuaian lah, ikut kesesuaian. Jadi dalam konteks seumpama itu, saya mohon supaya perkara ni diberi sejelas-jelasnya. Saya tak nak nanti bagi saya, saya terasa bahawasanya seolah-olah kome ni semua main bedal je, semberono, bantai, lanyak, peduli apa. *No, no, no. I Tell you one thing*, Dato' Sri Syed ni bukan dekat EXCO... bukan dekat Dewan je, dekat EXCO pun berentap, macam kita kalau dengar semua berentap tu, tapi kita *cool down brother, rileks* MB kata, *steady* kita minum kopi duduk menung. Kita rasa contohlahkan. So dalam konteks seumpama ni saya minta maaf kepada rakan saya sebab takde, saya tunggu juga hari tu sebab tu hari yang lepas bahas tu, saya tunggu takde. So biar satu masa tu dia Panching bercakap saya dah gitu dah tu haa. Saya sabar je bila rakan daripada Batu Talam bawa pasal *mental hack* tu dah terkeluar tu kot ada la yang *mental hack* di kalangan kita ni contohnya, sebab masa tu rasa kegeraman. Saya sebenarnya takde benda kira makan ubat semua *steady*. [Ahli Dewan Ketawa]. *Steady, steady*, takde, tapi tu jelah saya nak maklumkan. Terima kasih pada Yang di-Pertua, minta maaf pada rakan-rakan ye tiada niat langsung, keluar Dewan ni cium mulut boleh takde hal la. [Ahli Dewan Ketawa].

Tapi dalam Dewan ni pantang kalau *you say something which is bad* dengan izin saya akan pertahankan sebab kita ni di sini dengan amanah... kan dengan amanah, tanggung jawab nak pastikan setiap tindak-tanduk kita ni utamanya ialah kerana kita nak pastikan Pahang Darul Makmur di bawah naungan Kebawah Duli Paduka Baginda Tuanku Sultan sentiasa berada di landasan yang benar.

Kadang-kadang kita terpaksa buat keputusan yang agak sukar tetapi tiada niat lain sebenarnya ialah demi untuk masa depan, kepentingan, kemajuan dan kesihatan rakyat jelata. Dan saya nak ambil kesempatan di sini nak bagitahu bahawasanya di belakang kerajaan negeri tak mungkin dapat ditegakkan tanpa kerjasama daripada perkhidmatan er... ahli-ahli perkhidmatan kerajaan negeri. Sebab tu saya bagi pihak mereka merakamkan setinggi penghargaan sebab Dato' Sri... Dato' Sri SUK tak boleh nak bercakap dalam dewan ni.

Bagi pihak semua warga kakitangan perkhidmatan awam negeri Pahang merakamkan setinggi-tinggi penghargaan atas pengisytiharan bonus sebanyak satu setengah bulan... satu setengah bulan kepada kakitangan kerajaan. Sebenarnya ini sikit je kalau dibandingkan pengorbanan, jasa baik, komitmen, keikhlasan yang ditunjukkan oleh warga perkhidmatan kerajaan dan juga kepada semualah termasuk rakan-rakan, Ahli Dewan baik pada barisan kerajaan mahupun barisan pembangkang.

Kita bercakap sini, kita balik nanti, insya-Allah yang baik tu kita akan ambil insya-Allah. Tapi yang er... yang tak baik kita er... kita ambik pandangan dengan niat kita berada di sini tidak lain dan tidak bukan untuk pastikan Pahang berada di landasan yang baik dan kita mendapat keredhaan daripada Allah SWT.

Dengan itu, saya sekali lagi nak ambik kesempatan ini untuk menyokong usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan Pendidikan Negeri Pahang. Sempat lagi solat waktu Maghrib. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada 10 orang ahli daripada pihak kerajaan yang telah memberikan jawapan-jawapan dan penjelasan-penjelasan di atas permasalahan yang dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan mahupun penjelasan semasa pihak kerajaan menjawab.

Persidangan kita akan disambung semula pada hari Jumaat, 6 Disember 2024 bermula pukul 9.30 pagi insya-Allah.

[Persidangan dtempohkan]

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15**

**HARI KEENAM
06 DISEMBER 2024 (JUMAAT)**

KANDUNGAN

HARI KEENAM: 06 DISEMBER 2024 (JUMAAT)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR	1
4	SAMBUNGAN MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024	18
	- MESYUARAT JAWATANKUASA	31
5	USUL MENIMBANG USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR 2025	44
6	USUL TAMBAHAN SILING PERUNTUKAN NEGERI BAGI PROJEK PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR NEGERI PAHANG TAHUN 2021 - 2025	44
7	URUSAN-URUSAN AM	47
8	PENANGGUHAN	48

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL KE-3
DEWAN NEGERI PAHANG KE-15
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Tarikh : 06 DISEMBER 2024 (JUMAAT)

Masa : 9.30 Pagi

HADIR:

YB Dato' Sri Haji Mohd Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Speaker Dewan Negeri Pahang.

YAB Dato' Sri Diraja Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SDSA., SSAP., SUMW., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

**EXCO Perancangan, Kewangan, Tanah, Sumber Asli,
Tenaga dan Air Negeri Pahang**

**EXCO Pembangunan Ekonomi, Perladangan dan Komoditi
Negeri Pahang**

- Jelai

YB Dato' Sri Ir. Haji Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

EXCO Kanan

**EXCO Pertanian, Industri Asas Tani, Bioteknologi dan
Pendidikan Negeri Pahang**

- Benta

YB Dato' Sri Haji Syed Ibrahim bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

**EXCO Hal Ehwal Agama Islam, Kemajuan Desa dan Hal
Ehwal Orang Asli Negeri Pahang**

- Kerdau

YB Dato' Haji Mohammad Fakhruddin bin Mohd Ariff,
DSAP., DIMP., AMP., AMN., PKT.

**EXCO Kerajaan Tempatan, Perumahan, Alam Sekitar Dan
Teknologi Hijau Negeri Pahang**

- Bebar

YB Dato' Ir. Razali bin Kassim, DIMP.

EXCO Kerja Raya, Pengangkutan Dan Kesihatan Negeri Pahang

- Muadzam Shah

YB Dato' Mohamad Nizar bin Dato' Sri Mohamad Najib,
DSAP.

**EXCO Pelaburan, Perindustrian, Sains, Teknologi Dan Inovasi
Negeri Pahang**

- Peramu Jaya

YB Dato' Hajah Sabariah binti Saidan,
DIMP., SMP.

**EXCO Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita Dan
Keluarga Negeri Pahang**

- Guai

YB Tuan Fadzli bin Mohamad Kamal, DSM., AMP. EXCO Komunikasi Dan Multimedia, Belia, Sukan Dan Badan- badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang	-	Dong
YB Tuan Sim Chon Siang EXCO Hal Ehwal Pengguna Dan Sumber Manusia Negeri Pahang	-	Teruntum
YB Puan Leong Yu Man EXCO Perpaduan, Pelancongan Dan Kebudayaan Negeri Pahang	-	Triang
YB Dato' Amizar bin Abu Adam, DIMP., AAP. EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi Dan Usahawan Negeri Pahang	-	Pelangai
YB Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Haji Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., SMP.	-	Inderapura
YB Dato' Sri Haji Mohd Johari bin Haji Hussain, SSAP., DIMP., PPA.	-	Tioman
YB Dato' Abd Aziz bin Haji Mat Kiram, DSAP., DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.	-	Batu Talam
YB Dato' Mustapa bin Long, DIMP.	-	Padang Tengku
YB Tuan Mohd Sharim bin Haji Md Zain	-	Chini
YB Dato' Rodzuan bin Zaaba, DIMP.	-	Jenderak
YB Tuan Khaizulnizam bin Mohamad Zuldin	-	Kemayan
YB Tuan V Arumugam a/l A Veerappa Pillai	-	Sabai
YB Tuan Lee Chin Chen Timbalan Speaker Dewan Negeri Pahang	-	Bilut
YB Tuan Woo Chee Wan	-	Mentakab
YB Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji	-	Tras
YB Tuan Ho Chi Yang	-	Tanah Rata
YB Tuan Su Keong Siong	-	Ketari
YB Tuan Chan Chun Kuang	-	Semambu

YB Dato' Sri Haji Tuan Ibharm bin Tuan Man, SSAP., SJMK., DIMP., AMP.	-	Cheka
YB Tuan Haji Rosli bin Abdul Jabar	-	Tanjung Lumpur
YB Tuan Haji Andansura bin Rabu	-	Beserah
YB Tuan Mohd Sofian bin Abd Jalil	-	Luit
YB Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	-	Damak
YB Tuan Shahril Azman bin Abd Halim	-	Jengka
YB Tuan Mujibur Rahman bin Ishak	-	Chenor
YB Tuan Mohd Tarmizi bin Yahaya	-	Panching
YB Tuan Mohd Zakhwan bin Ahmad Badarddin	-	Tahan
YB Tuan Yohanis bin Ahmad	-	Pulau Tawar
YB Tuan Mohamad Ayub bin Mat Ashri	-	Sungai Lembing
YB Tuan Mohammad Rafiq Khan bin Ahmad Khan	-	Pulau Manis
YB Tuan Hasan bin Omar	-	Lanchang
YB Tuan Hassanuddin bin Salim	-	Kuala Semantan
YB Tuan Nazri bin Ahmad	-	Bukit Ibam
YB Tuan Mohd Yazid bin Mohd Yunus	-	Lepar
YB Dato' Jasri bin Jamaludin, DIMP.	-	Kuala Sentul

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT PERKARA 11 BAHAGIAN II UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Zulkifli bin Haji Yaacob,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

YB Penasihat Undang-undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Saiful Edris bin Zainuddin,
SSAP., DSAP.

YB Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Nazri bin Abu Bakar,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP.

SETIAUSAHA DEWAN

Encik Mohd Zukri bin Sidek,
SMP., AMP.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Pahang Ke-15 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, kuantan

Hari Keenam (Jumaat) : 6 Disember 2024
Bersamaan 4 Jamadilakhir 1446 Hijrah

Masa : 9.34 pagi

Perkara Pertama: Doa.

DOA

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT. Marilah kita sama-sama memulakan mesyuarat kita dengan membaca Ummul kitab Al-Fatihah. [Bacaan dalam Bahasa Arab]. Segala puji bagi Allah dibuka Dewan Negeri. Dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah Yang Maha Mengasihani kepada-Nya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah limpah Keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan. Mudah mudahan sentosa aman makmur limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekian hambaMu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian. Ya Allah berkatmu ke atas kami berhimpun dipohon anugerahkan taufikMu. Dipohonkan menyuluh memandu kepada kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah dipohon doa kami diperkenan Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN-PERTANYAAN KEPADA MENTERI BESAR

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Perkara kedua: Pertanyaan- pertanyaan kepada Menteri Besar.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

[Bacaan dalam Bahasa Arab] Assalamualaikum WBT, salam sejahtera, selamat pagi, salam perpaduan. Yang Amat Berhormat Dato Sri Diraja Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, marilah kita sama-sama memanjat syukur kepada Allah SWT kerana dapat meneruskan persidangan kita pada hari ini. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Saya ingin memaklumkan bahawa Dewan ini ada mengedar kepada Ahli-ahli Yang Berhormat, cenderahati dan dari Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang (PKPP)... yang merupakan produk-produk hasil usahawan yang beroperasi di Pusat Pertumbuhan Desa PPD err... Soi, Kuantan. Produk-produk tersebut dijenamakan sebagai PKPP Dihati. Seterusnya, pihak Dewan juga telah mengedar borang kajian kepuasan pelanggan untuk dinilai oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Mohon kerjasama untuk melengkapkan borang tersebut bagi tujuan penambahbaikan

persidangan Dewan Negeri Pahang. Baiklah, untuk meneruskan aturan urusan mesyuarat pada pagi ini, saya menjemput Ahli Yang Berhormat Yang Dilantik untuk mengemukakan pertanyaan.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

[Bacaan dalam Bahasa Arab] Assalamualaikum WBT. Terima kasih Dato' Speaker, Soalan saya nombor 1.

[Mohon Kerajaan Negeri menjelaskan keadaan sebenar tanah rezab Melayu yang diperuntukkan sejak merdeka. Adakah jumlah tersebut bertambah atau berkurangan?]

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Assalamualaikum WBT, selamat pagi, salam sejahtera Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya ucapkan terima kasih kepada ADUN kawasan Yang Dilantik yang bertanya soalan berhubung dengan Rizab Melayu. Soalannya adakah Tanah Rizab Melayu bertambah atau berkurang? Jawapannya Yang Berhormat Speaker, bertambah. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, jangan serius sangat. Tadi saya ini kecil hati juga dengan Speaker kata cenderahati itu daripada PKPP, Speaker tak sebut Pengerusi PKPP itu Wan Rosdy.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat terhormat. Saya nak minta Yang Amat Berhormat sebut sendiri. [Ahli Dewan ketawa]

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Lagi sekali saya ulang angka tidak pernah berbohong ya. Keluasan Tanah Rizab Melayu pada tahun 1955 sebelum merdeka ialah seluas 218,326 hektar iaitu 6% daripada keluasan negeri Pahang, 218,000 hektar telah kita *convert*kan kepada ekar Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Dia akan jadi 539,495 ekar. Macam mana saya dapat angka 539,000... 0218,3 [kurang jelas] kali dengan 2.47 dan maknanya kalau dalam... dalam ekar lagi banyakkah. Manakala keluasan Tanah Rizab Melayu semasa sekaranglah. Yang Berhormat ADUN Lantikan sekarang ialah sebanyak 444,074 hektar iaitu 12.34% daripada keluasan negeri Pahang. Kalau kita *convert*kan jadi ekar, ianya berjumlah 1,097,330 ekar. Oleh yang demikian, keluasan Tanah Rizab Melayu dilihat menunjukkan peningkatan melebihi 100% daripada tahun sebelum merdeka dan masa kini. Dan untuk makluman Ahli-ahli Dewan, keluasan tanah negeri Pahang ialah seluas 3,597,206.68 ekar. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

AHLI YANG DILANTIK

(YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Soalan tambahan Dato' Sri Speaker, terima kasih Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang. Jawapan yang bagi saya sangat melegakan saya sebagai orang Melayu dan rakyat yang menjadi majoriti dalam negeri Pahang pada hari ini. Peningkatan

sebanyak hampir 100% daripada tahun 1955 itu. Bagi saya, satu jumlah yang wajar dan sebagai Ahli Dewan Yang Baru Dilantik, saya amat menyokong penuh tindakan kerajaan meningkatkan Tanah Rizab Melayu tersebut. Saya nak... nak tanya Yang Berhormat Dato' Sri Yang Berhormat Dato' Sri Menteri Besar. Adakah kerajaan bercadang untuk menjadikan tanah - tanah yang baru diberi milik yang diberikan status pajakan mukim terutama kepada orang Melayu ini diangkat sebagai Tanah Rizab Melayu. Sebab saya dapat maklumat terkini ini bahawa banyak tanah-tanah yang baru dianugerahkan hak milik oleh kerajaan negeri. Jadi saya kira, inilah peluang untuk kerajaan negeri meningkatkan Tanah Rizab Melayu ni dengan menjadikan pajak status tanah baru pajakan mukim ini sebagai Tanah Rizab Melayu. Terima kasih Dato' Sri, terima kasih Dato' Sri Speaker.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih, Yang Berhormat satu cadangan yang baik dan memang usaha kerajaan daripada dulu sampai sekarang mana-mana yang kita boleh rizabkan sebagai Rizab Melayu kita buat Rizab Melayu dan namun begitu, kita tidak sewenang-wenangnya merizabkan tanah tersebut sebagai Tanah Rizab Melayu. Tetapi sekiranya ada peluang dan mendapat pandangan dan nasihat daripada PTG dan juga daripada Penasihat Undang-Undang Negeri, kita akan ke Rizab Melayu. Sebagai contohnya dasar semasa kerajaan untuk menambahkan keluasan Tanah Rizab Melayu ini ialah melalui pewartaan semua kawasan Skim Tanah Rakyat. Mana semua Skim Tanah Rakyat yang dibuat oleh kerajaan dikira sebagai Tanah Rizab Melayu dan saya percaya melalui langkah ini semua tanah err... beri milik yang didaftarkan akan dimasukkan catatan menjadikan tanah tersebut sebagai Pegangan Melayu. Itu antara usaha yang kita buatlah dan banyak lagi. Sebenarnya Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, yang kita buat yang sedang kita kaji yang sedang kita teliti yang akan kita buat sebagai Rizab Melayu termasuklah cadangan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Lantikan sebentar tadi. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN KAWASAN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Wakil daripada Beserah.

ADUN KAWASAN BESERAH – N.12

(YB DATO' HAJI ANDANSURA BIN RABU)

Terima kasih, Assalamualaikum WBT. Saya ucap tahniah kepada negeri Pahang Yang Berhormat kerana telah berjaya meningkatkan err... keluasan Tanah Rizab Melayu. Cuma saya nak minta pencerahan sedikit, ada tidak garis panduan kategori Tanah Rizab Melayu ini contohnya di bandar perlu ada beberapa *percent*, Tanah Rizab Melayu di kawasan kampung tradisi contohnya berapa... berapa *percent* perlu Tanah Rizab Melayu termasuk kawasan-kawasan yang berstrategik. Jika ada adakah kita

err... mengikuti panduan tersebut. Jika tiada, adakah kita bercadang untuk mewujudkan garis panduan di dalam merizabkan Tanah Rizab Melayu, terima kasih.

ADUN KAWASAN JELAI - N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, terima kasih daripada ADUN Beserah, secara khususnya tak ada. Apa yang kita buat ialah kita tidak bercadang mana-mana tanah yang telah pun dimiliki oleh pihak-pihak tertentu untuk kita jadikan Rizab Melayu. Seperti mana yang saya katakan di awal tadi tetapi sekiranya tanah tersebut boleh diwujudkan sebagai pegangan Melayu, *Reserved Melayu*, kita akan buat. Katakanlah di Kuantan ini kita nak 10% *Reserved Melayu* maknanya kita terpaksa mencari di mana-mana dan ini kita tidak buat macam tu tetapi kalau sekiranya di kawasan tersebut yang kita fikirkan, katalah kita buat rumah kos sederhana... ya di mana dalam dasar er... kerajaan rumah kos sederhana bagi pembangunan tanah milik melebihi 3 ekar untuk maksud pembangunan bercampur dan Perumahan Negara Melayu. Kita memberi pengecualian sekiranya itu Tanah Rizab Melayu, maknanya kita bagi insentif dan sebagainya. Tetapi untuk kita nak ambil er... tanah-tanah tentu untuk dijadikan Rizab Melayu tidak. Sebab kita... dasar kita bukan macam itu. Kita nak bagi duit kepada kepada Peter, kita rompak Robinhood, tidak, kita bukan macam itu. Kita buat apa yang ada dalam hak milik kita dan peluang-peluang yang tidak ada pegangan lagi. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

ADUN KAWASAN INDERAPURA – N.16

(DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF)

Dato' Sri Speaker, soalan tambahan. Biasanya kita tahu bila Tanah Rizab Melayu... Tanah Rizab Melayu ini nilai pasarannya agak rendah berbanding dengan *open title*. Jadi apa ada daya usaha kerajaan untuk mewujudkan semacam dasar untuk tujuan pembangunan supaya ada nilai kepada er... tanah melayu itu yang sedia ada, terima kasih.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada rakan saya daripada Inderapura. Saya percaya dia dah tahu ini tapi saja dia nak tanya saya lagi...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat, dia peguam, dia... dia tahu. Hari-hari *menyain*...

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Dia *lawyer* dia tahu ha tapi dia nak usik saya pagi ni. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya ingin nyatakan di Dewan yang mulia ini bahawa bagi mana-mana pembangunan tanah yang milik yang berstatus Rizab Melayu, kerajaan negeri telah memberikan pengecualian daripada syarat pembinaan Rumah Kos Sederhana Rendah. Ha itu kalau sekiranya nak buat rumahlah jadi kerajaan negeri kalau kita status Rizab Melayu, kita bagi pengecualian daripada... daripada segi er... pembayaran premium dan sebagainya. Dan ini jelas menunjukkan bahawa kerajaan negeri sentiasa menggalakkan pemilik-pemilik Tanah Rizab Melayu untuk

membangunkan tanah mereka secara komprehensif. Dan er... selain daripada itu juga kerajaan negeri akan mempertimbangkan kalau sekiranya ada permohonan-permohonan tertentu secara khusus bagi tujuan pembangunan bagi Tanah Rizab Melayu ini. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey soalan seterusnya kita mintak Wakil daripada Tioman.

ADUN KAWASAN TIOMAN – N.42 (YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya mohon mengemukakan pertanyaan nombor dua, terima kasih.

[Daerah Rompin telah mempunyai tiga kilang padi iaitu BERNAS, kilang beras wangi dan kilang padi swasta. Soalannya adakah kerajaan negeri bercadang untuk membuat kerjasama dengan meluaskan lagi tanaman padi di daerah Rompin demi keterjaminan makanan selain itu Pahang telah dinobatkan juga sebagai Jelapang Padi yang ketiga di Malaysia?]

ADUN KAWASAN BENTA – N.05 (YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD. RAZAK)

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, Pengerusi Backbenchers. Sahabat saya daripada Tioman bertanyakan berkaitan dengan er... cadangan sama ada untuk meluaskan tanaman padi daerah Rompin ini. Dan soalan ini saya kira ada juga kaitan dengan Wakil daripada Panching yang bertanya tentang status bekalan beras tempatan dan er... apakah langkah-langkah untuk meringankan beban kumpulan B40 yang memerlukan bekalan beras tempatan. Juga, ada kaitannya juga dengan pertanyaan yang dibangkitkan oleh atau diajukan oleh YB ADUN Beserah yang ada kaitan juga dengan bekalan beras tempatan dan sebagainya.

Sebenarnya Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, yang selayaknya untuk menjawab soalan ini ialah Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar kerana Yang Berhormat itu sendiri mempunyai pengalaman yang cukup luas dan er... mahir sangatlah kerana pernah bertugas di BERNAS dan er... Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja begitu dipanggil *passionate* dengan izin bercakap mengenai er... isu beras... isu padi dan isu beras er... di negara kita ini insya-Allah. Tapi er... saya akan menjawab bagi pihak Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja jadi kalau ada kiranya yang Yang Amat Berhormat Dato' Sri ada *point-point* tu boleh... boleh nanti tambah dan Yang Amat Berhormat dapat membantu untuk memberi penjelasan... pencerahan kepada isu yang dibangkitkan ini ya.

Dia sebenarnya kalau kita lihat misalan contohnya, penghasilan padi di negeri Pahang kalau ikut angkanya dalam tahun 2023 ialah sebanyak 18,372 metrik tan di Pahang ya. Dan er... dijangkakan sebenarnya apabila diproses padi ini berdasarkan pada angka er... yang biasa digunakan iaitu perolehannya lebih kurang 60% daripada padi yang tadi untuk dijadikan sebagai beras. Jadi, kalau bersandar kepada situ daripada 18,372 metrik tan ini er... kita akan dapati yang boleh dijadikan sebagai beras ialah 11,023 metrik tan. Dan ini sebenarnya er... di... mengikut angka yang ada misal contohnya kita punya keperluan penghasilan padi tempatan ini ataupun beras

tempatan ini hanyalah boleh menampung 55% sahaja selebihnya 45% mestilah diimport untuk menampung keperluan dalam negara.

Jadi ini... ini sebenarnya senario dia, latar belakang dia macam mana pun kita buat itu 55% je yang paling tinggi. 45% lagi ini perlu er... diimport. Sebab tu dia kena ada beras import. Bezanya antara beras import dengan beras tempatan sebab beras tempatan ini murah. Misal contohnya kalau beras tempatan kita boleh dapat dalam er... RM26 er... 10 kilo ya Dato' Sri ya ha 10 kilo. Tapi beras er... import ianya akan dikenakan harga lebih kurang RM40 satu yang 10 kilo. Jadi, itu sebabnya bila keadaan ini berlaku, orang akan berebut-rebut untuk er... mendapatkan beras tempatan dan bila er... berebut itu ha... ini timbul masalah sebab ianya tidak cukup. Justeru itu, sudah tentu pihak kerajaan merancang kalau boleh itu kita nak pastikan bekalan beras di negara kita ini mencukupi supaya kita dapat kurangkan import.

Apatah lagi apabila negara pengeluar beras er... terbesar di dunia seperti di India, dia membuat satu dasar tidak membenarkan pengeksportan beras India ini ke luar negara. Jadi kita berlaku kekurangan dari segi bekalan. Ekoran pada itu, beras import juga bertambah naik. Sebab itu dalam konteks seumpama ini memang ada pihak kerajaan merancang untuk memperluaskan tetapi ianya mesti disesuaikan sebab apa, bukan semua tanah itu boleh ditanam padi. Oleh kerana profil tanah itu jenis tanahnya, maka ia bukan semudah itu. Dan kalau kita nak buat satu er... projek penanaman padi yang besar, dia memerlukan bekalan er... air khususnya sistem pengairan yang cukup baik dan sistem saluran kerana sistem pengairan ini kita kalau tidak kita boleh mengharapkan hujan sahaja, dia boleh satu musim je. Bila musim hujan, kita boleh bila musim kering atau kemarau kita menghadapi masalah.

Sebab itu mesti dibantu oleh sistem pengairan melalui rumah pam yang kita adakan. Sebab tu kita tengok projek-projek besar seperti di Ganchong dan sebagainya dia ada rumah pam. Jadi untuk buka er... kawasan penanaman padi yang baru kena buat kajian sama ada kita er... tanah itu sesuai atau tidak. Dan yang keduanya dimanakah modal *capex* ya yang er... perlu disediakan untuk menyediakan infrastruktur yang baik bagi menjayakan projek itu sendiri. Sebagai contohnya kita di Pahang ini kita ada tanah yang seluas 3,000 hektar yang disewakan kepada PKPP. PKPP tadi dia bagi cendera kenangan ya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Pengerusi dia... Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja.

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Diraja. Kalau boleh tu dapat juga syarikat-syarikat berkaitan kerajaan yang *State GLC* ini dia bagi kalau boleh hari-hari, pagi petang, pagi petang dapat kita rasai. Tapi yang menarik Yang Berhormat Dato' Sri, semalam tu bila Yang Berhormat Dato' Sri tengok Pahang Gold tu, masing-masing semua timbang tu.. ini kalau kus semangat ini kalau sekiranya... tapi alhamdulillah semalam bila balik semula semuanya tetap ni ada ya yang 100 gram. Yang itu kena tengok, *second round* itu tak ada, Dato' Sri. Insya-Allah mudahan kita doakan, esok mungkin kalau kiranya Pahang Gold ini jadi hebat, dia mampu untuk bagi *gold bar* dan sebagainya ya, Insya-Allah. Jadi inilah pengalaman ni. Pengalaman yang kita rasai, PKPP sendiri memang merupakan satu agensi GLC yang berteraskan pertanian ni tadi nak menceburkan diri. Tapi apa kan daya...

ADUN KAWASAN BEBAR – N.22

(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)

Minta tolong ya. Saya tak suka yang semalam tu, Pahang Gold. Yang Amat Berhormat Menteri Besar, dia *pass* kat semua orang. Hantar kat mana, nak tengok hilang ke tidak. Tapi lepas tu dia tinggal depan tu je, penuh *gold* tu. Rupanya palsu je yang tu, nak tengok siapa ambik tak ambil rupanya. Bila saya tanya Pahang Gold rupanya dia bukan *original*. Kalau *original*, bahayalah kan, benda berat semalam tu. Tapi saya nak tau juga la, Dato' Sri nak *test* kita, hilang tak hilang.

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Ya, Dato' Sri Speaker, Ahli-ahli Dewan yang mulia ini, saya ingat kalau ada setongkol emas yang dekat sini lebih kurang dalam berapa... 1 kilo? Tinggal aje situ Dato' Sri daripada pagi, dengan pagi esok tetap ada. Saya yakin ni sebab Ahli-ahli Dewan Yang Mulia ni memang kiranya dia...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat dah *check* rupanya. Pukul berapa sekarang? [Ahli Dewan ketawa].

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Saya sebenarnya Dato Sri, ini yang saya dok ni sebab hari ini baju *pink* ini, saya berfikir nak pakai tak, yang jamnya tapi rasanya sesuai yang merah ini. Sebab jam ini Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja yang bagi kepada saya jadi Dato' Sri Speaker tadi kira soalan kira memerangkaplah kiranya nak saya tunjuk tu. Terima kasih Dato' Sri Speaker. Maaf, kita kena *relax* sikit ya pagi Jumaat ni. Semalam dah kurang, *i'm okay*. Dato' Sri Speaker, itu pasal...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat, semalam wakil daripada Benta ini pukul 7.30 baru habis dan nasib baiklah Timbalan Speaker bagi tahu masih ada lagi waktu Maghrib.

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih. Saya ni sebenarnya semangat je rakan-rakan Dewan yang mulia bertanyakan persoalan mana yang sebenarnya kita dapati kesungguhan Ahli-ahli Dewan Yang Mulia ini bertanyakan, memerlukan dan menghendaki jawapan. Tapi apakan daya, saya di sebelah hujung. Cencaru makan petang. Bila habis hujung tu saya selalu sebut malahan sahabat saya daripada Cheka selalu sebut saya dah tahu dah dia kata. Ini Wakil Kerajaan daripada Benta ini dia akan beritahu. Ini mesti soalan ni, apa nama bertulisnya.

Tapi saya nak minta Dato' Sri Speaker tolonglah edarkan jawapan bertulis kepada semua Ahli-ahli Dewan ini kerana soalan-soalan yang dibangkitkan ini memerlukan jawapan. Insya-Allah saya yakin Dato' Sri Speaker akan membekalkan jawapan-jawapan bertulis seperti mana yang telah kita janjikan kepada ini soalan-soalan yang dibangkitkan. Saya ingat itulah, dia punya jawapan tu panjang tapi kalau soalan

tambahan saya er... kalau tak boleh bos saya Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja boleh memberi penjelasan.

**ADUN KAWASAN LANCHANG – N.31
(YB TUAN HASAN BIN OMAR)**

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, sedikit soalan tambahan mengenai padi. Sekarang Ini Dato' Sri Speaker, teknologi sudah berkembang maju. Padi ini dia berbagai *variety*, teknologi, inovasi dan sebagainya. Dan saya ingat begini, kita tidak akan melihat bahawa padi ini keluar daripada sawah sahaja yang berair. Ada sekarang orang tanam padi di bukit, di atas darat pun ada, kemudian hatta dalam *polybag*, atas rakit dan sebagainya. Jadi saya kira antara perkara-perkara tersebut, kita perlu memberi tumpuan dan membudayakan supaya terutamanya di kampung-kampung. Kadang kadang di tepi rumah pun ada tanah yang luas yang tidak digunakan. Jadi, sekurang-kurangnya bila kita membudayakan tanaman padi semula seperti mana dulu kita tak terkenal dengan Musang King. Tapi sekarang -ni sekurang-kurangnya kalau ada tanah kosong, sepokok dua pokok dia nak tanam juga.

Dengan itulah maksud saya bila kita pihak kerajaan mempromosikan bagi meluas, jadi kita bukan saja ditanggung kerajaan, tanggung jawab kerajaan tapi juga masyarakat di bawah menyambut. Jadi tidaklah terlalu banyak kos yang orang kata apa, nak dikeluarkan oleh pihak kerajaan. Itu saja, terima kasih.

**ADUN KAWASAN BENTA – N.05
(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)**

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Ini soalan daripada Lanchang ni memang sebenarnya bertepatan. Kalau dulunya, zaman-zaman dulu kita di kampung ni kita buat padi ni, kita buat padi ni walaupun dia sejuring gitu je, untuk keperluan kita. Di kampung saya, di kampung merata semua. Bila *time* musim padi tu kita turun. Kita masa tu bajak Kubota masa tu kan, ada semua sekali. Ada yang menjangka apa, yang mencangkul kemudian melenyek itu. Saya ingat golongan generasi muda, dia tak faham. Dia lenyek-lenyek. Lepas tu kita ni taburkan benih-benih, kemudian dia cabut benih, cabut benih tu jadi budaya juga. Sediakan pulut ya masa tu. Pulut tahi minyak, makan semua sekali. Ianya satu budaya.

Sebab tu pada ketika itu jarang kita dengar kita membeli beras di kedai-kedai ini kecuali kita nak beli beras premiumlah, beras Siam dan sebagainya. Masuk beras Siam seludup je masa dulu. Kiranya di Lipis dulu Dato' Sri, kira keretapi daripada Kelantan tu singgah ke Lipis. Kita merasalah sebab apa, ada beras siam yang premium dan fenomena ini Yang Berhormat Dato' Sri kita lihat misal contohnya di Korea. Di Korea, di Jepun, dia ada satu...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat lama lagi tak?

**ADUN KAWASAN BENTA – N.05
(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)**

Tidak... tidak. Sampai ke Korea... nak ambil *flight* balik semula ke Kuala Lumpur. [Ahli Dewan ketawa].

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila... sila.

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Sebab dah lepas ke Korea ini macam mana. Takkan nak suruh er.. aje.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sebab dah ke Korea dah ni, lama...

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Jadi maksudnya di sini Dato' Sri Speaker. Di sana dia menetapkan satu perundangan tidak membenarkan ada tanah terbiar. Jadi sebab tu kalau kita lihat misal contoh kalau kita pergi rumah-rumah di kawasan perumahan ada sejempit aje, di situ ada penanaman padi. Begitu juga di Jepun dia memanfaatkan. Jadi persoalan daripada sahabat saya, Tioman sama ada kita nak buat jelapang projek besar iaitu kemungkinannya agak sukar sedikit. Tetapi kalau kita nak pulihkan yang paya-paya lama ini tadi, saya rasa yang itu ada potensi sebab itu yang... Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja telah mencadangkan supaya kita pulihkan tanah-tanah terbiar, paya-paya terbiar ini. Malahan, kita juga mendapat peruntukan daripada kerajaan pusat melalui Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan. Kita pulihkan tanah termasuklah di Kampung Budu iaitu dengan keluasan yang dipersetujui. Hanya masalah dia Dato' Sri...

ADUN KAWASAN KUALA SEMANTAN – N.32

(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)

Dato Sri, mohon mencelah?

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Apa ni? Okey.

ADUN KAWASAN KUALA SEMANTAN – N.32

(YB TUAN HASSANUDDIN BIN SALIM)

Panjang lebar apa ni... penjelasan daripada Wakil Kerajaan berkaitan dengan isu padi beras ini. Cuma saya tertarik mengenai kilang tadi ni sebab saya pernah terlibat sedikit sebanyak dalam pembinaan kilang beras wangi di Muadzam ni di tapak MARDI tu. Jadi, saya difahamkan saya dimaklumkan oleh rakan-rakan di sana. Sekarang ni kawasan kilang tu dah naik... dah naik rumput dah tak beroperasi pun kilang tu. Jadi pertamanya kesesuaian kenapa kilang itu dibina di tempat yang tak ada pun sawah padi kan? Muadzam tu saya rasa tak ada sawah padi berdekatan dengan situ. Tapi tiba-tiba dibangunkan sebuah kilang beras wangi di situ. Jadi apa strategiknya pembinaan di situ dan macam disebut tadilah. Kita masih lagi merancang dari sudut nak membina, nak menambah pengeluaran padi di seluruh negeri Pahang. Kilang-

kilang yang ada ni telah pun *ready* untuk mengeluarkan beras. Tapi nampak gayanya belum beroperasi. Mohon pencerahan daripada Wakil Kerajaan. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

ADUN KAWASAN BENTA – N.05

(YB DATO IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Dia sebenarnya kilang ini bergantung kepada bekalan padi itu. Bila bekalan padi kilang ini, dia kilang swasta. Bila kita beroperasi, dia perlukan bekalan tadi, bekalan ini dia macam kilang sawitlah. Kalau kilang tu dia menawarkan harga yang tidak menarik orang akan pergi kepada kilang yang menawarkan harga yang menarik. Ini masalahnya *business strategy* dengan izin. Jadi itu... itu persoalan timbul. Maksudnya kemampuan kilang tu dah ada tapi tak ada cukup padi yang... yang dapat dibekalkan untuk diproses, kan. Sebab tu dalam konteks seumpama ini kalau sekiranya dia dapat diwujudkan banyak kawasan-kawasan padi persendirian tadilah tanah-tanah milik yang ada tadi dapat ditanam padi, makna insya-Allah boleh. Tapi masalah saya nak habiskan tadi, masalahnya ialah kerana pemilikan tanah tu bila tuan tu dah meninggal, dia tak serah kepada tu. Jadi makna waris dia ramai. Jadi bila kita nak jayakan projek, ini pengalaman kitalah. Bila kita nak jayakan projek, orang ni kata berapa kenanya?

Jadi persoalannya timbul menyebabkan masalah kita nak bangunkan bukan sahaja padi, waima apa sekali pun yang nak kita tanamkan, waris-waris ni dah tak dapat menyelesaikan masalah status tanah. Jadi bila nak buat tu waris ni akan bantah. Akhirnya tanah tu tinggal terbiar begitu saja. Sebab tu dalam usaha yang seumpama ini kita kena turun ke lapangan, insya-Allah er... saya nak zahirkan di sini, kerajaan memang berhasrat untuk meningkatkan pengeluaran padi dan insya-Allah dengan itu dapat mengeluarkan... menghasilkan pengeluaran beras yang mampu untuk memenuhi keperluan tempatan. Tetapi usaha ini perlu kerjasama daripada semua, insya-Allah. Terima kasih Dato' Sri. Sila... sila.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Boleh mencelah sikit?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh Yang Amat Berhormat.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Terima kasih rakan daripada Benta. Saya cuma nak tambah, nak bagitahu di dalam mesyuarat yang terakhir yang dihadiri oleh saya bersama dengan Yang Berhormat SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Negeri, penghasilan padi di Pahang ni 4... yield... yield... yield ni hasil padi 4.5 tan per hektar. Saya pada peringkat awal semasa pembentangan oleh Kementerian Pertanian, sebab saya tahu Rompin ni memang yang paling rendah berbanding dengan Sekinchan, berbanding dengan Kedah, berbanding dengan Kepala Batas di Pulau Pinang. Saya mintak Yang Berhormat SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan *confirmkan* dengan IADP betul atau tidak penghasilan 4.5, sebab sebelum ni bawah pada 2 Yang Berhormat Speaker.

Jadi sebelum saya nak tanya balik kepada kementerian dalam mesyuarat tersebut yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, saya minta Yang Berhormat SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan *confirm*kan. Yang Berhormat SS bagitau saya, *confirm* hasil padi di Pahang ni di Rompin terutamanya telah meningkat daripada bawah daripada 2 metrik tan kepada 4.5 tan per hektar. Ini satu pencapaian yang baik untuk negeri Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja]

Maknanya dia punya *irrigation*, pengairan semua bagus. Jadi dah ada usaha tu. Dan maklumat yang lain walaupun telah di... diberitahu memang *completel*ah. Macam pegawai BERNAS juga Dato' Sri, ADUN Benta ni dia boleh jawab daripada A sampai Z.

Cuma saya nak tambah sikitlah untuk makluman kita bersama. Mengikut kajian kita, seorang penduduk di Malaysia ni makan 80 kg beras setahun. Itu hakikat dia, 80 kilo purata. Dan beras tempatan ni daripada dulu lagi memang tak cukup. Tadi Yang Berhormat daripada kerajaan dah bagitahu memang tak cukup dan ketidakcukupan beras tempatan ni apabila berlakunya kenaikan harga beras import RM40.00 tadi kan, betullah, RM30.00 ke RM40.00 sedangkan harga beras tempatan sekitar RM26.00 je. Jadi pada masa itu, orang pengguna tak kisah sebab harga-harga beras tempatan RM26.00 Harga beras import lebih kurang RM28.00 pada ketika itu.

Tetapi apabila harga pasaran dunia beras putih dunia naik ke RM40.00, orang mula cari beras tempatan dan beras tempatan memang tak cukuplah sebab kita import 55%... 45%... 45%, jadi tu sebabnya. Tetapi sekarang ni harga pasaran dunia dah turun dan BERNAS dah pun... Kementerian Pertanian pun telah mengarahkan beras supaya turunkan harga import daripada RM40.00 kepada RM30.00 dan ke bawah dan menyebabkan sekarang agak stabil sikit di pasaran. Tapi kalau sekiranya harga di dunia terus stabil, saya ingat tidak akan jadi fenomena yang mengatakan bahawa harga ataupun beras tempatan tidak ada dalam pasaran. Itulah lebih kurang Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, untuk makluman kita semua.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Amat Berhormat. Satu maklumat yang sangat baik untuk kita semua hadamkan. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sebelum saya pergi ke soalan seterusnya, saya nak buat pengumuman di sini bahawa EXCO Hal Ehwal FELDA, Koperasi dan Usahawan Negeri Pahang. Jualan Program Jualan Madani Koperasi (JMK) sempena hujung tahun 2024 dan musim tengkujuh negeri Pahang diadakan di perkarangan er... Wisma Persekutuan dari pukul 9 pagi hingga pukul 3 petang pada hari ini. Jadi siapa-siapa yang ada duit lebih yang masih lagi tak gunakan duitnya bolehlah berbelanja. Soalan seterusnya Wakil daripada Tanjung Lumpur.

ADUN KAWASAN TANJUNG LUMPUR – N.15 (YB DATO' HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Yang Berhormat Yang di-Pertua. Saya kemukakan soalan nombor 3.

[Apa perkembangan isu GISBH di Negeri Pahang?]

ADUN KAWASAN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, rakan daripada Tanjung Lumpur bertanyakan tentang perkembangan isu GISBH di Negeri Pahang Darul Makmur. GISBH ini Dato' Sri Speaker, telah pun disahkan... Global Ikhwan telah pun dimuktamadkan oleh Jawatankuasa Syariah Negeri sebagai ajaran yang menyeleweng dan sesat. Terima kasih Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Seterusnya.

ADUN KAWASAN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Soalan tambahan satu.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ha... Sila. Satu soalan tambahan.

ADUN KAWASAN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Satu sahaja. Saya cadang nak dapat penjelasan sama ada Kerajaan Pahang kita ada mendirikan pusat pemulihan akidah bagi kita membimbing rakan-rakan yang terlari ataupun terjebak dengan ajaran sesat dan berapakah bilangan ajaran sesat di Pahang yang telah dikenal pasti? Terima kasih.

ADUN KAWASAN KERDAU – N.28
(YB DATO' SRI HAJI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

Di negeri Pahang ini, bukan di negeri Pahang lah, bahkan serata di negara kita ini memang banyak. Tapi kalau dibilangkan untuk negeri Pahang, kita ada 34 yang telah dikenal pasti, 34 ajaran sesat. Merujuk kepada persoalan Cheka sahabat daripada Cheka, adakah kita membuat proses pemulihan. Sebenarnya secara... secara apa... rasmi diadakan kelas, sekolah, letak diorang satu tempat tu secara konsisten memang belum ada lagi.

Tetapi secara apa namanya pendekatan, memang setiap individu yang telah kita siasat dan kita telah dia itu sebagai orang apa terlibat dengan ajaran sesat, memang kita apa kaunseling kan dia, berikan kesedaran, berikan dia amaran, teguran supaya dia balik ke pangkal jalan agar dia tidak apa tu... terlibat secara serius dan melarat lagi kesesatan dia tu Dato' Sri Speaker. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Seterusnya... err... soalan seterusnya Wakil daripada Panching.

ADUN KAWASAN LUIT – N.24
(YB DATO' MOHD SOFIAN BIN ABDUL JALIL)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Panching ada urusan berat. Nombor... soalan dia nombor 4.

[Berapakah bilangan Rumah Rakyat Pahang (RRP) telah dilaksanakan tahun ini dan apakah terdapat permohonan dari tahun-tahun sebelumnya yang masih dalam proses atau belum diselesaikan?]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia ada maklumkan kepada saya ada kematian tadi, dia lewat sikit masuk.

ADUN KAWASAN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF)

Bismillahirrahmanirrahim. Terima kasih, soalan daripada Panching. Yang pertamanya, untuk makluman Dewan, er... kerajaan negeri membina... mencipta berbagai-bagai Skim Perumahan daripada pendapatan isi rumah RM10,000.00 kepada RM5,000.00 sehinggalah ke mereka-mereka yang di dalam kategori e-Kasih. Sebab tu pembinaan rumah RRP ni saya, kita amat berterima kasih kepada kerajaan negeri di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana begitu cakna tentang keperluan perumahan di setiap lapisan rakyat dalam negeri Pahang ini.

Dan untuk makluman Dewan, sehingga 2020 telah sebanyak 1,029 unit rumah RRP telah dibina yang melibatkan 4 fasa dan ini telah melibatkan peruntukan hampir RM75 juta bagi pembinaan kesemua RRP ini. Daripada hasil kerajaan negeri yang melebihi RM1 bilion tersebut, sebahagiannya telah kita peruntukkan untuk membina rumah RRP ini dan saya percaya sekiranya pendapatan hasil kerajaan lebih dapat pada RM2 bilion, saya percaya kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar akan menambah lagi bilangan untuk kita laksanakan lebih banyak rumah RRP untuk memberi peluang kepada orang-orang yang di bawah e-Kasih yang takde rumah ni kita *providekan* rumah.

Terima kasih Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar.

Untuk makluman Dewan juga, harga ni telah melibat kenaikan beberapa kali daripada RM65,000.00, RM75,000.00 dan akhirnya untuk bajet tahun hadapan akan dinaikkan kepada RM80,000.00 kerana untuk memastikan projek ini dapat diterus dilaksanakan dengan baik. Untuk tahun ini, sebanyak 450 unit RRP Fasa 4 yang melibatkan 350 unit kuota setiap daerah er... di setiap daerah dan 100 unit untuk kuota Orang Asli er... ORACO untuk masyarakat Orang Asli dan sehingga November 2024 sebanyak 244 unit RRP Fasa 4 telah siap dibina dan baki unit dalam pembinaan dijangka siap sepenuhnya pada awal tahun 2025. Untuk makluman Yang Berhormat daripada Panching... tiada, kepada Luit la... Dato', tahniah atas pengurniaan Dato' dan untuk makluman er... Dewan juga dalam Fasa 3 sebelum ini ada 20 unit yang masih belum dapat disiapkan tetapi kita berterima kasih kepada Lembaga Perumahan dan Hartanah Negeri Pahang, kakitangannya berusaha keras dan akhirnya kita dapat pastikan bahawa daripada er... 7 daripada 20 unit ini, 15 unit akan siap awal hujung tahun ini dan bakinya awal tahun hadapan sebanyak 15 unit di mana 5 unit lagi er... tentang pemilikan tanah.

Tanah yang kita nak bina ini perlu ada tanah dan kerajaan telah beri juga selain rumah, lot tanah kita berikan juga kerana untuk memberi kepada orang eKasih ini dan apabila telah selesai majoritinya di kawasan Kuantan dan tanah hampir selesai dan apabila tanah selesai, pembinaan itu akan dapat diteruskan dan itulah yang saya ingin sampaikan dan terima kasihlah kepada kerajaan kerana telah membuat berbagai-bagai skim untuk memberi kemudahan kepada seluruh rakyat negeri Pahang. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila...

**ADUN KAWASAN INDERAPURA – N.16
(YB DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF)**

Dato' Sri...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Bagi wakil daripada Inderapura selepas itu daripada er... ini Ketari.

**ADUN KAWASAN INDERAPURA – N.16
(YB DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF)**

Saya nak ucap tahniah kepada kerajaan negeri di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja.... Inisiatif Pembinaan Rumah Rakyat Negeri Pahang ini dimulakan oleh menggunakan peruntukan daripada kerajaan negeri tapi soalan saya lari sedikit daripada Rumah Rakyat Pahang tapi cerita rumah juga. Saya ingin tahu daripada pihak kerajaan ada satu skim perumahan kalau dulu dikenali sebagai PPRM Inderapura tak silap di kawasan saya er... jumlahnya tak banyak 100. Saya ingin tahu status sekarang sebab pemilihan telah pun dilakukan. Apa keadaan rumah itu saya takut ada *vandalisme*. Adakah ada kena... nampak macam dah siap daripada luar tepi Jalan Kuantan-Pekan itu. Tapi ingin tahulah sebagai Wakil Rakyat supaya rakyat tahu er... apa ini status perumahan tersebut dan ini menggunakan wang kerajaan persekutuan bukan wang kerajaan negeri... yang soalan tadi khusus rakyat Pahang yang ini wang peruntukan daripada kerajaan persekutuan. Mohon pertanyaan.

**ADUN KAWASAN BEBAR – N.22
(YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)**

Terima kasih er... daripada rakan saya daripada Inderapura kerana menanyakan soalan berkaitan rumah Projek Perumahan Rakyat Malaysia (PPRM) jadi walaupun luar topik sedikit, saya dah jawab soalan daripada Panching, saya harap daripada YB Luit dapat memberikan penjelasan la kepada Panching dan untuk PPR kerana kita namakan Projek Perumahan Rakyat kebetulan saya er... dalam beberapa minggu yang lepas, saya telah berkunjung hormat kepada Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan kepada Ketua SETIAUSAHA DEWAN Kementerian dan juga Timbalan Ketua SETIAUSAHA DEWAN Kementerian dan kita telah ingin melihat tentang perancangan kementerian untuk melaksanakan rumah PPR di kawasan di negeri Pahang kita termasuklah projek-projek PPR yang tergendala, makna bukan tergendala Yang Berhormat Tuan di-Pertua, contohnya saya telah menanya juga tentang status perumahan di Inderapura kerana bila kita lalu itu kita akan nampak tentang rumah yang masih belum diduduki dan itulah rumah Projek Perumahan Rakyat

yang dinamakan PPR oleh KPKT dan untuk makluman Dewan projek tersebut dalam kita apa akan disiapkan pada tahun hadapan.

Untuk makluman ADUN Inderapura, projek tersebut kena ada *touch-up* sedikit dengan izin Tuan di-Pertua, dan apabila siap kita akan menandatangani. Pihak kerajaan negeri akan menandatangani perjanjian bersama dengan pihak kementerian dan apabila perjanjian itu bersama-sama dengan Yang Amat Berhormat Menteri Besar diadakan dan pihak kementerian akan berkunjung hormat kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar untuk menandatangani projek-projek perumahan yang akan kita serahkan kepada pembeli-pembeli ini. Kita kena er... buat perjanjian dahulu baru kita serah dan insya-Allah er... YB Inderapura, benda ini akan dilaksanakan pada tahun hadapan dan akan diserahkan kepada pembeli-pembeli yang er... terbabit dan untuk makluman Dewan juga untuk tahun hadapan kita akan merancang untuk membina 200 unit rumah di Pekan dan juga 500 unit rumah PPR di Bera yang akan bersama-sama dengan pihak kementerian dan juga Kerajaan Negeri Pahang. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila wakil daripada Ketari. Soalan terakhir.

ADUN KAWASAN KETARI – N.34 (YB TUAN SU KEONG SIONG)

Terima kasih Dato' Sri Speaker. Saya nak ucapkan tahniah kepada kerajaan negeri kerana inisiatif RRP ini adalah memang satu inisiatif yang amat baik sekali dan cakna kepada yang memerlukan. Salah satu isu yang kita hadapi adalah seperti mana yang telah dinyatakan adalah isu pemilikan tanah dan ini bukan sahaja di kawasan Orang Asli dan banyak tempat yang lain yang kita nak bagi rumah tapi mereka tak ada geran pemilikan hakmilik tanah tersebut. Jadi persoalan saya adakah kerajaan sudi mempertimbangkan untuk memberi kelonggaran ataupun kita memperkasakan Jawatankuasa Penyelesaian Tanah untuk memberi keutamaan bila kita ada kes macam telah diluluskan kita beri jawatankuasa ini untuk mencari tanah untuk mereka dibina rumah RRP ini. Kalau itu kita dapat memberi manfaat kepada rakyat yang memang memerlukan perumahan ini. Terima kasih.

ADUN KAWASAN BEBAR – N.22 (YB DATO' HAJI MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF)

Terima kasih daripada er... ADUN YB Ketari dan untuk makluman Dewan, sebelum ini pun memang kita ada menemui beberapa beberapa kes yang untuk membina rumah RRP, tapi keperluan untuk tanah dan selama ini pun sebelum ini pun kita dapati Pejabat Tanah dan PTG sentiasa membantu untuk... kita di peringkat daerah menyelesaikan tentang isu-isu untuk kita membina rumah kepada rakyat yang kita kategorikan sebagai eKasih ini. Itu yang kita laksanakan YB tapi apa rancangan, apa-apa pandangan YB itu akan kita bawa lagi ke depan untuk kita tambah baik mana yang perlu kita tambah baik dalam LPHP ini dan terlanjur saya berdiri dari Ketari tadi ada sebut tentang Lebu ya... Lebu dan insya-Allah, Projek PR1MA Pahang di Lebu itu akan siap pada tahun hadapan dan insya-Allah kita akan adakan program bersama untuk menyerahkan kunci rumah kepada pembeli-pembeli. Baik, terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Seterusnya, soalan terakhir untuk sesi soal jawab pada pagi ini kita jemput wakil daripada Tahan.

ADUN KAWASAN TAHAN – N.09
(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN)

Assalamualaikum WBT. Dato' Sri Yang di-Pertua, saya kemukakan pertanyaan nombor 5.

[Apakah perkembangan terkini terhadap status cadangan naik taraf @ naik aras Jalan Paya Garok - Padang Piol yang sering ditenggelami air setiap kali musim banjir susulan lawatan Timbalan Menteri Kerja Raya, YB Datuk Arthur Joseph Kurup pada 31 Disember 2021 ke lokasi tersebut?]

ADUN KAWASAN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR. RAZALI BIN KASSIM)

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker dan terima kasih jugalah kepada Tahan yang mengemukakan pertanyaan berkenaan dengan status cadangan naik taraf jalan ataupun naik aras er... Jalan Paya Garok-Padang Piol.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Jalan dimaksudkan ialah Jalan Laluan FT 1508 iaitu Jalan Padang Piol-Sungai Retang dan jalan ini juga merupakan jalan darat utama yang menghubungkan antara Jerantut ke Padang Piol-Sungai Retang-Kuala Tahan hinggalah ke Taman Negara. Jadi keadaan kejadian banjir yang melanda di daerah Jerantut ini akan menyebabkan err... antara Seksyen 0.25 hingga 1.25 tersebut dinaiki air dan perhubungan darat akan terputus sepenuhnya. Ini akan menjejaskan urusan seharian penduduk di samping aktiviti ekonomi setempat terutamanya... terutamanya dari er... pengeluaran hasil sawit daripada kilang... Kilang Sawit FELDA Padang Piol serta juga menjejaskan bantuan untuk misi-misi menyelamat di kawasan pedalaman apabila keadaan jalan ini terputus... dan sehubungan dengan itu, kerajaan negeri telah mengangkat permohonan ke Kementerian Kerja Raya di bawah Rolling Plan Ketiga Rancangan Malaysia Ke-12 bagi cadangan menaik aras permukaan jalan di laluan FT 1508, Seksyen 0.5 hingga 1.25 di Jalan Padang Piol-Sungai Retang, Garok ya dan projek ini telah diluluskan oleh Kementerian Ekonomi.

Walau bagaimanapun, susulan daripada Mesyuarat Penyelarasan Reka Bentuk Terperinci, JKR telah memohon perubahan tajuk. Ada sedikit er... perubahan tajuk, kemudian skop kerja dan kos. er... dan telah mengeluarkan *Notice of Change... NOC* dengan izin induksi bagi projek tersebut pada bulan Ogos 2024. Cadangan perubahan ini adalah berdasarkan data ukur sebenar di tapak dan maklumat rekod banjir tertinggi oleh pihak Jabatan Pengairan dan Saliran daerah Jerantut. Jadi antara skop kerja adalah yang perubahan tu adalah err... panjang jalan tunggal 2 lorong sepanjang 1.1 kilometer mengikut piawai R3. Kalau ikut *design* asal 1 kilometer di panjang lebar 1.1. Kemudian menggantikan *pipe culvert* dengan jambatan baharu. Er... jalan tunggal dua lorong yang asalnya cuma 20 meter panjang dengan kelebaran 10 meter dan sehingga *span*, sehingga *span* tetapi dengan er... oleh kerana ada maklumat terbaru ni terpaksa panjangkan lagi daripada 20 meter kepada 60 meter panjang dan lebar pula daripada 10 meter kepada 12.5 daripada *single span* kepada 3... 3 *span*. Kemudian selain tu, juga menaik taraf persimpangan di FT 1508, Jalan Kampung Paya Garok 1 dan juga melibatkan err... pertambahan kerja-kerjalah antaranya ialah sistem perparitan, pemasangan jalan, perabot jalan, utiliti, pengambilan balik tanah dan juga pemasangan.

Ada kerja baru yang tambahannya ialah skop barulah tambahan pemasangan lampu jalan. Dan projek ini dijangka ditender setelah mendapat kelulusan daripada tambahan peruntukan daripada Kementerian Ekonomi. Walau bagaimanapun, selain itu, er... kerajaan negeri juga telah membuat permohonan bagi membina laluan alternatif dari FT 1508 Kampung Padang Piol-Sungai Retang ni ke Laluan C145, Jalan Batu Embun, Tebing Tinggi, Jerantut. Ni laluan baru ni tadi tu naik taraf jalan yang ni di jalan baru dan telah luluskan oleh Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah. So, ada dua kementerian lah yang naik taraf tu di bawah Kementerian Kerja Raya, yang ini di bawah Kementerian Desa dan Wilayah dan juga Kementerian Ekonomi di bawah Rolling Plan ke-4 dan status pada masa ini, pihak JKR dalam proses reka bentuk jalan tersebut. Skop projek melibatkan jalan baharu sepanjang 34 km mengikut piawai JKR R2 dan sebuah jambatan yang sepanjang 205 meter yang menyeberangi Sungai Pahang dan projek ini dijangka diiklan pada Jun 2025 dan pembinaan dijangka pada Oktober 2025. Dan tempoh pembinaan pun di anggaran bukan dalam 24 bulan. Sekian.

ADUN KAWASAN TAHAN – N.09
(YB TUAN MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARUDDIN)

Soalan tambahan. Dato' Sri Yang di-Pertua boleh saya mohon perkongsian daripada Wakil kerajaan berkenaan dengan kos ataupun peruntukan yang telah diluluskan untuk naik taraf dan ataupun naik aras jalan Simpang Padang Piol sebelum daripada berlakunya penambahan kerja yang lain. Terima kasih.

ADUN KAWASAN MUADZAM SHAH – N.41
(YB DATO' IR RAZALI BIN KASSIM)

Terima kasih. Saya semak sekejap ya. Dia ada tak? Saya kena semak ni. Nak... ni saya tak dapat nak... nak... nak data ni. Harga kos yang sebelum ini. er... minta maaf saya cakap dan akan bagi jawapan kemudian lah secara bertulis ya, sebab saya tak ada data kos tu yang... yang sebelum ni. Sebab ni kelulusan dalam Rancangan Malaysia. Saya tak data rekod daripada yang er... kelulusan Rancangan Malaysia dilulus dalam Rancangan Malaysia yang ke-3, saya tak ada rekod ni... saya akan dapatkan kemudian.

ADUN KAWASAN CHINI – N.23
YB TUAN MOHD SHAHRIM BIN HAJI MD ZAIN

Soalan tambahan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila.

ADUN KAWASAN CHINI – N.23
(YB TUAN MOHD SHAHRIM BIN HAJI MD ZAIN)

Saya juga ingin bertanya apakah status perkembangan tentang persiaran er... Lebuhraya Persiaran Tun Khalil er... Gambang ke Muadzam yang sebelum ini saya pernah bangkitkan tentang kerja-kerja *maintenance* di kawasan-kawasan lebuhraya ini. Dan yang kedua tentang lampu jalan kerana saya lihat lampu-lampu jalan ni masih lagi tidak berfungsi dengan sempurna. Terima kasih.

ADUN KAWASAN MUADZAM SHAH – N.41
YB DATO' IR RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, jalan er.. maksud jalan tu maksud... maksud Yang Berhormat jalan daripada?

ADUN KAWASAN CHINI – N.23
(YB TUAN MOHD SHAHRIM BIN HAJI MD ZAIN)

Lebuh Raya Persiaran Tun Khalil daripada Gambang ke Muadzam.

ADUN KAWASAN MUADZAM SHAH – N.41
YB DATO' IR RAZALI BIN KASSIM

Okey. Untuk makluman Chini. Jalan-jalan... jalan daripada Simpang Gambang sehinggalah ke Chini tu. Jalan tersebut telah dibuat penyerahan kepada er...Bahagian Cawangan Senggara dan Fasiliti Jalan dan pihak JKR pun telah menyerahkan kerja-kerja *maintenance* di bawah Roadcare. Jadi sekarang ni kerja-kerja tu semua dah di bawah konsesi.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian kita telah selesai bincangkan pertanyaan-pertanyaan dan saya bercadang untuk menghadkan kepada 5 pertanyaan sahaja pada pagi ini untuk memberi ruang kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar membuat penggulungan dan menjalankan aturan-aturan mesyuarat yang lain supaya urusan mesyuarat kita dapat diselesaikan pada tengah hari ini sebelum kita menunaikan solat Jumaat. Selain daripada itu, saya tidak bercadang untuk menempohkan persidangan dan Ahli-ahli Yang Berhormat yang boleh keluar secara bergilir-gilir untuk minum pagi. Baiklah, kita ke aturan mesyuarat seterusnya.

SAMBUNGAN MENIMBANG
RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2025) 2024

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Perkara Ketiga : Sambungan menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 telah dibentangkan pada 29 November 2024 telah dibuka untuk dibahaskan pada 2, 3 dan 4 Disember 2024. Pada 5 Disember 2024, seramai 10 orang dari pihak kerajaan telah mengambil bahagian dalam perbahasan tersebut. Pada hari ini Mesyuarat Majlis akan menyambung menimbang Rang Undang-undang tersebut. Saya dengan sukacitanya menjemput Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang untuk berucap dan membuat penggulungan.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, terlebih dahulu saya merakamkan ucapan terima kasih

kepada Yang Berhormat Dato' Sri Speaker kerana mengizinkan saya untuk menggulung perbahasan bagi pihak kerajaan negeri dan juga menjawab beberapa soalan di bawah portfolio saya. Sebelum saya meneruskan sesi penggulungan ini, saya ingin mengambil kesempatan untuk mengucapkan terima kasih, syabas dan tahniah kepada semua 35 orang Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah pun menyertai sesi perbahasan pada kali ini. Di kesempatan ini juga saya ucapkan tahniah pada Yang Berhormat Luit atas pengurniaan Darjah Kebesaran Mahkota Pahang Yang Amat Mulia Peringkat Kedua Darjah Indera Mahkota pada Istiadat Penggunaan Darjah-Darjah Kebesaran dan Pingat-Pingat Negeri Pahang Darul Makmur sempena Memuliakan Ulang Tahun Hari Keputeraan Yang Ke-65 Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang yang berlangsung di Dewan Tun Razak, Temerloh pada hari Isnin yang lalu.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker seperti yang kita semua sedia maklum pada hari Jumaat yang lalu, saya telah membentangkan Belanjawan Negeri Pahang tahun 2025 yang bertemakan *Prestasi Dipertingkat, Kemakmuran Dipertahan*. Menerusi Belanjawan pada kali ini, kerajaan negeri telah memperuntukkan perbelanjaan bagi memastikan perancangan pembangunan negeri dapat dilaksanakan secara optimum dan memberi impak kepada kesejahteraan dan kemakmuran untuk rakyat dan negeri Pahang. Untuk belanjawan ini, kerajaan negeri telah memperuntukkan RM1.182 bilion bagi perbelanjaan mengurus dan RM399.64 juta bagi perbelanjaan pembangunan. Lebih membanggakan lagi apabila kerajaan negeri telah berjaya mengutip hasil sebanyak RM1.156 bilion sehingga 5 Disember 2024 yang menyaksikan kejayaan [Ahli Dewan mengetuk meja] mengutip hasil melebihi RM1 bilion untuk tempoh 3 tahun berturut-turut. Dipanggil hatrik Yang Berhormat Dato' Sri, tu bukan bola je lah haha, bajet.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Projek hatrik tu *back... to back hattrick*.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, kejayaan ini bukanlah datang secara bergolek tetapi ia merupakan usaha bersama kerajaan negeri, penjawat awam, sektor swasta serta seluruh rakyat negeri Pahang secara berterusan. Alhamdulillah, saya amat bersyukur kerana sepanjang enam tahun saya mengetahui tadbir kerajaan negeri dengan dibantu oleh rakan-rakan daripada Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, ADUN-ADUN serta pegawai dan kakitangan-kakitangan awam kerajaan negeri. Pelbagai perancangan yang dirancang telah berjaya dilaksanakan dengan cemerlang sekali. Alhamdulillah. [Ahli Dewan mengetuk meja]

Yang Berhormat Dato Sri Speaker,

Seperti kelazimannya. Saya sekali lagi menzahirkan komitmen berterusan kerajaan negeri dalam memastikan kualiti perkhidmatan bekalan air di negeri Pahang terus dipertingkatkan. Sepertimana dimaklumkan sebelum ini sehingga November 2024, status kemajuan semasa 217 jumlah projek yang dijalankan adalah 107 projek telah siap dilaksana, 33 projek sedang dalam pembinaan dan 77 buah projek sedang di peringkat pra pembinaan. Jika rakan-rakan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat ingin mendapatkan *detail*, senarai projek tersebut bolehlah berurusan dengan CEO PAIP yang ada di belakang sana. Bukan apa bimbang nanti, Kuala Sentul ke... Berserah ke

bangkit. Boleh MB senaraikan tak 107 projek tu. Jadi ini angka lagi sekali YB Dato' Sri Speaker tidak pernah bohong. Speaker setuju?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Setuju Yang Amat Berhormat.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, ini termasuklah projek yang turut disentuh oleh Yang Berhormat Semambu dan Yang Berhormat Beserah yang bertanya mengenai perkembangan semasa kesediaan bekalan air bagi kawasan Gebeng. Untuk makluman, Ahli-Ahli Yang Berhormat Projek Bekalan Paip Agihan Air Kemaman-Gebeng telah siap sepenuhnya membabitkan peruntukan RM120 juta. Dan insya-Allah pada 12 Disember ini akan diadakan majlis perasmian projek ini. Selain daripada itu, Pengurusan Air Pahang Berhad juga dalam proses pembinaan tangki Gebeng dengan kapasiti 90 juta liter membabitkan peruntukan RM174 juta di mana kemajuan semasa pembinaannya adalah 50% dan dijangka siap pada pertengahan 2026. Bagi jangka panjang pula, pembinaan baru loji rawatan air, sila

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Boleh.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Oh, sila

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBRAHIM BIN TUAN MAN)

Saya ucap tahniah dalam persiapan paip daripada Kemaman ke Gebeng bagi memenuhi keperluan industri di Gebeng. Persoalan saya ialah berapa harga Pahang beli air daripada Terengganu yang telah siap diproses. Terima kasih.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, harga tu masih lagi dalam pertimbangan kerajaan negeri dengan kerajaan Terengganu. Kita belum muktamadkan lagi. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker sebelum 12 hari bulan kita muktamadkan Yang Berhormat daripada Cheka sebelum 12 hari bulan. Saya harap Cheka dapat hadir pada 12 hari bulan.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Cheka kawan dia bolehlah bagi diskaun lagi kan.

ADUN KAWASAN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Bolehlah. Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Saya ulang lagi sekali, bagi jangka panjang pembinaan baru Loji Rawatan Air Bukit Puling di peringkat pra pembinaan di mana kerja-kerja akhir oleh perunding dilantik dan dijangka proses tender pada akhir suku kedua 2025. Selanjutnya, Yang Berhormat Ketari bertanyakan mengenai langkah dan inisiatif kerajaan negeri dalam mengurangkan kadar air tidak berhasil atau dengan izin *Non Revenue Water*, NRW bagi mengatasi masalah gangguan bekalan air.

Untuk makluman, Ahli-ahli Yang Berhormat, pihak PAIP telah mula melaksanakan program *Non Revenue Water Area* secara holistik dengan bantuan kerajaan persekutuan melalui projek peringkat pertama dan kedua iaitu penukaran meter-meter lama dan pembaikan tangki-tangki air di seluruh daerah di negeri Pahang yang berjumlah RM75 juta bermula dari tahun 2020 hingga tahun 2024. Program ini adalah sebahagian daripada usaha pihak PAIP untuk menurunkan kadar air tidak berhasil dari 47% kepada paras 39.5% pada tahun 2028. Selain dari itu, berdasarkan data yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara atau SPAN peratus air tidak berhasil bagi tahun 2023 yang peratusannya tinggi adalah, ini yang dikeluarkan oleh SPAN untuk kita.

Untuk maklum, Ahli-ahli Dewan, peratus air tidak berhasil bagi negeri Perlis ialah 64.5% Dato' Sri Speaker, Perlis, Kelantan 54% dan Kedah, 50.70%. Maknanya Pahang ni rendah lagilah dan kita akan usahakan untuk rendah lagi kadar air yang tidak berhasil ini negeri Pahang [Ahli Dewan mengetuk meja]. Selain daripada itu, program yang sedang dijalankan ialah PAIP turut melaksanakan penggantian paip-paip usang yang menyebabkan kehilangan air yang tinggi akibat kekerapan bocor. Dengan mensasarkan sebanyak 38 projek baharu di seluruh negeri Pahang dengan kos projek sebanyak RM133.2 juta. Malah, di dalam Rancangan Malaysia Ke-13, PAIP telah mengemukakan permohonan kepada kerajaan persekutuan sebanyak RM425 juta bagi tempoh lima tahun dengan sasaran menambah pembentukan *district meter area* dan *pressure management area* dengan kos anggaran RM106 juta.

Selain daripada itu juga, pihak PAIP juga memohon secara berterusan penggantian paip-paip yang kritikal dan usang berjumlah RM319 juta. Permohonan ini adalah sebahagian pelaksanaan program *Non Revenue Water* Kebangsaan yang akan meningkatkan pengurusan air seluruh negara yang melibatkan kos RM2.525 billion dan telah dipersetujui oleh Jemaah Menteri pada 24 Julai yang lalu. Program air tidak berhasil peringkat kebangsaan yang dikendalikan oleh Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air ini akan dilaksanakan bermula dari tahun 2025 hingga tahun 2030 melalui pembiayaan geran.

Menerusi program ini, kerajaan mensasarkan untuk mengurangkan *non revenue water* di peringkat kebangsaan kepada 28.8% menjelang tahun 2030. Selain daripada itu, Yang Berhormat Bukit Ibam turut mengemukakan soalan tambahan mengenai adakah kerajaan negeri berhasrat untuk membina loji rawatan air di Selancar, Rompin bagi menampung keperluan... penduduk. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, pihak PAIP sedang maklum sedia maklum berkenaan kedudukan FELDA Selancar yang agak jauh dari Loji Rawatan Air Keratong. Justeru itu, pihak PAIP telah mengambil inisiatif untuk melaksanakan cadangan projek pemasangan paip bersaiz 600mm bagi tujuan mengasingkan laluan paip di antara *booster H*, kawasan Selancar dan Chanis dan *booster D* Perantau Damai berbanding berkongsi ganjaran paip pada masa kini.

Maknanya ada tindakanlah Yang Berhormat ya daripada Bukit Ibam, Yang Berhormat bagitahulah kepada pengundi-pengundi di Bukit Ibam. Usaha kerajaan ni jangan ada *way round* pulak. Dengan pemasangan paip ni, bekalan air ke *booster H* dapat dipertingkatkan untuk menampung penambahan permintaan bekalan air di kawasan

Selancar. Projek ini dilaksana di bawah peruntukan Pengurusan Aset Air Berhad atau PAAB dan status pelaksanaan projek ini di peringkat rekabentuk oleh pihak perunding lantikan Pengurusan Aset Air Berhad dan dijangka proses tender pada suku pertama tahun 2025.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Dalam pada itu, selain daripada peruntukan RM91.97 juta untuk pelaksanaan projek bagi tahun 2025 yang telah saya umumkan Jumaat lalu, PAIP juga akan melaksanakan sebanyak 41 buah projek membabitkan kos RM794.2 juta menerusi pelbagai pembiaya seperti Pengurusan Aset Air Berhad, Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah serta Pembangunan Persekutuan. Kesemua 41 projek ini akan melalui proses tender pada tahun 2025 dan projek ini akan melibatkan menaik taraf... menaik taraf loji rawatan air sebanyak 10 buah pembinaan tangki dan rumah pam sebanyak 15 buah, program penggantian paip-paip usang, sebanyak 14 program serta 2 projek berkaitan bekalan air luar bandar dan pembinaan tangki pra pemendapan di LRA Mempaga, Bentong. Antara projek projek tersebut ialah naik taraf...naik taraf LRA Batu Embun, Fasa 5 Jerantut, naik taraf LRA Muadzam, Rompin, naik taraf LRA Jenderak Kampung, Temerloh, naik taraf LRA Janda Baik, Bentong, pembinaan tangki dan Rumah Pam Sungai Soi, Kuantan, pembinaan tangki dan Rumah Pam Bukit Hospital Temerloh, penggantian paip-paip usang di kawasan Sungai Ular di Kuantan, Jeram Landak di Lipis dan juga Pulau Tawar di Jerantut.

Oleh yang demikian, saya lagi sekali mengulangi komitmen kerajaan negeri dalam menangani isu bekalan air negeri Pahang. Semoga hasrat kerajaan negeri untuk menyelesaikan 90% isu bekalan air negeri ini menjelang akhir tahun 2026 akan dapat dicapai, insya-Allah [Ahli Dewan tepuk meja].

Yang Berhormat Dato Sri Speaker,

Saya juga ingin menjelaskan mengenai Program Juadah Makmur yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat Sungai Lembing pada Isnin yang lalu. YB senyum tu dia okeylah. Untuk perhatian Ahli-ahli Yang Berhormat, Kerajaan Negeri Pahang mengembalikan semula pendapatan hasil negeri melalui pelbagai bentuk insentif dan bantuan kepada rakyat meliputi segenap lapisan masyarakat seperti pemberian Rumah Rakyat Pahang secara percuma, Kad Kesihatan Warga Emas, meraikan kelahiran bayi, menyantuni pelajar dan penuntut di IPT dan banyak lagi.

Program Juadah Makmur pula merupakan salah satu atau sebahagian inisiatif berkongsi rezeki kerajaan negeri dengan rakyat untuk memupuk nilai-nilai kebersamaan. Pemberian makanan secara percuma merupakan amalan yang sangat digalakkan dan dituntut oleh Rasulullah SAW, melalui hadis baginda. Daripada Abdullah bin Amru, ada seseorang yang bertanya kepada Nabi, Islam manakah yang paling baik. Nabi menjawab kamu memberi makan dan mengucapkan salam kepada orang yang kamu kenal dan yang tidak kamu kenal. Hadis Riwayat Bukhari. Hadis ini menekankan bahawa amalan memberi makan adalah salah satu ciri utama kebaikan dalam Islam.

Ia bukan sahaja memenuhi keperluan fizikal, tetapi juga menghidupkan semangat ukhwah, merapatkan jurang sosial dan membawa keberkatan kepada kita semua. Program Juadah Makmur ini disasarkan kepada jemaah solat Jumaat kerana masjid adalah pusat kesatuan umat dan waktu solat Jumaat adalah masa terbaik untuk mendekati semua lapisan masyarakat. Dalam pada itu, pemberian Juadah Makmur ini bukan sahaja kepada jemaah solat Jumaat sahaja tetapi turut diberikan kepada jemaah haji menerusi pemberian pek makanan *retort*, *ready to eat* sebagai bekalan

ketika berada di Tanah Suci. Malah, program ini juga turut memberi limpahan ekonomi kepada pengusaha-pengusaha makanan, pembekal-pembekal bahan mentah serta pekerja-pekerja mereka.

Oleh itu, sebagai Ahli Yang Berhormat daripada parti PAS, saya rasa Yang Berhormat Sungai Lembang lebih tahu dan lebih arif mengenai amalan memberi makanan yang dianjurkan oleh Rasulullah SAW tanpa mengambil kira sesiapa pun penerimanya kerana memberi makan kepada orang lain merupakan satu amalan mulia yang sangat diberkati dalam Islam. Dalam kita beramal ini, kita tidak perlulah mengambil kira sangat sama ada penerima itu pengundi kita ataupun tidak. Sebagai contoh, seperti mana yang dilaksanakan oleh kerajaan negeri iaitu menurut angka yang ada pada saya, kerajaan negeri telah membelanjakan di DUN Beserah yang bukan pun wakil daripada kerajaan negeri. Kita telah membelanjakan sebanyak RM1,425,850.00 untuk DUN Beserah sahaja.

Maknanya kerajaan negeri pada hari ini tidak pilih bulu Yang Berhormat Dato' Speaker. Pecahannya saya boleh bagi, lepas ni Yang Berhormat boleh ambik dengan saya untuk bagitahu kepada pengundi-pengundi di kawasan DUN Beserah bahawa kerajaan yang ada pada hari ini tidak memilih bulu untuk memberi bantuan kepada sesiapa sahaja. [Ahli Dewan tepuk meja]

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Dato' Sri Speaker...

ADUN KAWASAN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Pelajar...

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Mohon mencelah boleh?

ADUN KAWASAN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Boleh Yang Berhormat Boleh silakan. Saya ingat Beserah yang mencelah.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Terima kasih Yang Amat Berhormat Menteri Besar, jadi saya ingin menjelaskan sedikitlah apa ni kritikan atau kritikan saya berkenaan dengan Juadah Makmur tu berserta dengan cadangan yang mana saya mencadangkan agar program memberi makan itu, saya menyambut baik program untuk berkongsi rezeki. Bukan... saya pun buat program kongsi rezeki di DUN saya. Memang kita faham. Cumanya, apa yang saya ambil berat adalah berkenaan dengan RM8.5 juta itu saya fikir satu nilai yang cukup besar untuk Program Juadah Makmur tu kerana saya fikir sasarannya tidak betul-betul tepat kepada yang memerlukan. Sebab... saya bagi contoh di FELDA... di Masjid Sagu 4 dan Sagu 6, kalau kita pergi sembahyang masjid situ lebih kurang 50% daripada

yang pergi solat masjid tu adalah warga asing yang berkerja di *plantation* situlah... Masjid Sagu 4 dan Sagu 6.

Bukan kita berkira soal rezeki. Sebab tu saya menyambut baik cadangan yang disebut oleh Yang Berhormat Chini. Disebut semalam apa ni mengajak Ahli Yang Berhormat daripada kerajaan untuk menyumbang RM1,000 sebulan.ye, RM1,000 sebulan. Saya menyokong RM1,000 ke kalau RM10,000 sebulan pun saya menyokong. Maknanya guna duit kita, duit peribadi kita atau peruntukan peribadi Yang Amat Berhormat Menteri Besar untuk melaksanakan program ini.

Itu saya sebut, kalau nak buat 3 kali sehari pun saya amat menyokong sebab ada satu ada segmen-segmen yang mungkin kerajaan negeri tak nampak yang berada di DUN tersebut, tetapi kami wakil rakyat nampak. Sebagai contoh, ada datang Whatsapp ni mohon pertolongan YB nak tukar tong gas tapi takde duit, kita pun YB bukan ada duit jugak... sebagai wakil rakyat pembangkang. Tak apalah, kita kata pergi tukar. Bukan dia mintak selalu, tapi ada masa-masa dia terdesak. Ada juga Whatsapp kata tak ada beras, tak ada lauk. Tak apa pergi ambik kat kedai kita, nanti kita hubungi kedai kita bayar. Ada jugak yang kereta buat kerja rosak. Kita tahu mereka... pendapatan mereka cukup-cukup makan. Saya sebagai anak FELDA, saya tahu saya pernah melalui perkara perkara seperti tu. Jadi dengan peruntukan kita kat sini...

ADUN KAWASAN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Speaker... boleh saya mencelah.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Kita boleh *response*... Sekejap sikit... sikit lagi ye. Sikit... sikit je lagi, satu minit. Kita boleh *response* segera dengan peruntukan-peruntukan yang kalau kerajaan beri kepada kita wakil rakyat insya-Allah kita akan uruskan dengan sebaik mungkin. Sebagai contoh, satu lagi saya ambik contoh, apa ni saya terlihat *posting* yang dibuat oleh Yang Berhormat Panching yang disebut adik Faliq Yusof baru berusia 8 bulan memerlukan bantuan untuk membeli mesin dan bantuan pernafasan dan juga susu.

Sekarang jumlah kutipan terkumpul adalah RM890.00. Sasaran kutipan sekurang kurangnya RM1,500.00. Maknanya kita wakil rakyat terpaksa... apa ni memohon bantuan daripada orang ramai pulak untuk membantu adik Faliq nilah. Kalau kita ada sejumlah peruntukan yang tersedia kepada kita wakil rakyat pembangkang, kita boleh bantu mereka secara terus. Yang boleh kita kata membantu sebenarnya pihak kerajaan untuk menyantuni rakyat yang mana segmen-segmen yang mungkin rakyat... kerajaan negeri ni tak dapat capai di Dewan Negeri kita. Sekian, terima kasih YB Tioman.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Mencelah sikit yea.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila wakil daripada Tioman.

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Bab-bab bagi makan ni jangan tengok secara fizikal, pengundi tak pengundi, warga asing tak warga asing. Kita kena tengok juga keberkatan tu. Lepas tu disebut [Bacaan dalam bahasa Arab]. Sebab dalam memberi makan ni keberkatan tu dia ada di mana-mana. Sebab tu kalau orang tua-tua kita makan nasi ni dia kata kalau kita makan pun kadang-kadang jatuh dua tiga ulas tu, dia suruh ambil. Dia suruh ambik sebab apa. Keberkatan tu tak semestinya dalam pinggan. Mungkin di luar tu, warga asing juga termasuk juga nak cari tong gas. Kalau kita boleh bantu dia, kita bantu je. Itu dah kira berkat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Gaza pun kita bantu.

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Ya...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Dia pun tak mengundi jugak

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Dan saya ambik pengalaman sayalah? Saya ni bukanlah bagus sangat tapi tidaklah jahat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Baguslah Yang Berhormat, sebab tu menang. [Ahli Dewan ketawa]

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Ya, saya pun nak berterima kasih kepada Yang Amat Berhormat membantu saya. Kalau ikut berbirat belakang saya nak boleh menang itu hari tu. Tapi dengan berkat saya rasa doa mak ayah, berkat kepimpinan yang cakna kepada rakyat. Saya tak nak sebutlah apa saya buat. Tapi saya ingat lagi di akhir tiga hari sebelum saya pergi mengundi PRK masa tu saya telefon satu sahabat saya, yang sebelah saya ni. Saya Tanya, saya tak tahulah benda nak buat dah. Saya dah buntulah. Benda yang boleh saya buat *last* sekali untuk menenangkan jiwa saya. Dia kata, Jo... saksi hidup, Inderapura.

Apa yang boleh saya buat ye, Jo... aku ni boleh berkongsi macam ni jelah... ka cari seekor lembu, ka sembelih, ka beri makan kepada anak-anak yatim dan orang tahfiz. Saya terus buat petang tu. Saya tak tunggu sebab saya membayangkan dalam setengah-setengah mafhum Sabda Nabi menyatakan sebaik-baik benda yang nak bagi sedekah nak bagi makan adalah beri makanan kerana menjadi darah daging kepada orang yang memakan tersebut dan dia berjalan solat kita dapat pahala. Dia memukat isteri dia pun kita dapat pahala, apatah lagi. Faham maksud memukat?...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat tak perlu cari istilah tu, teruskan. (ketawa)

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Nak mengabornye ke [bacaan dalam bahasa Arab] ni apa yang kerajaan negeri buat sekarang ni... saya kalau diberi izin untuk beri cadangan kepada Yang Amat Berhormat, bukan kata RM8 juta, RM15 juta bagi makan pada orang kampung takde masalah. Pandangan saya, dan saya balik kepada apa saya cakap benda rakan saya Inderapura tadi dan saya sendiri saya pernah buat sampai hari ni, 4 tahun hujung bulan 12 ni genap 4 tahun, 4 tahun saya buat makan minum kepada ada Allahyarham tu, 4 tahun dah saya buat. Tiap-tiap minggu hari Jumaat saya buat. 4 tahun tak berhenti. Tiap-tiap minggu tanpa gagal. Saya nak berkongsi, saya nak berkongsi ni bukan nak mendabik dada tidak. Saya mencari apa? Keberkatan dalam hidup untuk mendepani masa hadapan. Itu saja terima kasih.

**ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)**

Err... sikit, sikit saya nak respons sebab dia 1 minit, insya-Allah boleh Tuan Speaker?

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila err... seminit

**ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)**

Okey err... saya sebut tadi...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Kalau tak, tak habis kita ni.

**ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)**

Okey, okey. Saya sebut tadi, kita saya konteks tadi, saya rasa Yang Berhormat Tioman salah faham. Saya rasa, sebab kita kata ini pengagihan hasil negeri, hasil rakyat yang bayar cukai dan sebagainya. Kalau saya pergi masjid tu saya dapat, saya...saya suka je saya dapat tapi saya rasa saya tak perlu benda tu. Melainkan kalau duit tu datang pada poket Yang Berhormat Tioman saya...saya setuju. Kemudian, kalau nak cerita soal berkat, saya silap, saya habiskan berapa saat lagi.

**ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)**

Maksudnya pendekatan bagi makan ni.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Ya, saya setuju tu, saya setuju.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Ada masalah ke?

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Tak, tak masalah sebab saya cakap saya setuju. Sebab tu saya cakap saya setuju.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN)

Benda dapat pahala.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Ya... Ya saya setuju.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Berhormat boleh... Yang Berhormat er... Sungai Lembang boleh pendekkan.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Okey. Kemudian sebut tadi pasal berkat, Yang Berhormat dah mungkin 4 penggal... 3 penggal. Kalau saya nak cerita pasal berkat pun saya ni baru penggal pertama bertanding dan terus menang. Jadi saya malas cerita pasal berkat tak berkat doa ibubapa dan sebagainya. Itu cerita lain, sekarang ni cerita pasal peruntukan hasil rakyat kita, okey terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila sambung.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Tak boleh macam tu, kita ni dalam Islam, pucuk pangkal kita sebab tu kita ada belajar (TQO) *Total Quality Organisation*. Kita belajar *Total Quality Management (TQM)*, dan yang paling agung...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ini belajar di Jordan ke belajar di Tioman ni.

ADUN SUNGAI LEMBING – N.17
(YB TUAN MOHAMAD AYUB BIN MAT ASHRI)

Jordan lah ye. Yang terbaik sekali ialah *Total Quality Spritual*. Mana ada orang boleh menjamin dalam pentadbiran pejabat dia, dia bertaqwa, dia solat tak solat, bukan semua orang dapat tahu benda ni. Orang tak boleh nak ukur, tapi dengan keprihatinan sendiri meletakkan *total quality spritual*, sebab tu saya sebut dalam bajet Yang Amat Berhormat tadi, dia bentang itu hari, secara telus dan jujur untuk apa? Apa yang dikutip oleh kerajaan negeri dipulangkan kepada rakyat dan kenapa dapat RM1 billion dengan kecekapan efisien pihak pentadbiran, itu kata TQO, TQM dan dilapik oleh TQS, itu sahaja Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Saya mintak Yang Amat Berhormat Sambung. Oh... ada lagi...

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Boleh, boleh. Eloklah semua bercakap. [Ketawa]

ADUN BENTA – N.05
(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Saya mendengar rintihan daripada Sungai Lembing tadi, bercerita pasal wakil rakyat terpaksa bagi bantuan beli susu, berbagai-bagai. Jadi persoalan saya, nak tanya kepada YB Sungai Lembing. YB ingat wakil rakyat ni kerja rilek ke. Saya ingat tersalah profesion dia pilih ni. Sebab itulah kerja wakil rakyat. Yang masa kita nak masuk bercalon nak mengata wakil rakyat ni tanggungjawab dia menyeluruh. Waima yang datang mintak bayar bil api, nak mintak pergi tambang teksi, nak makan, minum teh dan lain-lain. Jadi saya ingat, YB Sungai Lembing ni tersalah profesion. Dia ingat jadi wakil rakyat ni YB, wah sedap gitu je, orang angkat semua atur, buat karpet merah, bukan itu kerjanya. Jadi, saya ingat ADUN Sungai Lembing ni dia terkejut. Terkejut buruk, kata dia. Sebab apa, profesion ini mengkehendaki makanya wakil tu rakyat jelata ni, lebih tuan daripada kita. Makna dia mintak berbagai. Jadi saya ingat kalau tahun penggal ke depan tu saya ingat berehatlah duduk, ni.

ADUN CHEKA – N.04
(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Speaker...Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, hari ini hari Menteri Besar menjawab, bukan hari ADUN-ADUN yang lain berucap. ADUN Tioman jawab tadi macam ada harapan jadi EXCO, macam boleh jawab macam tu terima kasihlah. Saya fikir hari ini kita fokus supaya masa kita hari Jumaat dan kita tidak panjang sangat meleret-leret pada perkara-perkara...terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Okey, kita jemput Yang Amat Berhormat, teruskan.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya ucapkan terima kasih kepada semua rakan-rakan lah. Sungai Lembing bagi penjelasan, Cheka, Tioman daripada kerajaan dan tadi Jengka pun cuba nak bangun, tapi...

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Tak diberi laluan.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Tak jadi bangun tak...tak diberi laluan dan er...

ADUN JENGKA – N.29
(YB TUAN SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM)

Boleh sikit.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Cheka, Cheka dah mintak saya teruskan. [Ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ketua Pembangkang dah mintak teruskan. Takkan wakil Jengka nak lawan. [Ketawa].

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Speaker izinkan saya meneruskan penggulungan saya.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Sila Yang Amat Berhormat.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, seterusnya saya ingin menjawab soalan tambahan daripada Yang Berhormat Ahli Yang Dilantik berkenaan perancangan kerajaan negeri dalam mengingatkan dalam meningkatkan ekonomi hasil daripada pembinaan projek laluan Rel Pantai Timur ataupun ECRL. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, bagi memastikan projek laluan Rel Pantai Timur ini dapat memberi impak bernilai tinggi yang tidak terhad kepada aspek jaringan perhubungan sahaja. Kerajaan negeri telah merangka pelan pembangunan di setiap stesen ECRL bagi merancakkan pembangunan dan ekonomi setempat dengan kerjasama antara pihak Berkuasa Tempatan, Pejabat Daerah dan Tanah, PLANMalaysia dan MIDA.

Justeru, di samping laluan ECRL dalam negeri Pahang yang menempatkan 7 buah stesen ECRL yang bermula dari Stesen Cherating hingga ke Stesen Bentong, kerajaan telah merangka pembangunan berorientasikan transit. Pembangunan

berorientasikan hub logistik atau kargo serta projek pemacu ekonomi. Pembangunan berorientasikan transit atau *Transit Oriented Development* terletak dalam radius 15 km dari setiap station ECRL. Pembangunan seperti pusat komersial, perumahan, pusat pendidikan serta projek komuniti adalah antara projek yang dirancang dalam radius *Transit Oriented Development* di setiap stesen tersebut. Manakala pembangunan berorientasikan hub logistik atau kargo adalah projek untuk memastikan perancangan dibuat bagi membangunkan setiap satu stesen ECRL ini menjadi pusat pengendali kargo dan pusat setempat. Di setiap stesen ini telah pun dimuktamadkan atau di peringkat akhir perbincangan dalam menentukan jenis kargo atau hub yang akan dibangunkan.

Di samping itu, projek pemacu ekonomi akan memaksimumkan penggunaan jaringan ECRL dan menjadi pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi setempat terutama di taman perindustrian dan pembangunan berorientasikan transit serta pembangunan berorientasikan hub logistik atau kargo. Selain dari itu, pelan pembangunan ini turut diberi penekanan dalam pelan guna tanah ECRL dan lokasi-lokasi ini sedang dipromosikan untuk menarik pelabur dalam pembangunan industri logistik dan komersial. Malah, inisiatif terkini daripada kerajaan negeri ialah pembangunan Industri Halal Pahang, di mana lokasi-lokasi terpilih adalah berdekatan dengan Stesen Bentong, Gambang dan Pelabuhan Kuantan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Memandangkan hari ini hari Jumaat, dan kita kesuntukan masa, saya rasa setakat ini sahaja penggulangan saya pada kali ini. Marilah kita sama-sama berdoa semoga Allah SWT sentiasa merahmati dan memberkati segala usaha yang kita laksanakan demi kesejahteraan dan kemakmuran negeri Pahang. Semoga saya telah menjawab sebahagian besar persoalan yang yang ditujukan kepada saya, yang turut mengetuai jawatankuasa-jawatankuasa yang dipertanggungjawabkan ke atas saya. Jika ada soalan-soalan lain yang tidak dijawab, insya-Allah jawapan bertulis akan saya berikan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat semua.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Di kesempatan ini juga, saya juga ingin mengingatkan diri saya dan rakan-rakan dalam kerajaan negeri supaya menyahut cabaran merealisasikan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2025. Mudah-mudahan belanjawan ini dapat menjadi penawar kepada keperitan yang dialami oleh rakyat yang memerlukan perhatian melalui pelbagai inisiatif yang telah dirangka. Bak kata orang dulu-dulu *yang tertimbus dikikis, yang terbenam diselam*. Negeri ini mampu mengorak langkah lebih jauh asalkan setiap dari kita memainkan peranan masing-masing dengan menanam tekad dan iltizam serta mendambakan perubahan ke arah yang lebih baik dalam segenap aspek kehidupan. *Ibarat yang buta penghembus lesung, yang pekak pelepas bedil, yang lumpuh penghuni rumah, yang kuat pembawa beban, yang bingung disuruh-suruh dan yang cerdik lawan berunding*, adalah gambaran tiada siapa terkecuali asalkan tertanam jati diri sebagai anak Pahang yang ingin menabur jasa dan budi.

Di dewan yang mulia ini, saya ingin berpesan-pesan sekalipun di antara kita ada yang bertingkah kerana perbezaan ideologi politik, tetapi biarlah berpada-pada. *Kita boleh bertegang leher, bercekak pinggang berdebat soal idea dan polisi, namun sempadan kata perlu dijaga. Menegur jangan sampai menghina, mendidik jangan sampai mengherdik*, apatah lagi dalam soal membabitkan aqidah dan agama, bukanlah sewenang-wenangnya dijadikan bahan gurauan jalanan. Belanjawan Negeri Pahang tahun 2025 ini adalah uji dan cabar dibahas dan dipertimbangkan oleh semua rakan-

rakan Ahli-ahli Dewan. Tentu sahaja akan ada kelemahan di sana sini kerana kesempurnaan itu hanya milik Allah SWT. Teguran dan kritikan membina demi kebaikan rakyat dan negeri. Saya terima dengan hati yang terbuka. Diakhirnya, semoga Belanjawan Negeri Pahang tahun 2025 yang telah dibentang dibahaskan sekalian oleh Ahli-ahli Dewan menjadi nota gembira buat rakyat di luar sana, *yang sedikit sama dirasa, hati gajah sama dilapah, hati kuman sama dicicah, yang sekuku sama dibagi, yang setitik sama mencolek, yang secebis sama dikutis, yang secupak sama nampak, yang segantang sama kenyang, yang sebakul sama dipikul, yang sesuap sama mengecap.*

Sama-sama kita panjatkan doa ke hadrat Allah SWT. Semoga dengan inayah-Nya kita semua dirahmati atas usaha baik bagi menjayakan Belanjawan Negeri Pahang tahun 2025. Demi kemaslahatan negeri Pahang Darul Makmur yang tercinta.

*Gunung Tahan berkabus tinggi,
Di celah rimba burung bernyanyi,
Persidangan Dewan penuh bererti,
Membawa amanat demi harmoni.*

*Mentari pagi di Bukit Tinggi,
Kabut menyelimut indah berseri,
Persidangan Dewan bersatu hati,
Memacu Pahang maju bestari.*

Sekian. Terima kasih, Yang Berhormat Dato' Sri Speaker.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang atas ucapan penggulungan sebentar tadi. Ahli-ahli Yang Berhormat. Rang Undang-undang Perbekalan (2025) 2024 telah dibentang pada 29 November 2024 dan dibahaskan pada 2, 3 dan 4 Disember 2024. Oleh itu, Majlis Mesyuarat dalam Jawatankuasa.

Dewan Negeri bermesyuarat dalam jawatankuasa.

[Cokmar diturunkan]

DALAM JAWATANKUASA

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.01 - Pejabat Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.01 - Pejabat Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah RM9,003,150.00 sahaja untuk Kepala B.01 - Pejabat Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.01 - Pejabat Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.02 - Pejabat Menteri Besar dan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.02 - Pejabat Menteri Besar dan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM136,679,249.00 sahaja untuk Kepala B.02 - Pejabat Menteri Besar dan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ali-ahli yang bersetuju sila menyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli tidak bersetuju nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.02 - Pejabat Menteri Besar dan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM241,657,767.00 sahaja untuk B... untuk Kepala B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM973,458.00 sahaja untuk Kepala B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.05 - Dewan Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.05 - Dewan Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM12,989,505.00 sahaja untuk Kepala B.05 - Dewan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila menyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.05 - Dewan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala B.06, Kepala Bekalan B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah RM71,602,266.00 sahaja untuk Kepala B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa... bahawa wang sejumlah RM56,494,608.00 sahaja untuk Kepala B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM23,152,887.00 sahaja untuk Kepala B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Kepala B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.09 - Jabatan Pertanian Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.09 - Jabatan Pertanian Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah

RM32,605,047.00 sahaja untuk Kepala B.09 - Jabatan Pertanian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujui. Ahli-ahli yang bersetuju nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.09 - Jabatan Pertanian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Jadual B.10 - Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.10 - Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbincangan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM29,711,073.00 sahaja. Untuk Kepala B.10 - Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujui. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.10 - Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.11 - Pejabat Daerah dan Tanah Bentong.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.11 - Pejabat Daerah dan Tanah Bentong dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbincangan. Masalahnya bahawa sejumlah wang RM7,663,102.00 sahaja. Untuk Kepala B.11 - Pejabat Daerah dan Tanah Bentong menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujui. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.11 - Pejabat Daerah dan Tanah Bentong menjadi sebahagian pada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands dibuka untuk dibahas. Tiada perbincangan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM6,561,943.00 sahaja. Untuk Kepala B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujui. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM8,773,345.00 sahaja. Untuk Kepala B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM11,919,565.00 sahaja. Untuk Kepala B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan setuju. Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah RM8,616,045.00 sahaja. Untuk kepala B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B-16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat Sekalian. Kepala Bekalan B.16 - Pejabat daerah dan Tanah Pekan dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM9,819,612.00 sahaja. Untuk Kepala B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang

bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.17 tambahan.

YB Pengerusi

Pejabat Daerah dan Tanah Pekan menjadi sebahagian daripada Jadual ini. Pasal tak minum pagi ni.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.17 - Pejabat Daerah dan Tanah Raub.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.17 - Pejabat Daerah dan Tanah Raub dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM7,638,974.00 sahaja. Untuk Kepala B.17 - Pejabat Daerah dan Tanah Raub menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.17 - Pejabat Daerah dan Tanah Raub menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.18 - Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.18 - Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah RM11,265,647.00 sahaja. Untuk Kepala B.18 - Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.18 - Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM8,445,893.00 sahaja. Untuk Kepala B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin yang menjadi sebahagian pada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya wang sejumlah RM7,918,300.00 sahaja. Untuk Kepala B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM 6,667,456.00 sahaja. Untuk Kepala B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM21,641,810.00 sahaja. Untuk Kepala B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "setuju". Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "tidak". Tiada. Kepala B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.23 - Jabatan Mineral dan Geosains Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Kepala Bekalan B.23 - Jabatan Mineral dan Geosains Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM438,200.00 sahaja. Untuk Kepala B23 - Jabatan Mineral dan Geosains Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.23 - Jabatan Mineral dan Geosains menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM149,672,850.00 sahaja. Untuk Kepala B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM6,626,739.00 sahaja. Untuk Kepala B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM20,508,625.00 sahaja. Untuk Kepala B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha Dewan

Jadual B.28 - Jabatan Mufti Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.28 - Jabatan Mufti Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM3,772,903.00 sahaja. Untuk Kepala B.28 - Jabatan Mufti Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.28 - Jabatan Mufti Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha Dewan

Jadual B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM8,403,272.00. Untuk Kepala B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM2,563,044.00. Untuk Kepala B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Jadual B.32 - Kumpulan Wang Terkanun.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.32 - Kumpulan Wang Terkanun dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO’ SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Bagi Yang Berhormat Dato’ Sri Speaker rehat sedikitlah nampak. Saya nak tanya tentang B.32 - Kepala 10,000, 20,000 dan 30,000 mencatatkan angka 0. Bermakna bahawa tidak ada *staff*. Emolumen pun tak ada. Perkhidmatan bekalan pun tak ada, aset pun tak ada.

Saya cuma ingin dapat penjelasan. Memang pengurusannya ditanggung oleh pihak mana? Sebab dia tak ada emolumen, tak ada. Dan yang ke-2 tentang Kepala 40,000 pemberian dan kenaan bayaran tetap. Apakah ini yang dimaksudkan oleh yang diisytiharkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar sewaktu mengisytiharkan perbelanjaan iaitu elaun kepada Kakitangan Awam masuk bawah kepala 40,000 bawah B.32. Mohon sedikit penjelasan.

YB Pengerusi

Sila Yang Amat Berhormat.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Terima kasih kepada ADUN Cheka. Wang ni semuanya di bawah Jabatan Perbendaharaan dan Kewangan Negeri. Semuanya diuruskan oleh Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri dan juga termasuk di dalam peruntukan pembangunan.

YB Pengerusi

Sebelum itu, saya nak mengalu-alukan kehadiran isteri Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dalam Dewan ini bersama dengan Teratai. Selamat datang ke Mesyuarat kita. Angkat tangan. ... suruh *bye-bye* sikit. Hahaha. Sila.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.32 - Kumpulan Wang Terkanun dibuka untuk dibahaskan. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM163,352,045.00 sahaja. Untuk Kepala B.32 - Kumpulan Wang Terkanun menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.32 - Kumpulan Wang Terkanun menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA DEWAN

Fasal 1(1);
Fasal 1(2);
dan Fasal 2.

YB Pengerusi

Fasal 1(1);
Fasal 1(2);
dan Fasal 2;
menjadi sebahagian daripada Undang-undang.

ADUN JELAI – N.02
(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Pengerusi, saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-Undang itu dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

ADUN TIOMAN – N.42
(YB DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato' Sri Pengerusi saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-Undang Perbekalan (2025) 2024 dimaklumkan kepada Majlis sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat.

[Cokmar dinaikkan semula]

BACAAN KALI KETIGA

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO’ SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato Sri Speaker, saya mohon memaklumkan bahawa

“Suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan tahun 2025 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu”

telah ditimbangan dalam Jawatankuasa dan dipersetujukan dengan tanpa pindaan. Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-Undang ini dibaca bagi kali ketiga dan diluluskan sekarang.

ADUN TIOMAN – N.42

(YB DATO’ SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN)

Yang Berhormat Dato’ Sri Speaker, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB Speaker Dewan Negeri

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-Undang Enakmen Perbekalan (2025) 2024 dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB Speaker Dewan Negeri

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-Undang ini dibaca untuk kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Perbekalan (2025) 2024, disifatkan mula berkuat kuasa pada 1 Januari 2025 bahawa dengan ini disahkan menjadi Enakmen oleh Badan Perundangan Negeri Pahang.

Perkara keempat: Menimbang Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air Tahun 2025.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2025 telah dibentangkan, disokong dan dibahaskan pada 29 November 2024 dan 2, 3 dan 4 Disember 2024. Seramai 35 orang Ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian dalam perbahasan tersebut. Soalnya sekarang ialah Usul ini hendaklah dikemukakan untuk mendapat kelulusan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Usul ini diluluskan. Baiklah, Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat saya beralih kepada Aturan Mesyuarat seterusnya... selanjutnya.

USUL

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Perkara kelima: Usul.

Usul Tambahan Siling Peruntukan Negeri Bagi Projek Pembangunan dan Perbekalan Air Negeri Pahang Tahun 2021 - 2025. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon izin untuk membawa satu Usul di Dewan yang mulia ini yang berbunyi, bahawa Dewan ini, mengikut peruntukan seksyen 9, Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [Akta 406] dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan Negeri dan Kumpulan Wang Perbekalan Air dengan ini bersetuju meluluskan Tambahan Siling Peruntukan Negeri bagi Projek Pembangunan dan Perbekalan Air 2025 Negeri Pahang bagi Tahun 2021 - 2025.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Mesyuarat Majlis... Mesyua... Mesyuarat Majlis Mesyuarat Kerajaan ke-43 Tahun 2024 pada 21 November 2024 telah bersetuju meluluskan permohonan tambahan siling peruntukan sebanyak RM30,000,000.00 (Ringgit Malaysia: Tiga puluh juta

sahaja) bagi maksud Projek Pembangunan dan Perbekalan Air Negeri Pahang menjadikan siling keseluruhan daripada RM2,870,710,170.00 (Ringgit Malaysia: Dua bilion Lapan Ratus Tujuh Puluh Juta Tujuh Ratus Sepuluh Ribu Satu Ratus Tujuh Puluh) kepada RM2,900,710,170.00 (Ringgit Malaysia: Dua bilion Sembilan Ratus Juta Tujuh Ratus Sepuluh Ribu Satu Ratus Tujuh Puluh) sahaja. Tambahan Siling Peruntukan Negeri bagi Pembangunan dan Perbekalan Air Negeri Pahang adalah untuk Pecahan Kepala P.03 Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Senarai projek serta kos akan dikemaskini dan disemak mengikut keperluan semasa dan keutamaan negeri sebelum kelulusan bajet setiap tahun dibuat semasa Mesyuarat Dewan Negeri Pahang dan apa-apa perubahan dan penambahan tajuk projek hanya memerlukan kelulusan Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri Pahang atas syor Timbalan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan, Bahagian Pembangunan atau SETIAUSAHA DEWAN Bahagian, Bahagian Perancang Ekonomi Negeri berdasarkan siling jabatan atau agensi yang diluluskan di peringkat Dewan Negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya mohon mencadangkan supaya Dewan ini, mengikut peruntukan di bawah seksyen 9, Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [Akta 406] dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan Negeri dan Kumpulan Wang Perbekalan Air Negeri ini bersetuju meluluskan Tambahan Siling Peruntukan Negeri bagi Projek-projek Pembangunan dan Perbekalan Air Negeri Pahang bagi Tahun 2021 sehingga Tahun 2025.

Saya berharap Usul ini akan mendapat sokongan dan kelulusan Dewan yang mulia ini. Saya mohon mencadang.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ada sokongan?

AHLI YANG DILANTIK (YB TUAN MOHD FADZLI BIN MOHD RAMLY)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon menyokong Usul tersebut.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Usul ini dibuka untuk perbahasan.

ADUN CHEKA – N.04 (YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Saya ambil bahagian sedikitlah untuk perbahasan. Pertama sekali saya ucap tahniah kepada Yang Berhormat Dato' Sri Menteri Besar. Peruntukan tambahan berdasarkan Seksyen 9 Akta 406 sebanyak RM30 juta bagi pembangunan dan bekalan air adalah satu keputusan yang tepat memandangkan kita... Pahang kita... sebagaimana disebut dalam penggulangan, kita cuba mengurangkan kadar NRW. NRW pendekatan satu ditanggung oleh persekutuan tapi kita Pahang, oleh kerana *piping* kita sangat panjang dan perlukan penambahan peruntukan, saya sangat menyokong er... supaya siling itu dapat ditingkatkan dan pembangunan negeri dapat selaras dengan pencapaian hasil

yang dicapai oleh kerajaan negeri. Sekurang-kurangnya hasil yang kita perolehi dengan pembangunan yang kita buat tu nampak ada peningkatan. Bukan sahaja hasil meningkat, tapi pembangunan untuk rakyat juga dapat kita tingkatkan. Saya yakin dengan peruntukan tambahan ini, er... projek pembangunan dan pembekalan air negeri akan lebih mampan dan lebih baik. Terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya sangat berterima kasih kepada ADUN Cheka kerana sangat memahami kenapa kerajaan negeri membuat permohonan tambahan siling kerana ianya tidak lain dan tidak bukan adalah untuk rakyat juga. Jadi saya ucapkan terima kasih. Kalau keadaan macam ni berterusan untuk sidang-sidang Dewan akan datang, alangkah baiknya. Terima kasih.

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Ingatkan Yang Amat Berhormat Menteri Besar nak isytihar peruntukan pada pembangkang. Dah sokong banyak dah ni.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya... baru saya bincang dengan Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri dan er... memang ada penambahan untuk pembangkang untuk tahun depan [Ahli Dewan menepuk meja]. Termasuk juga rakan-rakan daripada kerajaan. Penambahan tu bukan sedikit. Tak silap saya 100% daripada apa yang telah dapat... yang telah dapat. Jadi YB Andansura... YB Beserah tak ada kan? Sebab dia kata satu sen pun dia... [ketawa]... dalam ucapan dia, dia kata satu sen pun tak dapat. Tak betul sebenarnya, ada kita bagi. So untuk tahun depan kita tambah lagi peruntukan untuk pembangkang dan juga rakan-rakan daripada ADUN dan juga daripada kerajaan [Ahli Dewan menepuk meja]. Kita kongsi bersama, kita kembalikan kepada rakyat dan juga kepada Wakil Rakyat.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Amat Berhormat. Masalahnya ialah Usul ini telah dicadangkan dan disokong dan kita pula ada sedikit perbahasan. Soalannya sekarang ialah Usul ini hendaklah dikemukakan untuk kelulusan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Usul ini diluluskan.

URUSAN-URUSAN AM

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Perkara keenam: Urusan-urusan Am Kertas-kertas Mesyuarat.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2023
DN 27/2024

Laporan Ketua Audit Negara 3/2024 Negeri Pahang
DN 28/2024

Laporan Tahunan 2023 Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri Pahang
DN 29/2024

Penyata Kewangan Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang Berakhir 31
Disember 2023
DN 30/2024

Penyata Kewangan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang Berakhir 31
Disember 2022
DN 31/2024

Penyata Kewangan Lembaga Perumahan dan Hartanah Pahang Berakhir 31
Disember 2023
DN 32/2024

Penyata Kewangan Perbadanan Stadium Darul Makmur Berakhir 31 Disember 2023
DN 33/2024

Penyata Kewangan Majlis Sukan Pahang Berakhir 31 Disember 2023
DN 34/2024

Penyata Kewangan Perbadanan SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan (PSK) Berakhir 31
Disember 2023
DN 35/2024

Penyata Jawatankuasa Kira-kira Wang Negeri:
Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2020 Mengenai Aktiviti Agensi Dan Pengurusan
Syarikat Kerajaan Negeri Pahang
DN 36/2024

Penyata Jawatankuasa Kira-kira Wang Negeri:
Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2021
Auditan Khas Pengurusan Hutan Dan Impak Kepada Alam Sekitar, Pengurusan
Syarikat Kerajaan Negeri Dan Pengauditan Pematuhan Jabatan/Agensi Negeri
Pahang
DN 37/2024

SETIAUSAHA DEWAN DEWAN

Perkara Ketujuh: Penangguhan. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon membawa cadangan bahawa Dewan ini ditangguhkan sekarang.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, Alhamdulillah syukur kepada Allah, Persidangan kita telah pun sampai ke penghujung dan saya ucapkan syabas tahniah kerana perjalanan Persidangan kita ini berjalan dengan lancar dan teratur. [Ahli Dewan menepuk meja]

Sudah pastinya pujian harus diberi kepada Yang Berhormat Dato' Sri Speaker [Ahli Dewan menepuk meja] dan Yang Berhormat Timbalan Speaker [Ahli Dewan menepuk meja] kerana dapat mengendalikan aturan Persidangan dengan begitu baik sekali. Syabas dan tahniah kita bagi satu tepukan yang gemuruh kepada mereka berdua. [Ahli Dewan menepuk meja]

Kepada rakan-rakan Ahli-ahli Yang Berhormat saya ucapkan syabas, tahniah dan terima kasih atas penglibatan Ahli Yang Berhormat dalam Persidangan kali ini. Sepanjang Persidangan ini berlangsung, kita telah berjaya menyelesaikan beberapa perkara penting yang sangat menyentuh isu negeri dan rakyat untuk kita bincang secara bersama di Dewan yang mulia ini.

Pada kesempatan ini juga saya, saya merakamkan penghargaan dan ucapan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat kerana telah bersetuju dan menyokong Belanjawan Negeri Pahang tahun 2025 yang telah saya bentangkan pada hari Jumaat yang lalu. Sudah pastinya Belanjawan yang kita bahas dan persetujui sepanjang Persidangan ini merupakan manifestasi komitmen kita bersama untuk memastikan pembangunan ekonomi dan kesejahteraan rakyat sentiasa menjadi keutamaan.

Sokongan daripada semua Ahli-ahli Yang Berhormat juga mencerminkan kematangan dan keprihatinan dalam mengangkat amanah rakyat serta menyokong dasar yang dirancang untuk menjamin kemakmuran negeri Pahang Darul Makmur.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, negeri Pahang pada masa kini sedang dilanda Monsun Timur Laut atau musim tengkujuh yang kelazimannya berlaku bencana banjir seperti yang telah berlaku baru-baru ini. Untuk itu, saya meminta semua Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian terus peka terhadap sebarang amaran dan hebahan mengenai situasi-situasi yang boleh menyebabkan berlakunya bencana banjir. Ini kerana Jabatan Meteorologi Malaysia telah mengeluarkan amaran bahawa luruan monsun dijangka akan berlaku di negeri-negeri Pantai Timur pada 8 hingga 14 Disember ini yang berpotensi menyebabkan berlakunya hujan lebat secara berterusan.

Dalam pada itu, kerajaan negeri serta agensi-agensi bertanggungjawab telah dari awal melakukan pelbagai persediaan bagi menghadapi sebarang kemungkinan berlakunya banjir termasuklah dengan menghantar barangan keperluan ke pangkalan hadapan serta menyenggara pusat-pusat pemindahan sementara. Di samping itu juga, saya meminta agar Ahli-ahli Yang Berhormat sama ada daripada blok kerajaan mahupun pembangkang dapat bekerjasama dengan pihak berkuasa untuk menasihati orang

ramai yang tinggal di kawasan berisiko agar segera berpindah ke pusat pemindahan sementara apabila diarahkan berbuat demikian.

Ini kerana kita tidak mahu berlakunya kejadian yang tidak diingini akibat kedegilan untuk berpindah sehingga mengancam nyawa. Di kesempatan ini juga, saya turut melahirkan rasa simpati terhadap nasib penduduk di negeri-negeri yang terjejas banjir terutamanya di negeri Kelantan dan Terengganu sehingga mengakibatkan lebih 80,000 orang penduduk terpaksa dipindahkan.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, insya-Allah Kerajaan Negeri Pahang akan menggerakkan program Pasca Bencana ke negeri Kelantan pada 11 dan 12 Disember ini iaitu [Ahli Dewan menepuk meja] pada minggu hadapan bagi membantu penduduk terjejas di negeri tersebut. Inisiatif ini merangkumi pemberian bantuan asas serta pelaksanaan aktiviti pencucian dan pembersihan di kawasan terjejas yang akan dilaksanakan oleh sukarelawan Pahang dan Majlis Tindakan Sosial Pahang untuk memulihkan keadaan kehidupan penduduk yang terkesan. Cuma saya ingin bertanya kepada ADUN Cheka di kawasan Yang Berhormat terjejas dak?

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Di Kubang Kerian ada 17 PPS yang melibatkan 1,200 keluarga yang berpindah, tapi sebahagian besar dah pulang. Saya pun mengalu-alukan, terima kasih banyak Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas keputusan untuk bantu Kelantan, terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Yang Berhormat perlu bantuan daripada negeri Pahang. Sukarelawan untuk pergi ke kawasan Kubang Kerian?

ADUN CHEKA – N.04

(YB DATO' SRI HAJI TUAN IBHARIM BIN TUAN MAN)

Saya akan maklum semula. Saya akan... saya akan tengok di lokasi sama ada sejauh mana keperluan semasa yang ada. Insya-Allah apa pun saya ucap terima kasih.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Jika perlu bagi tahu ya. Yang Berhormat SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan pun ada. Khamis depan, kami akan pergi.

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya rasa setakat ini sajalah ucapan penanguhan saya pada kali ini. Saya sekali lagi ucapkan syabas dan tahniah kepada Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Sentiasa senyum, ceria, riang dan tidak pernah lupa makan ubat [Ahli Dewan ketawa]

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Yang Amat Berhormat, saya cuti dua hari tu baru-baru ni sebab demam.

ADUN JELAI – N.02

(YAB DATO' SRI DIRAJA HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL)

Tahu, tahu, saya tahu dan juga kepada Yang Berhormat Timbalan Speaker atas kecemerlangan mengendalikan persidangan kita pada kali ini. [Ahli Dewan menepuk meja]

Begitu juga terima kasih sekali lagi atas keterlibatan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian dalam Persidangan pada kali ini. Terima kasih kepada SETIAUSAHA DEWAN Dewan serta kakitangan di bawahnya serta kakitangan Pejabat SETIAUSAHA DEWAN Kerajaan Pahang atas komitmen tinggi dan usaha gigih bagi memastikan kelancaran persidangan ini. Ucapan terima kasih juga kepada ketua-ketua jabatan kerajaan negeri dan persekutuan serta agensi-agensi kerajaan yang telah menyediakan butiran yang diperlukan kepada pihak kerajaan negeri untuk menjawab pertanyaan-pertanyaan yang dibangkitkan.

Saya juga bagi pihak rakan-rakan mengucapkan terima kasih kepada anggota Polis Diraja Malaysia, anggota Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia, anggota Jabatan Sukarelawan Malaysia, petugas-petugas Jabatan Kesihatan dan petugas Jabatan Kerja Raya serta semua pihak yang telah membantu melancarkan persidangan ini. Tidak dilupakan, terima kasih juga kepada petugas media yang memberikan liputan sepanjang persidangan kita ini berlangsung. Insya-Allah kita akan bertemu lagi pada persidangan yang akan datang. Saya berdoa semoga Ahli-ahli Yang Berhormat selamat pulang ke kawasan masing-masing dan bagi Yang Berhormat ADUN Lantikan carilah kawasan yang perlu dilawati untuk membantu rakyat.

Jangan kacau kawasan [Ahli Dewan ketawa] Jangan langgar sempadan ya. Saya berharap semua Ahli-ahli Yang Berhormat dapat melaksanakan tanggungjawab yang telah diamanahkan dengan sebaik-baiknya. Dari segi peruntukan, saya dah katakan tadi ADUN Cheka dah jolok saya tadi. Persidangan-persidangan... perbincangan awalan saya telah bincang dengan Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri dan setakat hari ini saya *confirm* ada penambahan untuk semua peruntukan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat. [Ahli Dewan menepuk meja]

Saya juga berdoa semoga Allah SWT merahmati dan memberkati setiap usaha kita dalam memberi khidmat bakti terbaik kepada rakyat serta melindungi negeri ini daripada sebarang musibah dan mala petaka.

*Bunga Melur harum baunya
Tumbuh mekar di tepi paya
Sidang berakhir tugas bermula
Harapan rakyat tetap diutama.*

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya mohon membawa cadangan bahawa Dewan ini ditangguhkan sekarang. Terima kasih.

ADUN BENTA – N.04

(YB DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK)

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker, saya menyokong Usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar sebentar tadi. Terima kasih.

YB SPEAKER DEWAN NEGERI

Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, kita telah selesai ke penghujung Persidangan Mesyuarat Ke-3 Penggal Ke-3 Dewan Negeri Ke-15. Saya mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Diraja Menteri Besar Pahang, Ahli-ahli Majlis Mesyuarat dan Ahli-ahli Yang Berhormat kerana telah memberikan kerjasama, sokongan, komitmen yang amat baik kepada saya dan Timbalan.

Lebih penting lagi dan lebih mustahak lagi menghormati, menghargai, memahami dan meletakkan Dewan yang mulia ini di landasan yang betul dan penuh integriti. Tahniah saya ucapkan kepada kerajaan negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana membentangkan Belanjawan Pahang 2025 yang merupakan belanjawan lebihan atau *surplus budget* sejumlah RM12 juta. Belanjawan bertemakan *Prestasi di Peringkat Dipertingkatkan, Kemakmuran Dipertahan* ini mensasarkan kutipan hasil mencecah RM1.19 bilion, meningkat 5% berbanding tahun lalu.

Sesungguhnya Belanjawan Negeri Pahang 2025 merupakan ikhtiar yang cukup bermakna dan menyeluruh untuk meletakkan Pahang ke tahap lebih baik serta menjadikan rakyat sebagai keutamaan dalam agenda pembangunan negeri. Apa diharapkan segala peruntukan dan perbelanjaan ini dapat disalurkan dengan baik dan telus kepada semua pihak tanpa mengira ideologi politik dan bangsa. Tadi pun Yang Amat Berhormat telah umumkan bahawa ada penambahan kepada semua peruntukan kecuali Speaker. (Ahli Dewan ketawa).

Semoga Belanjawan Pahang 2025 dapat mensejahterakan seluruh rakyat negeri ini daripada sudut jasmani dan rohani, pendidikan dan ekonomi.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian,

Sebagai pemimpin yang diamanahkan, tugas kita bukan sekadar mendengar, tetapi memahami. Bukan sekadar berkata-kata, tetapi melaksana, bukan sekadar memimpin, tetapi bersama-sama merasai denyut nadi rakyat. Hanya dengan keikhlasan, kesungguhan dan usaha berterusan, kita mampu menjayakan impian rakyat menjadi suatu kenyataan.

Wakil rakyat dan pemimpin seharusnya peka dengan suara masyarakat semasa. Peranan kita bukan sahaja dapat dilihat oleh rakyat Malaysia, tetapi memberi gambaran imej yang akan diperhatikan oleh seluruh dunia. Jika kita berkhidmat dengan baik, rakyat juga akan senang hati dan memberi sokongan penuh kepada kepimpinan kita. Mandat yang diberikan oleh masyarakat bukan untuk kepentingan diri sendiri, tetapi untuk menyumbang dan berbakti demi masa depan masyarakat dan negeri dan negara yang tercinta.

Saya mendoakan selepas ini, semua Ahli-ahli Yang Berhormat akan pulang ke kawasan masing-masing agar dapat menunaikan tanggungjawab, bukan sekadar sebagai Ahli Yang Berhormat, bahkan lebih jauh daripada itu. Sebagai Ahli Yang Berhormat adalah wakil yang dipilih oleh rakyat bagi menggalas tugas berat dan jika diberi kepada sekalian gunung-ganang pun, sudah barang pasti tidak sanggup untuk memikul bebanan amanahnya.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian,

Saya juga seperti Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar ingin juga berpesan bahwa kita mengambil kira Monsun Timur Laut telah pun bermula, saya memohon Ahli-ahli Yang Berhormat yang berada di kawasan, berdamping dengan rakyat dan bekerjasama rapat dengan agensi-agensi tempatan er... agensi kerajaan tempatan bagi menyelaraskan usaha menyelamatkan mangsa-mangsa banjir dan penyaluran bantuan di Pusat Pemindahan Banjir atau PPS jika berlaku banjir.

Kita sebagai Ahli Yang Berhormat sewajarnya menjunjung titah dan mencontohi Kebawah Duli Paduka Baginda Sultan Pahang yang sentiasa turun padang bersama-sama dengan rakyat di kala susah dan senang.

Akhir kalam, selamat berkhidmat saya ucapkan kepada Yang Berhormat semua. Bukan sekadar menjadi Yang Berhormat, tetapi menjadi Yang Berkhidmat untuk negeri dan rakyat. *Yang elok jadikan ikutan, yang buruk dijadikan sempadan dan teladan.*

Sekian.

Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

[Persidangan ditangguhkan]

DEWAN NEGERI PAHANG

Bahagian DUN & MMK
Aras 3, Blok B,
Pusat Pentadbiran Sultan Ahmad Shah (PPSAS),
25200 Kuantan.